

3 ULUSAL ORMANCILIK KONGRESİ

20-22 Mart 2008 – ANKARA

“150. Yılında Türkiye’de Ormancılık Eğitimi”

Editör
Doç. Dr. Erdoğan ATMİŞ

Türkiye Ormanlılar Derneği

Türkiye Ormanlılar Vakfı

III. ULUSAL ORMANCILIK KONGRESİ

20-22 Mart 2008 - ANKARA

“150. Yılında Türkiye’de Ormancılık Eğitimi”

Editör

Doç. Dr. Erdoğan ATMIŞ

Türkiye Ormancılar Derneği

Türkiye Ormancılar Vakfı

Nisan 2008
ANKARA

III. Ulusal Ormancılık Kongresi
“150. Yılında Türkiye’de Ormancılık Eğitimi”
20-22 Mart 2008, ANKARA

Editör
Doç. Dr. Erdoğan ATMİŞ

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ
Mithat Paşa Caddesi No:49/4. Kızılay/ANKARA
Tel-Faks: (0312)4338413
www.tod-tr.org

ISBN:
978-9944-0048-2-4

Türkiye Ormancılar Derneği Yayın No:
1. Baskı: Nisan 2008 / ANKARA

Kapak Tasarımı
Ferhat Ata

Baskı
DÖNMEZ OFSET – 0 312 229 79 61

SUNUŞ

2006 Kasım'ında gündeme getirdiğimiz "150. Yılında Türkiye'de Ormancılık Eğitimi" konulu ulusal bir kongre düzenleme fikrini; başından sonuna kadar sahiplenen Türkiye Ormancılar Derneği ve Türkiye Ormancılar Vakfı yöneticilerinin adlarını tarihe altın harflerle yazdıracaklarına eminim. Baştan sona kongrenin heyecanını hiç eksiltmeden taşıdılar.

Kongrede konuşulanların dört duvar arasında kalmayacağını bilmek çok güzel. Elinizdeki bu kitap aracılığıyla sadece sunulan bildirimleri değil, oturumlara ait tüm tartışmaları, öğrenci forumu ve dekanlar panelinde konuşulan bütün sözcükleri kayda geçirmeye çalıştık. Bütün bu bilgilerin sadece bugüne değil, geleceğe de ışık tutacağına inanıyoruz.

Kongre Yürütme Kurulu'nda bulunmayan, fakat organizasyon sırasında büyük çaba harcayan Türkiye Ormancılar Derneği yönetim kurulu üyeleri; Ahmet Aker, İsmet Bayraktar ve eski yönetim kurulu üyesi Yılmaz Sakarya'yı burada anmadan geçemeyeceğim. Açılış konuşmaları, oturumlardaki tartışmalar, öğrenci forumu ve dekanlar paneline ait kamera kayıtlarını büyük bir özenle ve kısa zamanda yazıya aktararak, bu bilgilerin kitabımıza girmesini sağlayan Sayın Derya Özen ve organizasyon sırasında yoğun uğraşı gösteren Sayın Meftun Tüfekçioğlu'nun çabalarını burada hatırlatmam gerekiyor. Kısacası başta Sayın Mustafa Yumurtacı olmak üzere tüm yönetim kurulu üyelerine böyle bir fikre sahip çıktıkları için teşekkür ediyorum.

Bu kitabın, Kongre hazırlıkları sürecinde kaybettiğimiz yönetim kurulu üyesi Sayın İlhan Öztürk'ün anısını yaşatacağına inanıyoruz.

Kitabın elinize bir an önce ulaşması için yoğun bir çaba gösterdik. Bu nedenle çeşitli hatalar yapmış olabiliriz. Hatalarımızı peşinen kabul ediyor ve bunlar için şimdiden özür diliyoruz.

(Editör)

Doç. Dr. Erdoğan ATMİŞ

ZKÜ Bartın Orman Fakültesi

ÖNSÖZ

Hazırlıkları 2006 Kasım ayında başlayan III. Ulusal Ormancılık Kongresi'sini, uzun bir hazırlık sürecinden sonra 20-22 Mart 2008 tarihlerinde Ankara İçkale Otel'de gerçekleştirdik. Bu kongrenin ana teması; "150. Yılında Türkiye'de Ormancılık Eğitimi"ydi. Temanın sınırlı bir konuya dayandığını biliyorduk. Fakat başlangıcı bir buçuk asır öncesine dayanan Türkiye'deki ormancılık eğitiminin bu önemli dönüm noktasını es geçemezdik. Böylece; hem 2001 yılında yapmaya başladığımız ulusal ormancılık kongrelerini gelenekselleşmeleri doğrultusunda sürdürmeyi, hem de yeni binyılda büyük çapta yapısal değişiklik yaşanan ormancılığı ve ormancılık eğitimini çağdaş bir çerçevede tartışmayı hedefledik.

Kongrenin ilk iki gününde altı farklı oturumda 21 bilimsel bildiri sunuldu. Üçüncü gün ise dokuz farklı orman fakültesinden gelen beşer öğrencinin katıldığı "Öğrenci Forumu" ve altı orman fakültesi dekanının panelist olarak katıldığı "150. Yılında Ormancılık Eğitiminin Durumu" adını taşıyan panel yapıldı.

Farklı bilim insanlarınının 30'u aşkın bildiriyle katılmak için başvurduğu kongrede, Kongre Bilim ve Danışma Kurulu'nun değerlendirmesinden geçen 21 bildiri sunulmuştur. Kongrede sunulan bildiriler daha çok orman mühendisliği eğitimi konusunda yoğunlaşmıştır. Bunun nedeni; Kongrenin ilk duyurusunda geniş bir kapsam ilan edildiği halde, orman endüstri mühendisliği ve peyzaj mimarlığı eğitimiyle ilgili başvuruların az olmasıdır.

Altı farklı oturumda; ormancılık eğitiminin tarihsel gelişimi, ormancılıkta çağdaş eğitimden beklentiler, ormancılık eğitiminin öğrenci, akademisyen ve orman mühendisleri tarafından değerlendirilmesi, ormancılık eğitiminin müfredat yapısı, ormancılıkta dergiler, staj ve teknik gezilerin önemi, hizmet içi eğitim, ara ve alt kademe eğitimi, lisans üstü eğitimi, ormancılık eğitimindeki uluslar arası gelişmeler konuları sunulan çeşitli bildirilerle gündeme gelmiş ve tartışılmıştır.

Gerek oturumlarda, gerek de son gün yapılan forum ve panelde; Türkiye'de 150 yıllık bir geçmişe sahip olan ormancılık eğitiminin sürdürülebilir orman yönetimi açısından çeşitli eksikleri olduğu ve çağdaş ormancılık perspektifine sahip olmadığı dile getirilmiştir. Ormancılığın odun üretimi yapan bir meslek olmaktan öteye, başta orman olmak üzere çeşitli doğal kaynaklardan sağlanan hizmetlerin topluma en verimli şekilde aktarılmasını sağlayan bir uğraşı olduğu vurgulanmıştır. Bu nedenle ormancılık eğitiminin de gelişen bu anlayışa uygun olarak yeniden şekillendirilmesi gerekmektedir.

Kongrede sunulan bütün bildiriler, oturumlar sırasındaki soru ve cevaplar, öğrenci forumu ve dekanlar panelindeki bütün tartışılanları elinizde olan bu kitapla ayrıntılı olarak size ulaştırmaya çalıştık. Böylece kongrede gündeme gelen konuların ve yapılan tartışmaların ormancılık kamuoyunca en geniş şekilde değerlendirilmesine bir zemin hazırladığımıza inanıyoruz.

Kongrenin yapılmasına katkı sağlayan Kongre Onur Kurulu, Bilim ve Danışma Kurulu, Yürütme Kurulu üyelerine, kongreye bildirili veya bildirisiz olarak katılan tüm bilim insanlarına, meslektaşlarımıza ve diğer konuklarımıza teşekkürü bir borç biliyoruz. Ayrıca fakültelerini temsilen kongreye katılan tüm öğrenci arkadaşlarımıza hem eğitim, hem de meslek yaşamlarında başarılar diliyoruz.

Türkiye Ormancılar Derneği
Yönetim Kurulu

Türkiye Ormancılar Vakfı
Yönetim Kurulu

Onur Kurulu

(Soyadlara göre alfabetik olarak)

Prof. Dr. Tahsin AKALP

İ.Ü. Orman Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Cahit BALABANLI

SDÜ Orman Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Mevlüt BEYRİBEY

Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Orhan ERDAŞ

K.Maraş SİÜ Orman Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Cantürk GÜMÜŞ

Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Cemal ÖZKAN

KTÜ Orman Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Metin SARIBAŞ

ZKÜ Bartın Orman Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Ziya ŞİMŞEK

Çankırı Karatekin Üniversitesi Orman Fakültesi Dekanı

Bilim ve Danışma Kurulu

(Soyadlara göre alfabetik olarak)

Prof. Dr. Aytuğ AKESEN

Prof. Dr. Salih ARSLAN

Prof. Dr. İlçin ASLANBOĞA

Prof. Dr. Sedat AYANOĞLU

Prof. Dr. Melih BOYDAK

Prof. Dr. İsmet DAŞDEMİR

Prof. Dr. Abdi EKİZOĞLU

Prof. Dr. Avni Yücel ERYILMAZ

Prof. Dr. Mahir FİSUNOĞLU

Prof. Dr. Uçkun GERAY

Prof. Dr. Abdullah GEZER

Prof. Dr. Özden GÖRÜCÜ

Prof. Dr. Kani IŞIK

Prof. Dr. Selahattin KÖSE

Prof. Dr. Korhan TUNÇTANER

Prof. Dr. Mustafa Fehmi TÜRKER

Doç. Dr. Kenan OK

Yürütme Kurulu

(Soyadlara göre alfabetik olarak)

Doç. Dr. Erdoğan ATMİŞ

Yrd. Doç. Dr. Cihan ERDÖNMEZ

Aydın GERİŞ

Fevzi KALELİ

Hikmet KARADUMAN

Sezai KAYA

Alaettin KENDİR

Doç. Dr. Sezgin ÖZDEN

Erdoğan ÖZER

A. Yaşar TİMUR

Yrd. Doç. Dr. Ahmet TOLUNAY

Doç. Dr. Oktay YILDIZ

Mustafa YUMURTACI

(Yürütme Kurulu Başkanı)

İÇİNDEKİLER

AÇILIŞ KONUŞMALARI	1
Mustafa YUMURTACI (Türkiye Ormancular Derneği Başkanı)	1
Osman KAHVECİ (Orman Genel Müdürü)	5
Cafer YÜKSEL (ORKOOP Genel Başkanı)	9
Nevzat CEYLAN (Doğa ve Çevre Derneği Genel Başkanı)	11
Yunus ENSARİ (Türkiye Tabiatını Koruma Derneği Başkanı)	12
I. OTURUM	13
Tarihsel Süreci İçinde Felsefi Görüşlerin Eğitime Bakışı Çağdaş Eğitim ve Ormancılıkta Çağdaş Eğitimden Beklentiler Prof. Dr. Orhan ERDAŞ	15
Tarihsel Gelişim Sürecinde Ormancılık Öğretimi Prof. Dr. Arni Yücel ERYILMAZ	31
I. Oturum Soru Cevap Bölümü	46
II. OTURUM	51
Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü Öğrencilerinin Orman Mühendisliği Eğitimini Değerlendirmesi Prof. Dr. İsmet DAŞDEMİR, Doç. Dr. Erdoğan ATMİŞ	53
Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü Öğrencilerinin Ormancılık Eğitim Ve Öğretim Sistemine Bakışı Doç. Dr. Serdar CARUS, Araş. Gör. Cengiz YÜCEDAĞ	77
Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Öğrencilerinin Fakülte Kültürünü Algılamaları Yrd. Doç. Dr. Mehmet KORKMAZ, Yrd. Doç. Dr. Hasan ALKAN, Araş. Gör. Ayhan AKYOL, Yrd. Doç. Dr. Ahmet TOLUNAY	85
II. Oturum Soru Cevap Bölümü	95
III. OTURUM	101
Orman Fakültesi Öğretim Elemanlarının Orman Mühendisliği Eğitimini Bugününü ve Geleceğini Değerlendirmesi Doç. Dr. Erdoğan ATMİŞ, Prof. Dr. İsmet DAŞDEMİR	103
Bir Bölüm Meslek Mensubunun Türkiye'deki Orman Mühendisliği Eğitim ve Öğretimi Hakkındaki Görüşleri Yrd. Doç. Dr. Cihan ERDÖNMEZ, Yrd. Doç. Dr. Ahmet TOLUNAY, Araş. Gör. Hasan Emre ÜNAL, Doç. Dr. Sezgin ÖZDEN	123
Ormancılık Eğitiminde Müfredat Yapısının Orman Kaynakları Yönetimi ve İşletmeciliği Açısından Değerlendirilmesi: KTÜ Orman Mühendisliği Bölümü Örneği Prof. Dr. Mustafa Fahmi TÜRKER, Araş. Gör. İdris DURUSOY	131
Ormancılık Hukukunun Türkiye Ormancılığı ve Orman Mühendisi Eğitimindeki Önemi Araş. Gör. Üstüner BİRBEN, Araş. Gör. Gökeçe GENÇAY	145
III. Oturum Soru Cevap Bölümü	155

IV. OTURUM	159
Türkiye’de Orman Fakültelerinin Orman Mühendisliği Bölümlerinin Yayın Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi <i>Doç. Dr. Sezgin ÖZDEN, Araş. Gör. H. Emre ÜNAL</i>	161
Ormanlık Eğitiminde Ormanlık Dergilerinin İşlevi <i>Prof. Dr. Metin SARIBAŞ</i>	171
Teknik Gezilerin Orman Mühendisliği ve Peyzaj Mimarlığı Bölümü Öğrencilerinin Bazı Konulardaki Düşünceleri Üzerine Etkisi <i>Yrd. Doç. Dr. Cihan ERDÖNMEZ, Yrd.Doç.Dr. İ. Müge Özgüç ERDÖNMEZ</i> <i>Araş. Gör. Nilüfer KART, Araş. Gör. H. Tezcan YILDIRIM</i>	183
Stajın Ormanlık Eğitimindeki Önemi <i>Doç. Dr. Erdoğan ATMİŞ, Araş. Gör. H. Batuhan GÜNŞEN, Orm. Yük. Müh. Rıza GÜLEÇ</i>	191
<i>IV. Oturum Soru Cevap Bölümü</i>	201
V. OTURUM	207
Türkiye’de Orman Kaynaklarından Yararlanılmasında Yetişkin Eleman Sorunu <i>Prof. Dr. Ünal ELER</i>	209
Ormanlık Uygulamalarında Hizmet İçi Eğitimin Güncel Durumu <i>Muhammet KILCI, Dr. Nihal ÖZEL, Dr. Mehmet SAYMAN</i>	217
Orman Mühendislerinin Hizmet İçi Eğitim Programlarını Değerlendirmeleri <i>Dr. Süleyman ALKAN</i>	227
Avrupa Birliği Sürecinde Ormanlıkta Ara Ve Alt Kademe Personel Eğitimi <i>Dr. Gülşade KAHVECİ</i>	237
<i>V. Oturum Soru Cevap Bölümü</i>	242
VI. OTURUM	245
Doktora Eğitiminde Öğrenci Başarısını Etkileyen Faktörler ve Ormanlıkta Durum <i>Dr. Ersin YILMAZ, Dr. Ahmet ŞENYAZ</i>	247
Küresel, Bölgesel ve Ulusal Gelişmelerin Ormanlık Eğitimi Üzerindeki Etkileri <i>Yrd. Doç. Dr. Cihan ERDÖNMEZ, Araş. Gör. İ. Seçil Yurdakul EROL,</i> <i>Araş. Gör. H. Tezcan YILDIRIM</i>	253
Amerika Birleşik Devletleri’nde Ormanlık Eğitimi: Oregon ve New York Eyalet Üniversiteleri Örnekleri <i>Doç. Dr. Abdullah E. AKAY, Doç. Dr. Ramazan KURT, Prof. Dr. Orhan ERDAŞ</i>	263
21. Yüzyılda Peyzaj Mimarlığı Eğitimi <i>Yrd. Doç. Dr. Osman UZUN, Prof. Dr. Güniz Akıncı KESİM</i>	279
<i>VI. Oturum Soru Cevap Bölümü</i>	291
ÖĞRENCİ FORUMU	295
DEKANLAR PANELİ	327
KONGRE PROGRAMI	363

AÇILIŞ KONUŞMALARI

Bakanlığımızın değerli yöneticileri, fakültelerimizin saygıdeğer dekan ve öğretim görevlileri, mesleğimizin saygın temsilcileri, değerli konuklar, sivil toplum kuruluşlarının değerli temsilcileri ve genç arkadaşlarımız hepimiz hoş geldiniz.

5 Kasım 2006'da orman fakültesi dekanlarımızın ve öğretim üyesi arkadaşlarımızın ortak bir toplantıda verdikleri bir karar var. Ormanlık Eğitiminin 150. yılı bir kongre şeklinde görüşülsün, tartışılsın, görüşler, öneriler gündeme gelsin istediler. Bunu istemelerinin de iki nedeni vardı. Birincisi 1957 yılında yine Türkiye Ormanlıklar Derneği ormanlık eğitim ve öğretiminin 100. yılına ilişkin bu etkinliği düzenlemiş. İkincisi dernek tüzüğüümüzde ulusal ormanlık kongresi yapılmasına ilişkin bir hüküm var (Bugüne kadar iki Ulusal Ormanlık Kongresi yaptık). Bu iki hükme dayanarak fakültelerin bu isteğine yönetim kurulumuz da olumlu yanıt verdi. O karardan sonra biz Ankara'da meslek örgütlerimizle birlikte toplantı yaptık.

Şimdi bugün biz Ormanlık Eğitiminin 150 yıllık geçmişini ve geleceğini tartışacağız. Ben kısaca ormanlığın ve ormanlık anlayışımızın geçmiş 150 yılını özet olarak vermek istiyorum.

150 yıllık bu süreçte ormanlık eğitimimiz ve ormanlığımız nerelere gelmiştir. 1856 yılına kadar cibal-i mübaa yani herkesin faydalanabileceği kaynak olarak ormanlar o tarihte Fransızlar tarafından getirilen bir heyet tarafından işletilmek istenmiştir. Fransız heyeti öneriler getirmiştir. Bir orman hukuku kurulması, orman hukuku 1857 yılında Tassy tarafından kurulmuştur. Daha sonra ormanların işletilmesine ilişkin işletme planları yapılmıştır, belirli bölgelerde amenajman planları yapılmıştır. Balkanlarda, İstanbul çevresinde, Karaman yöresinde ve bunlar 78-79 yıllarına kadar Fransızlar tarafından işletilmiştir. Yalnız gerek ormanların işletilmesinde, gerekse Fransız ormanlıkların dikte ettirdiği ve 1869 yılında kanunlaşan Orman Nizamnamesinde ormanların korunması, geliştirilmesi hükümleri yer almasına rağmen daha ziyade ormanların işletilmesi ve para kazanması üzerinde durulmuştur. Prof.Dr. Ali Kemal Yiğitoğlu bunu özetle şöyle açıklamıştır.

“Türkiye’de düzenli ormanlığın ilk kuruluşunda Fransız ormanlıklar tarafından yapılan bu hata yani ormanların temin ettiği menfaat esasına göre ormanlığımızın gayelendirilmesi ve teşkilatlandırılması, ormanlık gayesinin bidayette yanlış konması, Türkiye ormanları ve ormanlığı için feci akıbetler doğurmuştur. Bu andan itibaren ormanlarımız, Devletin hazinesine para temin etmek gayesiyle insafsızca doğranmıştır”

Meşrutiyet döneminde; orman teşkilatının değiştirilmesi, orman okullarının açılması, yeni bir işletme kanunu çıkarılması, Avrupa’dan uzmanlar getirilmesi, amenajman işlerine başlanması gibi yenilikler getirilmiştir. Bu yenilikler halkta ve devlette eskiden beri hakim olan düşüncüyü değiştirmemiştir. Hatta devletin iktisat politikasını yürüten kişiler de ormanlarımızda zengin orman servetinin bulunduğu düşüncesi oluşmuş ve ormanlardan ekonomik yönden yararlanılmaya çalışılmıştır.

1920'de "Baltalık Kanunu" çıkarılmış, fakir köylülere baltalık ormanları dağıtılmıştır. Ancak, kısa sürede aşırı tahribat yapılması sonunda üç yıl sonra bu uygulamadan vazgeçilmiştir.

1924 yılında ekonomik sıkıntı nedeniyle bu kez zengin koru ormanları yerli ve yabancı şirketlere uzun vadeli sözleşmelerle devredilmiştir. Özel şirketlerin aşırı kar hırsı nedeniyle bu ormanlar kısa sürede tahrip edilmişlerdir. 1934 yılından itibaren bu aşırı tahribata karşı tepkiler oluşmaya başlamıştır. Ülkemiz ormancılığına uzun süre hizmet eden, 3116 sayılı yasa tasarısını da hazırlamakla görevlendirilen Prof. BERNHARD sorunu bizzat Atatürk'e ileterek orman kanununun biran önce çıkarılması gerekçelerini ortaya koymuştur. Tarım Bakanı Dr. Muhlis ERKMEN'in de desteği ile 1937 yılında 3116 sayılı ilk orman kanunu yürürlüğe girmiş ve bu kanunla özel orman işletmeciliğine son verilmiş, Devlet orman işletmeciliği başlatılmıştır.

Tarım Bakanı Dr. Muhlis ERKMEN Kanunun Büyük Millet Meclisindeki görüşmeleri sırasında, 3116 sayılı kanunun ormancılık konusunda bir devrim niteliğinde olduğunu vurgulayarak orman ve ormancılığı özetle şöyle tanımlamıştır; "Orman misal olarak saydığım bu doğrudan hammadde olarak kıymetinin yanında onun dolayısıyla memleketin ekonomisine, ziraatine, sıhhatine, içtimaiyatına ve yüksek müdafaasına tesir eden kıymetleri vardır. Ve bunlar ormanın hammadde kaynağı olarak kıymetine kıyasla nispet kabul etmeyecek derecede, değeri para ile ölçülemeyecek derecede yüksektir. Bir mütehasısın dediği gibi 'bunlar hiçbir vakit satın alınamaz, hiçbir vakit temin edilemez'. Su siyasetimiz gibi hayati bir mesele dahi orman meselesiyle alakalıdır. Suların cereyanı, debilerin tanzimi noktalarında bütün mütehasıslar ifade ediyor ki, yukarıda bu cereyanı tanzim eden ormanlar korunmadan aşağıda yapılacak herhangi bir su tesisatı günün birinde işlememeğe mahkumdur".

Dr. Muhlis ERKMEN'den sonra Tarım Bakanı olan Prof.Dr. Şevket Raşit HATİPOĞLU bu konuda özetle şöyle demiştir; "Biz ormanı sadece ekonomik yönü ile değerlendirmiyoruz. Onu sosyal yönü ile de benimsiyoruz. Bu bakımdan ormanlar nerede olursa olsun herkese umumi faydalar sağlar. Bunun için orman hepimizindir, topyekun milletin vazgeçilmez bir varlığıdır. Milletin rahat yaşaması, rahat çalışması ve tam barınılır bir yurt olabilmesi için orman şarttır. Bizden önce gelip geçenler, ormanı daha ziyade ekonomik bir varlık olarak görmüşlerdir. Bugün biz ormanı ekonomik değeri ve sosyal faydaları ile birlikte milli bir varlık olarak benimsiyoruz (Orman ve Av - Mart 1944).

... İmparatorluktan devir alınmış olan orman telakkisi ve daha ne varsa topyekun hepsi silkinip atılmıştır. Bugün Türkiye'de ormancılık alanında hakikati söylemek lazım gelirse topyekun ve radikal bir inkılap yapılmaktadır... Gene açık olarak arz edeyim. Tarım Bakanlığımız bu memleketin mahrukat ihtiyacını karşılamayı kolaylaştırmak ve yakacağı ucuzlatmak için gerekirse odun ve odun kömürü ithalini yerinde bulur. Çünkü bu memleketin orman varlığının milletimiz için sağlayacağı nimetler, dışarıdan ithal edeceğimiz yakacaklar için katlanacağımız külfetlerden kat kat üstündür (1946 Büyük Millet Meclisi).

Ormancılıktaki bu parlak dönem (1937-1946) uzun sürmez. 1946'da çok partili yaşama geçişle birlikte 3116 sayılı kanun uygulamalarında geri adımlar atılmaya başlamıştır. 1945 yılında 4785 sayılı yasa yürürlüğe girmiştir. Özel ormanlar devletleştirilir. 204 bin hektar özel ormanın bedeli ödenerek işlemleri tamamlanır. Bir bölümünün ise bedeli ödenemez. 1950 sonrası çıkarılan 5658 sayılı yasa ile ihtilafli olan bu ormanlar sahiplerine iade edilir.

1950 yılına doğru Orman Kanunu'nda değişiklik taleplerini artık CHP'de gündeme getirmiştir. 3 Mart 1950'de 5653 sayılı yasa ile, bazı şartlara bağlı olarak maki alanları orman tanımı dışında tutulmuştur. 14 Mayıs 1950'de DP iktidara gelir ve hemen orman kanunu hazırlıkları başlatılır.

Aşırı tepki üzerine bu talepler ertelenir. 1956 yılında 6831 sayılı orman kanunu yürürlüğe girer, 3116 sayılı kanun yürürlükten kaldırılır. DP iktidarı, on yıllık sürede dört kez orman suçlarına af yasası çıkarmıştır. Bu da orman tahriplerini artırmıştır.

6831 sayılı kanunun 2. maddesi; “İklim, su ve toprak rejimine zarar vermeyen ve daha verimli kültür arazisi haline getirilmesi Ziraat Vekaletince uygun görülen ormanların orman rejimi dışında bırakılmasına ve orman mefhumuna dahil olduğu halde orman rejimine tabi tutulmasında bir fayda görülmeyen sahipli arazilerin serbest bırakılmasına veya gayeye uygun hususi bir idare ve kesim tarzı tatbik edilmesine ziraat vekaletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince karar verilebilir” şeklinde bir hüküm getirmiştir. 2. madde uygulamalarının sonucunda 1960 yılına kadar 1.917.823 dekar arazinin kesin işlemleri yapılmış, 1.574.047 hektar arazinin de işlemleri tamamlanarak Bakanlar Kuruluna sevke hazir hale getirilmiştir. 28 Eylül 1960 tarih 5/389 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla orman rejimi dışına çıkarmalarla ilgili kararnameler iptal edilmiş, bu alanlar tekrar orman rejimine alınmıştır.

Demokrat Parti iktidarı döneminde adeta imparatorluk dönemi ormancılığına geri dönüş eğilimleri, anlayışları, politikalarının izleri görülmektedir. Ormanlar doğal bir kaynak olarak görülmüş ve olabildiğince yararlanılması amaçlanmıştır.

Yerli ve yabancı uzmanların raporlarının aksine Cumhurbaşkanı Celal BAYAR 1 Kasım 1959 günü TBMM’ni açış konuşmasında ormancılığa ilişkin şöyle demiştir; “Aziz arkadaşlarım, ormanlarımızın uzun yıllar boyunca tahribe uğradığına dair bir endişeden kendimizi kurtarmamız zamanı gelmiştir. Hükümetçe ve milletlerarası eksperlerce son defa yapılan ilmi tetkikler, Türkiye’de ormanların vasıtalarının temini halinde, yalnız memleket ihtiyaçlarını karşılamakla kalmayarak aynı zamanda yeni ve mühim ihraç imkanı sağlayacak genişlikte olduğunu ortaya koymuştur.”

Demokrat Partinin ormancılık politikalarına tepki olarak, 1961 Anayasasında ormanlar güvence altına alınmıştır. Ormanların Anayasal güvencesi uzun sürmez. 1963 yılından itibaren TBMM gündemine getirilen yasa değişiklikleri, 17.04.1970 tarih 1255 sayılı yasa ile Anayasanın 131. maddesi değiştirilmiş ve 15.10.1961 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak yitiren alanların orman rejimi dışına çıkarılma ilkesi getirilmiştir. Bu değişiklik 1744 sayılı yasa (1973) ile uygulama olanağı bulmuştur. 1744 sayılı yasa; su ve toprak rejimine zarar vermeme, orman bütünlüğünü bozmama ilkelerine göre uygulanmıştır. 1982 Anayasasında 15.10.1961 tarihi 31.12.1981 tarihine çekilerek orman rejimi dışına çıkarma işlemleri sürdürülmüştür.

Başbakan Turgut ÖZAL’ın ormanla ilgili düşüncesi ise şöyledir: “Açıkça ifade ediyorum. Anayasayı değiştirecek gücüm olsa, ormanla ilgili hükümlerini değiştiririm (Mayıs 1985). Vatandaş bir yana itmişler, orman diyerek dağı taşı güya korumaya almışlar. Önce vatandaş korunacak; kayalar, çalılar orman olur mu? (1986)”.

Bu talimatlara uygun olarak 19.06.1986 tarihinde 3302 sayılı yasa kabul edilmiştir. 6831 sayılı yasanın 2. maddesinde yani 2/B uygulamalarında, tarım alanlarına dönüştürmede KESİN YARAR hükmü ile orman bütünlüğü, su ve toprak koruma kriterleri kaldırılmış, kısa sürede 400 bin hektara yakın alan orman dışına çıkarılmıştır.

Bu konulardaki görüşlerimiz kısaca şöyledir;

Bugün 1950’lerin, 1980’lerin ormancılık anlayışı AKP iktidarları ile sürdürülmektedir. Ne yazık ki bu tür politik anlayışlarda ormanlar hep kısa süreli yararlanma aracı olarak görülmektedir. Orman bir seçim aracı ve rant dağıtımı olarak algılanmaktadır. Son yıllarda da ormanların yerli ve yabancı

firmalarca işlettilmesi için Anayasa değişikliğinde diretilmektedir. Yeni Anayasa taslağında adeta ormanların talana açılması amaçlanmış, orman köylülerinin yasal hakları ortadan kaldırılmak istenilmiştir.

Orman gibi canlı ve gittikçe önemi artan bir ekosistemin işletme haklarının devredilmesi, herhangi bir iktisadi işletme devri gibi düşünülemez, çok farklıdır. Bu alanlarda yapılacak bir hata uzun yıllar sonra düzelebilir. 1930'li yıllarda özel şirketlerin yaptıkları hatalar, tahribatlar halen kapanmamıştır.

Orman arazileri, kısa dönemli çıkar aracı olarak görülmüş, ormanlar bir siyasi istismar aracı olarak kullanılmıştır. Bu nedenle yasal ve anayasal güvencelerin sürdürülmesi gereğine inanıyor, orman işgallerini teşvik edecek düzenlemelerin Anayasaya konulmasını desteklemiyoruz.

Sürdürülebilirlik ilkesi sürekli söyleniyor da, çok yönlü yararlanma pek konu edilmiyor. Çok yönlü yararlanmanın yaşama geçirilmesi, ormanların sürdürülebilirliğinin teminatı olacaktır. Çok yönlü yararlanmanın bilincinde olan, bunları sahiplenen toplum ormanlarına da sahip çıkacaktır. Küresel ısınma, iklim değişikliği, biyolojik çeşitlilik alanındaki bilinçlenme, su gereksinimlerinin artması ve kuraklık tehlikesi, ormanların önemini daha da artırmaktadır.

Orman tanımı yeniden ele alınmalı, ekosistem mantığına dayalı bir tanım yapılmalıdır.

Ormancılık; iklim, su, toprak, hayvan, bitki ve insan etkenleri arasındaki karmaşık ve karşılıklı ilişkilerin bulunduğu orman ekosistemini yönetmektir (İ.Ü. Orman Fakültesi Raporu). Çok yönlü faydanın konu olduğu önemli ve tipik bir sektördür. Planlaması ileri teknikleri gerektirir.

Amenajmanda fonksiyonel planlama yapılmaktadır, ama bunu “ekosistem tabanlı fonksiyonel planlama” olarak tanımlamasını doğru bulmuyoruz. Bu konuda kavram kargaşası yaratılarak bazı değerler yok edilmemelidir.

1969 ve 1991 yıllarında bağımsız Orman Bakanlığı kurulması; bir özenti ya da meslek tutuculuğu sonunda değil, bir gerekliliğin sonucudur. Hiçbir bilimsel veriye dayanmadan Orman Bakanlığı başka bakanlıklarla birleştirilmiştir. Ekosistem mantığına göre orman tanımı ve çok amaçlı yararlanmaya ilişkin görev tanımları yapılarak Orman Bakanlığı yeniden kurulmalıdır.

Ülkemiz dünyanın en şiddetli erozyonuna maruz ülkeler arasında ilk sıralarda yer almaktadır. Yıllardır yerli ve yabancı uzmanların dile getirdikleri en önemli konu erozyon kontrol çalışmalarıdır. Yıllardır bu gereği dile getirerek ayrı bir “Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü”nün kurulmasını destekliyoruz.

Siyasal iktidarların baskılarına, orman azalmalarına neden olan yasal düzenlemelerine, ormancılık meslek kamuoyu 60 yıldır direnmektedir. Eğer bu kadar olumsuzluğa rağmen ülkemizde halen orman ve ormancılıktan söz edilebiliyorsa, hatta orman alanları artmıştır denilebiliyorsa, bu tamamen meslektaşlarımızın cefakar ve fedakar çabalarının bir sonucudur. Ormanların kamu yararına işletilmeleri konusunda ortaya koydukları direnç ve direnişin bir sonucudur.

MUSTAFA YUMURTACI
Türkiye Ormancılar Derneği Başkanı

Fakültelerimizin çok değerli dekanları, değerli hocalarım, değerli konuklar böylesi anlamlı bir günde hepimizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Gerçekten bir buçuk asra yakın bir ormancılık eğitiminin geldiği noktayı bugün konuşacağız. Bu yönüyle baktığımız zaman gerçekten bu konunun ormancılığımız açısından fevkalade önemli olduğunu düşünüyorum. Ve tertip komitesine de teşekkür ediyorum. Ümit ediyorum ki burada ormancılığımıza faydalı çok önemli kararlar alınır. Burada tabii ormancılıkta eğitimi konuşacağız. Ama sayın başkanımız ormancılıkta hukuksal sürecin yapısal özelliklerini anlattı, birçoğuna katılmamak mümkün değil. O acılar bizim de acılarımız. Geçmişte bilerek veya bilmeyerek ormancılığımızın bazen lehine bazen aleyhine birçok hukuksal düzenlemeler yapılmıştır.

Ben orman mühendisliğini bilinçli olarak seçen, herhalde az kişilerdenim. Tesadüfen orman fakültesine girmedim. Çok yüksek puanla ilk tercihim orman fakültesiydi. Ve 34 yıldır bu meslekteyim ve orman mühendisi olduğuma hiç pişman olmadım. Geçen yıl Ukrayna'da bir konferansa gitmişim. Orada şunu söyledim ve burada da bunu tekrar etmek istiyorum. Bir kere daha dünyaya gelsem yine orman mühendisi olurum. Onun için ben gerçekten orman mühendisliğini doya doya yaşayarak yaptım. Herkesin olduğu gibi bizim de arzu edip de olamadığımız, arzu edip de yapamadığımız birçok şeyler oldu. Ama bu hayatın bir cilvesi. Bu yönüyle gerçekten şu anda geldiğimiz noktada önemli bir kurumun başında belki sizlere hesap vermek ki bu doğaldır, ya da sizlerin bana da hesap sorması gibi. Çünkü ben bir emanet aldım ve iddia ediyorum ve inanıyorum ki bu emaneti aldığımdan daha iyi. Türkiye ormanları daha iyi korunmuş, sistem daha iyi modernize, çağdaş olmuş, ve teknolojiyi yakalamış olarak teslim etmenin azmi ve gayreti içerisindeyiz. Elbette ki bu süreç içerisinde yanlış yaptıklarımız veya bazı arkadaşlarımızın kafasına yatmamış şeyler olabilir. Ben bu tenkitleri de saygıyla karşılıyorum. Ama herkesin şundan emin olmasını istiyorum. Ben hiçbirinizden veya hiçbirinizin benden daha çok ormanları sevmez. Hepimiz bu ormanları seviyoruz. Onun için orman sevgisinde kimse kimseden fazla değildir. Belki ufak tefek farklı yaklaşımlar olabilir. Bunu da doğal karşılıyoruz.

Şimdi ormancılık eğitimi bildiğiniz gibi 17 yy. başladı. Neden ormancılık eğitimi çıktı. Yani her eğitim dalının bir çıkış nedeni vardır. Baktığımız zaman ormancılık eğitiminin ilk çıktığı Avrupa'da ormanların hızlı bir tahribe uğraması ve bizim ülkemizin yaşadığı gibi erozyon tehlikelerinin göstermesi ile birlikte ormancılığın ilminin ilk doğduğu yerdir. Ağacı dikmektir, erozyonu durdurmak, fidanları, tohum ekmek gibi başlangıcı böyle. Ama sonra 20. asra kadar benim fakültelerde okuduğum süreçlerde de ormancılık eşittir odun işletmeciliği. Bizim bütün fakülte eğitimlerimizde ormancılıktaki odun işletmeciliğinin ön planda tutulduğu bir ağırlık görüyoruz. Ne kadar çok odun üretebiliriz, ne kadar kaliteli odun üretebiliriz gibi tamamen ormancılığın odun işletmeciliğine yoğunlaştığı bir süreç yaşanıyor. Ne zamana kadar? 21. yy. başlarına kadar. Bu yanlış mıydı? Doğruydum. Orman işletmeciliğiyle bir işletmecilikten bahsediliyorsa bir paranın kazanılması, geldi sinin gitti sinin olması gerekiyordu. En ciddi gelir kaynağı da odundu. Onun için de ormancılık eğitiminin odun eksenli yoğunlaştığı bir süreci yaşadık. Ama bugün geldiğimiz noktaya baktığımız zaman görüyoruz ki, işte iklim değişikliği, çevre kirliliği vb. ni konuştuğumuz süreçte artık ormancılığın odun ekseninden çok daha ekosistem tabanlı bir yöne doğru kaydığını görüyoruz.

Bu çerçevede artık günün orman mühendisi nasıl olmalı? Sorusu artık çok sesli konuşulmaya başlıyor. Artık fonksiyonel planlama süreci yaşıyoruz az önce başkanım da bahsetti. Şimdi ormancılıkta orman kaynaklarının odun amaçlı işletmekten, çok amaçlı işletmeye geçen bir süreci

yaşıyoruz. Ülkemizde çok konuşuluyor, dünya da konuşuluyor. Su. Peki, hidrolojik ormancılığımız var mı? Fakültelerimizde hidrolojik ormancılık okutuluyor mu? Veya ne kadar ağırlı okutuluyor? Bugün hidrolojik ormancılığın yayınlanmış bir kitabını bile bulmakta zorlanıyoruz. Ama bugün gündemimizde orman su ilişkileri, hidrolojik ormancılık ön plana çıktı. Diğer değerlerimizde dahil olmak üzere artık ormancılık biraz daha çemberini genişletiyor. Bunun için ormancılık eğitimimizde odun eksenli işletmecilikten, eğitimden daha çok, çok amaçlı eğitime doğru yönelmemiz gerekiyor. Bugün biyolojik çeşitlilik dediğimiz, işte ORKOOOP Başkanım da burada, birçok uluslararası sözleşmeler yapıyor veya projeler yapıyor. İnanın bu projelerde aktif olarak çalışıp da işte arkadaşım bizim uzmanımız bu dur diyecek eleman bulmakta zorlanıyoruz. Ben çok misal vereyim. Bunu zaman zaman da söylüyorum. Ben bir orman mühendisi arkadaşımın ormana gittiği zaman öten kuşun hangi kuş olduğunu bilinmesini istiyorum. Yere eğildiği zaman bir otu aldığı zaman ben orman mühendisinden arkadaşım bu otun adı ne diyerek bu arkadaşımızın onları bilmesini istiyorum. Artık ormancılık Türk ormancılığı kabuğunu yırtmalı. Artık ben Dünya Bankasının uluslararası camiada, şunu söylüyorum bizim ekspere ihtiyacımız yok. Türk ormancısı artık teknik yönden başkasının bilgisine desteğine ihtiyacı yok. Biz artık dışarılara ormancılık eğitimi verebilecek veya uzman olacak arkadaşlarımızı göndermek istiyoruz.

Bugün Kırgızistan'dan 100 tane orman mühendisi getirttik. Şu anda bizim laboratuvarımızda böcek üretiminin tekniğini öğretiyoruz. Biz OGM olarak fakültelerimizle işbirliği halinde Balkanlara giriyoruz. Girmeliyiz. Türki Cumhuriyetlerinin ormancılığına yön vermeliyiz. Ama bunun için bilgili, becerili mühendislere ihtiyacımız var. Ben 2 yıl önce Türkistan'a gittiğimiz zaman orada, ben yabancı lisan da biliyorum, Balkanlara gidiyorsunuz, Balkanların lisanı efendim biz sizin ormancılarınızı dizayn edelim, size eksperler verelim, uzmanlar verelim diyerek yabancı uzmanlar getirmenin telaşı içindeler. Ama Türkleri, bizleri tercih eden yok. Gürcistan'a gittiğimiz zaman onlara şunu söyledim Gürcistan yetkililerine, bakın biz sizin komşunuzuz, bizim sizin ülkelere eğitim üzerine hiçbir niyet, bildiri yok. Onlara uzman isterken bile Dünya Bankası'na biz Türkiye'den uzman istiyoruz deyin. Bu şekilde kendimizi 21. yy hazır, ormancılık eğitimimizi 21. asra hazırlamak zorundayız. Bugün OGM olarak tabi hep ormancılığımızdan bahsediyoruz, tabi ki ormanların % 99 devlete ait ve devlet işletmeciliği yapıyoruz. Dolayısıyla da herkesin beklentisi bizden. İnterneti açtığım zaman en çok orman mühendisi arkadaşlarımızdan şu soruyu alıyorum. Ya biriniz de bir tek bir soru sorun! Birisi de bizim yaptığımız işi tenkit etsin. Birisi de bir öneri getirsin! Hep sorulan soru şu; ne kadar mühendis alacaksınız, kaç tane mühendis alacaksınız sorusuyla karşı karşıyayız.

Şimdi fakültelerimizdeki eğitimi biliyoruz. Fakültelerimizin sayısını da biliyoruz. Arkadaşlar, dünyanın hiçbir yerinde yani fakülteyi bitirmiş bir insana devlet illaki iş verecek diye bir şey yok. Bugün Almanya dünya ormancılık eğitiminde orman fakültesini bitirenlerin % 2 si devlette işe giriyor. Hepsi çeşitli şekillerde çalışıyor. Devletin politikasında, bütün fakültelerde eğitimi bitirmiş insanlar illaki de devletin kurumlarında çalışacak diye bir şey yok. Ama tabi bilgi birikimi, donanımı arkadaşımızın ne kadar fazla olursa, o arkadaşımız o kadar yan alanlarda iş bulabilir. Bunun için donanımlı orman mühendislerinin meslekte yani daha donanımlı yetişmesini istiyoruz.

Biz uygulayıcılar olarak fakültelerimizden gelen arkadaşlarımızı direk işe sokabilelim. Onun için de dünden daha çok fakültelerimizle işbirliği içerisinde olmak istiyoruz. Onun için her yerdeki fakültelerimizde, teşkilatlarımızla çok yakın işbirliği ve diyalog içerisinde bu çalışmalarımızı sürdürmek istiyoruz.

Bizim 3 tane görevimiz var herkesin bildiği gibi. Ormanları koruyabiliyor muyuz? Evet ormanların korunmasını kimse fakültelerden beklemiyor, herkes OGM den bekliyor. Bu da doğaldır. Peki sonuçta ormancılar ormanları koruduğu noktasına geliyoruz. Çünkü ormanlar devlete ait, sizlerin

fakültelerden, eğitimlerden geçen arkadaşlarımız bizden bu ormanları korumak gibi bir görevle, geçmişte aldığımız, biz de bu görevi aldık, yürütüyoruz.

Peki Türkiye bu ormanları iyi korudu mu? İyi korunabiliyor mu? Sayın Başkanım kronolojik bir sıralama yaptı. Birçok mevzuat değişiklikleri, çeşitli şekillerde, çeşitli nedenlerle yapılan mevzuat değişiklikleri biz ormancının zaman zaman uygulamada vatandaşla karşı karşıya geliyoruz. O kadar çok yazbozlar yapmak zorunda kaldık ki bugün buralara geldik. Eğer bugün İstanbul %45 in üzerinde ormansa, bu Türk ormancısının başarısıdır.

Onun için kimse bize Türk ormancısı Türkiye ormanlarını koruyamadı demesin. Dememeli. Derse inanın bize karşı haksızlık etmiş olurlar.

Evet, bir ülkede ormancılığın gelişmesi ülkenin gelişmesiyle paralel gider. Hiç kimse ülkenin gelişmiş ormancısı, hiçbir ormancılık, ülkenin gelişmişliğinin önünde gitmemiştir. Seni götüren insan açsa, aşı noksansa o bölgede orman tahribatı kaçınılmaz bir olgu olarak karşımıza çıkar.

Herkes ormanların azaldığından, yok olduğundan bahsediyor. Evet 2/B sahalarında 500 bin hektarlık bir sahanın orman rejiminin dışarısına çıkartılması. Bunda ormancılar mı suçlu? Ormancılar bir kanunu bir gerçeği uyguladılar. Orman olmayan yerleri veya orman özelliğini kaybetmiş yerleri çıkardılar. Peki, ne oldu bu arada? Arkadaşlar 1973-2003, otuz yıl. Otuz yıl sonra envanter yapıldı ormanlarımızda. Hani 500 bin hektar ormanımız azalmıştı. 1 milyon hektar orman alanımız artmıştır. Eğer ben yalan söylüyorsam amenajmanda çalışan birçok arkadaşlarımız da yalan söylüyor. Yani bu benim istatistiğim değil, arkadaşlarımızın istatistiği. Peki, nasıl oldu? Evet Türkiye'nin sosyal gelişmişliği ama burada ormancıların da artı katkılarıyla Türkiye'de orman alanlarında 1 milyon hektar civarında bir artış var. Peki, ormanın içerisinde ne oldu? Ormanın ağaçlarında servetinde bir değişiklik oldu mu? Ormanlardaki 200 milyon m³ ormanlarımızda servet artışı var. Demek ki ormanlarımızda kaçak kesim de olmuyor. Ormanlarımızdaki artış 27-28 milyondan 32 milyon m³'e çıktı yıllık artımımız. O zaman göğsümüzü gere gere şunu da söylüyoruz. Türk ormancısı birçok bahanelere rağmen ülke ormanlarını korumuş ve geliştirmiştir. Kimse bu yönüyle bize haksızlık etmemeli. Rakamlarımız budur. Rakamlarımızın aksini söyleyenler bugüne kadar da çıkmadı.

Peki, ormanlarımızı işletme görevi verildi bize. Sayın Başkanımız da bundan bahsetti. Evet biz ülkemizin ormanlarında devlet orman işletmeciliği yapıyoruz. Bir dönem yabancı şirketlerin yaptığı işte Ayancık'ta Çangal'daki gibi bazı kötü örnekler oldu. Ve biz devlet orman işletmeciliğini en iyi yaptığımızı kanıtlamak zorundayız. Eğer biz iyi yapıyorsak, kimse orman işletmeciliğini özelleştirelim veya özel sektör ormanları işletelim demez. O zaman bir imtihandayız. İyi işletme yapalım ve gösterelim.

Bakin göreve geldiğimizde yıllık odun satışımız 250 milyon dolardı. Bugün 1 milyar doları bulduk odun satışında. Artık OGM Maliyenin kapısında işçilerimin ücretini ödeyemiyorum demiyor. O zaman biz hocalarımızdan şunu istiyoruz. İyi bir işletmeci yetiştirin.

Üçüncüsü Türkiye ormanlarında ormanlarımızı imal edelim, ıslah edelim, rehabilite edelim. Hepimizin arzusu bu. Türkiye 21. asırda % 50 sinin bozuk ormanlarının olduğu bir rakamla 21. asrı yaşamakta. Onun için ne yapmamız lazım? Ormanlarımızı rehabilite edelim, çıplak yerlerimizi ağaçlandıralım. Bunun için neye ihtiyaç var? Paraya ihtiyaç var. Parayı nereden bulacağız? İşte diyoruz ki biz, paramızı kendimiz buluruz. Biz iyi işletmecilik yaparız, paramızı da kaynağımızı da kendimiz buluruz. Bugün OGM ormanların rehabilitasyonuna 300 trilyon lira para ayırabilecek noktaya gelmiştir.

Bunun için herkes emin olsun ki; Türkiye ormancılığı iyiye gidiyor, sizlerin verdiği destekle biz inşallah aldığımız emaneti çok daha iyi korunmuş ve iyi yönetilmiş şekliyle teslim edeceğiz. Bugün inanın OGM'nün şu anda uyguladığı teknoloji Türkiye'de hiçbir kamu kurumunda yok. En küçük bir GPS aletiyle dağdaki şefim bana mesaj gönderebiliyor artık. ORBİS orman bilgi sistemini kurduk. Şimdi koordinatları verdiğiniz zaman o koordinatlardaki yeri toprağına kadar anında öğrenebileceğiniz bir sisteme geçtik. Ve teknolojiyi iyi kullanan orman mühendisleri istiyoruz sizden. Bilgisayar teknolojisini iyi kullanan, lisansı olan, biyolojik çeşitlilik ve çok fonksiyonlu planlama gibi geniş kapsamda donatılmış orman mühendisleri istiyoruz. Geçen gün bir işletme müdürü kursunda şöyle söyledim. Bilgisayar kullanmasını bilmeyen adamı işletme müdürü yapmayacağım dedim. Artık biz vasat bir orman mühendisine ne biliyorsun sen dediğimiz zaman, ben kuşları tanıyorum benim artılarım var, kuşları tanıyorum, ben biyolojik çeşitliliği tanıyorum, veya şunu şunu fazla biliyorum diyen, artısı olan orman mühendisleri istiyoruz. Piyasa da bunu istiyor.

Bugüne kadar hep şunu söyledi orman mühendisleri, efendim bizim kanunumuz yok. Niye çıkartmadınız? Niye çıkartılmadı? El birliği, gönül birliği içerisinde olmadık, herkes farklı farklı bir yanlara çekti. Ama çok şükür biz dedik ki; bu orman mühendisliği kanunu çıkacak, bu kanunun çıkartılmasını istiyoruz dedik. Arkadaşlarımızla hep birlikte olduk. Demek ki hep birlikte olunca çok şeyler başarıyor. Kaç tane meslek mensubunun kanunu var? Hele orman mühendisliği meslek kanunu olan ilk 8-10 mühendislikten bir tanesi. Nasıl oldu bu?

Ve bugün göğsümüzü gere gere biz orman mühendisiyiz, kanunumuz var, kanuni haklarımız var diyerek artık başka mesleklere posta atıyoruz. Önceden atabiliyor muyduk? Atamıyorduk. Niye? Kanunumuz yoktu ki. Kanun çıkarttık. Cemiyet Başkanımız da dahil olmak üzere hep birlikte bütün partileri dolaştık ve bir meslek kanunu çıkarttık. Evet, arkasından yönetmelikle bunun bir hükmünü yapalım istiyoruz. Dışarıdaki orman mühendisi arkadaşlarımıza da, hizmet alımı suretiyle onların da önünü açmak istiyoruz. Ama bunun için en önemli ne yaptık? Kanun. Bu kanunu da çıkarttık ki biraz daha yapalım. Şimdi arkadaşlar olabildiğince dışarıdaki meslektaşlarımızdan hizmet almak suretiyle yapalım. Her şeyi yapan devlet değil. OGM'nin hedefi şu, her şeyi yapan devlet anlayışından, yaptırtan, denetleyen, kontrol eden bir OGM'ne çekiyoruz. Küçülmek zorundayız. Türkiye'de dünyada bir değişim oluyor. Geçen bir ormancı, Almanya'daki ormancı arkadaşımızla konuştuğumuz zaman bana şunu söyledi. "Çok şükür şu anda meslekte değilim, emekliyim" dedi. Dedi ki, teşkilatımız, orman teşkilatı allak bullak edildi. Niye dedim. Ne oldu size? Dedi ki; bizi masaya yatırdılar, bize operasyon yaptılar, dediler ki, ne harcıyorsunuz, ne kazanıyorsunuz? Bir ortaya koyduğumuzda harcadığımızla kazandığımızın dengesiz olduğunu gördüler. Dediler ki, küçülün!

Bu çerçevede küçülme süreci içerisinde bizler küçülerek güçlenen, her şeyi yapan değil, her şeyi yaptırtan bir ormancılık anlayışı. Bunun için de işte meslek kanunumuzla birlikte birçok işleri, işte amenajmanı satın alıyoruz, ormandaki alanları birçok hizmetleri satın alıyoruz. Bu özelleştirme falan değil. Bazıları bunu özelleştirme gibi yorumluyor, yok arkadaşlar bu özelleştirme falan değil!

Bunlar hizmet satın alma ve inanın aldığımız hizmetlerden de fevkalade memnunuz. Ben şuna inanmıyorum. Dün bizimle beraber çalışmış arkadaşımın emekli olduktan sonra yanlış yapacağına inanmıyorum. Onun için de emekli olsun veya olmasın biz hizmet alımı suretiyle bizden devamlı iş isteyen meslektaşlarımızın da önünü açmak suretiyle de orman kaynaklarında hizmet alımını da yapmak suretiyle onların da istihdamının önünü açmak gayreti içerisindeyiz. Bu duygular içerisinde ben bu Kongrenin ülkemiz ormancılığına hayırlı olmasını diliyor saygılar sunuyorum.

OSMAN KAHVECİ
Orman Genel Müdürü

Sayın genel müdürden en azından bu konuşmayı kabul etmiş olmaktan dolayı özür diliyorum. Ama biz yine sizin dediğiniz gibi dostuz. Bizim ayırımız gayrımız yok. Şimdi ormanlarımızın geliştiğinden, söylenenlerin aksine orman alanlarımızın büyüdüğünden bahsediliyor. Bu konuda kuşkusuz ormancılarımızın orman teşkilatında görev alan ormancılarımızın, her nitelikteki yani başka orman mühendislerimizin ama diğer kademedekiler var, orman muhafaza memurlarımız var, diğer meslek gruplarımız var, orman köylülerimizin de büyük katkılarda bulunduğunu anımsatmak isterim.

Gerçi eski zamanlarda da benim rast geldiğim zamanlarda da balta ormana düşmanlardan biri olarak gösterilirdi, tabii o baltayı tutan insan. Ve o insan da orman içerisinde yaşayan insan yani orman köylüsü olarak gösterilmişti. Tamamen masum değillerdir orman köylüleri ama, ben şu iddiaya inanarak, ileri sürebilirim. Orman köylüleri ormanları koruyandır. Eğer orman köylüleri ormanları korumamış olsaydı orman köylüsü diye bir şey olmazdı veya orman olmazdı. Yani koruyan orman köylüsüdür öncelikle. Ankara Savaşı hariç. Yani Ankara Savaşında filler geçemedi diye ormanlar kesildiyse, yakıldıysa onun sorumlusu bizler değiliz. Ama ormanların içinde yaşayan insanların o ormanların tamamını açıp ormanları yok edip oralarda öyle bir yaşam kurma isteği hiç olmamıştır. Kısmi müdahaleler olmuş mudur, olmuştur. Ama bugün konumuz olan 2/B'ler ile ilgili sorun aslında orman köylüsünün açtığı yerler değil, orman köylüsünün yaşadığı yerlerde, daha sonra değer kazandığı varsayılan veya farz edilerek o yerlere dışarıdan müdahaleyle 2/B'ler çıkmıştır. Bunu da şu şekilde izah edebiliriz. Geçmişteki uygulamada zorluk şundan doğdu biliyorsunuz. Anayasamızın yorumlanmasında orman vasfını yitirmiş araziler sadece orman köylülerine satılabilir diyordu Anayasamız. Bakalım bu orman vasfını yitirmiş yerlerde orman köylüsü yok. Şimdi buradan da anlaşılıyor ki, orman vasfını yitiren yerler orman köylüleri tarafından bu vasfını kaybettirilmiş yerler değil. Yani burada köylü yok. Köylü yoksa kim kaybettirdi bu ormanların vasfını. Demek ki orman köylüsünün dışındakiler. İşte bu ilkelik gözden kaçmamalı diye düşünüyorum. Ben o anlamıyla orman köylümüzün yüzde yüz kabahati yoktur, yüzde yüz ormanlarımıza olumsuz bir müdahalesi olmamıştır demiyorum ama orman köylümüz ağırlıklı olarak ormanlarımızın korunmasında, bazen de biliyorsunuz mükellefiyeti vardır. Orman yangınlarının korunması yani ben son zamanlarda eski ağızlardan duyuyorum kusura bakılmasın sadece sayısı şu kadar olup orman yangın işçilerinin başarısı değil. Yani yıllardır spontane olarak ve kanuni mükellefiyetiyle orman köylüsü orman yangınlarının birinci müdahilidir. Yani bunu hiçbir zaman aklımızdan çıkarmayalım. Elbette ki teknolojinin nimetlerinden, onun gelişmişliğinden yararlanılacak, elbette ki eskiden olmayan uçak şimdi olacak, eskiden olmayan helikopter şimdi olacak, eskiden olmayan şimdi daha seri hareket edebilen yangın ekipleri olacak ama bir de ulaşılmayan yerlerde ormanın içinde yaşayan insanlar var, müdahaleye biraz daha yakın olan insanlar var. Onlar da bildiğiniz gibi orman köylüleri ve yangın mükellefidir. Hem de Anayasaya göre angarya suç olmasına rağmen ücretsiz mükellef.

Eskiden onlara bazı şeyler veriliyordu. Kanunda da çok açık yazardı. Mesela sigarası falan verirdi o mükellef ormancılara. Şimdi biliyorsunuz son sigara yasaklama kanunu ile bu da kalktı. Yani orman yangınlarına katıldıkları için sigara ikramı yapıyordu teşkilat, şimdi o da kalktı. Sigara yasaklandığı için, iyi oldu, ben onu espri için söylüyorum.

Şimdi saygıdeğer dostlar, Sayın Başkanımızın ormancılığın, ormanlarımızın seviyeleri ile ilgili, yine sayın Orman Genel Müdürümüzün, Orman Genel Müdürlüğümüzün, ormancılığımıza yönelik yapmış olduğu katkılar, ormanlara yönelik yapacaklarına yönelik, hazırlıklara yönelik şeyleri biz dinledik. Ve bu konularda fakültelerimizden üniversitelerimizden beklentilerimiz anlatıldı. Benim de orman köylülerinin teşkilatı olarak ben de beklentilerimi ifade etmek istiyorum.

O da Şu, istihdam talebinde bulunulması gayet doğal. Tabi ki orman fakóltesini bitiren veya bitirecek olan genç arkadaşlarımız ben okulu bitirdikten sonra ne olacağım, nerede iş bulabileceğim sorusunu soracaktır. Bu orman mühendisleri için de geçerlidir. Başka gençlerimiz için de geçerlidir. Ne yazık ki işsizlik Türkiye'deki insanların başlıca sorunudur. Biz tabi kendi camiamıza bakalım. Ormanlarımıza ve özellikle yasaları da çıkmış olduktan sonra ki, o yasanın çıkmasında bizim kurumumuzun da katkıları var. Ayrıca görüşlerimiz falan alındı çünkü o arkadaşlarımız yani ormancılarla orman mühendisleriyle biz beraber çalışıyoruz ve çalışmak da zorundayız. Birlikte çalışacağız, sorumluluğumuz aynı olacak, karşılıklı dayanışma içerisinde çalışacağız. Meslek kuruluşlarıyla zaten beraberiz. Ormancılığımız için beraberiz. Ayrıca çalışmalarımızı birlikte sürdüreceğiz. Bizim onlara ihtiyacımız var teknik eleman olarak. Ancak bu ihtiyacımızın giderilmesinde sorun yok da yani bol miktarda orman mühendisi var da kalitede de kimseyi suçlamayın, kendi kendimizin eksik yanlarımızı giderebiliriz. Onları eğiterek yapabiliriz. Yürütmekte olduğumuz projelerde bunu yapabiliyoruz. Ancak, işletmecisi var bunun, diğer tarımcısı var, veterineri var, ormanları sadece orman görevlisini orman üretiminden, ormanda ağaç kesmeden, kalkındırmamak veya geçindirmemek gibi bir ön kabulümüz var bizim. Yani biz sadece ormandan geçineceğiz, başka bir gelir kaynağı olmayacak demeyeceğiz. O bakımdan başta da orman mühendislerimize ihtiyacımız olduğunu buradan ilan ediyorum. Bunun altlığını hazırlamaya çalışıyoruz. Ormanlarımıza sahip çıkma konusunda da bir dayanışmamız var. Bu dayanışmayı da sürdürmek istiyoruz. Teşekkür ediyorum.

CAFER YÜKSEL
ORKOOP Genel Başkanı

Dünyadaki gelişmelerde, Türkiye'deki gelişmelerde Ormancılığın bir bütün olduğunu, ormanın bir ekosistem olduğunu, bu ekosistemin topyekun koruma ve kullanma dengesi içerisinde yürütülmesi gerektiği inancıyla gelmiş olması son derece sevindirici. Tabii bu sadece OGM'nün kendisiyle olmuyor. Orman teşkilatında çalışan, bütün birimlerde çalışan arkadaşlarımızın da bu düşünceye gelmiş olması gerekir. Ama bütün bunların ötesinde de ormanlık eğitimi veren orman fakültelerinin de bu doğrultuda hareket etmesi gerekir. Mutlaka derslere yeni konular ilave etmek suretiyle bu çağdaş yaklaşıma da destek vermesi gerekir. Bu konuda beklediğimiz ve bu konuda uygulamaya başladığı takdirde mutlaka çok daha iyi hale geleceğine yürekten inanıyorum.

Değerli arkadaşlarım, ben bir şeye inanmıyorum. Sayın Orman Genel Müdürü dedi ki; orman alanlarımızda servet arttı. Ormanlarımız rakamlarla çoğaldı. Ben bunu kabul etmiyorum. Yani bir özeleştirici olarak söylüyorum. Rakamlar çoğalabilir. Geçmiş dönemlerde 70 li yıllarda 10 milyon hektar orman sahası olduğu biliniyordu. Bu 93 yılına kadar 20 bine çıkmış şimdi 21-22 milyon hektara çıktı. Servet artışında da aynı durum var. Demek ki biz geçmişteki ölçümlerimizde de hatalarımız vardı. Yeni teknoloji geliştikçe, belki doğru ölçüyoruz şu anda. Yani bu konuda ben aynı fikirde olduğumu belirtmek istemiyorum. Bunu bir ormanlık mesleğine küçültmek anlamında da söylemiyorum. Özeleştirici olarak söylüyorum.

2/B ile 500 bin hektar sahamız orman dışına çıkarıldı. Ve bu uygulamanın dışında da orman sahalarında açma ve yerleşmelerin hızlı bir şekilde devam ettiğini görüyoruz. Bir defa şunu kabul etmek lazım. 500 bin hektar sahanın orman dışına çıkarılması burada görevli olan arkadaşlarımızın yaptığı eksik çalışmalardan dolayı olduğu kanaatindeyim. Yine biz orman teşkilatı mensupları olarak özellikle yapılaşma konusunda söylüyorum. Yapılaşmalarda aynı anda yıkım kararı verilebilseydi yıkılsaydı o yapılan binalar, şimdi 2/B ile belki karşı karşıya kalmazdık. Ben orman şefiyken 2 bina yapmaya kalktılar. Ertesi gün yıktım. Kimse ondan sonra bir şey yapamadı. Ama siz zabıt tutup kendi suçunuzu efendim ben zabıt tuttum demek suretiyle kendinizi kurtarmaya çalışırsanız bir neticeye varmanız da mümkün değil diye düşünüyorum.

Ve üzücü bir olaya değinmek istiyorum. Yine Anayasa taslağında orman sınırlarının tekrar düzenlenmesi ile ilgili maddeler 31.12.1981 tarihinden önce orman niteliğini kaybetmiş yerler, orman dışına çıkarılır maddesi değiştirilerek 23.07.2007 tarihinden önce... (Sayın Ceylan'ın konuşmasının geri kalan kısmı kayıt yapan kameradaki teknik bir aksaklık nedeniyle kaydedilememiştir. Kendisinden özür dileriz.)

NEVZAT CEYLAN

Doğa ve Çevre Derneği Genel Başkanı

(Sayın Ensari'nin konuşmasının başlangıç kısmı kayıt yapan kameradaki teknik bir aksaklık nedeniyle kaydedilememiştir. Kendisinden özür dileriz.)

Orman kongresi değil çevre ve orman kongresi olmasını çok arzu ederdi gönül. Çünkü çevre ormanın, orman çevrenin içerisinde. Ama Çevre etkileri çok zayıftı Sayın genel müdürümde bahsettiler. Biz yalnız odun, ağaç diye gündeme getiriyorduk. Şimdi artık insan unsuru çoğaldıkça, yiyecekler artan hızla yetmez hale geldikçe doğa öne çıktı. Doğanın önemi öne çıktı. Orman doğanın içerisinde bir unsur olarak kaldı. Biz Türkiye Tabiatını Koruma Derneğini 1955 yılında kurduğumuz zaman henüz çevre kavramı yoktu. Kyoto Sözleşmesi, Çevre ve Kalkınma Konferansı bizim Türkiye Tabiatını Koruma Derneği kurulduktan seneler sonra dünya çapında gündeme gelen konular. Bugün çevre çok önemli olduğu için, çevreye hizmet eden dernek ama bugün neredeyse kapısına kilit vurmak durumunda kalacağız. Bunu üzülenek, ağlayarak söylüyorum. Ben belirli bir yaşa geldim. Derneğimize üye olun. Derneği elbirliğiyle sayın genel müdürümde burada genel müdürümden de çok rica ediyorum destek olun. Ayrılmak zorundayım. Çok kısa olduğu için özür diliyorum. Hepinize teşekkür ediyorum, başarılar diliyorum.

YUNUS ENSARİ

Türkiye Tabiatını Koruma Derneği Başkanı

I. OTURUM

Oturum Başkanı

Prof. Dr. Aytuğ AKESEN

Tarihsel Süreci İçinde Felsefi Görüşlerin Eğitime Bakışı

Çağdaş Eğitim ve Ormancılıkta Çağdaş Eğitimden Beklentiler

Prof. Dr. Orhan ERDAŞ

Tarihsel Gelişim Sürecinde Ormancılık Öğretimi

Prof. Dr. Avni Yücel ERYILMAZ

TARİHSEL SÜRECİ İÇİNDE FELSEFİ GÖRÜŞLERİN EĞİTİME BAKIŞI ÇAĞDAŞ EĞİTİM VE ORMANCILIKTA ÇAĞDAŞ EĞİTİMDEN BEKLENTİLER

Prof. Dr. Orhan ERDAŞ

KSÜ Orman Fakültesi Öğretim Üyesi, erdas@ksu.edu.tr

Özet

Toplumumuzun uzun yıllardır sürdürdüğü kalkınma sürecinin bilgi toplumuna geçişe dönüşmemesinin nedeni, kültürel formasyon ve eğitim sisteminin genel çerçevesidir. Toplumumuzda temel dünya görüşü, olayların bilimsel açıklanmasına dayalı olmayıp olayların “ yorumlanmasına “ dayalı bir düşünce kalıbına oturmaktadır. İnsanımız karşılaştığı olay ve olguyu kendi iç dünyasında hissederek, kendi düşünce ve değerlerinin bir parçası yaparak, onu hissedip, duyarak yorum getirmektedir. Böyle bir değerlendirme objektif değil, aksine değerlendiren kişinin değer yargılarına dayalı subjektif bir ifade olarak karşımıza çıkmaktadır. İnsanımızın eğitimi, aileden başlayarak üniversite sonuna kadar duygu ve düşünceleri pekiştirici yöndedir. Anne ve baba nedenlerini açıklamadan iyi ve kötüyü çocuklarına aktarır, okulda öğretmen dersi ezberletir. Üniversitede farklı kaynaklardan yararlanılarak konunun analizine yönelik bir sistem izlenmez. Çocuk yaştan başlayarak, analitik düşünme ve çok yönlü muhakeme etme alışkanlığı verilmeyen birey, yenilikçi ve yaratıcı potansiyeli bastırılmakta, tekdüze bir kavrayış ve inanış kalıbına sokulmaktadır. Sonuçta, olaylara kendi inanç ve değerlerinin gözlüğü ile bakan ve bu değerleri mutlaklaştırmış insanlar ortaya çıkmaktadır. Sürekli üst otoritenin değer ve inanç kalıplarına, emirlerine bağlı olan birey kendi başına aklını kullanarak ve bağımsız karar verememekte, inisiyatif kullanamamakta, yeniliğe ve yaratıcılığa yönelememekte ve geleneksel düşünce kalıpları içinde kalmaktadır. İnsanlık tarihine baktığımızda her toplumun, her ideolojinin ve felsefi görüşün aynı zamanda bir eğitim anlayışı geliştirdiğine, varlığını devam ettirebilmek için mensuplarını kendi doğruları çerçevesinde eğittiğine şahit oluruz. Bu eğitime ve yetiştirme sürecinin ekseninde daima insan vardır. Eğitim anlayışına yön veren unsura gelince, “hedeflenen insan tipini” şekillendiren “insan tanımları” bu sürecin belirleyicisi olmuştur. İşte eğitimle felsefe arasındaki ilişki bu tanımlarda kendini göstermekte, eğitim felsefesi; eğitimin ne olduğunu, nasıl olması gerektiğini söylemeye çalışırken bu insan tanımlamalarından hareket etmektedir. “Eğitim felsefesi; eğitimle ilgili düşünce ve uygulamaları felsefi düşünce ölçüleri içerisinde analiz ederek yorumlayan ve bu yorumlara uygun olarak eğitimi yeniden sistemleştirmeye çalışan felsefi bir disiplindir”. Batı düşüncesinde yer edinen, insanı ve eğitimi kendi perspektifiyle tanımlayan felsefi görüşler, tabii olarak birer eğitim anlayışına da kaynaklık etmiştir. Bu çalışmada felsefi görüşlerin eğitime bakışı, çağdaş eğitim ve ormancılıkta çağdaş eğitimden beklentiler üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler : Eğitim, Eğitim Felsefi Temelleri, Çağdaş Eğitim, Ormancılıkta Eğitim

The views of philosophical opinions on education within their historical process, modern education and expectations from modern education in forestry

This study was dwelled upon the views of philosophical opinions on education within their historical process, modern education and expectations from modern education in forestry. There is a significant relationship between philosophy and education. The philosophy of education can be defined as a discipline that interpret thoughts and practices related to education using philosophical criterion analyses and tries to re-systematize education. The aims of philosophy of education are to clarify principles and concepts that are based on education, examine its goals and tools and look into the problem of education from philosophical point of view.

Some philosophical teachings approaches (idealism, rationalism, realism and pragmatism, existentialism) to education were discussed. In addition, educational philosophy movements (progressivism, perennialism, essentialism, social reconstruction, experimentalism and environmentalism) were defined and explanations were given about how they stand on the students and educators relationship.

Fundamentals of modern education and personality were summarized. Functions and responsibilities of modern universities were described in relation to modern education. Latest educational trends in forestry education for the 21st century in The USA and European countries were discussed. Their ways of adaptation and requirements to our contemporary forest education system were noted.

Keywords: Philosophy of education, modern education, forestry education, Turkey

1.Giriş

İnanç ve değer sistemlerinin oluşmasını sağlayarak, bireylerin hayatları süresince aldığı tüm kararları ve yaptıkları tercihleri belirleyen felsefe, eğitim üzerinde de önemli etkileri olan uğraş alanlarından biridir. Farklı düşünürlerin ortak tanımı felsefenin bilgi sağlayan bir faaliyet olmasıdır. Zamanla bilimsel ve özgür düşünmenin temellerini atarak gelişmiş ve gerçeği bütünüyle açıklamaya çalışmıştır. Sonuçta, genel olarak felsefe, gerçeği tümüyle ele alıp inceleyen ve bunun sonucunda ulaşılan bilgileri yorumlayan ve sistemleştiren bir uğraş alanı olarak tanımlanabilmektedir. Felsefe ve bilim çok sıkı bir ilişki içindedirler. Her bilimsel gelişme buluş, icat, geçerli ve güvenilir bilgi felsefeyi etkiler ve değiştirir. Felsefenin ufuklarını açar. Yeni felsefelerin doğmasına neden olur. Artık her bilimin felsefesi olmaya başlamıştır. Bilim felsefesi denen alan büyük bir önem kazanmaya başlamıştır.

Bilim, gerçeği parçalara ayırarak inceler. Örneğin fizik maddenin hareketini, enerjiyi, kimya maddenin yapısını, biyoloji canlılar dünyasını, sosyoloji toplum, kurum ve kişiler arasındaki ilişkileri, psikoloji insan davranışlarını, eğitim ise istenilen davranışları ele alır. Oysa felsefe gerçeği bir bütün olarak ele alıp inceler. Hem felsefe hem de bilim bir süreçtir. Bu sürecin sonunda her ikisi de bilgi elde ederler. Hem bilimde, hem de felsefede doğruya, elde edilen ve kullanılan bilgiye sürekli eleştirel bir gözle bakılır. Sürekli her yanıttan şüphe edilir. Şüphe soru sormayı gerektirir. Böylece hem felsefe hem de bilimde sorular önemli bir hal alır.

Bu çalışmada felsefenin eğitimle ilişkisi ve çağdaş eğitim üzerinde durulacaktır.

2.Felsefe ve Eğitim İlişkisi

Eğitim felsefesinin konusu eğitim dediğimiz süreçtir. Amaç eğitimin dayandığı ilke ve kavramları aydınlatmak, amaç ve araçları irdelemek, eğitim sorununa felsefi bir açıdan bakmaktır. Eğitimle felsefe arasındaki ilişkiler şu maddeler altında toplanabilir :

1. Eğitim sistemi kurulurken öncelik hedeflere verilmelidir. Hedef davranışlar hangi ölçütlere dayandırılırsa, istenilenin olacağı konusunda bir karara varmada felsefe ölçüt alınmalıdır. Bu düşünülmezse sistem kendi içinde çelişkiye düşebilir.
2. Hedef davranışlar, içerik, eğitim ve sınav durumları temele alınan felsefenin ölçütlerine uyuyorsa, iç tutarlılık vardır. Yoksa çelişkiler bulunacaktır.
3. Eğitimin nesnesi insandır. İnsan aynı zamanda felsefenin de konusudur. İnsana bakış açısı eğitim sisteminin tüm öğelerini etkileyebilir.
4. Her ekonomik, toplumsal ve politik sistem en azından bir felsefeye dayanır. Eğitim; ekonomik, politik, ve toplumsal sistemlerin bir alt sistemidir. Bu bağlamda eğitimdeki felsefe, ekonomik, politik ve toplumsal sistemlerin felsefesiyle aynı olmalıdır ; çünkü eğitim, politik, ekonomik, toplumsal sistemlerin istediği insanları yetiştirmek üzere işe koşulmuştur. Bu yapılmazsa hedefler gerçekleşmeye bilir.
5. Felsefe bir açıdan insanın yaşama bakış açısını belirler. İnsan bu nedenden dolayı felsefeden kaçamaz.
6. Eğitim disiplinler arası bir bilimdir. Bu bağlamda her bilim dalının ve konu alanının ve eğitimle doğrudan ilişkili olan psikoloji, ekonomi, hukuk, sosyoloji, antropoloji, biyoloji,

genetik v.b. disiplinlerin bilgi ve yöntemleri arasındaki bütünlüğün sağlanması gereklidir. Bunu ancak felsefe yapabilir.

7. Eğitim sistemini denetlemede felsefeden yararlanılmalıdır. Sözelimi eğer temele idealist felsefe alınmışsa , sistem elit insan yetiştirmelidir. Eğer pragmatik felsefe kullanılıyorsa her insan yetenek ve ilgisine göre eğitilmelidir.

8. Felsefenin eğitime katkısı olduğu gibi, eğitimin de felsefeye katkısı vardır. Eğitim yoluyla insanlara bilimsel, sanatsal, felsefi alanlarda istenilen davranışlar kazandırabilir. Bunlar hem insanın kendi felsefesini, hem de toplumsal felsefeleri geliştirmede katkıda bulunabilir. Eğitim yeni felsefelerin doğmasına neden olabilir.

9. Eğitim sisteminin işlemler bölümünün en etkili öğelerinden biri de eğitici, yönetici ve diğer görevlilerdir. Kurulan eğitim sisteminin dayandığı felsefeye inanan, onu bilen uygulayan ve savunan bu personeli, yetiştirip görevlendirmek, sistemin etkili ve verimli işlemesi için kaçınılmazdır. Yani sistemin savunduğu felsefeyle sözü edilen personelin felsefeleri birbirlerine ters düşmemelidir. Eğer ters düşerse sistem entropiye kayar ve bozulur.

3. Felsefede Eğitim Kavramı

Çağlar boyunca toplumsal yapı itibarıyla şekillendirilerek, bireyin topluma kazandırılmasını hedef alan, genel anlamda, onda meydana gelmesi istenen değişikliklerin hal, hareket ve tavırlarına da yansımaları isteyen bir yönelimle biçimlenen eğitim süreci, günümüze değin çeşitli disiplinlerin bakış açılarıyla değişik şekillerde tanımlanmıştır.

Antropolojik açıdan : Eğitim, kasıtlı kültürleşme sürecidir.

Pragmatizm açısından : Eğitim bireyi topluma faydalı hale getirme sürecidir.

Nörolojik açıdan : Eğitim fiziksel uyarımlar sonucu, beyinde istenilen biyo-kimyasal değişiklikler oluşturma sürecidir.

Skolastik açıdan : Eğitim, bireyi Tanrı düzeninin bir üyesi haline getirme sürecidir.

Genetik açıdan : Eğitim, bireyde var olan, genlerine kodlanmış bazı yeteneklerin canlandırılma ve maksimum parlaklığa erişirilme sürecidir.

Yukarıda çeşitli disiplinler açısından verilen eğitim tanımları dikkatle incelendiğinde, ortak bir noktada buluştukları görülür. Bu nokta ise, hedeflenenin aslında; bireyde davranış değişikliği oluşturma sürecinden başka bir şey olmadığı görülür. Her disiplin kendi incelediği alan açısından, bireyde davranış değişikliği oluşturmayı hedefleyerek, onu zihinsel ve bedensel bir biçimlendirme sürecinden geçirerek, beklenen bireyin aslında bir prototipini çeşitli yönleriyle baştan belirlemiştir.

Bu açıdan bakıldığında, eğitim çok yönlü işlevsel bir süreç olarak, toplumun beklentilerini de karşılama sorumluluğunu üstlenmiştir. Öyle ki, bu sorumluluk, hem kendi iç dinamiklerini oluşturacak kadar örgütlenmiş bir sistem, hem de sistemin çıktıları açısından hedeflere uygun bireyler yetiştirmeyi sağlayan bir disiplin olmasını gerektirmiştir.

O halde, genel anlamda “bireyde davranış değişikliği meydana getirme süreci” olarak tanımlanabilecek, biricik unsurun; davranışlarının değiştirilmesi hedeflenen “birey” olduğunu görürüz. Bu bireyden, verilen eğitimin hedefleri doğrultusunda ve belirlenen sürecin sonunda, en yalın ifadeyle; davranışlarını değiştirmesi beklenir. Bu nedenle, eğitim süreci içerisindeki konumu bu şekilde belirlenen birey; öğrenciden başkası değildir.

Bu açıklamaların ışığında, öğrenci kavramının felsefi bakış açılarıyla incelenmesi, bir anlamda tarih sürecinde eğitilmek istenenin, yani öğrencinin şahsında toplumsal beklentileri, değer yargılarını ve toplumsal değişimin dinamiklerini görmemiz açısından, bizlere çok boyutlu bir perspektif kazandıracaktır.

Ancak hemen belirtmek gerekir ki, ilgili felsefi görüşün eğitim anlayışı bilinmeden, öğrenciye bakış, onu ele alış tarzı mesnetsiz kalacaktır. Bu açıdan öğrenci kavramı felsefi görüşlerin eğitim sürecine olan genel yaklaşımlarıyla birlikte verilmeye çalışılacaktır.

4.Felsefi Görüşler ve Eğitim Anlayışları

Çok eski bir geçmişe sahip olan insanların “felsefi düşünceleri” pek çok konuyu, gerek ele alış biçimleriyle, gerekse yorumlama biçimleriyle birbirlerinden farklılık gösterirler. Bu farklar, her zaman bir gerçeğin bütününe genel anlamda açıklamasına yönelik olduğu içindir ki, açıklamaların tarihsel sürece, insanlara, inançlara göre farklılık göstermesi kadar doğal bir şey düşünülemez.

Uzun vadede yüksek değerler oluşturmaya çalışan eğitim, kendisi karar verebilen, aklını kullanabilen, sağlam ve kültürlü bir kişiliğe sahip, özünü geliştirerek aydınlanmaya adanmış bireyi, bu yüksek değerlerin öznesi konumuna getirmelidir.

O halde idealist bakış açısı öğrenciyi, en yalın ifadesiyle; gerçeği aramak için okulda bulunan birey olarak görür. Bu gerçeğin aranmasında şüphesiz en büyük görev, konuya hakim, öğrenciyi cesaretlendiren, ideal bir model olan, her öğrencinin toplum için vazgeçilmez bir değer olduğuna inanan eğiticiye düşmektedir.

Eğitime yaklaşım açısından bazı felsefi ekoller incelendiğinde, şöyle bir durum ortaya çıkmaktadır.

4.1. İdealizm

İdealizm, evreni açıklamada temele ruh, ahlak, zihin ve düşünce gibi kavramları alan bir felsefedir. Gerçek ve değerler mutlak, zamanla değişmeyen ve evrensel olarak düşünülür ve insan zihninde idea denilen bu gerçekliklerin doğuştan geldiği varsayılır. İnsanın temel görevi, aklını kullanarak bu ideallara ulaşmaktır.

İdealistler bilme eylemini, insanın aklında doğuştan var olan gizli fikirleri-ideaları yeniden düşünme olarak anlarlar. Buna göre her bir öğreticinin temel görevi, öğrencilerindeki bu gizli bilgileri bilinç düzeyine çıkarmaktır.

İdealist eğitimde merkezde konular, dersler, evrensel doğrular ve bunları aktaracak öğretici vardır. Bu nedenle idealistler, konu alanı veya bilgi merkezli eğitim programı geliştirme yaklaşımlarını benimsemiştir.

Konu alanı merkezli program yaklaşımlarının ortak özellikleri arasında; evrensel doğruları yansıtan bilgi ve içeriği programın ayrılmaz parçaları olarak kabul etme içeriği ders kitaplarının içeriği ile sınırlama, öğreticilerin her birinin bir konu alanının uzmanı olması gibi özellikler sayılabilir. Ancak bu tür programlar, içeriği birbirinden kesin olarak ayrılmış konu alanlarına göre düzenlenmesi ile, bilginin gerçek hayattan kopmasına neden olması ve öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarını göz ardı etmesiyle de eleştirilmişlerdir.

Konu alanını örgütleyişlerine göre kendi içinde de çeşitleri olan bu yaklaşımlarda genellikle düz anlatım, soru-cevap, ezberleme gibi öğretim yöntem ve teknikleri kullanılır. Değerlendirmede ise, öğrencilerin başarısını birbirleriyle kıyaslayan norm dayanaklı değerlendirme tercih edilmektedir. Değerlendirme konuları, öğrencilerin genel zihin yeteneklerini kullanmalarını gerektiren konular arasından seçilmektedir. Bunun için dönem ya da yıl sonunda düzey belirleme sınavları yapılmaktadır.

4.2. Realizm (Gerçekçilik)

Varlıkların, insan bilincinin dışında ve ondan bağımsız olarak var olduğunu savunan bir felsefi görüşdür. Realizm evreni, madde ve somut olarak var olanlarla açıklayan bir felsefi akımdır. İnsanlar, akıl ve muhakeme güçleriyle dünyayı bilirler. Var olan her şey, doğadan gelir ve doğanın kanunlarınca idare edilir. İnsan davranışları bu doğa kanunlarına uygunluğu ölçüsünde akılcıdır. Realizmde, maddeden gelen gerçeklik, değişmez ve mutlak kabul edildiği için, insanların bu mutlak doğrulara ulaşmasında aklını kullanması gerektiğine inanılır. Bu sayede insanlar, yaşadıkları toplumun bilgi birikimini de edinirler. Zaten realistlere göre eğitimin amacı, toplumun kültürel birikimini genç nesillere aktararak, onların akıllarını kullanma yollarını geliştirmek ve bu sayede insanları mutlak doğrulara ulaştırarak onları mutlu etmektir.

Klasik realistler akıl ve mantığın öğretimine, tabiat realistleri ise pozitif bilimlerin öğretimine önem verirler. Bakış açıları gereği buldukları ortak nokta, bilginin edinileceği dış kaynağı (dış dünyayı) yorumlayacak, anlamlandırarak olan zihin süreçlerinin düzenlenmesidir. Dolayısıyla, eğitim bütün insanlık tarihi boyunca doğruluğu tartışmasız kabul edilen değerleri öğretmelidir. Mevcut teknolojileri dikkate alarak, öğrencilerini test sonuçlarına göre değerlendirmeyi esas alan öğretici aynı zamanda, öğrencinin neler öğreneceğine de karar veren kişidir. Bunu dış dünyayı öğrenciden daha iyi tanıdığı ve daha bilgili olduğu için yapmaktadır. Öğretici, öğrenciye bilgi vermenin yanında bu bilgilerin nasıl uygulanacağını ve kullanılacağını da göstermek durumundadır.

Bu bilgiler doğrultusunda, realizm açısından öğrenci; Gerçeği hedeflemesi beklenen birey, olarak karşımıza çıkmaktadır. Şüphesiz tüm felsefi görüşler, gerçeğe ulaşmayı hedefleyen bireyler yetiştirmeyi amaçlamalarına rağmen, realizm açısından gerçeği hedefleyen birey, bu gerçeği dış dünyadan elde edeceği için evrensel gerçeklik önemlidir. Bu gerçekte bireye göreli değildir. Birey bu gerçeğin farkına varır ve kullanır. Realist eğitimciler insan aklını merkeze aldıklarından konu alanının sistematik olarak disiplinlere ayrılarak organize edilmesinin düşünmeyi kolaylaştırdığını kabul ederler. Bu nedenle, tıpkı idealizmde olduğu gibi realizmde de konu alanını merkeze alan eğitim programları benimsenir. Aradaki en önemli fark, realist programlarda konuların mantıklı bir düzen içerisinde sınıflanarak, örgütlenmiş disiplinlerle ifade edilmesidir. Günümüzdeki eğitim-öğretim programlarının matematik, fizik, biyoloji gibi disiplinler ve bunların kendi içinde alt disiplinlere ayrılarak düzenlenmesinin temelinde realist filozofların bu görüşleri yer almaktadır. Ayrıca öğretilecek konu alanının özelliklerine göre öğretim yöntemlerinin değişmesi gerektiği fikri de realistlere aittir. Kısaca realistlerin eğitim görüşlerinin temelinde disiplinler ve kültürel birikimi aktaran öğreticilerin var olduğu söylenebilir. Realist eğitim anlayışında kullanılan yöntem ve teknikler ile değerlendirme teknikleri idealist görüşlerle benzerlik göstermektedir. Ancak realist eğitimciler, bu yöntemlere ek olarak, öğrencinin bizzat kendisinin yaptığı deney, gözlem gibi yollarla yeni bilgiyi edinmesini de önemserler.

4.3. Pragmatizm (Uygulayıcılık)

Gerçek, insana yararlı olarak uygulanabilir. Pragmatist görüşe göre insan, evrende gördüğü pek çok şeyi anlayamaz; tıpkı bir kedinin kitaplıkta gördüğü pek çok şeyi anlayamadığı gibi. İnsan için önemli olan, onun kendi işine yarayandır. Doğru düşünceler yarar sağlamalıdır.

Pragmatist eğitim, hem öğrenciye verilecek bilgi ve becerileri hem de araştırma yöntemini çok önemli faktörler olarak kabul eder. Hedeflenen, topluma ve onunla birlikte biçimlenen kültüre çok sıkı bağlarla bağlı bir gençlik yerine, çağın şartlarına uyumlu, gelişmeye ve faydaya yönelmiş bir gençlik amaçlanmaktadır. Bu anlamda eğitim, gerçek hayatı mesnet noktası olarak alır. Öğrenciler ise, gerçek hayata en iyi uyumu yapacak ve en başarılı olacak şekilde yetiştirilirler.

Deneycilik de denilen pragmatik felsefe, gerçeğin değişken ve göreceli olduğu görüşüne dayanır. Gerçeğin bu yapısı nedeniyle mutlak ya da evrensel doğru da bulunmaz. Gerçeği olgu, yaşantı veya davranışlarla ilişkisini kanıtlayarak aramak gerekir. Pragmatizme göre değişmeyen tek şey, doğanın kanunlarıdır. Bu kanunlar önünde herkes eşit olduğu için, yönetimde de tüm insanların katılımı esas alınır. Buradan hareketle pragmatistler, demokratik bir toplum düzenini savunurlar. Mutlak doğrunun var olmamasıyla beraber, diğerlerine göre doğruluk değeri daha fazla olan gerçeklikler de vardır. Bilimsel yöntem, bize bu tür doğrular sunduğu için, özellikle çağdaş pragmatistler tarafından çok önemsenir.

Konu alanı, disiplinler ve düşünceleri vurgulayan idealist ve realistlere karşılık, pragmatistler bilgiyi sürekli değişim içinde olan bir süreç olarak kabul ederler. Öğrenme ise problem çözme esnasında gerçekleşir. Bilme eylemi pragmatizme göre, öğrenen ve çevre arasındaki etkileşim sonucunda gerçekleştiğinden, öğrenenin aktif katılımını gerektirir. Bu etkileşimin temelinde ise değişme kavramı bulunmaktadır. Hem öğrenen hem de çevre sürekli etkileşim içerisinde.

Pragmatist eğitimciler göre, öğrencilere öncelikle nasıl eleştirel düşünebileceklerini öğretmek gerekmektedir. Ayrıca sürekli değişen dünyanın problemleri de değişeceğinden, problem çözme becerilerini geliştirmek de önemlidir. Bir durumun problem olarak algılanması ise eleştirel bir bakış açısına sahip olmakla ilişkilidir. Tüm bunlar, konu alanlarını vurgulayarak değil, öğretim yöntemlerini vurgulayarak mümkün olabilir. Çünkü aslolan değişimle baş etme yöntemlerini ve bilimsel araştırmayı bilmektir. Bu nedenle pragmatist felsefenin gelişimi, bilimsel gelişmelerle paralel gitmiştir.

Pragmatist görüşleri eğitim alanına uygulayan en ünlü filozof, John Dewey'dir. Dewey, eğitimi insanı geliştirmeye yarayan bir süreç olarak, okulu ise toplum hayatının küçük bir örneği olarak görür. Ona göre ideal bir eğitim programı, öğrencilerin yaşantı ve ilgilerine dayalıdır. Ayrıca pragmatist programların önemli bir farkı, derslerin birden fazla disiplini içerecek şekilde disiplinler arası örgütlenmesidir.

Pragmatik felsefede, merkeze öğrenenin ilgi ve ihtiyaçları alınarak, öğretim yöntem ve süreçleri vurgulanmaktadır. Bu özelliğiyle pragmatik eğitim programlarında öğrenen merkezli program geliştirme yaklaşımları benimsenmektedir. Bu yaklaşımların ortak özellikleri arasında, okul içerisinde düzenlenen tüm öğrenme etkinliklerinin öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarına dayandırılması, öğrenme yaşantılarının görüşlerin özgürce paylaşıldığı demokratik bir sınıf ortamında oluşturulması, öğrencinin her türlü etkinliğe aktif olarak katılımının ve bireysel gelişiminin amaç edinilmesi sayılabilir.

Pragmatik eğitim programlarında hedefler esnek olup, süreç içerisinde değişmeye açıktır. Öğrencilerin yorumlama, ifade etme ve tartışmalarını sağlayacak problem çözme etkinliklerine

uygun öğretim yöntem ve teknikleri kullanılır. Bu tür programlarda, geleneksel yöntemlere ek olarak, bireyin kendi başarısını ölçtüğü, bireysel değerlendirme teknikleri de kullanılmaktadır.

Modern bilimler sürekli keşifler, buluşlar ve değişim içindedir. O halde eğitim katı ve değişmez bilgiler yerine araştırmayı, bilgi sahibi olma ve pratik uygulamayı öğretmelidir.

Pragmatist yaklaşım açısından eğitim anlayışının çağın gereklerine göre şekil alabilen, oldukça esnek bir yapı sının mevcut olduğu görülmektedir. Ancak, bu esneklik yapının özünü ihmal eden bir şekilde düşünülmemelidir. Aktarılmak istenen okulun, öğrenciyi hayata hazırlamaya yönelik tam etkinliğinin, ancak hayattan kopuk olmamasıyla başarılabilirdir.

Bundan dolayı, eğitim sosyal bir süreç olarak algılanmalı ve deneysel öğrenme için en uygun çevrenin demokratik , özgür bir toplum olduğu unutulmamalıdır. Çünkü, demokrasi, sosyal alışkanlıkların değişmesini ve grup içi serbest etkileşimi en iyi gösteren yaşama biçimidir.

Öğrenci, pragmatist yaklaşımda, aktivitelerin içinde bulunarak ve onları yaparak, yaşayarak öğrenir. Bu yaklaşımın bakış açısında öğrenci aktivitenin, öğrenmenin öznesidir. Bu şekilde pragmatizm, bugün bile Amerika da uygulanan bir eğitim anlayışıdır.

4.4. Existentializm (Varoluşçuluk):

Varoluşçuluk özgürlük ve sorumluluk seçimini insana bırakan ve onun varoluşunu özünden önce gören felsefi doktrinin adıdır. Kısaca belirtmek gerekirse “önce insan vardır, sonrada bu insan doğa ve toplum karşısında türlü savaşlar, etkiler ve tepkilere girşerek ya da bunlara katlanarak kendi kendini yaratır”.

Varoluşçulukta eğitim, insanın başarıyı, başarısızlığı, çirkinini, güzeli, savaşımı, karmaşıklığı, acıyı abartmadan fakat dürüstçe karşılayan yaşantılar geçirmesini sağlayan bir etkinlik olarak yorumlanmıştır.

Öğretici, birbirinin aynı, düşünce yapısına ifade tarzına sahip bireyler yetiştirmekten çok, öğrenci ile anlaşılmasına yardımcı olunan içerik arasında bir etkileşim kurulmasına rehberlik ederek, hoşgörülü ve duyarlı olmaya çalışan kişidir.

Öğretici, öğrencileri bilgi taşıyan kütüphaneler ya da ansiklopediler olarak yetiştirmeye çalışmaktan çok, öğrencide gerçeğe ilişkin bir inanç yaratma, zihninin bağımsız karar alabilme yetisini geliştirme ve içeriğin anlamlandırılması süreçlerini yerine getirebilen öğrenciler yetiştirmeyi amaçlar.

Anlaşıldığı üzere, Varoluşçu açısından “toplumu geliştirmeye bireyden başlanılmalıdır” ve birey estetik, ahlaki ve duygusal bir benlik olarak, bilimsel rasyonel benliğinden daha belirgin bir benlik taşır. Dolayısıyla okul, bireyin duygusal yönü ile daha fazla ilgilidir.

4.5. Rasyonalizm (Akılcılık):

Akılcılık, bilginin kaynağının akıl olduğunu ; doğru bilginin ancak akıl ve düşünce ile elde edilebileceği tezini savunan felsefi yaklaşıma verilen isimdir. Buna göre, kesin ve evrensel bilgilere ancak akıl aracılığıyla ve tümdengelimli bir yöntemsel yaklaşımla ulaşılabilir. Dünya hakkındaki mühim olan bilginin sadece deney ötesi yöntemlerle elde edilebileceğini savunur. **Akılcılık** her bireyin eşit ve değişmez akli ve mantıki ilkelere sahip olduğunun kabulü ile gerçeklerin varolduğunu kabul eder. Akılcılığa göre gerçeğe ve bilgiye akıl ile erişilebilir. Aşırı noktasında,

deneycilik deneyim dışı her türlü bilgiyi reddeder ve her türlü bilginin deneyim ile edinildiğini savunur. Akılcılık ise, aşırı noktada bilginin deneyim ve algı olmaksızın saf akıl ile tamamen ve en iyi şekilde edinilebileceğini savunur. Yani deneycilik ile akılcılık arasında en temel tartışma (insan) bilgi(s)inin kaynağıdır. Bununla birlikte, bu tüm rasyonalistlerin doğa bilimlerinin deneyimsel bilgi ve algıların yardımı olmadan tam anlamıyla bilinebileceğini öne sürdükleri anlamına gelmez. Aslında çoğu rasyonalist filozof deneyime de en azından belirli oranda önem vermiştir ve belirtilen derecede aşırı bir noktada bulunan herhangi bir rasyonalist okul ortaya çıkmamıştır. Gerçek olan her şey ussal, ussal olan her şey gerçektir” deyişi, tüm bir rasyonalizm geleneğinin en özlü ifadesi olarak görülür.

5.Eğitim Felsefesi Akımları

Birçoğuna göre eğitim felsefesi, “eğitime yön veren, amaçlarını şekillendiren ve eğitim uygulamalarına yol gösteren bir disiplin veya sistemli kavramlar bütünüdür”. Veya, “eğitim uygulamalarını eleştireci bir yaklaşımla değerlendirmek, uygulamaların dayanağı teorik temelleri incelemek ve eğitim uygulamaları için ülke gerçekleri ve ihtiyaçları, toplumun, kültürün ve insanın niteliği ile tutarlı eğitim teorileri ortaya koymaktır”.

Kuskusuz , eğitim felsefesinin bundan başka tanımları da yapılmaktadır. Ancak, en yalın anlamıyla ifade etmek gerekirse “ eğitim düşüncesi ve ideali etrafında ortaya çıkan tüm sorunların felsefi bir şekilde ele alınması, incelenmesi, değerlendirilmesi, eleştirilmesi ve irdelenmesidir. Tanımların verdiği bakış açısıyla eğitim felsefesi akımlarının neler olduğunun genel anlamda ele alınarak, öğrenciyi ve eğiticiyi hangi merkezde konumlandırdıklarını bilmek konuya ilginçlik kazandıracaktır.

5.1.Progressivizm (İlerlemecilik):

Pragmatist düşüncenin eğitime uygulanış şekline genellikle progressivizm denir. Bu görüş, geleneksel eğitimin aşırı şekilciliğine, sıkı disiplin anlayışına, pasif öğretime karşıdır. Eğitim, toplumda geleneksel olarak devam eden standartları ve değişmezlikleri değil, sürekli değişen hayatı öğretmelidir. Eğitilmiş kişi bu bakışla, hayata uyan değil, hayatı değiştiren ve yön veren kişidir.

Bu eğitim düzeninde eğitici danışman ve rehber konumundadır. Öğrenciler hep beraber demokratik kurallara göre grup çalışması yaparlar. Öğrenci kendi yöneliminde inisiyatif kullanan bireydir. Yine bu eğitim anlayışında, bireyin merkezde olduğu bir eğitim düzeni önem taşır. Okul ise yaşama hazırlık olmaktan çok yaşamın kendisi olmalıdır.

Ancak, ne yapılırsa yapılsın okul gerçek hayat değil, suni bir öğrenme ortamıdır ve her zaman bireyin kendi problemlerinin çözümü ile meşgul etmek modern hayatın gerektirdiği hızlı ilerlemeyi engeller.

5.2. Perennializm (Değişmezcilik) :

Progressivizmin tersi olarak, eğitim amaçlarının, eğitimde temel ilkelerin değişmez olduğunu, sürekli olması gerektiğini savunan idealist bir görüştür ve bazı kaynaklarda daimicilik olarak geçer. Çağdaş hayatın hızlı bir değişme içinde olduğu doğrudur. Ancak, bu hızlı değişme içinde değişmezlik” eğitim için daha esas teşkil eden bir ilkedir. Hızlı değişme içinde insan tabiatı aynı kalmalı, temel ahlak ve karakter prensipleri eğitimin özünü teşkil etmelidir. Değişmezciye göre, “toplumsal ve kültürel bir varlık olan insan doğuştan hiçbir bilgiyle donanık değildir”. Bilgide ancak tümevarım yoluyla elde edilir ve böyle elde edilen bilgi mutlak doğrudur. Bu tür bilgiler ve teknikler toplumda sürekli birikince okullar bu bilgi ve teknikleri öğrencilere aktarır ve bu sayede

değerler kazandırılıp öğrencinin topluma uyumu da sağlanmış olur. Öğretici merkezli eğitim anlayışlarıyla, daimiciler kültürel mirasın temsilcisi olarak görürler”. Öğretici eğitim ortamında öğrenciye yol göstermeli, onu denetlemeli ve sorunlarına çözüm bulmalıdır. Öğreticinin etken olduğu öğrenme ortamında edilgen, öğrenci, ezberlemek, yapmak ve tekrarlamakla yükümlü, doğuştan hiçbir bilgi ve beceriye sahip olmayan bir birey olarak ele alınır.

Kitaplarda bulunmayan, derste işlenmeyen konularla ilgili sorular öğrencilere sorulmamalıdır. Okulda zihinsel disiplin yaklaşımlarında geleneksel yöntemlerin kullanılması gerektiğini savunan değişmezler, bunun öğrenme ortamında eşitliğin sağlanmasını kolaylaştıracağını öne sürerler.

5.3.Essentializm (Özcülük) :

Değişmezlik gibi, bütün eğitilmiş insanların bilmeleri gereken belirli öğeleri eğitimin merkezine almayı öngören bir görüştür. Okullar uygarlığın bize ulaştırdığı denenmiş, kontrol edilmiş bilgi, beceri ve gelenekler özüne dayanmalıdır.

Eğitimin özü bellidir; bunlar eğitici vasıtasıyla öğrencilere aktarılır. Öğretimde disiplin içinde uzak amaçlar takip edilmelidir. Öğrencinin ilgilerine dayanmak, öğretimde önemli gelişmeler sağlamayan geçici bir şeydir; bu nedenle öğreticinin kuracağı dengeli bir disiplin, öğrencileri uzak amaçlara daha iyi yönlendirir. Öğretici öğrencinin dünyası ile yetişkin dünyası arasında bir araçtır. Eğitimin merkezinde eğitici vardır. Öğrenci bu dünyayı tanımak için okula gider. Öyleyse, onu kendi haline bırakamayız. Çünkü, tarih boyunca süzölmüş bilgi ve tecrübeler, çocuğun kendi yaşayışı yoluyla bulacaklarından çok daha önemlidir.

Bu bakış açısı doğrultusunda öğrenci, yüksek bireysel hedeflerini oluşturması doğrultusunda cesaretlendirilerek, yönlendirilmiş bireydir.

Okul, kültürün özünü korumalı, devamlılığını sağlamalıdır. Önceden toplumun benimsediği değerler eğitim yoluyla gelecek kuşaklara aktarılarak sürdürülecektir.

Özcülük, bu bağlamda, çağdaş bilimsel bilgiler vermeyi amaçlayan, eğitimde öğrencinin başıboş bırakılmasına karşı bir akımdır.

5.4. Social Reconstructionism (Sosyal Yeniden Yapılanmacılık):

Pragmatik felsefeye dayanan ve ondan yararlanan bir başka eğitim anlayışı da yeniden yapılanmacılıktır. İlerlemeci anlayışın bir devamı da olan bu akıma göre “ eğitimin amacı, toplumu yeniden düzenlemek ve toplumda gerçek demokrasiyi yerleştirmektir”. Çünkü eğitim sosyal reform hareketi geliştirmede en önemli araçlardan birisidir. Bu nedenle okullar, toplumsal değişimde temel sorumluluğa sahip yerlerdir ve esas güçte, buralarda, eğitici-öğreticilerdedir.

O halde okul, yeni bir toplumsal gelişmeye imkan verecek biçimde, geleceğe yönelik olmalıdır. Bu durum ise eğitimin davranış bilimlerinin bulgularına dayalı olarak , toplumu yeniden inşa etmesini zorunlu kılar. İnsanlığın daha tutarlı bir uygarlığa geçebilmesi için çatışan değerlerden kurtulması gerekmektedir. Bu nedenle eğitim çok önemlidir. Ve büyük bir değişim aracı olduğu kadar, bir denge aracıdır da. Öğrenci bu bağlamda, kendi kültür değerlerini öğrenmeye ihtiyacı olan, yaratıcı düşünmesi yolunda yönlendirilen bireydir. Öyleyse eğitimin görevi, toplumu sürekli yeniden şekillendirmek ve düzenlemektir. Bunun için programlar geliştirmeli ve uygulamaya koymalıdır.

5.5. Experimentalizm (Denemecilik) :

Temel bakış açısını pragmatizmden alan diğer bir felsefi görüşte denemeciliktir. Eğitici bu felsefi görüşe göre, öğrencileri birbirleri arasında iletişim kurmaya ve yarışmaya özendirir, dostça ilişkiler kurmaları yönünde motive eden ve fikirlerini denemelerine olanak sağlayacak şekilde bir ortamın hazırlanmasından sorumlu olan kişidir. Öğrenme için etkin olan yapıları bir araya getirme, aktivitelerde ellerin kullanımı ve problemleri çözme aşamalarının öğretilerek, öğrencinin bizzat çözmesini sağlamak belli başlı öğretim stratejileri arasında yer alır. Pozitif bilimleri öne alan bir öğretim programının önemini vurgulandığı ve felsefi görüşte öğrenci, fikirlerini etkin sorulara yol açacak şekilde oluşturan ve bu fikirleri sınamakla yükümlü olan kişidir.

Sınıf yönetiminde ise öğrenciler ve eğitici arasında diyalog, eğiticinin uygulanmak istenen fikirlerin uygulama yöntemlerini bizzat göstererek öğrencilerle iletişim kurması esastır. Şimdiye kadar, gerek savundukları görüş, gerekse öğrenciye bakışları açısından ele alınan felsefi düşüncelerin hepsi, tarihte eğitim uygulamalarına etkin bir şekilde yön vermişlerdir.

5.6. Environmentalizm (Çevrecilik):

Günümüz felsefesi bağlamında daha çok “Yeşil siyaset felsefesiyle örtüşen çevrecilik ilkin çevrenin insan üzerindeki etkisini ya da çevrenin insan davranışını belirlemedeki önemini vurgulayan bir öğretimi olarak boy göstermiştir. Bu anlamıyla çevrecilik insan dış koşulların ürünü; doğal, toplumsal ve kültürel koşulların toplamı olarak gören anlayışa karşılık gelir.

Buna karşılık, yüzyılın son çeyreğinde iyiden iyiye kendini hissettiren çevrecilik ya da çevre felsefesi, doğayı iliklerine kadar sömüren ya da onu istediği gibi yoğurabileceğini sanan insanogluna yöneltilen bir “uyarı felsefesi”dir. Tüm çevreci öğretiler, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin arkasına sığınıp doğayı hiçe sayan, doğanın da hakları olduğunu unutan insanlığa bu “yoksayış”ın onarılamaz sonuçlarını durmaksızın hatırlatır.

Her ne kadar bugün varılan noktada insanın kendi çıkarları uğruna kökünü kurutamayacağı canlı hemen hemen yok gibi olsa da insanın kendisinin de bir canlı türü olduğu unutulmamalıdır.

Bu felsefi görüşün ana ilkesi, doğayı ve çevreyi merkeze koyup olaylara ve konulara bu açıdan bakmaktır.

6.Çağdaş Eğitim ve Çağdaş Üniversite

Eğitim felsefesinin temelinde; 1. Hedeflerin topluma ve bireye uygunluk derecesinin belirlenmesi ve kontrolü, 2. Eğitim uygulamalarına çok yönlü ve geniş açıdan bakma, 3. Geçmişle bu gün arasında sağlıklı bir bütünlük ve geçiş oluşturma, 4. Eğitim kurumlarının geliştirilmesi, 5. En iyi sayılan uygulamaların temelindeki kuramsal dayanakların sağlamlığını felsefi bir yaklaşımla ortaya koyma ve çözme, 6. Bilgiler ile uygulama sonuçlarını birleştirerek ülkenin toplumsal, kültürel, ekonomik yapısı ve değerleriyle tutarlı düşünceler geliştirme, 7. Eğitimci ve öğreticinin eğitimi bütün yönleriyle görmesi bulunmaktadır.

Bu açıdan bakıldığında eğitimciler felsefi görüşlerden yararlanarak en azından felsefenin süzgecinden eğitime ulaşmak üzere hedeflerini ortaya koymalı ve uygulamaları değerlendirmek için esasları, standartlar, normlar formüle etmelidir. Böylece kurumlardaki eğitici-öğreticiler kendi düşünce sistemini ve kurumun düşünce sistemini ortaya koyarlar.

Üniversiteler ulusal ve evrensel çerçeve içinde özerk olarak eğitim-öğretim, araştırma, uygulama, bilgiyi yayma işlevini görev kabul eden kurumlardır. Üniversite akademik çalışanları eğitici-öğretici niteliğinde oldukları için yukarıda ifade edilen doğrultuda kurumun görevini ve eğitim-öğretimi Kurumun bakış açısına göre geliştirmelidir. Bu gün için ülkemizde Boğaziçi Üniversitesi'nin, ODTÜ'nün veya örnek olarak KSÜ'nün eğitim öğretim felsefesi ve anlayışı birbirinden farklıdır. Buna göre sözü edilen felsefi akımlar konumuz ışığında üniversitelerin işleyişini ve misyonunu etkilemektedir. Öğrenci, öğretici ve fiziksel ortam odaklı bu kurumlar programlarını sözü edilen felsefi görüşler doğrultusunda oluşturur ve şekillendirir.

Üniversiteler bilimin yapıldığı bilginin üretildiği üst düzey eğitim kurumlarıdır. Buna göre çağdaş üniversiteler eğitim-öğretim, Araştırma, bilgi üretme, ürettiği bilgiyi yayma fonksiyonları yanında beklentilerine cevap veren, toplumun her kesitiyle bütünleşen, teknolojik ilerlemelerin endüstriye uygulanmasını sağlamak suretiyle sanayinin gelişmesinde motor görevi üstlenen kamu kaynaklarını en verimli şekilde kullanan, kaynak yaratan, sahip olduğu fiziki imkanları ve bilgi birikimini bir müteşebbis gibi değerlendiren kamunun denetimine bağlı değişime ve gelişime açık en üst düzeyde eğitim faaliyetlerinde bulunan kurumlardır. Bu görevi üstlenen üniversitelerin yaptığı çağdaş eğitim-öğretimin ve çağdaş kişiliğin temel ilkeleri şunlardır:

1. Çağdaş Eğitimin Temel İlkeleri

- 1- Öğrencinin merkez olarak algılanması
- 2- Fırsat eşitliği
- 3- Sağlıklı eğitim ortamının sağlanması
- 4- Nitelikli öğretici
- 5- Nitelikli Öğrenci
- 6- Yeterli maddi ve fiziksel ortam
- 7- Yeterli finansman
- 8- Çağdaş Yönetici
- 9- Yeterli Bütçe

2. Çağdaş Öğretimin Temel İlkeleri

Çağdaş bilgi

5. Güncelleştirilmiş bilgi
6. Çağdaştırılmış program
7. Çağdaştırılmış yabancı dil bilgisi
8. Çağdaş eğitim öğretim araçlarının kullanılması
9. Çağdaş İletişim

Çağdaş Ders Seçme Sistemi

Çağdaş öğrenme

10. Araştırmaya özendirici
11. Öğrenci katkısına dayanan eğitim
12. Tartışmaya açık ortamlar
13. Çağdaş Teknolojik araçlar
14. Çağdaş İletişim sınıfları
15. Uygulamaya dönük öğrenme
16. Tartıştıcı ve sonuç alıcı ders ve uygulama

3. Bireysel öğretimin sağlanması

Çağdaş Kişiliğin Temel İlkeleri

- Hoşgörüsü yüksek
- İnsan sevgisi yüksek
- Disiplinli
- Çalışkan
- Dürüst

- Rekabete açık
- Sorumluluk duygusu yüksek
- Düşünebilen, problem çözen ve çözüm üreten
- Bağımsız karar verebilen
- Kendini ifade edebilen
- Çağdaş teknikleri kullanabilen
- Çok yönlü ve sosyal olabilen
- Demokrat
- Ülkesini seven ve candan bağlı
- Doğayı seven ve doğayla bütünleşebilen
- Çevreye duyarlı
- Kendini yenileyebilen olarak sıralanabilir

İşte çağdaş üniversite ve çağdaş eğitim ; eğitimde , öğretimde ve öğrenci de yukarıda sözü edilen özellikleri yaratabilen üniversiteler ve eğitim şeklidir. Bu açılardan bakıldığında çağdaş üniversitelerin yakın gelecek işlevleri ve sorumluluk alanları şunlar olacaktır .

- Üniversiteler toplumun gelişiminin merkezindedir. Yerel, bölgesel ve küresel anlamda toplumsal ve refah için hayati bilgiyi yaratmalı ve korumalıdır.
- Üniversiteler güçlü bir araştırma kapasitesi ve araştırma temelli bir eğitimi temel alarak bilgiyi desteklemelidir.
- Üniversiteler yüksek öğretimdeki tüm disiplinlerde araştırmacı, katılımcı yönetim anlayışını ve yüksek akademik kaliteyi korumalıdır.
- Üniversiteler yeniliği ve sürdürülebilir ekonomik gelişime katkıda bulunarak küresel düzeyde etkin olmalıdır.
- Üniversiteler en üst düzeyde kalite, yönetim ve liderliği teşvik etmelidir.
- Üniversiteler sorumluluklarını kabul etmeli, öğrenciler ve 3. kişilerle yakın işbirliği içerisinde reform uygulama sorumluluğu üstlenerek kurumsal kalite kapasitesini artırmalıdır.
- Üniversiteler dünyanın diğer ülkeleri ile her düzeyde bilimsel işbirliği içinde bulunmalıdır.
- Üniversiteler kendi iç organizasyonları, yönetimi ile iç dengesi ve yapısı ile ilgili uzun dönemli kararlar almalıdır.
- Üniversiteler liderliği teşvik etmeli, kurumun içsel kalitesi, sorumluluğu ve şeffaflığını yaratacak yönetim tarzını kabul etmeli, öğrenciler ilgili komisyonlarda sorumlu olarak çalışmalı sorun çözmelidir.
- Öğrenci merkezli ve hayat boyu öğrenme gibi esnek öğrenme yolları yaratmak amacıyla ders programları çağdaş isteklere göre yapılanmalı ve geliştirilmelidir.
- Yüksek Lisans, doktora, post doktora programlarına öğrencileri, profesyonel kurumları ve işverenleri dahil ederek geniş tabanlı bilimsel alt yapı hazırlamalıdır.
- Ders programlarında iş bulma yeteneklerini destekleme amacına yönelik ve iş piyasasına girme amacına yönelik opsiyonlar sunmalıdır.
- Öğrenci değişim programlarını destekleyecek akademik kaliteyi artırmalıdır.
- Yurt dışı üniversitelerle ortak programlar oluşturulması yönünde çalışmalar yapılmalı, akreditasyonlar gerçekleştirilmelidir.

- Üniversiteler bir yüksek öğretim kalite kurumunca oluşturulan standart dahilinde eksiklikleri giderilmeli ve eğitim-öğretim, araştırma yayın kaliteleri yükseltilmelidir.

7.Ormancılıkta Çağdaş Eğitimden Beklentiler

Sözü edilen çağdaş üniversite kapsamı içinde eğitimi yapılan Ormancılık, günümüzde öyle bir anlam kazanmıştır ki ormancılık eğitimi ve öğretiminde ve dolayısıyla ormancılık uygulamalarında bir değişime uyma zorunluluğu noktasına gelinmiştir. Artık Ulusal ve global yönde telaffuz edilen ormancılık sürdürülebilir ve çok yönlü faydalanma ilkesinden taviz vermeyen ekolojik, ekonomik, sosyal teknik ve çevresel işlevleri de içeren bir ormancılık anlayışı olarak belirlenmiştir. Bu açıdan bakıldığında felsefi görüşün yeniden yapılanmacılığın etkisini gösterdiği söylenebilir. Ormancılığımızın böyle bir yapıya kavuşturulması hem sözü edilen çağdaş eğitim-öğretim ilkeleri hem de çağdaş üniversite anlayışı ışığında hem mesleki boyutta hem de bireysel düzeyde düşünce değişimi ile mümkündür. Bu da progressif felsefe ile açıklanabilir.

İçinde bulunduğumuz 21. yüzyılda pek çok bilim dalında hızlı bir gelişim ve değişim olduğu görülmektedir. Bu değişim ormancılığı da etkilemekte ve onu değişime mecbur bırakmaktadır. Dünya ormancılığının olduğu gibi Türk ormancılığının da ulaşmak istediği hedefler; orman kaynaklarını etkin ve sürdürülebilir şekilde faydalanmaya sunmak, orman ekosisteminin devamlılığını sağlamak, geliştirmek planlamak, yangın, sel, çığ gibi sorunları en aza indirmek ormanın ekolojik özelliklerini ön plana çıkararak yapısal değişiklikleri gerçekleştirmek orman kaynaklarını geleceğe göre planlamak ve meslek statüsünü de buna göre şekillendirmektir.

Bütün dünyada çağdaş ormancılık artık geleceğe yönelik alternatifler geliştirmek, orman kaynakları ile ilgili kararlar almak ve onu korumak yönünde gelişmektedir. Bu amaçla ülkemizde de realist düşünebilen, mesleğin sosyo-ekonomik ve biyo-fiziksel yapısını iyi bilen ve bunları toplumun ve ülkesinin gelişmesine paralel ormancılık uygulamalarına aktararak dünya ormancılığıyla ve dünya ormancıları ile iyi entegre olabilecek elemanlar yetiştirmek, bu konuda Üniversiteler, orman teşkilatı ve ilgili sivil toplum örgütleri gerekli değişimi, kabul edip gereğini yapmak esas olmalıdır. Orman teşkilatı kendini idari yapı olarak değiştirmedikçe uzman kişilerin bu günkü yapı ile yetiştirilmesi istenilen hedefi karşılamayacaktır.

Ülkemizde Ormancılık eğitim-öğretiminin bir reform geçirmesi, sözü edilen felsefi görüşlere ve çağdaş üniversite anlayışına göre bir değişim yaşayabilmesi için;

- Fakülteler,
- Orman Teşkilatı (istihdam edici resmi ve özel kurum temsilcileri),
- Sivil toplum örgütleri (Orm. Müh. Odası, Türkiye Ormancılar Derneği gibi)

bir araya gelmek ve bu değişimi birlikte tartışmak ve uygulamak zorundadır. Orman Teşkilatı gelecekteki yapısal idari değişikliğini ve beklentilerini ortaya koymalı, fakülteler ulusal ve evrensel boyutta mevcut yasalar ve gelecekteki mesleki boyuttaki gelişmeler ölçüsünde yapılanarak ve sivil toplum örgütleri danışmanlık ölçüsünde katkılarını ortaya koyarak bu değişimi sağlamak zorundadır. Batı ülkelerinde de takip edilen yol ve süreç budur.

Diğer ülkeler özellikle Avrupa Birliği ve ABD değişik idari teşkilat yapısına sahip olduğundan ve idari yapıları modüler sistemde olduğu için fakültelerde yapılan bölüm değişiklikleri idari yapıya uyumda zorlanmamaktadır. Avrupa Birliği ülkelerinde ve ABD’de özellikle son 5 yıldan beri Ormancılık Yüksek Öğretimi büyük değişiklikler geçirmektedir. Ormancılık Yükseköğretimi Avusturya’da, İsviçre’de, Almanya’da İngiltere’de ve ABD’de büyük değişiklikler içindedir. Klasik anlamda Orman Mühendisliği ve Orman Endüstri Mühendisliği bölümleri kapatılmakta bu klasik bölümlerin yerine Doğal kaynaklar Amenajmanı, Ekoloji Mühendisliği, Ormancılık,odun

Teknolojisi ve Yönetimi, Çevre Amenajmanı ve Doğal Kaynak Yönetimi, Dağ Ormanlığı Orman ürünleri Teknolojisi ve Endüstrisi gibi çok değişik bölümler halinde reorganize olmakta ve dünyaya açılmaktadır. Çünkü her bilimin ve yapılandırmanın kendine göre felsefesi olmaktadır.

8. Sonuç

Eğitimin tarihsel süreci içerisinde felsefi akımlar ışığında incelemeye çalıştığımız eğitim kavramı, en temel boyutu ile toplumun yetiştirilmek istenen üyesini ve yaşanan dönemin anlayışlarının etkin özelliklerini taşımakla birlikte, geleceğe yönelik olarak da kendinden beklentilerde bulunan kurumları kapsamaktadır.

Bu beklentilerden en büyüğünün, içinde bulunan topluma sosyal açıdan uyum sağlamasının yanında, onu etkileyerek değiştirmesi ve geliştirmesi olduğunu söylemek gerçekçi bir yaklaşım olacaktır.

Düşünce ekolleri platformunda öğrenci, kendisinden beklenenleri genel anlamda, kendi inisiyatifi kullanarak, tekrarlayarak, yaparak, hedeflerini belirleyerek, yaratıcı düşünerek sorular sorarak ve cevapları sınavarak, sorumluluklarının bilincinde olarak, sosyo kültürel değerleri kazanmaya çalışarak yerine getirebilecektir.

Hedefler doğrultusunda davranışlarını değiştirmesi beklenen öğrencinin ;kavramsal boyutta, genelden özele inmek suretiyle, “bilgi çağı” açısından felsefi boyutuyla tanımlanmadan, içeriği belirlenmeden yapılacak her türlü eğitim hareketi eksik kalacaktır.

Bu nedenle toplumun, çağın ve ülkenin gereklerine bütüncül bir yaklaşımla ele alınacak eğitim kavramı geçmiş, bugün ve gelecek zaman boyutuyla değerlendirilerek felsefi açıdan, işlevsel bir zemine oturtulmalıdır. Çünkü bu zemin, içinde bulunduğumuz çağda hedeflerin ve davranışların somutlaştırılması bakımından, bir gereklilik değil zorunluluk halini almıştır.

Felsefi bakış açısıyla, akılda kalması gereken şeylerden en önemlisi; öğrencinin tüm felsefi görüşlerde eğitimin öznesi durumunda olduğu ve bir anlamda üyesi bulunduğu toplumun kültürel değerlerinden bağımsız olmadığı gerçeğidir. İnsanlık var olduğu, gelişimini ve kültürel mirasını katlayarak aktarmaya devam ettiği sürece, bir çok düşünüş ve ifade şekliyle eğitim, bir süreç olarak insanla birlikte varlığını sürdürmeye devam edecektir.

Eğitime böyle felsefi bakış açısıyla bakmak yanında eğitimin bir diğer boyutu da eğitim kurumları buradaki anlamıyla üniversitelerdir. Üniversiteler de çağın gerektirdiği anlamda gerekli değişiklikleri yaparak kendilerini pragmatist bir yaklaşımla çağın gereksinimlerine adapte etmelidir. Üniversitelerin çağdaş eğitim-öğretim imkanı sunması öğrenci kalitesini yükselteceği gibi, üniversitenin araştırma ve ilgili kurumları ile olan ilişkisini de değiştirecektir.

Orman Mühendisi eğitimine temel bakış olacak bir felsefi görüş almalıdır. Aldığı eğitimin felsefi görüşü ve dayandığı mekanizmalar olmalıdır. Ancak bu hali ile eğitimin kaynağı, gelişimi ve sonucu ile çok iyi bir bağ kurulabilir.

Bölümlerin açılması, ders içerikleri, saatleri, uygulamaların ağırlıkları, dersi veren kişilerin kalitesi, fiziki mekan, laboratuvarlar, sınavlar, yönetmelikler ise ayrı bir konudur.

Burada sözü edilen sistem bazlı düşünme, yapılanma ve uygulamadır.

9. Kaynaklar

- Aydoğan, E.2002 . Bilgi Toplumu Ve Türkiye, Tüketici Bülteni Ekim. S.2-4
- Aytaç, K.1976 . Eğitim Akımları, Ankara.
- Deniz, 2004. Ülkemizdeki Ormancılık Yüksek Öğrenimi Üzerine Görüşler, Söyleşi, Orman Ve Av S.6, Sayfa 4-12
- Erdaş,O.1998 . Türkiye’de 2000 ‘Li Yıllara Doğru Orman Fakültelerinde Çağdaş Eğitim-Öğretim Sorunları Ve Gelecek Açısından Değerlendirilmesi , Cumhuriyetimizin 75.Yılında Ormancılığımız Sempozyumu Bildiri Kitabı S.125-134
- Ergün, M.1990. Eğitim Felsefesi,Ocak Yayınları
- Ekici,G.2004. Eğitim Ve Yaratıcılık, Standart Dergisi, Ekim, S.78-83
- Güler, A.1997 . Eğitimin Tarihi, Ve Sosyal Temelleri A.İ.B.Ü.Yayınları
- Güler, A.Eren,A.2002 . Felsefi Bakış Açısıyla Eğitimde Öğrenci Kavramı, Standart Dergisi, Mart, S.53-60
- Kleine,M.2006 . Forestry Education Fort He 21. St Century, Regional Conference On Forestry Education Malaysia. 16 S.
- Sağkaya, A.1997 . Ormancılıkta Teknik Eleman Niteliği Nasıl Olmalı? Ogm Haberleri S.8-9
- Serin, N.1992 . Çağdaş Eğitim Ve Çağdaş Üniversite, T.C. Başbakanlık Yayını S.37-47
- Tandoğan, M.1995. Çağdaş Eğitim Ve Çağdaş Üniversite, Mpm Anahtar Dergisi, Yıl 7, Sayı 81, Sayfa 18
- Tunçer, M.2007. Eğitim Ve Felsefe, [www.EğitimFelsefesi.Blogcu. Com](http://www.EğitimFelsefesi.Blogcu.Com) 8 Sayfa
- www.Webhatti.com/felsefe Eğitimin Felsefi Temelleri 2007-12-05
- [www. Onsayfa.com](http://www.Onsayfa.com) Felsefi Düşüncenin Özellikleri 2007

TARİHSEL GELİŞİM SÜRECİNDE ORMANCILIK ÖĞRETİMİ

Prof. Dr. Avni Yücel ERYILMAZ

Kocaeli Üniversitesi Müh. Fak.

Endüstri Müh.Bl. 41040 İZMİT

E-posta: ayeryilmaz@kou.edu.tr

Özet

İlk kez bir orman okulunun açıldığı 1857 yılından bu yana geçen yaklaşık 150 yıllık süre sonunda ormancılık öğretimi bugün dokuz fakülte düzeyinde gerçekleştirilir düzeye gelmiş bu-lunmaktadır.

Uzun yıllar, ülkemiz ormancılık etkinliklerinin hem bilimsellikten çok uzak, hem de or-mancılık tekniğinden yoksun yapıldığını belirtmek mümkündür. Çünkü ormancılık etkinlikleri daha çok padişah fermanları, fetvalar, emirler, vilayet yasaları, vb. ile sınırlı ve yerel yaptırımlarla gerçekleştirilmeğe çalışılmaktaydı. Bir yerde Osmanlı Devletinin ekonomik ve askeri yapı-sının temelini oluşturan dirlik düzeni de buna izin vermemekteydi. Zamanla Osmanlı Devletinde merkezi otoritenin zayıflaması ve buna koşut olarak dirlik düzeninin de bozulması sonucu devlet gelirlerinin azalması üzerine devlet yeni gelir kaynakları aramaya yönelmiş ve ormanlar da ilk akla kaynaklar arasında yer almıştır.

Islahat Fermanı (1856) ile oluşturulan Meclis-i Meabir, ülkede endüstri, kanal, demir-yo-lu, tarım alanlarının yanı sıra ormancılık etkinliklerinde de iyileştirmeler yapılması ve bun-ların izlenmesini de üstlenmiştir. Bu meclis, ormancılık konusu için Fransa'dan Louis Tassy ile Aleksandr Sthene isimli ormanlıları davet etmiş ve kendilerine ormancılık örgütü oluşturmak, ormancı personel yetiştirmek için okullar açmak görevleri verilmiştir. Bu kişiler aynı zamanda ül-ke ormanlarının durumunu belirlemek için de uğraş vermiş ve çeşitli keşif ve haritalamalarda bu-lunmuşlardır.

Bu arada, orman fakültelerin sayı olarak artmasına ve mezun sayısının da göreceli olarak artış göstermesine karşın, bu fakültelerden mezun olanların işlendirilmesinin nasıl gerçekle-şmekte olduğunun da sorgulanması önem kazanmaktadır. Örneğin, bilimsel ormancılık uygulanma-bilmesi için ideal kabul edilen işletme alanı büyüklüklerinin dikkate alınarak yeniden yapılanma-ya geçilmesi de gerekli olmaktadır.

Ayrıca, ormancılık öğretiminin kalitesi, orman fakültesi sayılarının yeterli olup olmadığı, gereksinim duyuluyorsa fakülte sayısının daha ne kadar arttırılabileceği, yok şayet mevcut sayı fazla ise nasıl bir çözüm düşünülmesi gerektiği, vb. hususların da sorgulanması gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Ormancılık öğretimi, ormancılık, ormancılık örgütlenmesi,

1. Ülkemizde Ormancılık Öğretimi Gereksiniminin Ortaya Çıkışı

Bu bildiri ile amaçlanan, 150 yıllık bir süreç içerisinde orman okulları olarak başlayıp da-ha sonra fakülte düzeyinde öğretime geçen ve günümüzde sayıları dokuzda ulaşmış bulunan orman fakültelerinin öğretim etkinliklerindeki durumlarını karşılaştırmalı olarak değerlendirmektir. Bu-nu yaparken de ormancılık örgütlenmesinin bu süreçteki yeri ve katkısının olup olmadığını tar-tışmaktır.

Ülkemizde 19. yüzyılın ikinci yarısında başlayan ormancılık öğretimi öncesinde sahip olunan ormanlık alanlarda gerçekleştirilen ormancılık etkinlikleri bilimsellikten çok uzak olduğu gibi ormanlarda herhangi bir ormancılık tekniğinin uygulandığı da görülmemektedir. Çünkü, padişah fermanları, fetvalar, emirler, vilayet yasaları, vb. ile sınırlı ve yerel yaptırımlarla sürdürülen ormancılık etkinliklerinin belirlenmiş bir esasa bağlandığından söz edebilmek de olanaksızdı. Bir

verde Osmanlı Devletinin ekonomik ve askeri yapısının temelini oluş turan dirlik düzeni de buna izin vermemekteydi. Zamanla Osmanlı Devletinde merkezi otoritenin zayıflayıp buna koşut olarak dirlik düzenininin de bozulması sonucu devlet gelirlerinin azalması üzerine, devlet yeni gelir kaynakları aramaya yönelmiş ve ormanlar da ilk akla kaynaklar arasında yer almıştır.

Başarılı olunmasa da Tanzimat Fermanı'nın (1839) ilan edilmesini izleyen günlerde ormanlardan yararlanmanın düzenlenmesi ve iltizam ormancılığına da son verilmesi gündeme alınmıştır. Kırım Savaşı sonunda imzalanan "Paris Muahedesi" (antlaşma) (1856) ile Osmanlı Devle-tine geniş çaplı bir ıslahat (iyileştirme) önerilmekte ve aynı yıl yürürlüğe giren Islahat Fermanı (1856) sonucunda Meclis-i Meabir oluşturulmaktadır. Yerli ve yabancı uzmanlardan oluşması ön-görülen bu meclis, ülkede endüstri, kanal, demir-yolu, tarım alanlarının yanı sıra ormancılık et-kinliklerinde de iyileştirmeler yapılması ve bunların izlenmesi görevini de üstlenmiştir. Ormancılık konusu için yabancı uzman olarak Fransa'dan Louis Tassy ile Aleksandr Stheme isimli ormancıları davet etmiş ve kendilerine ormancılık örgütü oluşturmak, yasal düzenlemeler hazırlamak, ormancı personel yetiştirmek için okullar açmak görevleri verilmiştir. (Kutluk,1948a; Kutluk,1957a)

Bir yandan ormancılık öğretimi için yer ve fransızca bilen öğrenci aranırken, diğer yan-dan da bu uzmanlar ülke ormanlarının durumunu belirlemek için İstanbul'da Belgrat, Alemdağ, Çatalca yöreleri ile Sinop ve Elekdağı yöresi ormanlarında orman haritalarını yapmışlardır. Bu uzmanlardan L. Tassy'nin eğitim işlerine ağırlık vermesi üzerine de A.Stheme yalnız olarak çalışmasını sürdürmüş ve Teselya, Çanakkale, Gelibolu, Midilli Adası'ndaki ormanların belli kısımlarının keşif ve haritalama işlerini yapmış ve raporlarını vermiştir. (Kutluk,1957b)

2. Ormancılık Eğitim – Öğretiminin Tarihsel Süreci

2.1. Birinci Tassy Orman Okulu (1857-1862)

Fransız ormancı L.Tassy'nin yönetiminde 17 Kasım 1857 de İstanbul'da Birinci Tassy Orman Okulu açılmıştır.(Kutluk,1957c). Ticaret Bakanlığı'nın Yerebatan'daki binasında öğretime başlayan okula görüleceği gibi kurucusunun adı verilmiştir. Dersler Fransızca olarak işlenmekte ve öğretim süresi de dört yıla yayılmaktadır. Okuldan 6 sı Türk ve 3'ü de azınlık olmak üzere "Rütbei Rabia" unvanı ile toplam 9 kişi mezun olmuştur.

2.2. İkinci Tassy Orman Okulu (1867-1868)

Bu okulda da yine L. Tassy müdür olarak görev üstlenmiş ve okulun öğretim süresi ise iki yıla indirilmiş bulunmaktadır. Öğretim dilinin Fransızca olması nedeniyle bu dili bilen öğrenci bulabilme zorluğunun yaşandığı dikkat çekmektedir. Yeni oluşturulan ormancılık örgütünde görev üstlenmeleri için eleman yetiştirilen bu okuldan da 3'ü Türk ve 7'si de azınlık olmak üzere toplam 10 kişi mezun olmuştur.

2.3. Simon Orman Okulu (1869-1879)

L. Tassy'nin ülkesine dönmesi üzerine (1868) okuldaki müdürlük görevini önce Godehaux getirilmiş (Kutluk,1957b), sonra da müdürlüğe 01.03.1284 tarihinde (1868) M. Simon atanmıştır. Yeni müdürün de etkisi ile 01.01.1285¹ de on üç maddelik "Orman Okulu Tüzüğü"² yürürlüğe

¹ Bu konuda 11 Şevval 1287 ve 22 Kanunievvel 1286 taribleri de verilmektedir.

² 13 Maddelik Orman Mektebi Nizamnamesi

konulmuştur. (Yund,1957; Kutluk,1948b). İşte bu nedenle, Simon Orman Okulu, yapısı, programı ve yönetimi bir tüzükle belirlenen ilk örnek olmaktadır.

Tüzük içeriğinde, okulun bağlı olacağı üst birim, öğrenci alma koşulları, öğretim süresi, eğitim-öğretim ayrıntıları, vb. bir çok konuya yer verilmektedir. Bunlardan bazılarının başlıklar halinde içerikleri;

- Orman memurları yetiştirmek için kurulan bu okulun Maliye Bakanlığının denetiminde doğrudan doğruya Orman İdaresine bağlanması, (md.1),

- Okutulması gereken dersler (md.2) ile okula bir müdür ve iki öğretim üyesi, bir kâtip ve bir odacının görevlendirilmesi (md.3),

- Okulda öğretimin iki yıl olması, öğretimin 01 Eylül–15 Temmuz tarihleri arasında yapılması, sınıf geçme ilkesinin benimsenmesi (md.4), öğrencilerin (md.5) her yıl 5-20 gün staj yapmaları ve staj giderlerinin okul yönetimi tarafından ödenmesi,(md.6), (10),

- Yıl sonu sınavlarının bir kurul tarafından yapılması, bu kurulun Maliye Bakanı ya da görevlendireceği bir kişinin başkanlığında doğal üyeler kabul edilen orman müdürü, okul müdürü ve diğer öğretim üyeleri ile bunlara ek olarak iki tanesi orman meclisinden olmak koşuluyla bakanlığın belirlediği dört üyenin katılımıyla oluşmaktadır.(md.8).

- Öğrenciler gündüzlü (nehari) olup (md.5) okula sınavla alınmakta, öğrencilerin Osmanlı uyruklu olmaları, 18-25 yaşları arasında olmaları, orman işlerinde çalışmalarını engelleyici fiziksel özürlerinin bulunmadığını raporla belirlemeli, vb. gerekmektedir (md.10).

- Hangi okul mezunlarının başvuruda bulunabileceğine ilişkin bir kaydın bulunmadığı okuldan “müfettişi sani” unvanı ile 58 kişinin mezun olduğu anlaşılmaktadır. (md.5).

- Öğretim süresi iki yıl olan okulda bu süre daha sonra üç yıla çıkarılmış ve öğretim dilinin de Türkçe olması çalışmalarına başlanmıştır.(Bricogne,1980).

2.4. Orman ve Maadin Okulu (1880-1892)

Bu okul, orman ve maden okullarının birleştirilmesi ile oluşturulmuştur. O sıralar, orman ve maden etkinliklerinin maliye bakanlığı bünyesindeki bir birim aracılığı ile yürütülmekte oluşu nedeniyle bu etkinliklerde çalıştırılacak mühendislerin de birlikte yetiştirilmelerinden kaynaklanmış bulunmaktadır. Bu amaçla 03 Şaban 1297 tarihinde eğitim-öğretimi düzenlemeye yönelik 14 maddelik bir de tüzük yürürlüğe konulmuştur.(Kutluk,1948c).

Öğretim süresi dört yıl olarak belirlenmiş okulda denetim ise Orman ve Maadin idaresinindir. İlk sene orman ve maden öğrencileri ortaklaşa ders görmekte, izleyen iki sene içerisinde ise meslek derslerine yer verilmektedir. Derslerinde başarılı olan öğrenciler arasından orman idaresince belirlenen sayıdaki öğrenciler orman bölümünde öğretimlerine devam ederken, diğerleri ise maden bölümüne aktarılmaktadırlar. (md.2, md.3).

Öğrencilerin okula kayıt yaptırabilmeleri için Osmanlı uyruklu olduklarını, 18–25 arasın-da bulduklarını, mahalle imamı ya da patrikhaneden alacakları belge ile kanıtlamaları yeterli olmamakta sağlıklı olduklarını da tıp okulundan alacakları bir rapor ile de belgelemeleri istenmektedir.(md.4). Yine aynı madde yaptırımı olarak yabancı uyrukluların belli bir ücret ödeyerek okula devam edebildikleri de anlaşılmaktadır.

Belgelerini tamamlayan öğrenciler arasında o dönemdeki rüştiye ve benzeri okullardan diploması var olanlar okulun birinci sınıfına sınavsız olarak kabul edilmekte, diploması olmayanların ise okul öğretmenlerinden oluşan bir komisyon tarafından yapılan sınavda başarılı olmaları gerekmektedir. (md.5).

Mektebi Sultani ya da benzeri okullarda öğrenim görenlerden bu okullardan birisini bitirdiğini

Orman ve Maden Bakanlığı tarafından oluşturulan komisyon huzurunda kanıtlayanlar ise doğrudan doğruya üçüncü sınıfa kaydolabilmektedirler.(md.6).

Okulda 1 Eylül ile 15 Temmuz tarihleri arasında öğretim yapılması (md.8), öğrencilerin gündüzlü olması (md.9), öğretmenlerin gözetiminde her sene 15-20 gün ormanlarda uygulama yapılması ve giderlerin bakanlıkça karşılanması (md.10) öngörülmektedir.

Orman mühendisi unvanı ile eleman yetiştirilmesi hedeflenen bu okuldan 34 ü Türk ve 15 i de azınlık olmak üzere toplam 49 kişi mezun olmuştur.

2.5. Halkalı Ziraat Mektebi Alisi (1893-1902)

Dönemin lise mezunlarının orman okullarına kabul edilmesi nedeniyle orman okullarındaki ilk iki senelik idadi sınıflarına gereksinme kalmayınca, bu sınıfların kaldırılması yoluna gidildiği görülmektedir.

Bu arada ormancılık öğretiminin Avrupa standartlarına yükseltilmesi öngörülmüş, bunun için de ayrı bir yer, bina, araç-gereç sağlanmasına kadar kapatılmış olan orman ve maden okulunun orman bölümü öğrencilerinin 1893 de Halkalı Ziraat Yüksek Okuluna katılmaları ve öğretim programlarının da her iki bölüm öğrencilerine göre yeniden düzenlenmesi benimsenmiştir. Bu tür bir uygulamaya geçilmesinde ise her iki okul öğrencilerinin çok sayıda ortak derslerinin bulunması, öğretmen tasarrufu sağlanacağı, bahçesi çok büyük olan Halkalı Ziraat Yüksek Okulunun bir bölümünde orman yetiştirilebilecek ve öğrenci uygulamalarının da burada yaptırılabilir olmasının etkili olduğu anlaşılmaktadır.(Kutluk,1948d).

Görülebileceği gibi bu dönemde bağımsız bir orman okulu olarak öğretim yapılamamış ve belirtilen okuldan 118 i Türk, 22 si de azınlık olmak üzere toplam 140 kişi mezun olmuştur. Mezun olanların ise % 45,7 si (64 kişi) ormancı diplomasına sahip bulunmaktadır.

2.6. Halkalı Ziraat ve Ormancılık Mektebi Alisi (1903 -1910)

21.10.1903 (1319) tarihinde Tarım Bakanlığına (Ziraat Nezaretı) bağlı olarak ormancılık ve tarım tekniğinin öğretilmesi amacıyla bu okul açılmış bulunmaktadır (Kutluk,1948e). Öğrenim süresi 4 yıl olan okulda 01 Ekim–31 Temmuz tarihleri arasında öğretim yapılması benimsenmektedir.

Okula öğrenci olabilmek için 16-22 yaşlar arasında olmak, öğrenimi aksatacak adi ve bulaşıcı hastalığı ile kötü hali bulunmamak gerekmektedir.(md.6). Uygulamalı tarım okullarından pekiyi derece ile mezun olan öğrencilerin, okula tercihen ve sınav olmaksızın girebilmeleri olanaklı iken, idadiye ve rüştiye okulları ya da dengi okullardan mezun olmuş olan öğrenciler ise okula sınavla alınmaktadır. (md.7).

Okulda, parasız yatılı, paralı yatılı ve parasız gündüzcü diye üç çeşit öğrencinin bulunduğu anlaşılmakta ve bu öğrencilerden paralı yatılı olanların ise okula yıllık 25 Osmanlı altını ödemekte olduğu belirtilmektedir. (md.2).

Paralı ve parasız yatılı olunabilmesi için de mektebi sultani ile mülkiye-i idadi mezunu olunması, özel okul mezunlarının ise az önce belirtilen derslerden yapılacak sınavlarda başarılı olmaları ya da seçme sınavını kazanmaları gerekmektedir.(md.8).

Okuldan mezun olanlara verilen diplomalar (icazet) okul müdürlüğü, Tarım ve Fen Heyeti Başkanlığı, Tarım Bakanlığı tarafından onaylanmaktadır. Öğretim süresince okuldan 118 i Türk,

25 i de azınlık olmak üzere 143 kişi mezun olmuş ve bu mezunların da %31,5 i (43 tane)i ormancı diploması almış bulunmaktadır.

2.7. Orman Mektebi Alisi (1910 -1934)

15.10 1910 (1326) tarihli bir tüzük uyarınca bu okulda ormancılık öğretimi yeniden salt ormancılık ağırlıklı olarak sürdürülmeğe başlamıştır.(Kutluk,1948f). İstanbul yöresindeki ormanların yakınında ve uygun bir yerde açılacak olan okulda Orman Fen Memurlarının yetiştirilmesi öngörülmektedir.(md.1).

Orman, Maden ve Ziraat Bakanlığının gözetimi ve Orman Genel Müdürlüğünün denetimi altındaki okulda öğrenim süresi iki yıldır (md.2). İki yıl süreli öğretim 1917 yılına kadar devam etmiş ve bu yıl Almanya'dan getirilen Dr.Bauer'in önerisi ile hem öğretim programında değişiklikler yapılmış, hem de öğrenim süresi üç yıla çıkarılmıştır.

Yüksek Orman Okulu dönemini ise 1910–1916 (iki yıllık birinci periyot) ile 1917–1934 (ikinci periyot) diye ikiye ayırarak incelemek (bu ikinci periyot da 1917–1923 ve 1923–1934 diye de ayrılabilir) olanaklıdır. Ancak konu burada özetle ele alınacaktır.

Buna göre; okulda öğretim eylül başı ile haziran sonu arasında gerçekleştirilmekte (md. 13) ve okula her yıl parasız yatılı 20 öğrenci alınmaktadır.(md.). Öğrenci olarak kabul koşulları da Osmanlı uyruklu olmak, 18 yaşını bitirmek, sağlam bir bünyeye sahip bulunmak, mahkumiyeti olmamak, iyi ahlaklı olduğuna ilişkin de iki kişi tarafından güvence verilmiş bulunmak (md.4), lise (mektebi idadi) ya da dengi okul mezunu olmak ve bakanlık tarafından belirlenen bir komisyonda yapılan sınavı kazanmak (md.5) şeklinde özetlemek mümkün görülmektedir. Kuruluşundan itibaren okul üst yönetimi müdürlük olarak yönetilirken 08.04.1924 tarihinde rektörlük şekline dönüştürülmüştür.

Öğrencilere yıl içinde iki tane yazılı özel sınav ile bir tane de sözlü genel sınav yapılmaktadır. Bu sınavlarda başarılı olup mezun olan öğrenciler diploma (icazetname) almağa hak kazanmaktadırlar. Diploma ile kendilerine verilen unvan ise “Orman Fen Memuru” olmaktadır.

Yüksek öğrenim sonrası teknik işlerde çalışanlara 1929 yılında yürürlüğe giren 1452 sayılı Barem Kanunu ile mühendis unvanı hakkının verilmesi üzerine, bu okul mezunları da “Orman Mühendisi” unvanı almağa başlamışlardır.

Bu arada belirtilmesi gereken bir husus da, 504 sayılı Orman Yasasının yaptırımlarını uygulamak amacıyla oluşturulan amenajman örgütünde görev yapanlara da 1924 yılı Bütçe Kanunu ile Amenajman Mühendisi, Amenajman Başmühendisi, Amenajman Mühendis Muavini şeklinde unvanların verildiği de görülmektedir.(Diker,1948).

Okuldan 1910–1916 yılları arasında 73 ü Türk, 12 si azınlık olmak üzere 85 kişi; 1917–1923 yılları arasında 62 si Türk, 2 si azınlık olmak üzere 64 kişi; 1924–1934 yılları arasında 152 Türk mezun olmuştur. 1910–1934 periyodu genelindeki durum ise 287 si Türk, 17 si de azınlık olmak üzere 301 kişinin mezun olduğu anlaşılmaktadır.

2.8. Yüksek Ziraat Enstitüsü Orman Fakültesi (1934-1948)

Ülkemizde tarım, hayvancılık, doğal bilimler alanlarında gereksinilen elemanların yetiştirilmesi, araştırma ve yayınlar yapılması amacıyla 10.06.1933 tarihli ve 2291 sayılı yasa ile Ankara'da bir “Yüksek Ziraat Enstitüsü” kurulmuştur. (Sicilli Kavanin,1933). Bu enstitü bünye-sinde Tabii

Bilimler, Ziraat, Veteriner, Ziraat Sanatları isimleriyle dört fakülte yer almaktadır. Bu enstitüye daha sonra 18.06.1934 tarihli ve 2524 sayılı yasa ile İstanbul'da öğretim yapmakta olan “Yüksek Orman Okulu” da beşinci fakülte olarak bağlanmıştır. (R. Gazete,1934). Bu amaçla da, yukarıda belirtilen 2524 sayılı yasanın 1 nci maddesiyle, 2291 sayılı yasanın 2 nci maddesinde değişiklik yapılmıştır. Değişiklik sonunda 2291 in ikinci maddesi “Enstitü, Tabii İlimler, Ziraat, Baytar, Ziraat Sanatları ve Orman adında beş fakülteden oluşan akademik bir kuruluştur.(...). Orman fakültesinin ihtisas öğretimi orman olan yörelerde yapılır” şeklini almıştır.

Fakültede öğretim süresi dört yıl olup ilk iki sınıf Ankara'da, son iki sınıf da yasasında yer alan “ormanlara yakın olunması” gereği İstanbul Bahçeköy'de öğretim yapmaktaydı. Bu uygulamanın öğretime getirdiği sıkıntı ve sakıncalar nedeniyle bu uygulamaya 1943 yılında son verilmiş ve 1944–1945 öğretim yılından itibaren ikinci sınıf öğrencileri de İstanbul'da öğretim görmeğe başlamışlardır.(İlkmen,1957). Görüleceği gibi temel bilimler öğretimi için sadece birinci sınıf öğrencileri Ankara'da bırakılmışlardır.

Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsüne fakülte olarak bağlanılmasından sonra fakülte bünyesinde değişiklikler yapılmış ve derslerin özellikleri de dikkate alınarak enstitü adı altında Silvikültür, Toprak ve Ekoloji, Orman Entomolojisi ve Koruma, Orman Politikası ve Amenajman, Orman Hasılatı ve İşletme İktisadi isimleriyle beş alt enstitü oluşturulmuş ve başlarına da alman profesörler getirilmiştir. Daha sonra bunlara Orman Mahsulleri ve Kıymetlendirme, Orman Mühendisliği (inşaat), Geodezi enstitüleri de eklenerek sayıları sekize yükselmiştir. Bir başka kaynakta da bunlara ek olarak hukuk, maliye, devrim tarihi ve ekonomi derslerini bünyesinde toplayan bir Ekonomi Kürsüsünün kurulduğu da belirtilmektedir. (Eraslan,1989).

Fakülteden öğrenciler ilk yıllarda “Diplomalı Orman Mühendisi” unvanı ile mezun oldukları, ancak, 21.12.1939 tarihli ve 46812/2300 sayılı Tarım Bakanlığı emriyle bu unvan “Yüksek Orman Mühendisi” olarak değiştirildiği anlaşılmaktadır. Yukarıda ismi verilen 04. 01.1940 tarihli talimatnamenin birinci maddesinde de buradan mezun olanlara “Yüksek Orman Mühendisi” unvanı ve diploması verileceği yasal hale getirilmiştir.

Bu dönemde 589'u Türk, 1'i de yabancı olmak üzere toplam 590 kişi Yüksek Ziraat Enstitüsü Orman Fakültesinden mezun olmuştur.

Bu şekilde devam öğretim ise 13.06.1946 tarihli ve 4936 sayılı Üniversiteler Yasasına ek olarak çıkarılan 30.06.1948 tarihli ve 5234 sayılı yasa ile Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü-nün kaldırılması sonucu Orman Fakültesi de İstanbul Üniversitesine bağlanmıştır.(R.Gazete, 1948).

2.9. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi (1948 –)

Ankara'da öğretim yapan Yüksek Ziraat Enstitüsünün 30.06.1948 tarihli ve 5234 sayılı yasa ile kapatılması üzerine Orman Fakültesi de İstanbul Üniversitesine bağlanmıştır. Bu şekil-deki yeni uygulama ile aynı zamanda 13.06.1946 tarihli ve 4936 sayılı Üniversiteler Yasası kap-samına da girilmiştir.

İstanbul Üniversitesinde enstitü yerine kürsü sistemi benimsendiğinden dolayı da fakülte bünyesindeki enstitülerin isimleri de 22.02.1949 tarihli profesörler kurulu kararı ile “... enstitüsü ve kürsüsü” olarak değiştirilmiştir. Bu arada, daha öncekilere ek olarak “Ormancılık Coğrafyası ve Yakın Şark Ormancılığı Kürsüsü ve Enstitüsü “ yeni bir birim daha açılarak fakültedeki enstitü ve kürsülerin sayısı da dokuza yükseltilmiştir. Daha sonra bu birimlerin bölünmesi ya da yenilerinin eklenmesiyle (Orman Amenajmanı, Geodezi ve Fotogrametri, Orman Mahsulleri Kimyası, Park-Bahçe ve Peyzaj Mimarisi” sayı 13 e ulaşmıştır.

Akademik birimlerin isimlerinden 28.10.1961 tarihli ve 115 sayılı Üniversiteler yasası ile “enstitü” sözcüğü kaldırılmış ve sadece “kursü” sözcüğü kullanılmaya başlanmıştır. Ormancılık Coğrafyası ve Yakın Şark Ormancılığı Kursüsünün adı 1977 yılında “Havza Amenajmanı Kür-süsü” ne dönüştürülmüş, aynı yıl içinde Orman Hasılatı ve İktisadı Kursüsü de “Orman Hasılatı ve Biyometri Kursüsü”, “Ormancılık Ekonomisi Kursüsü”, Ormancılık Hukuku Kursüsü” isimleriyle üç kursüye ayrılmış ve böylece fakülteadaki kursü sayısı da 15 olmuştur.

04.11.1981 tarihli ve 2547 sayılı yüksek Öğretim Kanunu ile kursü diye isimlendirilen akademik birimler kaldırılarak bu tarihten itibaren Bölüm, Anabilim Dalı, Bilim Dalı isimleriyle yeni birimler oluşturulmuştur. Yüksek öğretim Kurulunun 22.09.1982 tarihli ve 3939 sayılı kararı ile fakültede Orman Mühendisliği Bölümü ile Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü isimleriyle iki bölüm ve bu bölümlere bağlı bilim dalları belirlenmiştir.

Fakülteyi bitirenler Orman Yüksek Mühendisi unvanı verilmeğe 1973 yılına kadar devam edilmiştir. 20.06.1973 tarihinde yürürlüğe giren 1750 sayılı Üniversiteler Kanununun 53. maddesi ile üniversitelerde Lisans, Yüksek Lisans, Doktora ve Uzmanlık isimleriyle üç ayrı öğretim düzeyini benimsemesi sonucu bu tarihten itibaren dört yıllık üniversite mezunlarına “Mühendis” unvanı verilmeğe başlanmıştır.(R.Gazete,1973). Ancak, kazanılmış hak olduğu gerekçesiyle Orman Yüksek Mühendisi unvanı verilmesine 1980 yılına kadar devam edildiği belirtilmektedir. (Çepel, 1990).

3. Orman Fakülteleri

3.1. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi

Yukarıda 2.8 de tarihçesi verilen İ.Ü. Orman Fakültesi’nde halen Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği, Peyzaj Mimarlığı olmak üzere üç bölüm halinde öğretim yapılmaktadır.

3.2. Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi

Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi 19.09.1963 tarihi ve 336 sayılı yasa ile kurulmuştur.(R.Gazete,1963). Ancak fakültede öğretim Orman Mühendisliği Bölümü ile Orman Endüstri Mühendisliği Bölümünde 1971-1972 eğitim-öğretim yılında mümkün olabilmiş ve bu bölümlere 1990-1991 eğitim-öğretim yılında Peyzaj Mimarlığı Bölümü de eklenmiştir (Eryılmaz,1993).

3.3. Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi

Bu Orman Fakültesi, ilk önce 1992 yılında Kafkas Üniversitesine bağlı olarak kurulmuş ve 1993 yılında eğitim-öğretime başlamıştır. Fakülte bünyesinde üç bölüm yer almakta ve bu bölümlerden Orman Mühendisliği Bölümü 1993 , Peyzaj Mimarlığı Bölümü de 2006 yılında eğitim-öğretime başlamış bulunmaktadır. Üçüncü bölüm olan Orman Endüstri Mühendisliği Bölümünde henüz eğitim-öğretim yapılmamaktadır.

Daha sonra, 29.05.2007 de yürürlüğe giren 5662 sayılı “Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda ve Yüksek Öğretim Kurumları Öğretim Elemanlarının Kadroları Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye Ekli Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile Artvin Çoruh Üniversitesi’nin kurulması üzerine Artvin Orman Fakültesi, Kafkas Üniversitesi’nden ayrılmış ve bu yeni üniversitenin bünyesinde yerini almıştır (5662/ Ek madde 80).

3.4. Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi

İlk önce, 1992 yılında kurulmuş olan Bolu İzzet Baysal Üniversitesi fakültelerinden birisi olarak Düzce’de 1994-1995 eğitim-öğretim yılında Peyzaj Mimarlığı bölümü ile öğretim etkinliğine başlamıştır. Daha sonra ise 1995-1996 öğretim yılında Orman Endüstri Mühendisliği, 1996-1997 öğretim yılında da Orman Mühendisliği bölümlerine öğrenci alınmıştır. Daha sonra ise 17.03.2006 tarihli 5467 sayılı yasa (R.Gazete,2006) ile Düzce Üniversitesi'nin kurulmasıyla da fakülte Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nden ayrılarak Düzce Üniversitesi'ne bağlanmıştır.

3.5. Isparta Süleyman Demirel Orman Fakültesi

Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi 11.07.1992 tarihinde 3837 sayılı yasa ile kurulan 12 fakülteden birisidir.(R.Gazete,1992). Fakültede halen Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği ile Peyzaj Mimarlığı olmak üzere üç bölümde öğretim yapılmaktadır. Bölümlerden Orman Mühendisliği Bölümü 1995-1996, Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü 2005-2006 ve Peyzaj Mimarlığı Bölümü de 2007-2008 eğitim-öğretim yılında öğretime başlamıştır.

3.6. Çankırı Karatekin Üniversitesi Orman Fakültesi

Bu fakülte önce Ankara Üniversitesi Çankırı Orman Fakültesi adı ile 24.08.1994 tarihli ve 94/6138 sayılı Bakanlar Kurulu kararı uyarınca kurulmuş ve 1996-1997 eğitim-öğretim yılında da Orman Mühendisliği Bölümünde öğretim etkinliğine başlamıştır. Halen ise 15.07.2007 tarihli ve 5662 sayılı yasa ile kurulan Çankırı Karatekin Üniversitesi'ne belirtilen yasanın 79. ek maddesi uyarınca bağlanmıştır (R.Gazete,2007). Fakülte bünyesinde Orman Endüstri Mühendisliği ile Peyzaj Mimarlığı Bölümleri de bulunmasına karşın henüz öğretim yapılmamaktadır.

3.7. Kastamonu Orman Fakültesi

Bu fakülte,11.07.1992 tarihli ve 3837 sayılı yasanın 3. maddesi (d) bendi uyarınca Gazi Üniversitesi bünyesinde kurulmuştur.(R.Gazete,1992). Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı'nın 16/02/1998 tarih ve 250 sayılı yazılarıyla 1998-1999 Öğretim Yılında Kastamonu Orman Fakültesi bünyesinde Orman Mühendisliği Bölümü'nün açılması kararlaştırılmış ve Eylül 1998-1999 eğitim-öğretim yılında 30 öğrenci ile öğretim etkinliğine başlanmıştır. Daha sonra ise 17.03.2006 tarihli 5467 sayılı yasa (R.Gazete,2006) ile Kastamonu Üniversitesi'nin kurulmasıyla da fakülte Gazi Üniversitesi'nden ayrılarak Kastamonu Üniversitesi'ne bağlanmıştır. Fakültede halen sadece Orman Mühendisliği Bölümünde öğretim yapılmaktadır. Kurulu bulunmasına karşın henüz Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü ile Peyzaj Mimarlığı Bölümünde öğretim etkinliğine başlanabilmiş değildir.

3.8. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Orman Fakültesi

Üniversite bünyesinde bir orman fakültesi kurulması 11.07 1992 tarihli ve 3837 sayılı “Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 20809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun,” ile gerçekleşmiştir. Fakültede Orman Mühendisliği Bölümü 1996-1997, Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü ise 2001-2002 eğitim-öğretim yıllarında öğretime başlamıştır. Fakülte bünyesinde Peyzaj Mimarlığı Bölümü de bulunmasına karşın henüz öğretim yapılmamaktadır.

3.9. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Bartın Orman Fakültesi

Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Bartın Orman Fakültesi 11.07.1992 tarihli ve 3837 sayılı yasa ile kurulmuştur. Fakültede üç bölüm düzeyinde öğretim yapılmaktadır. Bölümlerden Orman Mühendisliği 1992-1993, Peyzaj Mimarlığı 1994-1995, Orman Endüstri Mühendisliği de 1996-1997 eğitim-öğretim yıllarından itibaren öğretim etkinliğinde bulunmaktadır.

4.Fakültelerin Öğretim Elemanı Dağılımı, Öğrenci Miktarı ile Ders Programları

4.1. Öğretim Elemanı Durumu

Aşağıdaki Ek çizelgede görüldüğü gibi halen orman fakültelerinde 86 sı profesör (% 17.6), 56 sı doçent (%11.4), 142 si yardımcı doçent (% 29.0), 186 sı da araştırma görevlisi (% 37.9) olmak üzere 470 tane öğretim elemanı ve 20 tane de öğretim görevlisi (% 4.1) olmak üzere toplam 490 kişi görev yapmaktadır.

Bu dağılım sadece orman mühendisliği bölümleri bazında yapıldığındaki durum ise Çizelge 1 de görülmektedir. Fakültelerdeki öğretim etkinliklerinde 272 öğretim elemanı görev üstlenmektedir. Bu öğretim elemanlarının da 57 si profesör (% 21.0), 33 ü doçent (%12.1), 83 ü yardımcı doçent (% 30.5) ve 99 u da araştırma görevlisi (% 36.4) olarak görev yapmaktadır.

Profesörlerin %73.6 sı (42 tane), İ.Ü. (%43.8) ile KTÜ. (%29.8) Orman Fakültelerinde, doçentlerin % 45.5 i (15 tane) de yine (%36.4) ü İ.Ü. ile (%9.1) i KTÜ.olmak üzere bu iki fakültede, yardımcı doçentlerin % 62.7 si (52 tane) ise % 20.5i İ.Ü. (17 tane), % 20.5 i Artvin Çoruh (17 tane), %21.7 si de SDÜ. (18 tane) Orman Fakültelerinde, araştırma görevlilerinin % 73.7 si ise (73 tane), % 29.2 si İ.Ü., % 16.2 si (16 tane) Çankırı Karatekin, %15.2 si Düzce (15 tane) ve %13.1 i de ZKE.Bartın (13 tane) Orman Fakültelerinde bulunmaktadır. Görüleceği gibi Kastamonu Orman Fakültesinde henüz profesör bulunmazken, Artvin Çoruh, Düzce ile Çankırı Kara-tekin Orman Fakültelerinde birer tane profesör görev yapmaktadır. Bu fakültelerde öğretim yükü-nün doçentler ile yardımcı doçentler tarafından üstlenildiğini belirtmek yanlıtıcı olmayacaktır.

Çizelge 1. Orman Mühendisliği Bölümleri Düzeyindeki Durum

FAKÜLTELER	ÖĞRETİM ELEMANI SAYILARI									
	PROF. DR.	%	DOÇ .DR.	%	YRD DOÇ	%	ARŞ. GÖR	%	TOP- LAM	%
İ.Ü.OR.FAK.	25	43.8	12	36,4	17	20,5	29	29,2	83	30,5
KTÜ.OR.FAK.	17	29,8	3	9,1	6	7,2	5	5,1	31	11,4
ARTVİN ÇORUH	1	1,8	4	12,1	17	20,5	6	6,1	28	10,3
DÜZCE OR.FAK.	1	1,8	4	12,1	3	3,6	15	15,2	23	8,5
SDÜ.OR.FAK	4	7.0	2	6,1	18	21,7	4	4.0	28	10,3
Ç. KARATEKİN	1	1,8	1	3.0	3	3,6	16	16,2	21	7,7
KASTAMONU	-	-	1	3.0	5	6.0	7	7,1	13	4,8
K.MARAŞ OR.FAK.	3	5,3	3	9,1	5	6.0	4	4.0	15	5,5
BARTIN OR.FAK	5	8,7	3	9,1	9	10,9	13	13,1	30	11.0
TOPLAM	57	100.0	33	100.0	83	100.0	99	100.0	272	100.0
%	21.0		12,1		30,5		36,4		100.0	

* 12 tane öğretim görevlisi çizelgeye alınmamıştır.

* Dışarıdan derse gelen öğretim üyeleri dahil edilmemiştir.

4.2. Öğrenci Durumu

4.21. Mevcut Öğrenci Miktarı

Halen dokuz orman fakültesinin orman mühendisliği bölümlerinde yaklaşık olarak 2565 öğrenci öğrenim görmektedir (Çizelge 2). Çizelge rakamlarına göre fakültelerde öğretim üyesi başına düşen öğretim yükü ise çok farklılık göstermekte ve en fazla yük Kahraman Maraş (%31.4), Çankırı (%22.2), Kastamonu (21.7) Orman Fakültelerinde bulunmaktadır.

Çizelge 2. Orman Mühendisliği Bölümlerinin Öğrenci Durumu

	İÜ	KTÜ	ARTVİN	DÜZCE	SDÜ	ÇANK.	KASTAM	MARAŞ	BARTIN	TOPLAM
OR.MÜH.BL.	628	633	160	118	236	111	130	345	204	2565
%	24.48	24.68	6.24	4.60	9.20	4.33	5.07	13.45	7.95	100.0
Öğrenci/Öğretim Üyesi %	12.1	17.6	7.3	14.8	9.8	22.2	21.7	31.4	12.0	

* K.Maraş Orman Fakültesi öğrenci sayısı iki yılın toplamı olarak alınmıştır.

4.22. Mezun Öğrenci Durumu

Fakültelerden son yıl itibariyle mezun olan öğrenci miktarı 776 dır. Sadece Orman Mühendisliği Bölümlerinden 377 öğrenci mezun olmuş ve bu öğrencilerin de yarısından fazlası %53.84 ü de İ.Ü. %25.19 i (95 kişi), KTÜ. % 15.92 (60 kişi) ve % 12.73 ü Bartın (48 kişi) Orman Fakültelerinden oluşmuştur

Çizelge 3. Fakültelerin Bölümlere Göre Mezun Öğrenci Durumu

BÖLÜM / FAK.	İÜ	KTÜ	ARTVİN	DÜZCE	SDÜ	ÇANK.	KASTAM	MARAŞ	BARTIN	TOPLAM	%
OR.MÜH.	95	60	40	19	31	19	41	24	48	377	48.6
OR.END.MÜH.	70	56	-	24	19	-	-	15	35	219	28,2
PEYZAJ MÜH.	54	54	-	32	-	-	-	-	40	180	23,2
TOPLAM	219	170	40	75	50	19	41	39	123	776	100.0
%	28,2	21,91	5,15	9,66	6,44	2,45	5,28	5,03	15,85	100,0	
OR.MÜH. BL. LERİ İÇİN	25,15	15,92	10,61	5,04	8,22	5,04	10,88	6,37	12,73	100,0	

Bunlara Artvin Çoruh ile Kastamonu Orman Fakültelerinden mezun olanların eklenmesiyle tüm mezunların % 75.33 ünün bu beş fakülteden yapıldığı ortaya çıkmaktadır.

5. Çevre ve Orman Bakanlığının Orman Mühendisi İşlendirme Durumu

Çevre ve Orman Bakanlığı, 27 Orman Bölge Müdürlüğü, 217 Orman İşletme Şefliği ve 1309 Orman İşletme Şefliği şeklinde örgütlenmiş bulunmaktadır. Bunlardan bir tane orman bölge müdürlüğü ile 95 tane de orman işletme şefliği vekaleten yürütülmektedir. Bakanlığa bağlı genel müdürlüklerden Orman Genel Müdürlüğü'nde 3325 kişi, AGM. de 6 kişi, DKMP. de 12 kişi, ORKÖY'de 5 kişi, bakanlık merkezinde de 31 kişi olmak üzere toplam 3379 orman mühendisi çalışmaktadır.

Bakanlığın 1997-2007 yılları arasındaki personel alma sayıları ise aşağıdaki gibi gerçekleşmiştir.

<u>YIL</u>	<u>ALINAN OR.MÜH.</u>
1. 1	
2. 344	
3. –	
4. 185	
5. 41	
6. 8	
7. 84	
8. 30	
9. 146	
10. 386	
11. 176	
TOPLAM	1401

6. Sonuç ve Öneriler

Yukarıda, ormancılık eğitim-öğretiminin çeşitli yanlarına bir bildiri kapsamında özet olarak da olsa değinildi. Bir orman okulunda başlayan ormancılık öğretimi bugün dokuz orman fakültesinde gerçekleştirilmektedir. Her ne kadar orman fakülteleri sayıca artmış, yıllar itibariyle verilen mezun miktarı da bu artışla doğru orantılı olarak fazlaşmış ama acaba en büyük işveren konumundaki Çevre ve Orman Bakanlığı kendisini bu durumu dikkate alarak yenileyebilmiş midir. Danton, “Ekmekten sonra halkın en büyük ihtiyacı eğitimidir” demiştir. Bu söze katılmamak mümkün değildir.

Ülkemizde de ormancılık öğretimi bu gereksinmenin sonucu 150. yılını geride bırakmış bulunmaktadır. Fakat, gelinen noktayı yeterli bulmayıp öğretimde kaliteyi de yakalamak ve sürekli bir şekilde daha da iyileştirmek için arayış içinde olmak gerekmektedir.

Ormancılık eğitim ve öğretiminde gelinen noktaya ilişkin bazı saptamalar ve bunlara ilişkin öneriler de aşağıda sıralanmaktadır.

++ Fakültelerde okutulmakta olan derslerin isimleri arasında bir hayli farklılıklar bulunmakta ve bu durum bir kavram karışıklığına neden olmaktadır.

++ Bazı derslerin saatleri de değişiklikler göstermektedir. Bu nedenle, ormancılık için olmazsa olmaz kabul edilecek dersler için bir standart getirilerek, hem mezunların eşdeğer bilgilere sahip olmaları, hem de kaliteli bir ormancılık öğretimi, vb. hususlar için bir düzenleme yapılması yararlı olacaktır. Fakültelerin farklılığı, kuruldukları yörelerdeki özel durumları seçimlik dersler şeklinde programlarına almalarıyla ortaya çıkmalıdır.

++ Zorunlu ya da seçimlik derslerin, gereklilikten çok mevcut öğretim üyelerinin istek ve özelliklerine göre belirlendiği izlenimi hissedilmektedir. Fakültelerce belirlenen seçimlik ve zorunlu ders isimlerinin çokluğu bu savı güçlendirmektedir.

++ Bazı derslerin ders saatleri de olması gerekenden çok azdır. Örneğin, Ormancılık Politikası, Orman Yönetim Bilgisi, pazarlama, vb. bazı dersler fakültelerde çok farklı olarak ve bir çoğunda gerektiğinden daha az bir saatle okutulmaktadır. Mesleğe ilişkin politikaların geçmişi, gelişim süreci ve de olması gerekenin 2+0 lık ders saati içerisinde işlenebilmesi olanaklı görülmemektedir.

Mesleğin daha ilk aşamasında başlayan yöneticilik sürecine ilişkin klasik (temel) yöneticilik bilgilerinin ve yönetimdeki yeni tekniklerin de yine benzeri bir ders saati ile işlenebilmesi mümkün değildir.

Elde edilen ürünlerin satışı için temel bilgilerin verileceği pazarlama dersi için de yine 2+0 saatlik bir süre yeterli olmaktan çok uzaktır.

Kanımcıca, bu ve benzeri derslerin saatlerinin arttırılması sağlanmalıdır.

++ Bazı derslerin saatleri de fazladır. Günümüzde artık bir çok etkinliğin bilgisayar ortamında yapıldığı dikkate alınırca, bu konu ormancılık etkinliklerine de (örneğin; Teknik Resim dersi, vb.) yansıtılmalıdır. Şayet bu yapılamıyorsa, adı geçen ders (2+2 saat) ve onun gibi olan derslerin saatlerinin azaltılması yoluna gidilmelidir.

++ Ders saatleri toplamda olduğu gibi teori ve uygulama dikkate alındığında da farklılıklar göstermektedir. Bazı fakülteler kimi dersleri teorik ve uygulamalı olarak programlarına almışken, bazı fakülteler ise aynı dersi sadece teorik olarak ya da daha az uygulama saati ile işlemektedirler.

++ Bazı dersler çok farklı yıllarda yer almaktadır. Halbuki derslerin içerik ve özelliği dikkate alınarak bazı derslerin daha önce işlenmesi, bazılarının da daha sonraki yıllara kaydırılması gerekmektedir. Bu konuda özenli olunmasında yarar bulunmaktadır.

++ Bazı fakültelerde bilgisayar ve özellikle de yabancı dil (ingilizce) konularına ayrı bir özen gösterildiği dikkat çekmektedir. Bu konuların her ikisinin de günümüz çalışanları için çok önemli olduğu bir gerçektir.

Ancak, ders programlarına yasal zorunluluk gereği konulması gereken saatlerin dışında, önemli görüldüğü için ek olarak yabancı dil saatleri konulmuş olması, öğrenciye gerçek anlamda yansıtılması ile bir anlam kazanacaktır. Bu tür bir düzenlemenin tüm fakültelerde gerçekleştirilebilmesiyle elde edilecek yarar ortada bulunmaktadır.

Bilgisayar konusunda ise fazla bir şey söylenmesi gereksiz olacaktır. Artık bilgisayar gün-lük yaşam ile çalışma ortamlarında çok yoğun olarak kullanılmakta ve internet aracılığıyla da dünyanın her yerinden akla gelebilecek her konuda, gerek bilgi sahibi olmak ve gerekse çalışma konularına ilişkin diğer ülkelerde neler yapıldığını en hızlı, kolay ve ucuz bir şekilde öğrenmek mümkün olabilmektedir. Öğrencilerin, bu olanaklardan yararlanabileceği bir temel kazanarak mezun olmalarının sağlanması meslek açısından da yararlı görülmektedir.

++ Fakülteler tarafından eğitim-öğretim konusunda neler yapılabileceğine ilişkin gerçekleştirilen çalışmaların kağıt üzerinde kalmaması ve uygulamaya geçirilmesi de önem taşımaktadır. Aksi takdirde, yeterince bilgi verilip iyi bir alt yapı oluşturulmadan ormancılık uygulamalarında görev üstlenecek kişilerin başarıları da bir yerde yeterli olmayabilecektir. Örneğin, ikinci orman fakültesinin açılmasının gündeme geldiği tarihlerde, fakültede ilk iki sene ortak öğretim yapıldıktan sonra üç bölüm halinde (ormanların yetiştirilip işletilmesi; orman ürünlerinden yararlanılması; havza amenajmanı) örgütlenilmesi çalışmaları yapıyordu. Ama görüleceği gibi, günü-müze gelene değin herhangi bir düzenleme yapılabilmiş değildir. Bu konuya ilişkin olarak fakültelerin ortaklaşa olarak belirleyecekleri bir bölümlendirme gerçekleştirilmesi yararlı görülmektedir.

++ Ayrıca, ormancılık öğretiminin kalitesi, orman fakültesi sayılarının yeterli olup olmadığı, gereksinim duyuluyorsa fakülte sayısının daha ne kadar arttırılabileceği, yok şayet mevcut sayı fazla ise azaltılması yönünde nasıl bir çözüm düşünülmesi gerektiği, vb. hususların da sorgulanması gerekmektedir.

++ Çevre ve Orman Bakanlığı, ormancılığın çok özel bir alan olması nedeniyle personel alım politikasını gözden geçirmelidir. Orman mühendisi mezun eden fakülte sayısı arttığına göre, kpss' de başarılı olmanın dışında ayrıca objektif olarak yapılacak bir seçme sınavı ile personel alımının gerçekleştirilmesi, fakülteler arasında rekabeti gündeme getirecek ve bu da fakülteleri kaliteli mezun verme yarışı içerisine sokacaktır.

++ Sahip olunan ormanlar, bunların yönetilip işletilmesi, yetersiz ise nicelik ve niteliklerinin artırılması, bu kaynaktan sağlanan birincil ve ikincil ürünlerle su ve yaban hayatının en iyi bir şekilde değerlendirilmesi amacıyla orman fakülteleri ormancılık tekniğine ve günün koşullarına uygun olacak biçimde ders programlarını sürekli olarak güncellemeleri gerekirken Çevre ve Orman Bakanlığına da önemli görevler düşmektedir. Bu konuya ilişkin olarak ise;

- Çevre ve Orman Bakanlığı taşrada 27 Orman Bölge Müdürlüğü, 217 Orman İşletme Müdürlüğü ve 1309 Orman İşletme Şefliği şeklinde örgütlenmiş bulunmaktadır. Bu örgütlenmede halen 1(bir) orman bölge müdürlüğü ile 95 orman işletme müdürlüğünün vekaleten yürütüyor olması anlaşılabilirlikten uzaktır. Buralara atama yapılmasında gecikilmemelidir.

- Daha önce verilmiş olan personel alım miktarları da ilginç bir görüntü oluşturmaktadır. Orman mühendisi alımının hiç yapılmadığı ya da çok az sayıda alındığı yıllara ilişkin nedenleri öğrenmek ise mümkün olamamıştır.

- Orman işletmeciliğini daha bilimsel olarak yapılabilmesi için orman işletme şefliklerinin dolayısıyla orman işletme müdürlüklerinin alanı küçültülmelidir. Örneğin, orman işletme şeflikleri alanının beş bin hektar büyüklüğünde (daha farklı ölçütler de alınabilir.) olması ve bunların sekiz tanesinin de bir işletme müdürlüğü oluşturması benimsendiğinde ortaya şöyle bir tablo çıkmaktadır. Ülke olarak sahip olduğumuz yaklaşık 21.0 milyon hektar ormanlık alan üzerinde işletme şefliği sayısı 4200 e, işletme müdürlüğü sayısı da 525 e ulaşacaktır. Bu yeni değerlerin halen mevcut olanlarla farkları alındığında ise bakanlığın mevcutlara ek olarak 308 tane orman işletme müdürlüğü ile 2891 tane orman işletme şefliği oluşturması gerektiğini ortaya koymaktadır.

7. Kaynakça

- Bricogne,A.1980: (Çev.: Fahri Bük)Türkiye’de Ormancılık Heyeti.
- Diker,M.,1948: Orman Mühendisi. Orman ve Av, Sayı. 1-2.
- Çepel,N.,1990: Ormancılığımızın 150. Yılında Ormancılık Öğretim ve Eğitimi. 150’inci Yılında Türk Ormancılığı Paneli, Or. Gn.Md.lüğü, ss.5-38, Ankara.
- Eraslan,İ.,1989: Türkiye’de Ormancılık Öğretim ve Eğitim Kurumlarının Tarihsel Gelişimi. Ormancılık Eğitim ve Kültür Vakfı, Yayın no: 1, İstanbul, 157 s.
- Eryılmaz,A.Y.1993: Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi’nin Kuruluşu ve Eğitim-Öğretim Etkinliklerinin Tarihsel Gelişimi. KTÜ.Yayın no.168, Fakülte Yayın no.20,Trabzon.
- İlkmen,Ş.N.,1957: Ormancılık Sahasındaki Tedris Müessesesimizin Yüzüncü Yıl Karşısında Taşdığı Mana ve Değer. Türk Ormancılığı Yüzüncü Tedris Yılına Girerken 1857-1957, Ormancılar Cemiyeti Yayını, sayı 7, ss.5-17, Ankara.
- Kutluk,H.,1948a.: Türkiye Ormancılığı ile İlgili Tarihi Vesikalar. Ankara: cilt I, 685 s., OGM. Özel sayı:56.
- Kutluk,H.,1957a: Fransız Ormancıları Nasıl Getirildi. Orman Mektebi Kimlerin İsteği ile ve Ne Suretle Açıldı. Türk Ormancılığı Yüzüncü Tedris Yılına Girerken 1857-1957, Ankara: Ormancılar Cemiyeti Yayını, sayı 7, ss.18-21.
- Kutluk,H.,1957b: Türkiye’de Yabancı Uzmanlar, Türk Ormancılığı Yüzüncü Tedris Yılına Girerken 1857-1957, Ankara: Ormancılar Cemiyeti Yayını, sayı 7, ss.181-188.
- Kutluk,H.,1957c: Ormancı Yetiştiren Mekteplerin Müdür ve Rektörleri. Türk Ormancılığı Yüzüncü Tedris Yılına Girerken 1857-1957, Ankara: Ormancılar Cemiyeti Yayını, sayı 7, ss.225-234.
- Kutluk,H.,1948b: 01.01.1285 Tarihinde Neşir ve Kabul Edilmiş Olan 13 Maddelik Orman Mektebi Nizamnamesi, (H. Kutluk;Türkiye Ormancılığı ile İlgili Tarihi Vesikalar. Ankara: cilt I, 685 s., OGM. Özel sayı:56, ss.273-276, 1948
- Kutluk,H.,1948c: Orman ve Maadin Mekteplerinin Birleştirilmesi ile Maliye Nezaretine Orman ve Maadin Müdüriyeti Umumiyesine Bağlanmış Olan (Orman ve Maadin Mektebi) nin 14 maddelik Nizamnamesi. (H.Kutluk, Türkiye Ormancılığı ile İlgili Tarihi Vesikalar, Cilt I,

- ss.320-323).
- Kutluk,H.,1948d: Orman ve Maadin Mekteplerinin Lağvı ile Ormancılarının Halkalıda, madencilerin Avrupa'da Yetiştirilmesi Hakkında Şurayı Devlet Tanzimat Dairesinin Mazbata-sı. (H.Kutluk, Türkiye Ormancılığı ile İlgili Tarihi Vesikalar, Cilt I, ss.333-335).
- Kutluk,H.,1948e: (Halkalı Ziraat ve Ormancılık Mektebi Alisi) ne Ait 20 Maddelik Nizamname Lâyihası.(H.Kutluk, Türkiye Ormancılığı ile İlgili Tarihi Vesikalar, Cilt I, ss.355-358)
- Kutluk,H.,1948f: Orman Mektebi Nizamnamesi. (H.Kutluk, Türkiye Ormancılığı ile İlgili Tarihi Vesikalar, Cilt I, ss.371-375).
- R.Gazete,1934: 10.Haziran 1933 Tarihli ve 2291 Sayılı Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü Kanununun 2. Maddesini ve 27. Maddesine Bağlı No:1 ve 2 Cetvelleri Muadil Kanun. Kanun no:Ç 2524, R.Gazete yayın no. 25.06.1934, Kabul tarihi:18.06.
- R.Gazete,1948: 4936 Sayılı Üniversiteler Kanununa Ek Kanun. Kanun no. 5234, Kabul Tarihi 30.06.1948, Resmi Gazete Yayın Tarihi 07.07.1948
- R.Gazete,1973: 1750 Sayılı Üniversiteler Kanunu. Resmi Gazete no: 14587, Yayın Tarihi 07.07.1973
- R.Gazete,1963: Karadeniz Teknik Üniversitesi Adıyla Trabzon'da Bir Üniversite Kurulmazsı Hakkındaki 6594 Sayılı Kanuna Ek Kanun. Kabul Tarihi 19.09.1963, Yayın tarihi 27.09.1963, R.Gazete no:11516,Kanun no: 336.
- R.Gazete,1992: Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 20809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kararna-melerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Yayın tarihi 11.07.1992, R.Gazete no:21821,Kanun no: 3837.
- R.Gazete,2006: Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu,Yüksek Öğretim Kanunu, Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, Telsiz Kanunu ile 78 ve 190 sayılı Kanun Hük-münde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun. Yayın Tarihi 17.03.2006, Kabul Tarihi 01.03.2006, R.Gazete no: 26111 , Kanun no: 5467
- R.Gazete,2007: Yüksek Öğretim Kurumları Teşkilatı Kanununda ve Yüksek Öğretim Kurum-ları Öğretim Elemanlarının Kadroları Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye Ekli Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. Yayın Tarihi 29.05.2007, Kabul Tarihi 17.05.2007, R.Gazete no: 26536 , Kanun no: 5652
- Sicilli Kavanin,1933: 10.06.1933 Tarihli ve 2291 Sayılı Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü Kanu-nu. Sicilli Kavanin, Cilt 9, s.456
- Yund,K.,1957: Yüz Yıllık Ormancılık Öğretimine Bakış, Türk Ormancılığı Yüzüncü Tedris Yılına Girerken 1857-1957, Ankara: Ormancılar Cemiyeti Yayını, sayı 7, ss.22-29.

Ek Çizelge : Orman Fakültelerine Göre Öğretim Elemanı Dağılımı

FAKÜLTELER	BÖLÜMLER	PROF. DR.	DOÇ. DR.	YRD. DOÇ.	ÖGR. GÖR.	ARŞ. GÖR.	TOPLAM
İSTANBUL ÜNİ. ORMAN FAKÜLTESİ	Or.müh.	25	12	17	-	29	83
	Or.End. Müh.	10	4	3	-	12	29
	Peyzaj Mim.	3	2	3	-	12	20
	TOPLAM	38	18	23	-	53	132
	%	28.8	13.6	17.4	-	40.2	100.0
KTÜ. ORMAN FAKÜLTESİ	Or.müh.	17	3	6	-	5	31
	Or.End. Müh.	6	2	7	1	12	28
	Peyzaj Mim.	1	2	1	2	13	19
	TOPLAM	24	7	14	3	30	78
	%	30.8	9.0	17.9	3.8	38.5	100.0
ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ ORMAN FAKÜLTESİ	Or.müh.	1	4	17	1	6	29
	Or.End. Müh.	-	1	1	-	-	2
	Peyzaj Mim.	-	-	3	-	4	7
	TOPLAM	1	5	21	1	10	38
	%	2.6	13.2	55.3	2.6	26.3	100.0
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ ORMAN FAKÜLTESİ	Or.müh.	1	4	3	3	15	26
	Or.End. Müh.	-	1	6	1	7	15
	Peyzaj Mim.	1	1	3	-	7	12
	TOPLAM	2	6	12	4	29	53
	%	3.8	11.3	22.6	7.6	54.7	100.0
ISPARTA SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİ. ORMAN FAKÜLTESİ	Or.müh.	4	2	18	-	4	28
	Or.End. Müh.	-	-	8	-	-	8
	Peyzaj Mim.	-	1	4	1	1	7
	TOPLAM	4	3	30	1	5	43
	%	9.3	7.0	69.8	2.3	11.6	100.0
ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ ORMAN FAKÜLTESİ	Or.müh.	1	1	3	2	16	23
	Or.End. Müh.	-	-	-	-	-	-
	Peyzaj Mim.	-	-	-	-	3	3
	TOPLAM	1	1	3	2	19	26
	%	3.9	3.9	11.5	7.7	73.0	100.0
KASTAMONU ÜNİ. ORMAN FAKÜLTESİ	Or.müh.	-	1	5	3	7	16
	Or.End. Müh.	1	-	2	-	-	3
	Peyzaj Mim.	-	-	-	-	3	3
	TOPLAM	1	1	7	3	10	22
	%	4.6	4.6	31.8	13.6	45.4	100.0
K.MARAŞ ÜNİ. ORMAN FAKÜLTESİ	Or.müh.	3	3	5	2	4	17
	Or.End. Müh.	1	6	4	-	3	14
	Peyzaj Mim.	-	1	-	1	-	2
	TOPLAM	4	10	9	3	7	33
	%	12.1	30.3	27.3	9.1	21.2	100.0
KARAEMLAS ÜNİ. ORMAN FAKÜLTESİ	Or.müh.	5	3	9	1	13	31
	Or.End. Müh.	4	2	10	-	4	20
	Peyzaj Mim.	2	-	4	2	6	14
	TOPLAM	11	5	23	3	23	65
	%	16.9	7.7	35.4	4.6	35.4	100.0
TOPLAM	Or.müh.	57	33	83	12	99	284
	Or.End. Müh.	22	16	41	2	38	119
	Peyzaj Mim.	7	7	18	6	49	87
	GENEL TOPLAM	86	56	142	20	186	490
	%	17.6	11.4	29.0	4.1	37.9	100.0

I. OTURUM (SORU-CEVAP BÖLÜMÜ)

YÜCEL GÜL: Ankara'da Orman Genel Müdürlüğü'nde çalışıyorum. KESK'e bağlı TARIM ORKAM-SEN Genel Başkanım. Öncelikle tüm katılımcıları sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Bilmeyen arkadaşlarım olabilir. TARIM ORKAM SEN nedir? Tarım Orkam Sen Çevre ve Orman Bakanlığı'nda çalışan tüm memurların örgütlü olduğu bir sendikadır. Benim sorum Orhan Erdaş hocamıza olacak. Hocamız eğitim felsefesinin öneminden bahsetti. Bu konunun içerisinde de daha fanatik düşünmenin öneminden, sebep sonuç ilişkisinin öneminden bahsetti. Sorgulayan, soru soran, kendi başına karar veren bireylerin oluşturduğu toplumların ve meslek grupların başarıyı yakalayacağını söyledi. Hepimiz orman mühendisiyiz. Gerçekten hepimiz ormanları çok seviyoruz. Bunda hiçbir tartışmamız yok ama peki nasıl oluyor da maden yasası konusunda farklı düşünüyoruz. Nasıl oluyor da turizmi teşvik yasasının etkileri konusunda farklı düşünüyoruz. Nasıl oluyor da anayasa değişikliğinin...

AYTUĞ AKESEN: Efendim soruyu özetleyin. Bir oturumluk soru oldu şu ana kadar.

YÜCEL GÜL: Bir cümlelik yanıt olacak. Nasıl oluyor da 2/B'nin uygulama tarihlerinin 81'den 2007'ye çekilmesi konusunda farklı düşünüyoruz. Acaba diyorum bunların nedeni aynı eğitimi aldığımızı göre fakültelerde, bu analitik düşüncenin bize verilmemesi midir? Bununla bir bağlantısı var mıdır? Yoksa başka felsefi tercihlerimiz midir? Teşekkür ederim. Size bir şey söylemek isterim. 6 sene işsiz kalmış bir orman mühendisi olarak çok doğaldır ki fakülteyi bitirip 6 sene annesinin babasının eline bakan bir öğrencinin ve orman mühendisinin kurum yetkilisine soracağı ilk soru bu sene kaç kişi alacaksınız olacaktır. Teşekkür ediyorum.

AYTUĞ AKESEN: Efendim sorularınızı toplu alıyoruz. Sonra arkadaşlarımız cevaplayacak. Buyurun ikinci soru için.

AHMET DEMİRTAŞ: Efendim benim adım Ahmet Demirtaş. Biraz önce Erdaş hocamızın gönderme yaptığı için değinmemde belki yarar olabilir. Orman Mühendisleri Odasının başkanı burada yok dendi. Ben aynı zamanda Kırsal Çevre Ormancılık Sorunlarını Araştırma Derneğinin başkanım. Bu kongrede bizim derneğimize böyle bir çağrı yapılmadığı için kurumsal tercihim adına konuşmuyorum. Bunu belirtmek isterim. Benim sorum Erdaş Hocama iki tane. Birisi konuşmasının başlangıcından sonuna değin ormancılık eğitimi ile ilgiliydi konu ama ormancılığı biz ekonomik, sosyal, politik, kültürel yönleri olan çok yönlü bir sektör olarak çalışma alanı olarak tanımladığımızı göre bu alanın sadece orman fakülteleri ya da orman mühendisleri yetiştiren alanlarının eğitimi olarak aldık. Bu bence eksik bir alım. Yine kongrede başlangıçta belirtmekte yarar var. Eğitimle öğretimi birbirinden net bir şekilde ayırmak gerekiyor. Konumuzun başlığı eğitim. Eğitim; soran, sorgulayan, araştıran, özgür ve bağımsız birey yetiştiren bir alandır. Dolayısıyla ailedeki eğitimden başlayıp belki de hayatımızın sonuna kadar sürdürülen bir alandır. O nedenle orman fakültelerinde ormancılık eğitimlerinin ormancılık okullarında eğitim değil öğretim yapılıyor. Türkiye'de eğitim yalnızca bir dönem yapıldı. Bunu anımsatmakta yarar var. Köy enstitülerinde yapıldı.

AYTUĞ AKESEN: Efendim sorunuzu bekliyorum. Lütfen ben de burada zamanı düzenli kullanmakla görevliyim, sorumluyum. Hala soru gelmedi. Sözüünüzü kesmek istemiyorum.

AHMET DEMİRTAŞ: Eğitim sadece ormancılara orman mühendislerine yönelik bir eğitim olmamalıdır. Çünkü Çevre ve Orman Bakanlığının ormancılıkla ilgili birimlerinde orman

mühendislerinin dışında da diğer meslek alanlarından insanlar çalışmaktadır. Ormancılık faaliyetlerini bunlar yapmaktadır.

AYTUĞ AKESEN: Lütfen bize soru olarak iletin. Bu görüşlerinizi, önerilerinizi panelde, kongrenin sonunda iletin efendim. Bizi zor durumda bırakmayın. Buyurun

YAŞAR ÇİFTÇİ: Sayın Başkan teşekkür ediyorum. Prof.Dr. Yaşar Çiftçi. A.Ü. Ziraat Fakültesinde öğretim üyesiyim. Sorum Sayın Orhan Erdaş hocama olacak. Hocam dedi ki fakültelerin çoğalmasından şikayetçiyim. Peki bu fakültelerin bu kadar çoğalmasında biz öğretim üyelerinin bir sorumluluğu yok mu yani. Bunu biz teşvik etmedik mi? Şöyle olabilirdi. Açabiliriz. Eğitimi istediğimiz eğitimi yapamıyoruz dedi Sayın Erdaş Hocam. Yukardan etki var dedi. Hakikaten etki var. Benim duygusal olduğumu düşünmeyin. Ben yılların öğretim üyesiyim. YÖK hiçbir zaman bize şu dersi şu şekilde vereceksiniz diye bir şey demedi. Ancak son yıllarda tarım, orman ve su ürünleri konseyi diye bir topluluk ortaya çıktı. Bizim vereceğimiz derslerde hangi derslerin zorunluluğu olduğunu o dikte ediyor. Eğitimimiz ne yazık ki fakültelerde tekdüzeleşip merkezileştirildi. Derslerimiz tekdüzeleştirildi. Sayın hocamız bu konuda ne düşünüyor. Orman, çevre, peyzaj bunlar fakülte olarak tarım üniversitesi içerisinde olsaydı bu fakültelerimizin eğitimi çok daha iyi olmaz mıydı? Daha iyi gelişmez miydi? Teşekkür ediyorum sayın başkan.

AYTUĞ AKESEN: Sezgin Bey buyurun

SEZGİN ÖZDEN: Hocama net sorularım var. Avni hocama eski mezunların zamanımız mezunlarından daha iyi yetiştiği iddiaları konusundaki fikrini almak istiyorum. Böyle iddialar var. Bu konuda sizin fikirlerinizi almak istiyorum. Orhan Erdaş hocama başka bir soru soracaktım ama sorum değişti. Yeni açılan orman fakültelerine öğretim üyesi gitmeseydi bunlar kapatılabilir miydi bir. İkincisi yeni açılan orman fakültelerinin öğretim üyeleri (Yaşar Hocamız'ın dediği gibi) kariyer yapmak için gitmeselerdi dersleri kimler verirdi o öğrencileri kimler yetiştirirdi? Teşekkür ederim.

AYTUĞ AKESEN: Teşekkür ederiz. İlçin Hoca buyurun.

İLÇİN ASLANBOĞA: Hoca olduğumu söylediniz. Teşekkür ederim. Orman mühendisiyim aynı zamanda. Ege Üniversitesinin öğretim üyesiyim. Biz önümüzdeki 2-3 gün içerisinde ormanda ormancılık eğitimi konusunu tartışacağız. Sorum Bakanlık ve Orman Genel Müdürlüğü yetkililerine. Acaba nasıl bir orman mühendisliği isteniyor? Bunun tarifi var mı? Çünkü bu tarifi net olarak bildirmeniz gerekiyor. Bu tariflere uygun orman mühendisleri yetiştirelim. Çünkü biliyoruz ki ormanlarımızın yüzde yüzüne yakını devlet ormanlarıdır. Bakanlık ve Orman Genel Müdürlüğü yönetiminde yürür ve istihdamını da onlar yaparlar. Orman fakültesine giren gençler de bu kurumlarda istihdam edilebilmeye yönelik eğitimi alabilmek içindedirler ve doğaldır. Onun için dileğim bu üç gün içerisinde lütfen Bakanlık ve Orman Genel Müdürlüğü yetkilileri de bizlerle birlikte olsunlar ve her aşamada biz şöyle eğitilmiş orman mühendisi istiyoruz desinler. Teşekkür ederim.

AYTUĞ AKESEN: En arka sıradaki arkadaş.

BİR ÖĞRENCİ: Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Endüstri mühendisliği öğrencisiyim. Benim sorum da Orhan Erdaş hocama olacak. Hocam altın yılların bittiğini ve öğrencilerin tercihlerinin 12. ve 13. tercihler olduğunu, öğrencilerden kaynaklı problemlerin oluştuğundan bahsetti. Ben de bununla ilgili bir şey sormak istiyorum hocama.

Dışarıda genel olarak ben de tercih yaparken bu mesleğin ne gibi bir iş sahasında çalıştığını bilmeyerek tercih yaptım. Genel olarak da dersanelerde olsun veyahut ta okullarımızda liselerimizde olsun bu şekilde bir bilgilendirme yok. Bunun için derneğimizin veya başka bir kurumumuzun bir çalışması var mı? Onunla ilgili bir bilgi alabilir miyiz?

ONURCAN TOSUN: Ben Bartın Orman Fakültesi Orman Mühendisliği 4. sınıf öğrencisi Onurcan Tosun. Benim sorum da Orhan Hocama olacak. Çağdaş eğitimin felsefesinden bahsedilmişti. Biz kendisine söylemiştik 3 veya 4. sınıfa geldiğimizde çağdaş eğitimin ormancılık eğitimini almaya başlamanın tam zamanındayken KPSS denilen sınav yüzünden ormancılık eğitim felsefesini alamıyoruz. Bunun yerine nasıl mezun olabiliriz, nasıl mesleğe girebiliriz bunun felsefesini öğrenmeye çalışıyoruz. Benim sorum çok açık ve net, bunda yani bizlere düşen görevler nelerdir. OGM'ye yani Genel Müdürlüğümüze düşen görevler nelerdir? Bu görevler yerine getirilebiliyor mu acaba?

YUNUS ENSARİ: Ben Türkiye Tabiatını Koruma Derneği başkanım. Ben burada Ziraat Fakültesi zamanında okudum. O zamanlar demin konuşmamda söylediğim gibi o zamanlar çevre konusu çok gündemde değildi. Odun, ağaç, orman okunuyordu. Merak ediyorum şimdi acaba bu eğitim sisteminde reform yapıldı mı, değişiklik yapıldı mı? Bugün doğa konusu dünyanın gündemine oturmuş bir konudur. Çevre konusu acaba orman fakültelerinin eğitimlerinde doğa ve çevre konusu daha önemli hale geldi mi gelmedi mi bunu merak ediyorum. Sorum Orhan Bey'e.

AYTUĞ AKESEN: Orhan Bey'e mi. Peki teşekkür ederiz. Orhan Hocam soruları lütfen sırayla özetleyerek cevaplar mısınız.

ORHAN ERDAŞ: Şimdi Almanya'da dört tane orman fakültesi var. Almanyanın nüfusu 70 milyon. Fazlalaşmaz, eksilmez. Dört tane orman fakültesi. Fakat sürekli kendini yeniler. Onların sisteminden daha sonra ben size bahsedeceğim. İsviçre'de 8,5-9 milyon insan yaşıyor. Bir tane orman fakültesi var. Kendini geliştirir. Alplerde ve ortada 10 milyon insana hitap eden ama seviyesi çok üst düzeyde FAO'yu yöneten bir ülkedir. 1 tane orman fakültesi var. Avusturya Alpleri dünya ormancılığının merkezidir. Avusturya dünyadaki ormancılık konusunda gelişmeleri bütün dünyaya Güney Amerika'ya, Avrupa'ya, Asya'ya yayan bir ülkedir. Bir tane orman fakültesi var. Komşu Yunanistan'da bir tane orman fakültesi var. Polonya'da iki tane orman fakültesi var. Şimdi Türkiye'de 70 milyonluk ülkede iki tane orman fakültesi varken tabii orman fakültelerine veya meslek örgütlerine herhangi bir şekilde danışılmadan birden bire belirli bir şekilde 9 tane orman fakültesine çıkarılması tabii kendiliğinden bazı sorunları da meydana getirdi. Bu sorun fakültelerin, ormancılıktaki gelişmelere ayak uydurmasıyla beraber hocalarla ilgili bazı sorunları meydana getirdi. Şimdi yeni olduğu için bu konuların çağdaş eğitim ve öğretimle ilgisini sizlere birleştirmek istiyorum. Hem de bu sırada sorulmamış veya arada kalmış bir konuyu da açıklamak istiyorum. Şimdi çağdaş eğitimle biz acaba zamana göre çağa göre bir eğitim verilip verilmediğini tartışıyoruz. Çağdaş eğitim şu; eğitim, öğretim, hem eğiteceksiniz hem de araştırma, bilgi üretme, ürettiği bilgiyi yayma, teknolojik ilerlemelerin endüstriye uygulanmasını sağlama tekniğiyle sanayinin gelişmesine motor görevi üstlenme, kamu kaynaklarının en verimli şekilde kullanılmasını sağlama, kaynak yaratma, fiziki mekanları bir bilgi birikimini bir müteşebbis gibi değerlendirerek kamunun denetimine bağlı değişime ve gelişime açık olma şeklinde açıklanıyor. Çağdaş bir eğitim verebilmek için de öğrencinin merkez olarak algılanması gerekiyor. Çağdaş eğitim hoca merkezli bir eğitim değil. Hoca merkezli olursa daha çok öğretim olarak kabul edilir. Öğretim kağıt defter okulu değil. Öğrenen merkezli, merkezde öğrenenin olduğu bir eğitim sistemi olacak çağdaş eğitimde. Değişim odaklı bir eğitim felsefesi olacak. Her şeyin değiştiğini kabul edecek, kabul edecek derken insanın kendinin, eğitim sisteminin, öğrencinin, değiştiğini varsayarak buna dayalı eğitim sistemini kabul edebilir değişim odaklı eğitim. Eğitim ortamlarının sürekli ve sağlıklı olması, nitelikli öğrencinin olması, nitelikli öğretim elemanının olması, yeterli

maddi ve fiziksel imkanlarının olması, yeterli finansmanın olması ve çağdaş sistemin olması. Bunların hepsi çağdaş eğitimin gerekliliği olan şeylerdir. Çağdaş öğretim ne? Çağdaş öğretim güncelleştirilmiş bilgiyi ifade eder. Güncelleştirilmiş, çağdaşlaştırılmış bilgiyi ifade eder. Çağdaşlaşmış bir programı ifade eder. Çağdaşlaşmış bir yabancı dil bilgisiyle yürütülür. Çağdaş eğitim öğretim araçlarını kullanan, çağdaş iletişim araçlarını kullanan bir eğitim. Şimdi bir tarafta çağdaş eğitim öğretimi kuruma verilmiş görevler var bir de mekana verilmiş görevler var. Öğrencilerden de istenilen bazı şeyler var. Çağdaş eğitim ve öğretimde. Bir kere çağdaş eğitim ve öğretimde öğrencinin disiplinli olması, çalışkan, dürüst, rekabete açık sorumluluk duygusu yüksek öğrenciler olması, bağımsız karar verebilen, kendini ifade edebilen, çağdaş teknikleri kullanabilen, çok yönlü ve sosyal olabilen, ülkesini seven, çevreye duyarlı ama kendisini de yenileyebilen bir öğrenci olması gerekir. Şimdi sadece hocanın, sadece fiziki mekanın değil bunlar üçlü. Bir tarafta fiziki mekan var, bir tarafta öğrenci gurubu var, öbür tarafta öğretim elemanları var. Bunların birbirini tamamlaması gerekir.

Şimdi eğitim felsefesi konusuna gelince eğitim felsefesinde der ki bazı eksikliklerimiz var bu eksiklikler içerisinde düşünce tarzı. Şimdi her insan düşünemez ben sizlere bunu bu şekilde ifade edebilirim. Düşünmek başka bir olaydır. Düşünebilmek için biraz düşünbilim okumak lazım. Düşünbilim dediğimiz işte bu filozofi okumak lazım. Çünkü olayın temeli budur. Adam boşa söylememiş; düşünüyorum öyleyse varım dediği laf boşa bir laf değil. Düşünce olabilmesi için düşünenin olması lazım. Bu da bir takım filozofik görüşlerle ortaya çıkıyor. Akılcılığı öğretmek lazım. Akılcılık nedir? Gerçekçilik nedir? Yeniden yapılanma nedir? İlerlemecilik nedir? Bütün bunlara bağlı olarak eğitimi değerlendirmek lazım. Eğer bir gelişme ifade ediyorsa değişim içerisinde gelişmenin ne olduğu eğitim felsefesiyle anlatmak lazım. Yani önce kişiye bu işin tabanını anlatmak lazım. Felsefi yapısını anlatmak lazım. Ondan sonra ancak eğitim içerisinde buna bağlı olarak sistemi oturtmak lazım. Yani bir yerde hedefinizi koyacaksınız. Önce hedef, hedeften sonra da bu hedeflere gidebilmek için gerekli çözümlerin ortaya konması gerekiyor. Ormancılık okullarında veya orman fakültelerinde daha çok öğretim yapılıyor. Eğitimin biraz daha az oluşu üzerine ifade edildi. Bunlar birbirinden ayrılmaz bir şey. Hem eğitim yapılıyor, hem de öğretim yapılması gerekiyor. Ancak, tabi biraz önce de söylediğimiz gibi sağlıklı bir eğitimin olması için de şartlar var. Siz şimdi bir yerde finans için OSYM tarafına geçeceğim. Bir fakültenin şartlarını biliyorsunuz. Hoca yapısını biliyorsunuz, fiziki mekanı biliyorsunuz, bilgisayar sayısını bilirsiniz, yabancı dili anlatacak hoca sayısını biliyorsunuz. Örnek olarak söylüyorum; orman fakültesine 25 öğrenci alacaksınız. YÖK'den veya OSYM kitapçığına birden bire 75 tane öğrencinin size geldiğini gördüğünüz zaman tabiki çok yoruluyorsunuz. Size 75 tane öğrenciyi okutabileceğiniz fiziki mekan zaten sorulmuyor. Bırakın zaten öyle bir şey sorulmuyor. Biz Ocak ayı veya şu günlerde kaç tane orman fakültesine dekan olarak kaç tane öğrenci alabileceğiniz sorulmuyor. 25 tane orman fakültesine öğrenci alırım diyorsunuz. Dekan arkadaşlar var, aynı görüşte olduklarını söyleyeceklerdir. Siz buna devletin bir kurumu olarak, ben devletim ben size söylüyorum devlet benim ben devletim, orman fakültesinin dekanıyım, ben bir devletim. Karşımdaki insana göre ben devletim, karşıdaki insan diyor ki devlet şöyle yaptı, devlet böyle yaptı. Hayır Orhan Erdaş olarak, 75 kişiye sabahleyin çözüm bulmam gerekiyor. Hangi şartlarda çözüm bulmam gerekiyor. Şimdi ben size şunu söylüyorum, öğrencilerin araziye gitmesi lazım. Bu öğrencilere kaynak lazım, bu öğrencilerin eğitim ve öğretim giderleri için çağdaş üst düzeyde bilgisayar lazım. Bunları hangi kaynaklarla alacaksınız. Tabi bu şartlar altında biraz bazı şeyleri değiştirmek için şartları değiştirmek adına ekonomik gelirleri değiştirmek lazım. Yeni açılan orman fakülteleri mutlaka bazı açılardan yarar getirmiştir. Görev problemlerinin çözülmesi, İnsanların eğitim ve öğretim imkanlarının arttırılabilmesi, okumaya meyilli ekonomik güçteki insanları o yörede okuyarak topluma faydalı olabilmesi açısından hakikaten İstanbul Üniversitesi değil bu, bölge üniversitesi bunlar. Bölgenin sorunlarına cevap arayacak üniversiteler bunlar. Elbette bu açıdan yararlıdır. Ama bu orman fakültesi ile New York'taki orman fakültesiyle yarışmak zorunda. Almanya'daki orman fakültesi ile işbirliği yapmak zorunda. İngiltere'deki orman fakültesi ile

işbirliği yapmak zorunda. Bu şartlar altında bu işbirliğini fakülte dediğiniz zaman veya üniversite dediğiniz zaman aynı kanala girdiğinize göre bu şartlarda nasıl birbiriyle kıyaslama, hangi şartlar bunu sağlayacak. Bunlar son derece önemli konular. Derin düşünülmesi gereken, açıklanması gereken konular. Çok detaylı olarak konuşmamız mümkün. Ben iki gün içerisinde mümkün olduğu kadar zaman bulduğumda arkadaşlarla görüşeceğiz.

AVNİ YÜCEL ERYILMAZ: Bana iki tane soru var. Sayın Prof. Dr. Yaşar Çiftçi 1934'de orman olunca 5 tane fakülte oldu... Meteoroloji dersi yüksek ziraat enstitüsünde denenmiştir. 1933-34 eğitim programına bakarsanız meteoroloji dersi var. Meteoroloji dersi veren de Ahmet Vefik Göyhan da meteoroloji genel müdürüydü. Bu üniversiteler ayrı üniversiteler açılacağına, Bilkent'te peyzaj mühendisliği var. Bu fakülteler tarım üniversitelerinin içerisinde olsaydı daha iyi olmaz mıydı diyor.

Tarım üniversitesinin içerisinde olsaydı daha iyi olur muydu, olmaz mıydı? Şöyle bakarsanız İstanbul Üniversitesi'nde daha iyi ormana ulaşabilirdi diye. Daha sonra 1948 de tamamen aktarıldı. Ne yazık ki Ankara'da kalmış olmaları halinde bu imkanı ancak şu an Çankırı'da kurulu olan fakülteye doğru belki 3-4 saat giderek bulabileceklerdi. Herhalde bu gerekçelerle alındı. Ama uygulama şansını çok yakında bulabilselerdi adı Ankara Üniversitesi olan bir fakültenin içerisinde ha İstanbul Üniversitesi, ha Ankara Üniversitesi bir farklılık göstereceğini düşünmüyorum. Ama koşulların uygun olmamasından dolayı oraya gitmiş olması son derece doğaldır. Dediğiniz derslerin hangi zamanda nerede veriliyor olması neden sordunuz bilmiyorum ama gayet tabii ki verilmiş olması yeni programları incelediğimizde görüyoruz orman fakültesi programlarında da ders programlarının içerisinde de söylemiş olduğunuz dersin yer aldığını görüyorum.

Bir diğer soru ise eski mezunlar daha mı iyi yetişiyor? Şimdi eski mezunlar daha iyi yetişiyor derken oturmuş bir fakültede eğitim ve öğretimin yapılması ve sonunda çıktı olarak burası bir işletmeciliktir. Aldığımız ürünleri en iyi şekilde işleyip çıkaracağız dışarı. Hadi bakalım mezun ettiğimiz sırasıyla İ.Ü, KTÜ, diye sayarsak eğer giderek gelişmesini tamamlamış olan yerlerde. Şimdi bakıyoruz; Artvin, Düzce birer tane profesörü, Çankırı bir profesörü, Kastamonu'da yok ve ağırlıklı olarak doçentlerde de hemen hemen yine bu saydığım üniversitelerdeki bu saydığım fakülteler dışında yeni yeni doçent olabilmış, ondan dolayı bir öğretim üyesine düşen yük, ders yükü çok çok fazla. Bir günde 5-6 saat derse giren bir öğretim üyesinin ki çeşitli konular için ben bu alanda her şeye yeterim demenin yanlışlığı nedeniyle gelişim sağlanana kadar mezun olanlarda biraz kalite yönünden farklılığın olacağını söylemek mümkün. Çünkü yetersiz bir öğretim üyesi kadrosuyla bu iş çok zor. Burada da öğrenciler belli şekillerde öğretim üyesi yetişene kadar ne yapılabilirdi. Öğretim üyesi açığı olmayan yerlerde bir eğitim öğretime tabii tutulabilirdi diye düşünüyorum.

Demek ki sizlerden bol soru alabilmek için birazcık zülfiyare dokunmam gerekiyormuş. Onu yapmadığımdan dolayı galiba bir iki soruyla sınırlı kalıyorum.

AYTUĞ AKESEN: Kongrenin kalan beş oturum ve panelde daha da gelişeceğini ve daha zenginleşeceğini inanıyorum. Bu arada bize böyle bir olanağı tanıyan Türkiye Ormancılar Derneği ve tüm emeği geçenlere ayrıca teşekkür ediyorum. Hoşçakalın.

II. OTURUM

Oturum Başkanı

Prof. Dr. Sedat AYANOĞLU

Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü Öğrencilerinin Orman Mühendisliği Eğitimini Değerlendirmesi

Prof. Dr. İsmet DAŞDEMİR

Doç. Dr. Erdoğan ATMIŞ

Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü Öğrencilerinin Ormancılık Eğitim Ve Öğretim Sistemine Bakışı

Doç. Dr. Serdar CARUS

Arş. Gör. Cengiz YÜCEDAĞ

Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Öğrencilerinin Fakülte Kültürünü Algılamaları

Yrd. Doç. Dr. Mehmet KORKMAZ

Araş. Gör. Ayhan AKYOL

Yrd. Doç. Dr. Hasan ALKAN

Yrd. Doç. Dr. Ahmet TOLUNAY

ORMAN FAKÜLTESİ

ORMAN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN

ORMAN MÜHENDİSLİĞİ EĞİTİMİNİ DEĞERLENDİRMESİ

Prof. Dr. İsmet DAŞDEMİR¹

Doç. Dr. Erdoğan ATMİŞ²

¹ZKÜ, Bartın Orman Fakültesi, e-posta: isdasdemir@hotmail.com

²ZKÜ, Bartın Orman Fakültesi, e-posta: doganatmis@hotmail.com

Özet

Ormancılık eğitiminde üç temel öğenin (eğitimi talep edenler, eğitimi arz edenler, eğitilenleri istihdam edenler) varlığından hareketle ele alınan bu çalışmada; Türkiye'deki Orman Fakültelerinin Orman Mühendisliği bölümünde okuyan öğrencilerin bakışıyla orman mühendisliği mesleği, ormancılık eğitiminin kapsamı ve yapısı tüm boyutlarıyla sorgulanmaya ve değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bu amaçla üç bölümden (öğrenci profili, orman mühendisliği mesleği, ormancılık eğitimi) oluşan 36 soruluk bir anket formu hazırlanmıştır. Söz konusu anketler 2007-2008 eğitim ve öğretim yılında Türkiye'deki 9 orman fakültesinin orman mühendisliği bölümünde çalışan bazı öğretim elemanları tarafından 3. ve 4. sınıf öğrencilerine uygulanmıştır.

Elde edilen bilgiler bilgisayar ortamında derlenerek öncelikle bazı sosyo-ekonomik özellikler (cinsiyet, ailenin geliri, aile reisinin eğitimi, üniversiteden önce yaşanan bölge, öğrencinin kent-kır merkezli oluşu, mezun olunan lise türü) itibarıyla *öğrenci profili* ortaya konulmuş ve öğrenci bakışıyla *orman mühendisliği mesleği* çeşitli açılardan (orman mühendisinin yaptığı iş, orman mühendisi olmaktan duyulan mutluluk, iş bulma umudu, mesleğin geleceğini değerlendirme, meslekte çalışmak istenilen alan) değerlendirilmiştir. Ayrıca öğrenci bakışıyla ormancılık lisans *eğitiminin kalitesi, kapsamı ve yapısı* (amacı, çağdaş ormancılığa uygunluğu, derslerin sayısı ve önemi, öğretim ve ders geçme sistemi, branşlaşma, hazırlık sınıfı, stajlar, bitirme ödevi), *eğitimin temel alt yapısı* (fiziksel olanaklar, laboratuvar ve arazi uygulamaları, akademik kadro, sosyo-kültürel etkinlikler), ormancılık eğitiminde *en önemli sorunlar*, eğitimden *beklentiler ve öneriler* değerlendirilmiştir. Bazı temel faktörlere (fakülte, cinsiyet, aile reisinin eğitimi, yerleşim merkezi) göre, öğrencilerin orman mühendisliğine ve ormancılık eğitime yönelik düşünceleri ve görüşleri arasındaki farklılıklar Kruskal-Wallis H-Testi ile değerlendirilmiş, farklı grupları belirlemede Duncan Testi'nden yararlanılmıştır. Yapılan değerlendirmelere dayanarak, ormancılık eğitiminde kalitenin ve etkinliğin artırılması için birtakım öneriler geliştirilmiştir. Böylece Türkiye'de ormancılık eğitiminin çağdaş ormancılık anlayışına uygun hale getirilmesinde, öğrencilerin görüşleri ve düşünceleri (veya katkısı) ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Orman mühendisliği, orman mühendisliği eğitimi, orman fakültesi, orman fakültesi öğrencisi, Türkiye.

Some Evaluations of Forest Engineering Students on Forest Engineering Education in Forestry Faculties of Turkey

Abstract

There are three main components in university education of forestry. These are; people who demanded education (students), people who supplied education (academicians) and institutions that employed the educated people. In this study, scope and structure of forestry education with its all dimensions and forest engineering occupation are appraised and investigated by the point of view of

students educating in forest engineering department of forestry faculties in Turkey. For this aim, a questionnaire form, which is consisting of three sections (student profile, forest engineering occupation, forestry education) and 36 questions, is prepared. The questionnaire forms are applied to 3rd and 4th class students of forest engineering department by some academicians in 2007-2008 academic year in 9 forestry faculties of Turkey.

Obtained data is entered into computer and firstly *student profile* is brought up as regards some socio-economic characteristics of students (sex, family income, education level of family president, living region before university, student origin (rural area or urban), kind of high school graduated). Secondly, *forest engineering occupation* from different sides (mission of forest engineer, happiness to become forest engineer, hope of become employed, appraising future of the occupation, desired working area) is appraised by the point of view of students. Thirdly, *quality, scope and structure of forestry education* (purpose, suitability to contemporary forestry, importance and number of lesson, system of instruction and examination, branching, preparatory year, internships, graduated thesis) and *basis infrastructure of forestry education* (physical possibility, field and laboratory applications, academic staff, socio-cultural activities) are evaluated by the point of view of the students. Fifthly, *the most important problems* in forestry high education, *expectations and suggestions* of the students are put out. Differences among the opinions of the students about forest engineering occupation and forestry education according to some basis factors (faculty, sex, education level of family president, settlement) are evaluated by Kruskal-Wallis H-Test, and Duncan Test is used to determine different groups. Some suggestions are developed based on the above results and evaluations to raise quality and effectiveness of forestry high education. Thus, the opinions (or aid) of the students about forestry high education are determined to get it a suitable condition for contemporary forestry mentality in Turkey.

Keywords: Forest engineering, forest engineering education, forestry faculty, forestry faculty student, Turkey.

1. Giriş

Eğitim *yapabilmek*, öğretim ise *bilmek* şeklinde tanımlanmaktadır. Eğitim ile öğretim birbirinden soyutlanmayan iki kavramdır (Anonim, 1990). Ancak bir şeyi bilmeden veya öğrenmeden yapabilmek mümkün olmadığından, aslında eğitim daha geniş kapsamlı bir kavram olup, öğretimi de içine almaktadır.

Eğitimin evrensel amacı; fiziksel, biyolojik ve sosyal sistemleri kapsamlı bir biçimde anlayarak bunlara ilişkin mekanizmaları harekete geçirebilme ve iyi bir sentez yapabilme yeteneğine sahip insan gücünü oluşturmaktır (Anonim, 1992a). Ormanlık çok disiplinli bir alan olup, temelinde ekonomi, teknoloji ve biyoloji şeklinde üç ana disiplin vardır (Geray, 1993; Anonim, 1992a). Bu anlamda ormanlık eğitiminin çok sayıda disiplinin (biyolojik, ekolojik, teknik, ekonomik, sosyal ve kültürel) kesişme noktasında bulunduğu söylenebilir. O halde, çağdaş orman mühendisi bu bilgilere üstün düzeyde sahip olan, analiz ve sentez yapabilen, orman kaynaklarına toplum refahı doğrultusunda müdahale eden, çok boyutlu kararlar veren ve elindeki kaynakları yöneten insandır.

Dolayısıyla *ormancılıkta eğitimin amacı*; orman kaynaklarını tanıyan ve özelliklerini bilen, aralarındaki ilişkileri açıklayan ve orman kaynaklarına toplum refahı doğrultusunda bir sistem anlayışı içinde planlı müdahale ederek optimal ve sürdürülebilir fayda sağlayan insan gücünü (orman mühendisini) yetiştirmektir. Yani fiziksel kuvvetten çok, fikri düşünceye önem veren, biyolojik, ekolojik, ve teknik bilgilerin yanında ekonomik, sosyal ve kültürel bilgilere sahip, ileriye gören, rasyonel karar verme ve akıl yürütme yeteneğine sahip olan bir meslek adamı yetiştirmektir. Ormanlığı gelişmiş ülkelerde, ormanlık eğitiminin asıl ve öz amacının "*orman kaynaklarını toplum refahı doğrultusunda rasyonel yöneten insan gücü yetiştirmek*" olduğu bilinmektedir (Geray, 1991).

Hatta bu konunun önemini belirtmek amacıyla VII. Dünya Ormancılık Kongresi sonuç bildirgesinde şöyle denilmektedir: “Eğer ormancuların yerine işletmecilik ve öteki sosyo-ekonomik dallarda yetişenlerin geçmesi önlenmek isteniyorsa, orman kaynakları yönetiminde çok daha etkili eğitim verilmelidir” (Geray, 1993). Keza XIX. Uluslararası Ormancılık Öğrencileri Sempozyumu sonuç bildirgesinde; çağdaş ormancının görev tanımı yapılarak, daha etkili bir ormancılık eğitimi sağlamaya ilişkin önemli açıklamalar yer almıştır (Anonim, 1992b). Bu anlamda ormancılık eğitim sisteminin değiştirilmesi, sosyolojinin ormancılık disiplinlerine entegre edilmesi, teori-uygulama farkının azaltılması, öğrencinin ulusal ve küresel ölçekte düşünen ve araştırma yapan bir formasyonda yetiştirilmesi önerilmektedir.

Ormancılık eğitiminin üç temel ögesi (bileşeni veya tarafı) vardır. Bunlar;

1. Eğitimi arz edenler (orman fakültesi akademisyenleri),
2. Eğitimi doğrudan alan veya talep edenler (orman fakültesi öğrencileri),
3. Orman mühendisi eğitimi alanları istihdam edenler veya eğitimi dolaylı olarak talep edenler (Çevre ve Orman Bakanlığı (ÇOB), Orman Genel Müdürlüğü (OGM), diğer kamu kuruluşları ve özel sektör).

Kaliteli ve etkili bir ormancılık eğitimi bu üç tarafın istekleri doğrultusunda şekillendirilmelidir. Eğitimin kalitesini düşüren en önemli faktör, eğitimi alanların (öğrencilerin) ve orman mühendisi istihdam eden kuruluşların (ormancılık örgütünün) bilgiye talepçi olmamasıdır. Talep olmayınca, tek yanlı bilgi arzı eğitimin kalitesini düşürmektedir. Ayrıca istihdam olanağının sınırlı olması, mühendis adayının hemen işe giremeyecek olduğunu bilmesi, işe giriş sınavlarında ormancılık bilgisinin ölçülmemesi ve uygulamada ormancılık bilgilerine pek fazla talep olmaması, kamudaki personel politikasının bilgiye ve uzmanlığa dayalı olmaması vb. nedenler ormancılık eğitimde kaliteyi düşürmektedir. Diğer yandan ormancılık eğitiminin kalitesini doğrudan doğruya etkileyen üç ana faktörün; *öğrenci*, *öğretim elemanı* ve *eğitim materyali* olduğu ve özellikle yeni orman fakültelerinin bu açılardan yeterli olmadığı ifade edilmektedir (Sarıbaş, 2001; Toksoy vd., 2001). Bu çalışmada “*eğitimi doğrudan alan veya talep edenlerin*”, yani orman fakültelerinin orman mühendisliği bölümünde okuyan öğrencilerin ormancılık eğitimi hakkındaki düşünceleri ve görüşleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ormancılık eğitiminde yapılacak düzenlemelerde; eğitimin diğer paydaşlarının yanısıra öğrenci görüşlerinin ve düşüncelerinin de dikkate alınması, başarıyı ve kaliteyi artıracaktır.

Türkiye’de orman mühendisliği lisans eğitiminin kapsamı ve içeriği; *teorik derslerden, laboratuvar ve arazi uygulamalarından, stajlardan, ekskürsionlardan (bilimsel gezilerden) ve bitirme ödevinden* oluşmaktadır. Çalışmada öğrenci bakışıyla ormancılık eğitiminin kapsamı ve içeriği tüm boyutlarıyla sorgulanmaya ve değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda öncelikle bazı sosyo-ekonomik özellikler itibarıyla *öğrenci profili* ortaya konulmuş ve öğrenci bakışıyla *orman mühendisliği mesleği* çeşitli açılardan değerlendirilmiştir. Ayrıca öğrenci bakışıyla ormancılık lisans *eğitiminin kalitesi, kapsamı ve yapısı* (amacı, çağdaş ormancılığa uygunluğu, derslerin sayısı ve önemi, öğretim ve ders geçme sistemi, branşlaşma, hazırlık sınıfı, stajlar, bitirme ödevi), *eğitimin temel alt yapısı* (fiziksel olanaklar, laboratuvar ve arazi uygulamaları, akademik kadro, sosyo-kültürel etkinlikler), ormancılık eğitiminde *en önemli sorunlar ve beklentiler* değerlendirilmiştir. Öğrencilerin düşünceleri ve görüşleri arasındaki farklılıklar bazı temel faktörlere (fakülte, cinsiyet, aile reisinin eğitimi, yerleşim merkezi) göre test edilmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda eğitimde kalitenin ve etkinliğin artırılmasına ilişkin birtakım öneriler geliştirilmiştir.

Bilindiği gibi, Türkiye’de 1992’den sonra orman mühendisliği eğitimi veren orman fakültesi sayısı 9’a çıkmıştır. Diğer ülkelerde olduğu (Nair, 2004; Miller, 2004) gibi, ülkemizde de ormancılık eğitimi konusunda bugüne kadar çeşitli çalışmalar (İnal, 1968; Kalıpsız vd., 1969; Çepel, 1984; Eraslan, 1989; Geray, 1991; Eryılmaz, 1993a, 1993b; Tokmanoğlu, 1998; Görecelioğlu, 2001; Sarıbaş, 2001; Tolunay, 2001; Daşdemir, 2007) yapılmış, raporlar (Anonim, 2005a, 2005b) hazırlanmış ve orman fakülteleri öğrencileri üzerinde bazı araştırmalar (Toksoy, vd. 2001, Türker, 2005) yürütülmüştür. Ancak 9 orman fakültesinin tümünü aynı anda dikkate alarak, öğrenci bakışıyla ormancılık eğitimi tüm boyutlarıyla inceleyen bir araştırma yapılmamıştır. Bu anlamda, araştırmanın sonuçlarının ormancılık eğitiminde kalite ve etkinliğin artırılmasına katkı sağlayacağı ve dolayısıyla uygulamaya faydalı olacağı düşünülmektedir.

2. Materyal ve Yöntem

Çalışmanın amacına ulaşabilmesi için veri toplama aşamasında bir anket formu geliştirilmiştir. Üç bölümden oluşan ankette 7 adet *öğrenci profili sorusu*, 7 adet *ormancılık ve orman mühendisliği mesleği sorusu*, 22 adet *orman mühendisliği eğitimi sorusu* olmak üzere, toplam 36 adet kapalı ve açık uçlu soru yer almıştır. Anket soruları öğrencinin bazı önemli sosyo-ekonomik özelliklerini, ormancılık mesleği hakkındaki düşüncelerini ve orman mühendisliği eğitimi ile ilgili değerlendirmelerini ölçecek şekilde geliştirilmiştir. Anket formları orman mühendisliği bölümünde çalışan bazı öğretim elemanları tarafından^(*), ders saatleri içinde sınıflardaki öğrencilere doldurtulmuştur.

Çalışmada; 2007-2008 eğitim-öğretim yılında, 9 orman fakültesinin 3. ve 4. sınıflarında okuyan öğrencilerle anket yapılmıştır. Birinci sınıflar henüz yeni oldukları, 2. sınıflar ise ormancılık mesleği ve eğitimi hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları düşünüldüğünden ve bir önceki yılda ÖSYM’nin tercih sisteminden kaynaklanan bir nedenden dolayı ikinci sınıfta okuyan öğrenci sayısı az olduğu için, araştırma kapsamına dahil edilmemiştir. Çalışmada, sınırlı toplumun tamamı örneklenmeye çalışılmış, ancak 2007-2008 eğitim-öğretim yılında 9 orman fakültesinin 3.sınıfında (438) ve 4. sınıfında (410) okuyan toplam 848 öğrencinin 670 adeti ile anket yapılabilmektedir. Böylece %79 (=670/848x100) oranında bir örnekleme yüzdesine ulaşılmıştır.

Anketle elde edilen bilgiler; öğrencilerin bazı sosyo-ekonomik özellikleri (öğrenci profili), öğrenci bakışıyla ormancılık mesleği ve orman mühendisliği eğitimi şeklinde üç temel başlık altında değerlendirilmiştir. Çalışmanın amacı doğrultusunda bulgular öncelikle yüzde analizi yöntemiyle tablolar halinde değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Bilahare; orman mühendisliği bölümü öğrencilerinin bazı sosyo-ekonomik özelliklerinin fakülteye göre, orman mühendisliği ve ormancılık eğitimine yönelik düşüncelerinin ve görüşlerinin de bazı temel faktörlere (fakülte, cinsiyet, aile reisinin eğitimi, yerleşim merkezi) göre farklı olup olmadığı yönündeki varsayımlar (H₀), nonparametrik yöntemlerden Kruskal-Wallis (K-W) H-Testi (parametrik olmayan varyans analizi yöntemi) ile test edilmiş ve farklı grupları ortaya koymada Duncan Testi’nin parametrik olmayan modifikasyonundan yararlanılmıştır (Kalıpsız, 1981; Özdamar, 2002). Söz konusu istatistiksel analizleri gerçekleştirmede SPSS 9.0 (Sosyal Bilimler İçin İstatistiksel Paket Programı) bilgisayar programı kullanılmıştır.

(*) Fakültelerde anket formlarının doldurulmasına Yrd. Doç. Dr. Oğuz Kurdoğlu, Yrd. Doç. Dr. Ahmet Tolunay, Doç. Dr. Sezgin Özden, Doç. Dr. Oktay Yıldız, Prof. Dr. Özden Görücü, Yrd. Doç. Dr. Ahmet Sivacıoğlu, Doç. Dr. Devlet Toksoy, Yrd. Doç. Dr. Cihan Erdönmez ve Araş. Gör. H. Batuhan Günşen yardımcı olmuşlardır. Kendilerine teşekkür ederiz.

3. Bulgular ve Tartışma

3.1. Öğrencilerinin Bazı Sosyo-ekonomik Özellikleri

2007-2008 eğitim-öğretim yılında Türkiye'deki 9 orman fakültesinin orman mühendisliği bölümünde okuyan öğrencilerin bazı sosyo-ekonomik özellikleri (cinsiyet, ailenin aylık ortalama geliri, aile reisinin eğitimi, üniversiteden önce yaşanan bölge, öğrencinin kent yada kır merkezli oluşu, mezun olunan lise türü) veya dar anlamda öğrenci profili yüzdeler itibariyle Çizelge 1'de ve bu özelliklerin fakülteye göre farklı olup-olmadığının denetimine ilişkin istatistiksel analiz sonuçları Çizelge 2'de verilmiştir. Bu iki çizelgeye dayalı olarak aşağıdaki yorumlar ve değerlendirmeler yapılmıştır.

Çizelge 1. Öğrencilerin bazı sosyo-ekonomik özellikleri (veya öğrenci profili).

ÖZELLİK		F A K Ü L T E L E R																		Toplam	
		Artvin		Bartın		Çankırı		Düzce		Isparta		İstanbul (6)		Kastamonu (7)		Maraş (8)		Trabzon (9)		Sayı	%
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı		
Sınıfı	3.	42	60	43	51.8	26	55.3	19	47.5	57	61.3	28	29.5	30	46.1	36	45.6	50	51	331	49
	4.	28	40	40	48.2	21	44.7	21	52.5	36	38.7	67	70.5	35	53.9	43	54.4	48	49	339	51
Cinsiyet	E	58	82.8	64	77.1	40	85.1	36	90	81	87.1	60	63.2	55	84.6	64	81	79	80.6	537	80.2
	K	12	17.2	19	22.9	7	14.9	4	10	12	12.9	35	36.8	10	15.4	15	19	19	19.4	133	19.8
Ailenin Geliri	Düş.	45	64.3	39	47	31	66	17	42.5	59	63.4	41	43.2	48	73.9	53	67.1	58	59.2	391	58.4
	Orta	25	35.7	40	48.2	16	34	22	55	34	36.6	40	42.1	17	26.1	26	32.9	37	37.7	257	38.3
	Yük.	0	0	4	4.8	0	0	1	2.5	0	0	14	14.7	0	0	0	0	3	3.1	22	3.3
Aile Reisinin Eğitimi	Cahil	3	4.3	0	0	3	6.4	0	0	3	3.2	0	0	1	1.5	1	1.2	1	1	12	1.8
	İ.Ö.	41	58.6	39	47	21	44.7	16	40	44	47.3	28	29.5	32	49.2	40	50.6	37	37.7	298	44.5
	Lise	12	17.1	25	30.1	13	27.6	14	35	29	31.2	35	36.8	23	35.4	19	24.1	33	33.7	203	30.3
	Yük.	14	20	19	22.9	10	21.3	10	25	17	18.3	32	33.7	9	13.9	19	24.1	27	27.5	157	23.4
Üniversit eden Önce Yaşanan Bölge	Mar.	15	21.4	31	37.3	13	27.6	22	55	20	21.5	63	66.3	17	26.1	11	13.9	18	18.4	210	31.3
	Ak.	12	17.1	6	7.2	11	23.4	2	5	25	26.9	9	9.5	5	7.7	36	45.6	8	8.2	114	17
	Kar.	17	24.3	16	19.3	7	14.9	4	10	4	4.3	9	9.5	20	30.8	8	10.1	50	51	135	20.2
	İç	5	7.1	15	18.1	7	14.9	8	20	14	15.1	3	3.2	9	13.9	10	12.7	9	9.2	80	11.9
	Doğ.	10	14.3	1	1.2	0	0	0	0	4	4.3	0	0	1	1.5	4	5.1	2	2	22	3.3
	Ege	5	7.1	14	16.9	6	12.8	3	7.5	24	25.8	10	10.5	9	13.9	5	6.3	11	11.2	87	13
	Gün.	6	8.6	0	0	3	6.4	1	2.5	2	2.1	1	1	4	6.1	5	6.3	0	0	22	3.3
Yerleşim Merkezi	Kent	52	74.3	73	88	39	83	35	87.5	70	75.3	86	90.5	51	78.5	63	79.7	86	87.8	555	82.8
	Kır	18	25.7	10	12	8	17	5	12.5	23	24.7	9	9.5	14	21.5	16	20.3	12	12.2	115	17.2
Lise Türü	Nor.	55	78.6	58	70	29	61.7	22	55	67	72	43	45.2	49	75.4	59	74.6	61	62.2	443	66.1
	A-F	4	5.7	10	12	11	23.4	10	25	13	14	24	25.3	7	10.8	10	12.7	15	15.3	104	15.5
	Diğ.	11	15.7	15	18	7	14.9	8	20	13	14	28	29.5	9	13.8	10	12.7	22	22.5	123	18.4
Toplam		70	100	83	100	47	100	40	100	93	100	95	100	65	100	79	100	98	100	670	100

Ankete katılan öğrencilerin %49'u (331) 3. sınıf ve %51'i (339) 4. sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin %80.2'si (537) erkek ve %19.8'i (133) bayandır. *Cinsiyet* açısından fakülteler arasında 0.01 güven düzeyinde anlamlı fark vardır. Kız-erkek oranı İstanbul dışındaki tüm fakültelerde aynı iken, İstanbul'un kız öğrenci sayısı en fazla olup, kız-erkek öğrenci oranı bakımından diğer fakültelerden farklıdır. Kız-erkek öğrenci oranı bakımından en büyük fark Düzce ile İstanbul arasındadır.

Çizelge 2. Bazı sosyo-ekonomik özelliklerin fakültelere göre farklılığının denetimi.

Özellikler	Kruskal-Wallis H-Testi Sonuçları		Duncan Testi ile Farklılık Denetimi (Gruplar ve gruplar içinde sıralamalar önem derecesine göre)			
	Khi-kare değeri	SD	Farklı Gruplar			
			No	Grup Elemanları	Ort.	N
1. Cinsiyet	24.85**	8	1.	Düzce, Isparta, Çankırı, Kastamonu, Artvin, Maraş, Trabzon, Bartın	1.17	575
			2.	İstanbul	1.37	95
2. Ailenin aylık ortalama geliri	35.96**	8	1.	Kastamonu, Maraş, Çankırı, Artvin, Isparta, Trabzon	1.35	452
			2.	Bartın, Düzce	1.58	123
			3.	İstanbul	1.72	95
3. Aile reisinin eğitim düzeyi	24.27**	8	1.	Artvin	2.53	70
			2.	Kastamonu, Çankırı, Isparta, Maraş, Bartın Düzce, Trabzon	2.72	505
			3.	İstanbul	3.04	95
4. Üniversiteden önce yaşanan bölge	54.80**	8	1.	Kastamonu, Artvin, Isparta	3.31	228
			2.	Düzce, Bartın, Maraş, Çankırı, Trabzon	2.84	347
			3.	İstanbul	1.97	95
5. Öğrencinin kır yada kent merkezli oluşu	17.25*	8	1.	Artvin, Isparta	1.75	163
			2.	Kastamonu, Maraş, Çankırı, Düzce, Trabzon	1.83	329
			3.	Bartın, İstanbul	1.90	178
6. Mezun olunan lise türü	30.71**	8	1.	Artvin, Maraş, Kastamonu, Isparta, Bartın, Çankırı, Trabzon	1.45	535
			2.	Düzce, İstanbul	1.75	135

*: 0.05 güven düzeyinde anlamlı ($p < 0.05$); **: 0.01 güven düzeyinde anlamlı ($p < 0.01$); SD=Serbestlik Derecesi

Öğrenci ailelerinin aylık ortalama geliri 1117 YTL olup, çoğunluğun (%58.4) ailesinin aylık ortalama geliri düşüktür (< 1000 YTL). Ailenin aylık ortalama geliri bakımından fakülteler arasında 0.01 güven düzeyinde anlamlı fark vardır. Buna göre Kastamonu, Maraş, Çankırı, Artvin, Isparta ve Trabzon orman fakülteleri en düşük gelir grubunda yer almaktadır ve bu fakülteler arasında ailenin geliri bakımında herhangi bir fark yoktur. Bartın ve Düzce orman fakülteleri orta gelir grubunda yer almaktadır. En yüksek gelir grubunda ise İ.Ü. Orman Fakültesi yer almaktadır. Aile geliri bakımından en fazla fark İstanbul ile Kastamonu orman fakülteleri öğrencileri arasındadır.

Ailenin (dar anlamda aile reisinin) eğitim düzeyi öğrencilerin ekonomik, sosyal ve kültürel yaşam tarzını belirleyen, dolayısıyla eğitimiyle ilişkili olan önemli bir faktördür. Bu açıdan bir değerlendirme yapılacak olursa; aile reislerinin (baba veya anne) %74.8'ü ilköğretim ve lise düzeyinde bir eğitime sahipken, %23.4'ü yüksek öğretim düzeyinde bir eğitime sahiptir. Aile reisinin eğitimi bakımından fakülteler arasında 0.01 güven düzeyinde anlamlı fark vardır. Buna göre aile reisinin eğitim durumu bakımından; Artvin Orman Fakültesi öğrencisi en düşük eğitim grubunda yer alırken, Kastamonu, Çankırı, Isparta, Maraş, Bartın Düzce ve Trabzon orman fakültesi öğrencileri orta eğitim grubunda, İstanbul ise yüksek eğitim grubunda yer almaktadır. Eğitim düzeyi bakımından en büyük fark ise Artvin ile İstanbul arasındadır. Hatta bu konuda yapılan bir araştırmada (Türker, 2005), aile reisinin eğitiminin yıllara ve sınıflara göre de fark ettiği ve eğitilmiş ailelerin çocuklarını orman mühendisi yapma eğiliminde olmadıkları ifade edilmektedir.

Öğrencilerin %68.5'i üniversiteden önce Marmara (%31.3), Karadeniz (%20.2) ve Akdeniz (%17) bölgelerinde yaşamaktadır. Yani orman fakültesi öğrencilerinin büyük çoğunluğu bu üç bölgeden

gelmektedir. Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinden ise çok az (%3.3) öğrenci gelmektedir. *Üniversiteden önce yaşanan bölge* bakımından fakülteler arasında 0.01 güven düzeyinde anlamlı fark vardır. Kastamonu, Artvin ve Isparta orman fakültelerinin öğrencileri üniversiteden önce genellikle Karadeniz, İç Anadolu ve Akdeniz bölgesinde yaşadığı halde, İstanbul öğrencilerinin Marmara bölgesinde yaşadığı, Düzce, Bartın, Maraş, Çankırı ve Trabzon'un ise hemen her bölgede yaşadığı anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin %82.8'i kent ve %17.2'si kır merkezlidir. Öğrencinin kır veya kent merkezli oluşu 0.05 güven düzeyinde fakülterle göre fark etmektedir. Buna göre Artvin ve Isparta öğrencileri genellikle kır kökenli iken, Bartın ve İstanbul öğrencilerinin kent kökenli olduğu, diğer fakülte öğrencilerinin ise kent+kır karışımı olduğu söylenebilir. Öğrencinin kır yada kent merkezli oluşu bakımından en belirgin fark Artvin ile İstanbul arasında görülmektedir. Bu bilgiler; "orman fakültelerini tercih eden öğrencilerin genelde kırsal kökenli oldukları" (Anonim, 2003) tespitinin artık geçerli olmadığını da ortaya çıkarmaktadır.

Fakülteler arasından bazı farklar olsa da, öğrencilerin büyük çoğunluğu (%66.1) normal lise mezunudur (Çizelge 1). *Mezun olunan lise türü* bakımından orman fakülteleri arasında 0.01 güven düzeyinde anlamlı fark vardır. Buna göre Artvin, Maraş, Kastamonu, Isparta, Bartın, Çankırı ve Trabzon genellikle normal lise mezunu öğrenciyi sahipken, Düzce ve İstanbul orman fakültelerinde Anadolu, Fen Lisesi ve Özel Lise mezunu öğrenci sayısı daha fazladır. Bu konuda KTÜ Orman Fakültesi'nde yapılan bir anket çalışmasında da "öğrencilerin büyük bölümünün (%86) normal lise mezunu olduğu" şeklinde benzer bir bulgu elde edilmiştir (Türker, 2005).

Bu sonuçlara göre, Çizelge 2'de yer alan bazı sosyo-ekonomik özellikler itibarıyla İ.Ü. Orman Fakültesi öğrencilerinin en iyi durumda olduğu söylenebilir.

3.2. Öğrenci Bakışıyla Orman Mühendisliği Mesleğinin Değerlendirilmesi

Burada orman mühendisliği mesleğinin çeşitli açılardan değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu amaçla öğrencilerin *orman mühendisinin yaptığı iş, orman mühendisi olmaktan duyulan mutluluk, iş bulma umudu, mesleğin geleceğini değerlendirme ve meslekte çalışmak istenilen alan* konusundaki düşünceleri sorgulanmış ve elde edilen sonuçlar yüzdeler itibarıyla Çizelge 3'de verilmiştir. Öğrencilerin orman mühendisliği mesleğine ilişkin düşüncelerinin *fakülterle, cinsiyete, aile reisinin eğitimine ve yerleşim merkezlerine* göre farklı olup-olmadığının denetimine ilişkin istatistiksel analiz sonuçları ise Çizelge 4'de verilmiştir. Bu iki çizelgeye dayalı olarak aşağıdaki yorumlar ve değerlendirmeler yapılmıştır.

Çizelge 3'e göre öğrencilerin %49.8'i orman mühendisinin yaptığı işi; "*ormanları korur, genişletir, geliştirir, işletir ve sürekliliğini sağlar (dikim, bakım, gençleştirme, kesim, yangın vb. işlerle uğraşır)*" şeklinde tanımlamıştır. Yani orman mühendisini *teknik ve biyolojik işlerle uğraşan bir meslek elemanı* olarak görmektedir. Orman mühendisini; orman kaynaklarını yöneten, planlayan ve onlardan topluma fayda ve hizmet sunan, yani toplum ile orman kaynakları arasında bağ kuran ve toplum refahı doğrultusunda ona müdahale eden (dolayısıyla sosyal ve ekonomik bilgisi ön planda olan) bir eleman olarak görenlerin oranı ise %21.8'dir. Öğrencilerin %9.5'inin orman mühendisinin ne iş yaptığını bilmemesi ise, düşündürücü bir konudur. Bu sonuçlar, orman fakültelerinde orman mühendisliği mesleğinin yeterince tanıtılmadığını, kapsamının eksik algılandığını ve bu konuda öğrencide vizyon ve misyon oluşturulmadığını göstermektedir.

Çizelge 3. Öğrencilerin orman mühendisliği mesleğine ilişkin bazı değerlendirmeleri.

Özellik (Soru)	Seçenek	Tercih Yüzdesi
1. Orman mühendisinin işi (Açık uçlu bu soruya verilen cevaplar 5 başlıkta derlenmiştir)	a) Ekolojik ve ekosistem çalışmaları yapar – Ekolojik İşler	5.4
	b) Ormanları korur, genişletir, geliştirir, işletir ve sürekliliğini sağlar (dikim, bakım, gençleştirme, kesim, yangın vb.) – Teknik ve Biyolojik İşler	49.8
	c) Orman ürünlerini üretir, pazarlar ve ülke ekonomisine gelir sağlar – Ekonomik İşler	6.0
	d) Orman kaynaklarını yönetir, planlar, fayda ve hizmet sunar	21.8
	e) Orman ve ormancılıkla ilgili her işi yapar	7.5
	f) Bilmiyor, fikri yok	9.5
2. Orman mühendisi olmaktan duyulan mutluluk	a) Çok mutluyum	18.1
	b) Mutluyum	57.0
	c) Fark etmez	17.9
	d) Mutsuzum	4.5
	e) Çok mutsuzum	2.5
3. Mezun olduktan sonra iş bulma umudu	a) Mutlaka kısa bir sürede iş bulurum	14.9
	b) Orta vadede iş bulacağımı sanıyorum	49.7
	c) Uzun bir sürede iş bulacağımı sanıyorum	12.5
	d) Ek bir eğitimden sonra iş bulabilirim	15.4
	e) İş bulma umudum yok	7.5
4. Mesleğin geleceğini değerlendirme	a) Oldukça parlak bir geleceğe sahip	27.9
	b) Az da olsa gelişme umudu vardır	58.8
	c) Bugünkü önem düzeyinde kalır	7.9
	d) Gittikçe önemini az da olsa kaybedecektir	2.8
	e) Geleceği olmayan bir meslektir	2.6
5. Meslekte çalışmak istenilen alan	a) OGM ve Orman İşletmesi (Amenajman dahil)	53.0
	b) AGM-ORKÖY-DKMP Genel Müdürlükleri	19.4
	c) Fakülteler ve araştırma kurumları	11.9
	d) Özel sektör ormancılığında	10.2
	e) Diğer (meslekte çalışmayacak, fikri yok vb.)	5.5

Benzer şekilde Uzunsoy (1987), ormancılık yüksek öğretiminde misyon, formasyon ve yetiştirme sorunu bulunduğunu ifade etmiştir. Bunun için birinci yada ikinci sınıfta; ormancılığın kapsamı, boyutları ve çağdaş çerçevesi, orman mühendisliğinin tanıtımı, ormancılık eğitiminin ve ormancılığın tarihsel gelişimi, orman kaynaklarının tanıtımı, orman kaynaklarının toplum yaşamındaki yeri ve sürdürülebilir kalkınmadaki önemi, gelecekteki toplumsal, çevresel ve teknolojik değişimlerin orman kaynaklarına yansımaları vb. konuları içeren “Orman Mühendisliğine Giriş” adlı bir dersin konulması gerekmektedir. Daha önce yapılmış bazı çalışmalarda da (Türker, 2005; Daşdemir, 2007) buna benzer öneriler yapılmıştır.

Çizelge 4’e göre; *orman mühendisinin yaptığı iş* konusunda 0.01 güven düzeyinde fakülteler arasından farklılıklar vardır. İstanbul, Düzce ve Trabzon öğrencileri orman mühendisi için ekolojik, teknik ve biyolojik kapsamda iş tanımı yaparken, Bartın öğrencileri biyolojik, teknik, ekonomik, sosyal ve yönetsel boyutları eşit ağırlıkta olan bir iş tanımı yapmakta, diğer fakültelerin öğrencileri ise ağırlıklı olarak “ormanları yönetir ve ormanla ilgili her iş yapar” şeklinde bir iş tanımlamaktadır. Orman mühendisinin yaptığı iş konusundaki düşünceler cinsiyete göre de farklıdır ($p < 0.05$). Bayanlar genellikle “ekolojik ve biyolojik kapsamlı” iş tanımı yaparken, erkekler “teknik,

ekonomik ve yönetsel içerikli” iş tanımı yapmaktadır. Orman mühendisinin yaptığı iş konusundaki düşünceler aile reisinin eğitim düzeyine göre de fark etmektedir ($p<0.01$). Aile reisi ilköğretim, lise ve yüksek öğretim mezunu olan öğrenciler orman mühendisi için genellikle “ekolojik, ekonomik, biyolojik ve teknik işleri yapar” şeklinde ayrıntılı bir tanım yaparken, aile reisi okur-yazar olmayan öğrenciler ağırlıklı olarak “ormanları yönetir ve ormanla ilgili her işi yapar” şeklinde kaba bir tanım yapmıştır. Diğer yandan, iş tanımı konusunda yerleşim merkezlerine (kır veya kente) göre anlamlı bir fark yoktur.

Çizelge 4. Orman mühendisliği mesleğine ilişkin değerlendirmelerin fakültelere, cinsiyete, aile reisinin eğitime ve yerleşim merkezlerine göre farklılığının denetimi.

Özellikler	Kruskal-Wallis H-Testi Sonuçları			Duncan Testi ile Farklılık Denetimi (Gruplar ve gruplar içinde sıralamalar önem derecesine göre)			
	Kriter	Khi-kare değeri	SD	Farklı Gruplar			
				No	Grup Elemanları	Ort.	N
1. Orman mühendisinin işi	Fakülte	31.80**	8	1.	İstanbul, Düzce, Trabzon	2.09	233
				2.	Bartın	2.45	83
				3.	Kastamonu, Artvin, Maraş, Isparta, Çankırı	2.72	354
	Cinsiyet	5.77*	1	1.	Erkek	2.54	537
				2.	Bayan	2.21	133
Eğitim	15.78**	3	1.	İlköğretim, lise, yüksek öğretim	2.43	658	
				2.	Okur-yazar değil	3.58	12
Yerleşim	1.07	1	--	----	--	--	
2. Orman mühendisi olmaktan duyulan mutluluk	Fakülte	27.55**	8	1.	İstanbul, Çankırı	2.15	142
				2.	Düzce, Maraş, Bartın	2.51	202
				3.	Trabzon, Artvin, Isparta, Kastamonu	2.78	326
	Cinsiyet, eğitim ve yerleşim kriterleri açısından anlamlı bir fark yoktur					--	--
3. Mezun olduktan sonra iş bulma umudu	Fakülte	33.58**	8	1.	İstanbul	2.89	95
				2.	Düzce, Trabzon, Çankırı, Artvin, Kastamonu, Bartın, Isparta, Maraş	3.58	575
	Cinsiyet	10.54**	1	1.	Erkek	3.57	537
				2.	Bayan	3.19	133
	Eğitim ve yerleşim kriterleri açısından anlamlı bir fark yoktur					--	--
4. Mesleğin geleceğini değerlendirme	Fakülte	20.88**	8	1.	Çankırı, Düzce	3.84	87
				2.	İstanbul, Bartın, Kastamonu, Isparta, Trabzon	4.04	434
				3.	Maraş, Artvin	4.26	149
	Eğitim	9.44*	3	1.	İlköğretim, yüksek öğretim., okur-yazar değil	4.03	467
				2.	Lise	4.20	203
	Cinsiyet ve yerleşim kriterleri açısından anlamlı bir fark yoktur					--	--
5. Meslekte çalışmak istenilen alan	Fakülte	36.11**	8	1.	Maraş	2.67	78
				2.	Kastamonu, Isparta, Artvin, Çankırı, Bartın, Trabzon, Maraş	3.38	496
				3.	İstanbul	4.91	95
	Cinsiyet	6.01*	1	1.	Erkek	3.35	537
				2.	Bayan	4.10	133
	Eğitim	26.29**	3	1.	Okur-yazar değil, ilköğretim	2.43	310
2.				Lise, yüksek öğretim	4.00	360	
Yerleşim	16.91**	1	1.	Kır	2.41	115	
			2.	Kent	3.72	555	

Öğrencilerin %75.1’inin orman mühendisi olacaklarından dolayı “çok mutlu ve mutlu” olduğu anlaşılmaktadır (Çizelge 3). Bu derece yüksek bir mutluluk oranı, meslek adına ümit verici ve sevindiricidir. Orman mühendisi olmaktan duyulan mutluluk sadece fakültelere göre farklı çıkmıştır (Çizelge 4). İstanbul ve Çankırı öğrencilerinin ağırlıklı olarak “mutsuz” olmasına karşın, Düzce,

Maraş ve Bartın öğrencilerinin “nispeten mutlu”, Trabzon, Artvin, Isparta ve Kastamonu öğrencilerinin ise “daha mutlu” olduğu söylenebilir.

Mezun olduktan sonra iş bulma konusunda öğrencilerin %64.6’sı “kısa ve orta vadede iş bulacağını” düşünmektedir. *Mezun olduktan sonra iş bulma* konusundaki düşünceler fakültelere ve cinsiyete göre farklıdır ($p < 0.01$). İstanbul öğrencileri “ek bir eğitimden sonra uzun vadede iş bulacağını” düşünürken, diğer fakültelerin öğrencileri genellikle “orta vadede iş bulacağını” düşünmektedir. Benzer şekilde bayan öğrenciler “uzun vadede iş bulacağını” düşünürken, erkek öğrenciler genellikle “orta vadede iş bulacağını” düşünmektedir. Yani bayan öğrenciler iş bulma konusunda erkeklere göre daha umutsuzdur.

Öğrencilerin %86.7’si orman mühendisliğini “geleceği parlak ve gelişme umudu olan bir meslek” olarak değerlendirmektedir (Çizelge 3). *Mesleğin geleceğini değerlendirme* konusundaki düşünceler fakültelere göre 0.01, aile reisinin eğitime göre 0.05 güven düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Çankırı ve Düzce öğrencileri ağırlıklı olarak “bugünkü önem düzeyini korur” şeklinde bir değerlendirme yaparken, İstanbul, Bartın, Kastamonu, Isparta ve Trabzon öğrencileri “az da olsa gelişme umudu vardır”, Maraş ve Artvin öğrencileri ise “parlak bir geleceğe sahiptir” şeklinde bir değerlendirme yapmıştır. Aile reisinin eğitime göre mesleğin geleceğini değerlendirme konusunda ise “ilköğretim, yüksek öğretim, okur-yazar değil” grubu nispeten olumsuz değerlendirme yaparken “lise” grubu biraz daha olumlu bir değerlendirme yapmıştır (Çizelge 4).

Bir yandan öğrencilerin mezun olduktan sonra iş bulma ve mesleğin geleceğini değerlendirme konularındaki olumlu düşünceleri, diğer yandan son yıllarda dünyada ve ülkemizde ormancılık alanındaki gelişmeler ve değişimler dikkate alınarak, orman fakültesi öğrencilerinin büyük çoğunluğunun ormancılık mesleğini sevdiği, orman mühendisliğini gelecek vadeden ve benzer mesleklere göre nispeten iş garantisi olan bir meslek olarak gördüğü söylenebilir.

Öğrencilerin %53’ü OGM ve ona bağlı birimlerde çalışmak istemektedir. Bu derece yüksek bir oran bir taraftan OGM’nin mesleğin temsilcisi ve en önemli istihdam kurumu olduğu düşüncesinden, diğer taraftan odun hammaddesi üretimi dışındaki işlevlere yönelik kurumların yeterince tanıtılmamasından ve bu yönde gerekli eğitimin verilmemesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. *Meslekte çalışmak istenilen alan* konusundaki düşünceler fakültelere, cinsiyete, aile reisinin eğitime ve yerleşim merkezlerine göre farklılık göstermektedir (Çizelge 4). Buna göre; Maraş öğrencileri ağırlıklı olarak OGM ve orman işletmelerinde çalışmayı isterken, İstanbul öğrencileri ormancılığın diğer işlevlerinde (milli park, araştırma vb.) ve özel sektörde çalışmayı istemektedir. Diğer fakültelerin öğrencileri ise başta OGM olmak üzere hemen her alanda çalışma eğilimi içindedir. Cinsiyet açısından olaya bakılacak olursa; erkekler genellikle OGM ve orman işletmelerinde çalışmayı isterken, bayanlar Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (DKMP), Orman-Köy İlişkileri Genel Müdürlüğü (ORKÖY), Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü (AGM) ve araştırma kurumlarında çalışma eğilimindedir. Eğitim açısından, aile reisi okur-yazar olmayan ve ilköğretim mezunu olanlar OGM ve orman işletmelerinde çalışmayı isterken, eğitim düzeyi arttıkça ormancılığın diğer işlevlerine yönelik alanlarda çalışma eğilimi artmaktadır. Benzer şekilde kırdan gelen öğrenciler OGM ve orman işletmelerinde çalışmayı isterken, kent kökenli öğrenciler ormancılığın diğer işlevlerine yönelik alanlarda çalışmayı istemektedir.

3.3. Öğrenci Bakışıyla Orman Mühendisliği Eğitiminin Değerlendirilmesi

3.3.1. Bölüm Tercihinin ve Eğitimin Kalitesinin Değerlendirilmesi

Orman mühendisliği bölümü, öğrencilerin %23'ünün ilk 3 tercihi, %10.8'inin ise son 3 tercihi arasındadır. Daha önce yapılan bir çalışmada (Türker, 2005), orman mühendisliği bölümünün son sıralarda tercih edilme yüzdesinin fazla olduğu saptanmışken, bu çalışmada orman mühendisliği bölümünün ilk sıralarda tercih edilme yüzdesinin arttığı anlaşılmıştır. Bu sonuç, bir taraftan mesleğinin geleceğinin parlak olmasından ve diğer taraftan benzer mesleklere göre kamu kesiminde istihdam olanağının nispeten fazla olmasından kaynaklanmaktadır. Tüm öğrenciler tarafından orman mühendisliği bölümünün ortalama tercih edilme sırası ise 11'dir. Bu tercih sırası İstanbul ve Düzce için 9 iken, Isparta, Çankırı Trabzon ve Kastamonu için 10, Maraş için 11, Bartın için 12 ve Artvin için 14'dür. Tercih sıralaması bakımından fakülteler arasında önemli bir fark olmamakla beraber, İstanbul'un ön sıralarda, Artvin'in ise arka sıralarda tercih edildiği söylenebilir.

Diğer yandan, bir fikir vermesi bakımından öğrenci bakışıyla orman fakültelerindeki eğitimin kalitesi sorgulanmıştır. Bu amaçla öğrencilerin "kendi fakültelerindeki orman mühendisliği eğitiminin kalitesini diğer fakültelerle karşılaştırması" istenmiştir. Eğitim kalitesi açısından yapılan bu karşılaştırmanın sonuçları şöyledir: İstanbul öğrencileri kendi fakültelerini 1,7. sırada, Trabzon 1,9., Artvin-Isparta 2,7., Bartın 2,8., Çankırı-Düzce 3,2., Kastamonu 3,8. ve Maraş 4,5. sırada görmektedir. Bu sonuçlara göre İstanbul öğrencileri kendi fakültelerindeki eğitimin kalitesini diğer fakültelere göre en iyi, Maraş öğrencileri ise en kötü durumda görmektedir.

3.3.2. Orman Mühendisliği Eğitiminin Kapsamının ve Yapısının Değerlendirilmesi

Bu bölümde öğrencilerin orman mühendisliği eğitiminin kapsamı ve yapısı (amacı, çağdaş ormancılığa uygunluğu, ders gruplarının önemi, derslerin sayısı, öğretim ve ders geçme sistemi, branşlaşma, hazırlık sınıfı, stajlar, bitirme ödevi) hakkındaki düşünceleri yüzdeler itibariyle değerlendirilmiş (Çizelge 5) ve bu konudaki düşüncelerin fakülterle, cinsiyete, aile reisinin eğitimine ve geldikleri yerleşim merkezlerine göre farklı olup-olmadığı istatistiksel analizlerle (Çizelge 6) test edilerek, aşağıdaki yorumlar ve değerlendirmeler yapılmıştır.

Çizelge 5'e göre öğrencilerin %59.5'i *orman mühendisliği eğitiminin amacını*, "orman kaynaklarını tanıyan ve toplum refahı doğrultusunda ona müdahale eden orman mühendisleri yetiştirmek" şeklinde tanımlamıştır. Bu tanıma çağdaş ormancılık anlayışına uygun bir ormancılık eğitiminin amacı olarak bakılabilir (Geray, 1991, 1993; Daşdemir, 2006, 2007). Hatta orman mühendisliği eğitiminin amacını tanımlama konusunda öğrenciler arasında tam bir görüş birliği vardır ve bu tanımlama fakülterle, cinsiyete, aile reisinin eğitimine ve yerleşim merkezlerine göre de farklı değildir (Çizelge 6).

Öğrencilerin yarısından fazlası (%54.9) orman fakültelerindeki orman mühendisliği eğitimini çağdaş ormancılık anlayışına uygun bulmamaktadır (Çizelge 5). *Ormancılık eğitiminin çağdaş ormancılık anlayışına uygunluğu* konusundaki düşünceler 0.01 güven düzeyinde fakülterle ve cinsiyete göre farklıdır. Artvin ve Trabzon öğrencileri ağırlıklı olarak eğitimin çağdaş ormancılık anlayışına "uygun" olduğunu düşünürken, İstanbul ve Düzce öğrencileri "uygun olmadığını" düşünmektedir. Diğer fakültelerin öğrencileri "kısmen uygun" şeklinde bir değerlendirme

yapmıştır. Bu değerlendirmeler konusunda en belirgin fark Artvin ile Düzce arasındadır. Cinsiyet açısından; erkekler “uygun değil” şeklinde bir değerlendirme yaparken, bayanlar “uygun” şeklinde bir değerlendirme yapmıştır. Cinsiyet açısından görülen bu farklılık, orman mühendisinin yaptığı işi tanımlarken de ortaya çıkmıştır (Bölüm 3.2). Yani, mevcut biyolojik ve ekolojik kapsamlı eğitim, bayanların iş tanımı anlayışına uygun düşmektedir. Diğer yandan ormancılık eğitiminin uygunluğu konusundaki düşünceler aile reisinin eğitim düzeyine ve öğrencinin kent veya kır kökenli oluşuna göre farklıdır (Çizelge 6).

Çizelge 5. Öğrencilerin orman mühendisliği eğitimine ilişkin bazı değerlendirmeleri.

Özellik (Soru)	Seçenek	Tercih Yüzdesi
1. Orman mühendisliği eğitiminin amacı	a) Ormancılık teşkilatına eleman yetiştirmek	0.3
	b) Ormancılık mesleğinin statüsünü geliştirmek	3.9
	c) Aldığı bilgiyi uygulayabilen orman mühendisleri yetiştirmek	32.1
	d) Orman kaynaklarını tanıyan ve toplum refahı doğrultusunda orman müdahale eden orman mühendisleri yetiştirmek	59.5
	e) Dünya ölçeğinde aydın insan yetiştirmek	2.7
	f) Diğer	1.5
2. Eğitimin çağdaş ormancılığa uygunluğu	a) Uygun	45.1
	b) Uygun değil	54.9
3. Ders gruplarının önemi	a) Temel bilgiler	0.7
	b) Teknik üretim bilgileri	10.6
	c) Biyolojik ve ekolojik kapsamlı dersler	72.5
	d) Sosyal ve ekonomik kapsamlı dersler	16.1
4. Derslerin sayısı	a) Çok fazla	13.0
	b) Fazla	25.7
	c) Normal	53.9
	d) Az	6.6
	e) Çok az	0.9
5. Öğretim ve ders geçme sistemi	a) Oldukça uygun	3.0
	b) Uygun	20.9
	c) Normal	29.1
	d) Uygun değil	25.2
	e) Hiç uygun değil	21.8
6. Branşlaşma	a) Evet, olmalı	87.6
	b) Hayır, olmamalı	12.4
7. Hazırlık sınıfı	a) Evet, olmalı	60.0
	b) Hayır, olmamalı	40.0
8. Staj eğitimi	a) Oldukça yeterli	8.1
	b) Yeterli	27.0
	c) Normal	32.4
	d) Yetersiz	20.7
	e) Çok yetersiz	11.8
9. Bitirme ödevinin rolü	a) Oldukça önemli	9.1
	b) Önemli	33.7
	c) Orta derecede önemli	30.7
	d) Az önemli	14.9
	e) Önemsiz	11.5

Ormancılık eğitim programındaki dersler; *temel bilgiler* (matematik, fizik, kimya, istatistik vb.), *teknik üretim bilgileri* (yol, transport, ölçme bilgisi, havza ıslahı vb.) *biyolojik ve ekolojik kapsamlı bilgiler* (botanik, ekoloji, entomoloji, silvikültür, ağaçlandırma vb.), *sosyal ve ekonomik kapsamlı*

bilgiler (ekonomi, işletme, planlama, yönetim, hukuk, pazarlama vb.) şeklinde gruplandırıldığında; öğrencilerin %72.5'i biyolojik ve ekolojik kapsamlı derslerin ormancılık eğitiminde önemli olduğunu düşünmektedir. Bu sonuç büyük ölçüde öğrencilerin ormancılık eğitiminin amacına ilişkin düşünceleriyle çelişmektedir. Çünkü öğrenciler ormancılık eğitiminin amacını çağdaş ormancılık anlayışına uygun bir içerikte düşünürken, bu amaca ulaşmada biyolojik ve ekolojik kapsamlı dersleri önemli görmesi eksik ve yetersiz bir yaklaşımdır. Bu durum ormancılığın hâlâ dar kapsamlı bir etkinlik olarak görüldüğünü, özellikle sosyal ve ekonomik boyutunun tam olarak algılanmadığını göstermektedir. Oysa çağdaş ormancılık anlayışının hakim olduğu ülkelerde ormancılık eğitiminde sosyo-ekonomik kapsamlı derslerin payının ve dolayısıyla sosyo-ekonomik boyutun daha önemli olduğu bilinmektedir (Geray 1991, 1993). *Ders gruplarının önemi* fakülterle göre 0.01 ve cinsiyete göre 0.05 güven düzeyinde fark etmektedir. Maraş'ta teknik üretim bilgilerine yönelik dersler ön planda iken, Isparta ve İstanbul'da biyolojik ve ekolojik kapsamlı derslere ilaveten sosyal ve ekonomik kapsamlı dersler de önemlidir. Diğer fakültelerde ise genellikle biyolojik ve ekolojik kapsamlı dersler önemli bulunmuştur. Cinsiyete göre ders gruplarının önemi değerlendirilecek olursa; erkekler biyolojik ve ekolojik kapsamlı derslerin, bayanlar ise bu derslere ilaveten sosyal ve ekonomik derslerin de önemli olduğunu düşünmektedir. Öte yandan ders gruplarının önemi, aile reisinin eğitim düzeyine ve öğrencinin kent veya kır merkezli oluşuna göre fark etmemektedir (Çizelge 5 ve 6).

Öğrencilerin %38.7'si ders sayısını "çok fazla ve fazla" bulmasına karşın, %53.9'u "normal" bulmaktadır (Çizelge 5). *Derslerin sayısı* konusundaki düşünceler fakülterle, cinsiyete ve aile reisinin eğitim düzeyine göre fark etmektedir (Çizelge 6). Düzce öğrencileri ders sayısı konusunda "az-normal" değerlendirmesi yaparken, Trabzon ve Isparta öğrencileri "fazla" ve diğer fakülterin öğrencileri "normal" değerlendirmesi yapmıştır. Bu durumda; Düzce, Trabzon ve Isparta orman fakülterinin ders programlarının ders sayısı bakımından revize edilmesi isteği ortaya çıkmaktadır. Ders sayısı konusunda erkekler ve bayanlar arasında da fark vardır. Erkekler ders sayısını "normal-fazla" şeklinde değerlendirirken, bayanlar "normale yakın" bulmaktadır. Ders sayısı aile reisinin eğitim düzeyine göre de fark etmektedir. Yüksek öğretim, lise ve ilköğretim mezunu ailelerin çocukları ders sayısını "normal", okur-yazar olmayanları ise "fazla" şeklinde değerlendirmektedir. Diğer yandan, ders sayısı konusundaki düşünceler öğrencinin kent veya kır merkezli oluşuna göre fark etmemektedir.

Orman fakülterinde halen uygulanan *öğretim ve ders geçme sistemini* öğrencilerin %53'ü "uygun ve normal" bulmasına karşın, %47'si uygun bulmamaktadır (Çizelge 5). Diğer yandan ormancılık öğretim sisteminin başarıyı teşvik edici ve ödüllendirici olmadığı ve uygulamanın talep ettiği orman mühendisi tipini yetiştiremediği de ifade edilmektedir (Özkan, 1984). Öğrencilerin bu konudaki düşünceleri 0.01 güven düzeyinde fakülterle ve cinsiyete göre farklıdır (Çizelge 6). Düzce öğrencileri mevcut öğretim ve ders geçme sistemi hakkında "hiç uygun değil", Artvin ve Trabzon öğrencileri "uygun değil" şeklinde düşünürken, Maraş, Çankırı, Isparta, İstanbul ve Bartın öğrencileri "uygun değil-normal" ve Kastamonu öğrencileri "normal-uygun" değerlendirmesi yapmıştır. Olaya cinsiyet açısından bakılacak olursa; erkek öğrenciler "uygun değil-normal" arasında bir değerlendirme yaparken, bayanlar "normal" olduğunu düşünmektedir. Diğer yandan öğrencilerin öğretim ve ders geçme sistemi hakkındaki düşünceleri arasında, aile reisinin eğitim düzeyine ve kent veya kır merkezli oluşuna göre bir fark yoktur.

Çizelge 6. Orman mühendisliği eğitimine ilişkin değerlendirmelerin fakültelere, cinsiyete, aile reisinin eğitime ve yerleşim merkezlerine göre farklılığının denetimi.

Özellikler	Kruskal-Wallis H-Testi Sonuçları			Duncan Testi ile Farklılık Denetimi (Gruplar ve gruplar içinde sıralamalar önem derecesine göre)				
	Kriter	Khi-kare değeri	SD	Farklı Gruplar				
				N o	Grup Elemanları	Ort.	N	
1. Orman mühendisliği eğitiminin amacı	Fakülte	10.1	8	--	----	--	--	
	Cinsiyet	1.23	1	--	----	--	--	
	Eğitim	1.39	3	--	----	--	--	
	Yerleşim	1.70	1	--	----	--	--	
2. Eğitimin çağdaş ormancılığa uygunluğu	Fakülte	22.90**	8	1.	Artvin, Trabzon	1.45	168	
				2.	Isparta, Bartın, Kastamonu, Çankırı, Maraş	1.54	367	
				3.	Düzce, İstanbul	1.73	135	
	Cinsiyet	8.57**	1	1.	Erkek	1.58	537	
				2.	Bayan	1.44	133	
Eğitim ve yerleşim kriterleri açısından anlamlı bir fark yoktur						--	--	
3. Ders gruplarının önemi	Fakülte	25.37**	8	1.	Maraş	2.86	79	
				2.	Düzce, Çankırı, Trabzon, Kastamonu, Artvin, Bartın,	3.00	403	
				3.	Isparta, İstanbul	3.17	188	
	Cinsiyet	4.52*	1	1.	Erkek	3.00	537	
				2.	Bayan	3.13	133	
Eğitim ve yerleşim kriterleri açısından anlamlı bir fark yoktur						--	--	
4. Derslerin sayısı	Fakülte	41.86**	8	1.	Düzce	2.90	40	
				2.	Kastamonu, İstanbul, Bartın, Maraş, Artvin, Çankırı	3.39	439	
				3.	Trabzon, Isparta	3.67	191	
	Cinsiyet	8.70**	1	1.	Erkek	3.48	537	
				2.	Bayan	3.24	133	
	Eğitim	14.31**	3	1	Yüksek öğretim, lise, ilköğretim	3.40	658	
				2	Okur-yazar değil	4.17	12	
Yerleşim	0.94	1	--	----	--	--		
5. Öğretim ve ders geçme sistemi	Fakülte	96.37**	8	1.	Düzce	1.37	40	
				2.	Artvin, Trabzon	2.22	168	
				3.	Maraş, Çankırı, Isparta, İstanbul, Bartın	2.75	397	
				4.	Kastamonu	3.22	65	
	Cinsiyet	13.37**	1	1.	Erkek	2.50	537	
2.				Bayan	2.89	133		
Eğitim ve yerleşim kriterleri açısından anlamlı bir fark yoktur						--	--	
6. Branşlaşma	Fakülte, cinsiyet, eğitim ve yerleşim kriterleri itibariyle anlamlı bir fark yoktur						--	--
7. Hazırlık sınıfı	Fakülte	55.65**	8	1	Trabzon	1.71	98	
				2.	Diğer Fakülteler	1.35	572	
	Cinsiyet	12.93**	1	1.	Erkek	1.44	537	
				2.	Bayan	1.26	133	
Eğitim ve yerleşim kriterleri açısından anlamlı bir fark yoktur						--	--	
8. Staj eğitimi	Fakülte	25.75**	8	1.	Kastamonu, Artvin, Trabzon	3.26	233	
				2.	Diğer Fakülteler	2.86	437	
	Cinsiyet, eğitim ve yerleşim kriterleri açısından anlamlı bir fark yoktur						--	--
9. Bitirme ödevinin rolü	Fakülte	31.07**	8	1.	Düzce, Çankırı, İstanbul	2.80	182	
				2.	Trabzon, Artvin, Isparta, Bartın	3.16	344	
				3.	Maraş, Kastamonu	3.53	144	
	Cinsiyet	9.38**	1	1.	Erkek	3.07	537	
				2.	Bayan	3.41	133	
Eğitim ve yerleşim kriterleri açısından anlamlı bir fark yoktur						--	--	

Branşlaşma (dal veya program eğitimi) konusunda; öğrencilerin büyük çoğunluğu (%87.6) orman mühendisliği lisans eğitiminde branşlaşmadan yanadır. Keza meslekte çalışanların büyük çoğunluğu (%86'sı) da ormancılıkta uzmanlaşma sağlayan bir eğitim istemektedir (Geray, 1993). Ayrıca bu konuda ormancılıkta ileri ülkelerin ormancılık eğitim programları incelenerek, ormancılıkta dal eğitiminin esas olması gerektiği yönünde bazı tespitler de vardır (Geray, 1991; Tuncer, 2007). Ormancılıkta dal eğitimine (branşlaşmaya) “evet” diyenlerin, branşlaşma seçeneklerine ilişkin yanıtları ise şöyledir:

a) Çevre-Üretim Teknolojileri-Orman Kaynakları Yönetimi-Silvikültür ve Koruma.....	%21.3
b) Orman Yönetimi-Otlak Yönetimi-Milli Park ve Yaban Hayatı Yönetimi-Su Yönetimi.....	%16.5
c) Genel Ormancılık-Kent Ormancılığı-Dağ Ormancılığı-Korunan Alan Ormancılığı-Profesyonel Ormancılık.....	%16.0
d) Orman İşletmeciliği-Orman Yetiştirme-Korunan Alanlar ve Rekreasyon.....	%14.7
e) Orman İşletmeciliği-Kırsal Kalkınma-Ağaçlandırma-Milli parklar.....	%13.6
f) Orman Bilimleri-Orman Kaynakları Yönetimi-Koruma ve Yetiştirme.....	%9.0
g) Orman Kaynakları Yönetimi-Orman Biyolojisi-Orman Teknolojisi.....	%5.8
h) Diğer	%3.1

Buna göre “Çevre-Üretim Teknolojileri-Orman Kaynakları Yönetimi-Silvikültür ve Koruma” şeklindeki bir branşlaşma seçeneği en çok (%21.3) tercih edilmektedir. Bu seçenek daha önce İ.Ü. Orman Fakültesi Eğitim Komisyonu Raporu’nda orman mühendisliği lisans eğitimi için önerilmiştir (Anonim, 1992a). Dolayısıyla öğrencilerin bu tercihi, İ.Ü. Orman Fakültesi Eğitim Komisyonu raporunda önerilen dallara (programlara) uygun düşmektedir. Hem branşlaşmanın olup olmaması, hem de hangi branşlaşma seçeneğinin olacağı konusundaki düşünceler arasında fakültelere, cinsiyete, aile reisinin eğitimine ve yerleşim merkezlerine göre anlamlı bir fark bulunamamıştır (Çizelge 6).

Öğrencilerin %60’ı orman mühendisliği eğitiminde bir yıl *İngilizce hazırlık sınıfı* olmasını istemektedir (Çizelge 5). Ancak öğrencilerin düşünceleri fakültelere ve cinsiyete göre 0.01 güven düzeyin farklılık göstermektedir. KTÜ Orman Fakültesi öğrencileri büyük ölçüde “hazırlık sınıfı olmasın” şeklinde düşünürken, diğer fakültelerin öğrencileri “hazırlık sınıfı olsun” şeklinde düşüncelerindedir. Cinsiyet açısından değerlendirilecek olursa; erkek öğrencilerin eğilimi “hazırlık sınıfı olmasın” şeklindeyken, bayanların eğilimi “hazırlık sınıfı olsun” şeklindedir.

Halen 2. ve 3. sınıflarda uygulanmakta olan *stajların yeterliliği ve etkinliği* konusunda; öğrencilerin %35.1’i “yeterli”, %32.4’ü “normal” ve %32.5’i “yetersiz” olduğunu düşünmektedir (Çizelge 5). Yetersiz bulunanların önerileri aşağıdaki gibi derlenmiştir;

a) Yeterli düzeyde staj ücreti ödenmeli ve barınma yeri temin edilmelidir	%12.5
b) Stajı yaptıracak yöneticinin bilgili olması, öğrenciyle ilgilenmesi ve ona bildiklerini öğretmesi gerekir.....	%18.5
c) Stajlarda arazi uygulamaları artırılmalı, öğrencinin katılımı sağlanmalı ve denetim geliştirilmelidir	%24.0
d) Staj süresi uzun olmalı (her yıl olmalı) ve yılın her mevsiminde staj yapılabilmeli veya son sınıf bir yönetici yanında staj şeklinde geçirilmelidir	%17.0
e) Stajın amacı ve kapsamı iyi açıklanmalı, planlanmalı, teşvik edilmeli, stajlara devam zorunluluğu olmazsa olmaz koşul olmalıdır (yani ciddi ve disiplinli yapılmalı)	%23.4
f) Diğer (gruplar halinde staj, yer seçimi, üniversitede staj olmamalı, fikri yok)	%4.6

Bu tablodan en çok önerilen “*c* ve *e*” seçeneklerine dayanarak; eğitimin bir parçası olan stajlarda ciddiyet (disiplin), motivasyon, planlama, arazi uygulaması, denetim ve katılımın eksik olduğu anlaşılmaktadır. Eğitimde etkinliği sağlamak için stajlarda görülen bu eksikliklerin giderilmesi gerekmektedir. Stajların yeterliliği ve etkinliğinin değerlendirilmesi konusundaki düşünceler sadece fakültelere göre fark etmektedir. Cinsiyete, aile reisinin eğitim düzeyine ve öğrencinin kent veya

kır merkezli oluşuna göre farklı değildir (Çizelge 6). Buna göre sadece Kastamonu, Artvin ve Trabzon öğrencileri halen uygulanmakta olan staj eğitimini “yeterli-normal” şeklinde değerlendirirken, diğer orman fakültelerinin öğrencileri “yetersiz-normal” şeklinde değerlendirmiştir. Keza stajların iyileştirilmesi amacıyla yapılan öneriler de fakültelere göre farklıdır. Kastamonu, Artvin ve Trabzon öğrencileri yukarıdaki önerilerden “a” seçeneğini ağırlıklı olarak düşünürken, Düzce, Çankırı ve İstanbul öğrencileri “b ve c” seçeneklerini, Isparta, Maraş ve Bartın öğrencileri “d ve e” seçeneklerini önermektedir.

Bitirme ödevinin ormancılık eğitimindeki rolü konusunda da öğrencilerin büyük çoğunluğu (%88.5) bitirme ödevinin ormancılık eğitimindeki rolünün farklı derecelerde de olsa “önemli” olduğunu düşünmektedir (Çizelge 5). Bu konudaki düşünceler aile reisinin eğitim düzeyine ve öğrencinin kent veya kır merkezli oluşuna göre farklı olmayıp, sadece fakültelere ve cinsiyete göre fark etmektedir (Çizelge 6). Buna göre; Düzce, Çankırı ve İstanbul öğrencileri bitirme ödevinin “az önemli” olduğunu, Trabzon, Artvin, Isparta ve Bartın öğrencileri “orta derecede önemli” olduğunu, Maraş ve Kastamonu öğrencileri ise “önemli” olduğunu düşünmektedir. Diğer yandan erkek öğrenciler bitirme ödevinin “orta derecede önemli” olduğunu düşünürken, bayanlar erkelere göre “biraz daha fazla önemli” olduğunu düşünmektedir. Yukarıdaki bulgulara dayanarak ormancılık eğitimin bir parçası olan stajlara ve bitirme ödevlerine gereken önemin verilmesi halinde, orman mühendisliği eğitimde kalitenin artacağı söylenebilir.

3.3.3. Orman Mühendisliği Eğitiminin Temel Alt Yapısının Değerlendirilmesi

Öğrencilerin fakültelerindeki *eğitimin temel alt yapısına* (fiziksel olanaklar, laboratuvar ve arazi uygulamaları, akademik kadro, sosyo-kültürel etkinlikler) ilişkin düşünceleri yüzdeler itibariyle Çizelge 7’de ve bu düşüncelerin fakültelere, cinsiyete, aile reisinin eğitim düzeyine ve yerleşim merkezlerine göre farklı olup olmadığının denetimine ilişkin istatistiksel analiz sonuçları Çizelge 8’de verilmiştir. Bu iki çizelgeye dayalı olarak aşağıdaki yorumlar ve değerlendirmeler yapılmıştır. Ancak, hemen ifade etmek gerekir ki, eğitimin alt yapısına ilişkin düşünceler öğrencinin cinsiyetine, aile reisinin eğitim düzeyine ve kent veya kır merkezli oluşuna göre farklı olmayıp, sadece fakültelere göre farklıdır.

Genel olarak öğrencilerin %66.4’ü *fiziksel olanaklar* (bina, derslik, kütüphane, laboratuvar, kampus, sosyal tesis, araç-gereç vb.) bakımından fakültelerini “çok yetersiz ve yetersiz” görmektedir (Çizelge 7). Ancak bu konudaki düşünceler fakültelere göre farklıdır ($p < 0.01$). Fiziksel olanaklar hakkında; Artvin, Maraş ve Çankırı öğrencileri “çok yetersiz”, Düzce ve Isparta öğrencileri “yetersiz”, şeklinde bir değerlendirme yaparken, Bartın, İstanbul ve Kastamonu öğrencileri “normal” ve Trabzon öğrencileri ise “yeterli” şeklinde bir değerlendirme yapmıştır. Buna göre fiziksel olanaklar bakımından “en yetersiz” fakültenin Artvin, “en yeterli” fakültenin Trabzon olarak görüldüğü anlaşılmaktadır (Çizelge 8). Bu sonuçlar fiili durumla karşılaştırıldığında, öğrencilerin nispeten objektif bir değerlendirme yaptığı söylenebilir.

Derslere ilişkin laboratuvar ve arazi uygulamalarının yeterliliği konusunda öğrencilerin %60.2’si “çok yetersiz ve yetersiz” değerlendirmesi yapmıştır (Çizelge 7). Ancak bu değerlendirmeler 0.01 güven düzeyinde fakültelere göre farklılık göstermektedir (Çizelge 8). Buna göre Bartın öğrencileri “çok yetersiz”, Düzce, Maraş, Kastamonu, Çankırı ve Artvin öğrencileri “yetersiz” şeklinde bir değerlendirme yaparken, İstanbul, Trabzon ve Isparta öğrencileri “yeterli-normal” değerlendirmesi yapmıştır. “Çok yetersiz ve yetersiz” oranı Bartın’da en yüksek (%85.5) olup, bu rakam Isparta’da %26.9’ya düşmektedir. Yani laboratuvar ve arazi uygulamalarının yeterliliği konusunda en iyi durumda Isparta, en kötü durumda ise Bartın görülmektedir.

Çizelge 7. Öğrencilerin fakültelerindeki eğitimin temel alt yapısına ilişkin değerlendirmeleri.

Özellik (Soru)		F A K Ü L T E L E R									Genel %
		Artvin (%)	Bartın (%)	Çankırı (%)	Düzce (%)	Isparta (%)	İstanbul (%)	Kastamonu (%)	Maraş (%)	Trabzon (%)	
1. Fiziksel olanaklar	Oldukça yeterli	5.7	1.2	2.1	0.0	1.1	5.3	0.0	0.0	14.3	3.9
	Yeterli	0.0	8.4	10.6	2.5	6.5	12.6	20.0	1.3	28.6	10.9
	Normal	2.9	25.3	19.1	5.0	20.4	21.1	23.1	12.7	28.6	18.8
	Yetersiz	20.0	45.8	17.0	50.0	52.7	40.0	40.0	24.1	25.5	35.4
	Çok yetersiz	71.4	19.3	51.1	42.5	19.4	21.1	16.9	62.0	3.1	31.0
2. Laboratuvar ve arazi uygulamaları	Oldukça yeterli	2.9	1.2	0.0	0.0	14.0	5.3	0.0	0.0	8.2	4.3
	Yeterli	10.0	4.8	4.3	0.0	29.0	29.5	1.5	3.8	32.7	15.5
	Normal	15.7	8.4	21.3	17.5	30.1	24.2	16.9	19.0	22.4	20.0
	Yetersiz	35.7	28.9	44.7	45.0	15.1	24.2	49.2	32.9	26.5	31.2
	Çok yetersiz	35.7	56.6	29.8	37.5	11.8	16.8	32.3	44.3	10.2	29.0
3. Akademisyen sayısı	Oldukça yeterli	15.7	15.7	4.3	2.5	17.2	20.0	4.6	8.9	31.6	15.4
	Yeterli	40.0	43.4	12.8	5.0	38.7	41.1	36.9	27.8	45.9	35.5
	Normal	31.4	36.1	19.1	22.5	34.4	22.1	35.4	30.4	18.4	28.1
	Yetersiz	10.0	4.8	55.3	50.0	8.6	14.7	20.0	24.1	4.1	17.2
	Çok yetersiz	2.9	0.0	8.5	20.0	1.1	2.1	3.1	8.9	0.0	3.9
4. Akademik deneyim ve yetkinlik	Oldukça yeterli	15.7	13.3	6.4	0.0	8.6	16.8	9.2	11.4	18.4	12.2
	Yeterli	44.3	45.8	31.9	17.5	48.4	43.2	36.9	49.4	52.0	43.4
	Normal	30.0	32.5	36.2	35.0	34.4	23.2	40.0	24.1	21.4	29.7
	Yetersiz	7.1	8.4	21.3	37.5	7.5	12.6	12.3	12.7	6.1	11.9
	Çok yetersiz	2.9	0.0	4.3	10.0	1.1	4.2	1.5	2.5	2.0	2.7
5. Sosyo-kültürel etkinlikler	Oldukça yeterli	1.4	0.0	6.4	2.5	3.2	1.1	1.5	1.3	5.1	2.4
	Yeterli	0.0	4.8	0.0	0.0	7.5	9.5	3.1	1.3	13.3	5.3
	Normal	8.6	13.3	10.6	2.5	26.9	28.4	13.8	7.6	26.5	17.3
	Yetersiz	30.0	36.1	36.2	30.0	46.2	34.7	32.3	44.3	31.6	36.3
	Çok yetersiz	60.0	45.8	46.8	65.0	16.1	26.3	49.2	45.6	23.5	38.7

Fakültelerdeki *akademik kadronun sayısal yeterliliği* konusunda öğrencilerin %79'u "normal-yeterli-Oldukça yeterli" şeklinde düşünmektedir. Ancak akademik kadronun sayısal yeterliliği konusundaki düşünceler fakülteye göre farklılık göstermektedir (Çizelge 7 ve 8). Çankırı ve Düzce öğrencileri fakültelerindeki akademik kadroyu sayısal olarak "yetersiz" bulurken, Maraş ve Kastamonu öğrencileri "normal", Artvin, İstanbul, Isparta ve Bartın öğrencileri "yeterli", Trabzon öğrencileri ise "yeterli-Oldukça yeterli" bulmaktadır.

Fakültelerdeki *akademik kadronun deneyimi ve yetkinliği* konusunda ise öğrencilerin %85.3'ü "normal-yeterli-Oldukça yeterli" şeklinde bir değerlendirme yapmıştır. Ancak bu durum fakülteye göre farklılık göstermektedir (Çizelge 7 ve 8). Düzce öğrencileri fakültelerindeki akademik kadronun deneyimini ve yetkinliğini "yetersiz" bulurken, Çankırı ve Kastamonu öğrencileri "normal", Maraş, İstanbul, Isparta, Artvin, Bartın ve Trabzon öğrencileri "yeterli" bulmaktadır. Öğrenci değerlendirmesine göre; hem akademik kadronun sayısal yeterliliği hem de akademik kadronun deneyimi ve yetkinliği açısından en yetersiz fakülte olarak Düzce, en yeterli fakülte olarak da Trabzon görülmektedir.

Genel olarak öğrencilerin %75'i fakültelerindeki *sosyo-kültürel etkinliklerin* "yetersiz ve çok yetersiz" olduğunu düşünmektedir. Ancak bu konudaki düşünceler fakülteye göre farklıdır (Çizelge 7 ve 8). Buna göre Düzce, Artvin, Kastamonu, Maraş, Bartın ve Çankırı orman fakültelerinin "çok

yetersiz” İstanbul, Isparta ve Trabzon orman fakültelerinin ise “yetersiz” olduğu söylenebilir. Tüm fakülteler sosyo-kültürel etkinlikler bakımından olumsuz durumda olmasına karşın, en kötü durumda Düzce, kötünün iyisi durumunda Trabzon görülmektedir.

Çizelge 8. Eğitimin alt yapısına ilişkin değerlendirmelerin fakültelere, cinsiyete, aile reisinin eğitimine ve yerleşim merkezlerine göre farklılığının denetimi.

Özellikler	Kruskal-Wallis H-Testi Sonuçları			Duncan Testi ile Farklılık Denetimi (Gruplar ve gruplar içinde sıralamalar önem derecesine göre)			
	Kriter	Khi-kare değeri	SD	Farklı Gruplar			
				N	Grup Elemanları	Ort.	N
1. Fiziksel olanaklar	Fakülte	173.84**	8	1.	Artvin, Maraş, Çankırı	1.56	196
				2.	Düzce, Isparta,	2.06	133
				3.	Bartın, İstanbul, Kastamonu	2.38	243
				4.	Trabzon	3.26	98
	Cinsiyet, eğitim ve yerleşim kriterleri açısından anlamlı bir fark yoktur						--
2. Laboratuvar ve arazi uygulamaları	Fakülte	159.70**	8	1.	Bartın	1.65	83
				2.	Düzce, Maraş, Kastamonu, Çankırı, Artvin	1.92	301
				3.	İstanbul, Trabzon, Isparta	3.01	286
	Cinsiyet, eğitim ve yerleşim kriterleri açısından anlamlı bir fark yoktur						--
3. Akademisyen sayısı	Fakülte	141.53**	8	1.	Düzce, Çankırı	2.34	87
				2.	Maraş, Kastamonu	3.12	144
				3.	Artvin, İstanbul, Isparta, Bartın	3.63	341
				4.	Trabzon	4.05	98
	Cinsiyet, eğitim ve yerleşim kriterleri açısından anlamlı bir fark yoktur						--
4. Akademik deneyim ve yetkinlik	Fakülte	54.00**	8	1.	Düzce	2.6	40
				2.	Çankırı, Kastamonu	3.27	112
				3.	Maraş, İstanbul, Isparta, Artvin, Bartın, Trabzon	3.62	518
	Cinsiyet, eğitim ve yerleşim kriterleri açısından anlamlı bir fark yoktur						--
5. Sosyo-kültürel etkinlikler	Fakülte	90.35**	8	1.	Düzce, Artvin, Kastamonu, Maraş, Bartın, Çankırı	1.67	384
				2.	İstanbul, Isparta, Trabzon	2.35	286
	Cinsiyet, eğitim ve yerleşim kriterleri açısından anlamlı bir fark yoktur						--

O halde, orman fakültelerindeki *eğitimin temel alt yapısına* (fiziksel olanaklar, laboratuvar ve arazi uygulamaları, akademik kadro, sosyo-kültürel etkinlikler) ilişkin olanakların artırılması ve geliştirilmesi, eğitimde kaliteyi de artıracaktır. En azından olumsuz konumda olan fakültelerin temel alt yapısının geliştirilmesi, ormancılık eğitimde belirli bir standardın sağlanmasına hizmet edecektir.

3.4. Öğrenci Bakışıyla Orman Mühendisliği Eğitiminde Sorunlar ve Beklentiler

3.4.1. Sorunlar

Fakültelere göre bazı farklılıklar olmakla beraber, ankete katılan öğrencilerin “*fakülte eğitimi sırasında karşılaştıkları en önemli üç soruna*” ilişkin görüşleri aşağıdaki başlıklar altında derlenmiştir:

- 1) Teorik ders fazlalığı, laboratuvar, arazi uygulamaları ve teknik gezilerin yetersizliği%22.0
- 2) Fiziki alt yapı (bina, derslik, kütüphane, laboratuvar, kampus, sosyal tesis, ısınma) ve araç-gereç yetersizliği.....%17.0
- 3) Araştırmaya değil de, ezbere dayalı bir öğretim ve ders geçme sisteminin olması.....%14.7
- 4) Akademik kadronun yetersizliği, hocaların ilgisizliği ve öğrenci-hoca diyalogunun eksikliği.....%11.9
- 5) Sosyo-kültürel aktivitelerin yetersizliği.....%9.3
- 6) Ders programının uygun olmaması: Ders sayısının fazlalığı, aynı konuların değişik dersler altında verilmesi, işe yaramayan gereksiz derslerin olması, meslek derslerinin az olması ve son sınıfta (geç) verilmesi.....%8.8
- 7) İdari ve yasal yetersizlikler (devam zorunluluğu olması, kredi engeli, sık sık yönetmelik değişikliği vb.).....%6.9
- 8) Diğer (kaynak eksikliği, öğrenciye yardım, barınma, ulaşım, gurbetlik, kız öğrenci sayısının az olması vb.).....%9.4

O halde, öğrenci bakışıyla ormancılık eğitiminde öncelikli olan üç sorunun; *teorik ders fazlalığı ve uygulama eksikliği, fiziki alt yapı yetersizliği ve ezbere dayalı bir öğretim ve ders geçme sisteminin varlığı* olduğu söylenebilir. Ancak bu görüşler fakültelere göre 0.01 güven düzeyinde farklıdır (Khi-kare=41.4**). Buna göre Kastamonu ve Maraş öğrencileri genellikle *fiziki alt yapı yetersizliğini, teorik ders fazlalığını ve sosyo-kültürel aktivitelerin yetersizliğini* sorun olarak görürken, Trabzon, Isparta, Çankırı, Düzce ve Artvin öğrencileri *ezbere dayalı bir öğretim ve ders geçme sisteminin olmasını, akademik kadrodaki yetersizlikleri ve ders programının uygun olmamasını*, İstanbul ve Bartın öğrencileri ise *öğrenci-hoca diyalogunun eksikliğini, idari ve yasal yetersizlikleri ve diğer hususları* (öğrenciye yardım, barınma, ulaşım, gurbetlik, vb.) sorun olarak görmektedir.

Ormancılık eğitimde yukarıdaki sorunlara ilaveten genel nitelikte bazı sorunların olduğu da bilinmektedir. Geray (1993), Duncan ve arkadaşlarına atfen ormancılık eğitiminin 6 temel sorununu: 1) Yüksek nitelikteki öğrenciyi çekmek, 2) Öğretimin kalitesini iyileştirmek, 3) Öğretim programlarını güçlendirmek, 4) Ormancılığın rolüne açıklık getirmek, 5) Sürekli öğretim ve yayım sağlamak ve 6) Ormancılığın imajını düzeltmek şeklinde vermektedir. Uzunsoy (1987) ise; 'Türkiye' ormancılık yüksek öğretiminin başlıca sorunlarını üç aşamalı tanımlamış ve bunları; misyon, formasyon ve yetiştirme sorunu olarak ifade etmiştir. Diğer yandan Sarıbaş (2001), ormancılık eğitiminde teorik derslerin fazla olmasını, teori-uygulama ilişkisinin olmamasını, çok yönlü bilgi verilememesini, meslek ahlakına, evrensel kültür değerlerine ve toplum psikolojisine sahip öğrencilerin yetiştirilememesini önemli sorunlar olarak görmekte ve "öğrencilerin çoğunun maddi sorunu olduğunu, burs ve kredilerin yetersiz olduğunu, öğrencilerin ülke ve dünya sorunlarıyla yeteri derecede ilgilenmediğini, umutsuz, geleceklerine güven duymayan, kaygılı ve rahatsız bir durumda olduklarını" ifade etmektedir.

3.4.2. Beklentiler

Fakültelere göre bazı farklılıklar olmakla beraber tüm öğrencilerin "*ormancılık eğitiminde etkinliği artırmak konusundaki beklentileri*" önem sırasına göre şöyle sıralanmıştır:

- 1) Dersler araştırmaya yönelik olarak ezberden uzak, tartışmalı, katılımcı bir şekilde işlenmeli ve uygun teknoloji kullanılarak ilgi çekici şekilde sunulmalı..... %25.7
- 2) Ders programları günümüzün ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenmeli ve eğitimde branşlaşma sağlanmalı %21.2
- 3) Fakültelerin kampus, bina, derslik, kütüphane, laboratuvar, bilgisayar sınıfı, sosyal tesis gibi fiziki olanakları iyileştirilmeli ve araç-gereç yetersizliği giderilmeli..... %20.5
- 4) Arazi uygulamaları artırılmalı..... %13.5
- 5) Öğretim elemanlarının sayısı ve niteliği artırılmalı..... %6.9
- 6) Yabancı dille eğitime önem verilmeli..... %6.1
- 7) Derslere devam zorunluluğu kaldırılmalı..... %6.1

Ayrıca öğrenciler, eğitimin bir parçası olan stajlara ve bitirme ödevlerine 3.3.2 bölümünde açıklanan öneriler doğrultusunda gereken önemin verilmesini ve orman mühendisliği eğitiminde üçüncü sınıftan itibaren "Çevre-Üretim Teknolojileri-Orman Kaynakları Yönetimi-Silvikültür ve Koruma" şeklinde dördü bir program dahilinde eğitime geçilmesini önermektedir.

4. Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada; Türkiye'deki orman fakültelerinin orman mühendisliği bölümünde okuyan öğrencilerin bakışıyla orman mühendisliği mesleği, ormancılık eğitiminin kapsamı ve yapısı tüm boyutlarıyla sorgulanmaya ve değerlendirilmeye çalışılmıştır. Böylece Türkiye'de ormancılık lisans eğitiminin çağdaş ormancılık anlayışına uygun hale getirilmesinde, öğrencilerin görüşleri ve düşünceleri ortaya konulmaya ve bunlara dayanarak birtakım öneriler geliştirilmeye çalışılmıştır.

Çalışmaya ilişkin bulgular *öğrenci profili*, öğrenci bakışıyla *orman mühendisliği mesleği*, ormancılık eğitiminin *kalitesi, kapsamı ve yapısı* ve *eğitimin temel alt yapısı* başlıkları altında değerlendirilerek, aşağıdaki sonuçlara ulaşılmış ve bazı öneriler geliştirilmiştir;

- Bazı sosyo-ekonomik özellikler (ailenin geliri, aile reisinin eğitimi, üniversiteden önce yaşanan bölge, öğrencinin kent-kır merkezli oluşu, mezun olunan lise türü) itibarıyla *öğrenci profili* bakımından en iyi durumda İ.Ü. Orman Fakültesi'nin, kötü durumda Kastamonu, Artvin ve Maraş orman fakültelerinin olduğu söylenebilir (Çizelge 1 ve 2).

- Fakültele ve cinsiyete göre bazı farklar olsa da, öğrencilerin yaklaşık %50'si orman mühendisini *teknik ve biyolojik işlerle (dikim, bakım, gençleştirme, kesim, yangın vb. işler) uğraşan bir meslek elemanı* olarak görmektedir. Hatta orman mühendisinin ne iş yaptığını bilmeyenlerin oranı (%9.5) da yüksektir. Bu sonuç, orman fakültelerinde orman mühendisliği mesleğinin yeterince tanıtılmadığını, bilgi kompozisyonundaki dengesizlik nedeniyle kapsamının eksik algılandığını ve bu konuda öğrencide vizyon ve misyon oluşturulmadığını göstermektedir. Bunun için en azından 1. yada 2. sınıfta “Orman Mühendisliğine Giriş” adlı bir dersin konulması ve bilgi kompozisyonundaki dengesizliklerin giderilmesi gerekir.

- Bir yandan öğrencilerin mezun olduktan sonra iş bulma ve mesleğin geleceğini değerlendirme konularındaki olumlu düşünceleri (Çizelge 3 ve 4), diğer yandan son yıllarda dünyada ve ülkemizde ormancılık alanındaki gelişmeler ve değişimler dikkate alındığında, öğrencilerin büyük çoğunluğunun ormancılık mesleğini sevdiği, orman mühendisliğini gelecek vadeden ve benzer mesleklere göre nispeten iş garantisi olan bir meslek olarak gördüğü söylenebilir. Ancak öğrencilerin çoğunluğunun OGM'de çalışmak istemesi, bir taraftan OGM'nin mesleğin temsilcisi ve önemli istihdam kurumu olarak görülmesinden, diğer taraftan odun hammaddesi üretimi dışındaki işlevlere yönelik kurumların yeterince tanıtılmamasından ve bu yönde gerekli eğitimin verilmemesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

- Öğrencilerin büyük çoğunluğu (%60) *orman mühendisliği eğitiminin amacını*, çağdaş ormancılık anlayışına uygun tanımlamakta ve yarıdan fazlası (%54.9) orman fakültelerindeki ormancılık eğitimi çağdaş ormancılık anlayışına uygun bulmamaktadır (Çizelge 5 ve 6). Ancak öğrencilerin %72.5'inin biyolojik ve ekolojik kapsamlı derslerin ormancılık eğitiminde önemli olduğunu düşünmesi, ormancılık eğitiminin amacına ilişkin düşünceleriyle çelişmektedir. Çünkü çağdaş ormancılık anlayışına uygun bir eğitime ulaşmada, sadece biyolojik ve ekolojik kapsamlı derslerin önemli görülmesi eksik ve yetersiz bir yaklaşımdır. Bu sonuçlar ormancılığın hâlâ dar kapsamlı bir etkinlik olarak algılandığını, özellikle sosyal ve ekonomik boyutunun tam olarak algılanmadığını, bu konuda gerekli eğitimin verilemediğini, öğrencide vizyon ve misyon oluşturulmadığını göstermektedir.

- Fakültele ve cinsiyete göre bazı farklar olmakla beraber, öğrencilerin yaklaşık %54'ü ormancılık eğitimdeki ders sayısını “normal” bulurken, yarıya yakın bir kısmı uygulanan öğretim ve ders geçme sistemini “uygun” bulmamaktadır (Çizelge 5 ve 6). Öğretim ve ders geçme sisteminin görselliğe, araştırmaya ve uygulamaya dayalı, öğrenci merkezli, başarıyı teşvik edici ve ödüllendirici bir yapıya kavuşturulması gerekmektedir. Keza ormancılık eğitim sisteminin değiştirilmesi, sosyolojinin ormancılık disiplinlerine entegre edilmesi, teori-uygulama işbirliğinin sağlanması, öğrencinin ulusal ve küresel ölçekte düşünen ve araştırma yapan bir formasyonda yetiştirilmesi gerekmektedir.

- Öğrencilerin %60'ı orman mühendisliği eğitiminde bir yıl İngilizce hazırlık sınıfı olmasını isterken, büyük çoğunluğu (%87.6) orman mühendisliği eğitiminde branşlaşmadan yanadır. Buna göre üçüncü sınıftan itibaren “Çevre-Üretim Teknolojileri-Orman Kaynakları Yönetimi-

Silvikültür ve Koruma” şeklinde dördü dal programı dahilinde bir eğitime geçilmesi önerilmektedir.

- Ormanlık eğitimin bir parçası olan stajlarda; ciddiyet (disiplin), motivasyon, planlama, arazi uygulaması, denetim ve katılım eksikliğinin giderilmesi ile bitirme ödevlerine gereken önemin verilmesi halinde, orman mühendisliği eğitiminde kalite artacaktır (Bölüm 3.3.2).

- Öğrencilerin orman mühendisliği eğitimi hakkındaki düşüncelerini belirlemede, farklılıkların denetiminde ve eğitimde kaliteyi artırıcı önlemlerin ortaya konulmasında cinsiyet, aile reisinin eğitimi veya yerleşim merkezi ölçütlerinden ziyade, fakülte ölçütünün esas alınmasının daha anlamlı olduğu anlaşılmıştır.

- Orman fakültelerindeki *eğitimin temel alt yapısına* (fiziksel olanaklar, laboratuvar ve arazi uygulamaları, akademisyen sayısı ve yeterliliği, sosyo-kültürel etkinlikler) ilişkin olanaklar konusunda fakülteler arasında bazı farklar olsa da, bu tür olanakların yetersizliği konusunda öğrenciler tam bir fikir birliği içerisindedir. Öğrenciler genellikle *akademik kadronun sayısını ve yetkinliğini* “yeterli-normal” bulurken, *fiziksel olanakları* (bina, derslik, kütüphane, laboratuvar, kampus, sosyal tesis, araç-gereç vb.), *laboratuvar ve arazi uygulamalarını ve sosyo-kültürel etkinlikleri* “yetersiz” bulmaktadır. Özellikle eğitimin temel alt yapısına ilişkin olanaklar bakımından zayıf olan fakültelerde bu konu daha önemli olup, bu tür olanakların artırılması ve geliştirilmesi, ormanlık eğitimde belirli bir standardın sağlanmasına ve dolayısıyla kalitenin ve etkinliğin artmasına hizmet edecektir. Keza, sosyo-kültürel etkinlikler tüm orman fakültelerinde yetersiz olup, bu konuya gereken önemin verilmesi hem üniversite yaşamının hem de ormanlığın sosyo-kültürel boyutunun gereğidir.

- Fakültele göre bazı farklılıklar olmakla beraber, ankete katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu fakültelerde orman mühendisliği lisans eğitimindeki en önemli üç sorunu;

- 1) Teorik ders fazlalığı, laboratuvar, arazi uygulamaları ve teknik gezilerin yetersizliği,
- 2) Fiziki alt yapı (bina, derslik, kütüphane, laboratuvar, kampus, sosyal tesis) ve araç-gereç yetersizliği,
- 3) Araştırmaya değil de, ezbere dayalı bir öğretim ve ders geçme sistemi

şeklinde görmekte, bunların çözümü ve dolayısıyla ormanlık eğitiminde etkinliğin artırılması için de önem sırasına göre aşağıdaki önerileri yapmaktadır;

- 1) Dersler araştırmaya yönelik olarak ezberden uzak, tartışmalı, katılımcı bir şekilde işlenmeli ve uygun teknoloji kullanılarak ilgi çekici şekilde sunulmalı,
- 2) Ders programları günümüzün ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenmeli ve eğitimde branşlaşma sağlanmalı,
- 3) Fakültelerin kampus, bina, derslik, kütüphane, laboratuvar, bilgisayar sınıfı, sosyal tesis gibi fiziki olanakları iyileştirilmeli ve araç-gereç yetersizliği giderilmelidir.

Sonuç olarak, orman fakültelerinde ormanlık eğitimiyle ilgili yapılacak düzenlemelerde ve iyileştirme çalışmalarında, öğrenci (veya eğitimi talep edenlerin) bakışıyla ormanlık eğitiminde tespit edilen sorunların, yapılan önerilerin ve bu konudaki görüşlerin dikkate alınması ve değerlendirilmesi, ormanlık eğitiminde kaliteyi ve etkinliği artıracaktır.

5. Kaynaklar

- Anonim, 1990. Türkiye’de Orman Mühendisliği Öğretimi ve Orman Mühendislerinin İşlendirilmesi Paneli. OMO Dergisi, Sayı 12, s.18-59, Ankara.
- Anonim, 1992a. İ.Ü. Orman Fakültesinin Orman Mühendisliği Bölümünde Eğitimin Yeniden Düzenlenmesine İlişkin Komisyon Raporu, 12 s., İstanbul.
- Anonim, 1992b. XIX. Uluslararası Ormancılık Öğrencileri Sempozyumu Sonuç Bildirgesi. 30 Eylül-7 Ekim 1991 Hollanda, Orman Mühendisliği Dergisi, Ocak Sayısı, s.41, Ankara.
- Anonim, 2003. 2003 ÖSS Sonuçları Işığında Orman Fakülteleri. Orman ve Av Dergisi. Cilt: 89. Sayı: 5. S:45-46. ANKARA
- Anonim, 2005a. IX. Kalkınma Planı Ormancılık Özel İhtisas Komisyonu (ÖİK) Eğitim Raporu, 14 s., Ankara.
- Anonim, 2005b. 1.Çevre ve Ormancılık Şurası Ormancılık Eğitim Komisyonunun Raporu, 26 s., Ankara.
- Çepel, N. 1984. Ormancılık Öğretimi ile Uygulama Arasındaki İlişkiler. İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 34, Sayı 1, s.33-44, İstanbul.
- Daşdemir, İ. 2006. Orman Kaynakları Yönetiminde Müdahale Odakları ve Türkiye Ormancılığında Durum. Ormancılıkta Sosyo-Ekonomik Sorunlar Kongresi, Kongre Kitabı, s.312-321, 26-28 Mayıs, Ilgaz/Çankırı.
- Daşdemir, İ. 2007. Türkiye’de Orman Mühendisliği Eğitiminin Yeniden Yapılandırılması Konusunda Bazı Değerlendirmeler. Orman ve Av, Sayı 2007-5, s.6-12, Ankara.
- Eraslan, İ. 1989. Türkiye’de Ormancılık Öğretim ve Eğitim Kurumlarının Tarihsel Gelişimi. Ormancılık Eğitim ve Kültür Vakfı Yayın No:1, 157 s., İstanbul.
- Eryılmaz, A. Y. 1993a. Ormancılık Öğretimi ve Bu Konuda Yapılmış Yayınlar. I. Ormancılık Şurası Tebliğleri Kitabı, Cilt II, Orman Bakanlığı Seri No:13, Yayın No:6, s.443-453, Ankara.
- Eryılmaz, A. Y. 1993b. Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi'nin Kuruluşu ve Eğitim-Öğretim Etkinliklerinin Tarihsel Gelişimi. KTÜ Orman Fakültesi Yayın No: 20, s. 1-3, Trabzon.
- Geray, A. U. 1991. Çağdaş Ormancılık Eğitiminin Neresindeyiz? Orman Mühendisliği Dergisi, Şubat Sayısı, s.27-31, Ankara.
- Geray, A. U. 1993. Ormancılıkta Eğitim Reformu. 1. Ormancılık Şurası Tebliği, Cilt 2, s.454-460, Ankara.
- Görçelioğlu, E. 2001. Ormancılık Öğretim ve Eğitiminde Yeni Arayışlar, İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 51, Sayı 2, s.1-15, İstanbul.
- İnal, S. 1968. Türkiye’de Ormancılık Yüksek Öğretimi. İ.Ü. Orman Fakültesi Yayın No:1270/123, İstanbul.
- Kalıpsız, A. 1981. İstatistik Yöntemler. İ.Ü.O.F. Yayın No : 2837/294, 558 s., İstanbul.
- Kalıpsız, A., Gülen İ. ve Tokmanoğlu, T. 1969. İ.Ü. Orman Fakültesi'nin Öğretim ve Eğitim Sorunları ve Çözüm Yolları Hakkında Rapor. İstanbul.
- Miller, H. 2004. Trends in forestry education in Great Britain and Germany, 1992 to 2001. (www.fao.org/forestry/site/unasy1va, 05.04.2007).
- Nair, C.T.S. 2004. What does the future hold for forestry education? (www.fao.org/forestry/site/unasy1va, 06.04.2007).
- Özdamar, K. 2002. Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizleri (4. Baskı). ISBN 975-6786-00-7, Kaan Kitabevi, 686 s., Eskişehir.
- Özkan, N. 1984. Ormancılık Öğretimi. Orman Mühendisliği Dergisi, Ocak Sayısı, s.35-39, Ankara.

- Sarıbaşı, M. 2001. Çağdaş Ormancılık Eğitimi. 1. Ulusal Ormancılık Kongresi Bildirisi, Kongre Kitabı, TOD Yayını, ISBN 975-93478-0-6, s.267-276, Ankara.
- Tokmanoğlu, T. 1998. Ormancılık Eğitimi. Orman Mühendisliği Dergisi, Sayı 4, s.25-27, Ankara.
- Toksoy, D. Ayyıldız, H. ve Özden S. 2001. Türkiye'de Bazı Orman Mühendisliği Bölümü Öğrencilerinin Sosyo-Ekonomik Özellikleri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi Seri B, Cilt 51, Sayı 2, Sayfa 43-53, İstanbul.
- Tolunay, A. 2001. Ormancılıkta Uygulayıcı Teknik Personel Eğitimi. 1. Ulusal Ormancılık Kongresi Bildirisi, Kongre Kitabı, TOD Yayını, ISBN 975-93478-0-6, s.252-266, Ankara.
- Tuncer, M. 2007. Dünyada ve Türkiye'de Ormancılık Yüksek Öğreniminde Ekonomi Eğitiminin Rolü. ZKÜ, Bartın Orman Fakültesi Bitirme Tezi, 28 s., Bartın.
- Türker, M. F. 2005. Orman Mühendisliği Eğitim-Öğretimi Üzerine Bazı Değerlendirmeler (KTÜ Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü Örneği). 1. Çevre ve Ormancılık Şurası-Tebliğler, 4. Cilt, s.1647-1657, Mart 2005, Antalya.
- Uzunsoy, O. 1987. Türkiye'de Ormancılık Yüksek Öğretiminin Başlıca Sorunları. Türkiye'de Ormancılık Eğitimi Semineri Tebliği, OGM Yayını, s.79-84, İstanbul.

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ ORMAN FAKÜLTESİ ORMAN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN ORMANCILIK EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNE BAKIŞI

Doç. Dr. Serdar CARUS¹ Arş. Gör. Cengiz YÜCEDAĞ²

¹ S.D.Ü., Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü, 32260-İSPARTA, scarus@orman.sdu.edu.tr

² S.D.Ü., Fen Bil.Ens.Müd., Orman Müh. ABD.,32260-İSPARTA, cyucedag@orman.sdu.edu.tr

Özet

Bu çalışma, Süleyman Demirel Üniversitesi (S.D.Ü.), Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü'nde okuyan öğrencilerin Ormancılık Eğitim-Öğretimine bakışını ve bunu etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla, 2006-2007 Eğitim-Öğretim bahar yarı yılında Orman Mühendisliği Bölümünde devamlılık halinde okuyan 160 öğrenciden 75'ine (2, 3 ve 4'üncü sınıf öğrencilerinden her bir gruptan 25'er adet) basit rasgele örnekleme yöntemiyle sınıf ortamında yüz yüze anket yapılmıştır. Öğrencilerin, Fakülte Eğitim-Öğretim sistemine bakışı 24 soruluk anket formu ile belirlenmiştir. Öğrencilere yöneltilen dört seçenekli (çok= 4, oldukça= 3, az=2 ve hiç=1) sorular, dört ayrı bölümden oluşmaktadır. Sorularda sırasıyla; 1) Fakülte öğretim üyelerinin ders işlemede araç-gereç kullanımı, 2) Öğretim üyelerinin ders işlemede seçtiği öğretim yöntemleri ve öğrencilerde bilimsel araştırma yeteneğini geliştirme yeteneği, 3) Ormancılık Eğitim-Öğretim sistemi ile öğrencinin Orman Mühendisliği mesleğine bakışı ve 4) Ankete katılan öğrencilere ait bazı demografik özellikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin, anket sorularına verdikleri cevaplarla elde edilen veriler bilgisayarda düzenlenerek, SPSS Ver. 15.0 istatistik paket programı aracılığıyla değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler frekans (yüzdeler) olarak değerlendirilmiş ve istatistik analizde Ki-kare (χ^2) ve tanımlayıcı istatistikler (aritmetik ortalama, standart sapma) kullanılmıştır.

Çalışmanın sonucunda, S.D.Ü., Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü'nde okuyan öğrencilerin ormancılık Eğitim-Öğretim sistemine bakışında istatistik anlamda farklılıklar ve isteklerinin olduğu belirlenmiştir. Fakültede öğretim üyelerinin ders işlemede ezbercilik yerine kalıcı öğrenme ve bunun içinde ders işlemede uygulamaya gerekli önemin verilmesini (%93.3), derste güncel konulara yer verilmesini, araştırma yapmaya teşvik verilmesini ve meslek derslerinin alt sınıflarda verilmesini (%69.3) istemektedirler. Ayrıca, son sınıfta uzun süreli staj eğitimini (%81.3), Eğitim-Öğretiminde fazla ders olduğu inancını (%76) ve yaz stajı uygulamasındaki memnuniyetsizliğini (%46.7) belirtmişlerdir. Bu memnuniyetsizliklerin ana nedenleri, Fakültenin kuruluş döneminden gelişme dönemine geçiş sürecinde (12 yıllık geçmişe sahip) olması, alt yapı (bina, derslik, laboratuvar ve uygulama alanı) ve bazı Anabilim Dallarında öğretim üyesi eksikliği, araştırma, Eğitim- Öğretim için arazide uygulama yapma zorluğu ile açıklanabilir. Öğrencilerin, Fakülte Eğitim-Öğretim sürecinde başarı grafiğinin yükseltilmesi için, öğrencilerin Ormancılık Eğitim-Öğretim sistemine bakışının değerlendirilmesi ve onların belirttikleri memnuniyetsizliklerin giderilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Üniversite öğrencileri, Öğretim üyesi, Anket, Ki-kare testi.

Students Views On Forestry Training And Education In Süleyman Demirel University, Faculty Of Forestry, Forest Engineering Department

Abstract

The aim of this study was to determine student's views on training and education in Süleyman Demirel University, Faculty of Forestry, Forest Engineering Department and the factors affecting these views. For this, 75 students were selected randomly (2, 3 and 4th year students) from 160 students of Forest Engineering Department in spring semester of 2006-2007 academic year. It was

employed a poll by using the method of simple randomized sampling in classroom. The form of poll was comprised 24 questions with four alternatives (very=4, fairly=3, rarely=2 and never=1) concerning four different part. The questions were as follows: 1) the using of teaching tools by university lecturer in lessons, 2) the training methods selected by lecturer and the developing research capacity of students in lessons, 3) the view of students on forestry training-education and forest engineering department and 4) some demographic characteristics of the students participated in poll. The data (frequency) obtained from poll were evaluated by using SPSS Windows Ver. 15.0 Statistical Packet Program. Chi-square test (χ^2) and descriptive statistics (arithmetical mean and standard deviation) were used in statistical analysis.

In the result of the study, it has been found that there were statistically differences on the view of the students on forestry training and education. The students demanded permanent learning instead of memorizing in lessons. In order to realize this, they strongly believed that the lesson practices should be taken into consideration (93.3%) and the lecturer should extend the actual issues and encourage the research. However, they wished that the vocation lessons should be given in subclasses (69.3%). In addition, they made a formal request of long-period apprenticeship training in the last academic year (81.3%) and pointed out that they had too many lessons in the training-education (76%) and they complained about summer apprenticeship training (46.7%). The main reasons of these discontentments could be explained with establishment period of faculty, namely, shortages of background facilities (building, laboratory, classroom etc.) and the numbers of lecturers available and difficulties in the lesson practices. In conclusion, should these discontentments be overcome the success graph of the faculty would be increased.

Keywords: University students and lecturer, poll, chi-square test

1. Giriş

Ülkemizde 2000 yılında yapılan nüfus sayımına göre 62.8 milyon ve yaklaşık %32'si genç nüfustur. Nüfusun %39.9'u eğitim kapsamında olup bunun 1.330241'i yükseköğretim öğrencisidir (URL-2, 2007). Üniversiteler bilgi-beceri kazandıran eğitim-öğretim kurumlarıdır. Öğrencilere, okul çağında okul ortamında verilen eğitim-öğretim faaliyetlerinin niteliği toplumun geleceği açısından çok önemlidir. Eğitim- öğretim değerlendirme ölçütlerinden eğitim-öğretim hizmetlerinin planlanmasında da yararlanılmaktadır. Sosyo-ekonomik düzeyine bakmaksızın, ülkelerin ulusal bütçelerinden eğitim-öğretime ayrılan paylarının kısıtlı olması nedeniyle yöneticiler ya da karar vericiler eğitim-öğretim alanındaki öncelikleri daha iyi bir şekilde belirlemek ve buna uygun olarak kullanmak istemektedirler.

Anket çalışmaları ile çoğu zaman örneklemden elde ettiğimiz bilgileri kullanarak, hedef kitle ile ilgili tahminler yapılır. Çoğu zaman bu bilgiler alacağımız kararlara temel teşkil eder (Kalıpsız, 1981). Örneğin, pilot okullarda etkinliği doğrulanan bir eğitim sistemi, tüm ülke genelinde uygulamaya konulabilir.

Orman Mühendisliği Bölümü eğitim-öğretiminde amaç; bilimsel bir anlayışla ormanın bir ekosistem olarak değerlendirilmesine, genetik ıslah ilkeleri çerçevesinde iyileştirilmesine, geliştirilmesine ve doğal ve/veya yapay yollarla gençleştirilmesine işletilmesine ve korunmasına ilişkin biyoteknik, sosyo-ekonomik ve kolektif-kültürel konularda eğitim, öğretim, araştırma ve danışmanlık hizmetleri vermektir. Bu nedenle Orman Mühendisliği Bölümü'nü tercih edecek kişilerin matematik-fen konularıyla ilgi duyan, sosyal ilişkilere yatkın, dışa dönük, yaratıcı, mücadeleci ve mutlaka doğayı seven bir yapıya sahip olması gerekir. Dört yıllık (8 yarıyıl) öğretim süresinde alınan toplam 61 adet dersle (165 kredi) akademik eğitimin tamamlandığı ve Orman Mühendisliği Bölümü'nü bitirenlere de "Lisans Diploması" ve "Orman Mühendisi" ünvanı verilmektedir. Orman Mühendisleri başta Çevre ve Orman Bakanlığı'nın Genel Müdürlükleri, Devlet Su İşleri olmak üzere kamu ve özel sektöre ait birimlerin çoğunda görev alabilmektedir (URL-2, 2007). Üniversite Seçme ve Yerleştirme Sınavı (ÖSYM) sonucunda Sayısal Ağırlıklı puan türüne göre öğrenci alan Orman Mühendisliği Bölümü Havza Amenajmanı, Orman

Amenajmanı, Orman Botaniği, Orman Ekonomisi, Orman Entomoloji ve Koruma, Orman İnşaatı, Geodezi ve Fotogrametri, Silvikültür ve Toprak İlimi ve Ekolojisi Anabilim Dallarından oluşmaktadır.

Bu çalışmada amaç, Süleyman Demirel Üniversitesi (S.D.Ü.), Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü'nde okuyan öğrencilerin Fakülte'de verilen ormancılık Eğitim-Öğretim sistemi ile ilgili görüşlerini değerlendirmektir.

2. Materyal ve Yöntem

SDÜ. Orman Fakültesi, 1995-1996 Eğitim-Öğretim yılında tek bölüm olarak Orman Mühendisliği Bölümü ile eğitime başlamıştır (URL-2, 2007). Fakülte, Orman Mühendisliği Bölümü'nde 2006-2007 bahar yarıyılı itibarıyla 2, 3 ve 4. sınıfta öğrenim gören toplam 160 öğrenci bulunmaktadır. Bu çalışmada, Mayıs 2007 tarihinde kesitsel olarak Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü araştırmanın toplumu olarak belirlenmiştir. Bu öğrencilerin ormancılık eğitim-öğretim sistemine bakışını izleyebilmek için, gerekli örnek büyüklüğü, toplumun büyüklüğü dikkate alınarak ve $\alpha=0.05$ önem düzeyi seçilmek suretiyle formül 1 yardımıyla $n=33$ olarak hesaplanmıştır.

$$n = \frac{z^2 \cdot N \cdot p \cdot q}{N \cdot d^2 + p \cdot q} \quad (1)$$

n=örnek büyüklüğü,

z= Güven katsayısı (%95 güven düzeyi için bu katsayı 1.96 alınmaktadır),

N= Toplum büyüklüğü,

p= Ölçmek istediğimiz özelliğin toplumda bulunma olasılığı (%70-80 alınmaktadır),

q= 1- p, ölçmek istediğimiz özelliğin toplumda bulunmama olasılığı,

d= Kabul edilen örnekleme hatası (Çalışmamız için %10 alınmıştır).

Çalışmamızda Formül 1 ile bulunan örnek büyüklüğü $n=33$ yerine, elde edilecek sonuçların güvenilirliğini daha da artırmak ve örnek büyüklüğünün artırma olanağı da bulunduğu (derslerin yoğun dönemi ve devamın da fazla olduğu Mayıs ayı dönemi) örnek büyüklüğü 75'e çıkartılmıştır. Örnek büyüklüğünün dağıtımı içinde, bölüm öğrencileri önce sınıflara göre üç gruba ayrılmış (2, 3 ve 4) ve her gruptan da 25'er öğrencide anket yapılmıştır. Matbu hazırlanan anket formları ile 24 soru bir kerede basit rasgele örnekleme yöntemiyle sınıfta öğrencilere dağıtılmıştır. Ayrıca altı adette demografik içerikli olmak üzere, toplam 30 soru yöneltilmiştir (URL-1, 2007). Ön açıklamalar yapılarak özgür iradeleri ile soruları yanıtlamaları sağlanmıştır. Sorular kendini tanımlayıcılar dışında, dört seçenekten (olumludan olumsuz doğru sıralı; çok (4), oldukça (3), az (2) ve hiç (1) şeklinde) oluşmaktadır.

Araştırmamızda yapılan anket çalışmasında SDÜ., Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü öğrencilerinin sorulara verdiği cevaplar bakımından istatistik olarak anlamlı değişiklik gösterip göstermediği incelenmek istenmektedir (Kalıpsız, 1981). Anket sorusunda önem derecesinin hesaplanması için, her bir seçeneği işaretleyen kişi sayısı ile o seçeneğin puanı çarpılmıştır. Daha sonra elde edilen değer, toplam cevaplayıcı sayısına bölünmüştür. Bu durumda aritmetik ortalama dörde yaklaştıkça faktörün öneminin arttığı söylenebilir. Standart sapmayı da soruların karşılaştırılmasında kullanabiliriz (Arseven, 2004; Baş, 2006).

Anket yoluyla elde edilen veriler bilgisayarda düzenlenerek, SPSS Ver. 10.0 istatistik paket programı aracılığıyla değerlendirilmiştir. İstatistik analizde anlamlılık düzeyi $p<0.001$ olarak alınmıştır. Elde edilen veriler frekans ve yüzdelik olarak değerlendirilmiş ve istatistik analizde Ki-

kare (χ^2) ve tanımlayıcı istatistikler (aritmetik ortalama, standart sapma) kullanılmıştır. Ayrıca, sorulara verilen cevapların yorumlanması için de gerekli olan grafikler MS Excel’ de yapılmıştır.

3. Bulgular ve Tartışma

Anket yapılan öğrenciler, ikinci sınıfta okuyan 80 öğrenciden 25’i (%31.25), üçüncü sınıfta okuyan 40 öğrenciden 25’i (%62.5) ve dördüncü sınıfta okuyan 40 öğrenciden 25’i (%62.5) ne karşılık gelmektedir. Öğrencilere yöneltilen dört seçeneğe (çok, oldukça, az ve hiç) sorular dört ayrı bölümden oluşmaktadır. Sorular ile sırasıyla; 1) Fakülte öğretim üyelerinin ders işleme araç-gereç kullanımı, 2) Öğretim üyelerinin dersi işleme seçtiği öğretim yöntemleri ve öğrencilerde araştırma yeteneğini geliştirme yeteneği, 3) Ormancılık Eğitim ve Öğretim sistemi ile öğrencinin orman mühendisliği mesleğine bakış açısındaki değişim ve 4) Fakültede kayıtlı öğrencilere ait bazı demografik özellikler değerlendirilmiştir. Çalışmamızda bu bölümler aşağıda alt başlıklar halinde incelenmiştir.

Çizelge 1’de verilen sorulara ait homojenlik testi için gerekli olan Ki-kare test istatistiğini hesaplayabilmek için her gözlenen veri için ilk önce beklenen değeri bulmak gerekir. Sıfır hipotezde öğrencilerin tercihlerinin her tercih grubunda aynı olması beklenir. Toplam öğrenci sayısı 75 olduğuna göre, bu sayının seçeneklere eşit sayıda gözlenmesi her seçenekte $75/4=18.75$ öğrencinin tercih etmesi demektir. Ayrıca, genel bir anlatım olarak, χ^2 istatistiği ne kadar büyük olursa gözlenen frekansların, sıfır hipotezine bağlı olarak elde edilen beklenen frekansların oluşturduğu toplumdan gelme olasılığı o kadar küçük olacaktır.

1- Fakülte öğretim üyelerinin ders işleme araç-gereç kullanımı (Soru1- 2),

Soru 1. Öğrenciler, öğretim üyelerinin ders işleme araç-gereç kullanım becerisinin oldukça (iyi) seçeneğini seçmekle düşünmektedirler. Ayrıca, toplam 48 (12+36) öğrencide (%64) derste araç-gereç kullanımından memnuniyet duymaktadır. Öğrenci cevaplarının homojen olduğu χ^2 testi ile ($\chi^2=37.907^{***}$) ile red edilmiş ve öğrencilerin seçeneklerinin farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Soru 2. Öğrenciler, öğretim üyelerinin ders işleme araç-gereç bozulma endişesi duymadığını toplam 64 (43+21; %85) frekansı ile belirtmişlerdir ($\chi^2=50.600^{***}$).

Ayrıca, Çizelge 1’ de verilen aritmetik ortalamalara göre en yüksek değer Soru 2’ de görülmekte ve bu da Soru 2’ de öğrencilerin en yüksek memnuniyete sahip olduklarını göstermektedir.

2- Öğretim üyelerinin dersi işleme seçtiği öğretim yöntemleri ve öğrencilerde araştırma yeteneğini geliştirme yeteneği (Soru 3- 16),

Soru 3. Öğrenciler, öğretim üyelerinin ders işleme uygun yöntem kullanım becerisinin oldukça iyi olduğunu düşünmektedirler. Ayrıca, toplam 62 (15+47; %82.7) öğrencide derste uygun yöntem kullanımından memnuniyet duymaktadır ($\chi^2=62.547^{***}$).

Soru 4. Öğrenciler, öğretim üyelerinin ders işleme öğretim yönteminden (ezbercilikten yerine kalıcı öğrenme) memnuniyetini toplam 22 (4+18; %29.3) frekansı ile belirtmekte %70.7 oranında öğretim yöntemini beğenmemektedirler ($\chi^2=18.067^{***}$).

Soru 5. Öğrenciler, öğretim üyelerinin ders işleme uygulamaya gerekli önemi vermediğini düşünmekte ve 27 (4+23; %36) frekansı ile belirtmişlerdir ($\chi^2=30.867^{***}$).

Soru 6. Öğrenciler, öğretim üyelerinin derste kendilerine araştırma amaçlı yardımı 40 (7+33; %53.3) frekansı ile istemektedirler ($\chi^2=21.587^{***}$).

Soru 7. Öğrenciler, öğretim üyelerinin ders işlemede kendi görüşlerini 42 (9+33; %56) frekansı ile istemektedirler ($\chi^2=22.440^{***}$).

Çizelge 1. Ankette yöneltilen sorular ve cevaplara ilişkin bazı istatistikler

Soru	Aritmetik ortalama	Standart sapma	Seçenek dağılımı (Yüzde)			
			4	3	2	1
1-Öğretim üyelerinin ders işlemede araç-gereç kullanım becerisi	2.7867	0.7221	12 (%16)-36 (%48)-26 (%35)-1 (%1)			
2-Öğretim üyelerinin ders araç-gereç kullanımında bozulma endişesi	3.3333	0.9492	43 (%57)-21 (%28)-4 (%5)-7 (%9)			
3-Öğretim üyelerinin ders işlemede yöntem bilgisine sahipliği	3.0133	0.6471	15 (%20)-47 (%63)-12 (%16)-1 (%1)			
4-Öğretim üyelerinin dersi işlemede seçtiği öğretim yöntemleri	2.0000	0.9005	4 (%5)-18 (%24)-27 (%36)-26 (%35)			
5-Öğretim üyelerinin dersi işlemede uygulamalara verdiği önem	2,2533	0.7900	4 (%5)-23 (%31)-36 (%48)-12 (%16)			
6-Öğretim üyelerinin derste öğrenciye araştırma amaçlı uygulamada yardımcı olmak	2.4667	0.8751	7 (%9)-33 (%44)-23 (%31)-12 (%16)			
7-Öğretim üyelerinin derste öğrenci görüşlerine önem vermesi	2.5600	0.8580	9 (%12)-33 (%44)-24 (%32)- 9 (%12)			
8-Öğretim üyelerinin derste tartışma ortamında ders işlemeye önem vermesi	2.4667	0.8436	9 (%12)-25 (%33)-33_ (%44)-8 (%11)			
9-Öğrencinin derste bilimsel tartışmaya isteği	2.9733	0.7706	18 (%24)-40 (%53)-14 (%19)-3 (%4)			
10-Öğretim üyelerinin derste güncel konulara ilgili yaklaşım gayreti	2.5333	0.8595	9 (%12)-31 (%41)-26 (%35)-9 (%12)			
11-Öğrencinin grup çalışması veya araştırma yapma isteği	2.7867	0.8103	12 (%16)-41 (%55)-16 (%21)-6 (%8)			
12-Öğretim üyelerinin öğrenciye çevreyi araştırmasında Fakülte imkanlarını sunması	2.5067	0.8281	7 (%9)-33 (%44)-26 (%35)-9 (%12)			
13-Öğretim üyelerinin derste konuları kavratma isteği	2.8133	0.6915	10 (%13)-43 (%57)-20 (%27)-2 (%3)			
14-Öğretim üyelerinin öğrencilerde çeşitli çevresel sorunları çözüm bulmaya yönlendirmesi	2.5200	0.8908	12 (%16)-23 (%31)-32 (%43)-8 (%11)			
15-Öğretim üyelerinin öğrencilerde şahsi sorunlara çözüm bulma isteği	2.7467	0.8235	12 (%16)-38 (%51)-19 (%25)-6 (%8)			
16-Öğretim üyelerinin öğrencilerde yetenekleri ortaya çıkarma isteği	2.3333	0.8595	7 (%9)-23 (%31)-33 (%44)-12 (%16)			
17-Öğrencinin ormancılık mesleğini seçme isteği	3.2800	0.7809	34 (%45)-30 (%40)-9 (%12)-2 (%3)			
18-Öğrencinin ormancılıkla ilgili belgeselleri TV'den izleme isteği	3.1200	0.8213	28 (%37)-30 (%40)-15 (%20)-2 (%3)			
19-Ormancılık bilgisini çevresi ile paylaşma isteği	3.3200	0.7196	33 (%44)-35 (%47)-5 (%6)-2 (%3)			
20-Öğrencinin ormancılık mesleğini arazi uygulamalarıyla öğrenme isteği	3.5733	0.7008	50 (%66)-20 (%27)-3 (%4)-2 (%3)			
21-Öğrencinin meslek derslerinin alt sınıflarda	2.9333	0.8436	21 (%28)-31 (%41)-20 (%27)-3 (%4)			

verilmesi isteği			
22-Öğrencinin son sınıfta uzun süreli staj eğitimi isteği	3.3067	0.9296	42 (%56)-19 (%26)-9 (%12)-5 (%6)
23-Fakülte eğitim-öğretiminde fazla ders olduğu kanaati	3.1733	0.9497	36 (%48)-21 (%28)-13 (%18)-5 (%6)
24-Öğrencinin yaz stajı uygulaması memnuniyeti	2.4133	0.9877	9 (%12)-31 (%41)-17 (%23)-18 (%24)

* 4-Çok, 3- Oldukça, 2-Az, 1- Hiç

Soru 8. Öğrenciler, öğretim üyelerinin ders işlemede tartışarak (soru cevap) işlemesi isteği 34 (9+25; %45.3) frekansı ile istemektedirler ($\chi^2=24.147^{***}$).

Soru 9. Öğrenciler, ders işlemede tartışmaya katılma isteği 58 (18+40; %77.3) frekansı ile istemektedirler ($\chi^2=38.547^{***}$).

Soru 10. Öğrenciler, öğretim üyelerinin derste güncel konulara ilgili yaklaşımındaki gayretindeki memnuniyetini 40 (9+31; %53.3) frekansı ile istemektedirler ($\chi^2=20.947^{***}$).

Soru 11. Öğrenciler, grup halinde çalışma ve araştırma yapmayı 53 (12+41; %70.7) frekansı ile istemektedirler ($\chi^2=37.907^{***}$).

Soru 12. Öğrenciler, öğretim üyelerinin çevre araştırmasında Fakülte imkanlarının sunmasındaki memnuniyetlerini 40 (7+33; %53.3) frekansı ile belirtmişlerdir ($\chi^2=26.067^{***}$).

Soru 13. Öğrenciler, öğretim üyelerinin derste konuları kavratma isteği konusundaki memnuniyetlerini 53 (10+43; %70.7) frekansı ile belirtmişlerdir ($\chi^2=50.493^{***}$).

Soru 14. Öğrenciler, öğretim üyelerinin öğrencilerde çeşitli çevresel sorunları çözüm bulmaya yönlendirmesi memnuniyetlerini 35 (12+23; %46.7) frekansı ile belirtmişlerdir ($\chi^2=18.920^{***}$).

Soru 15. Öğrenciler, öğretim üyelerinin öğrencilerde şahsi sorunlara çözüm bulma isteği memnuniyetlerini 50 (12+48; %66.7) frekansı ile belirtmişlerdir ($\chi^2=30.867^{***}$).

Soru 16. Öğrenciler, öğretim üyelerinin kendilerinde çeşitli yetenekleri ortaya çıkarma isteği memnuniyetlerini 30 (7+23; %40) frekansı ile belirtmişlerdir ($\chi^2=21.587^{***}$).

Öğrenciler, sorulara verdikleri seçeneklere ait puanların aritmetik ortalamaları ile, örneğin 2 ile seçenek 2'nin karşılığı olan Az memnuniyeti veya 2.2533 aritmetik ortalama ile de, Az seçeneğine oldukça yakındır. Soru 3-16 sonuçları değerlendirildiğinde, öğrenciler derslerde soyut -ezbercilik yapma yerine somut- uygulamalı eğitimi istemektedirler.

3- Ormancılık Eğitim ve Öğretim sistemi ile öğrencinin Orman Mühendisliği mesleğine bakışı (Soru 17- 24),

Soru 17. Öğrenciler, ormancılık mesleğini seçme isteğini 64 (34+30; %85.3) frekansı ile belirtmişlerdir. Yalnız 11 öğrenci (%14.7) şimdilik ormancılık mesleğini yapmayı az veya hiç düşünmemektedir ($\chi^2=39.187^{***}$).

Soru 18. Öğrenciler, ormancılıkla ilgili belgeselleri TV'den izleme isteğini 58 (28+30; %77.3) frekansı ile belirtmişlerdir ($\chi^2=27.027^{***}$).

Soru 19. Öğrenciler, ormancılık bilgisini çevresi ile paylaşma isteğini 68 (33+35; %90.7) frekansı ile belirtmişlerdir. ($\chi^2=49.960^{***}$)

Soru 20. Öğrenciler, ormancılık mesleğini arazi uygulamalarıyla öğrenme isteğini 70 (50+20; %93.3) frekansı ile belirtmişlerdir ($\chi^2=80.360^{***}$).

Soru 21. Öğrenciler, meslek derslerinin alt sınıflarda verilmesi isteğini 52 (21+31; %69.3) frekansı ile belirtmişlerdir ($\chi^2=21.587^{***}$).

Soru 22. Öğrenciler, son sınıfta uzun süreli staj eğitimi isteği meslek derslerinin alt sınıflarda verilmesi isteğini 61 (42+19; %81.3) frekansı ile belirtmişlerdir. ($\chi^2=43.987^{***}$)

Soru 23. Öğrenciler, Fakülte eğitim-öğretiminde fazla ders olduğu kanaatini 57 (36+21; %76) frekansı ile belirtmişlerdir ($\chi^2=27.987^{***}$).

Soru 24. Öğrenciler, yaz stajı uygulaması memnuniyetini 40 (9+31; %53.3) frekansı ile belirtmişlerdir ($\chi^2=13.267^{***}$).

4- Ankete katılan öğrencilere ait bazı demografik özellikler (Soru 25- 30),

Soru 25. Ankete katılan öğrenciler, erkek (63) ve kız (12) olmak üzere toplam 75 kişidir.

Soru 26. Öğrencilerin ailelerinin aylık gelir gruplarına dağılımı (x1000 olarak) 0-500 (17), 501-750 (18), 751-1000 (24) ve x>1000 (16) olmak üzere orta gelir grubunda yer almaktadır.

Soru 27. Öğrencilerin ÖSYM tarafından yapılan yerleştirmede, Fakülteyi tercih etme gruplarına dağılımı 1-5 (23), 6-10 (24), 11-15 (20) ve x>16 (8) şeklinde olmakta ve öğrenciler en fazla ikinci grupta (6-10) tercih yapmaktadır.

Soru 28. Öğrencilerin ailelerinin meslek gruplarına dağılımı Kamu (16), Özel (22), Çiftçi (13) ve Emekli (24) olmak üzere homojene yakın dağılım göstermektedir.

Soru 29. Öğrencilerin kardeş sayısı gruplarına dağılımı 0-2 (49), 3-4 (16), 5-7 (7) ve x>8 (3) olmak üzere çoğunluk ilk grupta ve çekirdek aile yapısındadır.

Soru 30. Öğrencilerin geldikleri illerin nüfus sayısı gruplarına dağılımı incelendiğinde (x1000 olarak) 100-500 (12), 501-750 (16), 751-1000 (13) ve x>1000 (34) olmak üzere genelde büyük illere ait yerleşim yerlerinden gelmektedirler (Isparta ilk grupta yer almaktadır).

4. Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak S.D.Ü., Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü'nde okuyan öğrencilerin Ormancılık Eğitim-Öğretim sistemine bakışında farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Çalışmamızdaki Çizelge 1'de verilen sonuçların Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü'ndeki Eğitim-Öğretimindeki başarı grafiğinin yükseltilmesi açısından yararlı olacağı düşüncesini taşımaktayız.

Ankette verilen cevaplara göre yapılan değerlendirmede, öğrenciler genel olarak iki noktayı belirtmektedirler;

1) Fakültede ilk yıldan itibaren, öğretim üyelerinin ders işlemede ezbercilik yerine kalıcı öğrenme (görüş belirtme, ön çalışma, grup çalışması vb.) ve bunun içinde ders işlemede uygulamaya gerekli önemin verilmesini (%93.3), derste güncel konulara yer verilmesini, kendilerinde araştırma yapmaya teşvik edilmelerini ve meslek derslerinin alt sınıflarda verilmesini (%69.3) istemektedirler. Bununda periyodik olarak yapılacak denemelerle doğruluğunun denetlenmesi gerekmektedir.

2) Son sınıfta uzun süreli staj eğitimini (%81.3), Eğitim-Öğretiminde fazla ders olduğu inancını (%76) ve yaz stajı uygulamasındaki memnuniyetsizliğini (%46.7) belirtmişlerdir. Bunda öğrencilerin yaz stajı yapılması sırasında, bazı yörelerde ormancılık faaliyetlerinin azlığı veya sezon itibarıyla tamamlanmış olmasının uygulama eksikliğine sebep olduğu düşünülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %81.3'ü mezuniyet sonrası göreve başlama ve yeni çalışma ortamına uyumda uzun staj uygulamasının yararlı olacağını, staj sürecinden mezun bir orman mühendisi ile bu süreçten geçmemiş orman mühendisi arasında fark olacağını da ifade etmişlerdir.

Öğrencilerde görülen bu çeşitli konularda belirlenen memnuniyetsizlik durumu, Fakültenin gelişme döneminde (12 yıllık geçmişe sahip) olması, alt yapı (bina, derslik, laboratuvar ve uygulama alanı) eksikliği, bazı Anabilim Dallarında öğretim üyesi sayısı, Öğretim üyelerinin derslerde deneyim eksikliği, araştırma- Eğitim ve Öğretim için arazide uygulama yapma zorluğu gibi nedenlerden dolayı ortaya çıkmaktadır.

S.D.Ü., Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü öğrencilerinin %84 oranında Isparta'dan daha gelişkin illerden geldikleri, orta gelir grubunda, çeşitli meslek gruplarında ve genellikle erkek (%84) oluşu dikkat çekicidir. Bu bulgular bize, çoğunluğu gelişmiş illerden gelen öğrencilerin Süleyman Demirel Üniversitesini bölgelerindeki üniversitelere alternatif olarak tercih ettiklerini göstermektedir. Öğrencilerin başarılarını artırmak için öğrencilerin Eğitim-Öğretim sistemlerine bakışlarının değerlendirilmesi ve onların çözülmesi yönünde herkesin üzerine düşen görevleri yapması gerektiği ortaya çıkmaktadır.

5. Kaynaklar

- Arseven, A.,2004. Anket Hazırlama (Alan Araştırmaları İçin), Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, 93s., Ankara.
- Baş,T., 2006. Anket Nasıl Hazırlanır?, Anket Nasıl Uygulanır?, Anket Nasıl Değerlendirilir? Seçkin Yayınevi, 236s., Ankara.
- Kalıpsız, A. 1981. İstatistik Yöntemler. İ.Ü. Yayın No: 2837, Fakülte No:294, 558s., İstanbul.
- URL-1, 2007. Türkiye'de İllere Göre Şehir ve Köy Nüfusu (2000 Yılı Nüfus Sayımı Sonuçları). <http://tr.wikipedia.org> (Ziyaret Tarihi: 20.07.2007)
- URL-2, 2007. SDÜ.,Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü Genel Bilgileri. <http://sablon.sdu.edu.tr/fakulteler/orman/> (Ziyaret tarihi: 25.07.2007).

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ ORMAN FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN FAKÜLTE KÜLTÜRÜNÜ ALGILAMALARI

Yrd. Doç. Dr. Mehmet KORKMAZ¹
Araş Gör. Ayhan AKYOL³

Yrd. Doç. Dr. Hasan ALKAN²
Yrd. Doç. Dr. Ahmet TOLUNAY⁴

¹ SDÜ Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü., 32260, Isparta
e mail: mkorkmaz@orman.sdu.edu.tr

² SDÜ Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü., 32260, Isparta
e mail: hasanalkan@orman.sdu.edu.tr

³ SDÜ Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü., 32260, Isparta
e mail: akyol@orman.sdu.edu.tr

⁴ SDÜ Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü., 32260, Isparta
e mail: atolunay@orman.sdu.edu.tr

Özet

Fakültelerde güçlü bir örgüt kültürünün oluşması eğitim ve bilimsel araştırmaların etkin bir şekilde yürütülmesine yönelik önemli katkılar sağlayabilmektedir. Bununla birlikte örgüt üyelerinin örgütsel yaşamla ilgili temel algılamaları, örgüt kültürü analizinde kullanılacak yöntemlerden biridir. Bu bağlamda araştırmada Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin fakülte kültürünü algılamaları üzerine bazı tespitler yapılmış ve bu tespitler yardımıyla da fakülte kültürünün özellikleri belirlenmiştir. Araştırmada genel sorvey, mülakat ve anket yöntemleri kullanılmıştır. Anket çalışmalarında 35 ifadeden oluşan bir form kullanılmıştır.

Araştırmada ulaşılan bulgulara göre; (1) Örgütsel değerleri algılamada sınıflar arası önemli farklılıklar olduğu ve bu farklılığın fakültede geçirilen süreyle ilişki gösterdiği, (2) Fakültenin örgütsel yapı ve etkinlik, öğrenci-öğretim elemanı arasındaki iletişim ve ilişki, semboller, güç mesafesi ve aidiyet gibi hususlarda güçlü olduğu, (3) Örgüt kültürünü tanımlamaya yarayan diğer bazı özellikler bakımından ise belirsizliklerin söz konusu olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Örgüt kültürü, fakülte kültürü, eğitim

Süleyman Demirel University Faculty of Forestry Students' Perceptions of Faculty Culture

Abstract

Establishing a strong organizational culture in the faculties can provide noteworthy contributions to the effective conduct of education and scientific researches. In addition, organization members' basic perception regarding the organizational life is one of the methods that can be utilized in the organizational culture analysis. In this respect, a number of observations have been conducted on Süleyman Demirel University Faculty of Forestry 2nd, 3rd, and 4th grade students' perception of the faculty culture, and the features of the faculty culture has been determined by means of these observations. Methods of general survey, interview, and questionnaire have been used in the study. A form consisting of 35 expressions has been used in the questionnaire activities.

In view of the findings obtained in this study, it has been observed that (1) there are significant differences among the grades in the perception of organizational values, and this difference has a relationship with the time spent in the faculty; (2) Faculty is well-established in issues such as organizational structure and efficiency, communication and relationship between students and lecturers, symbols, power distance, and sense of belonging; (3) There are uncertainties in terms of some other features employed in defining the organizational culture.

Keywords: Organizational culture, faculty culture, education

1. Giriş

İnsanları birbirlerinden ayıran davranış, huy ve amaçları olduğu gibi örgütler de zamanla belli özelliklere sahip bir kişilik geliştirebilmektedir (Köse ve Ünal, 2003). Örgüt kuramı üzerinde son yıllarda yapılan tartışma ve araştırmaların kültür kavramı çerçevesinde yoğunlaşması ve örgüt

kuramını derinden etkilemesi sonucu kültür kavramının örgütlerle değişik biçimlerde ilişkilendirildiği ortaya çıkmaktadır (Güçlü, 2003).

Örgütsel davranış biçimleri, semboller ve sembolik hareketler aracılığıyla somutlaşarak kesinlik kazanan örgüt üyelerinin tutum, davranış ve kararlarını şekillendiren ortak değer, inanç ve normlar bütünü olarak tanımlanan örgüt kültürü, örgütlerin yaşama ve gelişmesi bakımından son derece önemlidir. İyi anlaşılmalı ve kavramlaştırılmış bir kültüre sahip olan örgütler diğerlerine göre daha avantajlı durumdadır (Unutkan, 1995). Bu bağlamda örgütlerde verimliliğin ve performansın artırılması için toplam kalite yönetimi ve takım çalışmaları gibi uygulamalar yapılmadan önce, örgüt kültürünün oluşması mutlaka sağlanmalıdır. Burada işin nasıl yapıldığı ve insanların birbirleri ile nasıl ilişki kurduğu konusunda paylaşılan varsayımlar, örgüt kültürünün içinde doğal olarak yer alacaktır (Çetin, 2004).

Örgüt kültürü; değerler, liderler ve kahramanlar, törenler ve simgeler, öykü ve efsaneler, dil, örfler, normlar ve örgütsel sosyalleşme unsurlarının bütünlüğü ile ortaya çıkmaktadır (Köse vd, 2001). Bu durumda belirtilen unsurların birini veya birkaçını diğerlerinden soyutlayarak ele almak mümkün değildir (Şişman, 1994).

Eğitim örgütleri, doğrudan insana yönelik bir hizmet üretirler. Gerçekleştirilen faaliyetler, örgüt üyeleri arasında yoğun bir etkileşime dayanır ve kültür, bu etkileşim içinde oluşur. Örgüt kültürü analizinde kullanılacak yöntemlerden biri, örgüt üyelerinin örgütsel yaşamla ilgili temel algılamalarını belirlemektir. Akademik örgütlerde kültür, öğretim üyeleri, öğrenci ve yönetim alt kültürünün etkileşimi ile üretilir ve bu örgütlerin kültürel özelliklerinin incelenmesi, kültürün araştırma ve öğrenci yetiştirme süreçlerinin geliştirilmesindeki rolü nedeniyle önemlidir (Erdem ve İşbaşı, 2001).

Bu çalışmada Süleyman Demirel Üniversitesi (SDÜ) Orman Fakültesi öğrencilerinin fakülte kültürünü algılama şekilleri ve fakülte kültürünün özellikleri belirlenmiştir.

2. Materyal ve Yöntem

Araştırmanın verileri 2005-2006 eğitim öğretim yılının bahar yarıyılında toplanmıştır. Araştırmanın örneklemini SDÜ Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü'nün 2, 3 ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü öğrencileri henüz hazırlık sınıfında olmaları nedeniyle araştırmaya dahil edilmemiştir. Buna ek olarak Orman Mühendisliği Bölümü 1. sınıf öğrencileri de fakülteyi daha tam olarak tanımamaları nedeniyle araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır.

Öğrenci algılamalarını ölçmek için 5'li likert ölçeğine göre 35 ifadeyi içeren bir anket formu kullanılmıştır. Anket formunda yer alan bazı ifadelerin belirlenmesi için Şişman (1994), Erdem ve İşbaşı (2001)'den yararlanılmıştır. Anket içerisinde yer alan ifadeler; örgütsel yapı ve işleyişi, iletişim ve ilişkiler, aidiyet, güç mesafesi ve semboller gibi temel örgüt kültürü değişkenlerine yöneliktir.

Tablo 1. Ankete Katılan Öğrencilerin Dağılımı

Sınıf	Kişi Sayısı	%
2	41	32,54
3	37	29,36
4	48	38,10
TOPLAM	126	100,00

Çalışmada önce Orman Mühendisliği Bölümü 2, 3, ve 4. sınıf öğrencilerinin değerlendirmeleri ile sınıflar arası değişim ölçülmüş, daha sonra fakülte kültürüne ilişkin algılamalar son sınıf öğrencilerinin değerlendirmeleri ile ortaya konulmuştur. Araştırmaya katılan öğrenci sayısı toplam 126'dır. Bunun sınıflar itibarıyla dağılımı, Tablo 1'de gösterilmiştir. Elde edilen verilerin

değerlendirilmesinde SPSS 9.0 programı kullanılmıştır. Değerlendirmeler her ifadeye verilen cevapların yüzdelik orana dönüştürülmesi şeklinde yapılmıştır.

3. Bulgular ve Tartışma

3.1. Algılamalarda Sınıflar Arası Değişim

Örgüt içerisinde bulunma zamanı ile algılamalar arasında doğru orantılı bir ilişki vardır. Araştırmada ilk olarak örgüt kültürünün algılanmasında sınıflar arası değişim ölçülmüş ve farklılıklar ortaya konulmuştur (Ek Tablo 1).

Ek Tablo 1’de görüldüğü gibi 2. sınıf öğrencileri toplam 15 ifadeyi olumlu olarak (% 50 ve üzeri) algılamakta, 4. sınıf öğrencilerinde bu sayı 26’dır. Bu durum algılamalar arasındaki değişimi ortaya koyması bakımından önemlidir. Algılama farklılığı son sınıf öğrencilerinin fakülte eğitim süresini tamamlamış olmaları ve bu süre içerisinde fakülte, öğretim elemanları ve örgüt kültürünün oluşumuna etkili olan diğer unsurları daha fazla tanıma olanağı bulmaları ile açıklanabilir.

Öte yandan alt sınıflarda olumlu olarak ortaya çıkan bir algılamaların son sınıfta değişebildiği de araştırma kapsamında görülmüştür. Örneğin 2 ve 3. sınıf öğrencileri öğretim elemanı-öğrenci ilişkisinde otoriter bir yapının olduğunu düşünürken, son sınıf öğrencileri tersini düşünmektedir. Bu bulgudan hareketle, öğretim elemanlarının öğrencilerle olan ilişkilerinde zamanla otoriter yapıdan vazgeçme eğiliminde oldukları söylenebilir.

Bunun yanında, tüm öğrenciler tarafından olumsuz/zayıf/netleşmemiş algılamalar olarak ortaya konulan ifadeler de bulunmaktadır. Bu ifadeler aşağıda gösterilmiştir :

- Farklı sınıf öğrencileri arasında iletişim güçlüdür.
- Derslerin veriliş şekli bilgi aktarmaktan çok düşünce ve beceri geliştirici niteliktedir,
- Fakültenin öğretim elemanları kendi aralarında işbirliği ve dayanışma içindedirler.
- Tüm öğretim elemanlarının öğrencilere karşı tutumları benzerdir.
- Fakülte, aile, toplum ve iş dünyasındaki beklentileri karşılamaktadır.
- Fakültenin fiziki mekanları diğer fakültele göre farklı ve özgündür.
- Öğretim elemanları Socrates-Erasmus gibi yabancı öğrenci değişim programları konusunda yeterli düzeyde bilgi sahibidir.
- Öğrencilere yönelik alınan kararlarda öğrencilerin görüşleri de esas alınmaktadır.

3.2. Fakülte Kültürüne İlişkin Algılamalar

Fakülte kültürünün algılanmasına yönelik olarak elde edilen bulgular, fakülte eğitim süresini tamamlayan son sınıf öğrencilerinin algılamalarına göre değerlendirilmiştir. Anket formunda yer alan ifadeler; fakülte yönetimi, akademik ve idari personel, öğrenciler ve fakültenin geneline ilişkin ifadeler olarak ele alınarak gruplandırılmış ve bu belirtilen sıra ile bulgular verilmiştir.

3.2.1. Yöneticiler

Bu başlık altında “yöneticiler” olarak dekan, dekan yardımcısı, fakülte ve yönetim kurulu üyeleri, bölüm başkanı ve yardımcısı ve koordinatörler gibi fakültenin yönetim kadrosunun elemanları değerlendirilmektedir.

Tablo 2’de, fakülte yönetimine yönelik 7 ifadeye ilişkin bulgular görülmektedir. Öğrenciler tarafından fakülte yöneticileri sorunların giderilmesinde başarılı görülmektedir. “Fakültenin yöneticileri dışarıdan gelen etki ve baskılara karşı fakülteyi korur” ifadesi olumlu olarak değerlendirilmiş ve en güçlü algılamalardan biri olarak ortaya konulmuştur.

Yine aynı şekilde fakülte yönetimi tarafından yönetmeliklere ve uygulamalara yönelik olarak zamanında ve doğru bilgilendirildiklerini belirten öğrencilerin oranı % 64,6 ile iyi düzeydedir. Öğrencilerin çoğunluğu (% 66,6) fakültedeki uygulamalara yönelik sorunlarını veya düşüncelerini yöneticilere yeterli düzeyde aktarabildiklerini belirtmektedir. Socrates-Erasmus gibi yabancı

öğrenci değişim programları konusunda yeterli düzeyde bilgilendirme yapıldığı da öğrenciler tarafından ortaya konulan önemli özelliklerden biridir.

Fakültede öğrencilere yönelik sosyal ve kültürel etkinliklere yeterli düzeyde destek sağlandığını düşünen öğrencilerin oranı % 56,3 olarak belirlenmiştir. Bu konuda öğrencilerin % 27,1'i kararsızdır. Bunun yanında öğrencilere yönelik alınan kararlarda öğrencilerin görüşlerinin istenilen ölçüde esas alınmadığı, en zayıf yönlerden biri olarak belirlenmiştir. Bu durum öğrencilerin, sınıf temsilciliği, öğrenci senato üyeliği vb. konulardaki ilgisizliğine bağlanabilir.

Tablo 2. Yöneticilere İlişkin Bulgular

İFADELER	Tamamen Katılıyor	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle Katılmıyor
	%	%	%	%	%
Fakültenin yöneticileri sorunların giderilmesinde başarılıdır.	27,1	35,3	18,8	14,6	4,2
Fakültenin yöneticileri dışarıdan gelen etki ve baskılara karşı fakülteyi korur.	33,3	54,2	12,5	-	-
Fakülte yönetimi öğrencileri, yönetmeliklere ve uygulamalara yönelik olarak zamanında ve doğru bilgilendirir.	20,8	43,8	20,8	8,3	6,3
Öğrenciler fakültedeki uygulamalara yönelik sorunlarını veya düşüncelerini yöneticilere yeterli düzeyde aktarabilir.	18,8	47,8	18,8	8,3	6,3
Socrates-Erasmus gibi yabancı öğrenci değişim programları konusunda yeterli düzeyde bilgilendirilmektedir.	49,9	27,1	12,5	4,2	6,3
Fakültede öğrencilere yönelik sosyal ve kültürel etkinliklerde yeterli düzeyde destek sağlanmaktadır.	25	31,3	27,1	10,3	6,3
Öğrencilere yönelik alınan kararlarda öğrencilerin görüşleri de esas alınmaktadır.	20,9	25	22,8	14,6	16,7

3.2.2. Akademik ve İdari Personel

Bu bölümde fakültenin akademik ve idari personeline yönelik 16 ifadeye ilişkin bulgulara yer verilmiştir (Tablo 3).

Tablo 3 incelendiğinde, öğretim üyelerinin iletişime her zaman açık oldukları görülmektedir. % 91,5 oranında olumlu bulunan bu ifade, en güçlü algılama olarak belirtilebilir. Öğretim üyelerinin öğrencilere karşı yaklaşımının insalcıl olduğu ve hatalara karşı toleranslı davrandıkları diğer bir olumlu özelliktir. Öz bir ifadeyle öğrencilerin büyük bir bölümü, öğretim elemanlarını farklı sorunlarını iletecek kadar yakın görmektedir. Ayrıca, fakültenin araştırma görevlileri öğrencilere içtenlikle yardımcı olmaktadır.

Bunun yanında, öğrenciler arasında, öğretim elemanlarının kendi aralarında iş birliği ve dayanışma içinde olduklarını düşünenlerin oranı % 39,6, tersini düşünenlerinin oranı ise % 27,1 şeklindedir. Öğrencilerin % 33,3'ünün ise kararsız olduğu ve bu konuda bilgi sahibi olmadıkları görülmektedir. Kararsızlık, öğrenci algılamalarının netleşmediği durumları ortaya koyması bakımından önemlidir. Öğretim elemanlarının öğrenciler ile ilişkilerinde otoriter bir tutum sergilemedikleri görülmektedir. Ayrıca, öğretim elemanlarının öğrencilere karşı tutumlarının da benzerlik göstermediği, öğrenciler tarafından yapılan değerlendirmeler ile ortaya koyulmuştur. Öğretim elemanlarının Socrates-Erasmus gibi yabancı öğrenci değişim programları konusunda yeterli düzeyde bilgi sahibi olduklarını düşünenlerin oranı %41,7 iken, bilgi sahibi olmadıklarını düşünenler ile bu konuda kararsız olanların sayısı toplam % 59,3'dür.

Öğrenciler, mesleki vizyonun belirlenmesinde öğretim elemanları tarafından yeterli düzeyde yönlendirildiklerini belirtmektedir. Öğretim elemanları ile fakültenin özdeş olarak görülmesi ve öğrenci danışmanlığı sisteminin işleyişi, orta düzeyde olumlu özellikler olarak görülmektedir.

Derslerin verilış şeklinin, bilgi aktarmaktan çok düşünce ve beceri geliştirici nitelikte olduğunu düşünenlerin oranı % 37,5 ile düşük düzeydedir. Bunun yanında öğrenciler derslere ilişkin olarak yapılan arazi uygulamalarının yeterli olduğu görüşünde birleşmektedirler.

İdari personelin, öğrencilerin taleplerini karşılamada olumlu bir tutum içinde olduğu ve fakültede, öğrenci-öğretim elemanı-idari personel arasında işbirliği ve dayanışmanın olduğu da araştırma kapsamında ortaya çıkan bulgular arasında yer almaktadır.

Tablo 3. Akademik ve İdari Personele İlişkin Bulgular

İFADELER	Tamamen	Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle
	%	%	%	%	%	%
Öğretim üyeleri iletişime her zaman açıktır.	70,2	21,3	2,1	2,1	4,3	
Öğretim üyelerinin öğrencilere yaklaşımı insancıdır.	43,7	35,4	14,6	2,1	4,2	
Derslerin verilış şekli bilgi aktarmaktan çok düşünce ve beceri geliştirici niteliktedir.	6,3	31,2	25	29,2	8,3	
Fakültenin öğretim elemanları kendi aralarında işbirliği ve dayanışma içindedirler.	8,3	31,3	33,3	18,8	8,3	
Öğretim üyeleri hatalara karşı toleranslıdır.	16,7	47,9	20,8	8,3	6,3	
Öğrenciler hocalarını farklı sorunlarını iletcek kadar yakın görürler.	50	29,2	6,3	10,3	4,2	
Öğretim üyeleri hoca-öğrenci ilişkisinde otoriteden yanadır.	8,3	14,5	29,2	41,7	6,3	
Tüm öğretim elemanlarının öğrencilere karşı tutumları benzerdir.	6,3	18,8	20,8	31,3	22,8	
Öğretim elemanları fakülte ile özdeşdir.	12,5	45,8	31,3	8,3	2,1	
Fakültenin araştırma görevlileri öğrencilere içtenlikle yardımcı olurlar	45,8	33,3	8,3	4,3	8,3	
İdari personel, öğrencilerin taleplerini karşılamada olumlu bir tutum içindedir.	37,5	43,7	16,7	-	2,1	
Fakültede öğrenci-öğretim elemanı-idari personel arasında işbirliği ve dayanışma vardır.	27,1	52,1	8,3	10,4	2,1	
Öğretim elemanları Socrates-Erasmus gibi yabancı öğrenci değişim programları konusunda yeterli düzeyde bilgi sahibidir.	29,2	12,5	31,3	20,7	6,3	
Arazi uygulamaları yeterli düzeyde yapılıyor.	72,3	17	6,4	2,2	2,1	
Mesleki vizyonumu belirlemede öğretim elemanları tarafından yeterli düzeyde yönlendiriliyorum.	18,8	41,7	20,7	14,6	4,2	
<i>Fakültede Öğrenci danışmanlığı sistemi iyi düzeyde işliyor.</i>	31,3	47,8	12,5	4,2	4,2	

3.2.3. Öğrenciler

Tablo 4’de, öğrencilere yönelik olarak oluşturulan 7 ifadeye ilişkin bulgular verilmiştir. Değerlendirme sonuçlarına göre, sınıflar arası iletişimin zayıf olduğunu belirten öğrenciler ile bu konuda kararsız olanların oranı daha fazladır. “Fakülteye gelen yeni öğrencilerle eski öğrencilerin çabuk kaynaştığı” ifadesi orta düzeyde olumlu olarak değerlendirilmiştir.

Aidiyet açısından bir inceleme yapıldığında ise öğrencilerin büyük bir bölümünün kendisini örgütün bir parçası olarak gördükleri sonucuna ulaşılmaktadır. Nitekim; öğrenciliği sona erdiğinde kendisini SDÜ Orman Fakülteli olarak göreceğini belirten öğrencilerin oranı yaklaşık %90’dır.

“Süleyman Demirel Üniversitesinde Orman Fakülteli olmanın bir ayrıcalık olduğu” ve “diğer üniversitelerin orman fakültelerinin orman mühendisliği bölümündeki öğrenciler ile rekabette, kendilerini şanslı görme” olumlu olarak değerlendirilen algılamalardır.

Öğrencilerin yarısı, üniversite çağına gelen yakınlarına bu fakülteyi tercih etmelerini önereceklerini belirtirken, fakültenin; aile, toplum ve iş dünyasındaki beklentileri karşılayabildiğini düşünen öğrenci oranı %38,3’dür. Görüldüğü gibi öğrencilerin yakınlarına bu fakülteyi tercih etmeme nedenleri örgütteki sorunlardan değil, daha ziyade makro ölçekli sorunlardan kaynaklanmaktadır.

Tablo 4. Öğrencilere İlişkin Bulgular

İFADELER	Tamamen	Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle
	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum
	%	%	%	%	%	%
Farklı sınıf öğrencileri arasında iletişim güçlüdür.	14,6	31,3	22,8	27,1	4,2	
Fakülteye yeni gelen öğrencilerle eski öğrenciler çabuk kaynaşır.	14,9	40,4	12,8	25,5	6,4	
Bu üniversitede Orman Fakülteli olmak bir ayrıcalıktır.	54,2	25	8,3	4,2	8,3	
Öğrenciliğim sona erdiğinde kendimi SDÜ Orman Fakülteli olarak göreceğim.	37,4	52,1	2,1	2,1	6,3	
Diğer üniversitelerin orman fakültelerinin orman mühendisliği bölümündeki öğrenciler ile rekabette kendimi şanslı görüyorum.	43,8	22,8	16,7	6,3	10,4	
Üniversite çağına gelen yakınlarıma bu fakülteyi tercih etmelerini öneririm.	18,8	33,3	22,9	16,7	8,3	
<i>Fakülte, aile, toplum ve iş dünyasındaki beklentileri karşılamaktadır.</i>	4,3	34	29,8	12,8	19,1	

3.2.4. Fakülteye İlişkin Genel Bulgular

Fakülteye ilişkin genel algılamalar, bu bölümde 5 farklı ifade ile değerlendirilmiştir (Tablo 5). Tablodan da görüldüğü gibi öğrencilerin büyük bir bölümü fakültenin eğitime yönelik hedefleri konusunda bilgi sahibi olduklarını belirtmiştir. Benzer şekilde fakültenin geçmişine ilişkin anılar, öyküler ve olayların eski öğrenciler tarafından yenilere aktarılması da ankete katılan öğrenciler tarafından olumlu olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 5. Fakülteye İlişkin Genel Bulgular

İFADELER	Tamamen	Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle
	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum
	%	%	%	%	%	%
Fakültenin eğitime yönelik hedefleri konusunda bilgi sahibiyiz.	19,6	52,2	15,2	6,5	6,5	
Fakültenin dışarıda (kampus içinde, kentte) olumlu bir imajı vardır.	14,6	35,4	16,7	20,8	12,5	
Fakültenin fiziki mekanları diğer fakültele göre farklı ve özgündür.	16,7	31,3	16,7	20,7	14,6	
Fakültede açılış, kuruluş, kapanış gibi özel günlerde törenlere önem verilir.	55,6	37,8	2,2	2,2	2,2	
<i>Fakültenin geçmişine ilişkin anılar, öyküler, olaylar eski öğrenciler tarafından yenilere aktarılır.</i>	20,8	47,9	16,7	10,4	4,2	

Törenler, örgüt kültürünü oluşturan önemli unsurlardandır. Bu bağlamda, fakültede açılış, kuruluş, kapanış gibi özel günlerde törenlere önem veriliyor olması, örgüt kültürünün öğelerden biri olan semboller açısından güçlü bir özellik olarak ortaya çıkmıştır.

Fakültenin dışarıda (kampus içinde, kentte) olumlu bir imajı olduğunu ve fakültenin fiziki mekanlarının diğer fakültele göre farklı ve özgün olduğunu düşünenlerin oranı sırasıyla % 50,0 ve % 48,0 şeklindedir. Öğrencilerin önemli bir bölümünün fiziki mekanları yetersiz bulmasının temel nedeni fakültenin kuruluşundan bu yana kendisine ait bir binasının olmaması, fiziki mekanlarını kendi ihtiyaçları doğrultusunda düzenleyememesi gibi nedenlere bağlanabilir.

4. Sonuç ve Öneriler

Yüksek öğretim kurumlarında güçlü bir örgüt kültürünün oluşması eğitim ve bilimsel araştırmaların etkin bir şekilde yürütülmesine yönelik önemli bir katkı sağlamaktadır. Üniversitelerde eğitim, bilgi çağındaki gelişmeler ışığında farklı süreçlerin bileşimi olarak ortaya çıkmakta ve mesleki eğitimin yanında sosyal, kültürel ve beşeri gelişimi de kapsamaktadır. Öğretim elemanları, idari personel, öğrenci ve yönetim alt kültürünün etkileşimi ile üretilen örgüt kültürü sözü edilen eğitim süreçlerinin gerçekleştirilmesi açısından önem arz etmektedir.

Bu çalışmada, örgütsel yapı ve etkinlik ile öğrenci-öğretim elemanı arasındaki iletişim ve ilişkilerin güçlü olduğu ortaya çıkmıştır. Bunun yanında semboller, güç mesafesi ve aidiyet de fakültenin güçlü özelliklerindedir. Bu açıdan cevaplanan 35 ifadenin 26'sının olumlu olarak algılanması, 15 yıllık bir geçmişe sahip SDÜ Orman Fakültesinin özgün bir kültüre sahip olduğunu göstermiştir.

Ancak, sınıflar arası iletişim ve ilişkinin zayıf olduğu, derslerin verilmiş şeklinin düşünce ve beceri geliştirici nitelikte olmadığı, öğretim elemanlarının öğrencilere karşı tutumlarının benzerlik göstermediği, fakültenin aile, toplum ve iş dünyasındaki beklentileri karşılayamadığı, fakültenin fiziki mekanlarının diğer fakültelere göre özgün olmadığı ve öğrencilere yönelik alınan kararlarda öğrencilerin görüşlerinin yeterli düzeyde dikkate alınmadığı ortaya çıkmıştır. Öğrenciler tarafından sıralanan olumsuz/zayıf veya netleşmemiş olan bu algıların geliştirilmesi gerekmektedir.

5. Kaynaklar

- Çelik, V., 1997. Okul Kültürü ve Yönetimi, Pegem Yayınevi, Ankara.
- Çetin, Ö.M., 2004. Örgüt Kültürü ve Örgütsel Bağlılık, Nobel Yayın Dağıtım, No: 687, Eğitim Yayınları Dizi No: 192, ISBN 975-591-672-5.
- Erdem, F. ve İşbaşı, J.Ö., 2001. Eğitim Kurumlarında Örgüt Kültürü ve Öğrenci Alt Kültürünün Algılamaları (Akdeniz Üniversitesi İİBF Son Sınıf Öğrencileri Fakülte Kültürünü Nasıl Algılıyor?), Akdeniz Üniversitesi, İİBF Dergisi (1): 33-57.
- Güçlü, N., 2003. Örgüt Kültürü, Kırgızistan Manas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 6: 147-159.
- Köse, S. ve A. Ünal, 2003. Farklı Toplumsal Kültürler, Örgüt Yapıları, Liderlik Davranışları, İzmir Güven Kitabevi, ISBN 975-92412-3-4, İzmir.
- Köse, S., Tetik, S. ve C. Ercan, 2001. Örgüt Kültürünü Oluşturan Faktörler, Celal Bayar Üniversitesi İİBF Yönetim ve Ekonomi Dergisi, Cilt:7, Sayı:1: 219-241.
- Şişman, M., 1994. Örgüt Kültürü, Anadolu Üniversitesi Basımevi, ISBN 975-492-411-2, Eskişehir.
- Unutkan, G.A., 1995. İşletmelerin Yönetimi ve Örgüt Kültürü, Türkmen Kitabevi, Yayın No: 67, Eğitim Dizisi: 6, İstanbul.

Ek Tablo 1. Öğrencilerin Sınıflar İtibariyle Fakülte Kültürüne Yönelik Algılamalarının Dağılımı

İFADELER	Sınıflar	Tamamen	Katılıyor	Kararsız	Katılmıyor	Kesinlikle
		Katılıyor				Katılmıyor
		%	%	%	%	%
1. Fakültenin yöneticileri sorunların giderilmesinde başarılıdır.	2. Sınıf	-	48,8	26,8	17,1	7,3
	3. Sınıf	5,4	37,9	21,6	24,3	10,8
	4. Sınıf	27,1	35,3	18,8	14,6	4,2
2. Fakültenin yöneticileri dışarıdan gelen etki ve baskılara karşı fakülteyi korur.	2. Sınıf	7,7	56,4	33,3	2,6	-
	3. Sınıf	16,2	45,9	27,0	10,9	-
	4. Sınıf	33,3	54,2	12,5	-	-
3. Öğretim üyeleri iletişime her zaman açıktır.	2. Sınıf	34,1	46,4	12,2	7,3	-
	3. Sınıf	45,9	27,0	13,5	10,9	2,7
	4. Sınıf	70,2	21,3	2,1	2,1	4,3
4. Fakültenin eğitime yönelik hedefleri konusunda bilgi sahibiyiz.	2. Sınıf	5,0	32,5	45,0	15,0	2,5
	3. Sınıf	10,8	32,4	24,3	32,5	-
	4. Sınıf	19,6	52,2	15,2	6,5	6,5
5. Farklı sınıf öğrencileri arasında iletişim güçlüdür.	2. Sınıf	7,3	26,8	19,5	36,6	9,8
	3. Sınıf	5,4	16,2	13,5	35,1	29,8
	4. Sınıf	14,6	31,3	22,8	27,1	4,2
6. Öğretim üyelerinin öğrencilere yaklaşımı insancıdır.	2. Sınıf	29,3	36,5	22,0	7,3	4,9
	3. Sınıf	27,0	45,9	24,3	-	2,8
	4. Sınıf	43,7	35,4	14,6	2,1	4,2
7. Derslerin verilmiş şekli bilgi aktarmaktan çok düşünce ve beceri geliştirici niteliktedir.	2. Sınıf	4,9	34,1	26,8	22,0	12,2
	3. Sınıf	8,1	27,1	32,4	16,2	16,2
	4. Sınıf	6,3	31,2	25,0	29,2	8,3
8. Fakültenin dışarıda (kampus içinde, kentte) olumlu bir imajı vardır.	2. Sınıf	7,5	17,5	35,0	27,5	12,5
	3. Sınıf	2,7	10,9	24,3	24,3	37,8
	4. Sınıf	14,6	35,4	16,7	20,8	12,5
9. Fakültenin öğretim elemanları kendi aralarında işbirliği ve dayanışma içindedirler.	2. Sınıf	4,9	41,5	36,5	12,2	4,9
	3. Sınıf	5,4	24,3	48,7	13,5	8,1
	4. Sınıf	8,3	31,3	33,3	18,8	8,3
10. Fakülte yönetimi öğrencileri, yönetmeliklere ve uygulamalara yönelik olarak zamanında ve doğru bilgilendirir.	2. Sınıf	4,9	34,1	14,6	24,4	22,0
	3. Sınıf	5,4	40,6	24,3	21,6	8,1
	4. Sınıf	20,8	43,8	20,8	8,3	6,3
11. Öğretim üyeleri hatalara karşı toleranslıdır.	2. Sınıf	4,9	48,8	24,4	19,5	2,4
	3. Sınıf	13,5	45,9	27,0	10,9	2,7
	4. Sınıf	16,7	47,9	20,8	8,3	6,3

Ek Tablo 1 (Devamı)

12. Öğrenciler hocalarını farklı sorunlarını iletenecek kadar yakın görürler.	2. Sınıf	12,2	46,3	22,0	19,5	-
	3. Sınıf	8,1	43,2	18,9	21,7	8,1
	4. Sınıf	50,0	29,2	6,3	10,3	4,2
13. Öğrenciler fakülteadaki uygulamalara yönelik sorunlarını veya düşüncelerini yöneticilere yeterli düzeyde aktarabilir.	2. Sınıf	7,3	43,9	29,3	19,5	-
	3. Sınıf	2,7	37,9	18,9	35,1	5,4
	4. Sınıf	18,8	47,8	18,8	8,3	6,3
14. Öğretim üyeleri hoca-öğrenci ilişkisinde otoriteden yanadır.	2. Sınıf	4,9	51,2	29,3	14,6	-
	3. Sınıf	16,2	37,9	29,7	13,5	2,7
	4. Sınıf	8,3	14,5	29,2	41,7	6,3
15. Tüm öğretim elemanlarının öğrencilere karşı tutumları benzerdir.	2. Sınıf	2,5	17,5	22,5	35,0	22,5
	3. Sınıf	5,6	19,4	27,7	30,6	16,7
	4. Sınıf	6,3	18,8	20,8	31,3	22,8
16. Öğretim elemanları fakülte ile özdeşdir.	2. Sınıf	17,5	27,5	35,0	17,5	2,5
	3. Sınıf	5,4	40,5	37,9	13,5	2,7
	4. Sınıf	12,5	45,8	31,3	8,3	2,1
17. Fakülteye yeni gelen öğrencilerle eski öğrenciler çabuk kaynaşırlar.	2. Sınıf	4,9	36,6	9,7	36,6	12,2
	3. Sınıf	2,7	24,3	10,9	35,1	27,0
	4. Sınıf	14,9	40,4	12,8	25,5	6,4
18. Bu üniversitede Orman Fakültesi olmak bir ayrıcalıktır.	2. Sınıf	24,4	14,7	34,1	14,6	12,2
	3. Sınıf	13,5	21,6	10,9	18,9	35,1
	4. Sınıf	54,2	25,0	8,3	4,2	8,3
19. Fakültenin araştırma görevlileri öğrencilere içtenlikle yardımcı olurlar	2. Sınıf	7,3	39,0	22,0	24,4	7,3
	3. Sınıf	18,9	35,1	24,4	10,8	10,8
	4. Sınıf	45,8	33,3	8,3	4,3	8,3
20. İdari personel, öğrencilerin taleplerini karşılamada olumlu bir tutum içindedir.	2. Sınıf	17,1	48,8	19,5	12,2	2,4
	3. Sınıf	10,8	45,9	29,8	10,8	2,7
	4. Sınıf	37,5	43,7	16,7	-	2,1
21. Fakülte öğrenci-öğretim elemanı-idari personel arasında işbirliği ve dayanışma vardır.	2. Sınıf	2,4	58,6	19,5	19,5	-
	3. Sınıf	8,1	37,8	37,9	13,5	2,7
	4. Sınıf	27,1	52,1	8,3	10,4	2,1
22. Üniversite çağına gelen yakınlarımıza bu fakülteyi tercih etmelerini öneririm.	2. Sınıf	7,3	22,0	26,7	22,0	22,0
	3. Sınıf	2,7	21,6	24,3	10,9	40,5
	4. Sınıf	18,8	33,3	22,9	16,7	8,3
23. Fakülte, aile, toplum ve iş dünyasındaki beklentileri karşılamaktadır.	2. Sınıf	2,4	9,8	29,3	39,0	19,5
	3. Sınıf	-	16,2	29,8	27,0	27,0
	4. Sınıf	4,3	34,0	29,8	12,8	19,1
24. Öğrenciliğim sona erdiğinde kendimi SDÜ Orman Fakültesi olarak göreceğim.	2. Sınıf	14,6	61,0	12,2	7,3	4,9
	3. Sınıf	35,1	45,9	8,1	5,5	5,4
	4. Sınıf	37,4	52,1	2,1	2,1	6,3

Ek Tablo 1 (Devamı)

25. Fakültenin fiziki mekanları diğer fakültelelere göre farklı ve özgündür.	2. Sınıf	14,6	19,5	9,8	34,1	22,0
	3. Sınıf	10,8	24,3	10,8	24,4	29,7
	4. Sınıf	16,7	31,3	16,7	20,7	14,6
26. Fakültede açılış, kuruluş, kapanış gibi özel günlerde törenlere önem verilir.	2. Sınıf	34,1	41,5	14,7	7,3	2,4
	3. Sınıf	16,2	62,2	13,5	5,4	2,7
	4. Sınıf	55,6	37,8	2,2	2,2	2,2
27. Fakültenin geçmişine ilişkin anılar, öyküler, olaylar eski öğrenciler tarafından yenilere aktarılır.	2. Sınıf	12,2	31,7	12,2	29,3	14,6
	3. Sınıf	13,5	21,6	10,9	35,1	18,9
	4. Sınıf	20,8	47,9	16,7	10,4	4,2
28. Diğer üniversitelerin orman fakültelerinin orman mühendisliği bölümündeki öğrenciler ile rekabette kendimi şanslı görüyorum.	2. Sınıf	14,6	39,0	22,0	14,6	9,8
	3. Sınıf	16,2	21,6	32,5	16,2	13,5
	4. Sınıf	43,8	22,8	16,7	6,3	10,4
29. Socrates-Erasmus gibi yabancı öğrenci değişim programları konusunda yeterli düzeyde bilgilendiriliyorum.	2. Sınıf	34,1	51,2	7,4	7,3	-
	3. Sınıf	5,4	37,8	13,6	29,7	13,5
	4. Sınıf	49,9	27,1	12,5	4,2	6,3
30. Öğretim elemanları Socrates-Erasmus gibi yabancı öğrenci değişim programları konusunda yeterli düzeyde bilgi sahibidir.	2. Sınıf	9,8	34,1	29,3	17,1	9,7
	3. Sınıf	2,7	24,3	32,5	29,7	10,8
	4. Sınıf	29,2	12,5	31,3	20,7	6,3
31. Arazi uygulamaları yeterli düzeyde yapılıyor.	2. Sınıf	26,8	46,3	12,2	9,8	4,9
	3. Sınıf	21,6	32,4	10,9	24,3	10,8
	4. Sınıf	72,3	17,0	6,4	2,2	2,1
32. Mesleki vizyonumu belirlemede öğretim elemanları tarafından yeterli düzeyde yönlendiriliyorum.	2. Sınıf	-	39,0	22,0	24,4	14,6
	3. Sınıf	8,1	24,3	35,2	16,2	16,2
	4. Sınıf	18,8	41,7	20,7	14,6	4,2
33. Fakültede öğrencilere yönelik sosyal ve kültürel etkinliklerde yeterli düzeyde destek alabiliyoruz	2. Sınıf	7,5	35,0	22,5	27,5	7,5
	3. Sınıf	5,4	18,9	16,3	45,9	13,5
	4. Sınıf	25,0	31,3	27,1	10,3	6,3
34. Fakültede Öğrenci danışmanlığı sistemi iyi düzeyde işliyor.	2. Sınıf	14,6	36,6	24,4	17,1	7,3
	3. Sınıf	10,8	18,9	18,9	29,8	21,6
	4. Sınıf	31,3	47,8	12,5	4,2	4,2
35. Öğrencilere yönelik alınan kararlarda öğrencilerin görüşleri de esas alınmaktadır.	2. Sınıf	-	26,8	19,5	29,3	24,4
	3. Sınıf	5,4	21,6	13,6	10,8	48,6
	4. Sınıf	20,9	25,0	22,8	14,6	16,7

II. OTURUM (SORU-CEVAP BÖLÜMÜ)

UÇKUN GERAY: İsmet Daşdemir'e soru sormak istiyorum. Öğrenci gözüyle verdiğiniz bütün bu bilgiler. Doğru değil mi öğrenci gözüyle ne görüyoruz? Ben bunların birçoğuyla uyuşmaz durumdayım bir öğretim üyesi olarak. Emekli bir öğretim üyesi olarak bu söylemlerin birçoğuyla kafamda çelişkiler var. O zaman doğru nasıl bulunacak diye bir soru soruyorum size. Yani doğruyu nasıl bulacağız? İkincisi de şu. Şu soruyu niye sormadınız bazı ormancılık konularının bazı iktidar konularının, bazı ekolojik konularının açıklanması sırasında fakültelerde değişik bilgiler veriliyor öğrencilere, bir hocanın söylediğini öbürü tutmuyor. Ben bunu yakinen biliyorum. Peki bu soruyu sormak uygun değil miydi? Kısaca sizden açıklamanızı istiyorum. Bir de Cengiz Yücedağ'a iki tane kısa sorum var. Çevre dersleri ve çevre sorunları dersleri ormancılıkta ormancılığın sorunlarıyla ormancılığın çözümleriyle, ormancılığın çevre unsuru olmasıyla çevre kelimesini çevre alanını niye farklı olarak algıladınız. Bunun ne alakası var? Biz çevrenin büyük oranda ormancılıkla alakalı olduğunu, orman dendğinde de yapılan bütün işlerin çevre demek olduğunu biliyoruz ve bunu tutundurmaya çalışıyoruz. Bakın bunu tutundurmaya çalışıyoruz. Siz burada iki tane alan tespit etmişsiniz. Bir tanesini çevre demişsiniz, diğerine de ormancılık sorunları demişsiniz. Ben sorularda bunları gördüm. Bunun sebebi nedir? Mesela arkadaşların bir kısmı yani cevap verenler yine öğrenci gözüyle. Uygulama ve teori bakımından bazı dengesizlikler görüyorum. Bazı derslerde uygulama olamaz zaten. Yani derslerle bu işler alakalıdır, sınıflarla değil. Derslerin bir kısmını ayırmanız lazımdı. Teorik dersler olarak vermek zorundasınız. Bu sırada öğrencinin katılımı niye olmalıdır? Evvela su bardağının dolması lazım. Ondan sonra da dökülmesi lazım, öyle dersler var. Onun için toplu çalışma meselesi de aynı karaktere sahip. Her ders toplu çalışmaya müsait değil. Grup çalışması yapmaya müsait değil. Ama öğrenciye bir bütün olarak soru soruyorsunuz. Bana göre burada bir boşluk var.

CENGİZ YÜCEDAĞ: Çevre ve orman ayrımı orda yapıldığını ben hiç yapmadım ben öncelikle. Tabi çevre ve ormanın ayrılmaması konusunda hemfikirim yani. O konuda öyle bilgi verebilirim. Uygulamanın da her meslek için geçerli olmadığı konusunu da doğru söylüyorsunuz. Orada o belirtilebilir di diye düşünüyorum. Yani dersler olarak ayrı yapılabilirdi. Yani hocam sorularınız gerçekten zaten bizi yönlendirici nitelikte olarak düşünüyorum. Teşekkürler.

İSMET DAŞDEMİR: Evet bende hocamın iki sorusuna cevap vermek istiyorum. Tabi çelişkiler olması doğal. Yani bazı sorulara cevap veriliyor. Öğrenci gözüyle. Biz onları kabullenmeyebiliriz. Zaten daha önceki bilgilerimizle çelişebilir. Bana göre bu çelişkilerin giderilmesinde tabi eğitimin taraflarının görüşlerinin alınıp bir orta yolunun bulunması lazım. Bu öğrenci bakışıyla, akademisyen bakışıyla da ortaya konulabilir. Artı eğitilmiş insanları istihdam edenleri, istihdamcı kuruluşların gözüyle de eğitimde neler isteniyor, onlar ortaya konulabilir. Bir orta yol bulunabilir. Ülkemizin gerçekleri, gelişmeleri dikkate alınarak bu konulara bir orta yolun bulunabileceğini düşünüyorum.

İkinci soru tabi bu bir anket çalışması olduğu için belirli bir zaman diliminde öğrencileri de sıklıktan etkili cevaplar alabilmemiz için soru sayısını azaltmaya çalıştık. Tabi iktisat dersi veya diğer ders içeriklerini sorgulamamız mümkün olabilirdi. Fakülteler arasındaki farklılığı denetleyebildik. O da bir fikir, çözüm olabilirdi. Ama biraz daha detay olacağını düşündüğümüz için hem orman mühendisliği mesleği hem eğitim, öğretim boyutlarıyla sorgulamak bir hayli kapsamlı olurdu diye düşündük. Bir sonraki çalışmalarda bu tür değerlendirmeler de yapılabilir diye düşünüyorum. Teşekkür ederim.

SEDAT AYANOĞLU: Avni bey buyurun.

AVNİ YÜCEL ERYILMAZ: Ben de çok kısa olarak soracağım size. Sayın Daşdemir'den şunu öğrenmek isteyeceğim. Her üçünüzde de öğrenci şunu istiyor, öğrenci şunu istiyor diye stajda para verilsin, uzun staj olsun, öğretim üyeleri arasında gerekli bir diyalogun yokluğunu öğrenci nasıl, yüzde oranı tam aklımda değil onu belirtiyorum. Veyahut ta sizin yaptığınızda öğrenci çok memnun, büyük ölçüde memnundur. Bu memnuniyetleri mezuniyet sonrasında devam edecek mi? Bu çalışmanın devamını Uçkun bey ile aynı şeyleri söylememek için bunu ek olarak söylüyorum. Güzel de bu çalışmaların içerisinde acaba öğretim üyeleri de öğrenci formülüne bakarak bir şeyler istemez miydi. Her şeyin sonunda şunu isteyeceğim. Bunun sonunda biz bu öğrencilerle çok daha yoğun ilişkiler içerisinde olan öğretim üyeleriyiz. Buradaki önerimiz de şudur. Öğrencilerin kendilerine güvenini öğrenmiş olduk. Ama sizlerin bir yorumunu doğrusu ben her üçünüzde de aradım. Eğer şunu yapabilme şansınız varsa lafı fazla uzatmadan memnun olacağım.

SEDAT AYANOĞLU: Efendim, Her üç konuşmacıya da soruyorsunuz değil mi bu soruyu.

AVNİ YÜCEL ERYILMAZ: Evet her üç konuşmacıya da soruyorum.

İSMET DAŞDEMİR: Evet teşekkür ediyorum hocam, Şimdi stajlarda büyük bir boşluk olduğunu, öğrencinin buradan bir şey öğrenmediğini anladık. Tabi fakültelerin de bu konuda bir şey yapmadığı ortaya çıkıyor. Yani öğretim üyeleri, staj komisyonları belli bir plan, program, pozisyon çalışmalarını denetleme, istihdamcı kuruluşların bu öğrencilerle ilgilenmesi sorunlarıyla, bunlar aracılığıyla denetlemeleri, çalıştırmaları büyük bir handikap olduğunu görüyoruz. Tabiri caizse naylon staj dedikleri uygulama şeklinde cereyan ediyor. Bu açıdan bir sıkıntı var. Öğrenci diyalogu açısından, tabi öğrenciyi öğretim üyesi değerlendirir bu çalışmada, bizim bu kongrede sunacağımız başka bir çalışmamızda da akademisyenler ormancılık eğitimini değerlendiriyor. Ben üçüncü bir çalışma istiyordum. Bu ikisini karşılaştırmayı. Ayrı bir tebliğ, makale olarak düşünebilirim. Yani akademisyen görüşüyle öğrenci görüşünü karşılaştırmayı düşünüyorum. Ancak bu kongrede bunu yapamadık. Onu düşünüyorum kafamda. Bunu yapacağız umarım. Öğrenci-hoca diyalogunun geliştirilmesi konusunda tabi fakülteler arasında bir farklılık var. Çok iyi orman fakülteleri var, çok sıkıntılı olanlar var. Bu kadar diyalogun tabi iyi yönde geliştirilmesi önemli. Öğrenciyi anlayan, saygı, sevgi içeren bir anlayışın gelişmesinde büyük fayda olduğunu düşünüyorum. Akademisyenlerin ne hissettiği konusunda bir tebliğimiz var. Onu ilerleyen saatlerde sunacağız. Öğrenciyle, akademisyen bakışıyla bu açıdan bir değerlendirme olanağımız da olacağını düşünüyorum. Ben fazla uzatmayayım sözü. Teşekkür ediyorum.

MEHMET KORKMAZ: Hocama öncelikle teşekkür ediyorum. Öğretim üyelerinin kendi aralarındaki ilişkiyi öğrencilere sorduk. Evet, gerçekten iyi ilişkiler içinde mi diye. Burada bir farklılık var mı? Öğrenci bu konuda ne düşünüyor? Böyle bir tespiti oldu mu, bir gözlemi oldu mu? Bunu merak etmiştik. Tabi ki burada özellikle yanlış hatırlamıyorsam % 33,3 oranında kararsızım diyordu. Böyle bir farkındalık yaratılamamış demek ki. Ne olumlu ne olumsuz, fikri yok. Haa olmayabilir. Ama şunu görmek gerekiyor. Şimdi öğretim üyelerinin kendi aralarındaki ilişkinin öğrenci tarafından farkında olunması bir şekilde sağlanmalı. Bilinmeli, neden diyeceksiniz. Çünkü biz bazı konularda öğrenci geldiği zaman belli bir spesifik konu olduğu zaman ilgili uzmana yönlendirmek zorunda kalıyoruz. Yani bu bile esasında bunu sağlayabilecek nitelikte bir yapı. Bunun yanında evet hocam haklı, kesinlikle. Biraz evvel belirtmiştim. Öğretim üyesi alt kültürünü algılaması ne demektir. Bu noktada diye. Bu çalışmamda eksik sadece öğrencileri değerlendirdik. Sadece şunu ifade etmeliyim. Sadece gözlemlerime yönelik birkaç cümle söyleyebilirim. Bizim fakültemizde öğrenci merkezli, öğrenci odaklı bir eğitime hedeflenmiş durumda. Bunu yapmaya çalışıyoruz. Özellikle genç bir kadroya sahibiz. Etkin ders verme yöntemleri konusunda da eğitilmiş durumda. Pedagoji formasyonu konusunda da eğitilmiş

durumda. Bunun yanında kişilik gelişimi ile ilgili bazı seminer programları da gerçekleştiriyoruz. Onun için bu gelişimin çok daha iyi olacağını düşünüyorum ki bütün üniversitelerde tabii ki bu yapıyordur ama mesela bizde öğrencilere ders verme yöntemleri bu yıl yaptığımız bir araştırmada, dekanlığımız tarafından yapılan araştırmada yaklaşık % 80 oranında öğretim üyelerinin başarılı görüldüğü ortaya çıkmıştı. Bunu da son söz olarak ifade etmek isterim. Teşekkür ederim.

İLÇİN ASLANBOĞA: Ben genel bir soru soruyorum. Öğrenci memnundur. Memnun ya da değil cevabında daha iyiyi ya da daha kötüyü görmeyen kişinin ben memnunum demesi göreceli bir kavramdır. Eğer memnun değilse büyük bir umutsuzluk vardır zaten. Acaba mezun olmuş, meslekte 1-2 yıl çalışmış olan ormancı meslektaşlarımıza aynen sorsak, öğrencilik yıllarında yaşadığınız şunlar, şunlar, şunlar diye sorsak. Çünkü 2. ve 3. sınıfa kadar gelmiş öğrencilerin hala meslekleri hakkında net bir bilgi sahibi olmadıklarını, mezun olana kadar da olmadıklarını, mezun olup göreve başladıkları zaman dünyanın kaç bucak olduğunu görüverdiklerini biliyoruz. Buna bir çözüm bulmuşlardı 70'li yıllarda Almanya'da. Gerek orman fakültesinde, gerekse peyzaj mimarlığı bölümüne kaydını yaptıran öğrenciler, kaydını yaptırap bir yıl staja gidiyorlardı. Bir yıl. Askerde de vardır burada kıtayı koklama diye bir şey vardır. Kıtaya gönderirsiniz. Kıtayı koklar. Askerlik yapıp yapamayacağını anlar. Orman mühendisi de, peyzaj mimarı da ama mutlak surette bir stajı gerçekleştirir. Her türlü aşamasından, uygulama ile ilgili bilgileri görür. Sonuçta döndüğü zaman ben bu mesleği gerçekten seviyorum ve öğrenmem gereken şeyler de şunlardır der. Ve hatta derste size hoca bir şey anlatırken arkadan birisi elini kaldırır. Derki; hocam o on sene önceymiş, şimdi bu iş böyle yapıyor der ve o hoca bir sömestrde iki kere böyle ikaz alırsa evet yavrum haklısın bu böyleymiş der. Ve iki kere öğrencinin doğruluğu belgelenirse hocanın işine son verilir. Anlatabiliyor muyum? Böylece hoca da sürekli işin üzerinde kalmak mecburiyetindedir. Bu bir öneridir. Soru değildir.

OKTAY YILDIZ: İstatistiki olarak ben bir şeye takıldım. Üç konuşmada bu söz konusu. Memnun musun sorusuna morali düzgün olan bir çocuk evet her şeyden memnunum, her şey güzel diyebilir. Morali bozursa her şey kötü diyebilir. İkisinden de çıkan bir kötü gerçekten kötü ile otokorelasyon yapılması gerekiyordu. Fakat hiçbir araştırmada otokorelasyon görmedim ben. Bu sonuçların gerçekten var olan durumu yansıttığına dair biraz şüphelerim var. Bu konuda bir açıklama yapın.

İSMET DAŞDEMİR: Efendim yanıtlar izafidir, değişir. Yarın aynı anketi yapsanız başka cevap alırsınız. O andaki durumu yansıtır. Yani, anket çalışmalarının özelliği bu. Yapacak başka da bir şey yok.

OKTAY YILDIZ: Yaparsınız, yaparsınız,

İSMET DAŞDEMİR: Valla ben nasıl yapıldığını bilmiyorum, sizden öğrenmemiz lazım. Teşekkür ediyorum.

SONER TÜMÜKLÜ: Ben Soner Tümüklü. Orman yüksek mühendisiyim. OGM'de çalışıyorum. Ülkemizde son yıllarda AB süreci yaşanıyor. Giriyoruz, giremiyoruz. Politikalar değişiyor, yaklaşıyor, uzaklaşıyor gibi değişimler yaşanıyor. AB'nin eğitim politikasına baktığımız zaman şöyle bir yaklaşım sunuyorlar. Öğrenmeyi öğrenmek. Yani hayat boyu öğrenmek. Şimdi SDÜ Orman fakültesinde okuyan orman mühendisi aday aday öğrenci arkadaşlar, ormancılık alanında değişimler, kırsal alanlardaki değişimler, dönüşümler, toplumsal dönüşümler ve bu gibi farklılaşmalar karşısında başka bilim dallarıyla, örneğin sosyolojiyle, toplum bilimiyle, davranış bilimleriyle, okutulan dersler arasında bir ilinti kurulabiliyor mu? Yani toplumsal değişme, kırsal alandaki değişme, sosyal, kültürel ve ekonomik alanlardaki değişmeler

orman fakültesindeki birçok bölümlerde, o değişim aktarılarak öğrenci arkadaşlara sunulabiliyor mu? İkinci bir husus da Çiçero'nun belirttiği gibi "tarih yaşamın öğretmenidir" diyor Çiçero. Ormancının tarihi de eksiklikleriyle, doğrularıyla, yanlışlarıyla, uygulamalarıyla öğrencilere tanıtılabiliyor mu? Özdeşleştirilebiliyor mu? Böyle bir karşılaştırma kültürü yaratılabiliyor mu fakültenizde? Teşekkür ederim. Özellikle İsmet Bey'den başlayabiliriz yani.

İSMET DAŞDEMİR: Soner Bey teşekkür ediyoruz. Öğrenmeyi öğrenmek ve hayat boyu öğrenmek, öğrenmenin yaşı yoktur. Mezara kadar öğrenmek. Tabi buna katılıyoruz. Güzel bir düşünce. Sosyolojinin orman fakültelerinde derslere entegre edildiğini ben düşünmüyorum. Özellikle sosyal, kültürel, ekonomik alanlardaki değişmelerin yeterli düzeyde öğrencilere aktarıldığını da düşünmüyoruz. Zaman zaman elimizden geldiği ölçüde çırpınıyoruz. Ders saatlerinin kısıtlı olması, sosyo-ekonomik kapsamlı derslerin sayısının ve kredilerin yetersiz olmasından bunlara fazlaca yer veremediğimizi bilmenizi isterim. Ormancılık tarihi bazı fakültelerimizde bir ders olarak var. Olmayan fakültelerde de ormancılık politikası içerisinde belli bir düzeyde verildiğini düşünüyorum. Teşekkür ediyorum.

MEHMET KORKMAZ: Soner Bey'e teşekkür ediyorum sorusu için. AB süreci içerisinde, yaşanan gelişmeler için öğrencilerimizin yeterli bilgi düzeyine sahip olup olmadığı konusunda, acaba böyle bir öğrenme kültürü yaratabildik mi, farkındalık yaratabildik mi? Onu ifade etmeye çalışayım. Öncelikle şunu ifade etmek istiyorum:

Kentsel değişim ve kırsal değişim konusunda öğrencilerimizde böyle bir farklılığı yaratmaya çalışıyoruz. Araziye uygulamalı olarak yaptırmaya gayret ediyoruz. Kırsal dönüşümü, kentsel dönüşümü daha ayrıntılı olarak anlatmaya çalışıyoruz. Bunun yanında orman politikaları ile ilgili elimizden geldiğince bilgilendirme yapmaya çalışıyoruz. Şu ana kadar 23 öğrencimizi yurt dışına gönderdik. ERASMUS değişim programı çerçevesinde. Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Letonya, Estonya gibi ülkelere gönderdik. 10 öğrenci Çek Cumhuriyeti, Letonya ve Estonya'dan bize eğitim almak üzere geldiler. Şu an halen fakültemizde öğrenim görüyorlar. Bir yıllığına geldiler. Değişim programlarıyla bunu sağlamaya çalışıyoruz. Öğretim üyelerimiz diğer üniversitelerde ders vermek üzere gidiyorlar. Yurt dışındaki üniversitelerden, Avrupa'daki üniversitelerden bizim fakültelerimize, orman fakültelerinden ders vermek üzere gelen hocalar da var. Bu hocalarımız öğrencilerin de aktif katılımını sağlamak suretiyle bilgi birikimlerini aktarmaya çalışıyorlar. Sorunuza cevap oldu mu bilemiyorum. Yani dediğim gibi bu farklılığı, öğrenme kültürünü, öğrendiklerimizi öğrenciye aktarmak için elimizden geleni yaptığımızı ifade etmek istiyorum.

AHMET ÇIBIK: SDÜ 3. sınıf öğrencisiyim. İsmim Ahmet. Benim sorum ilk başlarda sorulacak bir soruydu bu. Sayın İsmet Daşdemir Hocamıza olacak bu. Naylon stajdan bahsetti hocamız da. Buna dikkati çeken husus şu oldu. Hep öğrenci üzerinden geliyor. Onlarda hiç suç yok mu?

SEDAT AYANOĞLU: Asıl suç onlarda

İSMET DAŞDEMİR: Ahmet'e teşekkür ediyoruz. Bu tabiri, naylon staj kavramını ben bu sene duydum. Şaşırdım, ne demek yani bu diye. Algılamaya çalıştım. Bu öğrencilerimizin uydurduğu bir kavram. Ben benimsemiyorum, kınıyorum da. Dolayısıyla tabii ki sizi suçlamıyoruz burada. Naylon staj sizin suçunuz değil. Bunu bu konuma getirenlerindir. Kimlerdir, yani öğrencinin de suçu, yanınızda çalıştığınız insanın da, fakülte hocalarının da suçu var. Böyle bir suçlama yapmıyoruz. Yalnız stajlarda devam olmadığını, öğrencilerin sorunları olduğunu, yöneticinin de işine geldiğini hepimizin işine geldiğini biliyoruz. Ben staj yaptığımda hatırlıyorum, ben iki dönem staj yaptım. İkisinde de 25 gün çalıştım yani. Ama az yine de az. Hatta öğrencilerin isteği var. Son sınıf diyor tamamen staj olarak geçsin. Doğru diyorlar, yani bir intörn gibi. Nasıl ki bir tıp doktoru intörn oluyor sizin de öyle olmanızda fayda var. Onun için sizi suçlamıyoruz. Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan teşekkür ediyorum. Ben hatırlatma yapmak istiyorum. Çünkü Hazırlık sınıfı istiyor musunuz istemiyor musunuz dedik. KTÜ hiç istemiyoruz dedi. Benim de bildiğim zorunlu hazırlık sınıfı maalesef. Sadece KTÜ Orman fakültesinde var. Olmuyor istiyor olsun diye. Olanlar da aman gitsin diyor. Bunu alt kademeye acaba neden olanlar istemiyor diyecektir bazıları çünkü ilk defa mezun veriyor. Mezun olanlara sorduğunuz zaman 3. sınıftaki bir öğrenciye gittiğiniz bir ders olsun dediğiniz zaman olsun der. Ama 2. sınıftaki bir öğrenciye 3. sınıftan bir ders olsun dediğiniz zaman asla diyecek. Buradaki yaklaşıma çözüm getirilmesi gerekirdi. KTÜ hazırlık sınıfına neden hayır diyor çünkü orada var zaten.

AYHAN KARATAY: İ.Ü. 4. sınıf öğrencisiyim. Biz burada öğretmenlerimizi birer aşçı bizleri ise ellerindeki malzeme, OGM'yi ise patron olarak benzetmek istiyorum. Burada OGM öğretmenlere veya aşçıya sürekli şunu söylüyor, aşçının senin yaptığın ürünler pişmedi ve şikayetçi şeklinde. Yani OGM bir öğrencinin sadece ormancılıkta teknik, biyolojik, sosyo-ekonomik alanda, bütün alanlarda bilgi sahibi olmasını istiyor. Öğrenci de burada yine hocam beni pişiriyorsunuz ama yeterli pişirmiyorsunuz çığ bırakıyorsunuz yani ben daha birinci sınıfa gelirken orman mühendisinin ne olduğunu, ne yaptığını ne işe yaradığını bilmeden başlıyorum. Çevremde buna yönelik sen ne oluyorsun diye bir soru sorulduğunda orman mühendisi. Ormanın mühendisi mi olur sorusuyla karşılaştığı zaman, öğrenci bunu ifade ederken bile sonradan eziklik hissediyor Böyle bir sorun var ve stajların yeterli olmadığını, eğitim sisteminde sadece öğretmeye, anlatmaya dayalı olmayıp araştırmaya teşvik eden, tartışma alanlarını yaratacak bir platform istiyor. Yapılan istatistiklerde de aslında problemin ve çözümün kaynağı çok net olarak ortaya çıktı diye düşünüyorum. Ben burada kilit nokta olarak yine siz değerli öğretmenlerimi görüyorum. Burada sorun belli iken çözüm belli iken neden bu çözüme yönelik bir hareket bir eylemsizlik veya bir adalet eksikliği var diye düşünüyorum. Bunu aşmak için ne yapmayı düşünüyorsunuz?

SEDAT AYANOĞLU: Bunları daha sonraki oturumlarda tartışacağız. Zaman bitti. Kısaca söyleyiniz.

AYHAN KARATAY: Siz değerli öğretmenler orman mühendisi yetiştirirken muhafaza memuru mu olarak bakıyorsunuz olaya. Bir tekniker olarak mı, bir yönetici olarak mı, bir orman köylüsü olarak mı görüyorsunuz. Yoksa bir bilim adamı, bir akademisyen yetiştirmek amacıyla mı bakıyorsunuz. Eğer söylediğim son şey ise, burada sınıflarda sadece soruya yönelik sınavlarda soru dayatılıyor ve sürekli cevap bekleniyor ki şunu biliyorum veya bana bu öğretildi. Bilim adamının en büyük özelliği neden, nasıl, niçin ve buna benzer sorularla doğru yola, doğru çözüme gitmesidir. Ama eğer öğretim üyelerimiz bilim adamı yetiştirmek istiyorsa, soru sormaya değil soru almaya yönelik bir eğitim sistemine neden geçilmiyor?

SEDAT AYANOĞLU: Arkadaşımız çok popülist bir soru sordu herhalde, salondan en büyük alkışı o aldı. Buyurun Daşdemir.

İSMET DAŞDEMİR: Ben cevaben kısaca hazırlık sınıfı sorusundan başlamak istiyorum. Anket sorulana hazırlarken Trabzon'da böyle bir eğitimin olduğunu bilmiyordum açıkçası. Sonuçlarda öğrendim. Öğrendim ki orada varmış. Demek ki bu hevesten öteye gitmiyor. Bu soruyu akademisyen anketinde de göreceksiniz. Öğrencinin yararına da sorguladık. Orada da değişik cevaplar aldık. Onun için bilmeyenler bir hevesten herhalde istiyor. Ama başında bunu yaşayanlar da olmasın bu bize engel diyor. Meslekte istenmiyor. Ben gider öğrenirim diyor. Öyle bir yorum içerisinde.

Diğer taraftan öğrencimizin diğer sorusuna geliyorum. Aşçı, malzeme, patron benzetmesi olabilir. OGM istiyor diyor. OGM istiyor ama, OGM'de çalışanlarla bir sorgulama yaptığınız zaman

diyorlar ki fakültelerde öğrendiğimiz bilgilerin %20'sini ancak uyguluyoruz, %80'ini uygulayamıyoruz. Rafta kalıyor. Dolayısıyla böyle bir yapı içerisinde işte şu olsun, bu olsun dememiz de pek fazla doğru olmuyor.

Orman mühendisi nasıl olmalı diyor. Gerektiğinde bilim adamı da olmalı. Ama asıl olması gereken yönetsel boyutlu yani orman kaynaklarını toplum refahı doğrultusunda yönetebilecek bilgilere sahip olmalı. Teşekkür ediyorum.

SEDAT AYANOĞLU: Son sözü SDÜ Orman Fakültesi dekanı Cahit BALABANLI'ya veriyorum.

CAHİT BALABANLI: Sayın başkan teşekkür ediyorum. Ben uzun süredir el kaldırıyorum. Ama siz hep arkalara bakıyorsunuz. Haklısınız. Öğrencilerin daha çok konuşması gerekir. Neden bu kadar emek, bu kadar masraf, bu kadar hoca hepsi onlar için. O nedenle hareketiniz doğrudur. Ancak üniversiteler, fakülteler çok konuşuldu. Ben üçüncü güne kendimi saklıyordum. Ancak konuşma ihtiyacı duydum. Konuşulan naylon staj yıllardır fakültelerde yapılan ve yaşanan, yaklaşık öğrencilerin %20'sinin her yıl gerçekleştirdiği bir şeydir. Fakülteler bunları engelleyemez. Mümkün değildir. Çünkü kurumlarda böyle yapılır. Tamamen kurumlardaki meslektaşlarımızın titizliğini rica edeceğiz bu konuda. Bu böyle devam edecektir.

Bir diğer husus. Biz tabii ki anketlere çok önem veriyoruz. Her dönem sonunda mutlaka öğrencilere finale girmeden hepsini anketlere alıyoruz ve inanıyoruz ki onların bizim eksiklerimizi görme açısından çok daha olumlu ve her zaman buna önem veriyoruz. Öğretim üyelerimiz de öyle. Ben bu kadar konuşmadan sonra açıklama yapma ihtiyacı duydum. Çok uzatmayacağım. 37 öğretim üyemiz var. 5 profesör, 3 doçent, 29 yardımcı doçent. Genç, güçlü ve gerçekten yarısı yurt dışında doktora yapmış çok iyi bir kadromuz var. Çok güçlü bir manevra yeteneğimiz var. Yani dünyadaki değişimlere gelişimlere ayak uydurabiliyoruz. Ben o yönden kendimi şanslı sayıyorum. Daha çok konuyu uzatmayacağım. Anketlere çok önem veriyoruz. Arkadaşlarımızın eksikliği öğretim üyeleri anketlerini koymamışlar. Yapılmış idi. Birbirini çatıştırdığınız taktirde ortak bazı yanları biz görebiliyoruz. Bunlar bizi aydınlatıcı oluyor. Dediğim gibi hedef, amaç en iyi, çağdaş, özgüveni olan, ormancılık bilgisi en iyi olan öğrenci yetiştirmek. Bütün fakültelerin amacı bu. Bizim ki de öyle. O nedenle ben yapıcı her türlü eleştiriyi Ormancılar Derneği, Orman Mühendisleri Odasına ve bakanlıklardan hep istedim. Hala istiyorum. Oraya gittiğinde arkadaşlarımız çorbada ne eksikse tuz mu, karabiber mi mutlaka bunu bizim tamamlamamız gerekiyor. Bulduğumuz yerler şikayet yapma mercii değil, çözüm mercii.

SEDAT AYANOĞLU: Değerli konuklar doğrusu bu oturumun sonucu benim yüreğime biraz su serpti. Tabii doğruları denetlemek kaydıyla % 88 oranında branşlaşma ihtiyacı hissettim. Geçen yıl İ.Ü. Orman Fakültesinde yaptığımız Çalıştay'ın temel konusu da buydu. Çünkü tek bir program içerisinde burada öğrencilere dersleri sıkıştırmanın imkanı yok. Bazı kısımlar var. Yüksek öğrenim yasasından kaynaklanan dersler var, şu var bu var. Bu sıralamalar içerisinde yatay geçiş, dikey geçiş bunların getirdiği zorlamalar var. Bunun dışında siyasi ve ekonomik sonuçların getirdiği kısıtlar var. Bu nedenle bu meslekleri sadece orman fakültesi çapında ele almak doğru değil bence. Ülkemizin maalesef sosyo-ekonomik koşullarını, siyasi koşullarını 1750 sayılı üniversite yasasını, 2547'nin bu yasayı nasıl değiştirdiğini çok iyi bilerek bu değerlendirmeyi yapmak lazım. Bu sorunlar sadece bizim fakültelerimize has sorunlar da değildir. Tıp fakültesini veya Boğaziçi Üniversitesi'ni bitiren, üç lisan bilen insanlar sokaklarda işsiz gezebiliyorlar. Çok teşekkür ederim.

III. OTURUM

Oturum Başkanı

Prof. Dr. Abdi EKİZOĞLU

Orman Fakültesi Öğretim Elemanlarının

Orman Mühendisliği Eğitiminin Bugününü ve Geleceğini Değerlendirmesi

Doç. Dr. Erdoğan ATMIŞ

Prof. Dr. İsmet DAŞDEMİR

Bir Bölüm Meslek Mensubunun Türkiye'deki

Orman Mühendisliği Eğitim ve Öğretimi Hakkındaki Görüşleri

Yrd. Doç. Dr. Cihan ERDÖNMEZ

Yrd. Doç. Dr. Ahmet TOLUNAY

Araş. Gör. Hasan Emre ÜNAL

Doç. Dr. Sezgin ÖZDEN

Ormancılık Eğitiminde Müfredat Yapısının Orman Kaynakları Yönetimi ve İşletmeciliği Açısından Değerlendirilmesi:

KTÜ Orman Mühendisliği Bölümü Örneği

Prof. Dr. Mustafa Fehmi TÜRKER

Araş. Gör. İdris DURUSOY

Ormancılık Hukukunun Türkiye Ormancılığı ve

Orman Mühendisi Eğitimindeki Önemi

Araş. Gör. Üstüner BİRBEN

Araş. Gör. Gökçe GENÇAY

ORMAN FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ELEMANLARININ ORMAN MÜHENDİSLİĞİ EĞİTİMİNİN BUGÜNÜNÜ VE GELECEĞİNİ DEĞERLENDİRMESİ

Erdoğan ATMIŞ¹

İsmet DAŞDEMİR²

¹ Doç. Dr., ZKÜ, Bartın Orman Fakültesi, e-posta: doganatmis@hotmail.com

² Prof. Dr., ZKÜ, Bartın Orman Fakültesi, e-posta: isdasdemir@hotmail.com

Özet

Türkiye'deki ormancılık eğitiminin 150. yılında ormancılık eğitiminin niteliğinin sorgulanması gerekmektedir. Bu sorgulamada ilgili tüm tarafların katılımının sağlanması çok önemlidir. Çoğu konuda olduğu gibi, ormancılık eğitim ve öğretim sisteminde yapılan düzenlemelerde de genellikle öğretim elemanlarının görüşlerine ve düşüncelerine önem verilmemektedir. Oysa eğitimin bir parçası olan öğretim elemanlarına bu konuda önemli sorumluluklar düşmektedir. Gerek mevzuatta, gerekse yönetime ilişkin çeşitli etkinliklerin uygulanması sırasında yapılacak düzenlemelerde öğretim elemanlarının görüşüne başvurulması, hem yapılan düzenlemenin başarısını arttıracak, hem de öğretim elemanının yaptığı işe yabancılaşmasını önleyecektir. Bu çalışmada Türkiye'deki orman fakültelerinde görev yapan öğretim elemanlarının orman mühendisliği mesleği hakkındaki birtakım düşünceleri değerlendirilerek, öğretim elemanı bakışıyla orman mühendisliği eğitimi tüm boyutlarıyla sorgulanmaya ve değerlendirilmeye çalışılmıştır. Ayrıca ormancılık eğitiminde karşılaşılan en önemli sorunların ve ormancılık eğitiminin çağdaş ormancılık anlayışına uygun hale getirilmesine ilişkin önerilerin neler olduğu da araştırılmıştır. Bu amaçla 24 soruluk bir anket formu hazırlanmıştır. Söz konusu anketler 2007-2008 eğitim ve öğretim yılında Türkiye'deki 9 orman fakültesinin orman mühendisliği bölümünde çalışan veya ders veren akademisyenlere uygulanmıştır.

Elde edilen bilgiler bilgisayar ortamında derlenerek, öncelikle akademisyen profili ortaya konmuş ve akademisyen bakışıyla orman mühendisliği mesleği kısaca değerlendirilmiştir. Bilahare akademisyen bakışıyla *ormancılık eğitiminin kalitesi, kapsamı ve yapısı, eğitimin temel alt yapısı, eğitimde en önemli sorunlar, eğitimden beklentiler ve öneriler* değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Bazı temel faktörlere (fakülte, cinsiyet, unvan, anabilim dalı) göre akademisyenlerin orman mühendisliği mesleği ve ormancılık eğitimi hakkındaki görüşleri ve düşünceleri arasındaki farklılıklar Kruskal-Wallis (K-W) H-Testi ile değerlendirilmiş ve farklı grupları belirlemede Duncan Testi'nden yararlanılmıştır. Böylece Türkiye'de ormancılık eğitimi çağdaş ormancılık anlayışına uygun hale getirilmesinde öğretim elemanlarının katkısı ortaya konulmuş ve bazı öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler : Orman mühendisliği, orman mühendisliği eğitimi, orman fakültesi, öğretim elemanı, Türkiye.

Evaluations of Forestry Faculties' Academicians on Today and Future of Forest Engineering Education

Abstract

Qualification of forestry education should be evaluated in 150th years of forestry education in Turkey. All stakeholders should participate in this evaluation. Academicians' opinions and ideas are not taken into consideration in process of arrangement of forestry education like other topics usually. However academicians have important responsibilities in this topic. If academicians' opinions are applied during every changing process about forestry education, both success of new arrangement will be improved and academicians will not be a stranger to the work they do. In this study, forest engineering education with its all dimensions are appraised and investigated by the point of view of academicians teaching in forest engineering department of forestry faculties in

Turkey. For this aim, a questionnaire form, which is consisting of 24 questions, is prepared. The questionnaire forms are applied to academicians teaching in forest engineering department by some academicians in 2007-2008 academic year in 9 forestry faculties of Turkey.

Obtained data is entered into computer and firstly, *academician profile* is brought up as regards some socio-economic characteristics of academicians and *forest engineering occupation* from different sides is appraised shortly. Secondly, *quality, scope and structure of forestry education, basis infrastructure of forestry education, the most important problems in education, expectation and suggestions from education* are evaluated and interpreted by the point of view of the academicians. Differences among the opinions of the academicians about forest engineering occupation and forestry education according to some basis factors (faculty, sex, title and branch) are evaluated by Kruskal-Wallis H-Test, and Duncan Test is used to determine different groups. Some suggestions are developed based on the above results and evaluations to raise quality and effectiveness of forestry high education. Thus, the opinions (or aid) of the academicians about forestry high education are determined to get it suitable condition for contemporary forestry mentality in Turkey.

Keywords: Forest engineering, forest engineering education, forestry faculty, academician, Turkey

1. Giriş

Sanayi ve hizmet sektöründeki hızlı gelişim ve tarım sektörünün ulusal ekonomiden daha az pay alması şeklinde yaşanan ekonomik değişimlerden ormancılık ve ormancılık eğitimi oldukça etkilenmektedir. Hukuk, mühendislik ve iletişim teknolojileri gibi meslekler cazip iş olanakları sunarken, ormancılık, ziraat, veterinerlik ve balıkçılık gibi meslekler artık yetenekli öğrencileri cezbetmemektedir (Nair, 2004). Dünyada yaşanan bu gelişmelere ayak uyduramamaktan, fakülte sayısının ve kontenjanının çokluğuna, öğretim elemanı yetersizliğinden, uygulamaya dayalı eğitim yapmamaya, sadece odun üretimine dayanan bir anlayışla eğitim yaptırmaktan, yetersiz fiziksel ve sosyal olanaklara sahip olmaya kadar çeşitli bir yelpazede eleştirilen Türkiye'deki ormancılık eğitiminin belirtilen sorunlara hangi yöntemle çare bulacağı belirsizdir.

Kısa sürede dokuza çıkan orman fakültesi sayısının ülke için önemli bir kaynak savurganlığı olarak değerlendirildiği (Gümüş, 2004) Türkiye'de, 150. yılında ormancılık eğitiminin niteliğinin sorgulanması gerekmektedir. Bu sorgulamaya ormancılık eğitimiyle ilgili tüm tarafların katılımının sağlanması önemlidir. Ormancılık eğitiminde üç temel taraf vardır. Bunlar;

4. Eğitimi arz edenler (orman fakülteleri öğretim elemanları),
5. Eğitimi doğrudan alan veya talep edenler (orman fakültesi öğrencileri),
6. Orman mühendisi eğitimini alanları istihdam edenler veya eğitimi dolaylı olarak talep edenler (Çevre ve Orman Bakanlığı (ÇOB), Orman Genel Müdürlüğü (OGM), diğer kamu kuruluşları ve özel sektör).

Ormancılık eğitiminde yapılacak düzenlemelerde eğitimin diğer paydaşları yanında, akademisyen görüşleri ve düşünceleri önemli bir ağırlığa sahiptir. Çoğu konuda olduğu gibi ormancılık eğitim ve öğretim sisteminde yapılan düzenlemelerde genellikle öğretim elemanlarının (Profesör, Doçent, Yardımcı Doçent, Araştırma Görevlisi, Öğretim Görevlisi ve Okutman) görüşlerine ve düşüncelerine önem verilmemektedir. Oysa eğitimin bir parçası olan öğretim elemanlarına bu konuda önemli sorumluluklar düşmektedir. Gerek mevzuatta, gerekse yönetime ilişkin çeşitli etkinliklerin uygulanması sırasında yapılacak düzenlemelerde öğretim elemanlarının görüşüne

başvurulması, hem yapılan düzenlemenin başarısını arttıracak, hem de öğretim elemanının yaptığı işe yabancılaşmasını önleyecektir.

Bu nedenle çalışmada; “*eğitimi arz edenler (orman fakülteleri öğretim elemanları)*”, yani orman fakültelerindeki akademisyenlerin orman mühendisliği mesleği ve *ormancılık eğitiminin kalitesi, kapsamı ve yapısı* (amacı, çağdaş ormancılığa uygunluğu, ders gruplarının önemi, derslerin sayısı ve dağılımı, öğretim ve ders geçme sistemi, branşlaşma, hazırlık sınıfı, stajlar, bitirme ödevi), *eğitimin temel alt yapısı* (fiziksel olanaklar, laboratuvar ve arazi uygulamaları, akademik kadro, sosyo-kültürel etkinlikler), eğitimde *en önemli sorunlar ve öneriler* konularındaki düşünceleri ve görüşleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ayrıca bu görüşler ve düşünceler arasındaki farklılıklar; bazı temel faktörlere (fakülte, cinsiyet, unvan, anabilim dalı) göre test edilmiştir. Yapılan değerlendirmelere dayanarak, ormancılık eğitiminde kalitenin ve etkinliğin artırılması için birtakım öneriler geliştirilmiştir.

Türkiye’de orman fakültesi sayısı 1992’den sonra 9’a çıkmıştır. Ülkemizde ormancılık eğitimi konusunda, değişik amaçlarla bugüne kadar çeşitli çalışmalar (İnal, 1968; Kalıpsız vd., 1969; Çepel, 1984; Anonim, 1987; Eraslan, 1989; Geray, 1991, 1993; Eryılmaz, 1993a, 1993b; Tokmanoğlu, 1998; Görecelioglu, 2001; Sarıbaş, 2001; Tolunay, 2001; Toksoy, vd. 2001; Türker, 2005; Daşdemir, 2007) yapılmış olmasına rağmen, 9 orman fakültesindeki akademisyenlerin tümünü aynı anda dikkate alarak, akademisyen bakışıyla ormancılık eğitimini tüm boyutlarıyla geniş kapsamlı inceleyen bir araştırma yapılmamıştır. Bu nedenle araştırma sonuçlarının, ormancılık eğitiminde kalitenin ve etkinliğin artırılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. Materyal ve Yöntem

Araştırma verileri toplam 24 adet kapalı ve açık uçlu sorudan oluşan bir anket yardımıyla elde edilmiştir. Ankette akademisyen profiline, ormancılık ve orman mühendisliği mesleğine ve orman mühendisliği eğitimine yönelik çeşitli sorular yer almıştır. Türkiye’deki orman mühendisliği lisans eğitiminin kapsamının ve içeriğinin; *teorik derslerden, laboratuvar ve arazi uygulamalarından, stajlardan, eskürsiyonlardan (bilimsel gezilerden)* ve *bitirme ödevinden* oluştuğu dikkate alınarak, sorular ormancılık eğitimini tüm boyutlarıyla ölçecek şekilde geliştirilmiştir. Böylece akademisyenlerin ormancılık mesleği ve orman mühendisliği eğitimi ile ilgili görüşleri ve düşünceleri ölçülmeye ve değerlendirilmeye çalışılmıştır. Anket formları her bir fakültede, o fakültedeki öğretim elemanları tarafından (*) akademisyenlere (Profesör, Doçent, Yardımcı Doçent, Araştırma Görevlisi, Öğretim Görevlisi ve Okutman) uygulanmıştır. Akademisyenlerin belirlenmesinde orman mühendisliği bölümünde çalışıyor olması veya bu bölümde ders vermesi esas alınmıştır. 2007-2008 eğitim-öğretim yılında 9 orman fakültesinde orman mühendisliği bölümünde görevli olan veya o bölüme ders veren toplam 303 akademisyen olmasına karşın, 162 adeti (bunların %95’i orman mühendisliği bölümü elemanıdır) ile anket yapılabilmektedir. Böylece %53.5 (=162/303x100) oranında bir örnekleme yüzdesine ulaşılmıştır.

Anketle elde edilen bilgiler; akademisyen profili, akademisyen bakışıyla ormancılık mesleği ve orman mühendisliği eğitimi şeklinde üç temel başlık altında değerlendirilmiştir. Çalışmanın amacı doğrultusunda öncelikle akademisyen profili ortaya konmuş ve akademisyen bakışıyla orman

(*) Fakültelerde anket formlarının doldurulmasında; Yrd. Doç. Dr. Oğuz Kurdoğlu, Yrd. Doç. Dr. Ahmet Tolunay, Doç. Dr. Sezgin Özden, Doç. Dr. Oktay Yıldız, Prof. Dr. Özden Görücü, Yrd. Doç. Dr. Ahmet Sivacıoğlu, Doç. Dr. Devlet Toksoy, Yrd. Doç. Dr. Cihan Erdönmez ve Araş. Gör. H. Batuhan Günşen yardımcı olmuşlardır. Kendilerine teşekkür ederiz.

mühendisliği mesleği kısaca değerlendirilmiştir. Bilahare akademisyen bakışıyla *ormancılık eğitiminin kalitesi, kapsamı ve yapısı* (amacı, çağdaş ormancılığa uygunluğu, ders gruplarının önemi, derslerin sayısı ve dağılımı, öğretim ve ders geçme sistemi, branşlaşma, hazırlık sınıfı, stajlar, bitirme ödevi), *eğitimin temel alt yapısı* (fiziksel olanaklar, laboratuvar ve arazi uygulamaları, akademik kadro, sosyo-kültürel etkinlikler), ormancılık eğitiminde *en önemli sorunlar*, eğitimden *beklentiler ve öneriler* ele alınmış, değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Bazı temel faktörlere (fakülte, cinsiyet, unvan, anabilim dalı) göre akademisyenlerin orman mühendisliği mesleği ve ormancılık eğitimi hakkındaki görüşleri ve düşünceleri arasındaki farklılıklar Kruskal-Wallis (K-W) H-Testi ile değerlendirilmiş ve farklı grupları belirlemede Duncan Testi'nin parametrik olmayan modifikasyonundan yararlanılmıştır (Kalıpsız, 1981; Özdamar, 2002). Ayrıca bazı veriler yüzde analizi yöntemiyle tablolar yardımıyla değerlendirilmiştir. Söz konusu istatistiksel analizleri gerçekleştirmede SPSS 9.0 (Sosyal Bilimler İçin İstatistiksel Paket Programı) bilgisayar programı kullanılmıştır.

3. Bulgular ve Tartışma

3.2. Akademisyen Profili

Ankete katılan 162 akademisyenin unvan, cinsiyet, yaş ve anabilim dalı (ABD) itibariyle fakültelere dağılımı Çizelge 1'de gösterilmiştir.

Çizelge 1. Bazı özellikler itibariyle akademisyenlerin fakültelere dağılımı.

ÖZELLİK		F A K Ü L T E L E R																Toplam			
		Artvin (1)		Bartın (2)		Çankırı (3)		Düzce (4)		Isparta (5)		İstanbul (6)		Kastamonu (7)		Maraş (8)		Trabzon (9)		Sayı	%
		Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%		
Unvan	Prof.	0	0.0	6	20.0	0	0.0	1	16.7	2	8.7	3	15.8	0	0.0	1	14.3	0	0.0	13	8.0
	Doç.	1	4.4	2	6.7	1	9.9	1	16.7	2	8.7	2	10.5	1	11.1	0	0.0	2	5.9	12	7.5
	Y.Doç.	10	43.5	9	30.0	3	27.3	1	16.7	12	52.2	3	15.8	2	22.2	3	42.9	5	14.7	48	29.6
	Diğer	12	52.2	13	43.3	7	63.6	3	50.0	7	30.4	11	57.9	6	66.7	3	42.9	27	79.4	89	54.9
Cinsiyet	E	14	60.9	26	86.7	9	81.8	6	100	20	87.0	13	68.4	7	77.8	7	100	25	73.5	127	78.4
	K	9	39.1	4	13.3	2	18.2	0	0.0	3	13.0	6	31.6	2	22.2	0	0.0	9	26.5	35	21.6
Yaş	<35	13	56.5	14	46.7	10	90.9	2	33.3	15	65.2	13	68.4	7	77.8	0	0.0	28	82.4	102	63.0
	35-50	10	43.5	12	40.0	1	9.1	3	50.0	7	30.4	4	21.1	2	22.2	7	100.0	6	17.7	52	32.1
	>50	0	0.0	4	13.3	0	0.0	1	16.7	1	4.4	2	10.5	0	0.0	0	0.0	0	0.0	8	4.9
ABD	Sos-Ekon.	4	17.4	9	30.0	4	36.4	1	16.7	8	34.8	14	73.7	1	11.1	2	28.6	17	50.0	60	37.0
	Teknik	8	34.8	6	20.0	3	27.3	2	33.3	4	17.4	3	15.8	1	11.1	2	28.6	6	17.7	35	21.6
	Bio-Ekolojik	11	47.8	15	50.0	4	36.4	3	50.0	11	47.8	2	10.5	7	77.8	3	42.9	11	32.4	67	41.4
Toplam		23	100	30	100	11	100	6	100	23	100	19	100	9	100	7	100	34	100	162	100

Ankete katılan akademisyenlerin %8'i Profesör, %37,1'si Doçent ve Yardımcı Doçent, %54,9'u Araştırma Görevlisi, Öğretim Görevlisi ve Okutmandır. Akademisyenlerin çoğunluğu Araştırma Görevlisi ve Yardımcı Doçenttir. Akademisyenlerin %78,4'ü (127) erkek, %21,6'sı (35) bayandır. Fakülteler arasında bazı farklar olsa da akademisyenlerin büyük çoğunluğu (%63) 35 yaşından küçüktür. Yani genç bir kadro söz konusudur. Akademisyenlerin ABD'lere dağılımı şöyledir;

a) Sosyal ve Ekonomik Kapsamlı ABD'ler (Ormancılık Ekonomisi, Ormancılık Hukuku, Ormancılık Politikası, Orman Amenajmanı (Planlama), Orman Endüstri Makineleri ve İşletme)..... %37

- b) Teknik Üretim Bilgilerine Yönelik ABD'ler (Havza Amenajmanı, Ölçme Bilgisi ve Kadastro, Orman İnşaatı ve Transportu, Peyzaj Teknikleri)..... %21.6
- c) Biyolojik ve Ekolojik Kapsamlı ABD'ler (Toprak ve Ekoloji, Silvikültür, Botanik, Orman Koruma ve Entomoloji, Bitki Materyali Yetiştiriciliği, Orman Ürünleri Kimyası).....%41.4

Buna göre akademisyenlerin büyük çoğunluğu biyolojik ve ekolojik kapsamlı ABD'lerde görev yapmaktadır (Çizelge 1).

3.3. Akademisyen Bakışıyla Orman Mühendisliği Mesleğinin Değerlendirilmesi

Burada öncelikle akademisyenlerin orman mühendisliği mesleğinin geleceği, mezunların iş bulma olanağı ve ormancılık bilgilerinin meslekte kullanılma düzeyi konusundaki düşünceleri ve görüşleri yüzdeler itibarıyla değerlendirilmiş (Çizelge 2) ve bilahare akademisyenlerin mesleğe ilişkin değerlendirmelerinin fakültelere, cinsiyete, unvana ve anabilim dallarına göre farklılık denetimine ilişkin istatistiksel analiz sonuçları (Çizelge 3) değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır.

Çizelge 2. Akademisyenlerin orman mühendisliği mesleğine ilişkin bazı değerlendirmeleri.

Özellik (Soru)	Seçenek	Tercih Yüzdesi
1. Mesleğin geleceğini değerlendirme	a) Oldukça parlak bir geleceğe sahip	39.5
	b) Az da olsa gelişme umudu vardır	40.8
	c) Bugünkü önem düzeyinde kalır	15.4
	d) Gittikçe önemini az da olsa kaybedecektir	4.3
	e) Geleceği olmayan bir meslektir	0.0
2. Öğrencilerin Mezun olduktan sonra iş bulma olanağı	a) Mutlaka kısa bir sürede iş bulurlar	1.3
	b) Orta vadede iş bulacaklarını sanıyorum	79.6
	c) Uzun bir sürede iş bulacaklarını sanıyorum	6.8
	d) Ek bir eğitimden sonra iş bulabilirler	11.1
	e) İş bulma olanakları yoktur	1.2
3. Bilgi kullanma düzeyi	a) Hiç birini	1.3
	b) Çok azını	22.2
	c) Yarısını	22.2
	d) Büyük kısmını	53.7
	e) Hepsini	0.6

Çizelge 2 ve 3 birlikte değerlendirilecek olursa; akademisyenlerin %80.3'ü orman mühendisliği mesleğini “geleceği parlak ve gelişme umudu olan bir meslek” olarak görmektedir. Mesleğin geleceği hakkındaki düşünceler fakültelere ve cinsiyete göre 0.05 güven düzeyinde anlamlı farklılık göstermektedir. Artvin, Çankırı, İstanbul, Düzce ve Maraş orman fakültelerinin akademisyenleri “bugünkü önem düzeyinde kalır ve az gelişme umudu var” şeklinde bir değerlendirme yaparken, Isparta, Trabzon, Kastamonu ve Bartın orman fakültelerinin akademisyenleri büyük ölçüde “geleceği parlak ve gelişme umudu olan bir meslek” şeklinde bir değerlendirme yapmıştır. Benzer şekilde erkekler mesleğin geleceğini bayanlara göre daha parlak bulmakta ve gelişme umudu olan bir meslek olarak görmektedir. Mesleğin geleceği konusundaki düşünceler akademisyenlerin unvanına ve çalıştıkları anabilim dallarına göre ise farklılık göstermemektedir.

Çizelge 3. Orman mühendisliği mesleğine yönelik değerlendirmelerin fakültelere, cinsiyete, unvana ve anabilim dallarına göre farklılığının denetimi.

Özellikler	Kruskal-Wallis H-Testi Sonuçları			Duncan Testi ile Farklılık Denetimi (Gruplar ve gruplar içinde sıralamalar önem derecesine göre)			
	Kriter	Khi-kare değeri	SD	Farklı Gruplar			
				No	Grup Elemanları	Ort.	N
1 Mesleğin geleceğini değerlendirme	Fakülte	16.93*	8	1.	Artvin, Çankırı, İstanbul, Düzce, Maraş	3.89	66
				2.	Isparta, Trabzon, Kastamonu, Bartın	4.37	96
	Cinsiyet	5.34*	1	1.	Erkek	4.22	127
				2.	Bayan	3.90	35
	Unvan	0.43	3	--	----	--	--
	ABD	4.78	2	--	----	--	--
2. Öğrencilerin mezun olduktan sonra iş bulma olanağı	Fakülte	8.17	8	--	----	--	--
	Cinsiyet	0.06	1	--	----	--	--
	Unvan	2.79	3	--	----	--	--
	ABD	5.80	2	--	----	--	--
3. Bilgi kullanma düzeyi	Fakülte	13.34	8	--	----	--	--
	Cinsiyet	1.10	1	--	----	--	--
	Unvan	3.55	3	--	----	--	--
	ABD	0.98	2	--	----	--	--

*: 0.05 güven düzeyinde anlamlı ($p < 0.05$); **: 0.01 güven düzeyinde anlamlı ($p < 0.01$); SD=Serbestlik Derecesi

Akademisyenlerin büyük çoğunluğu (%79.6) orman mühendisliği bölümünden mezun olanların “orta vadede iş bulacağını” düşünmektedir (Çizelge 2). Yani orman mühendisliğini gelecek vadeden ve diğer mesleklere göre nispeten iş garantisi olan bir meslek olarak görmektedir. Bunda özellikle son yıllarda ormancılık örgütüne orman mühendisi alımının artmasının ve 5531 sayılı mesleki yetki yasasının çıkmasının payı büyüktür. Bu düşünce fakültelere, cinsiyete, unvana ve anabilim dallarına göre farklı değildir (Çizelge 3).

Akademisyenlerin %76.5’i “fakültelerde orman mühendisliği eğitimi sırasında öğrencilere verilen bilgilerin en az yarısının, ormancılık örgütünde mühendis olarak çalışmaya başlayınca kullanılacağını” düşünmektedir. Oysa ormancılık örgütünde orman mühendisi olarak çalışanlar üzerinde yapılan bir araştırmada (Daşdemir, 1998), deneklerin %56’sının aldıkları bilgileri merkezîyetçilik, politik ve örgütsel baskılar nedeniyle uygulayamadıkları saptanmıştır. O halde akademisyenlerin bu konudaki iyimser düşüncesinin uygulamadaki gerçeklerle pek bağdaşmadığı anlaşılmaktadır. Akademisyenlerin bu konudaki düşüncelerinde fakültelere, cinsiyete, unvana ve anabilim dallarına göre farklılık yoktur.

Aldığı bilgilerin yarısını veya daha azını kullanacağını düşünen akademisyenler bunun nedenlerini ise şöyle sıralamaktadır:

- Eğitimde teorik derslerin fazlalığı, arazi ve laboratuvar uygulamaların eksikliği %29.5
- Eğitim ile uygulama arasında koordinasyon eksikliği, farklılıklar ve çelişkiler %28.6
- Eğitimde branşlaşmaya gidilememesi, derslerin ve ders içeriklerinin uygun olmaması %17.2
- Uygulamanın bilgiye talepçi olmaması, örgütlenme eksikliği, uzmanlığa, başarıya ve AR-GE çalışmalarına önem verilmemesi %13.3
- İdari, siyasi ve sosyal baskılar..... %11.4

Buna göre “aldığı bilgiyi kullanamama nedeni”, büyük ölçüde eğitimdeki aksaklıklara (uygulama eksikliği, derslerin ve içeriklerinin uygun olmaması) ve eğitim ile uygulama arasındaki koordinasyon eksikliğine bağlanmaktadır. Ancak uygulamanın bilgiye talepçi olmaması, başarıya ve AR-GE çalışmalarına önem vermemesi gibi nedenlerin yanısıra idari ve siyasi baskılar da bunda önemli bir paya sahiptir.

3.3. Akademisyen Bakışıyla Orman Mühendisliği Eğitiminin Değerlendirilmesi

3.3.1. Fakülte Sayısının, Bölüm Kontenjanının ve Eğitimin Kalitesinin Değerlendirilmesi

Anket sonuçlarına göre; akademisyenlerin %37'si Türkiye'deki orman fakültesi sayısını "normal" bulurken, %59.9'u fakülte sayısını "çok fazla" ve belirli bir bölgede toplanmış bulmakta, dolayısıyla Çankırı, Bartın, Kastamonu, Düzce ve Artvin gibi fakültelerin kapatılmasını istemektedir. Akademisyenlerin %3.1'i ise, fakülte sayısını az bulmakta ve yeni orman fakültelerinin açılmasını önermektedir. Benzer şekilde akademisyenlerin %36.4'ü orman mühendisliği bölüm kontenjanlarının "normal" olduğunu düşünürken, %63.6'sı "çok fazla" olduğunu ve yaklaşık %30 oranında azaltılması gerektiğini düşünmektedir. Bu konuda ülkemizin koşulları ve en önemli istihdamcı kuruluş olan Çevre ve Orman Bakanlığı'nın istihdam politikaları dikkate alınarak, orman fakültesi sayısının ve orman mühendisliği bölümü kontenjanlarının fazla olduğunu ilişkin bazı görüşler de vardır (Sarıbaş, 2001; Anonim, 2004).

Diğer yandan, bir fikir vermesi bakımından akademisyen bakışıyla orman fakültelerindeki orman mühendisliği eğitiminin kalitesi sorgulanmıştır. Bu amaçla akademisyenlerin "kendi fakültelerindeki orman mühendisliği eğitiminin kalitesini diğer fakültelerle karşılaştırması" istenmiştir. Eğitim kalitesi açısından yapılan bu karşılaştırmanın sonuçları şöyledir: İstanbul akademisyenleri kendi fakültelerini 1,0. sırada, Trabzon 1,3., Isparta 2,0., Artvin-Kastamonu 2,6., Düzce 2,7., Bartın 2,8., Maraş 3,6. ve Çankırı 3,9. sırada görmektedir. Bu sonuçlara göre İstanbul akademisyenleri kendi fakültelerindeki eğitimin kalitesinin diğer fakültelere göre birinci sırada, Çankırı akademisyenleri ise dördüncü sırada olduğunu düşünmektedir.

3.3.2. Orman Mühendisliği Eğitiminin Kapsamının ve Yapısının Değerlendirilmesi

Akademisyenlerin orman mühendisliği eğitiminin kapsamı ve yapısı (amacı, çağdaş ormancılığa uygunluğu, ders gruplarının önemi, derslerin sayısı ve dağılımı, öğretim ve ders geçme sistemi, branşlaşma, hazırlık sınıfı, stajlar, bitirme ödevi) konusundaki değerlendirmeleri yüzdeler itibariyle Çizelge 4'de, fakültelere, cinsiyete, unvana ve anabilim dallarına göre yapılan farklılık denetimine ilişkin istatistiksel analiz sonuçları da Çizelge 5'de verilmiştir. Bu iki çizelgeye dayalı olarak aşağıdaki yorumlar ve değerlendirmeler yapılmıştır.

Çizelge 4'e göre akademisyenlerin %71.6'sı orman mühendisliği eğitiminin amacını; "*orman kaynaklarını tanıyan ve toplum refahı doğrultusunda ona müdahale eden orman mühendisleri yetiştirmek*" şeklinde tanımlamıştır. Bu şekildeki bir eğitim amacı tanımının çağdaş ormancılık anlayışına uygun olduğu söylenebilir (Geray, 1991; Daşdemir, 2006, 2007). Akademisyenler arasında orman mühendisliği eğitiminin amacını tanımlama konusunda cinsiyete, unvana ve anabilim dalına göre bir fark yoktur. Ancak fakültelere göre 0.05 güven düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır. Buna göre Maraş, Düzce, Trabzon, Bartın ve İstanbul orman fakültesi akademisyenleri yukarıdaki tanıma ilaveten "aldığı bilgiyi de uygulayan orman mühendisi yetiştirmek" şeklinde görüşler bildirirken, Çankırı, Artvin, Kastamonu ve Isparta orman fakültesi akademisyenleri yukarıdaki tanıma ilaveten "dünya ölçeğinde aydın insan yetiştirmek" şeklinde görüşler bildirmişlerdir.

Çizelge 4. Akademisyenlerin orman mühendisliği eğitimine ilişkin bazı değerlendirmeleri.

Özellik (Soru)	Seçenek	Tercih Yüzdesi
1. Orman mühendisliği eğitiminin amacı	a) Ormancılık teşkilatına eleman yetiştirmek	1.2
	b) Ormancılık mesleğinin statüsünü geliştirmek	1.9
	c) Aldığı bilgiyi uygulayabilen orman mühendisleri yetiştirmek	20.4
	d) Orman kaynaklarını tanıyan ve toplum refahı doğrultusunda ona müdahale eden orman mühendisleri yetiştirmek	71.6
	e) Dünya ölçeğinde aydın insan yetiştirmek	4.9
2. Eğitimin çağdaş ormancılığa uygunluğu	a) Uygun	41.4
	b) Uygun değil	58.6
3. Ders gruplarının önemi	a) Temel bilgiler	0.0
	b) Teknik üretim bilgileri	12.3
	c) Biyolojik ve ekolojik kapsamlı dersler	55.6
	d) Sosyal ve ekonomik kapsamlı dersler	32.1
4. Derslerin sayısı	a) Çok fazla	3.1
	b) Fazla	26.5
	c) Normal	63.0
	d) Az	7.4
	e) Çok az	0.0
5. Derslerin dağılımı	a) Oldukça dengeli	1.2
	b) Dengeli	21.6
	c) Kısmen dengeli	49.4
	d) Dengesiz	27.8
6. Öğretim ve ders geçme sistemi	a) Oldukça uygun	2.5
	b) Uygun	24.7
	c) Normal	35.8
	d) Uygun değil	34.5
	e) Hiç uygun değil	2.5
7. Branşlaşma	a) Evet, olmalı	87.0
	b) Hayır, olmamalı	13.0
8. Hazırlık sınıfı	a) Evet, olmalı	62.4
	b) Hayır, olmamalı	37.6
9. Staj eğitimi	a) Oldukça yeterli	1.9
	b) Yeterli	9.3
	c) Normal	25.9
	d) Yetersiz	47.5
	e) Çok yetersiz	15.4
10. Bitirme ödevinin rolü	a) Oldukça önemli	21.6
	b) Önemli	53.7
	c) Orta derecede önemli	14.8
	d) Az önemli	8.0
	e) Önemsiz	1.9

Akademisyenlerin (eğitimi arz edenlerin) yarıdan fazlası (%58.6) orman fakültelerindeki ormancılık eğitimini çağdaş ormancılık anlayışına uygun bulmamaktadır. Bu kesimin, ormancılık eğitiminde etkinliği artırmak için yaptığı öneriler ise, bu çalışmanın **eğitiminde sorunlar ve beklentiler** başlığı altında verilmiştir. *Ormancılık eğitiminin çağdaş ormancılık anlayışına uygunluğu* konusundaki düşünceler arasında fakültelere, cinsiyete, unvana ve anabilim dallarına göre anlamlı bir fark yoktur.

Çizelge 5. Orman mühendisliği eğitimine yönelik değerlendirmelerin fakültelere, cinsiyete, unvana ve anabilim dallarına göre farklılığının denetimi.

Özellikler	Kruskal-Wallis H-Testi Sonuçları			Duncan Testi ile Farklılık Denetimi (Gruplar ve gruplar içinde sıralamalar önem derecesine göre)				
	Kriter	Khi-kare değeri	SD	Farklı Gruplar				
				No	Grup Elemanları	Ort.	N	
1. Orman mühendisliği eğitiminin amacı	Fakülte	17.18*	8	1.	Maraş, Düzce, Trabzon, Bartın, İstanbul	3.60	96	
				2.	Çankırı, Artvin, Kastamonu, Isparta	3.92	66	
	Cinsiyet	0.02	1	--	----	--	--	
	Unvan	6.01	3	--	----	--	--	
	ABD	0.11	2	--	----	--	--	
2. Ormancılık eğitiminin uygunluğu	Fakülte, cinsiyet, unvan ve ABD kriterleri açısından anlamlı bir fark yoktur						--	--
3. Ders gruplarının önemi	Fakülte	11.64	8	--	----	--	--	
	Cinsiyet	0.26	1	--	----	--	--	
	Unvan	4.17	3	--	----	--	--	
	ABD	52.14**	2	1.	Teknik Üretim Bilgilerine Yönelik ABD'ler	2.66	35	
				2.	Biyolojik ve Ekolojik Kapsamlı ABD'ler	3.10	67	
				3.	Sosyal ve Ekonomik Kapsamlı ABD'ler	3.62	60	
4. Derslerin sayısı	Fakülte, cinsiyet, unvan ve ABD kriterleri açısından anlamlı bir fark yoktur						--	--
5. Derslerin dağılımı	Fakülte	23.26**	8	1.	Kastamonu, Düzce, Isparta, Bartın	1.60	68	
				2.	Trabzon, İstanbul, Artvin, Maraş, Çankırı	2.23	94	
	Cinsiyet	8.06**	1	1.	Erkek	1.88	127	
				2.	Bayan	2.26	35	
	Unvan	7.25	3	--	----	--	--	
	ABD	0.82	2	--	----	--	--	
6. Öğretim ve ders geçme sistemi	Fakülte	18.99*	8	1.	Bartın, Isparta, İstanbul, Artvin, Düzce	2.71	101	
				2.	Kastamonu, Maraş, Trabzon, Çankırı	3.21	61	
	Cinsiyet	0.03	1	--	----	--	--	
	Unvan	0.63	3	--	----	--	--	
	ABD	0.22	2	--	----	--	--	
7. Branşlaşma	Fakülte, cinsiyet, unvan ve ABD kriterleri açısından anlamlı bir fark yoktur						--	--
8. Hazırlık sınıfı	Fakülte, cinsiyet, unvan ve ABD kriterleri açısından anlamlı bir fark yoktur						--	--
9. Staj eğitimi	Fakülte, cinsiyet, unvan ve ABD kriterleri açısından anlamlı bir fark yoktur						--	--
10. Bitirme ödevinin rolü	Fakülte, cinsiyet, unvan ve ABD kriterleri açısından anlamlı bir fark yoktur						--	--

Eğitim programındaki dersler *temel, teknik, biyolojik ve ekolojik, sosyal ve ekonomik* kapsamlı dersler şeklinde gruplandırıldığında; akademisyenlerin %55.6'sı biyolojik ve ekolojik kapsamlı derslerin ormancılık eğitiminde daha önemli olduğunu ifade etmiştir. Bu durum akademisyenlerin büyük çoğunluğu tarafından ormancılığın ve ormancılık eğitiminin dar kapsamlı (biyolojik-ekolojik) bir etkinlik olarak algılandığını, özellikle sosyal ve ekonomik boyutunun tam olarak algılanmadığını göstermektedir. *Ders gruplarının önemi* fakültelere, cinsiyete ve unvana göre fark etmemektedir. Ancak anabilim dallarına göre 0.01 güven düzeyinde anlamlı bir farklılık vardır. Buna göre doğal olarak, akademisyenler hangi alanda çalışıyorsa, o alana yönelik anabilim dallarındaki derslerin önemli olduğunu ifade etmiştir.

Akademisyenlerin %29.6'sı mevcut ders sayısını “çok fazla veya fazla” bulmasına karşın, %63'ü “normal” bulmaktadır. Ders sayısı konusundaki düşünceler arasında fakültelere, cinsiyete, unvana ve anabilim dallarına göre anlamlı bir fark bulunamamıştır (Çizelge 4 ve 5).

Diğer yandan akademisyenlerin büyük çoğunluğu (%77.2) *derslerin ve kredilerinin ormancılık disiplinlerine dağılımını* “dengeli” bulmamaktadır. Ancak bu görüşler arasında fakültelere ve cinsiyete göre 0.01 güven düzeyinde anlamlı farklılıklar vardır. Kastamonu, Düzce, Isparta ve Bartın orman fakültesi akademisyenleri, kendi fakültelerindeki derslerin ve kredilerinin ormancılık disiplinlere dağılımını “dengesiz-kısmen dengeli” şeklinde değerlendirirken, Trabzon, İstanbul, Artvin, Maraş ve Çankırı orman fakültesi akademisyenleri “dengeli-kısmen dengeli” şeklinde değerlendirmektedir. Bu değerlendirmeler arasında en belirgin farklılık Kastamonu (dengeli) ve Çankırı (dengesiz) orman fakülteleri arasındadır. Cinsiyet açısından bakılacak olursa; erkek akademisyenlerin derslerin ve kredilerin ormancılık disiplinlere dengeli dağılımı konusunda bayanlara göre daha olumsuz düşündüğü söylenebilir. Diğer yandan derslerin ve kredilerin dağılımı konusunda unvana ve anabilim dallarına göre anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Ormancılık eğitimde uygulanan öğretim ve ders geçme sistemini akademisyenlerin %60.5’i “uygun ve normal” bulmasına karşın, %37’si uygun bulmamaktadır. Ancak meslekte çalışanların büyük çoğunluğunun (%60-92) orman fakültelerindeki eğitim ve öğretim sisteminden memnun olmadıkları çeşitli araştırmalar ortaya koymuştur (Kalıpsız vd., 1969; Çepel, 1984; Daşdemir, 1998) Öğretim ve ders geçme sistemi hakkındaki görüşler cinsiyete, unvana ve anabilim dallarına göre farklı olmamakla birlikte, fakültelere göre farklıdır. Buna göre Bartın, Isparta, İstanbul, Artvin ve Düzce orman fakültesi akademisyenleri “normal altı” bir değerlendirme yaparken, Kastamonu, Maraş, Trabzon ve Çankırı akademisyenleri “normal üstü” bir değerlendirme yapmışlardır. Bu değerlendirmeler arasında en belirgin farklılık Bartın ve Çankırı orman fakülteleri arasındadır.

Akademisyenlerin büyük çoğunluğu (%87) orman mühendisliği eğitiminde branşlaşmadan (dal veya program eğitimi) yanadır. Keza meslekte çalışanların büyük çoğunluğu (%86’sı) da ormancılıkta uzmanlaşma sağlayan bir eğitim istemektedir (Geray, 1993). Branşlaşmaya evet diyenlerin yanıtları şöyledir:

i) Orman Kaynakları Yönetimi-Orman Biyolojisi-Orman Teknolojisi.....	%15.6
j) Orman Yönetimi-Otlak Yönetimi-Millî Park ve Yaban Hayatı Yönetimi-Su Yönetimi.....	%15.6
k) Orman Bilimleri-Orman Kaynakları Yönetimi-Koruma ve Yetiştirme.....	%14.9
l) Çevre-Üretim Teknolojileri-Orman Kaynakları Yönetimi-Silvikültür ve Koruma.....	%14.2
m) Orman İşletmeciliği-Orman Yetiştirme-Korunan Alanlar ve Rekreasyon.....	%12.8
n) Genel Ormancılık-Kent Ormancılığı-Dağ Ormancılığı-Korunan Alan Ormancılığı-Profesyonel Ormancılık.....	%9.9
o) Orman İşletmeciliği-Kırsal Kalkınma-Ağaçlandırma-Millî parklar.....	%2.8
p) Diğer	%14.2

Buna göre “Orman Kaynakları Yönetimi-Orman Biyolojisi-Orman Teknolojisi” şeklinde bir *branşlaşma* (dal veya program) seçeneğinin en çok tercih edilen iki seçenektен biri olması, ormancılıkta gelişmiş Amerika, İsveç, Avustralya gibi ülkelerin ormancılık eğitiminde görülen programlara (Geray, 1991) uygundur. Ayrıca, İ.Ü. Orman Fakültesi Eğitim Komisyonu Raporu (Anonim, 1992)’nda önerilen “Çevre-Üretim Teknolojileri-Orman Kaynakları Yönetimi-Silvikültür ve Koruma” şeklindeki bir branşlaşma seçeneği de, en çok tercih edilenler arasındadır. Yukarıdaki sıralamada üst sıralardaki programların orman mühendisliği eğitiminde yaşama geçirilmesi düşünülebilir. Ancak konunun yine de geniş katılımlı toplantılarda tartışılması ve değerlendirilmesi gerekmektedir. Hem branşlaşmanın olup olmaması, hem de hangi branşlaşma seçeneğinin olacağı konusundaki düşünceler arasında fakültelere, cinsiyete, unvana ve anabilim dallarına göre anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Akademisyenlerin %62.4'ü orman mühendisliği eğitiminde bir yıl *İngilizce hazırlık sınıfı* olmasını istemektedir (Çizelge 4). Hazırlık sınıfına “evet” diyen akademisyenlerin gerekçeleri aşağıdaki başlıklar altında derlenmiştir;

- a) Dünyaya uyum sağlamaya ve entegre olmaya, uluslar arası düzeyde güncel bilgilerin, değişimlerin ve yeniliklerin takibine yarar.....%56.4
- b) Daha iyi yetişmelerini sağlayarak iş bulma ve geleceklere yön verme şansını artırır.....%10.9
- c) Türkiye’de her meslekte dil bilen elemana ihtiyaç var (İngilizce şart).....%10.9
- d) Diğer (fikri yok).....%21.8

Hazırlık sınıfına “hayır” diyen akademisyenlerin gerekçeleri ise şöyle derlenmiştir;

- a) Meslekte herkes İngilizce’yi kullanmayacağı ve uygulamada gereken önem verilmediği için.....%23,0
- b) Lisansta İngilizce eğitim müfredatı olmadığı için (eğitim Türkçe olmalı).....%19.7
- c) Lisansta öğrenilen İngilizce kalıcı olmadığı ve unutulduğu için (gerekirse sonradan öğrenilebilir).....%14.7
- d) Diğer (fikri yok).....%42.6

Hazırlık sınıfı olup olmaması konusundaki düşünceler ve “evet” veya “hayır” yanıtına ilişkin gerekçeler arasında fakültelere, cinsiyete, unvana ve anabilim dallarına göre anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Akademisyenlerin %37.1’i halen 2. ve 3. sınıflarda uygulanmakta olan *stajların* yeterliliğinin ve etkinliğinin “normal ve yeterli” olduğunu düşünürken, %62.9’u, “yetersiz ve çok yetersiz” olduğunu düşünmektedir (Çizelge 4). Yetersiz bulanların önerileri aşağıdaki gibi derlenmiştir;

- a) Yeterli düzeyde staj ücreti ödenmeli ve barınma yeri temin edilmelidir..... %9.8
- b) Stajı yaptıracak yöneticinin bilgili ve ilgili olması, öğrenciyle ilgilenmesi ve ona bildiklerini öğretmesi gerekir. %12.0
- c) Stajlarda arazi uygulamaları artırılmalı, öğrencinin katılımı sağlanmalı ve denetim geliştirilmelidir..... %27.7
- d) Staj süresi uzun tutulmalı, yılın her mevsiminde staj yapılabilmesi ve her konuda öğrenci staja tabi olmalıdır..... %12.5
- e) Stajlar fakültenin kontrolünde teşkilat ile önceden planlanmalı, amacı ve kapsamı iyi açıklanmalı, öğrenci teşvik edilmeli, stajlara devam zorunlu olmalı ve olmazsa olmaz koşul olmalıdır (ciddi ve disiplinli yapılmalı) %28.8
- f) Diğer..... %9.2

Buna göre en çok önerilen “*c* ve *e*” seçeneklerine dayanarak; stajlarda ciddiyet (disiplin), motivasyon, planlama, uygulama, denetim ve katılım eksikliğinin olduğu anlaşılmaktadır. Eğitimde etkinliği sağlamak için stajlarda görülen bu eksikliklerin giderilmesi gerekmektedir. Stajların yetersizliği ve bu konuda yapılması gerekenler konusunda çeşitli görüşler de vardır (Özkan, 1984; Sarıbaş, 2001; Anonim, 2004). Stajların yeterli olup olmadığı ve yetersizliği konusundaki düşünceler arasında fakültelere, cinsiyete, unvana ve anabilim dallarına göre anlamlı bir fark bulunamamıştır. Yani bu konuda akademisyenler tam bir görüş birliği içindedirler.

Bitirme ödevinin ormancılık eğitimindeki rolü konusunda; akademisyenlerin çoğunluğu (%75.3) bitirme ödevinin ormancılık eğitiminde “önemli-oldukça önemli” bir rolü olduğunu düşünmektedir (Çizelge 4). Hatta bu konudaki düşünceler fakültelere, cinsiyete, unvana ve anabilim dallarına göre farklı değildir (Çizelge 5). Akademisyenler, stajlarda olduğu gibi bitirme ödevi konusunda da tam bir görüş birliği içerisindedir. Bu nedenle, eğitimin bir parçası olan stajlara ve bitirme ödevlerine gereken önemin verilmesi orman mühendisliği eğitimde kaliteyi ve etkinliği artıracaktır.

3.3.2. Orman Mühendisliği Eğitiminin Temel Alt Yapısının Değerlendirilmesi

Akademisyenlerin fakültelerindeki *eğitimin temel alt yapısına* (fiziksel olanaklar, laboratuvar ve arazi uygulamaları, akademik kadro, sosyo-kültürel etkinlikler) ilişkin düşünceleri yüzdeler itibariyle Çizelge 6’da, bu düşüncelerin fakülteleere, cinsiyete, unvana ve anabilim dallarına göre farklı olup-olmadığının denetimine ilişkin istatistiksel analiz sonuçları Çizelge 7’de verilmiştir. Bu iki çizelgeye dayalı olarak aşağıdaki yorumlar ve değerlendirmeler yapılmıştır.

Çizelge 6. Akademisyenlerin fakültelerindeki eğitimin temel alt yapısına ilişkin değerlendirmeleri.

Özellik (Soru)	F A K Ü L T E L E R										Genel %
	Artvin (%)	Bartın (%)	Çankırı (%)	Düzce (%)	Isparta (%)	İstanbul (%)	Kastamonu (%)	Maraş (%)	Trabzon (%)		
1. Fiziksel olanaklar	Oldukça yeterli	4.3	10.0	0.0	0.0	0.0	5.3	0.0	0.0	14.7	6.2
	Yeterli	0.0	23.3	9.1	33.3	0.0	21.1	0.0	0.0	29.4	14.8
	Normal	4.4	26.7	9.1	0.0	26.1	47.4	11.1	28.6	38.2	25.3
	Yetersiz	34.8	33.3	81.8	66.7	65.2	26.3	66.7	42.9	14.7	40.1
	Çok yetersiz	56.5	6.7	0.0	0.0	8.7	0.0	22.2	28.6	2.9	13.6
2. Laboratuvar ve arazi uygulamaları	Oldukça yeterli	4.3	3.3	0.0	0.0	13.0	10.5	0.0	0.0	5.9	5.6
	Yeterli	13.0	3.3	18.2	0.0	30.4	21.1	11.1	0.0	23.5	16.1
	Normal	56.5	33.3	45.5	33.3	26.1	31.6	0.0	57.1	20.6	32.7
	Yetersiz	26.1	53.3	36.4	66.7	26.1	31.6	77.8	42.9	50.0	42.6
	Çok yetersiz	0.0	6.7	0.0	0.0	4.3	5.3	11.1	0.0	0.0	3.1
3. Akademisyen sayısı	Oldukça yeterli	26.1	10.0	0.0	0.0	13.0	21.1	0.0	0.0	17.7	13.6
	Yeterli	34.8	40.0	0.0	0.0	26.1	36.8	0.0	0.0	41.2	29.0
	Normal	30.4	30.0	9.1	66.7	30.4	36.8	33.3	14.3	32.4	30.9
	Yetersiz	8.7	16.7	81.8	33.3	30.4	5.3	55.6	71.4	8.8	24.1
	Çok yetersiz	0.0	3.3	9.1	0.0	0.0	0.0	11.1	14.3	0.0	2.5
4. Akademik deneyim ve yetkinlik	Oldukça yeterli	17.4	13.3	9.1	16.7	8.7	26.3	0.0	0.0	17.6	14.2
	Yeterli	47.8	13.3	18.2	50.0	39.1	36.8	44.4	28.6	44.1	35.2
	Normal	34.8	50.0	54.5	0.0	43.5	31.6	44.4	57.1	29.4	38.9
	Yetersiz	0.0	23.3	9.1	33.3	8.7	0.0	11.1	14.3	8.8	10.5
	Çok yetersiz	0.0	0.0	9.1	0.0	0.0	5.3	0.0	0.0	0.0	1.2
5. Sosyo-kültürel etkinlikler	Oldukça yeterli	0.0	0.0	9.1	0.0	17.4	5.3	0.0	0.0	0.0	3.7
	Yeterli	8.7	6.7	9.1	0.0	39.1	31.6	0.0	0.0	14.7	15.4
	Normal	13.0	23.3	9.1	33.3	26.1	52.6	22.2	28.6	26.5	25.9
	Yetersiz	60.9	66.7	54.5	50.0	17.4	10.5	55.6	71.4	50.0	46.9
	Çok yetersiz	17.4	3.3	18.2	16.7	0.0	0.0	22.2	0.0	8.8	8.0

Çizelge 6’ya göre; akademisyenlerin %53.7’si *fiziksel olanaklar* (bina, derslik, kütüphane, laboratuvar, kampus, sosyal tesis, araç-gereç vb.) bakımından fakültelerini “çok yetersiz ve yetersiz” görmektedir. Ancak bu konudaki düşünceler fakülteleere göre 0.01 güven düzeyinde farklıdır (Çizelge 7). Buna göre Artvin, Kastamonu ve Maraş akademisyenleri “çok yetersiz”, Isparta, Çankırı ve Düzce akademisyenleri “yetersiz”, şeklinde bir değerlendirme yaparken, Bartın, İstanbul ve Trabzon akademisyenleri ise “normal-yeterli” şeklinde bir değerlendirme yapmıştır. Akademisyen bakışıyla fiziksel olanaklar bakımından en belirgin fark Artvin ile Trabzon arasında ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla fiziksel olanaklar bakımında “en yetersiz” fakültenin Artvin, “en yeterli” fakültenin Trabzon olarak görüldüğü anlaşılmaktadır.

Derslere ilişkin laboratuvar ve arazi uygulamalarının yeterliliğini akademisyenlerin %45.7’si “çok yetersiz ve yetersiz” şeklinde değerlendirirken, %54.3’ü “normal-yeterli-oldukça yeterli” şeklinde

değerlendirmiştir (Çizelge 6). Ancak bu konudaki değerlendirmeler 0.05 güven düzeyinde fakülterlere göre farklılık göstermektedir (Çizelge 7). Buna göre fakülterindeki laboratuvar ve arazi uygulamalarını Kastamonu, Düzce ve Bartın akademisyenleri “yetersiz”, Maraş, Çankırı ve Trabzon akademisyenleri “normale yakın” değerlendirirken, Artvin, İstanbul ve Isparta akademisyenleri “normal-yeterli” şeklinde değerlendirmiştir. Yani akademisyen bakışıyla laboratuvar ve arazi uygulamalarının yeterliliği bakımından en iyi Isparta ve en kötü Kastamonu orman fakültesidir.

Çizelge 7. Eğitimin alt yapısına ilişkin değerlendirmelerin fakülterlere, cinsiyete, unvana ve anabilim dallarına göre farklılığının denetimi.

Özellikler	Kruskal-Wallis H-Testi Sonuçları			Duncan Testi ile Farklılık Denetimi (Gruplar ve gruplar içinde sıralamalar önem derecesine göre)			
	Kriter	Khi-kare değeri	SD	Farklı Gruplar			
				No	Grup Elemanları	Ort.	N
1. Fiziksel olanaklar	Fakülte	58.74**	8	1.	Artvin, Kastamonu, Maraş	1.83	39
				2.	Isparta, Çankırı, Düzce	2.37	40
				3.	Bartın, İstanbul, Trabzon	3.14	83
	Cinsiyet, unvan ve ABD kriterleri açısından anlamlı bir fark yoktur						--
2. Laboratuvar ve arazi uygulamaları	Fakülte	17.85*	8	1.	Kastamonu, Düzce, Bartın	2.29	45
				2.	Maraş, Çankırı, Trabzon	2.75	52
				3.	Artvin, İstanbul, Isparta	3.06	65
	Cinsiyet, unvan ve ABD kriterleri itibarıyla anlamlı bir fark yoktur						--
3. Akademisyen sayısı	Fakülte	52.44**	8	1.	Çankırı, Maraş, Kastamonu	2.07	27
				2.	Düzce, Isparta, Bartın	3.08	59
				3.	Trabzon, İstanbul, Artvin	3.73	76
	ABD	8.86*	2	1.	Teknik Üretim Bilgilerine Yönelik ABD'ler, Biyolojik ve Ekolojik Kapsamlı ABD'ler	3.07	102
				2.	Sosyal ve Ekonomik Kapsamlı ABD'ler	3.58	60
	Cinsiyet ve unvan açısından anlamlı bir fark yoktur						
4. Akademik deneyim ve yetkinlik	Fakülte	15.7*	8	1.	Çankırı, Maraş, Bartın, Kastamonu, Isparta	3.24	80
				2.	Düzce, Trabzon, İstanbul, Artvin	3.71	82
	Cinsiyet, unvan ve ABD kriterleri açısından anlamlı bir fark yoktur						--
5. Sosyo-kültürel etkinlikler	Fakülte	46.63**	8	1.	Kastamonu, Artvin, Düzce, Maraş, Bartın, Çankırı, Trabzon	2.25	120
				2.	İstanbul, Isparta	3.44	42
	Cinsiyet	4.06*	1	1.	Erkekler	2.67	127
				2.	Bayanlar	2.31	35
	Unvan ve ABD açısından anlamlı bir fark yoktur						--

Fakülterdeki *öğretim elemanlarının sayısal yeterliliği* konusunda akademisyenlerin %73.5'i “normal-yeterli-oldukça yeterli” şeklinde düşünmektedir. Ancak bu konudaki düşünceler fakülterlere ve anabilim dallarına göre farklılık göstermektedir (Çizelge 6 ve 7). Çankırı, Maraş ve Kastamonu akademisyenleri fakülterindeki akademik kadroyu sayısal olarak “yetersiz” bulurken, Düzce, Isparta ve Bartın akademisyenleri “normal”, Trabzon, İstanbul ve Artvin akademisyenleri “yeterli” bulmaktadır. Bu değerlendirmelere göre öğretim elemanlarının sayısal yeterliliği bakımından en kötü Çankırı ve en iyi Artvin Orman Fakültesi'nin olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Anabilim dallarına göre bir değerlendirme yapıldığında; Teknik Üretim Bilgileri ile Biyolojik ve Ekolojik kapsamlı anabilim dallarındaki akademisyenler fakülterindeki öğretim elemanı sayısını “normal” olarak değerlendirirken, Sosyal ve Ekonomik kapsamlı anabilim dallarındaki akademisyenler “normalden biraz fazla” şeklinde bir değerlendirme yapmıştır. Bu da, öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunun (%63) Teknik Üretim Bilgileri ile Biyolojik ve

Ekolojik Kapsamlı ABD'lerde çalışıyor olmasından ve ormancılığın kapsamının algılanış biçiminden kaynaklanmaktadır.

Fakültelerdeki *akademik kadronun deneyimi ve yetkinliğini* akademisyenlerin %88.3'ü "normal-yeterli- oldukça yeterli" bulmasına rağmen, bu durum fakültele göre farklılık göstermektedir (Çizelge 6 ve 7). Çankırı, Maraş, Bartın, Kastamonu ve Isparta akademisyenleri fakültelerindeki akademik kadronun deneyiminin ve yetkinliğinin "normal" olduğunu düşünürken, Düzce, Trabzon, İstanbul ve Artvin akademisyenleri "normalden fazla" olduğunu düşünmektedir. Akademisyenlerin düşüncesine göre hem akademik kadronun sayısal yeterliliği, hem de akademik kadronun deneyimi ve yetkinliği açısından en yetersiz fakülte Çankırı, en yeterli fakülte ise Artvin'dir.

Ankete katılan akademisyenlerin yarıdan fazlası (%54.9) fakültelerindeki *sosyo-kültürel etkinliklerin* "yetersiz ve çok yetersiz" olduğunu düşünmektedir. Ancak bu konudaki düşünceler fakültele ve cinsiyete göre fark etmektedir (Çizelge 6 ve 7). Buna göre Kastamonu, Artvin, Düzce, Maraş, Bartın, Çankırı ve Trabzon akademisyenleri fakültelerindeki sosyo-kültürel etkinlikleri "yetersiz", İstanbul ve Isparta akademisyenleri ise "normal-yeterli" bulmaktadır. Bu sonuç İstanbul ve Isparta'nın nispeten büyük şehir olmasından ve kültür-turizm merkezlerine yakın olmasından kaynaklanıyor olabilir. Aslında tüm fakültelerde sosyo-kültürel etkinlikler yetersiz olmasına rağmen, en kötü durumda Kastamonu, kötünün iyisi durumunda Isparta görünmektedir. Sosyo-kültürel etkinliklerin yeterliliği akademisyenlerin cinsiyetlerine göre değerlendirilecek olursa; erkekler "normal", bayanlar ise "yetersiz" şeklinde bir değerlendirme yapmıştır. Bu da bayan akademisyenlerin sosyo-kültürel aktivitelere erkeklerden daha fazla önem verdiğini göstermektedir.

3.4. Akademisyen Bakışıyla Orman Mühendisliği Eğitiminde Sorunlar ve Beklentiler

3.4.1. Sorunlar

Ankete katılan akademisyenlerin "*Türkiye'deki orman mühendisliği eğitiminin en önemli sorunlarına*" ilişkin görüşleri aşağıdaki başlıklar altında derlenmiştir;

- 1) Teorik ders fazlalığı, laboratuvar, arazi uygulamaları ve teknik gezilerin yetersizliği, eğitim- uygulama (teori – pratik) işbirliğinin olmaması..... %23.2
- 2) Öğrenci kalitesinin düşüklüğü ve kontenjan fazlalığı..... %15.3
- 3) Akademik kadronun sayı ve kalite olarak yetersizliği, kendilerini geliştirmemeleri ve öğretme tekniklerinde eksiklik..... %14.7
- 4) Müfredatın çağdaş ormancılık anlayışına uygun olmaması ve derslerin içeriklerinin güncellikten uzak olması..... %13.1
- 5) Öğrenciye eğitimin sevdirememesi ve yönlendirilememesi, doğa sevgisinin ve meslek bilincinin verilememesi (motivasyon- vizyon- misyon eksikliği)..... %12.0
- 6) Fiziki alt yapı (bina, derslik, kütüphane, laboratuvar, kampus, sosyal tesis) ve araç-gereç yetersizliği %8.4
- 7) Araştırmaya değil, ezber dayalı bir öğretim ve ders geçme sisteminin olması..... %4.6
- 8) Diğer (uzmanlaşmaya ve branşlaşmaya önem verilmemesi, siyasi baskılar, toplumun değer yargıları)..... %8.7

Görüldüğü gibi akademisyen bakışıyla ormancılık eğitiminde öncelikli olan üç sorun; *teorik ders fazlalığı, öğrenci kalitesinin düşüklüğü ve akademik kadronun yetersizliği* şeklinde tespit edilmiştir. Ancak bu görüşler fakültelere göre 0.05 güven düzeyinde farklıdır (Khi-kare=16.64*). Buna göre Kastamonu, Artvin ve Maraş orman fakültesi akademisyenleri genellikle *fiziki alt yapı yetersizliğini, teorik ders fazlalığını, eğitim-uygulama işbirliğinin yetersizliğini ve öğrenci kalitesinin düşüklüğünü* sorun olarak görürken, diğer fakültelerin akademisyenleri *ezbere dayalı bir öğretim ve ders geçme sisteminin olmasını, akademik kadrodaki yetersizlikleri, müfredatın çağdaş ormancılık anlayışına uygun olmamasını, öğrencinin motivasyon- vizyon- misyon eksikliğini ve diğer konuları* sorun olarak görmektedir.

Diğer yandan akademisyenlerin %94.4'ü Türkiye'de orman mühendisliği eğitimindeki sorunları, tek başına orman fakültelerinin çözemeyeceğini düşünmektedir. Akademisyenler eğitimdeki sorunların çözümüyle ilişkili kurum ve kuruluşları önceliklerine göre şöyle sıralamıştır;

- 1) %41 Çevre ve Orman Bakanlığı,
- 2) %26.3 YÖK ve ÜAK,
- 3) %24.2 Orman Genel Müdürlüğü (OGM),
- 4) %8.5 Diğer (MEB, TÜBİTAK, DPT, Maliye Bakanlığı, STK, Meslek Örgütleri, Belediyeler, Vakıflar, Tüm Toplum)

Buna göre akademisyenler orman mühendisliği eğitimindeki sorunları, başta orman fakülteleri olmak üzere, Çevre ve Orman Bakanlığı, YÖK-ÜAK, OGM ve diğer kurumların müştereken çözeceğini düşünmektedir. Bu sonuç, ormancılığın uygulamalı bir bilim dalı olmasından ve ormancılık sektörünün çıktılarının toplumun tüm kesimlerine yayılıyor olması düşüncesinden kaynaklanmaktadır.

3.4.2. Beklentiler

Akademisyenlerin "*ormancılık eğitiminde etkinliği artırmak konusundaki beklentileri*" önem sırasına göre şöyle sıralanmıştır:

- 1) Ders programları günümüzün ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenmeli ve eğitimde branşlaşma sağlanmalı%28.8
- 2) Dersler araştırmaya yönelik olarak ezberden uzak, tartışmalı, katılımcı bir şekilde işlenmeli ve uygun teknoloji kullanılarak ilgi çekici şekilde sunulmalı%24.3
- 3) Fakültelerin kampus, bina, derslik, kütüphane, laboratuvar, bilgisayar sınıfı, sosyal tesis gibi fiziki olanaklar iyileştirilmeli ve araç-gereç yetersizliği giderilmeli%17.8
- 4) Arazi uygulamaları artırılmalı.....%13.7
- 5) Öğretim elemanlarının sayısı ve niteliği artırılmalı.....%8.7
- 6) Yabancı dille eğitime önem verilmeli.....%4.5
- 7) Derslere devam zorunluluğu kaldırılmalı.....%2.2

Akademisyenlerin *ormancılık eğitiminde etkinliği artırmak konusundaki beklentileri* fakültelere, cinsiyete, unvana ve anabilim dallarına göre farklı değildir.

• Ayrıca akademisyenler, 3.3.2 bölümünde açıklanan öneriler doğrultusunda stajlara ve bitirme ödevlerine gereken önemin verilmesini ve orman mühendisliği eğitiminde üçüncü sınıftan itibaren "Orman Kaynakları Yönetimi-Orman Biyolojisi-Orman Teknolojisi" şeklinde üçlü veya "Orman Yönetimi-Otlak Yönetimi-Milli Park ve Yaban Hayatı Yönetimi-Su Yönetimi" şeklinde dördü bir program dahilinde eğitime geçilmesini önermektedir. Ancak konunun yine de geniş katılımlı toplantılarda tartışılması ve değerlendirilmesi gerekmektedir.

4. Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada; Türkiye'deki orman fakültelerinde görev yapan öğretim elemanlarının orman mühendisliği mesleği hakkındaki birtakım düşünceleri değerlendirilerek, akademisyen bakışıyla orman mühendisliği eğitiminin kapsamı ve yapısı tüm boyutlarıyla sorgulanmaya ve değerlendirilmeye çalışılmıştır. Böylece Türkiye'de ormancılık lisans eğitiminin çağdaş ormancılık anlayışına uygun hale getirilmesinde, akademisyenlerin görüşleri ve düşünceleri (veya katkısı) ortaya konulmaya ve bunlara dayanarak birtakım öneriler geliştirilmeye çalışılmıştır. Çalışmaya ilişkin bulgular, esas olarak akademisyen bakışıyla *orman mühendisliği mesleği*, *ormancılık eğitiminin kalitesi*, *kapsamı ve yapısı* ile *eğitimin temel alt yapısı* şeklinde başlıklar altında değerlendirilerek, aşağıdaki sonuçlara ulaşılmış ve bazı öneriler geliştirilmiştir;

- Ankete katılan akademisyenlerin büyük çoğunluğu (%84.4) Yardımcı Doçent ve Araştırma Görevlisidir. Keza çoğunluğu (%63), 35 yaşından küçük olup, genç bir kadro söz konusudur. Akademisyenlerin önemli bir bölümü Biyolojik ve Ekolojik kapsamlı ABD'lerde görev yapmaktadır.

- Akademisyenlerin büyük çoğunluğu orman mühendisliği mesleğini "*geleceği parlak ve gelişme umudu olan bir meslek*" olarak görmekte ve orman mühendisliği bölümünden mezun olanların "orta vadede iş bulacağını" düşünmektedir.

- Akademisyenlerin yaklaşık yarısı "fakültelerde orman mühendisliği eğitimi sırasında öğrencilere verilen bilgilerin büyük kısmını ormancılık örgütünde mühendis olarak çalışmaya başlayınca kullanılacağını" düşünmesine karşın, diğer yarısı eğitimdeki uygulama eksikliği, derslerin ve içeriklerinin uygun olmaması ve eğitim ile uygulama arasındaki koordinasyon eksikliği, uygulamanın bilgiye talepçi olmaması, başarıya ve AR-GE çalışmalarına önem verilmemesi, idari ve siyasi baskılar nedeniyle kullanılamayacağını düşünmektedir.

- Ülkemizin koşulları, orman mühendisinin istihdam olanakları ve kamudaki istihdam politikaları dikkate alınarak, orman fakültesi sayısının ve orman mühendisliği bölümü kontenjanlarının azaltılması veya en azından kontenjanların artırılmaması ve yeni fakültelerin açılmaması önerilmektedir.

- Akademisyenler orman mühendisliği eğitiminin amacını çağdaş ormancılık anlayışına uygun bir şekilde; "*orman kaynaklarını tanıyan ve toplum refahı doğrultusunda ona müdahale eden, aldığı bilgiyi uygulayan, dünya ölçeğinde aydın insan ve orman mühendisleri yetiştirmek*" şeklinde tanımlamıştır. Ancak akademisyenler, mevcut eğitimin amacının yukarıdaki tanımlamaya ve çağdaş ormancılık anlayışına uygun olmadığını düşünmektedir.

- Akademisyenlerin çoğunluğu ormancılığı ve ormancılık eğitimini dar kapsamlı (biyolojik-ekolojik) bir etkinlik olarak görmekte, özellikle sosyal ve ekonomik boyutun önemini tam olarak değerlendirememektedir.

- Fakültele göre bazı farklar olsa da, akademisyenlerin büyük çoğunluğu müfredattaki ders sayısının "normal" ve mevcut öğretim ve ders geçme sisteminin de "uygun-normal olduğunu" düşünmektedir. Ancak yaklaşık ¾'ü, derslerin ve kredilerinin ormancılık disiplinlerine dağılımını "dengeli" bulmamaktadır. Bu değerlendirmeler arasında en belirgin farklılık Kastamonu (dengeli) ve Çankırı (dengesiz) orman fakülteleri arasındadır. Yani orman fakülteleri arasında bir koordinasyon sağlanarak, çağdaş ormancılık anlayışı ve eğitimi doğrultusunda derslerin ormancılık disiplinlerine dengeli dağılımı konusunda bir çalışma yapılması gerekmektedir.

• Akademisyenlerin %62.4'ü dünyaya uyum sağlama, uluslararası düzeyde güncel bilgilerin, değişimlerin ve yeniliklerin takip edilebilmesi amacıyla, orman mühendisliği eğitiminde bir yıl İngilizce hazırlık sınıfı olmasını istemekte ve büyük çoğunluğu (%87) orman mühendisliği eğitiminde branşlaşmadan (dal veya program eğitimi) yanadır. Buna göre üçüncü sınıftan itibaren “Orman Kaynakları Yönetimi-Orman Biyolojisi-Orman Teknolojisi” şeklinde üçlü veya “Orman Yönetimi-Otlak Yönetimi-Millî Park ve Yaban Hayatı Yönetimi-Su Yönetimi” şeklinde dördü dal eğitimine geçilmesi ağırlıklı olarak önerilmektedir.

• Eğitimin bir parçası olan *stajların yetersizliği* konusunda akademisyenler tam bir görüş birliği içinde olup, stajlarda ciddiyet (disiplin), motivasyon, planlama, uygulama, denetim ve katılım eksikliğinin olduğunu düşünmektedir. Benzer şekilde bitirme ödevi konusunda da akademisyenler tam bir görüş birliği içerisinde olup, *bitirme ödevinin* ormancılık eğitiminde “önemli-oldukça önemli” bir role sahip olduğunu düşünmektedir. Dolayısıyla eğitimde etkinliği ve kaliteyi artırmak için, eğitimin bir parçası olan stajlara ve bitirme ödevlerine gereken önemin verilmesi ve bölüm 3.3.2'deki öneriler doğrultusunda gerekli düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

• Fakülteler arasında bazı farklılıklar olsa da, akademisyenlerin yaklaşık $\frac{3}{4}$ 'ü fakültelerindeki *akademik kadronun sayısını, deneyimi ve yetkinliğini* “normal-yeterli-oldukça yeterli” görürken, yaklaşık yarısı fakültelerindeki *fiziksel olanakları* (bina, derslik, kütüphane, laboratuvar, kampus, sosyal tesis, araç-gereç vb.), *derslere ilişkin laboratuvar ve arazi uygulamalarını ve sosyo-kültürel etkinlikleri* “çok yetersiz ve yetersiz” görmektedir. Özellikle yeni kurulan ve olumsuz konumda olan orman fakültelerinde eğitimin temel alt yapısına (fiziksel olanaklar, laboratuvar ve arazi uygulamaları, akademisyen sayısı ve yeterliliği, sosyo-kültürel etkinlikler) ilişkin olanakların artırılması ve geliştirilmesi gerekmektedir.

• Akademisyenlere göre, Türkiye’de orman mühendisliği eğitiminin en önemli üç sorunu;

- 1) Teorik ders fazlalığı, laboratuvar, arazi uygulamaları ve teknik gezilerin yetersizliği, eğitim- uygulama işbirliğinin olmaması,
- 2) Öğrenci kalitesinin düşüklüğü ve kontenjan fazlalığı,
- 3) Akademik kadronun sayı ve kalite olarak yetersizliği, akademisyenlerin kendilerini geliştirmemeleri ve öğretme tekniklerindeki eksikliklerdir.

Ancak bunları; *müfredatın çağdaş ormancılık anlayışına uygun olmaması, öğrencinin motivasyon- vizyon- misyon eksikliği, fiziki alt yapı yetersizliği, ezbere dayalı bir öğretim ve ders geçme sisteminin olması* gibi sorunlar izlemektedir. Bu sorunların başta orman fakülteleri olmak üzere, Çevre ve Orman Bakanlığı, YÖK-ÜAK, OGM ve diğer kurumların müştereken çözeceği düşünülmektedir.

• Ormancılık eğitimindeki sorunların çözümünde ve dolayısıyla ormancılık eğitiminde etkinliğin artırılmasında önem sırasına göre aşağıdaki öneriler yapılmaktadır;

- 4) Ders programları günümüzün ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenmeli ve eğitimde branşlaşma sağlanmalı,
- 5) Dersler araştırmaya yönelik olarak ezberden uzak, uygulamalı, tartışmalı, katılımcı bir şekilde işlenmeli ve uygun teknoloji kullanılarak ilgi çekici şekilde sunulmalı,
- 6) Fakültelerin kampus, bina, derslik, kütüphane, laboratuvar, bilgisayar sınıfı, sosyal tesis gibi fiziki olanakları iyileştirilmeli ve araç-gereç yetersizliği giderilmelidir.

Dolayısıyla, orman fakültelerinde ormancılık eğitimiyle ilgili yapılacak düzenlemelerde ve iyileştirme çalışmalarında, akademisyen (veya eğitimi arz edenlerin) bakışıyla ormancılık eğitiminde tespit edilen sorunların, yapılan önerilerin ve bu konudaki görüşlerin dikkate alınması ve değerlendirilmesi, şüphesiz ormancılık eğitiminde kaliteyi ve etkinliği artıracaktır.

5. Kaynaklar

- Anonim, 1987. Türkiye’de Ormancılık Eğitimi Semineri /22-23 Aralık 2007). Tebliğler. Orman Genel Müdürlüğü Yayını. 94S. İstanbul.
- Anonim, 1992. İ.Ü. Orman Fakültesinin “Orman Mühendisliği Bölümünde Eğitimin Yeniden Düzenlenmesine İlişkin Komisyon Raporu, 12 s., İstanbul.
- Anonim, 2004. Ülkemizdeki Ormancılık Yüksek Öğrenimi Üzerine Görüşler. Orman ve Av Dergisi, Sayı 4, s.4-12, Ankara.
- Çepel, N. 1984. Ormancılık Öğretimi ile Uygulama Arasındaki İlişkiler. I.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 34, Sayı 1, s.33-44, İstanbul.
- Daşdemir, İ. 1998. Devlet Orman İşletmelerinin Yönetmelik ve Örgütsel Boyutlarının Belirlenmesi. Orman Bakanlığı Doğu Anadolu Ormancılık Araştırma Müdürlüğü Teknik Rapor Yayın No:3, ISSN 1300-9486, 70 s., Erzurum.
- Daşdemir, İ. 2006. Orman Kaynakları Yönetiminde Müdahale Odakları ve Türkiye Ormancılığında Durum. Ormancılıkta Sosyo-Ekonomik Sorunlar Kongresi, s.312-321, 26-28 Mayıs Ilgaz/Çankırı.
- Daşdemir, İ. 2007. Türkiye’de Orman Mühendisliği Eğitiminin Yeniden Yapılandırılması Konusunda Bazı Değerlendirmeler. Orman ve Av, Sayı 2007-5, s.6-12 Ankara.
- Eraslan, İ. 1989. Türkiye’de Ormancılık Öğretim ve Eğitim Kurumlarının Tarihsel Gelişimi. Ormancılık Eğitim ve Kültür Vakfı Yayın No:1, 157 s., İstanbul.
- Eryılmaz, A. Y. 1993a. Ormancılık Öğretimi ve Bu Konuda Yapılmış Yayınlar. I. Ormancılık Şurası Tebliğleri Kitabı, Cilt II, Orman Bakanlığı Seri No:13, Yayın No:6, s.443-453, Ankara.
- Eryılmaz, A. Y. 1993b. Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi'nin Kuruluşu ve Eğitim-Öğretim Etkinliklerinin Tarihsel Gelişimi. KTÜ Orman Fakültesi Yayın No: 20, s. 1-3, Trabzon.
- Geray, A. U. 1991. Çağdaş Ormancılık Eğitiminin Neresindeyiz?. Orman Mühendisliği Dergisi Şubat Sayısı, s.27-31. Ankara.
- Geray, A. U. 1993. Ormancılıkta Eğitim Reformu. 1. Ormancılık Şurası Tebliği, Cilt 2, s.454-460, Ankara
- Görçelioglu, E. 2001. Ormancılık Öğretim ve Eğitiminde Yeni Arayışlar, İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 51, Sayı 2, s.1-15, İstanbul.
- Gümüş, C., 2004. Ormancılık Politikası Cilt-I, Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Yayın No:34, KTÜ Matbaası, Trabzon.
- İnal, S. 1968. Türkiye’de Ormancılık Yüksek Öğretimi. İÜ, Orman Fakültesi Yayın No:1270/123, İstanbul.
- Kalıpsız, A. 1981. İstatistik Yöntemler. İ.Ü.O.F. Yayın No : 2837/294, 558 s., İstanbul.
- Kalıpsız, A., Gülen İ. ve Tokmanoğlu, T. 1969. İ.Ü. Orman Fakültesi'nin Öğretim ve Eğitim Sorunları ve Çözüm Yolları Hakkında Rapor. İstanbul.
- Nair, C.T.S. 2004. What does the future hold for forestry education?, Unasylva - 216. Reinventing forestry education. FAO yayını. Roma.
- Özdamar, K. 2002. Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizleri (4. Baskı). ISBN 975-6786-00-7, Kaan Kitabevi, 686 s., Eskişehir.
- Özkan, N. 1984. Ormancılık Öğretimi. Orman Mühendisliği Dergisi, Ocak Sayısı, s.35-39, Ankara.
- Sarıbaş, M. 2001. Çağdaş Ormancılık Eğitimi. 1. Ulusal Ormancılık Kongresi Bildirisi, Kongre Kitabı, TOD Yayını, ISBN 975-93478-0-6, s.267-276, Ankara.

- Tokmanoğlu, T. 1998. Ormancılık Eğitimi. Orman Mühendisliği Dergisi, Sayı 4, s.25-27, Ankara.
- Toksoy, D. Ayyıldız, H. ve Özden S. 2001. Türkiye'de Bazı Orman Mühendisliği Bölümü Öğrencilerinin Sosyo-Ekonomik Özellikleri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz. İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi Seri B, Cilt 51, Sayı 2, Sayfa 43-53, İstanbul.
- Tolunay, A. 2001. Ormancılıkta Uygulayıcı Teknik Personel Eğitimi. 1. Ulusal Ormancılık Kongresi Bildirisi, Kongre Kitabı, TOD Yayını, ISBN 975-93478-0-6, s.252-266, Ankara.
- Türker, M. F. 2005. Orman Mühendisliği Eğitim-Öğretimi Üzerine Bazı Değerlendirmeler (KTÜ Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü Örneği). 1. Çevre ve Ormancılık Şurası-Tebliğler, 4. Cilt, s.1647-1657, Mart 2005, Antalya.

BİR BÖLÜM MESLEK MENSUBUNUN TÜRKİYE'DEKİ ORMAN MÜHENDİSLİĞİ EĞİTİM VE ÖĞRETİMİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Cihan ERDÖNMEZ¹ Ahmet TOLUNAY² Hasan Emre ÜNAL³ Sezgin ÖZDEN³

¹ İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi İSTANBUL

² Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi ISPARTA

³ Karatekin Üniversitesi Çankırı Orman Fakültesi ÇANKIRI

Özet

Bu çalışmada bir bölüm meslek mensubunun ülkemizde yapılmakta olan Orman Mühendisliği eğitim ve öğretimi hakkındaki görüşleri ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu amaçla bir anket formu hazırlanmıştır. Anket çalışmaları, Türkiye Ormanlıklar Derneği il temsilcileri aracılığıyla uygulanmıştır. 311 anket geri dönmüş, bunların içinden 281 anketin istenilen şekilde doldurulduğu görülmüş ve değerlendirmeye alınmıştır. Anketi yanıtlayanların 166'sı İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi (İÜOF), 98'i KTÜ Orman Fakültesi (KTÜOF), 9'u Artvin Orman Fakültesi (AOF), 2'si Isparta Orman Fakültesi (IOF), 1'i Kahramanmaraş Orman Fakültesi (KOF), 5'i Bartın Orman Fakültesi (BOF) mezunudur. Görüşülen meslektaşlar arasında Kastamonu, Çankırı ve Düzce Orman Fakülteleri mezunu orman mühendisleri yer almamıştır. Görüşülenlerin en genci 22 yaşında, en deneyimli 70 yaşında ortalama yaş ise 42'dir. Anketi yanıtlayanlar, mezun oldukları fakültede öğretim üyelerinin konulara hakimiyeti ve öğrencilere aktarma yöntemine, 100 üzerinde 71,35 puan vermişlerdir. Orman Fakültelerindeki eğitim programı süresinin yeterliğine, 100 üzerinden 72,95 puan verilmiştir. Teorik eğitimin yeterliğine 100 üzerinden 68,50 puan verilirken, uygulamalı eğitimin yeterliğine toplamda ortalama 46,44 puan verilmiştir. Deneklerin %86,12'si, mesleğin saygınlığının azaldığı görüşündedir. Ayrıca, %64,76'sı mesleklerini yapmaktan memnundur. Ankete katılanların %13,52'si kendi çocuklarının bu mesleği yapmalarını istememektedir.

1. Giriş

Ülkemiz ormancılık uygulamalarının niteliği ve ormancılık örgütünün üstlendiği görevler, bu alanda çalışacak kişilerin özel bir eğitim ve öğretim görmesini zorunlu kılmaktadır. Genel olarak dünya genelinde de bu tür bir gereksinme hissedilmiş; bunun sonucunda da ormancılık eğitim ve öğretimi şekillenmiştir. Ormancılık eğitimi ve öğretimi konusunda öncülüğü Avrupa ülkelerinin yaptığı; ilk ormancılık kolejinin 1816 yılında Almanya Tharandt'ta Cotta Usta Okulunun geliştirilmesiyle kurulduğu, ardından 1825'te Fransa Nancy'de bir diğer orman okulunun kurulduğu bilinmektedir (Shirley, 1952). Ülkemizde ise ilk ormancılık eğitim ve öğretimi, 1857 yılında kurulan "Orman Okulu" ile başlamıştır (Özdönmez ve Arkadaşları, 1998). Bugün ise, ülkenin farklı bölgelerinde kurulmuş olan, 9 Orman Fakültesi ile devam etmektedir. Bu fakültelerden mezun olan öğrenciler, Çevre ve Orman Bakanlığı bünyesindeki ormancılık birimlerinde istihdam edilmektedir. Farklı fakültelerden mezun olan meslek mensupları, aldıkları eğitimi diğer fakültelerin eğitimi ile kıyaslamakta ve değerlendirmektedir. Orman fakültelerden mezun olmuş kişilerin, aldıkları ormancılık eğitimi hakkındaki görüşlerini ortaya koyan çalışmalar yeterince yapılmamıştır.

Bu çalışmada ormancılıkta eğitim ve öğretim konuları üzerinde durulmaktadır. Çalışmada öncelikle, ülkemizdeki ormancılık eğitim ve öğretiminin tarihsel gelişimine değinilmiş ve bugünkü durumu ortaya konulmuştur. Daha sonra, yapılan bir anket çalışması dayalı, farklı fakültelerden mezun olan kişilerin, orman fakültelerindeki ormancılık eğitim ve öğretimi hakkındaki düşünceleri belirlenmiştir.

2. Türkiye’ de Ormancılık Eğitim ve Öğretiminin Tarihsel Gelişimi

Ülkemizde düzenli ormancılığının başlangıcının 1856 yılı olduğu belirtilmektedir (Evcimen, 1978). Zira 1856 yılında yayınlanan *Islahat Fermanı* ile *Meclis-i Meabir* oluşturulmuş ve bu meclise ülke genelinde endüstri, kanal, demiryolu, tarım konularının yanı sıra ormancılık etkinliklerinde de gerekli iyileştirmelerin belirlenip izlenmesi görevi verilmiştir. Yerli ve yabancı uzmanlardan oluşması benimsenen bu meclise iki Fransız ormancı uzman da katılmıştır. İsimleri *Louis Tassy* ve *Aleksandr Stheme* olan Fransız uzmanların üstlendikleri görevler; ormancılık örgütünü oluşturmak, ormancılıkla ilgili yasal düzenlemeler hazırlamak, ormancı personel yetiştirecek okullar açmak, ormanları inceleyip modern işletme tekniklerini geliştirmek biçiminde belirlenmiştir (Eryılmaz, 1993). *Tassy* Türkiye’ ye geldikten sonra, ülkenin orman durumu ve koşulları hakkında genel bir fikir edinmek üzere, *Stheme* ile birlikte İstanbul ve Sinop illerindeki bir kısım ormanları incelemiş, 1857 yılında da ülkemizde *ilk orman okulunu* kurmuştur (İnal, 1968; Evcimen, 1978). Bugün ülkede *9 Orman Fakültesi* ile yapılan ormancılık eğitim ve öğretiminin ilk çekirdeği olan bu okulun günümüze kadar gösterdiği gelişim ve değişim süreci kısaca aşağıdaki gibi olmuştur:

I. Dönem; 1857-1880 Orman Okulu:

Birinci Tassy Orman Okulu (1857–1862): Öğretim dili Fransızca, öğretim süresi 4 yıl olan ve Fransızca bilen ortaokul çıkışlıların kabul edildiği okuldan “*Rütbe-i Rabia*” unvanı ile mezun olunmuştur.

İkinci Tassy Orman Okulu (1867–1868): Öğretim dili Fransızca, öğretim süresi 2 yıl olan ve Fransızca bilen ortaokul çıkışlıların kabul edildiği okuldan “*Rütbe-i Rabia*” unvanı ile mezun olunmuştur.

Simon Orman Okulu (1869–1879) : Öğretim dili önceleri Fransızca olup sonra Türkçeye dönüştürülen, süresi önceleri 2 yıl iken daha sonra 3 yıla çıkarılan okuldan “*Müfettişi Sani*” unvanı ile mezun olunmuştur. Okul; yapısı, programı ve yönetimi tüzükle belirlenen *ilk orman okulu* kimliğini de sahip bulunmaktadır. Bu okuldan sonra gelen tüm okullarda Türkçe eğitim ve öğretim yapılmıştır.

II. Dönem; 1880–1893 Orman ve Maden Okulu:

Orman ve maden okullarının birleştirilmesi ile oluşmuş, öğretim süresi 4 yıl olarak belirlenmiş ve bu sürenin ilk iki yılında maden öğrencileri ile ortaklaşa, izleyen iki yılda da mesleki öğretime yer verilmiştir. Ortaokul ve dengi okul çıkışlıların kabul edildiği okuldan “*Orman Mübendisi*” unvanı ile mezun olunmuştur.

III. Dönem; 1893–1903 Halkalı Tarım ve Orman Okulu:

Öğretim süresi 4 yıldır. Mezun olanlara verilen unvana ilişkin kayıt bulunamamıştır.

IV. Dönem;1903–1910 Halkalı Tarım ve Orman Yüksek Okulu:

Öğretim süresi 4 yıl olan okula, uygulamalı tarım okullarının yanı sıra lise ve ortaokullarla bunların dengi okullardan mezun olanlar kabul edilmiştir. Mezunlara Tarım Bakanlığı ve Tarım Fen Heyeti Başkanlığı tarafından onaylanan bir *icazetname* verilmiştir.

V. Dönem;1910–1934 Orman Yüksek Okulu:

Orman Fen Memurları yetiştirmeyi hedefleyen, süresi 1917 yılına kadar 2 yıl, daha sonra ise 3 yıl olan, lise ve dengi okul çıkışlıların kabul edildiği okuldan “*Orman Fen Memuru*” unvanı ile mezun olunmuştur. 1929 yılında yürürlüğe giren “*1452 sayılı Barem Kanunu*” nun teknik dallarda yüksek öğrenim görenlere mühendis unvanı vermesi üzerine bu yıldan itibaren okulu bitirenler de “*Orman Mühendisi*” unvanı almaya başlamıştır.

VI. Dönem;1934–1948 Yüksek Ziraat Enstitüsü Orman Fakültesi:

1933 yılında *2291 Sayılı Yasa* ile Ankara’da kurulan “*Yüksek Ziraat Enstitüsü*” ne, 1934 yılında çıkarılan *2524 Sayılı Yasa* ile İstanbul’daki “*Yüksek Orman Okulu*” beşinci fakülte olarak bağlanmıştır. Öğretim süresi 4 yıl olan fakültenin ilk iki yılı Ankara’da, son iki yılı da İstanbul/Bahçeköy ’de okutulmuştur. 1944–1945 öğretim yılından itibaren ikinci sınıflar da İstanbul’a alınmış ve enstitünün 1948 yılında kapatılması ile de tümüyle *İstanbul Üniversitesi*’ne bağlanmıştır. En az lise çıkışlıların öğrenim görebildiği fakülteden mezun olanlara önceleri “*Diplomalı Orman Mühendisi*” unvanı verilirken, Tarım Bakanlığı’nın yazılı emirleri ile bu unvan “*Yüksek Orman Mühendisi*” olarak değiştirilmiştir.

VII. Dönem;1948 -.....İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi:

Ankara’daki Yüksek Ziraat Enstitüsü’nün 1948 yılında *5234 Sayılı Kanun* ile kapatılması üzerine İstanbul/Bahçeköy’deki Orman Fakültesi İstanbul Üniversitesi’ne bağlanmıştır. Halen eğitim ve öğretime devam eden fakültenin öğretim süresi 4 yıldır.

VIII. Dönem; 1972 - Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi:

İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi’nden sonra lisans düzeyinde ormancılık eğitim ve öğretimin yapılması amacıyla Karadeniz Teknik Üniversitesi bünyesinde kurulan ikinci fakültedir. Başlangıçtaki kuruluş amacı “*Orman Endüstri Mühendisi*” yetiştirmektir. Daha sonraları fakültenin bölüm esasına göre kurulması tercih edilerek Orman Endüstri Mühendisliği Bölümü yanında Orman Mühendisliği ve Peyzaj Mimarlığı Bölümleri kurulmuştur (Eryılmaz, 1993).

IX. Dönem; 1994 -..... 7 Yeni Orman Fakültesi:

1994 yılından itibaren ülkede 7 yeni Orman Fakültesi kurulmuştur. Bu fakültelerin kuruldukları iller ve bağlı oldukları üniversiteler: Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Bartın Orman Fakültesi, Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi, Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Orman Fakültesi, Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi, Çankırı Karatekin Üniversitesi Orman Fakültesi ve Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi olmaktadır. Bu fakültelerin kuruluşu da bölüm esasına dayandırılmıştır. Bu bölümler; Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği ve Peyzaj Mimarlığı Bölümleri olmaktadır. Mezunlara verilen unvanlar İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi ve Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesinde olduğu gibidir.

3. Materyal ve Yöntem

Bu çalışma Türkiye'deki Orman Fakültelerinden mezun olmuş orman mühendislerine uygulanan bir anketten elde edilen verilerle hazırlanmıştır. Anket çoğunlukla kapalı uçlu sorulardan oluşurken, bazı sorularda görüşülenlerin bireysel düşüncelerini ve kanılarını öğrenmek üzere açık uçlu sorulara yer verilmiştir. Anket, mezun olunan fakülte, mezuniyet yılı, görevi ve yaşı gibi bireysel bilgiler elde etmenin amaçlandığı sorularla başlamıştır. Görüşülenlere, mezun oldukları fakülte'deki öğretim üyelerini, eğitim programını, süresini, teorik ve uygulamalı eğitimin, eğitim araç gereçlerinin ve staj teknik gezi gibi tamamlayıcı programların yeterliliğini puanlandırmaları istenmiştir. Meslekte yaşadıkları deneyimlere göre fakültelerinde okudukları derslerin hangilerinin önemli olduğu araştırılmış, diğer fakülte mezunlarıyla kendilerini kazandıkları donanım bakımından kıyaslamaları istenmiştir. Bunun yanında yine deneyimlerine dayanarak Orman Mühendisliği eğitiminde hangi alanlara ağırlık verilmesi gerektiği konusunda görüşleri istenmiştir. Ayrıca mesleğin saygınlığında bir erozyon yaşanıp yaşanmadığı da irdelenmiştir. Orman Fakültesini üniversiteye girişte kaçınıcı sırada tercih ettikleri öğrenilmiş ve meslekteki memnuniyeti öğrenmeye yönelik sorular sorulmuştur. Orman Mühendisliği eğitiminin yapısal bir değişikliğe gereksinim gösterip göstermediği, eğer gösteriyorsa ne yönde olması gerektiği de ayrıca sorgulanmıştır. Güncel gelişmeler ışığında Orman Fakültelerinin kendilerini yenilemeleri konusunda görüşler alınmış, ayrıca okutulan derslerin sayı ve kredilerinin uygunluğu meslektaş bakışı açısından sorgulanmıştır.

Anketler Türkiye Ormanlılar Derneği tarafından il temsilcileri aracılığıyla uygulanmıştır. 311 anket geri dönmüş bunların içinden 281 anketin istenilen şekilde doldurulduğu görülmüş ve yanlış eksik ve anlaşılabilir olarak doldurulan anketler değerlendirme dışı tutulmuştur. Her soru için verilen yanıtların dağılımlarını gösteren frekans tabloları hazırlanmıştır.

4. Bulgular

Anketi yanıtlayanların 166'sı İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi (İÜOF), 98'i KTÜ Orman Fakültesi (KTÜOF), 9'u Artvin Orman Fakültesi (AOF), 2'si Isparta Orman Fakültesi (IOF), 1'i Kahramanmaraş Orman Fakültesi (KOF), 5'i Bartın Orman Fakültesi (BOF) mezunudur. Görüşülen meslektaşlar arasında Kastamonu, Çankırı ve Düzce Orman Fakülteleri mezunu orman mühendisleri yer almamıştır. Görüşülenler içinde 65 kişi bölge müdürü, şube müdürü, işletme müdürü gibi yönetici pozisyonuna sahiptir. 1 öğretim üyesi dışında geri kalan tamamı meslekte mühendis ya da işletme şefi olarak çalışanlardan oluşmaktadır. Görüşülenlerin en deneyimli 1963 mezunu emekli bir orman bölge müdürü en genci ise 2007 yılı mezunu henüz mesleğe başlamamış orman mühendisleridir. Görüşülenler arasından 19 meslektaşın yüksek lisans derecesi, 3 meslektaşın da doktora derecesi vardır. Doktora derecesine sahip olanlar öğretim üyesi, başmühendis ve mühendis olarak çalışmaktadırlar. Yüksek lisans derecesine sahip olanlardan 5 kişi şube müdürü, işletme müdürü gibi yöneticilik pozisyonuna sahipken diğerleri çoğunlukla mühendis olarak çalışmaktadırlar. Görüşülenlerin en genci 22 yaşında, en deneyimli 70 yaşında ortalama yaş ise 42'dir.

Anketi yanıtlayanlar, mezun oldukları fakültede "*öğretim üyelerinin konulara hakimiyeti ve öğrencilere aktarma yöntemine*" 100 üzerinde 71,35 puan vermişlerdir. Bu puan İÜOF mezunlarında 73,64; KTÜOF mezunlarında 68,62; BOF mezunlarında 60 AOF mezunlarında 66,66'dır. Eğitim programlarının yeterliliğine genel olarak 65,92 puan verilmiş, İÜOF mezunları kendi fakültelerine 66,56; KTÜOF mezunları 65,97; BOF mezunları 60 ve AOF mezunları 55,55 puan vermişlerdir. Orman Fakültelerindeki eğitim programı süresinin yeterliliğine 100 üzerinden 72,95 puan verilmiş; farklı fakültelerden mezun olanların verdiği yanıtlar arasında önemli bir fark tespit edilmemiştir.

Teorik eğitimin yeterliğine 100 üzerinden 68,50 puan verilmiş, İÜOF mezunları kendi fakülteleri için 68,78 puan verirken, KTÜOF mezunları kendi fakülteleri için 68,11 ortalama puan vermişlerdir. BOF mezunları teorik eğitimin yeterliğine 70 puan vermiş, AOF mezunları da kendi fakültelerine 63,88 puan vermiştir. Uygulamalı eğitimin yeterliğine toplamda ortalama 46,44 puan verilirken, İÜOF mezunları kendi fakültelerine 48,79 puan, KTÜOF mezunları da kendi fakültelerine 41,83 puan vermiştir. BOF uygulamalı eğitimden 100 üzerinden 40 puan alırken, AOF 50 puan almıştır. Eğitim araç-gereçlerinin yeterliğine toplamda ortalama 48,84 puan verilirken, İÜOF mezunları kendi fakültelerine 50,75 puan, KTÜOF mezunları da kendi fakültelerine 45,91 puan vermiştir. BOF mezunları bu açıdan kendi fakültelerine 45 puan vermiş, AOF mezunları 41,67 puan vermiştir. Staj, teknik gezi gibi tamamlayıcı programların yeterliğine genelde 46,88 puan verilmiş bu puan İÜOF için 50,75; KTÜOF için 41,75; BOF için 35 ve AOF için 36,11 olarak takdir edilmiştir.

“*Öğrenciyken gereksiz gördüğünüz ancak mesleki deneyimleriniz sonucunda okutulmasını gerekli gördüğünüz ders var mıdır?*” sorusuna görüşme yapılanların yarısı var olduğu yönünde yanıt vermiştir. Gerekli görülen derslere de halkla ilişkiler, hukuk, ekonomi, sosyoloji, kadastro, iletişim içerikli dersler sayılmıştır. Bu derslerin bazılarını hiç okumamışlar (halkla ilişkiler, iletişim), bazıları hala müfredatta yer almamakta (sosyoloji, kadastro) ve bazılarının da meslekteki ihtiyaç nedeniyle (hukuk, ekonomi) daha ayrıntılı okutulması istenmiştir

“*Mezun olduğunuz fakültenin dışındaki fakülteyi bitirmiş meslektaşlarınızla kendinizi kıyasladığınızda kim daha iyi yetişmiştir?*” sorusuna %79 gibi büyük oranla yanıt verenler kendilerinin daha iyi yetiştiğini belirtmiştir. İÜOF mezunlarında bu oran %81,92; KTÜOF mezunlarında %76,53, BOF mezunlarında %80 ve AOF mezunlarında %55,55 bulunmuştur.

“*Sizce eskije göre mesleğinizin saygınlığında bir azalma var mı?*” sorusuna anketi yanıtlayanların %86,12’si “*evet var*” yanıtını vermişlerdir. Bu saygınlığın azalama nedenleri arasında, fakülte sayısının artmasıyla iş olanığının ve eğitimin düzeyinin düşmesi ve siyasal sosyal baskının meslek üzerindeki ağırlığı sayılmıştır.

“*Üniversite sınavına girerken Orman Fakültesi tercihiniz ilk 5 tercihiniz arasında mıydı?*” sorusuna yanıt verenlerin %48,75’i ilk 5 tercih arasındaydı yanıtı vermişlerdir. Bu oran İÜOF mezunlarında %50, KTÜOF mezunlarında %49 BOF mezunlarında %40 ve AOF mezunlarında %33,3 şeklindedir.

Meslekten memnuniyeti sorgulayan soruya verilen yanıtlarda toplumun %64,76’sı meslekten memnun olduklarını ifade ederken, bu oran İÜOF mezunlarında %63,85, KTÜOF mezunlarında %63,26 olarak yaklaşık aynı memnuniyet oranı ortaya çıkarken, yeni fakültelerden BOF mezunlarında bu oran %80 ve AOF mezunları için %78 şeklindedir. Bu soruya bağlı olarak sorulan “*çocuğunuzun ileride sizle aynı mesleği yapmasını ister miydiniz?*” sorusuna ankete katılanların %13,52’si olumlu yanıt vermiş, bu soruya büyük oranda olumsuz yanıt alınmıştır. Bunun gerekçesi olarak da mesleğin saygınlığının, cazibesinin yitirilmesi, maddi olarak tatmin etmemesi, çalışma koşullarının zor olması gibi etmenler sayılmaktadır. Az da olsa çocuğunun mesleği seçmesini isteyeceklerin gerekçeleri arasında küresel iklim değişikliğine bağlı olarak mesleğin çekiciliğinin artacağı öne sürülmektedir.

“*Mesleğinizi yapmaktan manevi haz alıyor musunuz?*” sorusuna anketi yanıtlayanların %45,19’u her zaman, %51,60’ı zaman zaman yanıtını vermişlerdir. Bu konuda ankete katılanların ezici bir çoğunluğu fakülte farkı olmaksızın zaman zaman da olsa mesleği yapmaktan manevi haz aldıklarını ifade etmişlerdir.

“*Orman Mühendisliği eğitiminde hangi alanlara daha fazla ağırlık verilmelidir?*” sorusuna 100 üzerinden verilen puanlandırmada anketi yanıtlayanlar “*Silvikültür, ekoloji ve botanik*” gibi biyolojik bilimlere

82, “*amenajman, baslat, infaat, transport, jeodezi gibi teknik bilimlere 72 puan verilmiştir. Ekonomi, politika, hukuk gibi sosyal bilimler 100 üzerinde sadece 54 puan alabilmiştir.*

“*Orman mühendisliği eğitiminde ne tür bir yapısal değişikliğin yapılması gerektiği?*” sorusuna, ankete yanıt verenlerin %68,32’si “*Orman mühendisliği tek lisans programı olmalıdır, bu program 2+2 yıl ya da 3+1 yıl şeklinde bölünmeli ve son yıllarda branşlaşma eğitimine yer verilmelidir*” şeklindeki seçeneği işaretlemişlerdir.

“*Orman Fakültelerinin güncel gelişmeleri izlediğini ve bunu eğitim programlarına yansıttıklarını düşünmüyor musunuz?*” sorusuna görüşülenlerin %60’ı kısmen seçeneğini, %25’i de kesinlikle hayır seçeneğini tercih etmişlerdir.

“*Orman Fakültesi mezunlarının kalitesinde zamanla ne gibi bir değişiklik gözliyorsunuz?*” sorusuna yanıt verenlerin %91,45’i mezun kalitesinin giderek azaldığını ifade etmişlerdir. BOF mezunlarının %40’ı mezun kalitesinin giderek arttığını ifade ederken, AOF mezunları diğer fakültelerle hemen hemen aynı oranda mezunların kalitesinin giderek düştüğünü belirtmişlerdir.

“*Orman Mühendisliği eğitimini okutulan derslerin toplam kredisi açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?*” şeklinde sorulan soruya yanıt verenlerin %41’i toplam kredinin uygun olduğu, herhangi bir değişikliğe gerek olmadığı savını ileri sürmüş ancak yanıt verenlerin %39’u, “*toplam kredi yetersiz artırılmalı*” şeklinde yanıtlamışlardır.

“*Orman mühendisliği eğitimini okutulan derslerin sayısı açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?*” sorusuna yanıt verenlerin %49’u “*ders sayısı uygun herhangi bir değişiklik yapılmamalı*” şeklinde yanıtlarken, %30’u “*ders sayısı yetersiz artırılmalı*” şeklinde yanıtlarken geri kalan %21’i de “*ders sayısı çok fazla, azaltılmalı*” seçeneğini yeğlemişlerdir.

4. Sonuç ve Öneriler

Kuşku yok ki, üniversitelerde sürdürülen eğitim ve öğretim programlarının amacı yalnızca ilgili mesleklerin gereksinmelerini karşılamaya indirgenemez. Buna karşın, bu tür bir amacı tamamıyla göz ardı etmek de olanaksızdır. Bu nedenle, meslek mensuplarının eğitim ve öğretim programları konusundaki düşünceleri dikkatle irdelenmelidir.

Anket sonuçları göstermektedir ki, meslek mensupları genel olarak aldıkları eğitim-öğretimi yeterli bulmaktadırlar. Bu konularda verilen yanıtların genel dağılımı 100 üzerinden 65–75 aralığında değişmektedir. Ancak, uygulamalı eğitim, eğitim araç ve gereçleri, stajlar ve teknik geziler konusunda aynı iyimser tablo görünmemektedir. Eğitim araç ve gereçlerinin teknolojik gelişmelere uygun hale getirilmesi konusunda görüş birliği oluşacağı açıktır. Bu noktada tartışılması gereken, uygulamalı eğitimin artırılmasının doğru olup olmadığıdır.

Tartışmaya zemin oluşturmak üzere, bir örnek olarak, İÜOF Orman Mühendisliği Bölümü müfredatını incelediğimizde, dört yıl boyunca seçimlik dersler dahil, 124 saat teorik ve 54 saat uygulamalı ders okutulduğu görülecektir. Bir yarıyılta yaklaşık 10 hafta net ders yapıldığı varsayılırsa, Orman Mühendisliği Bölümünü bitiren bir mühendisin yaklaşık 540 saat uygulamalı eğitim aldığı ortaya çıkar. Bu verinin ışığı altında, sorulması gereken doğru soru; uygulamalı eğitimin süresinin yeterli olup olmadığı değil, uygulamalı eğitimin yeterince verimli gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğidir. O halde, yapılması gereken, uygulamalı dersler, stajlar ve teknik gezileri bütünleşik olarak düşünen yeni bir uygulamalı eğitim sisteminin geliştirilmesidir. Zira orman mühendisliği eğitiminin temel amacı, adından da anlaşılacağı gibi, “orman teknikeri” değil “orman mühendisi” yetiştirmektir.

Diğer yandan, meslek mensuplarının biyolojik, teknik ve sosyo-ekonomik tabanlı derslere verdikleri ağırlık konusunda ciddi bir kafa karışıklığı içerisinde oldukları görülmektedir. Bir yandan halkla ilişkiler, hukuk, ekonomi, sosyoloji, iletişim içerikli derslerin müfredatta yer alması önerilmekte, diğer yandan da biyolojik ve teknik bilimlere daha fazla ağırlık verilmesi gerektiği dile getirilmektedir. Bu nedenle, söz konusu yaklaşımlardan net bir sonuç çıkarma olanağı bulunmamaktadır.

Eğitim ve öğretimi doğrudan ilgilendiren bir diğer sonuç da, meslek mensuplarının çoğunlukla 2+2 ya da 3+1 şeklinde bir branşlaşmaya sıcak bakıyor olmalarıdır. Gerçekten de, gerek ormancılık bilimlerinin ulaştığı boyut, gerek ormancılığın içerdiği zengin işlevsel çeşitlilik, gerekse ormancılık örgütünün yapılanması bu tür bir yapısal değişikliği zorunlu hale getirmektedir. Orman Fakültelerinin, koordineli bir şekilde, bu konuda çalışmalara başlaması ve uygulamaya geçilmesi gerekmektedir.

Orman fakültelerinde okutulan ders sayılarının ve toplam kredilerin yetersiz bulunması yönünde ağırlık kazanan sonuca rağmen, bu tür bir öneri geliştirmek olanaklı değildir. Zira, özellikle ülkemizin de içinde bulunduğu Bologna Süreci, ders sayılarının ya da kredilerinin artırılması yerine azaltılmasını ön plana çıkarmaktadır. Çağdaş yüksek öğretim anlayışında öğrenciye bir mesleği gerçekleştirmek için gereksinim duyacağı her türlü bilgiyi aktarmak gibi bir ilke bulunmamaktadır. Bu nedenle, eksikliği duyulan konularda hizmet içi eğitim programları yoluyla sonuç alınmaya çalışılması daha sağlıklı bir yol olur. Kuşkusuz, bu programların geliştirilmesi ve uygulanmasında orman fakültelerine de rol düşmektedir.

Orman fakültelerinin güncel gelişmeleri izlemesi konusunda meslek mensuplarının yeteri düzeyde bir olumlu görüşe sahip olmadıkları izlenmektedir. Varsa, bu konudaki yetersizliklerin giderilmesi ve olumlu gelişmelerin meslek mensuplarına daha iyi anlatılabilmesinin yollarının araştırılması gerekmektedir. Yine, orman fakültesi mezunlarının kalitesinde düşme yaşandığına ilişkin sonuç, bir yandan fakültelelere giriş yapan öğrencilerin kalitesindeki azalma, diğer yandan da yeterli donanım ve öğretim elemanına sahip olmadan açılan fakültelerle ilişkilendirilebilir. Ancak, kesin bir yargı oluşturmak olanaklı olmadığından, bu konularda fakültelerin yapması gereken, daha yüksek nitelikli eleman yetiştirmek konusundaki çabaları aralıksız devam ettirmektir.

Meslek mensuplarının başka fakülte mezunlarına göre kendilerini daha iyi yetiştirmiş olarak tanımlamaları; mesleğin saygınlığının azaldığı yönünde ağır basan kanaat; fakülte tercih sırasına ilişkin sonuç; meslek memnuniyeti; meslekten manevi haz alma gibi konularda ortaya çıkan sonuçlar ayrıca önemli ve değerlendirmeye layıktır. Ne var ki, birinci derecede ormancılık eğitim ve öğretimi ile ilişkili olmadıklarından, bunların üzerinde ayrıntılı durma ihtiyacı bu aşamada hissedilmemiştir.

KAYNAKÇA

- Eryılmaz A. 1993. *Ormancılık Öğretimi ve Bu Konuda Yapılmış Olan Yayınlar, I. Ormancılık Şurası Tebliğleri (1-5 Kasım 1993), Orman Bakanlığı, Seri No: 13, Yayın No: 006, Orman Genel Müdürlüğü Basım Tesisleri, Ankara, Türkiye.*
- Evcimen B. 1978. *Türkiye’de Orman Amenajmanının Gelişimi (I. Bölüm: İmparatorluk Dönemi), İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Yayınları, İ.Ü. Yayın No: 2403, O. F. Yayın No: 249, Çelikkilt Matbaası, İstanbul, Türkiye.*
- İnal S. 1968. *Türkiye’de Ormancılık Yüksek Öğretimi, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Yayınları, İ.Ü. Yayın No: 1270, O. F. Yayın No: 123, Kutulmuş Matbaası, İstanbul, Türkiye.*
- Özdönmez M. ve Arkadaşları. 1998. *Ormancılık Yönetim Bilgisi, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi*

*Yayınları, Rektörlük No: 4157, Fakülte No: 457, ISBN 975-404-535-6, Dilek Ofset Matbaacılık,
İstanbul, Türkiye.*
Shirley, H. L. 1952. Forestry and Its Career Opportunities. McGraw-Hill Book Company, New York.

ORMANCILIK EĞİTİMİNDE MÜFREDAT YAPISININ ORMAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ VE İŞLETMECİLİĞİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ: KTÜ ORMAN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ ÖRNEĞİ

Mustafa Fehmi TÜRKER¹

İdris DURUSOY²

¹ Prof. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi, 61080-Trabzon, E-Mektup: mft@ktu.edu.tr,
² Arş.Gör., Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi, 61080-Trabzon, E-Mektup: durusoy@ktu.edu.tr

Özet

Ormancılığı tanımlayan sınırlar, ormanlar tarafından üretilen çok fazla fayda ve değerleri içererek hızlı bir şekilde genişlemektedir. Ormancılığın bütünlük kaynak yönetiminin bir alanı olarak algılanması beraberinde, orman mühendisliği mezunlarının disiplinler arası sistematik düşünme ve iletişim becerileri ile donatılması sorununu gündeme getirmiştir. KTÜ Orman Mühendisliği Müfredatı SAF³'ın müfredat değerlendirme standartlarına göre değerlendirildiğinde ve Amerikan ormanlık okullarıyla karşılaştırıldığında; önemi gittikçe artan yazılı ve sözlü iletişim becerileri ile ormancılığın sosyal ve kültürel boyutlarının müfredatta oldukça düşük düzeyde temsil edildiği, ilk bakışta, göze çarpmaktadır. Ayrıca biyoloji ve ekoloji tabanlı bilimlerin ormancılık dersleri içerisinde baskın bir konumda yer aldığı da görülmektedir. Müfredatta eğitim kapsamında, öğrencilerin faal katılımını sağlayacak eğitim yöntemlerinden faydalanılmamaktadır. Kurumun eğitim hedefleri tespit edilerek bu hedeflerle uyumu sağlamak üzere; müfredat yeniden gözden geçirilmeli, çağdaş bir yapıya ve çağdaş ormanlık anlayışını öğrencilere aktaracak bileşime kavuşturulmalı; bunun yanı sıra öğretim yöntemleri de mutlak surette sorgulanmalı ve yeniden düzenlenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Ormanlık Eğitimi, Orman Kaynakları Yönetimi, Müfredat, KTÜ Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği.

Abstract

The boundaries that define forestry are expanding rapidly to accommodate the vast array of benefits and values associated with the forest. In response to comprehensive and integrated approaches to resource management, the challenge is to find the means by which interdisciplinary systems thinking and communication skills can be developed and applied by forestry professionals. When we evaluated the curriculum of forest engineering department in KTÜ Faculty of Forestry and compared with that of SAF accredited forestry programs, major challenges of existing curriculum appears to be lack of writing and oral communication skills and social and cultural aspects of forestry despite the increased need for them. Also biology and ecology oriented courses are predominant in professional forestry courses. Curriculum does not employ the pedagogy based on active learning environment. First step is to clearly defining the department's educational goals and reevaluating the curriculum. The curricula must provide in-depth coverage of contemporary forestry philosophy. Pedagogical instruments also need to be examined and revised.

Keywords: Forestry Education, Forest Resource Management, Curriculum, Karadeniz Technical University, Faculty of Forestry, Forest Engineering.

1. Giriş

Günümüzde; kalkınma, teknoloji, toplumsal yapı vb. gibi birçok temel yapısal alanlarda anlayış değişiklikleri hızlı bir şekilde yaşanmaya devam etmektedir. Bu değişimin en belirgin örneği olarak, çevresel ve toplumsal eksenleri ihmal etmeyen çok boyutlu, kapsamlı ve yeni bir kalkınma yaklaşımını temsil eden “*sürdürülebilir kalkınma*” kavramı ifade edilebilir. Sürdürülebilir kalkınmanın gerektirdiği anlayış değişikliği ile birlikte, ormanlık sektörü de dâhil olmak üzere, ekonomik sektörlerin tümünde; türlerin ve ekosistemlerin çeşitliliğinin sürekliliği ve gelecek nesiller için mevcut olan kaynakları tehlikeye sokmaksızın, sürekli ekonomik ve sosyal kalkınmanın sağlanmasını

ifade eden sürdürülebilirlik anlayışı gittikçe yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanılmıştır (Durusoy ve Türker 2005).

Öte yandan, sürdürülebilirlik birçok sektör için oldukça yeni bir kavram olmasına karşın, orman işletmeciliğinde sürdürülebilirliğin temel bileşenleri, çok eskiden beri uygulanmaktadır. “Sürekli ürün” veya “odun ürünleri sürekliliği” olarak ifade edilen temel fikir, odun arzının nesiller boyu sürekli olabilmesi için hasadın, büyümeyi geçmeyecek ölçekte tutulması olmuş ve bu anlayış Kıta Avrupa’sında ve Kuzey Amerika’da modern ormancılığın belkemiğini teşkil etmiştir. Özetle sürdürülebilirlik, ormancılık mesleği için yeni bir kavram özelliği taşımamaktadır. Faustmann Formülü ile geleneksel orman iktisadının temellerinde yer almış ve doğal olarak orman iktisatçılarının son derece aşına olduğu bir kavram olagelmıştır.

Ormancılığın temellerinde yer alan sürdürülebilirlik, kapsam ve anlam bakımından genişleyerek, günümüz çağdaş ormancılık anlayışını temsil eden sürdürülebilir orman yönetimi olgusunu şekillendirmiştir. Sürdürülebilir orman yönetimi kavramı da; ormanların ve orman alanlarının, biyolojik çeşitliliğini, verimliliğini, gençleşme kapasitelerini, hayatiyetlerini ve bugün ve gelecekte ilgili ekolojik, ekonomik ve sosyal işlevlerini yerel, bölgesel ve küresel düzeylerde diğer ekosistemlere zarar vermeksizin devam ettirecekleri bir şekilde ve yoğunlukta işletimi ve kullanımı olmaktadır (Anonim 2000).

İşte sürdürülebilir orman yönetiminin ön plana çıktığı ve çağdaş ormancılık anlayışını şekillendirdiği bu süreçte, şüphesiz orman kaynaklarının yönetimi ve işletimi görevini üstlenen orman mühendislerinin görev ve sorumluluk alanları da genişlemiştir. Nitekim orman mühendislerinin bilgi ve donanım sahibi olması gereken yeni alanlar dikkate alınarak, orman mühendisliği müfredatı ve eğitim yapılarının da değişmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır (FAO 2001, Miller 2003).

İşte bu çalışmada, dünya ormancılığında ve bu arada Türkiye orman kaynakları yönetimi ve işletmeciliğinde yaşanan gelişmeler ve değişimler ışığında ormancılık eğitime yansıtılması gereken yeni açılımlar ortaya konulacaktır. Bu amaçla, Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ), Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü hâlihazır müfredat örneği üzerinde çalışılacaktır.

Müfredat değişikliğine giderken, dünya ve ülkemiz ormancılığında yaşanan gelişmelerin yakından izlenmesi gerekmektedir. Bu nedenle, ormancılık eğitiminde hâlihazır müfredat yapısı irdelenirken, Amerika Ormanlıklar Cemiyetinin (SAF) sertifikalandırma ve müfredat onaylama standartları ve ilkeleri açısından ayrıştırmalar yapılacak, ormancılığı gelişmiş ülkelerin ormancılık eğitimleri ile müfredat yapısı noktasında karşılaştırmalar da yapılmaya çalışılacaktır. Böylelikle, KTÜ Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü Eğitim-Öğretim müfredatının güçlü ve zayıf yanlarının ortaya konulması suretiyle, ormancılık eğitim-öğretim yapısında ne gibi değişiklikler yapılması gerektiğine yönelik değerlendirmelere de yer verilecektir.

2. Ormancılık Eğitiminde Yaşanan Gelişmeler

Günümüzde orman mühendisleri, doğal kaynakların kullanımına ilişkin uluslar arası sözleşmeler (biyolojik çeşitlilik, karbon depolama ve orman ürünlerinin ve yönetiminin sertifikalandırılması vb.) konusunda bilgi sahibi olmak durumunda kalmışlardır. Neticede bu sözleşmelerin birçoğu, ormancılık mesleğinin temsilcilerinin faal katılımı olmaksızın ortaya konulmuş ve ormancıların çoğu bu sözleşme veya anlaşmaların ormancılık uygulamaları için neler ifade ettiği konusunda fazla bilgi sahibi değildir.

Yine orman mühendislerinin ilgi alanlarının genişlediği hususlardan birisi de, odun dışı orman ürünleri olmuştur. Dünyada ormancılığın sadece odun üretiminden ibaret olmadığı ve orman

kaynaklarının diğere birçok ürün ve hizmeti; yerel, ülke ve uluslar arası ölçeklerde temin ettikleri giderek daha iyi anlaşılmaya başlanmıştır. Yine orman alanları dışındaki ağaçlar da, orman mühendislerinin ilgi alanları arasında yer almaya başlamıştır. Nitekim günümüzde; tarım arazileri, kentler ve diğere alanlardaki ağaçların önemi giderek daha fazla anlaşılmaktadır. Ormancılarının, ağaçlarla ilgili bilgi düzeylerinin yüksek olması nedeniyle ve ormanlara olan baskıları azaltma noktasında bir fırsat alanı olarak, bu ormancılık dışı sistemlerle çok yoğun bir şekilde ilgilenmesi gerekmektedir.

Benzer şekilde, orman kaynaklarının toplumların ve ülkelerin kalkınmasındaki öneminin anlaşılması orman mühendislerinin sorumluluk alanlarının genişlemesine neden olmuştur. Orman kaynakları, hem toprak ve su kaynaklarının korunması hem de endüstriyel odun, yakacak odun, tıbbi bitkiler, rekreasyon vb. gibi üretimleri gerçekleştirmektedir. Bunların yanı sıra orman kaynakları, iş ve gelir kaynağı sağlama, gıda ve geçimlik ihtiyaçların karşılanmasına katkıda bulunmaktadır. Bu tarz bir düşünce doğal olarak ormancılık anlayışında da değişimi gerektirmektedir. Nitekim ormancılık günümüzde, birçok ülkede bir kalkınma eylemi olmak durumundadır.

Yine, karar verme ve ormancılık yönetimi hususlarına, ormancılıkla ilgili tüm ilgi ve çıkar gruplarının dâhil olması gerekliliği konusunda gittikçe fikir birliği oluşmuştur. Nitekim, ormancılıkta halk katılımı farklı düzeylerde gerçekleştirebilmektedir. Ülke ölçeğinde; toplumun ormancılık sektöründen beklentileri ve sektörün ülke kalkınmasına yapacağı katkılar konusunda tüm ilgi ve çıkar öbekleri ile tartışılması gerektiği, yerel düzeyde ise mevcut ormanların taleplerin karşılanması için nasıl işletilebileceğine ilişkin farklı paydaşlarla uzlaşma sağlanması gerektiği ifade edilmektedir.

Özellikle bu son iki husus, sosyal bilimlerin ormancılığa dâhil edilmesi gerekliliğini iyice ortaya çıkarmaktadır. Nitekim değişen bu ilgiler karşısında, ormancılık eğitiminde de, orman mühendislerinin; katılımcı karar verme, katılımcı orman yönetimi, ihtilaf/çatışma yönetimi, uzlaşma yetenekleri vb. gibi hususlar hakkında donanım sahibi yapılması gerekliliği belirgin bir şekilde hissedilmeye başlanmıştır.

Öte yandan, orman mühendislerinin istihdam edildikleri alanlarda da değişiklikler söz konusu olmaya başlamıştır. Ülkemizde ve gelişmekte olan ülkelerin çoğunda mezun olan öğrencilerin ekseriyeti, ulusal ormancılık teşkilatları tarafından işlendirilmekteydiler. Ancak bu kuruluşlar, kamunun giderlerini azaltma ve kamu dışından ormancılık hizmetlerini sağlama vb. gibi gelişmelerin etkisi ile de, artık orman mühendisi istihdamını azaltma yoluna gitmişler ve yeni mezunlar sivil toplum kuruluşları ve özel sektörde iş aramak durumunda kalmaya başlamışlardır.

Özetle, günümüzde ormancılar, yerel düzeyde ve ülke ölçeğinde insan toplumları ile iletişim kurabilen, bu düzeylerde uzlaşma kültürüne sahip, toplumsal ve ekonomik kalkınma konularında bilgili, uluslararası gelişmelerden ve sözleşmelerden haberdar kişiler olmak durumundadır. Bu durumun, bilgi ve uzmanlıktaki bir değişimin yanı sıra, bir kültür değişimini gerekli kıldığı ortadadır (Van Lierop 2003).

İşte bu değişimi sağlamak üzere, orman fakülteleri müfredatlarını gözden geçirmekte ve çağdaş ormancılık anlayışı ve kültürünü öğrencilerine yansıtmak üzere değişikliklere gitmektedirler. Sözelimi, yakın bir zamana kadar, yerel toplumların ihtiyaçlarını karşıladıkları geleneksel kaynak kullanım sistemleri, ormancılık eğitim sisteminin kapsamı dışında kalmaktaydı. Son 20 yılda, sosyal ormancılık ile ilgili konularla ormancılık müfredatında bazı genişlemeler yapılmıştır. Ancak, ormancılık eğitiminin özü birçok ülkede hala odun ürünleri üzerine odaklanmaktadır (Nair 2004).

Yukarıda da özetlenmeye çalışıldığı üzere, ormancılık hızlı bir değişim yaşamaktadır. Bu nedenle 21. Yüzyılda orman mühendislerini, sürdürülebilir ormancılık için hazırlamak gerekmektedir. Bu yüzden

her düzeyde, hem içerik hem de yaklaşım açısından eğitim-öğretimin ve insan kaynakları gelişiminin diriltilmesi ve yeniden gözden geçirilip düzeltilmesi gerekmektedir (Anonim 1997).

Hal böyle iken, son yıllarda gerçekleştirilen çalışmalar, hem gelişmekte olan hem de gelişmiş ülkelerde ormancılık eğitiminde yaşanan nitelik düşüşüne dikkat çekmektedir. Eğitim kurumlarına tahsis edilen bütçenin kısılması ve ormancılık bölümlerine kayıt yaptıran öğrencilerin sayısındaki düşüş, çok yetenekli öğrencilerin bölümü tercih etmemeleri ve orman mühendislerine olan talepteki düşüş, söz konusu kalite azalışının belirtileri olarak ortaya çıkmaktadır. Kaldı ki, benzer olumsuz gelişmelerin daha da şiddetli bir şekilde ülkemiz ormancılık eğitiminde yaşandığı görülmektedir (Türker 2002, Van Lierop 2003, Nair 2004).

3. KTÜ Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü Müfredatı

Bilindiği üzere, Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü, eğitim-öğretime 1971-1972 ders yılında başlamıştır. 1975 yılından beri orman mühendisi yetiştirmektedir. 2005-2006 Eğitim-Öğretim yılında birinci öğretimin yanı sıra, Orman Mühendisliği Bölümü ikinci öğretim programı da açılmıştır. Bölümde, 2001-2002 eğitim-öğretim yılında İngilizce hazırlık eğitimine başlanmış olup, bugün Türkiye'de 9 Orman Fakültesi içinde İngilizce hazırlık eğitimi yapan bir bölüm özelliğini taşımaktadır.

Orman Mühendisliği Bölümü, günümüz ve gelecekteki toplumun orman ürünlerine olan gereksinimlerini karşılamak, toplumsal ve kültürel hizmetleri yerine getirmek ve bunları sürekli kılacak tüm koşulları oluşturmak için sürdürülen etkinliklerin planlanması, uygulanması ve denetimi işlerini yürütebilecek ve bunların yanında ormanların korunması ve sürekliliğinin sağlanmasında özveriyle çalışacak "Orman Mühendisleri" yetiştirmektedir.

Bölümün eğitim-öğretim faaliyetleri; 14 profesör, 8 doçent, 4 yardımcı doçent ve 3 öğretim görevlisinden oluşan toplam 29 kişilik öğretim üyesi tarafından 34 araştırma görevlisinin desteğiyle yürütülmektedir. Bölüme ilişkin stratejik planda, bölümün temel görevi (misyonu); "ormanlarımızın korunması, yapısal gelişimini ve çeşitli şekillerde yararlanmayı sağlayan, ulusal ve uluslar arası çevresel değerlere önem veren ve özen gösteren, çağdaş bilgi ve anlayış ile donanmış yetkin *orman mühendisleri yetiştirmek*" olarak belirtilmektedir (Anonim 2006a). Bölümün eğitim-öğretim programında yer alan dersler, okutuldukları yıllar, ders saatleri ve kredileriyle birlikte Çizelge 1'de verilmiştir.

Orman Mühendisliği Bölümü'ne ilişkin olarak gerçekleştirilmiş olan GZFT (SWOT) çözümlemesinde de, eğitim öğretim ile ilgili olarak; "öğrencilere bilgi aktarımının yeterli olmaması" bir zayıf yön olarak ve "bölümde çağdaş ormancılık eğitim-öğretimini gerçekleştirme bakımından tam bir uyumun sağlanamaması" bir tehdit olarak tespit edilmiştir. Yine aynı planda, stratejik amaçlardan akademik amaçlara ait hedefler arasında "eğitim-öğretim programının çağdaş orman mühendisliği anlayışına göre yeniden düzenlenmesini sağlamak" hedefine yer verilmiştir. Bu hedefe ilişkin faaliyetler olarak da; ders adlarını, içeriklerini, sayılarını ve ders saatlerini yeniden düzenlemek, ders işleme yöntemlerini yeniden saptamak, ders değerlendirmelerini yeniden düzenlemek, ders uygulamalarını yeniden düzenlemek ve ormancılık uygulamalarını ve diğer akademik gezileri daha içerikli ve planlı yapmak yer bulmuştur.

Çizelge 1. Orman Mühendisliği Bölümü Eğitim-Öğretim Programı

1.Sınıf

Orman Mühendisliğine Giriş	2+0 (2)	Yaban Hayatı ve Amenajmanı	2+0 (2)
Genel Botanik	3+1 (3,5)	Genetik ve Fizyoloji	2+0 (2)
Jeoloji	2+1 (2,5)	Biyometri	3+1 (3,5)
Zooloji	2+0 (2)	Genel Ekoloji ve Meteoroloji	4+0 (4)
Genel Matematik	4+0 (4)	Temel Bilgisayar	3+1 (3,5)
Temel Kimya	4+0 (4)	Türk Dili-II	2+0 (2)
Türk Dili-I	2+0 (2)	Atatürk İlk.ve İnk.Tarihi-II	2+0 (2)
Atatürk İlk.ve İnk.Tarihi-I	2+0 (2)	İngilizce-II	3+0 (3)
İngilizce -I	3+0 (3)		
<i>Toplam</i>	26 (25)	<i>Toplam</i>	23 (22)

2.Sınıf

Orman Ağaçlarının Hayatı	2+0 (2)	Fitopatoloji	2+0 (2)
Gymnospermae	3+1 (3,5)	Dendrometri	3+1 (3,5)
Toprak İlimi	3+1 (3,5)	Ormancılık İş Bilgisi	2+1 (2,5)
Orman Entomolojisi	3+1 (3,5)	Angiospermae	3+1 (3,5)
Ölçme ve Kadastro	3+2 (4)	Orman Ekolojisi	3+1 (3,5)
Teknik Resim	2+2 (3)	Ekonomi	3+0 (3)
İngilizce Okuma ve Yazma	2+0 (2)	Mesleki İngilizce-I	2+0 (2)
<i>Toplam</i>	25 (21,5)	<i>Toplam</i>	22 (20)

3.Sınıf

Silvikültürün Temel İlkeleri	3+1 (3,5)	Transport Tekniği ve Tesisl.	3+1 (3,5)
Haslat Bilgisi	3+1 (3,5)	Silvikültür Tekniği	4+2 (5)
Havza ve Mera Amenajmanı	4+2 (5)	Ormancılık Hukuku	3+0 (3)
Orman Yolları	3+1 (3,5)	Erozyon ve Sel Kontrolü	3+1 (3,5)
Orman Koruma	3+0 (3)	Ormancılıkta Uzak Algılama	3+0 (3)
Genel Muhasebe	2+0 (2)	Orman Ürünleri Pazarlaması	2+0 (2)
Mesleki İngilizce-II	2+0 (2)	İş Hayatında İngilizce	2+0 (2)
<i>Toplam</i>	25 (22,5)	<i>Toplam</i>	24 (22)

4.Sınıf

Tohum Teknolojisi ve Fidanlık Tekniği	2+1 (2,5)	Ağaçlandırma Tekniği	2+1 (2,5)
Ormancılık İşletme Ekonomisi	4+0 (4)	Orman Amenajmanı	4+2 (5)
Ormancılık Politikası	3+0 (3)	Ormancılık Uygulamaları-II	2+2 (3)
Ormancılık Uygulamaları-I	2+2 (3)	Ormancılık Yönetim Bilgisi	3+0 (3)
		Bitirme Çalışması	0+6 (3)
<i>Toplam</i>	14 (11,5)	<i>Toplam</i>	22 (16,5)

Seçmeli Dersler* (4. Sınıf)

Diri Örtü	2+0	Bitki Sosyolojisi	2+0
Çevre Koruma	2+0	Ağacın Teknolojik Özellikleri	2+0
Yöneylem Araştırması	2+0	Bitki Beslenmesi	2+0
TarımsalOrmancılık	2+0	Ormancılıkta Mekanizasyon	2+0
Palinolojiye Giriş	2+0	Milli Park Yönetimi	2+0
Ormancılıkta Bilişim	2+0	Orman Yan Ürünleri	2+0
Kırsal Kalkınma	2+0	Çayır-Mera Ekolojisi	2+0
Endüstriyel Ağaçlandırmalar	2+0	Gübreler ve Gübreleme	2+0
Proje	2+0	Proje	2+0

*7. ve 8. yarıyillarda öğrenciler ikiye seçimli ders almaktadırlar.

4. KTÜ Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü Müfredatının Değerlendirilmesi

KTÜ Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü müfredatının aksaklıklara sahip olduğu ve gözden geçirilmeye muhtaç olduğu, bizzat adı geçen stratejik planda da belirtilmiştir. Nitekim, Kanada'da düzenlenen XII. Dünya ormancılık kongresinin sonuç bildirgesinde, eğitim

müfredatında, disiplinler arası boyutlara ve küresel ve bölgesel meselelere yer verilecek biçimde yeniden yapılanmaya gidilmesi gerektiğine vurgu yapılmaktadır (Durusoy 2003). Doğaldı ki, müfredat yapısında aksaklıklar olmasa da, sürekli olarak izleme ve değerlendirme faaliyetinin yapılması, bölümün vizyonuna ulaşma açısından hayati önem arz etmektedir. Bu nedenle, bildirinin bu bölümünde orman mühendisliği bölümünün müfredatı, çalışma amaçlı odaklı olarak değerlendirmeye tabi tutulacaktır.

Ormanlık kurumlarının ve eğitiminin en eski örnekleri Avrupa'da görülsa dahi, orman kaynaklarının yönetimi ve yönetim için gerekli insan gücünün eğitimi açısından bugün Kuzey Amerika öncülük görevini görmektedir (Geray 1989). Amerika'da orman mühendisliği ve diğer meslek üyelerinin "Tescil ve Ehliyet Kanunları", topluma yalnızca yetkili kişilerin bir hizmeti yerine getirdiği ya da bir mesleği yaptığı yönünde güvence vermeyi hedeflemektedir. Genellikle bireylerin zarar (fiziki, ruhsal veya finansal) görmelerini engellemek veya kamu mallarını (toplum sağlığı vb.) korumak amaçlanmaktadır. Ormanlıkta, ehil insanların faaliyette bulunması işletmecilik faaliyetlerinin, sözgelimi ağaçlandırma çalışmaları, hasat çalışmaları, hasat sonrası meşcere yapısı ve ekonomik değer vb. gibi çıktılarda önemli artışlar sağlayabilmektedir (SAF 2001).

Amerika'da, bir nevi Orman Mühendisleri Odası görevini ve işlevini gören SAF, ormanlık programlarının müfredatlarını denetleyerek, Akreditasyon yapan bir kuruluş konumundadır. Akredite olmak isteyen ormanlık programı, SAF'a başvurmakta ve akreditasyon için aranılan standartları taşıdığı, SAF'ın değerlendirme ekibi tarafından tespit edildiğinde, akreditasyon belgesi almaktadır. İşte, Amerikan ormanlığının günümüzde hem araştırma hem de eğitim alanında öncülük yapmasından dolayı, KTÜ özelinde müfredat değerlendirmesi yaparken SAF'ın ormanlık programını denetlemede kullandığı sınıflandırma ve standartları dikkate alınacaktır. Ancak, SAF'ın standartlarında hangi dersin hangi alana dâhil edileceği çok belirgin olmamaktadır. Bu nedenle daha ayrıntılı ve Amerika ormanlık okullarının müfredat yapısıyla karşılaştırmaya imkân verecek bir sınıflandırma (O'Laughlin 1984) esas alınmıştır. Buna göre yapılan müfredat ayrıştırması Çizelge 2'de verilmiştir.

SAF'ın Akreditasyon Standardının II. Bölümü müfredat ile ilgili olup; genel eğitim, mesleki eğitim ve uzaktan öğretim olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Buna göre, ormanlık eğitimi; yazılı ve sözlü iletişim, matematik, biyolojik, sosyal ve doğa bilimleri ve beşeri bilimler üzerine inşa edilmektedir. Fen edebiyat fakülteleri tarafından verilmekte olan genel eğitim dersleri, ormanlık eğitimi için temel olmakta ve mutlak surette müfredatta yer bulmalıdır. Profesyonel eğitim; ekoloji ve biyoloji, orman kaynaklarının ölçümü, orman kaynakları yönetimi ve orman kaynakları politikası, ekonomisi ve idaresi alanlarını tam olarak kapsmalıdır. Ormanlık müfredatı, sistematik sorun çözme ve karar verme gibi analitik ve eleştirel muhakeme yeteneklerini teşvik edecek şekilde düzenlenmelidir. Kaynak yönetimini etkileyen tarihi ve güncel meseleler ile politikalar için bilincin de tesis edilmesi gereklidir. Ormanlık müfredatı, geleneksel ders düzeninin yanı sıra; tartışmalar, benzetimler (simülasyonlar), bilgisayar uygulamaları, bireysel ve grup projeleri, laboratuvar ve arazi uygulamaları gibi bir takım eğitim tecrübesi sunmalıdır. Bu tecrübelerin hedefi, öğrencilerin birçok faydalı orman ürünleri ve hizmetlerini elde edebilmek için gerekli bilimsel yöntemleri uygulayabilmelerini sağlamak olmaktadır (SAF 2007).

SAF genel eğitim kapsamında, etkili sözlü sunumlar hazırlama ve sunma yeteneği, İngilizce kompozisyon, teknik yazım ve meslek dışından kişilere hitap eden yazım yeteneği, çeşitli belgeleri anlayarak okuyabilme ve muhalif görüşleri eleştirel olarak değerlendirebilme yeteneği öğrencilere kazandırılmasını şart koşmaktadır. SAF tarafından akreditasyonu alan ormanlık programlarında iletişim dersleri, ortalama toplam 134 saatlik müfredat içerisinde, %7'lik bir paya sahiptir.

Çizelge 2: KTÜ Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü Dersleri

TEMEL DERSLER (60+8)		
Temel Bilimler Dersleri (23+6)	Hesaplama Dersleri (12+2)	İletişim Dersleri (18)
1.Genel Botanik	1. Temel Bilgisayar	1. Türk Dili I
2.Jeoloji	2. Genel Matematik	2. Türk Dili II
3.Zoooloji	3. Biyometri	3. İngilizce I
4.Genetik ve Fizyoloji	4. Ormancılıkta Bilişim	4. İngilizce II
5.Temel Kimya	Sosyal ve Beşeri Bilimler (7)	5. İngilizce Okuma ve Yazma
6.Toprak İlimi	1. Atatürk İlk. ve İnk.Tarihi I	6. Mesleki İngilizce I
7.Genel Ekoloji	2. Atatürk İlk. ve İnk. Tarihi II	7. Mesleki İngilizce II
8.Gübreler ve Gübreleme	3. Ekonomi	8. İş hayatında İngilizce
9.Bitki Beslenmesi		
10. Palinolojeye Giriş		
ORMANCILIK DERSLERİ (121+28)		
Doğa Bilimleri (30+10)	Karar Verme (23+2)	Ölçme (16)
1.Orman Ekolojisi	1. Orman Amenajmanı	1. Ölçme ve Kadastro
2.Silvikültürün Temel İlkeleri	2. Ormancılık İşletme Eko.	2. Dendrometri
3.Silvikültür Tekniği	3. Ormancılık Politikası	3. Hasılat Bilgisi
4.Orman Ağaçlarının Hayatı	4. Genel Muhasebe	4. Ormancılıkta Uzaktan Algılama
5.Tohum Tek. ve Fidanlık Tekniği	5. Ormancılık Yönetim Bilgisi	Koruma (13+2)
6.Ağaçlandırma Tekniği	6. Ormancılık Hukuku	1. Orman Entomolojisi
7.Gymnospermae	7. Orman Ürünleri Pazarlaması	2. Fitopatoloji
8.Angiospermae	8. Yöneylem Araştırması	3. Orman Koruma
9.Bitki Sosyolojisi	Çok Amaçlı Kullanım (8+8)	4. Erozyon ve Sel Kontrolü
10. Ağacın Teknolojik Özellikleri	1. Yaban Hayatı	5. Çevre Koruma
11. Çayır-Mera Ekolojisi	2. Havza ve Mera Amenajmanı	Hasat, Mühendislik, Faydalanma (15+2)
12. Endüstriyel Ağaçlandırmalar	3. Milli Park Yönetimi	1. Orman Yolları
13. Diri Örtü	4. Orman Yan Ürünleri	2. Transport Tekniği ve Tesisleri
Arazi Çalışması (8)	5. Tarımsal Ormancılık	3. Teknik Resim
1. Ormancılık Uygulamaları I	6. Kırsal Kalkınma	4. Ormancılık İş Bilgisi
2. Ormancılık Uygulamaları II		5. Ormancılıkta Mekanizasyon
Diğer (8+4)		
1. Ormancılığa Giriş 2. Bitirme Çalışması 3. Proje I 4. Proje II		

Not: Gölgeli hücrelerde verilen dersler, seçmeli derslerdir. Parantez içindeki rakamlar haftalık ders saatlerini temsil etmektedir. Gölgeli rakamlar ise, seçmeli derslerin haftalık ders saatini göstermektedir.

Çizelge 2'de Temel Dersler kısmından da görülebileceği üzere, KTÜ Orman Mühendisliği bölümünde toplam 181* saatlik müfredat içerisinde iletişim derslerinin oranı %10 olmaktadır. Ancak, çizelgeden de takip edilebileceği üzere, iletişim becerisi ders saatlerinin %78'i İngilizce derslerinden oluşmaktadır. Bununla birlikte, orman mühendisi adaylarının sözlü ve yazılı iletişim becerilerinin geliştirilmesi noktasında müfredatta çok büyük boşluklar olduğu ilk bakışta göze çarpmaktadır. İletişim becerileri kapsamında Amerikan ormancılık programlarının, %95'inin müfredatında ana dilleri olan İngilizcede Kompozisyon ve %74'ünde ise Toplum Huzurunda Konuşma (Hitabet) dersi bulunmaktadır. Yine ormancılık okullarının %57'sinde Teknik Yazma dersi müfredatta bulunmaktadır. KTÜ Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü müfredatında zaten bir yıllık mecburi İngilizce hazırlık yer aldığından, İngilizce dersleri azaltılarak iletişim becerilerini artırmak amacıyla dersler konulmalıdır. Yine Mesleki İngilizce dersleri yerine, İngilizce iletişim becerilerinin meslek özelinde geliştirilmesi için bazı derslerin İngilizce okutulması düşünülebilir.

Yine temel dersler kapsamında, Temel bilimler olarak değerlendirilen derslerin, SAF standartlarına göre; biyolojik ve ekolojik sistemlerin konumsal ve zamansal ölçeklerdeki, bileşenlerini, kalıplarını ve süreçlerini anlayabilme yeteneği, moleküler biyoloji, hücreler, organizmalar, popülasyonlar, türler, toplumlar ve ekosistemleri anlayabilme yeteneği, maddenin fiziki ve kimyasal özellikleri, ölçümleri, yapıları ve hallerini algılama yeteneklerini öğrencilere aktarması gerekmektedir. Bu derslerin SAF onaylı Amerikan ormancılık programlarının müfredatındaki ortalama ağırlığı %16 iken, KTÜ

* Değerlendirmeler yapılırken zorunlu ders saatleri temel alınmıştır.

Orman Mühendisliği bölümünde bu oran % 13 olmaktadır. Ayrıca bu alana dâhil olan 3 adet seçmeli ders de bulunmaktadır. Amerikan ormancılık okullarının müfredatında, KTÜ özelinde olduğu üzere temel dersler arasında biyoloji bağlamındaki dersler büyük bir ağırlık taşımaktadır. Ayrıca kimya dersi neredeyse tüm okulların müfredatında yer alırken, fizik dersi okulların %57'sinde bulunmaktadır. Amerikan ormancılık okullarında, Toprak İlimi dersi %71'inde, Jeoloji %38'inde müfredatta yer bulmaktadır. Bu alanda, genel anlamda KTÜ'nün müfredatında bir yeterliliğin olduğundan bahsedilebilir.

Ormancuların, genel eğitim kapsamında; matematik ve istatistiğin genel yaklaşımlarını ve uygulamalarını, bölümün belirtilen hedeflerine uygun olacak şekilde, sorun çözme ve tahlil amaçlı anlama ve kullanma yetenekleri ile bilgisayar ve mesleki hayattaki diğer çağdaş elektronik teknolojileri kullanabilme yetenekleriyle donatılması beklenmektedir. Bu alandaki derslerin müfredattaki payı Amerikan ormancılık okullarında %8 iken, KTÜ'de bu oran %7 olmaktadır. Amerikan okullarının %91'i matematik, %79'u bilgisayar ve %86'sı istatistik derslerine yer vermektedir. Bu yetenekler kapsamında da KTÜ müfredatının yeterli bir bileşime sahip olduğu ifade edilebilir. Ancak günümüzün çağdaş teknolojilerinin kullanımını açısından, Coğrafi Bilgi Sistemleri dersinin de müfredata dâhil edilmesi düşünülmelidir.

SAF'ın genel eğitim kapsamında, öğrencilere aktarıldığı belgelenmesini istediği toplumsal ve beşeri bilimler odaklı yetenekler kapsamında; hitap yeteneği, ahlaki ve etik meseleleri algılama, eleştirel muhakeme yapabilme yeteneği, insan davranışlarını, toplumsal ve iktisadi yapıları, süreçleri; farklı toplumlarda önem taşıyan kurumları anlama, insan tecrübeleri ve kültürlerinin farklı boyutlarını anlama yetenekleri yer almaktadır. SAF onaylı ormancılık okullarının müfredatında, sosyal ve beşeri bilimlerin ağırlığı %10 olurken bu oran KTÜ'de % 4 gibi daha düşük bir düzeyde kalmaktadır. Amerikan okullarında, sosyal ve beşeri bilimler arasında İktisada Giriş dersleri genel bir zorunluluk olarak yer almaktadır. Zira okulların %33'ü iki ders olarak ve %77'si de tek ders olarak olmak üzere tüm okullar iktisat dersine yer vermektedirler. Diğer sosyal ve beşeri bilimler olarak ise, tarih, edebiyat, politika, sosyoloji ve psikoloji ormancılık müfredatında yer bulmaktadırlar. Genellikle ormancılık okulları, öğrencilerin sosyal ve beşeri bilimler dersleri arasından seçim yapmalarını şart koşmaktadırlar. Hal böyle olmakla birlikte, KTÜ müfredatının son zamanlarda yapılan bir değerlendirme çalışmasında, zaten son derece eksikliği hissedilen sosyal ve beşeri bilimler derslerinden Ekonomi dersinin haftalık saatinde kısıtlamaya gitme yönünde öneri kararının alınması da düşündürücüdür.

SAF'ın Mesleki Eğitim olarak nitelendirdiği ormancılık dersleri bakımından ormancılık programının onay alabilmesi için; Ekoloji ve Biyoloji, Orman Kaynaklarının Ölçümü, Orman Kaynakları Yönetimi, Orman Kaynakları Politikası, Ekonomisi ve İdaresi'nden oluşan dört temel konu alanı arasında dersler bakımından dengeyi ve konuların genişliği ve derinliğini belirtmek durumundadır. Genel Eğitim derslerinde olduğu üzere, ormancılık derslerinde de, daha da ayrıntılı bir müfredat ayırımına gidilerek (O'Laughlin 1984), Doğa Bilimleri, Karar Verme, Ölçme, Koruma, Hasat Mühendislik ve Faydalanma, Çok Amaçlı Kullanım ve Arazi Çalışması'ndan oluşan bir sınıflandırmaya göre karşılaştırma yapılmaya çalışılacaktır.

Ormancılığın özünü teşkil eden Ekoloji ve Biyoloji kapsamında ormancuların sahip olması gereken yetenekler arasında; taksonominin anlaşılması ve orman ağacı ve diğer ağaç türlerinin teşhisini yapabilme, bunların dağılımı ve ilişkili oldukları vejetasyon ve yaban hayatını bilme, toprak özellikleri ve süreçlerini anlayabilme, ekosistemin yapısı ve işlevleri, bitki ve hayvan toplulukları, rekabet, çeşitlilik, popülasyon dinamikleri, sıralı değişim, baskı kaynakları ve besin döngüsü gibi ekolojik kavramları ve ilkeleri anlayabilme, ekosistem, orman ve meşcere değerlendirmelerini yapabilme, yönetim ve işletme amaçlarına uygun silvikültürel müdahaleleri geliştirme ve uygulama yeteneği yer almaktadır. Doğa bilimleri Amerikan ormancılık okullarının müfredatı içerisinde ortalama %8 bir

ağırlık taşıırken bu oran KTÜ’de %17 olmaktadır. Genel olarak bu derslerin ağırlığının, Amerikan okullarına kıyasla bir hayli fazla olduğu görülmektedir. Günümüz ormancılığında kaynak yönetimi bağlamında anlayış değişikliği yaşandığından, bu derslerin saatlerinin azaltılması düşünülebilir.

Ormancılıkta karar verme ile ilgili derslerle, orman kaynakları yönetimi stratejileri ve kararlarının ekonomik, çevresel ve sosyal sonuçlarını çözümlenebilme yeteneği, birçok amacı ve kısıdı içeren yönetim planları yapabilmeye yeteneği, insanların tüketime dayanmayan orman ürün ve hizmetlerinden faydalanmalarını sağlayan değer belirleme işlemleri, pazar ve pazar dışı güçleri anlama, orman işletmelerinin yönetimi, mülkiyeti ve organizasyonunu anlama, anayasa, yasa ve yönetmeliklerin ormancılık faaliyetlerinin nasıl yönlendirdiğini anlama, orman politikası ve bu politikaların oluşturulduğu süreçleri anlama, meslek ahlakı ilkelerini anlama ve ormancılıkta karar verme süreçlerine ahlaki standartları bağlama sorumluluğunun benimsenmesi, kamu ve özel işletmelerin teknik, mali, insan kaynakları ve yasal boyutlarını anlama yeteneği sayılabilmektedir. Karar verme ile ilgili derslerin Amerikan ormancılık okullarının müfredatı içerisindeki ağırlığı %8 olurken, KTÜ’de bu ağırlık %13 olmaktadır. Ağırlığın fazla olmasına rağmen, bu derslerin SAF standartlarında öngörülen yetenekleri aktarma noktasındaki yeterlilikleri sorgulanmaya muhtaçtır.

Orman kaynaklarının ölçümü bağlamında; arazi alanlarını belirleme ve ölçebilme ve konumsal analizleri yapabilmeye, belirli amaçlar için uygun örnekleme yöntemlerini ve ölçü birimlerini kullanarak kapsamlı envanterler tasarlama ve yapabilmeye ve envanter verilerini analiz edebilmeye, orman, meşcere ve ağaçların gelecekteki koşullarını tasarlayabilmeye yeteneklerini öğrencilere aktarması beklenmektedir. Bu dersler SAF onaylı okullarda %6’lık bir paya sahip iken, KTÜ’de %9’luk bir orana sahiptir.

Hasat, Mühendislik ve Faydalanma kapsamında ise, insanların odun ve diğer tüketilebilir orman ürünlerine olan taleplerini karşılayacak şekilde; değer belirleme yöntemleri, pazar koşulları, üretim sistemleri, transport ve hasat faaliyetlerinin anlaşılması, odun ve odun dışı ürünlerinin üretimi ve faydalanılması süreçlerinin algılanması beklenilmektedir. Bu derslerin Amerikan ormancılık programlarındaki oranı %3 olup, KTÜ’de %8’lik bir paya sahiptir.

Koruma öbeğinde ise, orman kaynaklarının sağlık ve hayatîyetlerini etkileyen canlı ve cansız baskı kaynaklarını algılama ve buna uygun müdahale ve önlemleri geliştirebilme yeteneğinin ormancılık müfredatında yer bulması gerekmektedir. Bu derslerin KTÜ’de, orman mühendisliği bölüm müfredatı içerisinde %7’lik bir paya sahip iken, Amerikan ormancılık okullarının müfredat programındaki ağırlığı %4 olmaktadır.

Müfredatın; orman kaynaklarının; rekreasyon, yaban hayatı, hidroloji, su kalitesi ve havza yönetimi, mera amenajmanı gibi çok amaçlı kullanımını algılama ve bu kullanım tarzlarının ormancılık faaliyetleriyle ilişkilerini kurabilme yeteneğinin geliştirilmesi de beklenmektedir. Bu bağlamdaki derslerin KTÜ müfredatındaki ağırlığı %6 olurken, bu oran SAF onaylı ormancılık okullarında %5 olmaktadır. Bu alanda, KTÜ müfredatında, özellikle seçmeli derslerle birlikte belli bir yelpaze sağlanmış gözükmektedir.

Bunların dışında, yaz kampları, dönem içi geziler gibi arazi çalışmaları ve ormancılık çalışmalarına giriş, seminer gibi dersler de Amerikan ormancılık okullarının müfredatında yer almaktadır. KTÜ’de de son yıllarda uygulamadaki ormancılık faaliyetlerini öğrencilere uygulamalı olarak göstermek amacıyla Ormancılık Uygulamaları dersleri müfredata dâhil edilmişlerdir.

5. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

5531 Sayılı Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği ve Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği Hakkında Kanun’da (Anonim 2006b) orman mühendisliğinin faaliyet konuları

arasında; doğal ve yapay ormanlar kurmadan kent ormancılığı çalışmalarına, ormanların bakımı ve iyileştirilmesinden orman yangınları ve zararlılarıyla mücadeleye, enerji ormanı tesisinden orman içi su kaynaklarının geliştirilmesine kadar son derece kapsamlı ve zor birçok işlemler yer almaktadır. Orman mühendislerinin faaliyet alanlarının, günümüzde orman kaynakları yönetimi anlayışında yaşanan ve değişimlere bağlı olarak değişmekte ve genişlemektedir. Doğal olarak orman mühendislerinin, bu faaliyetleri gerçekleştirme becerileriyle donatılması için ormancılık eğitim-öğretiminin de dönüştürülmesi gerekmektedir.

Orman mühendisliğinin küresel gelişmelerden giderek daha fazla etkilenmesi ve mesleğin sınırlarının genişlemesi nedeniyle, ormancılığı etkileyen uluslar arası gelişmeleri orman mühendisi adaylarına aktaracak bir müfredat bileşiminin kurulması gerekmektedir. Bu amaçla, her öğretim üyesinin kendi dersiyile ilgili boyutlar itibarıyla uluslar arası ormancılık gündemine değinmesinin yerine, uluslar arası düzeyde ormancılık alanında yaşanan gelişmeler ve farklı ülke ormancılık uygulamalarının irdelenmesi ve bu surette ülke ormancılığı için değerlendirmeler ve çıkarımların yapılmasına imkân verecek “Uluslararası Ormancılık” adlı bir dersin seçmeli dersler kapsamında yer bulması düşünülebilir.

Ormancılığın bütünlük kaynak yönetiminin bir alanı olarak algılanması beraberinde, orman mühendisliği mezunlarının disiplinler arası sistematik düşünme ve iletişim becerileri ile donatılması sorununu gündeme getirmiştir. Yeni nesil kaynak yöneticilerine eğitim veren akademik birimler, her öğrenciye sözlü ve yazılı iletişim, kişilerarası/toplumsal yetenekler, sorun çözme ve eleştirel düşünme becerilerini vererek, bu becerileri doğal kaynak yönetimine uygulamayı da öğretmek durumundadırlar. Disiplinler arası bütünlüğün lisans düzeyi eğitimde sağlanması elbette ki, öğretim elemanlarına ilave yükler getirecektir. Daha geniş kapsamlı bütünlük bir kaynak yönetimi anlayışı, daha fazla düzeyde araştırmacı ve uygulamacı/idareci ilişkisini gerektirmektedir (Fischer 1996, Anonim 2002)

Orman mühendislerini istihdam eden kurumların orman mühendisi yetiştiren kurumlardan beklentileri belirlenerek, bu beklentileri karşılayacak değişiklik ve düzenlemelerin müfredata yansıtılması gerekmektedir. Türkiye koşullarında Çevre ve Orman Bakanlığı ve bağlı kuruluşlar özellikle de Orman Genel Müdürlüğü, orman mühendislerini istihdam eden temel kurumlar olarak ön plana çıkmaktadır. Bu nedenle bu kuruluşların, orman fakültelerinden beklentileri ve orman mühendislerinde aradıkları nitelikler tespit edilmeli ve buna uygun müfredat ve eğitim(pedagojik) düzenlemeleri yapılmalıdır.

Malezya’da yapılan bir araştırmada (Kammesheidt vd. 2007), ormancılık sektöründe orman mühendislerinin işlendirildikleri işletme ve kurumların, orman mühendislerinde aradıkları nitelikler sorgulanmıştır. Buna göre, orman mühendislerinin sırasıyla, sorumluluk duygusu, işbirliği yapabilme, ekip çalışması yapabilme, girişimcilik, sorun çözebilmek, karmaşık meseleleri öğrenme isteği, uyum sağlama yeteneği ve önderlik niteliklerini taşımaları beklenmektedir. Benzer şekilde, biyoloji, doğa ve sosyal bilimlerden elde edilen bilgileri bütünlük ederek ekolojik tabanlı kaynak yönetimine tatbik edebilme, stratejik düşünme, ekip çalışması, arabuluculuk ve çatışma yönetimi, iletişim becerisi, karar verme ve analitik yetenekler, veri toplama ve bilgi teknolojisini uygulama ve kentsel ve kırsal alanlarda çalışabilme yetenekleri, Amerika Ormancılık Teşkilatı’nın istihdam edilecek orman mühendislerinde aradığı özellikler olarak ön plana çıkmaktadır (DeHayes’e atfen Thompson vd. 2003).

Günümüzde ormancılıkta, diğer ormancılarla ve farklı toplum kesimleriyle çalışabilme yeteneği ve iletişim becerilerinin yüksek olması gerekliliği teknik bilgi donanımının önüne geçebilmektedir (Türker vd. 2003). Bu gerçeğe birlikte, KTÜ Orman Mühendisliği müfredatının en zayıf yönlerinden birisinin de iletişim becerileri olduğu düşünüldüğünde, müfredat geliştirme açısından

öncelikli önlemlerden birisinin yazılı ve sözlü iletişim becerilerine odaklanması gerektiği aşıkârdır. Esasında iletişim becerilerini artırmak için KTÜ'nün yeni eğitim-öğretim düzeniği bir fırsat oluşturmaktadır. Zira yeni düzenekte, ara sınav sayısı bire indirilmiş ve ikinci ara sınav yerine yarıyıl içi çalışması konulmuştur. Öğrencilerin dönem sonu başarı notu içerisinde %20'lik bir ağırlığa sahip olan yarıyıl içi çalışmalarının, müfredatta büyük boşluk taşıdığı görülen yazılı ve sözlü iletişim becerilerinin geliştirilmesi için kullanılması düşünülebilir.

Öte yandan, son 20-30 yıl içerisinde, birçok yeni disiplin ortaya çıkmış ve bazı geleneksel alanlar ise önemini yitirmiştir. Orman fakülteleri bu değişime bir ölçüde ayak uydurmuşlar ve uzmanlık bileşimlerini değiştirmişlerdir. Orman ve mera ekolojisi, rekreasyon ve turizm, uzaktan algılama ve konumsal analiz, doğal kaynak yönetimi, sosyal bilimler önem kazanan alanlardan bazılarıdır. Orman entomolojisi ve patoloji, orman koruma olarak bütünleştirilmiştir. Yine orman genetiği, orman biyoteknolojisi kapsamında yer almaya başlamıştır (Anonim 2002).

Orman mühendisleri, geleneksel olarak orman kaynaklarının yönetimi ile ilgili süreçleri de yönetmek durumundadırlar. Bu geleneksel yapıda, çatışmalar da çoğu zaman topluma danışılmaksızın orman mühendisleri tarafından çözüme kavuşturulmaya çalışılmaktaydı. Ancak, özellikle son 20-30 yıl içerisinde, çevresel sorunların da tetiklediği kamu bilincinin yükselişi, beraberinde ormancılığın ve ormancıların da toplum kesimleri tarafından sorgulanmasını ve eleştirilmesini gündeme getirmiştir. Bu durum da ormancıların sosyal becerilerle donatılmasının önemini daha da artırmıştır.

KTÜ müfredatında büyük boşluk taşıyan ve günümüz orman kaynakları yönetiminde yaşanan gelişmeler bağlamında önemi daha da artan ormancılığın sosyal ve kültürel boyutlarına ilişkin yetenekleri öğrencilere aktaracak derslere müfredatta yer verilmelidir. İlk aşamada, son sınıfta alınması zorunlu dört seçmeli dersin en az bir tanesinin, ormancılığın sosyal boyutuyla ilgili derslerden olma zorunluluğu getirilebilir. Özellikle insani ve toplumsal kesişme noktaları oldukça fazla olan Türkiye ormancılığında eksikliği belirgin bir şekilde hissedilen "Halkla İlişkiler" adlı bir dersin müfredatta zorunlu dersler kapsamında veya en azından seçmeli bir ders olarak eklenmesi düşünülmelidir. Yine "Ormancılıkta Meslek Ahlakı", Çevre Ahlakı veOrmancılık Tarihi dersleri ile desteklenerek seçmeli ders olarak verilebilir.

Öte yandan, günümüzde üniversiteler, mezun olan orman mühendislerinin eğitim niteliklerindeki aşınma nedeniyle eleştirilmektedirler. Bu eleştirilere yönelik olarak üniversiteler, genellikle müfredatın kapsamını genişletme yoluna gitmektedirler. Bununla birlikte, daha geniş bir müfredatın uygulanması sonucunda, daha nitelikli orman mühendisi mezun edilebileceği de belirgin değildir. Bu nedenle, KTÜ Orman Mühendisliği bölümü müfredatının ormancılığın çağdaş çerçevesine uygun yeteneklerle donatılmış orman mühendisleri yetiştirilmesine imkân tanıyacak bir içeriğe kavuşturulması için sistematik müfredat değerlendirme ve geliştirme çalışması katılımcı bir yaklaşımla yapılmalıdır. Bu işlem sırasında, üniversitenin eğitim fakültesinin akademik danışmanlığından mutlak surette yararlanılmalıdır.

Müfredatın bileşiminin yanı sıra, eğitim bakımından yaşanan darboğazların da daha fazla önem taşıdığı düşünülebilir. Bu amaçla, bilişsel öğrenme, işbirlikçi öğrenme, öğrenci merkezli öğrenme, problem odaklı öğrenme vb. öğrencinin faal katılımının sağlandığı eğitim yöntemlerinden faydalanılmalıdır (Fischer 1996, Thompson vd. 2003). Böylelikle öğrencilerin iletişim ve toplumsal becerilerinin artırılması yolları aranmalıdır. Bunun için öncelikle bölümün öğretim üyesi kadrosunun meslek içi eğitime tabi tutulması gerekmektedir.

Yine, müfredatta yer alan dersler arasında organik bağların kurulmadığı da gözden kaçmamaktadır. Bu nedenle, müfredatın öğrencilere aktarmasının hedeflendiği yetenekler listesi mutlaka işveren kurumlar ve diğer ilgi ve çıkar öbeklerinin katılımıyla belirlenmelidir. Bu yetenekler bağlamında

hangi derslerde hangi yeteneklerin hangi düzey ve boyutuyla aktarılacağı tespit edilmelidir. Bu becerilerin aktarılması için uygun olacak öğretim yöntemleri seçimi yapılarak, uygulamaya konulmalı ve sonuçlar mutlak surette izlenmelidir. Bu işlemlerin devreli olarak tekrarlanması da düşünülmelidir. Böylelikle, dersler arasındaki bağlar da kurulmalıdır. Nitekim belirli derslerde öğrenciye aktarılması gereken beceriler için temel sayılabilecek becerilerin başarılmış olma şartı; başka bir deyişle, bir derse yazılabilmek için başarılmış olması gereken dersler belirlenmelidir. Sözelimi, Ormanlık İşletme Ekonomisi dersini alabilmek için Ekonomi dersinin başarılmış olması şartının aranması düşünülebilir.

Orman Mühendisliği bölümünden mezun olabilmenin şartlarından birisi de, toplam 60 gün staj yapmak olmaktadır. Stajların da, ormanlık uygulamaları açısından etkinleştirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu amaçla, yine müfredat kapsamında aktarılması planlanan yetenekler bağlamında, ormanlık faaliyet alanları sınıflaması yapılarak, asgari belli faaliyet alanlarında çalışma zorunluluğunun getirilmesi düşünülebilir.

Yine daha önce öğrenci-öğretim üyesi ilişkilerini daha somut bir boyuta taşıma noktasında önemli işlev gören, ancak şu anda uygulamadan kaldırılan danışmanlık sisteminin tekrar uygulanması düşünülmelidir. Böylelikle öğrencilerin öğrenme eğilimleri ve müfredata ilişkin geri besleme verilerinin toplanması için birebir iletişimin kurulması sağlanabilir.

Özetle, KTÜ Orman Mühendisliği Bölümünde, kurumun eğitim hedefleri bölüm stratejik planında bilimin ilkeleri ışığında yeniden tespit edilerek bu hedeflerle uyumu sağlamak üzere; müfredat gözden geçirilmeli, modern bir yapıya ve çağdaş ormanlık anlayışını öğrencilere aktaracak bileşime kavuşturulmalı; bunun yanı sıra öğretim yöntemleri de mutlak surette sorgulanmalı ve yenilenmelidir.

6. Kaynaklar

- Anonim 1997. Oturum 34 Raporu: İnsan Kaynakları Gelişimi, Öğretim ve Eğitim, XI. Dünya Ormanlık Kongresi Bildirileri, Kongre Raporları, Cilt 7, 103–104, 13–22 Ekim 1997, Antalya.
- Anonim 2000. Avrupa'da Ormanların Korunması Bakanlar Konferansı Genel Deklarasyon ve Kararlar, T.C. Orman Bakanlığı APK Kurulu Başkanlığı, Dış İlişkiler ve AB Dairesi Başkanlığı, Ankara.
- Anonim 2002, Preparing Forestry Scientist and Users of Forestry Science, National Capacity in Forestry REsearch, Washington, DC, USA, National Academy Press, pp.82-122.
- Anonim 2005. 1. Çevre ve Ormanlık Şurası Ormanlık Eğitim Komisyonunun Raporu, 22-24 Mart, Antalya.
- Anonim 2006a. KTÜ Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü Stratejik Planı (2007-2009), 9s., Trabzon.
- Anonim 2006b. Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği ve Ağaç İşleri Mühendisliği Hakkında Kanun, 29.06.2006 Tarihli ve 5531 Sayılı Kanun.
- Durusoy İ., 2003. XII. Dünya Ormanlık Kongresi Sonuç Bildirisi- Ormanlar Yaşamın Kaynağı (Çeviri), Kırsal Çevre Yıllığı 2003, 130-134.
- Durusoy İ., Türker, M.F. 2005. Sürdürülebilir Orman Kaynakları Yönetimi Ve Sertifikalandırma, I. Çevre ve Ormanlık Şurası, 21-24 Mart 2005, Antalya.
- FAO 2001. Forestry Curriculum Development and Revision, Case studies in developing countries. Rome, Italy.
- Geray, A. U. 1989. Ormanlığın Çağdaş Çerçevesi, İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 39, Sayı 4, 17-27.
- Kammescheidt, L., Idrus, R.M., Trockenbrodt, M., Hahn-Schilling, B., 2007. Linking Academic Forestry Education with Employers' Demands: A Case Study from Malaysia, International Forestry Review, Vol.9(2) pp.661-669.

- Miller, H., 2003. Trends in Forestry Education in Great Britain and Germany 1992- 2001. Final Report, FAO, Rome, Italy.
- Nair, C.T.S., 2004. What Does the Future Hold for Forestry Education?, *Unasyuva* 216, Vol.55, pp. 3-9.
- O’Laughlin, J., 1984. Forestry Curricula by Region and Subject Matter, *Journal of Forestry*, September, pp.551-554.
- SAF 2001, Forester Registration and Licencing-An SAF Task Force Report, *Journal of Forestry*, October, pp.35-41.
- SAF, 2007. Accreditation Handbook: Standards, Procedures, and Guidelines for Accrediting Educational Programs in Professional Forestry, Bethesda, Maryland.
- Thompson, J.R., Colletti, J.p., Jungst, S.E., Licklider, B.L., 2003. Preparing Tomorrow’s Foresters: Embedding Professional Interactive Skills in a Technical Discipline, *Journal of Forestry*, October/November, pp. 8-13.
- Türker, M.F. 2002. KTÜ Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü Öğrencilerinin Sosyal, Kültürel, Ekonomik ve Demografik Özelliklerinin Araştırılması, KTÜ Araştırma Fonu, 98.113.001.6 Kod Nolu Proje, XVI+126 s., Trabzon.
- Türker, M.F., Barlı, Ö., Ayyıldız, H., 2003. Türkiye Ormancılık Teşkilatında İşletme Kültürünü Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma, KTÜ Araştırma Fonu, 20.113.001.9 Kod Nolu Proje, XIII+144 s., Trabzon.
- Van Lierop, P., 2003. The changing world of forest education, Presented at the XII World Forestry congress, Paper No: 0928-C1, 21-28 September 2003, Quebec City, Canada.

ORMANCILIK HUKUKUNUN TÜRKİYE ORMANCILIĞI VE ORMAN MÜHENDİSİ EĞİTİMİNDEKİ ÖNEMİ

Üstüner BİR BEN¹

Gökçe GENÇAY²

¹Arş. Gör., İ. Ü. Orman Fakültesi, Bahçeköy, İSTANBUL e-posta: birben@istanbul.edu.tr

²Arş. Gör., İ. Ü. Orman Fakültesi, Bahçeköy, İSTANBUL e-posta: gokcesen@istanbul.edu.tr

Özet

Bir toplumun düzenli ve kargaşaya yer vermeyecek şekilde rahat yaşayabilmesi için sosyal düzen kurallarına ihtiyacı vardır. Sosyal düzen kuralları içerisinde yazılı olan ve maddi yaptırıma sahip bulunan hukuk kuralları toplum düzeninin sağlanmasında en etkili kurallar topluluğudur. Ormanlar, doğal kaynaklar içerisinde önemli bir yer tutar ve ormanların korunması, geliştirilmesi ve bunların yanında toplum taleplerini karşılayabilmesinin tek yolu bu yenilenebilir kaynağın sürdürülebilir kalkınma ilkeleri ışığında kullanılarak, korunmasıdır. Ormanların korunması ve ormancılık faaliyetlerinin düzenli sürdürülebilmesi için tıpkı toplum düzenini sağlamada ihtiyaç duyulan hukuk kuralları gibi ormancılık alanında da hukuku kurallarına gereksinim duyulmaktadır. Ülkemizde toplumun, orman ve orman kaynaklarından olan talepleri karşılanırken düzeninin sağlanması, ormanların işletilmesi ve sürekliliğinin korunması adına, toplum-orman ilişkileri belirli hukuk kurallarına tabi tutulmuştur. Bu kuralların temelini Anayasa oluşturmakla birlikte Orman Kanunu ve ilgili tüzük, yönetmelik, talimatnamelerde ormanların tabi tutulduğu hukuki rejim etrafıca açılarak düzenlenmiştir.

Çalışmanın asıl teması olan Ormancılık Hukukunun önemi ve gerekliliğine geçmeden önce, toplumun hukuk düzenine ve kurallarına duyduğu ihtiyaçtan yola çıkarak hukuk kurallarının gerekliliğine değinmek daha doğru olacaktır. Nitekim, ormancılık hukuku eğitiminin temelinde de temel hukuk bilgileri yer almakta ve bu bilgilerinin özümsemesi gerekmektedir. Bu nedenle, çalışmanın II. bölümünde; hukukun gerekliliği, III. bölümünde; Ormancılık Hukukunun tanımı ve kapsamı, IV. bölümünde ise orman mühendisliği eğitiminde Ormancılık Hukuku üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Orman, Eğitim, Ormancılık Hukuku, Orman Mühendisi

Abstract

The social order rules are needed for the society's regularity and live well without chaos. Inside the social order rules which of them are written and have material sanction, are the most effective rules for the society order. Forests have an important place among the natural resources and forest protection and improvement over and above are the single road of the supplying of the society demands, depends on usage and protection of this resources in accordance with sustainable development principles. As the law rules which are needed to for society order, we need some rules which are about the purpose of orderly of forest protection and activity in forestry. In our country, for the regularity and forest enterprise and prevention of sustainability while supplying the demands of the society from the forest and forest resources, society and forest relations has been held to the apparent law rules. The forests dependent the legal regime which it got, has been arranged thoroughly by law rules whose main form of these rules are a constitution together forest law and related statutes, ordinances and directions. Not until explaining of the significance and necessity of the forestry law that are the main issue of this paper, it will right to be mention that necessity of the law rules set forth from the demand of the society to law order and rules

Main law knowledge are taken part in substance of the forestry law education and these knowledge should be assimilated. For this reason, necessity of law will be explained in section II and the definition and scope of the forestry law will be explained in section III, once and for all, in section IV will be given point to forestry law in the forest engineering undergraduate education.

Keywords: Forest, Education, Forestry Law, Forest Engineer

1. GİRİŞ

Türkiye’de çağdaş anlamda eğitimin başlangıcı 19.yüzyılın ikinci yarısındaki Tanzimat hareketleriyle başlamakla birlikte gelişiminin asıl büyük bölümü Cumhuriyet Türkiye’sinde gerçekleşmiştir. Eğitim kelimesinin tanımı “19.yüzyıldan itibaren sistemli ve güdümlü olarak resmi öğretim kurumlarında ve bu iş için özel olarak yetişmiş kimselerce yapılan, bilgi ve değerlerin öğretilmesiyle insanlara yeni davranışlar ve becerilerin kazandırılması sürecidir” şeklinde yapılabilmektedir.³ Eğitim, bireylere neyi ne amaçla öğrenmeleri gerektiğinin yanı sıra bu öğrenilen bilgilerin ne zaman ve nasıl kullanılacağı konusunda da yol gösterir.

Konumuz açısından geçmişe yönelik bir inceleme yaptığımızda Türkiye’de ormancılık eğitiminin 17 Kasım 1857 tarihinde İstanbul’da açılan Orman Okulu ile başladığı görülmektedir. Fransızlar tarafından kurulan bu okulda öğrenim dili Fransızcadır. Bu eğitim-öğretim, 11 Temmuz 1880 tarihinden itibaren Orman ve Maadin Mektebinde, 1893 yılından itibaren ise Halkalı Ziraat Yüksek Okulunda devam etmiş, 1903 yılında okulun adı "Halkalı Ziraat ve Orman Mektebi Alisi" olarak değiştirilmiştir. 1910 yılında ormancılık öğretimi bağımsızlaşarak, "Orman Mektebi Alisi" kurulmuştur.⁴

Hali hazırda farklı üniversitelere bağlı dokuz orman fakültesinin dokuzunda da orman mühendisliği lisans eğitimi verilmektedir. Lisans eğitimi müfredatında sosyal içerikli dersler uygulamalı diğer derslere oranlara daha azdır. Ancak yapılan araştırma ve çalışmalar sonucunda, orman fakültelerinden mezun olan veya olacak olan orman mühendislerinin ormancılıkla ilgili sosyal içerikli derslere kayda değer bir gereksinim duyduklarını ortaya koymaktadır. Orman Mühendisliği her ne kadar dışardan bakıldığında teknik ve mühendislik yönü ağır basan bir meslek görünümünde olsa da toplumla doğrudan etkileşime girme zorunluluğundan dolayı sosyal yönü de dikkate değerdir. Bununla birlikte günümüz toplumlarının değişen ve gelişen ihtiyaçları ormancılığın sosyal yönünü daha da ön plana çıkarmaktadır. Kaldı ki, Anayasamız 170. maddesinde; ormanların ve bütünlüğünün korunması bakımından, ormanların gözetilmesi ve işletilmesinde Devletin ile orman içi ve bitişigi köyler halkın işbirliğini sağlayıcı tedbirlerin alınmasını bir görev olarak verilmiştir. Tüm bu gereksinimler Ormancılık hukukunu orman mühendisi eğitiminde önemli bir noktaya taşımaktadır.

2. SOSYAL DÜZEN VE HUKUKUN GEREKLİLİĞİ

Yeryüzünde yaşayan canlılar arasında akıl ve düşünme yeteneği olup, sosyal ilişkiler açısından en gelişmiş varlık insandır. Bu özelliklere sahip olan insan kuşkusuz, sosyal bir varlık olarak yaşamını sürdürmek ve ihtiyaçlarını karşılayabilmek için çevresiyle sıkı bir etkileşim sürecine girmektedir. İnsanları birlikte yaşamaya zorlayan maddi ve manevi çeşitli faktörler vardır.⁵ Dolayısıyla insanların toplu halde yaşama isteğinin bir sonucu olarak, karşılıklı etkileşimin söz konusu olduğu sosyal hayat ve sosyal düzen ortaya çıkmıştır. Sosyal hayatın temelini oluşturan insanların en öncelikli isteği, kendini güvende hissedebileceği hayatını belirli bir düzende sürdürebileceği bir ortamdır. Bu düzenini sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi için kişilere bazı ödevler, yükümler yüklenildiği gibi, bazı yetkilerde tanınmıştır. İşte, toplum halinde yaşayan insanların yerine getirmek zorunda oldukları ödevleri ve kullanacakları yetkileri belirten kurallara *sosyal düzen kuralları* veya *sosyal kurallar* denilmektedir.⁶

³ Özkalp, E. Sosyolojiye Giriş, Anadolu Üniversitesi, Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Vakfı Yayınları No:87, Eskişehir, 1995.

⁴ <http://www.orman.istanbul.edu.tr/node/15>

⁵ Akıntürk, T., Temel Hukuk, Anadolu Üniversitesi yayınları, no:17, 1994, Eskişehir.

⁶ Bilge, N., Hukuk Başlangıcı, Hukukun Temel Kavram ve Kurumları, Turhan Kitabevi, 2000, Ankara.

2.1. Sosyal Düzen Kuralları

İnsanların birbirleriyle olan bağlantı ve ilişkilerinde uymaları gereken kurallar ve onlara bağlı yaptırımlar sayesinde ki, toplum içinde beraberce, barış ve güven içinde yaşama olanağı bulunmaktadır. Bu nedenle sosyal düzen kuralları, insanların uyması gereken bir emri veya bir yasağı ifade eder⁷. Sosyal düzen kuralları başlıca dört grupta toplanabilmektedir.

1- Din Kuralları: Toplumu düzenleyen ilk kurallar özellikle din kuralları olmuştur. İlkçağın en gelişmiş hukuku olan Roma Hukukunun başlangıç döneminde de din kuralları ile hukuk kurallarının ve özellikle din adamlarıyla hukuk adamlarının özdeş olduğu görülmektedir⁸. Din kuralları, Tanrı tarafından konulmuş, peygamberler vasıtasıyla insanlara ulaştırılmış olan emir ve yasaklardır. Bu kuralların bir kısmı, şahıslar ile Tanrı arasındaki ilişkileri düzenlerken, bir kısmı da insanların birbirleri arasındaki ilişkileri düzenlemeye yöneliktir. Din kurallarının çiğnenmesi halinde karşılaşılabilecek olan tepki, başka bir deyişle yaptırım manevidir. Bu, din kurallarına uymayan insanların kendi vicdanları ile sınırlı bir çizgiyi ifade etmektedir. Yaptırımının bu şekilde manevi olması nedeni ile sadece din kuralları ile sosyal düzeni sağlamak oldukça güçtür.

2- Ahlak Kuralları: Ahlak kuralları da sosyal hayat içinde yaşayan insanların birbirleriyle olan ilişkilerini düzenleyen kurallardır. Ancak ahlak kurallarının yaptırımını da din kurallarında olduğu gibi manevidir. Toplum ahlaki ödevini yerine getirmeyenleri iyi görmez, hatta onları hor görür, kınar⁹.

3- Görgü kuralları: Bu kurallar insanların birbirleri ile olan ilişkilerinde nasıl davranmaları gerektiğini düzenler. Örneğin; konuşma, oturma, giyinme, yeme içme, topluluklarda, bayramlar ve düğünler gibi törensel günlerde nasıl hareket edileceğini gösterir. Bu gibi davranışlar, nihayetinde kabalık, tuhaflık veya nezaketsizlik, bilgisizlik şeklinde nitelendirilir¹⁰. Bu nedenle görgü kurallarının yaptırımını da manevi olduğundan sosyal hayatı düzenlemeye yeterli görülmemektedir.

4- Hukuk kuralları: Hukuk kuralları, topluluğu düzenleyen ve teşkilatlanmış merciler tarafından konulup müeyyidesi bulunan kurallardır.¹¹ Hukuk kurallarının yaptırımını maddi olduğu için toplum içindeki insanların bu kurallara uyma isteği diğer sosyal düzen kurallarından daha fazladır. Ayrıca hukuk kurallarına uymayan kişilerin karşılaşacakları yaptırım devlet gücüyle desteklenmiştir.

2.2. Hukukun Tanımı ve Gerekliliği

Öğretide, hukuk kavramının çeşitli şekillerde tanımının yapılmış olduğu dikkat çekmektedir. Ancak burada basit ve aynı zamanda ortak görüş üzerinde durulmaya çalışılacaktır.

Hukuk “toplum hayatında kişilerin birbirleriyle olan ilişkilerinde ve toplumla olan ilişkilerini düzenleyen ve uyulması kamu kudreti ile desteklenmiş bulunan sosyal kurallar bütünüdür”.¹² Hukukun amacı ise hem bireysel hem de toplumsal çıkarları uyum halinde düzenlemektir¹³ şeklinde tanımlanmaktadır. Hukuk kurallarının doğmasının asıl sebebi de bu amacı gerçekleştirme çabalarından ortaya çıkmaktadır.

⁷ Bilge, a.g.e, s.3

⁸ Velidedeoğlu, H. V., Medeni Hukuk, İ.Ü. Yayın No:1419, İ.F.N No: 248 gün Matbaası, 1969, İstanbul.

⁹ Bilge, a.g.e, s.10

¹⁰ Bilge, a.g.e s.11

¹¹ Bayraktaroğlu, H. Hukuk Ders Kitabı, Fakülteler Matbaası, 1969, İstanbul.

¹² Akıntürk, a.g.e, Bilge, a.g.e.

¹³ Adal, E. Hukukun Temel İlkeleri, Legal Yayınları, 2005, İstanbul.

Hukuk kuralları haricindeki diğer sosyal düzen kurallarının yaptırımları manevi olması nedeniyle, hukuk kurallarının sosyal düzendeki gerekliliği daha iyi anlaşılmaktadır. Toplum içinde yaşayan insanlar Devlet gücüyle yaptırıma bağlanmış hukuk kurallarına uyma zorunluluğunu daha çok hissederler. Ayrıca hukuk kuralları ile diğer sosyal düzen kuralları arasında sıkı bir ilişki vardır. Başka bir deyişle, sosyal düzen kurallarının “yapma” dediği bir fiili, hukuk kuralları “yap” dememektedir. Örneğin, hırsızlık din ve ahlak kurallarına göre yapılmaması gereken bir eylemdir. Yine aynı şekilde hırsızlık hukuk kurallarına göre de yapılmaması gereken bir eylemdir ve Türk Ceza Kanun’un 142 ve devamı maddelerinde yaptırımı açıkça ifade edilmiştir. Toplumda yaşayan kişiler bu tür cezalardan çekindikleri için kendilerini daha uyumlu ve düzenli yaşamak zorunda hissetmektedir.

Bu genel açıklamalar ışığında çalışmanın bundan sonraki bölümlerinde ormancılık hukuku konusu irdelenecektir.

3. ORMANCILIK HUKUKU NEDİR?

3.1. Ormancılık Hukukunun Tanımı

Hukukun tanımını ve gerekliliğini açıkladıktan sonra, orman hukuku ve ormancılık hukuku tanımlarını yapmak biraz daha kolay olacaktır. *Orman Hukuku*; “orman olarak tanımlanan arazinin hukuksal statüsünü, kapsamını, türlerini, tespit ve tescilini ve bu alanlardan yararlanma düzenini inceleyen kurallar topluluğu olarak tanımlanabilir”, *Ormancılık Hukuku* ise “koruma, üretim, inşaat, transport, değerlendirme ve kadastro gibi her türlü ormancılık faaliyetlerinin tabi olduğu kurallar topluluğu olarak tanımlanabilir.”¹⁴

Ormancılık Hukukunun gerekliliği de, tıpkı bir toplumu oluşturan insanların uyum içinde ve düzenli yaşamak için ihtiyaç duyduğu sosyal düzen kurallarının gerekliliğine benzer. Ormanlardan, yararlanabilmek ve devamlılığını sağlayabilmek için bir takım kurallara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu kurallar, orman mevzuatında açıklanmıştır. Kurallara uyulup uyulmadığının denetlenebilmesi ve kurallara uyulmaması halinde çeşitli yaptırımlarla karşı karşıya kalınması, kuşkusuz hukuk kurallarının işleyişi ile paraleldir.

Dünya ülkelerinin çoğunda olduğu gibi ülkemizde de ormanlardan yararlanma, önceleri gelişigüzel bir şekilde sürdürülmüştür. Ancak nüfusun artması, gereksinmelerin çeşitlenerek çoğalması ve ormanların gelişi güzel yararlanmalarla tahrip edilmesi sonucu, hemen her ülkede, başta devlet olmak üzere çeşitli mülk sahipleri tarafından ormanlara sahip çıkılmış ve ormanların korunması ile yararlanmanın düzenlenmesi bakımından bir takım önlemler alınması yoluna gidilmiştir.¹⁵ Kuşkusuz bu düzenlemelerin başında anayasa ve kanunlar gelmektedir.

Ormancılık Hukuku toplum ihtiyaçları doğrultusunda şekillenen tüm ormancılık faaliyetlerini dikkate alarak oluşturulan yasal düzenlemeleri içeren bir hukuk dalıdır.

3.2. Ormancılık Hukuku Hangi Konulara Işık Tutar?

Türk Hukuk sisteminde ormanlar kamu malı olarak kabul edilmiş ve ormancılık hizmeti de bir kamu hizmeti olarak görülmüştür.¹⁶ Ormancılık Hukuku, kamu hukuku içinde yer alması gereken

¹⁴ Ayanoğlu, S. Orman Hukuku Ders Notları, yayınlanmamış.

¹⁵ Özdönmez, M., İstanbullu, T., Akesen, A., Ekizoğlu, A. Ormancılık Politikası, İ.Ü. Yayın no:3968, Orman Fakültesi yayın no: 435, İstanbul, 1996.

¹⁶ Ayanoğlu, S. Ormanların Kamu Malları Arasındaki Yeri, Orman Tanımı ve Kapsamı, İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Seri B Cilt 42 sayı 1-2, 1992.

bir hukuk dalıdır. Gerçekten, ormanların korunması ve yönetimine ilişkin faaliyetler ile orman kadastro, ormanlardan yararlanmaya ilişkin faaliyetler kamu hukuku kurallarına tabidir. Ormancılık faaliyetlerinin pek az bir kısmı (üretim, satış, inşaat gibi) özel hukuk kurallarına tabi bulunmaktadır. Şu halde; ormancılık faaliyetlerinin büyük bir bölümü Orman Mevzuatındaki özel hükümler ile birlikte kamu hukukunun dalları olan Anayasa hukuku, ceza hukuku ve idare hukuku kurallarına, pek az bir kısmı ise Orman Mevzuatındaki özel hükümlerle birlikte özel hukukun dalları olan medeni hukuk, borçlar hukuku ve ticaret hukuku kurallarına tabidir.¹⁷

Toplum ihtiyaçları ve talepleri doğrultusunda zamanla kendini yenileyen Ormancılık Hukuku bilim dalı, çalışma konularının kapsamını orman hukuku özelinden çevre hukukuna doğru genişletmiş ve diğer bilimsel faaliyetlerinde de orman ve çevreyi bir bütün olarak dikkate almaya başlamıştır. Ormanlar çevrenin ve doğal kaynakların önemli bir parçasını oluşturdukları için ormancılık hukukunun çalışma sahasının çevre hukukuna doğru yönelmesi ve her ikisi arasında ayrılmaz bir bağ oluşması kaçınılmazdır. Ormancılık faaliyetlerinin hukuksal boyutu ile ilgilenen “ormancılık hukuku” disiplini de gelişmelerin dışında kalamamış, dünyadaki değişim ve gelişmelere paralel olarak çevrenin, ekosistemin ve doğal dengenin, biyolojik çeşitliliğin korunması gibi, doğrudan doğruya çevre bilimlerini ve aynı zamanda çevre hukukunu ilgilendiren alanları da çalışma konuları arasına katmış ve çalışmalarının kapsamı zorunlu olarak genişlemiştir.¹⁸

3.3. Kimler Ormancılık Hukukuna İhtiyaç Duyar?

Ormancılık faaliyetleri, teknik karakterde faaliyetler olmasına karşın yapılan işlerin hukuki boyutu Orman Mevzuatının çok iyi bilinmesini gerekli kılmaktadır. Aksi halde hem ormanlar hem de ormancılar bu durumdan olumsuz etkilenmektedir. Bu nedenle ormancılar, sürekli olarak hukuk bilgilerinin yetersiz oluşundan şikâyet etmektedirler. Bu husus ormancılar için olduğu kadar hukukçular için de geçerlidir. Hukuk fakültelerinde Ormancılık Hukuku dersi verilmediği için orman bölgelerinde çalışmamış olan yargıç ve avukatlar orman davalarıyla karşılaştıklarında ne yapacaklarını bilememekte Orman Mevzuatını yeniden öğrenmeye çalışmaktadırlar. Ormancılık Hukuku pek çok noktada genel hukuk kaidelerine istisna teşkil eden düzenlemeler içerdiğinden çoğu kez hukuka aykırı kararlar verilmekte, bu durumdan ormanlar ve vatandaşlar zarar görmektedir.

Ormancılık Hukuku konusunda eğitime ihtiyaç duyan öncül kişiler, kuşkusuz orman fakültelerinden mezun olan mühendis ve mimarlardır. Orman mühendislerinin Devlet Orman İşletmelerinde çalışma imkânları olduğunda, Orman Genel Müdürlüğünün mühendis ve üst düzey yöneticiler için bazı eğitim seminerleri düzenlediği ve mühendislerin bu seminerlere katılma ihtiyacı duydukları gözlemlenmektedir. Ayrıca, ormanlardan faydalanmak isteyen başta orman içi ve bitişiği köyler halkı olmak üzere, diğer kişi ve kurumlarında orman mevzuatını bilmesi kendi menfaatleri açısından yadsınamaz öneme sahiptir.

4. ORMAN MÜHENDİSLİĞİ EĞİTİMİNDE ORMANCILIK HUKUKU

4.1. Orman Mühendisi, Tanımı ve Görevleri

Orman fakültelerinin orman mühendisliği lisans bölümünde 4 yıllık eğitim ve öğretim sürecini başarıyla tamamlayan kişilere “Orman mühendisi” unvanı ve diploması verilir. 2006 yılında çıkarılmış

¹⁷ Ayanoğlu, S. Orman Hukuku Ders Notları, yayınlanmamış.

¹⁸ Ormancılık Hukuku Anabilim Dalı İsmi Değiştirilmesi Hakkında Gerekçeli Rapor, 2007.

olan “Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği ve Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği Hakkında Kanun” orman mühendislerinin faaliyet konularını 4.maddesinde tanımlamıştır.¹⁹

Orman mühendisliği bölümünün misyonu İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesinde “Orman, çevre ve ilgili diğer doğal kaynakların, sürdürülebilirlik ile çok yönlü faydalanma ilkelerine ve ekosistem yaklaşımına uygun olarak, yönetimini, işletilmesini ve denetimini, toplumsal bilincin oluşum ve gelişimini sağlayacak, orman mühendisleri yetiştirmektir.”²⁰ şekilde ifade edilmiştir.

Bir orman mühendisinin ormanlarla ilgili herhangi bir faaliyeti sürdürebilmesi için neresinin orman olduğunu neresinin orman olmadığını iyi bilmesi gerekmektedir. Biyolojik açıdan orman tanımının yanı sıra hukuki orman tanımı da oldukça önemlidir. Zira yasalara göre orman sayılmayan bir yerde ormancılık faaliyetlerinin sürdürülmeye çalışılması anlamsızdır. Bu bağlamda bir orman mühendisinin bilmesi gereken en önemli husus olan hukuki orman tanımı 6831 sayılı Orman Kanununun 1.maddesinin birinci fıkrasında²¹, orman sayılmayan yerler ise ikinci fıkrasında²² sayılmıştır.

¹⁹ 5531 Sayılı Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği Ve Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği Hakkında Kanun Madde 4- Mesleğin konuları uzmanlık alanlarına göre aşağıda gösterilmiştir:

a) Orman mühendislerinin faaliyet konuları şunlardır:

- 1) Devlet ormanlarında, Hazine arazilerinde, kamu kurum ve kuruluşlarına ait arazilerde, gerçek ve tüzel kişilere ait arazilerde ormanları doğal ve yapay olarak kurmak.
- 2) Mevcut olan ormanlar dahil, ormanların bakımı ve iyileştirilmesi, bozuk ormanların imar ve ıslahını yapmak.
- 3) Enerji ormanları tesis ve bakımını yapmak.
- 4) Orman ağaç, ağaççık ve florasına ait tohum üretimi ile aşılama faaliyetlerini yürütmek.
- 5) Orman ağaç ve ağaççıklarına ait tohum ve ağaç ıslah faaliyetlerini yürütmek.
- 6) Orman fidanlıkları kurma, yönetme, işletme, orman fidanı ve bitkisi nakli, standardizasyonu ve sertifikalandırılması faaliyetlerini yürütmek.
- 7) Ağaçlandırma, erozyonla mücadele, sel ve çığ kontrolü, havza amenajmanı, entegre havza ıslahı ve kırsal kalkınma planlama, projelendirme ve uygulama çalışmaları yapmak.
- 8) Orman içi, kenarı ve orman üst sınırı meraların sınırlarının belirlenmesi, ıslahı, korunması, planlanması çalışmalarını yapmak.
- 9) Orman topraklarının etüdü, analizi, ıslahı ve bonitet belirlemesi, yetişme ortamı analizi, envanteri ve mevcut haritalar üzerinde işaretleme çalışmalarını yapmak.
- 10) Orman alanlarında av ve yaban hayvanlarının çoğaltılması, envanter çalışmaları ile orman ekosistemleriyle doğrudan ya da dolaylı habitat bağlantısı olan yaban hayvanlarına ilişkin olarak avlak, koruma alanı ve rezerv alanı tefriki, planlaması, tesisi, yönetimi işlerini yapmak.
- 11) Orman içi su kaynaklarının geliştirilmesi, etüt, envanter, planlama ve projelendirme çalışmalarını yapmak.
- 12) Milli parklar, orman içi dinlenme ve mesire yerleri ile orman içi rekreasyon alanlarının tespit, tefrik, envanter ve düzenlenmesi, rekreasyon yönetimi ve işletmeciliği, uzun devreli gelişme planı çalışmaları, ağaç röleve planları yapmak.
- 13) Peyzaj planlarına uygun uygulamalar yapmak.
- 14) Orman kaynakları planlaması, orman sınırlaması, arazinin yorumlanması ve mülkiyet çalışmaları yapmak, uydu görüntüleri ve hava fotoğraflarını ormancılık amaçları doğrultusunda yorumlamak ve mevcut haritalar üzerine işlemek.
- 15) Orman yangınları ve zararlılarıyla mücadele, orman yolları ile orman yangın emniyet yolu ve şeritleri planlamasını, etüdünü, yapımını, bakımını ve kontrolünü yapmak.
- 16) Orman ekosistemleri, orman gen ve biyosfer rezervleri ile biyotop alanlarının kurulması, orman ağaç, ağaççık ve florasına ait gen koruma alanlarının planlanması, kurulması ve yönetilmesi işlerini yapmak.
- 17) Kent ormancılığı çalışmaları, orman çevre düzenlemesi, orman alanlarında çevresel etki değerlendirmesi faaliyetlerini yapmak.
- 18) Orman ekosistemlerine ait flora ve faunayla ilgili iş ve işlemleri yapmak.
- 19) Orman ve ormancılıkla ilgili yukarıdaki işlere benzer iş ve hizmetleri yapmak.

²⁰ <http://www.orman.istanbul.edu.tr/node/358>

²¹ Tabii olarak yetişen veya emekle yetiştirilen ağaç ve ağaççık toplulukları yerleriyle birlikte orman sayılır.

²² A) Sazlıklar; B) Step nebatlarıyla örtülü yerler; C) Her çeşit dikenlikler; Ç) Parklar; D) Şehir mezarlıklarıyla kasaba ve köylerin hudutları içerisinde bulunan eski (kadim) mezarlıklardaki ağaç ve ağaçlıklarla örtülü yerler; E) Sahipli arazide bulunan ve civarındaki ormanlarda tabii olarak yetişmeyen ağaç ve ağaççık nevelerinin bulunduğu yerler; F) Orman sınırları içinde veya bitişiğinde tapulu, orman sınırları dışında ise her türlü tasarruf

Öte yandan, orman mühendisinin görevi nedeniyle muhatap olduğu insanlar hemen hemen toplumun her kesiminden olabilmektedir. Bu nedenle orman mühendisleri, toplumun her kesimiyle iletişim kurabilecek, uzlaşabilecek üstün bir empati ve sosyal analiz yeteneğine sahip olmalıdır. Orman mühendisliği eğitimi sürecinde kişilere, sosyal etkileşim konusunda kendisini geliştirebileceği, sosyal içerikli dersler oldukça yararlı olacaktır.

4.2. Sosyal İçerikli Dersler ve Ormancılık Hukuku

Orman mühendisliği eğitimindeki sosyal içerikli derslerin gerekliliği ve mezun olunduktan sonra bu bilgilere ihtiyaç duyulmasına yönelik yapılan çalışmalar incelenecek olursa; 1998 yılında Daşdemir tarafından orman işletme yöneticileri üzerinde yapılan bir araştırmada yöneticilerin %92'sinin çeşitli nedenlerle (sosyo-ekonomik bilgi yetersizliği, uygulama eksikliği, yabancı dil yetersizliği, branşlaşmanın olmaması gibi) orman fakültelerindeki eğitim ve öğretim sisteminden memnun olmadıkları ve özellikle fakülte eğitiminin Türkiye ormancılığının sorunlarını çözemediğini ve bu nedenle halkla ilişkiler, yönetim, ekonomi, planlama, işletme, muhasebe, *hukuk* gibi sosyal ve ekonomik içerikli derslere daha fazla ihtiyaç olduğu saptanmıştır.²³

12–13 Nisan 2007 tarihinde İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesinin 115 katılımcı ile düzenlediği “Orman ve Orman Endüstri Mühendisliği Eğitiminin Yeniden Yapılandırılması” isimli çalıştay sonuç raporuna göre; İ.Ü. Orman Fakültesinde şuanda seçimlik ders olan “Av ve Yaban Hayatı Hukuku” ve “Orman Suçları” derslerinin zorunlu olması önerilmiştir. Ayrıca, “İşletme Hukuku, Doğa Koruma Hukuku, Ormancılık İşletme Hukuku, İş Hukuku ve Çevre Hukuku” adlı derslerin Orman Mühendisliği lisans dersleri arasında zorunlu ders olması gerektiği sonuç raporunda belirtilmiştir.²⁴

Özden ve Birben tarafından yapılan bir diğer araştırma ile 27 Orman Bölge Müdürlüğünün 6'sında 108 yönetici ile yapılan anket çalışmasında konumuzla ilgili olarak “hangi meslek mensuplarının işletmede işlendirilmesi gerektiği” sorusu sorulmuş ve şu sonuca ulaşılmıştır. Orman işletme Müdürlerinin %54'ü, Orman İşletme Müdür Yardımcılarının ise; % 64'ü hukuk bilgisine sahip kişilerin işletmede işlendirilmesi gerektiğini savunmuşlardır. Özellikle yönetici düzeyinde alınan bu yanıtlar önem arz etmektedir. Zira yönetim işlevi görülürken hukuk, iktisat, halkla ilişkiler gibi diğer disiplinlere de gereksinim duyulmaktadır. Her ne kadar bu disiplinler Orman Fakültelerinin müfredatlarında varsa da, alınan sonuçlar nedeniyle müfredatın geliştirilmesi gereği ortaya çıkmaktadır.²⁵

belgeleriyle özel mülkiyette bulunan ve tarım arazisi olarak kullanılan, dağınık veya yer yer küme ve sıra halindeki her nevi ağaç ve ağaççıklarla örtülü yerler; G) Orman sınırları dışında olup, yüzölçümü üç hektarı aşmayan sahipli arazideki her nevi ağaç ve ağaççıklarla örtülü yerler; H) Orman sınırları içinde veya bitişiğinde tapulu, orman sınırları dışında ise her türlü tasarruf belgeleri ile özel mülkiyette bulunan ve muhitin hususiyetlerine göre yetişmiş veya yetiştirilecek olan ... , fıstık çamlıkları ve palamut meşelikleri dahil olmak üzere her nevi meyveli ağaç ve ağaççıklar; İ) Sahipli arazideki aşılı ve aşısız zeytinliklerle, özel kanunu gereğince Devlet Ormanlarından tefrik edilmiş ve imar, ıslah ve temlik şartları yerine getirilmiş bulunan yabancı zeytinlikler ile 09/07/1956 tarih ve 6777 sayılı Kanunda tasrih edilen yabancı veya aşılınmış fıstıklık, sakızlık ve harnupluklar; J) Funda veya makilerle örtülü orman ve toprak muhafaza karakteri taşımayan yerler; Orman sayılmaz.

²³ Daşdemir, İ. Devlet Orman İşletmelerinin Yönetmel ve Örgütsel Boyutlarının Belirlenmesi, T.C Orman Bakanlığı, Doğu Anadolu Ormancılık Araştırma Müdürlüğü, Teknik Rapor no:3 Erzurum, 1998

²⁴ 12-13 Nisan 2007 tarihinde İstanbul Üniversitesinde Düzenlenen Orman ve Orman Endüstri Mühendisliği Eğitiminin Yeniden Yapılandırılması isimli çalıştay sonuç raporu.

²⁵ Özden, S., Birben, Ü. Orman İşletmelerinin Yöneticileri Üzerine Bir Araştırma, Gazi Üni. Orman Fakültesi Dergisi, Mayıs 2005 cilt:5 no:1

Yapılan bu çalışmaların dışında, orman mühendislerinin Devlet Orman İşletmelerinde çalışma imkânları olduğunda, Orman Genel Müdürlüğünün mühendis ve üst düzey yöneticiler için bazı eğitim seminerleri düzenlediği ve mühendislerin bu seminerlere katılma ihtiyacı duydukları görülmektedir. Bu seminerlerin konuları arasında, hukuki bilgi eksikliklerine göre hazırlanan bazı seminer başlıkları aşağıda verilmiştir.

- **Orman Kadastro Esasları-Tescil-İzin ve Tapulu Kesimler,**
- **İş ve Sosyal Güvenlik Mevzuatı,**
- **Orman Kadastroununun Hukuki Konuları,**
- **Üretim Pazarlamada Mevzuat Uygulamaları,**
- **Ormanların Kanunsuz Müdahalelerden Korunması şeklindedir.**

Seminer başlıklarından anlaşılıyor ki, orman mühendislerinin hukuk konusundaki eksiklikleri bu seminerler aracılığıyla tamamlanmaya çalışılmaktadır. Bunların dışında, Orman Mühendisleri Odası'nın serbest orman mühendislerine yönelik düzenlediği bilirkişilik seminerlerinde (2005, 2006 ve 2007 yılı seminerleri) Orman Kadastro ve Mülkiyet konularında eğitim verildiği de bilinmektedir.

4.3. Lisans ve Yüksek Lisans Düzeyinde Mevcut Durum

Ormancılık eğitim sistemindeki derslerin ve içeriklerinin amaçlar doğrultusunda işlevselliği, çağdaş ormancılık ve Türkiye koşullarına uygunluğu, uygulamaya ve teoriye katkısı, toplumsal taleplere, sosyal, ekonomik, teknolojik ve çevresel değişimlere cevap vermesi, akreditasyona yardımcı olması, yeni mevzuatın gerektirdiği bilgiyi karşılaması, mezunlarının yeterliliği vb. gibi çok sayıda faktör bu konuda dikkate alınmalıdır.²⁶ Ormancılık hukuku, Ormancılık eğitiminin önemli bir yapı taşı oluşturmaktadır.

Ormancılık Hukuku kapsamına giren temel konular; orman mülkiyetinin hukuksal temelleri, ormanlar üzerinde işlenen suçlar ve takibi, ormanlardan yararlanma, izin ve irtifak hakları, orman işletmeciliğinin hukuksal esasları, orman kadastro ve orman sınırları dışına çıkarma çalışmalarının yasal temelleri, doğa ve biyolojik çeşitliliği korumanın yasal esasları, çevre hukuku, av ve yaban hayatı hukuku, ulusal ve uluslararası çevre ve ormancılık mevzuatı, doğal kaynaklar hukuku ve toprak hukuku konularındadır. Orman fakültelerinden bu konulardaki bilgi eksikliği ile mezun olan orman mühendisleri çalışma yaşamlarında her zaman bu eksiklikten kaynaklanan zorluklarla karşılaşmaktadırlar. Nitekim ormanların işletilmesi, korunması ve devamlılığında bu bilgilere oldukça fazla ihtiyaç duyulmaktadır.

Türkiye ormanlarının hemen hemen tamamı (% 99,9) devlet ormanıdır. Ülke ormanlarının zaman içerisinde diğer fonksiyonel özelliklerinin ortaya çıkması ve buna bağlı olarak farklı kullanım alanlarına tahsis talepleri, yıllardır sık sık yapılan yasa değişiklikleri ve benzeri sebeplerle ortaya çıkan mülkiyet sorunları bugüne kadar henüz çözümlenememiş olup, ormancılığımızın en önemli sorunlarından birisi durumundadır.²⁷ Bu tür sorunların çözümlenmesinde elbette birincil görev yetkili ve görevli orman mühendislerine düşmektedir. Türkiye'de mevcut orman fakültelerin ders müfredatları incelenerek, ormancılık hukuku dersinin hangi fakültelerde kaçar kredi ile okutulduğuna tablo1'den bakacak olursa;

²⁶Daşdemir, İ. Türkiye'de Orman Mühendisliği Eğitiminin Yeniden Yapılandırılması Konusunda Bazı Değerlendirmeler, <http://www.foresteconomics.org/dasdemir.pdf>

²⁷ Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) Ormancılık Özel İhtisas Komisyonu Raporu

Tablo1: Orman Fakültelerinde verilen Ormancılık Hukuku dersinin kredileri ve lisansüstü programları

Üniversite-Fakülte / Bağlı bulunduğu Anabilim Dalı	Lisans	Lisans kredisi	Yüksek Lisans	Doktora
İÜ Orman Fakültesi / Ormancılık Hukuku	Var-zorunlu	2+2	Var	Var
KTÜ Orman Fakültesi / Orman Ekonomisi	Var-zorunlu	2+0	---	---
SDÜ Orman Fakültesi / Orman Ekonomisi	Var-zorunlu	2+2	---	---
KSIÜ Orman Fakültesi / Orman Ekonomisi	Var-zorunlu	2+0	---	---
ZKÜ Bartın Orman Fakültesi / Ormancılık Hukuku	Var-zorunlu	2+0	---	---
DÜ Düzce Orman Fak. / Orman Ekonomisi	Var-zorunlu	2+0	---	---
ÇKÜ Çankırı Orman Fak./ Orman Ekonomisi	Var-zorunlu	2+0	---	---
AÇÜ Orman Fakültesi / Orman Ekonomisi	Var-zorunlu	3+0	---	---
KÜ Orman Fakültesi / Orman Müh. Böl.	Var-zorunlu	2+0	---	---

Tablodan görüldüğü üzere, dokuz fakültede de ormancılık hukuku, lisans eğitiminde zorunlu ders olarak okutulmaktadır. Ancak Ormancılık Hukuku lisansüstü eğitimi sadece İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi'nde verilmektedir. Bu konuda, diğer fakültelerde Ormancılık Hukuku Anabilim Dalının henüz tam olarak kurulamamış olması ve nitelikli öğretim elemanı eksikliği önemli birer etkidir.

5. SONUÇ

Türkiye ormancılığındaki sorunlara ve ormancılık eğitim sistemimizdeki olumsuzluklara rağmen, sadece orman mühendisliği bölümdeki dersler, içerikleri ve yetki yasasının²⁸ kapsamı dikkate alındığında; mevcut orman mühendisliği ders programının yeni mevzuatın gerektirdiği bilgiyi yaklaşık %60-70 oranında kapsadığı söylenebilir. Ancak, eğitim ve öğretim sistemindeki bazı aksaklıklar (uygulama eksikliği, fiziki mekân ve araç-gereç yetersizliği, bilgi kompozisyonundaki dengesizlikler, ezber dayalı eğitim, proje geliştirmeye ve düşünceye yöneltmeme, işe alımda ve uygulamada bilgiye talep olmaması vb. nedenler) gerekli bilgiyi ve beceriyi tam olarak kazandırmayı engellemektedir.²⁹

Ormanların korunması, geliştirilmesi, yararlanılması ve süreklilikleri için yasal dayanakların oldukça iyi bilinmesi gerekir. Ancak bu koşullar sağlandığında mevcut orman kaynaklarının yasal yollarla daha iyi korunumu sağlanabilir.

Geçmişte ve yakın gelecekte yapılan çalışma ve araştırmalar sonucunda orman mühendisliği eğitiminde sosyal içerikli derslerin az olması ve mezunların bu tür derslere ihtiyaç duymasından yola çıkılarak, orman mühendisliği bölümünde sosyal içerikli derslere daha fazla önem verilmesi gerekmektedir. Ormancılık hukuku ve hukukla ilgili diğer derslerin önemi, mezun olunup mesleğe atıldıktan sonra daha iyi anlaşılmaktadır. Böyle olduğunda hukuk konusundaki eksiklerin kapatılması için yoğun çalışma temposu içerisinde birde, ormancılık mevzuatını öğrenme çabası eklenmektedir.

Ormancılık faaliyetlerinin temel objesi ormandır. Bu faaliyetlerin gerektiği gibi yapılabilmesi orman kavramının gerek teknik gerekse hukuki açıdan çok iyi bilinmesine bağlıdır. Bu nedenle Orman Mühendisliği Bölümü Lisans programının elverdiği ölçüde tüm öğrenciler için zorunlu ders olarak "Orman Hukuku" dersi konulmuştur.³⁰ Bütün orman fakültelerinde zorunlu olan bu

²⁸ 5531 Sayılı Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği Ve Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği Hakkında Kanun

²⁹ Daşdemir, İ. Türkiye'de Orman Mühendisliği Eğitiminin Yeniden Yapılandırılması Konusunda Bazı değerlendirmeler, <http://www.foresteconomics.org/dasdemir.pdf>

³⁰ Ayanoglu, S. Orman Hukuku Ders Notları, yayınlanmamış.

dersin içeriği toplum ihtiyaçlarının ormanlar üzerinde yarattığı etkiler doğrultusunda geliştirilmeli ve orman mühendislerinin hukuk düzeyindeki ihtiyaçlarını tatmin edecek kapasitede olması için çaba sarf edilmelidir.

Ormancılık Hukuku dersinden önce, öğrencilere genel hukuk bilgileri verilmeli ardından, orman hukukunun; tanımı, kapsamı, tarihsel gelişimi, bilim dalları arasındaki yeri, niteliği anlatıldıktan sonra ormanın; tanımı, kapsamı, kamu malları arasındaki yeri, ormanlar üzerinde zilyetlik ve tapu sicili ilişkileri, ormanlar üzerinde sınırlı aynı haklar, orman suç ve cezaları, orman suçlarının takibi, orman suçlarından doğan tazminat davaları, kamu kurumlarına ait ormanların hukuki rejimi, özel ormanların hukuki rejimi gibi konuları içerecek şekilde yeniden düzenlenmelidir.

KAYNAKLAR

Adal, E. Hukukun Temel İlkeleri, Legal Yayınları, 2005, İstanbul.

Akıntürk, T., Temel Hukuk, Anadolu Üniversitesi yayınları, no:17, 1994, Eskişehir.

Ayanoğlu, S. Orman Hukuku Ders Notları, yayınlanmamış.

Ayanoğlu, S. Ormanların Kamu Malları Arasındaki Yeri, Orman Tanımı ve Kapsamı, İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Seri B Cilt 42 sayı 1-2, 1992.

Bayraktaroğlu, H. Hukuk Ders Kitabı, Fakülteler Matbaası, 1969, İstanbul.

Bilge, N., Hukuk Başlangıcı, Hukukun Temel Kavram ve Kurumları, Turhan Kitabevi, 2000, Ankara.

Çalıştay Sonuç Raporu, 12-13 Nisan 2007 tarihinde İstanbul Üniversitesinde Düzenlenen Orman ve Orman Endüstri Mühendisliği Eğitiminin Yeniden Yapılandırılması isimli rapor

Daşdemir, İ. Devlet Orman İşletmelerinin Yönetimsel ve Örgütsel Boyutlarının Belirlenmesi, T.C Orman Bakanlığı, Doğu Anadolu Ormancılık Araştırma Müdürlüğü, Teknik Rapor no:3 1998, Erzurum.

Daşdemir, İ. Türkiye’de Orman Mühendisliği Eğitiminin Yeniden Yapılandırılması Konusunda Bazı Değerlendirmeler, <http://www.foresteconomics.org/dasdemir.pdf>

Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) Ormancılık Özel İhtisas Komisyonu Raporu,

<http://www.orman.istanbul.edu.tr/node/358> .

İ.Ü. Orman Fakültesi Ormancılık Hukuku Anabilim Dalı İsmi Değiştirilmesi Hakkında Gerekeçli Rapor, 2007. İstanbul.

Özden, S., Birben, Ü. Orman İşletmelerinin Yöneticileri Üzerine Bir Araştırma, Gazi Üni. Orman Fakültesi Dergisi, Mayıs 2005 Cilt:5 No:1

Özdönmez, M., İstanbullu, T., Akesen, A., Ekizoğlu, A. Ormancılık Politikası, İ.Ü. Yayın no:3968, Orman Fakültesi Yayın No: 435, 1996, İstanbul.

Özkalp, E. Sosyolojiye Giriş, Anadolu Üniversitesi, Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Vakfı Yayınları No:87, 1995, Eskişehir.

Velidedeoğlu, H. V., Medeni Hukuk, İ.Ü. Yayın No:1419, İ.F.N No: 248 Gün Matbaası, 1969, İstanbul.

12-13 Nisan 2007 tarihinde İstanbul Üniversitesinde Düzenlenen Orman ve Orman Endüstri Mühendisliği Eğitiminin Yeniden Yapılandırılması isimli çalıştay sonuç raporu.

<http://www.orman.istanbul.edu.tr/node/15>

III. OTURUM (SORU-CEVAP BÖLÜMÜ)

ABDİ EKİZOĞLU: İlk bildiriye gelen soruları cevaplamak üzere sözü Sayın Doç.Dr. Erdoğan Atmış'a veriyorum.

ERDOĞAN ATMIŞ: Kongrenin yürütücülerinden birisi olarak çok sarkmasının kendi aleyhime de olduğunu düşündüğümünden çok fazla uzatmayacağım. Soruları hızla yanıtlamaya çalışacağım.

Düzce Üniversitesinden Engin Çalık'ın sorusu; Hocalarımız bizlerin derslerde aldığımız bilgilerin % 50 ve daha azını kullanacağımızı, aldığımız derslerin çağdaş ormancılık eğitimine uygun olmadığını söylerken halen neden herkes kendi alanını çok değerli görüp bu derslerin değişmesini istemiyor;

Bunun cevabını ben de bilmiyorum. Fakat alınan istatistiki sonuç öyleydi. Herkes kendi ana bilim dalı alanındaki derslerin daha önemli olduğunu düşünüyordu. Ancak bu şekilde yanıt verebilirim.

Artvin Çoruh Üniversitesi imzalı bir soru; istatistik sonuçlarına göre kapatılması istenilen üniversiteler arasında Artvin Orman Fakültesi yer almaktadır. Fakat bulunulan yerdeki biyolojik çeşitlilik, milli parklar, koruma alanlarının farklı olması, değişik iklim çeşitlerinin görülmesi alanın önemini artırıyor. Böyle bir yerde bir orman fakültesinin bulunması eğitim ve öğretim bakımından kalite artırıcıdır. İstatistikler neye göre yapılır ve belirlenir.

Zaten burada kapatılması istenilen fakülteler arasında benim görev yaptığım Bartın Orman Fakültesi de vardı. Bu sadece cevaplarda olanlardandı. Bunu söyleyenler buraların kapatılacağını düşündüğü için değil sadece bunlar çok sık, yani Artvin, Trabzon, Düzce, Bartın, Kastamonu, Çankırı'nın birbirine çok yakın ve aynı coğrafyada olduğu için söylenmiştir. Ama hiçbir fakülteye de kendi fakültesinin kapanmasını istememiştir açıkçası.

Sayın Mustafa Tapan, orman yüksek mühendisi, 9 fakültede yapılan eğitimde ormancılığın ana bilim dalı derslerinin öncelikli olarak verilmesi gereken silvikültür, amenajman, ağaçlandırma, koruma gibi dersler için öğretim üyesi sayısı ve ders sayısı yeterli midir? Acaba bu dersleri veren öğretim üyeleri adet olarak yeterli midir? Böyle bir çalışma veya anket yapıldı mı?

Çeşitli çalışmalar var bu konuda ama öncelikli saydığımız şeyleri biz öncelikli saymıyoruz. Ormancılık gerçek anlamda değişiyor. Bu konuların dışına taşılması gerekiyor. Saydığımız alanlardaki elemanlar yeterlidir. Sayısal anlamda yeterlidir bunu söyleyebilirim.

KSİÜ öğrencileri diye imzalamışlar. İki soruları var. Birçok üniversite öğretim görevlilerinin umutsuz çıktığı görülmüş. Geleceğin mesleği olan orman mühendisliğinde o umutsuzluğun giderilmesinde ne gibi bir müdahale yapılabilir?

Tam tersi bir sonuç çıktı. Hem sayın profesör İsmet DAŞDEMİR'in sunumunda öğrencilerle yapılan çalışmada, hem de bizim sunumumuzda. Tam tersi ormancılık mesleğinin geleceği konusunda umutlu. Hem akademisyenler, hem öğrenciler. Umutsuz olunan konu mezunların kısa vadede iş bulma olanakları konusundadır.

Diğer soru; her fakülteye de soru sorulan öğretim elemanları sayıları, oranları arasında nasıl bir ilişki vardır. Keza eşit sayıda değilse her öğretim görevlisi dediğimiz gibi kendi fakültesi ile başka fakülteler arasındaki değerlendirme yanlış olmaz mı?

Her fakültenin akademisyeni karşılaştırmalı bir soru dışında sadece kendi fakültesini değerlendirmiştir. Burada verilen yüzde ve ortalamalar diğer fakültelerle karşılaştırmadan, sadece o fakülte içinde oluşan değerlerdir. O anlamda sizin dediğiniz sonuca ulaşamaz.

Kastamonu Orman Fakültesi'nden Sayın Selim Akay'ın sorusu; orman mühendisliğinin geleceği mezun olduktan sonra geçen üç dört yıl değil mi? Bu sürede atanamayan bir mezun farklı alanlarda çalışacak. Kaldı ki asıl sorun bu değil mi? Eğitim kalitesi açısından şayet gelecek vaat etseydi yoğun tercih edilirdi. Öğrenci okurken okulu bittiğinde kısa sürede iş bulabileceğini düşünseydi, daha çok çalışıp iyi bir mühendis olarak yetişemezmiydi? Buna bağlı olarak imajı yüksek bir meslek olmaz mıydı?

Bu konu gerçekten çok önemli. Tercihler ona göre şekilleniyor. Mesleğe girme şansı azalıyor. Mesleğe girme şansı çok önemli artık. Üniversitede dal seçiminde o açıdan bizim de mesleğimizi en iyi şekilde tanıtmamız gerekiyor. Halkla ilişkilerin önemi çok fazla. Sadece üniversitelerin değil aynı zamanda ormancılık örgütünün de mesleği tanıtıcı faaliyetlerde bulunması gerekiyor. Özellikle ormancılık halkla ilişkiler çalışmalarında hem üniversitemiz, hem ormancılık örgütü, hem de ormancılık sivil toplum örgütlerinin yetersiz olduğunu da söyleyebiliyoruz. Rahatlıkla bunu söyleyebilirim.

Düzce Orman Fakültesi'nden Sayın Oktay Yıldız'ın sorusu var; Fakültelerdeki yetersizliği her öğretim üyesi kendi bulunduğu duruma göre söylemektedir. Referans olarak ortak noktalar nedir? Aynı öğretim üyeleri başka üniversiteleri mi karşılaştırmak durumundan yakınıyor yoksa olması gereken görevi karşılaştırıyor. Bir de yanıtlar kişilerin donanımlı ve farkındalığı ile ilgili ilgilidir. Örneğin Düzce Orman Fakültesi ve orman mühendisliği öğretim üyelerinin % 30'u Amerikadaki milyon dolarlık okullarda doktora, master yapmıştır. Ona göre kendisinin çok yetersiz olduğunu söyler. Benim kendi aralarında hiçbir orman fakültesinin durumunun iyi olduğunu söyleyemem. Bu nedenle yanıt veren kişilerin de referansları ve aynı kişilerin diğer fakültelerdeki durum hakkındaki görüşleri önemli değil mi diye soruyor.

Burada hafif bir reklam aldık. Ondan sonra sorunuzu yanıtlayabilirim. Öncelikle her üniversitedeki öğretim elemanı kendi fakültesini değerlendirmiştir. Sadece bir fakültede bir soruda diğer fakültelerle karşılaştırması sorulmuştur. Orada da kendi fakültenizi hangi sırada görüyorsunuz diye. Diğer değerlendirmeler öğretim elemanlarının kendi çalıştıkları fakültelerdeki değerlendirmesidir. Tabi bu açılıma göre sizin ikinci sorunuzun ikinci kısmı öne çıkıyor. Yani insanların bilgisi, görgüsü, dünya görmüşlüğü çok önemlidir. Bunların değerlendirmeleri ne kadar niteliksel olabilir. Karşılaştırmalı niteliksel olabilir. Zaten bizim yaptığımız bir anket çalışmasıdır. Anketler biliyorsunuz niceliksel gözleme dayanır. Tabi bunun niteliksel anlamda da sorgulanması gerekir. Mutlak böyledir diye de bir iddiamız yoktur. Oktay Beyin sorusu son soruydu. Umarım kısa kesmişimdir. Teşekkür ediyorum.

CİHAN ERDÖNMEZ: Değerli konuklar bolca soru gelmeye başladı ama bana bir tane önceden geldi. Sayın Geray'dan geldi iki soru. Birincisi branşlaşma 40 yıldır tartışılıyor. Yapılamıyorsa bir engelleyen mi var. Kimler acaba diyorsunuz. Bu konuda karar alma yetkisi hangi organlardaysa bu organlarda aktif olan aktörlerdir. Herhalde öğretim üyeleridir. Benim düşüncem bu yönde. Ama bunun dışında daha fazla yorum yapma durumunda değilim. Açık bir cevap. Ama ben sizin ima ettiğinizi de anladım, herhalde herkes de anladı. Soru sorarak bir mesaj verdiniz aslında.

İkinci soru, bizim bilgilerimizdeki genel bulgulardaki tüm bilgiler, sonuçlar araştırma yapmadan, sezgilerle, gözlemlerle bulunabilir. Önceki araştırmalarda zaten bu böyleydi diyorsunuz. Nezaketten cümleyi tamamlamıyorsunuz. Ama ben şöyle tamamlayayım. Cevap vereyim. Sezgilerle

bulunabilir ama herhalde bizim sezgilerimiz sizin ki kadar güçlü değil. Ondandır olması gerek. İkincisi gözlemlerle diyorsunuz bilinen örnekli anket ama literatürdeki adıyla soru şeklinde bir gözlem şeklidir. Biz de gözlemlerle bu işi yapmaya çalıştık. Yani fikir birliği içerisindeyiz. Önceki araştırmalarla zaten bulunabilir diyorsunuz. Biz güncel bu konuyla ilgili araştırmalarda tespit edemedik. Kaçırılmış olmalıyız. Ama olsa bile tekrarlanması da sakıncalı olduğunu düşünmüyoruz. Bazen bu gibi toplantılara çokça bilinen şeylerin getirilip tekrar tartışılıyor olmasında da yarar olduğunu düşünüyorum. Bilmiyorum diğer çalışma arkadaşlarımız da bununla ilgili bir şeyler söylerler.

UÇKUN GERAY: Burada yanlış bir aktarma var arkadaşım. Yani konuşurken dikkatli olmak durumundayız. Olay şudur.

CİHAN ERDÖNMEZ: Benim yanıtlarım bu kadar

UÇKUN GERAY: Arkadaşlar bilimsel yoldan bir bilgi üretmek var. Bir de sezgisel yoldan, sezgi metodlarıyla bilgi üretilebilir. Ben bunu söyledim burada. Benim sezgi yaratma kabiliyetimin üstün olduğunu söylemedim. Fakat sezgi yolu Endülüs yolu felsefede bir bilgi üretme metodudur. Onu söylemek istiyorum o kadar.

CİHAN ERDÖNMEZ: Yeni bir soru geldi; Adını vermeyen, KTÜ 4. sınıf öğrencisi şeklinde imzalanmış bir soru. Aynen okuyorum; konu eski orman mühendislerinin daha kaliteli olması. Sorun; fakültelerdeki dekanlıkça verilen kadrolar. Bazı öğretim görevlilerinin duygusal davranış tarzı tarafsız davranmayıp, akademisyen kadrosu vermeleri kaliteyi düşürmüş olamaz mı? Çözüm; kadrolar genel sınava tabi tutularak ciddiye ve tarafsız davranmak, yabancı dil konularında ciddiye davranmak gerekmez mi şeklinde bir soru.

Sayın hocam herhalde sezgisel bir saptama değil mi bu. O arkadaşımız böyle bir saptamada bulunuyor. Ama olayın bilimsel yönüne bakarsak; eskiden farklı tarzda bir akademisyen alımı mı vardı fakültelerde? Hayır. Yıllardır fakülteler akademisyen kadroları bu şekilde alınıyor. Oysaki zamanla mezun kalitesinin düşmesinden söz ediyoruz. Şimdi zamanla ortaya çıkan bir değişimi zaman içerisinde değişmeyen bir tek şeye bağlayarak açıklayamayız. Yani 1960'larda da akademisyen kadroları bu şekilde oluyordu, günümüzde de böyle oluyor. O halde 1960'dan 2000'lere mezun kalitesindeki azalmanın bu faktörle açıklanması mümkün değil. Bunu söylerken bu saptamamızın doğru olduğunu kabullenmiş olduğumu da söyleyemiyorum. Yani taraflı davranıldığı, duygusal davranıldığı vs. Vele ki öyle olmuş olsun. Öyle olmuş olsa bile bu gerekli açıklamayı yapmaz. Olayın bilimsel boyutu da budur. Teşekkür ediyorum.

İDRİS DURUSOY: Birinci soru; "Yapılan araştırmalarda başarılı bir eğitim gerçekleştirilebilmesi için % 10 analitik, % 90 sosyal beceriler yer almaktadır. Buna rağmen neden öğrencilere sosyal beceriler kazandırma ikinci plana itilmiştir" demiş Ayla Karatay. Sosyal becerilere ihtiyaç olduğunu belirten esas kesim orman mühendislerini işlendiren kurumlar. Yani orman mühendisi olarak uygulamada görev yapmaya başlayan kişiler görüyorlar ki teknik bilginin yanı sıra sosyal becerilere de ihtiyaç var. Yani orman köylüsü ile diğer ilgili gruplarıyla uyum sağlama ve ortak karar alma, buna uygun planlamalar yapma durumunda kaldıklarında bu becerilere aslında ihtiyaç duyduklarını daha sonra daha iyi anlayabilmektedirler. Bunların ikinci planda kalmasının birinci nedeni olarak fakülte uygulama işbirliğinin zayıflığı söylenebilir. Yine ikinci bir neden olarak da şu söylenebilir; müfredat değişikliği çok olay olmuyor. Çünkü değişiklik önerileri geldiği zaman ihtilaflar hatta çatışmalar çıkabiliyor. Bunun son örneği son zamanda orman mühendisliği müfredatı bölümünde yapılan bir değerlendirmede yaşanmıştır. Teknik resim dersi üzerinde öğretmenin kaldırılıp mı kaldırılmasının mı bağlamında ciddi görüş ayrılıklarının oluşabileceği şeklindedir. Müfredatta değişiklik yapmak da aslında Orhan Hocamın da söylediği gibi

artık çok da kolay değil, yasal bağlamda da zorluklar var. Bunun yanı sıra bir de alışılmışı olan direnç yani alışılmışı sürdürme geleneği var. Değişikliklere karşı dirençliyiz.

İkinci bir soru; ikinci öğretimin hiç şüphesiz sorumlusu siz değilsiniz. Büyük bir ihtimalle siz koymadınız. Sizin fakültenizde uygulandığı ve sizin sunuşunuzda bahsedildiği için size soruyorum. Uygulamaya dayalı derslerin yetersizliğinden bahsedilirken gece öğretimindeki öğrencilere nasıl bir uygulama yapabiliyorlar? Sizce mümkün mü? İsim yok bu soruda.

Elbette ki gece öğretimdeki arkadaşlarımız gece uygulamaya çıkmıyorlar. Yani ağaçları tanımak ile ilgili uygulamaya elbette gece gitmiyorlar. Nitekim öğretim elemanlarımız gündüz programları ve hafta sonu programlarında uygun olan saatlerde bu uygulamaları eksiksiz bir şekilde yerine getiriyorlar. Kaldı ki bu uygulamalarda birinci öğretim ile ortaklaşa uygulamaların yapılması da söz konusu. Yani bu uygulamalar açısından ikinci öğretim için bir eksiklik söz konusu değildir. Tabi ikinci öğretimin açılmasının gerekliliği ve gereksizliği tartışılabilir. Ancak uygulama yapma bağlamında şu anda bir sıkıntı fakültemizde yaşanmamaktadır.

KSIÜ 3. sınıf Orman mühendisliği öğrencisi Eray Sönmez arkadaşımız tarafından iki soru var bana. Kendisi bana “karşılaştırma aşamasında ÇED Raporlarının özel demeyelim serbest orman mühendislerince hazırlanması ne derece doğrudur?” diye sormuş. Benim de burada ifade etmek istediğim oydu. Meslek yasası bize bu hakkı tanımakta ama verdiğiniz eğitim öğretim bunun ne kadarını karşılayabilir? Biz bunu sorguluyorduk. Orada haklısınız. Sonuçta ÇED raporunun istediği niteliklerde elemanı yetiştirmek için gerekli müfredat değişikliği yapmadan bu tür bir hakkın tanınması benim şahsi düşünceme göre doğru değildir. Ama gerekli müfredat değişikliği yapılır, o nitelikte elemanlar yetiştirilmeye başlanırsa orman mühendislerinin bu tür işlerde bulunmasının bir sakıncası olduğunu da düşünmüyorum.

İkinci soru; hukukun caydırıcılığı ve kaçak kesimlerle sorgulanmış. Arkadaşım kaçak kesimler neden hala engellenemiyor diye bir soru sormuş. Şunu söyleyebilirim öncelikle, hukuk sonuçta toplum düzenleyen alanlardan bir tanesi. O da 4 tane saydık ama bu bir tanesi. Etkinlik bazı şeylere bağlı. Örneğin bu tür kaçak kesimleri azaltmak istiyorsak öncelikle toplumun refah düzeyini yükseltmemiz gerekir. İnsanların refah düzeyi yükselmeden orman suçlarının azalmasını beklemek yanlış Aynı şekilde sistem ne kadar mükemmel, hukuk kuralları ne kadar eksiksiz olursa olsun sonuçta bu insanlar bazı noktalarda eksik kalabilirler. Sonuç olarak burada uygulanışında kişilerin değer yargılarıyla bir sonuca ulaşılabacaktır. Bu nedenle bu sorunuza böyle cevap vermiş oluyorum.

CİHAN ERDÖNMEZ: Düzce Üniversitesi orman fakültesi öğrenci temsilcisi Engin Çar’dan bir soru gelmiş. Diyor ki; “Hem öğrenciler, hem akademisyenler, hem meslekte çalışanlar orman mühendisliğinde branşlaşma olmalıdır diyor. Ancak sabah Orman Genel Müdürü ormana gidenlerin hem kuşu yani hayvanları, hem de bitkileri tanımalarını istiyor. Bu bir çelişki midir. Doğrusu nasıl olmalıdır?” Evet yani verdiğimiz örnekle tam örtüşmese de her şeyin bugün ormancılığın kazanmış olduğu, geniş çerçeve kapsamındaki her şeyi bilen orman mühendisi yetiştirmek herhalde bir hayalden de öte. Tek bir programla yetiştirmek tabi hayalden öte gitmese gerek. Yarın zaten bunları tartışacağız. Çözümü konusunda branşlaşma değilse ne olmalı demek istiyorsunuz herhalde. Branşlaşma değilse şunu söylemek isterim orman mühendisi ihtiyaç duyduğu bütün bilgileri fakültede öğrenmek zorunda değil. Lisans öğretiminin böyle bir iddiası da olmamalı. Mühendis gereken bilgileri mesleki yaşamında da öğrenmesini bilen kişi olmalıdır diyerek cevaplamak istiyorum.

ABDİ EKİZOĞLU: III. Oturumu da kapatmış oluyorum. Herkese iyi akşamlar.

IV. OTURUM

Oturum Başkanı

Prof. Dr. İsmet DAŞDEMİR

Türkiye’de Orman Fakültelerinin Orman Mühendisliği Bölümlerinin Yayın Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi

Doç. Dr. Sezgin ÖZDEN

Araş. Gör. H. Emre ÜNAL

Ormancılık EğitimindeOrmancılık Dergilerinin İşlevi

Prof. Dr. Metin SARIBAŞ

Teknik Gezilerin Orman Mühendisliği ve Peyzaj Mimarlığı Bölümü Öğrencilerinin Bazı Konulardaki Düşünceleri Üzerine Etkisi

Yrd. Doç. Dr. Cihan ERDÖNMEZ

Yrd.Doç.Dr. İ. Müge Özgüç ERDÖNMEZ

Araş. Gör. Nilüfer KART

Araş. Gör. H. Tezcan YILDIRIM

StajınOrmancılık Eğitimindeki Önemi

Doç. Dr. Erdoğan ATMİŞ

Araş. Gör. H. Batuhan GÜNŞEN

Orm. Yük. Müh. Rıza GÜLEÇ

TÜRKİYE'DE ORMAN FAKÜLTELERİNİN ORMAN MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMLERİNİN YAYIN FAALİYETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Doç. Dr. Sezgin ÖZDEN¹

Araş. Gör. H. Emre ÜNAL¹

¹Karatekin Üniversitesi Çankırı Orman Fakültesi, ÇANKIRI

1. Giriş

İlk üniversiteler bazı araştırmacılar tarafından eski Yunan uygarlıklarına kadar dayandırılrsa da, günümüzde anlaşılan anlamda ilk üniversite 1088 yılında İtalya'da kurulan Bologna Üniversitesidir. Benzer şekilde Avrupa'nın birçok ülkesinde daha sonraki dönemlerde kurulan ve günümüzde 700–800 yaşlarına gelmiş üniversiteler vardır.

Eski üniversite anlayışı zamanın bilimini öğretmek ve yaymak amacını güderdi. Bunları öğrenen öğrenci üniversiteyi magister olarak terk eder, profesör gibi bilim adamı sayılır ve kendisi de bilim adamı yetiştirme yetkisine sahip olurdu. Osmanlıdaki medrese sistemi de bilimsel bakımdan aynı sınıftadır. 15. yüzyıl sonlarında ilk olarak bir sanat ve edebiyat akımı olarak başlayan sonra hayatın her alanını saran Renaissance denen düşünsel hareketler eski üniversite anlayışını da değiştirmiş, üniversitenin yeni bilgi üretmesinin, sorgulamasının yolunu açmıştır (Birand, 1949).

Osmanlıların başlıca eğitim kurumlarını sıbyan mektepleri, medreseler ve Enderun Mektebi teşkil etmekteydi. Sıbyan mektepleri devrin ileri gelenleri ve zenginleri tarafından kurulan ve finanse edilen, ilkökul düzeyinde eğitim veren Müslüman çocukları dini bütün, iyi ahlaklı kişiler olarak eğiten kurumlardı. Enderun mektebi Hıristiyan tebadan devşirme usulüyle toplanan çocukları güvenilir bir asker ve iyi bir devlet adamı yetiştirme amacına yöneliktir (Önsoy, 1991). Medreselerde din ve ahlak bilgileri öğretiliyordu. XV ve XVI. yüzyıllarda tabii bilimler, tıp ve matematik eğitimine de rastlanıyordu (Yahya, 2003).

Bazı kaynaklara göre (Başaran, 1987) İstanbul üniversitesinin kuruluşu Fatih'in İstanbul'u fethettiği tarih olan 1453'e kadar götürülse de Türkiye'de Batı'daki örneklerine benzeyen üniversite kurma düşüncesi ilk olarak Tanzimatın ilanından sonraki eğitim alanında gerçekleştirilen düzenlemeler çerçevesinde benimsenmiştir. Başarısızlıkla sonuçlanan çeşitli girişimlerin ardından İstanbul'da kurulan Darülfünun 1933 yılına dek varlığını sürdürebilmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarında, modern üniversite sisteminin yapılanması ve yükseköğretim kurumlarındaki eğitim-öğretim ve bilimsel araştırma faaliyetlerinin çağdaş ülkelerdeki düzeye çıkarılması amacıyla çalışmalar başlatılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda gerçekleştirilen ilk yükseköğretim reformu ile 1933'de Darülfünun kapatılarak yerine İstanbul Üniversitesi kurulmuştur. Aynı yıl, Ankara'da da Yüksek Ziraat Enstitüsü (YZE) açılmıştır. Gerek İstanbul Üniversitesinde, gerekse YZE'de, 1930'lu yıllardan itibaren eğitim-öğretim ve araştırma etkinliklerinde önemli görevler üstlenen Alman öğretim üyelerinin, o yıllarda Avrupa'da özellikle de Almanya'da uygulanmakta olan üniversite sistemini Türkiye'ye adapte etmeye yönelik çalışmaları, yalnızca lisans eğitimi ile sınırlı kalmamış, çağdaş anlamda lisansüstü eğitim-öğretimin de temelleri atılmıştır. Cumhuriyetin 10. yılında çıkarılan yeni bir yasa ile Ankara'da Yüksek Ziraat Enstitüsü (YZE) açılmıştır. Enstitü içinde Ziraat, Veteriner ve Orman Fakülteleri yer almıştır.

Daha sonra 1948 yılında Ziraat ve Veteriner Fakülteleri Ankara Üniversitesi'ne ve Orman Fakültesi de İstanbul Üniversitesi'ne bağlanmıştır (URL-1).

Ülkemizde ormancılık yüksek eğitimi süreci 1857 yılında Fransız orman bilim adamı Tassy'nin açtığı orman okulu ile başlamıştır. Daha sonra değişik aşamalar geçiren ormancılık eğitimi 1948 yılında İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesinin açılmasıyla farklı bir boyuta kavuşmuştur. 1971 yılında da Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi'nin açıldığı görülmektedir. 1992 yılından sonra ise 7 adet daha orman fakültesi açılmıştır (Eryılmaz, 1993; Özdönmez, et al. 1996; Gümüş, 2004).

Bunlar:

Zonguldak Karaelmas Üniversitesi (ZKÜ) Bartın Orman Fakültesi
Süleyman Demirel Üniversitesi (SDÜ) Orman Fakültesi
Kafkas Üniversitesi (KÜ) Artvin Orman Fakültesi
Abant İzzet Baysal Üniversitesi (AİBÜ) Düzce Orman Fakültesi
Ankara Üniversitesi(AÜ) Çankırı Orman Fakültesi
Gazi Üniversitesi (GÜ) Kastamonu Orman Fakültesi
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi (KSÜ) Orman Fakültesi'dir.

Bu Fakültelerden bazıları yeni kurulan üniversitelere bağlanmış ve isimleri şu şekilde değişmiştir.

Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi (Kafkas Üniversitesinden ayrılmıştır)
Çankırı Karatekin Üniversitesi Orman Fakültesi (Ankara Üniversitesinden ayrılmıştır)
Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi (Gazi Üniversitesinden ayrılmıştır)

Son yıllarda İstanbul Üniversitesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi ve Süleyman Demirel Üniversitesi bünyesinde üç adet Meslek Yüksek Okulu da kurulmuştur.

Orman Fakültelerinde genel olarak üç bölüm (Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği, Peyzaj Mimarlığı) bulunmaktadır. Orman Fakültelerinin tamamında Orman Mühendisliği Bölümleri faaliyete geçmişken, diğer iki bölümün kurulmadığı fakülteler de vardır.

Orman Mühendisliği bölümünden mezun olan orman mühendisleri, devlet ormancılık örgütünde ana meslek grubunu oluşturmakta ve bu bölümden mezun olanlar genellikle kamuda işlendirilmektedir.

2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 12 maddesi yükseköğretim kurumlarının görevlerini “Çağdaş uygarlık ve eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde, toplumun ihtiyaçları ve kalkınma planları ilke ve hedeflerine uygun ve ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayım ve danışmanlık yapmak” olarak tanımlamaktadır. Bunun yanında başta Üniversitelerarası Kurul (ÜAK) olmak üzere üniversiteler atama ve yükselme için akademisyenlere yerli ve yabancı dergilerde yayın yapma koşulu getirmektedir. Örneğin doçent unvanını alabilmek için Kurul tarafından istenen koşullardan birisi de adayın, çeşitli uluslararası indeksler tarafından taranan dergilerde belirli sayılarda yayın yapma koşuludur. 10–15 yıl öncesine kadar bu tip yayın koşulları aranmamakta yerli yayınlar atama ve yükselmeler için yeterli kabul edilmekteydi. Ancak son yıllarda ÜAK ve üniversiteler atama ve yükseltme ölçütlerine çeşitli niteliklerdeki yabancı dillerde yazılmış yayın koşulunu da eklemişlerdir. ÜAK ve üniversiteler tarafından aranan koşullardan birisi de “Science Citation Index ya da Social Science Citation Index gibi indekslerde taranan dergilerde yayın yapmak” olarak belirlenmiştir (bundan sonra indeks olarak kullanılacaktır). Bu nedenle özellikle genç araştırmacılar tarafından yapılan yurtdışı yayın sayısında büyük bir artış gözlemlenmektedir. Dolayısıyla çeşitli platformlarda, akademik

başarı ölçütü olarak, bölümde ya da anabilim dalında çeşitli dönemlerde üretilen ve indeks kapsamındaki dergilerde yayımlanan yayınlar dikkate alınır olmaktadır. Doğaldır ki akademik başarı tek bir ölçütle belirlenemez. Akademik başarıyı etkileyen birçok etmen sayılabilir. Bu çalışma bu etmenlerden sadece birisini dikkate alarak Orman Mühendisliği Bölümlerini çeşitli açılardan karşılaştırmak amacıyla hazırlanmıştır.

Özellikle yeni açılan fakültelerde, akademik personel, laboratuvar, iletişim teknolojileri ve diğer fiziksel koşullar yönünden yetersizlikler öne sürülerek bu fakültelerde kaliteli eğitim ve araştırma faaliyetleri yürütülmediği sıkça rastlanılan bir iddia olarak özellikle İÜ ve KTÜ Orman fakültelerinden mezunlar tarafından dile getirilmektedir. Bu çalışmanın temel amacı; Türkiye’de eğitim ve araştırma etkinliklerine devam eden 9 Orman Mühendisliği Bölümünün çeşitli açılardan karşılaştırılmasıdır. Karşılaştırmada kullanılan temel parametre “uluslararası bazı indeksler tarafından taranan yayınlar” olarak belirlenmiştir.

2. Malzeme ve Yöntem

Ülkemizdeki 9 Orman Fakültesinin tamamında Orman Mühendisliği bölümleri kurulmuş, eğitim-öğretim ve araştırma etkinliklerine devam etmektedirler. Köklü iki fakülte dışında 1992’den 1995’e kadar 7 Orman Fakültesi daha açılmıştır. Herhangi bir plan ya da programa dayanılmadan açılan bu fakültelerde eğitim- öğretim ve araştırma etkinliklerinin istenilen düzeye gelmeleri zaman alacaktır. Ancak bu fakültelerin ulaştıkları düzeyi belirlemek, yeni fakültelerin çeşitli akademik ölçütlerle köklü fakültelerle kıyaslanmasıyla olasıdır. Bu çalışmada sözü edilen kıyaslama öğretim üyelerinin son 12 yılda ürettikleri ve uluslararası indeksler tarafından taranan yurtdışı yayınlar açısından yapılmaktadır. Kıyaslamada 1995 ile 2007 yılları arasında yayımlanan yayınlar kullanılmıştır. Bunun nedeni son Orman Fakültesinin 1995’de eğitim öğretime başlamasıdır. 2007 yılı Aralık ayı itibariyle Science Citation Index Expanded ve tarım ve ormancılık yayınlarının izlendiği CAB Abstract veri tabanında sözü edilen dönemlerde yayımlanan yayınlar yazar isimlerine göre aranmıştır. 9 Orman Fakültesinde görev yapan Yardımcı Doçent, Doçent ve Profesör unvanlı araştırmacılar fakültelerin web sitelerinden tespit edilmiştir. 2007 Aralık ayı itibariyle fakültelerin Orman Mühendisliği Bölümlerinde görev yapan öğretim üyelerinin sayıları Çizelge 1’de görülmektedir.

Çizelge 1. Aralık 2007 itibariyle Orman Fakülteleri Orman Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Durumu

Personel	Artvin	Bartın	Çankırı	Düzce	Isparta	İstanbul	Kast.	KTÜ	K.Maraş	Σ
Prof	1	5	1	1	4	24	0	14	3	53
Doç	3	3	1	2	2	12	1	8	3	35
Y.Doç	18	8	3	5	18	16	4	4	6	82
Σ	22	16	5	8	24	52	5	26	12	170

Çizelge 1’e göre en fazla öğretim elemanı İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesinde (İÜOF) bulunmaktadır. İkinci sırada ikinci köklü fakülte olan Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi (KTÜOF) gelmektedir. Çizelgeden de görüleceği üzere en az öğretim elemanı Çankırı Karatekin Üniversitesi Orman Fakültesi (ÇOF) ve Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesinde (KOF) bulunmaktadır. Yeni kurulan fakültelerden olup öğretim üyesi kadrosunu geliştirebilmiş iki fakülte olan Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi (AOF) ve Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi (IOF) Çizelge 1’de göze çarpmaktadır. Bu iki fakülte 37 yıllık geçmişe sahip KTÜOF’yi öğretim üyesi sayısı bakımından yakalamak üzeredir. Ancak çizelgeden de anlaşılacağı üzere köklü fakültelerde profesör ve doçent gibi kıdemli öğretim üyesi fazlayken genç fakültelerde yardımcı doçentler sayıca büyük bir üstünlüğe sahiptirler.

Yayınlar, ISI Web Of Knowledge olarak bilinen veri tabanından “cross search” yöntemiyle SCI ve CAB Abstract indekslerini içerecek şekilde yapılmıştır. Elde edilen yayın bilgileri Ankara Üniversitesinin Akademik Atama ve Yükseltme Ölçütlerine göre değerlendirilmiştir. Bu ölçütlere göre SCI kapsamındaki dergilerde yayımlanan makaleler 40 puan, bu indeks kapsamında olmayıp uluslararası hakemler tarafından denetlenen dergilerde yayımlanan yayınlar 20 puan ve uluslararası kongrelerde sunulan bildiriler 15 puanla değerlendirilmektedir. Yayın tek yazar tarafından yapılmışsa yazar puanının tamamını almakta, 2 yazar tarafından yapılmışsa puanın %80’i her iki yazara, 3 kişi tarafından yapılmışsa %60’ı, 4 kişi tarafından yapılmışsa %40’ı ve 5 kişiden fazla yazara sahip yayınlarda ise her bir yazara temel puanın %20’si verilmektedir. Bu çalışmada da aynı oranlar kullanılmıştır. Çizelge 2’de yayınların ortalama kaç yazarla yapıldığı görülmektedir.

Çizelge 2. Yayınlar Ortalama Kaç Yazarla Yapılıyor?

Bölümler	Yazar Sayısı
Çankırı	2,1
Bartın	2,22
Isparta	2,36
İstanbul	2,4
KTÜ	2,74
Artvin	2,96
Maraş	3,05
Kastamonu	3,06
Düzce	3,17

Çizelge 2 yayınların ortalama olarak kaç yazarla yapıldığını göstermektedir. Buna göre ÇOF 2,1 ortak yazarla en başta bulunurken DOF 3,17 ortak yazarla en son sırada yer almaktadır. Ortak yazar sayısı disiplinler arası yaklaşımla yayın yapıldığını göstermekle birlikte, yayın aşamasında iş bölümü yapıldığını da göstermektedir.

Bu araştırma sonucu elde edilen veriler çizelgeler haline getirilmiştir. Elde edilen bazı veri setleri arasındaki ilişkinin boyutunu ve yönünü belirlemek için Basit Korelasyon (İlgileşim) Analizi yapılmıştır.

Basit korelasyon analizinde iki değişken söz konusudur ve bu değişkenlerin bağımlı-bağımsız değişken olarak tanımlanmasının bir önemi yoktur. Basit korelasyon analizi iki değişken arasındaki ilişkinin düzeyini ve yönünü belirlemek amacıyla yapılır (Ural&Kılıç, 2006; Özdamar, 2002).

Korelasyon katsayısı şu formülle hesaplanır (Ural&Kılıç, 2006);

$$r = \frac{\sum (X_i - \bar{X})(Y_i - \bar{Y})}{\sqrt{\sum (X_i - \bar{X})^2 \sum (Y_i - \bar{Y})^2}}$$

Korelasyon katsayısının pozitif olması ($r > 0$), bir değişkene ilişkin verilerin artması durumunda diğerinin de artması, verilerin azalması durumunda da diğerinin de azalması anlamına gelir ve değişkenler arasında doğru yönlü bir ilişki olduğu şeklinde yorumlanır. Negatif olması $r < 0$ durumunda ise bir değişkene ilişkin verilerin artması durumunda diğerinin azalması veya bir değişkene ilişkin verilerin azalması durumunda diğerinin artması anlamına gelir ve değişkenler arasında ters yönlü ilişki olduğu şeklinde yorumlanır. Değişkenler arasındaki ilişkinin düzeyi korelasyon katsayısının 0–0,29 arasında olması durumunda “zayıf”, 0,30–0,64 arasında olması

durumunda “orta”, 0,65–0,84 arasında olması durumunda “yüksek” ve 0,85–1 arasında olması durumunda “çok yüksek” ilişki olduğu şeklinde yorumlanır (Ural&Kılıç, 2006).

3. Bulgular

Ormancılık eğitiminin kalitesini doğrudan doğruya etkileyen üç ana faktör öğrenci, öğretim elemanı ve eğitim materyalidir. Özellikle yeni orman fakülteleri bu üç unsur açısından yeterli değildirler ve buralardan mezun olanlar niteliksiz olarak mezun olmaktadır (Toksoy, et al. 2001; Gümüş, 2004). Bu ve bunun gibi iddialar Ormancılık Yükseköğrenimi konusunda yazılmış birçok bilimsel eserde ileri sürülmektedir. Ancak analitik olarak bunun doğruluğu henüz gösterilmiş değildir. Bu çalışmada yabancı dilde yazılmış yayın açısından bu kıyaslama yapılmaya çalışılacaktır.

Çizelge 3. Yayınlardan Üretilen Puana Göre Bölümlerin Sıralanışı

Sıra No	Bölümler	Üretilen Puan
1	KTÜ	6805
2	İstanbul	6395
3	Artvin	2530
4	Isparta	2265
5	Maraş	1875
6	Düzce	1870
7	Bartın	1380
8	Çankırı	750
9	Kastamonu	405

Çizelge 3’te yayınlardan üretilen puanlara göre bölümlerin sıralanması görülmektedir. 12 yıllık bu süreç içinde KTÜOF ürettiği 6805 puanla ilk sırada yer alırken, 6395 puanla İÜOF ikinci sırada yer almaktadır. Üçüncü sıradan itibaren puanda önemli bir düşüş göze çarpmaktadır. Bunun nedeni Köklü fakültelerde yer alan öğretim üyesi sayısı ile açıklanabilir. Ancak Çizelge 1’de görüldüğü üzere en çok öğretim üyesi İÜOF’de bulunurken üretilen puan sıralamasında KTÜOF birinci sırada yer almıştır. BOF öğretim üyesi sayısı bakımından beşinci sırada yer almasına rağmen üretilen puan sıralamasında 7. sırada yer almaktadır. ÇOF ve KOF üretilen puan sıralamasında son sıraları paylaşmaktadır. Çizelge 1’e yine başvurulduğunda, bu bölümler öğretim üyesi sayısı en düşük iki bölümdür. Üretilen puan ile öğretim üyesi arasındaki korelasyon katsayısı $r=0,83$ dür. Bu katsayı da iki değişken arasında yüksek düzeyde doğrusal ilişki bulunduğunun göstergesidir.

Ancak Çizelge 3’ün daha anlamlı olarak yorumlanması için Çizelge 4’te öğretim üyelerinin yayın yapma oranına göre bölümlerin sıralanışı verilmiştir.

Çizelge 4’e göre en az öğretim üyesine sahip bölümlerden birisi olan ÇOF yayın yapma oranına göre %100 ile birinci ve ikinci sırada aynı oranla Düzce OF yer alırken en fazla öğretim üyesine sahip İÜOF %48,08 ile sonuncu sırada yer almaktadır. Bu sıralamanın temel nedeni yeni bölümlerde ağırlıklı olarak genç akademisyenlerin yer alması ve yükselmeleri için yabancı yayın koşulunun önlerinde aşılması gereken bir engel olarak durmasıdır. Köklü bölümlerde bulunan kıdemli akademisyenlerin genç akademisyenler kadar yabancı yayın yapmadığı görülmektedir.

Çizelge 5’te toplam yayın sayısına göre bölümlerin sıralanışı verilmektedir. Araştırma kapsamında kalan 12 yıllık süre boyunca yaptığı 248 yayınlı İÜOF birinci sırada yer alırken onu 220 yayınlı KTÜOF takip etmektedir. Yeni kurulan bölümlerden Isparta ve Artvin OF köklü bölümler takip ederken, en az öğretim üyesine sahip ÇOF ve KOF son iki sırayı paylaşmaktadır.

Çizelge 4. Öğretim Üyelerinin Yayın Yapma Oranına Göre Bölümlerin Sıralanışı

Sıra No	Bölüm	Yayın Yapan	Toplam Öğr. Üyesi Sayısı	Yüzde
1	Çankırı	5	5	100,00
2	Düzce	8	8	100,00
3	KTÜ	23	26	88,46
4	Kastamonu	4	5	80,00
5	Isparta	19	24	79,17
6	Artvin	15	22	68,18
7	Bartın	11	16	68,75
8	Maraş	7	12	58,33
9	İstanbul	25	52	48,08
	Toplam	117	170	68,82

Ancak yayın sayısı ile öğretim üyesi sayısı arasındaki ilişkiyi de gözden kaçırmamak gerekmektedir. Bunu da Çizelge 6'da izlemek mümkündür. Öğretim üyesi başına düşen yayın sayısına göre yapılan sıralamada ortalama 8,46 yayınlı KTÜOF birinci sırada yer alırken İÜOF 4,77 yayınlı 5.sırada yer almıştır. Düzce OF ile ÇOF KTÜOF'nin arkasında 2. ve 3. olarak yer almışlardır. Kahramanmaraş OF ortalama 4.83 yayınlı 4. sıraya yerleşirken, ortalama 3,46 yayınlı IOF altıncı, 3,59 yayınlı Artvin OF yedinci, 2,56 yayınlı Bartın OF sekizinci ve 2,40 yayınlı Kastamonu OF son sırada yer almaktadır.

Çizelge 5. Toplam Yayın Sayısına Göre Bölümlerin Sıralanışı

Sıra No	Bölümler	Yayın Sayısı
1	İstanbul	248
2	KTÜ	220
3	Isparta	83
4	Artvin	79
5	Düzce	65
6	Maraş	58
7	Bartın	41
8	Çankırı	30
9	Kastamonu	15

Bu karşılaştırmanın yayın sayısı karşılaştırmasına göre daha objektif olduğu görülmektedir. Çünkü yayın sayısı ile öğretim üyesi sayısı arasındaki ilişki (korelasyon) katsayısı $r=0,88$ 'dir. Bu katsayının anlamı yayın sayısı ile öğretim üyesi sayısı arasında çok yüksek düzeyde doğrusal ilişki olduğudur.

Çizelge 7'de yıllık olarak öğretim üyelerinin ürettikleri ve indeksler tarafından taranan yayın ortalaması verilmiştir. Bu çizelgeye göre öğretim üyesi başına düşen indeks yayını sıralamasında en yüksek orana sahip KTÜOF bile öğretim üyesi başına yılda bir yayın sayısını tutturamamıştır.

Çizelge 6. Öğretim Üyesi Başına Düşen Ortalama Yayın Sayısına Göre Bölümlerin Sıralanışı

Sıra No	Bölüm	Ortalama Yayın Sayısı
1	KTÜ	8,46
2	Düzce	8,13
3	Çankırı	6,00
4	Maraş	4,83
5	İstanbul	4,77
6	Isparta	3,46
7	Artvin	3,59
8	Bartın	2,56
9	Kastamonu	2,40

Çizelge 7. Öğretim Üyesi Başına Düşen Yıllık Ortalama Yayın Sayısına Göre Bölümlerin Sıralanışı

Sıra No	Bölüm	Yayın Sayısı
1	KTÜ	0,63
2	Düzce	0,56
3	Çankırı	0,46
4	Maraş	0,34
5	İstanbul	0,33
6	Isparta	0,27
7	Artvin	0,26
8	Bartın	0,17
9	Kastamonu	0,14

Çizelge 8’de ise araştırma zaman aralığında Science Citation Index yayınlarının sayılarına göre bölümlerin sıralaması verilmektedir. Buna göre KTÜOF 121 yayınlı birinci sırada yer alırken İÜOF 73 yayınlı ikinci sırada yer almıştır. Yine en az öğretim üyesinde sahip Çankırı ve Kastamonu OF’leri son iki sırayı paylaşmıştır. Ancak yayın sayısı ile öğretim üyesi arasındaki ilişim katsayısı $r=0,65$ ’dir. Bu katsayı diğer katsayılar kadar yüksek bir ilişki olmadığını göstermektedir. Ancak yine de indeks yayını yapma ile öğretim üye sayısı arasında yüksek düzeyde doğrusal bir ilişkinin olduğu söylenebilir.

Çizelge 8. SCI Yayını Sayısına Göre Bölümlerin Sıralanışı

Sıra No	Bölümler	SCI Sayısı
1	KTÜ	121
2	İstanbul	73
3	Artvin	48
4	Maraş	36
5	Düzce	29
6	Isparta	28
7	Bartın	28
8	Çankırı	8
9	Kastamonu	6

Çizelge 4'de de izleneceği üzere yayın yapma oranı %69 civarındadır. Yani tüm bölümler içerisinde her 100 kişiden 69'u indeksler tarafından taranan dergilerde yayın yapmaktadır. 12 yıllık araştırma süresi içinde yayın yapan kişi başına KTÜOF 5.26 yayınlı başı çekmektedir. Bunu 5.14 yayınlı Kahramanmaraş OF takip etmektedir. Üçüncü ve dördüncü sıraları sırasıyla Düzce ve Artvin almaktadır (Çizelge 9).

Çizelge 9. Yayın Yapan Kişi Başına SCI Sayısı

Sıra No	Bölümler	Ortalama SCI Yayını
1	KTÜ	5,26
2	Maraş	5,14
3	Düzce	3,63
4	Artvin	3,20
5	İstanbul	2,92
6	Bartın	2,55
7	Çankırı	1,60
8	Isparta	1,47
9	Kastamonu	1,20

Bu dört bölümü bu anlamda diğerlerinden ayıran temel özellik son on beş yılda yurtdışında doktora ya da master eğitimi yaparak dönen öğretim üye sayısının gözle görülebilir derecede diğerlerinden fazla olmasıdır. Bu özellikleri de onların indeks yayını yapma ölçütüne göre diğerlerinden bariz bir biçimde ayrıldıklarını göstermektedir. Bilindiği üzere 1993 yılından itibaren yeni kurulmuş bazı fakülteler adına yurtdışında master ve doktora yapmak üzere YÖK ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından öğrenci gönderilmiştir. 2000'li yıllarla birlikte özellikle dil konusunda yetişmiş olarak dönen bu araştırmacılar görev yaptıkları fakültelerde yabancı dillerde yazılmış yayın sayısını yükseltmişlerdir. Isparta, Kahramanmaraş, Artvin ve Düzce'deki Orman Fakülteleri bu olanaktan yararlanmışlardır. Köklü fakültelerden, İÜOF ve KTÜOF ile Çankırı, Kastamonu ve Bartın Orman Fakülteleri bu olanaktan yararlanamamışlardır.

Çizelge 10. Öğretim Üyesi Başına SCI Yayını

Sıra No	Bölüm	Yayın Sayısı
1	KTÜ	4,48
2	Düzce	3,22
3	Maraş	2,77
4	Artvin	2,09
5	Çankırı	1,60
6	Bartın	1,47
7	İstanbul	1,26
8	Isparta	1,17
9	Kastamonu	0,75

Çizelge 10'da ise öğretim üyesi başına SCI yayını sayıları verilmektedir. Bu çizelgedeki veriler Çizelge 9'daki verilere göre daha objektif olarak değerlendirilebilir. Çünkü öğretim üyesi sayısı değişkeninin etkisi bu çizelgede görülmemektedir. Çizelge 10 incelendiğinde KTÜOF öğretim üyesi başına 4,48 adet yayınlı birinci sırada yer alırken, yurtdışı doktoralı araştırmacıları bünyesinde barındıran Düzce, Kahramanmaraş ve Artvin Orman Mühendisliği bölümlerinin KTÜOF'nin peşi sıra sıralandıkları görülmektedir. Çizelgede dikkati çeken diğer bir konu da öğretim üyesi başına düşen SCI yayını sıralamasında Çankırı ve Bartın Orman Mühendisliği Bölümlerinin İstanbul ve Isparta'daki bölümlerin üzerinde yer almalarıdır.

Çizelge 11’de ise araştırma yapılan yıllar içinde ürettikleri indeks yayınları ile kendi bölümlerinde ilk sırada yer alan araştırmacılar verilmiştir. 33 adet indeks yayını ile 780 puan toplayan E. Zeki Başkent’in kendi bölümünde ve tüm bölümler içinde ilk sırada yer aldığı görülmektedir. Ancak yayın başına elde ettiği puan türünde Artvin Orman Mühendisliği Bölümünden Fahrettin Tilki 32 puanla ilk sırada yer almaktadır. Fahrettin Tilki’nin toplam 9 adet yayını olmasına rağmen bunların tamamı indeks dergilerinde ve en fazla 2-3 yazarla yapıldığı için elde edilen puan yükselmiştir.

Çizelge 11. 1995–2007 Yılları Arasında Yapılan Yayınlar ve Puan Sıralaması

Öğretim Üyesi	Puan	Yayın Sayısı	Yayın Başına Puan
Emin Zeki Başkent (KTÜ)	780	33	23,64
Serdar Carus (Isparta)	368	16	23,00
Süleyman Akbulut (Düzce)	310	19	16,32
Ünal Akkemik (İstanbul)	296	14	21,14
Fahrettin Tilki (Artvin)	288	9	32,00
Abdullah Emin Akay (Maraş)	284	13	21,85
Ziya Şimşek (Çankırı)	211	12	17,58
İsmet Daşdemir (Bartın)	144	6	24,00
Sezgin Ayan (Kastamonu)	108	6	18,00

Çizelge 12. İndeks Kapsamındaki Dergilerde En Çok Puan Üreten Araştırmacılar

	İsim	Fakülte	Puan
1	E.Zeki Başkent	KTÜ	780
2	Hulusi Acar	KTÜ	540
3	Salih Terzioğlu	KTÜ	404
4	Serdar Carus	Isparta	368
5	M.Fehmi Türker	KTÜ	356
6	Süleyman Akbulut	Düzce	310
7	Ünal Akkemik	İstanbul	296
8	Melih Boydak	İstanbul	289
9	Fahrettin Tilki	Artvin	288
10	A. Emin Akay	Maraş	284

Son olarak da indeks kapsamında en fazla puan üreten ilk 10 araştırmacıyı Çizelge 12’de izlemek mümkündür. Çizelgeye bakıldığında ilk 10 içerisinde ilk üç sıranın KTÜOF’den olduğu görülecektir. KTÜOF’den ilk 10 içinde 4 araştırmacının olduğu da görülmektedir. Çizelgedeki isimlerin büyük bir çoğunluğunun yeni kuşak bilim adamlarından olduğu görülmektedir. Bunun da temel nedeni atama ve yükselme için bu araştırmacılar tarafından yurtdışı yayın istenmesidir.

4. Tartışma ve Sonuç

Ülkemizde üniversiter sistemin değişmesiyle araştırmaların nitelikleri ve niceliklerinde de değişiklik olduğu göze çarpmaktadır. 15–20 yıl öncesine göre günümüzde sayıca çok daha fazla yabancı dillerde yazılmış eserler her bilimsel disiplinde göze çarpmaktadır. Ancak nicelikteki bu artışın nitelik artışını da beraberinde getirdiği tartışmalıdır. Bilim adamının öncelikli araştırma konuları yaşadığı toplumun sorunları olmalıdır. Bu bağlamda Türk orman köylüsünün sorunları, yerel silvikültürel çözümler, ormancılık örgütüne ilişkin sorunlar yabancı dergilerin ve editörlerinin çok fazla ilgisini çekmemektedir. Katılımcı yönetim, strateji, küresel iklim değişikliği gibi popüler

anahtar sözcükler bağlamında yazılan eserler ilgi görmekte, bu eserlerin ulusal ormancılığımıza hangi düzeyde katkı sağladığı ise bilim çevrelerinde tartışılmaktadır.

Bilim insanlarının ulusal ve uluslararası ölçekte sorunlara çözüm önerileri önerebilecek eserler üretmelerinin bir takım koşulları vardır. Bunların başında araştırma altyapılarına sahip olmak, ulusal gelirden araştırma ve geliştirmeye ayrılan payın rekabete girilen ülkelerle aynı düzeye çıkarılması, üniversitelerin yönetsel, finansal ve bilimsel özerkliğinin sağlanması gelmektedir. YÖK sisteminden önce uygulandığı gibi, araştırmacıların belirli dönemlerde yurtdışına gönderilerek bilgi ve görgülerinin artırmaları önündeki engeller kaldırılmalıdır.

Objektif ölçütler dikkate alındığında köklü fakülteler ile yeni fakülteler arasında sanıldığı gibi uçurumlar olmadığı görülmektedir. Aksine yeni fakültelerdeki araştırmacıların hem ders yükleri çok fazla hem de personel eksikliği nedeniyle yürütmek zorunda oldukları idari görevleri köklü fakültelere göre daha fazladır. Bu olumsuz koşullarda yapılan araştırmaların nitelik bakımından değil ama nicelik bakımından köklü fakültelerden çok da geride olmadığı bu çalışmayla ortaya çıkmıştır. Yapılması gereken yeni fakülteleri dışlamak değil, onların sorunlarını aşmada ilgili tüm kişi ve kuruluşların katkı sağlamasıdır.

5. Kaynaklar

- Birand, H. 1949. Ankara Üniversitesi 1949–1950 Öğrenim Yılı Açış Konuşması, Cumhuriyetimizin 80. yılında üniversitemizin dünü bugünü ve geleceğe bakışı. Editör: Doğan Atılğan, Ankara 2003.
- Eryılmaz, A. Y., 1993. Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi'nin Kuruluşu ve Eğitim-Öğretim Etkinliklerinin Tarihsel Gelişimi, KTÜ, Orman Fakültesi Yayın No: 20, s. 1-3, Trabzon.
- Gümüş, C., 2004. Ormancılık Politikası, Cilt 1, KTÜ Orman Fakültesi yayını, Yayın No: 216-34, Trabzon.
- Kahya, E. 2003. Onbeşinci Yüzyılda Osmanlılarda Bilimsel Faaliyetlerin Kısa Bir Değerlendirilmesi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı : 14 Yıl : 2003/1 (11-19 s.)
- Önsoy, R. 1991. Cumhuriyetten Bugüne İlk ve Orta Öğretimimiz ve Bazı Meseleler, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1991-6/1-23
- Özdamar, K. 2002. Paket programlar ile istatistiksel veri analizi, 4. baskı, Kaan Kitabevi, Eskişehir.
- Özdönmez, M., İstanbullu, T., Akesen, A. ve Ekizoğlu, A., 1996. Ormancılık Politikası. İÜ. Orman Fakültesi Yayını. Yayın no: 435. ISBN: 975-404-429-5.417 S. İSTANBUL.
- Toksoy, D. Ayyıldız, H., Özden, S., 2001. "Türkiye'de Bazı Orman Mühendisliği Bölümü Öğrencilerinin Sosyo-Ekonomik Özellikleri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz", İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi Seri B, Cilt 51, Sayı 2, Sayfa 43-53
- Ural, A., Kılıç, İ. 2006. Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi, Genişletilmiş 2. baskı, Detay yayıncılık, Ankara.

Web Kaynakları

URL-1 Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Resmi Web Sitesi. Giriş Tarihi Mart 2007

URL Adresi: <http://www.sagbilens.ankara.edu.tr/about.php?c=100>

ORMANCILIK EĞİTİMİNDE ORMANCILIK DERGİLERİNİN İŞLEVİ

Prof. Dr. Metin SARIBAŞ

ZKÜ Bartın Orman Fakültesi, Orman Müh. Böl. 74100/BARTIN, metinsar@hotmail.com

Özet

Bilimsel bilginin ve bilimsel gelişmelerin ilgili kitlelere belirli aralıklarla duyurulması değişik kurumlar tarafından yayınlanan “sürekli yayınlar”(periyodikler) ile de sağlanabilmektedir. Ormancılık eğitimi özel olarak o ülkedeki eğitimin bir parçasıdır ve eğitimde eğitim araçlarının şekli ve modeli sürekli değişmektedir.

Yaşayan ve gelecek kuşaklara ormancılık mesleğinin bilgi-görgü ve deneyimlerinin aktarılabilirdiği etkin kitle iletişim alanlarından biri de yayınlardır denilebilir. Yayınların en etkin araçlarından biri dergilerdir. Ayrıca günümüzde elektronik dergilerin kalıcılığı tartışılmaktadır. Ormancılık alanındaki dergileri üç öbekte toplayabiliriz: Orman fakülteleri dergileri; Ormancılık araştırma enstitüleri dergileri ve sivil ormancılık kuruluşlarının dergileridir.

Oxford Desimal Sistemindeki ormancılık konularına göre Orman ve Av Dergisi’ndeki konulara makalelerin dağılımı (1958- 67; 1978 -89; 1998 -2007 yılları arasında yayınlanan makaleler): 1.Çevre ve biyoloji konusunda 93 makale; 2. Silvikültür 110 makale; 3. İşbilgisi, odun üretimi, orman mühendisliği konularında 56 makale; 4. Orman koruma konusunda 58 makale; 5. Arazi ölçümü, odun ölçümü, arım ve meşcere konularında 39 makale; 6. Orman amenajmanı, ormancılık ekonomisi, orman işletmelerinin idare ve organizasyon konularında 90 makale; 7. Orman ürünlerinin pazarlanması ve nakliyatı konularında 20 makale; 8. Orman ürünlerinin değerlendirilmesi konusunda 28 makale 9. Ormancılık politikası konusunda 899 makale yayımlandığı görülmektedir. En revaçta olan konunun ormancılık politikası konusu olduğu, bunun yanında hiçbir ormancılık dergisinde evrim konusunun işlenmediği görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Ormancılık eğitimi, ormancılık dergileri, Orman ve Av dergisi, Orman fakültesi dergisi

Function of Forestry Journals in Forestry Education

Abstract

Scientific knowledge and scientific improvements to be extended to related masses in certain periods are provided by means of periodics, which are published by different institutions. Forestry education is a special part of education in the country, and type and model of means of educations continual changes.

One of most effective mass communication means is publications to translate the knowledge and experiences of forestry occupation to today and future generations. One of publications is journals too. Also, nowadays, permanence of electronic journal is discussed. Journals in forestry can be collected three groups: 1) journals of forest faculties, 2) journals of forestry research institutes, 3) journals of nongovernmental forestry organizations.

According to forestry topics in Oxford Decimal System, distributions of the articles in the journal of “Orman ve Av” (published articles in the periods of 1958- 67; 1978 -89; 1998 -2007) to topics are: 1) 93 articles in environment and biology; 2) 110 articles in silviculture; 3) 56 articles in work science, wood production and forest engineering; 4) 58 articles in forest protection; 5) 39 articles in geodesy, forest mensuration, yield, increment and stand; 6) 90 articles in forest management, forest economics, management of forest enterprises; 7) 20 articles in marketing and transport of forest productions; 8) 28 articles in evaluating of forest productions; 9) 899 articles in forest politics. The most popular topic is forest politics and no forestry journal published an article in evaluation topic.

Keywords: Forestry education, forestry journals, journal of Orman ve Av”, journal of forest faculty.

Giriş

İnsanlığın tüm yaşamını etkileyen süreçlerden biri de şüphesiz eğitimidir. Geniş anlamda eğitim bireylerin içinde doğup büyüdüğü, geliştikleri, yaşamlarını sürdürdükleri; toplumun değerlerini, bilgi ve becerilerini gelecek kuşaklara aktarma sürecidir. Bilimsel-teknolojik devrim toplumdaki tüm dinamiklerin lokomotifidir ve bu dinamikleri her geçen gün değiştirmektedir. Ormancılık eğitimi özel olarak o ülkedeki eğitimin bir parçasıdır ve eğitim araçları, şekli, modeli sürekli değişmektedir ve çağa ayak uydurmaya çalışmaktadır (Saraçoğlu, 2001).

Eğitim, öğretim ve araştırma kurumlarının ve hatta meslek örgütlerinin bilimsel çalışmalarını ilgili diğer kurum ve kuruluşlara ve hatta kamuoyuna duyurmanın en etkili ve klasik yolu, bu çalışmaların süreli yayınlarla bilim dünyasına kazandırılması ve ilgililere ulaştırılmasıdır (Görçelioglu, 2000)

Bilimsel bilginin ve gelişmelerin yukarıda değinilen ilgili kitlelere kısa aralıklarla duyurulması, araştırma ve öğretim kurumlarının çıkardığı “süreli yayınlar (periyodikler) aracılığıyla sağlanmaktadır. Süreli yayın (periyodik) denince, düzenli ya da düzensiz aralıklarla yılda birden çok sayıda çıkan, her sayısı birden çok kişinin makalelerini ve benzeri yazılarını içeren yayınlar” anlaşılır (Keseroğlu, 1988). Süreli yayınların en çok bilineni şüphesiz dergilerdir.

Ormancılık eğitiminin kalitesini doğrudan doğruya etkileyen üç ana faktör öğrenci, öğretim elemanı ve eğitim materyalidir. Eğitim materyalleri içinde ormancılık dergilerinin çok önemli olduğu kuşkusuzdur. Özellikle ormancılık meslek dergilerinin çok ve kaliteli olması o ülkedeki ormancılık uygulamalarındaki başarıyı simgeler denilebilir (Saribaş, 1997).

Gelecek kuşaklara ormancılık mesleğinin ve bu mesleğe ait bilgi-görgü ve deneyimlerin aktarıldığı en etkin alan yayınlardır ve belki de yayınların en önde gelen türlerinden biri de dergilerdir denilebilir. Günümüzdeki elektronik dergi türünün acaba ne kadar kalıcı olabileceği tartışılmaktadır. Ormancılık mesleği ele alındığında oldukça bol miktarda meslek dergileriyle karşılaşabilmektedir. Bu dergilerin büyük bir bölümü demokratik kitle örgütleri tarafından, diğer bölümü de orman fakülteleri tarafından ve pek azı da siviller tarafından yayınlanmaktadır (Saribaş, 1997; 2001).

Amaç ve Kapsam

Ormancılık eğitiminde önemli bir işlevi olan ormancılık dergilerinden bazıları Cumhuriyet Dönemi (1923- 2007) boyunca ele alınmıştır. Ormancılık dergilerinin büyük bir bölümünün Cumhuriyet döneminde ve özellikle 1937 yılından sonra “Orman Genel Müdürlüğü”nün kurulmasıyla yayın hayatına başladığı bilinmektedir (Ungan, 1972). Bu alanda en eski derginin “Orman ve Av (1924)” dergisi olduğu söylenebilir. “İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi”, “Orman Mühendisleri Odası tarafından yayınlanan “Orman Mühendisliği Dergisi”, “Yeşil Ufuk (Orman Fakültesi Talebe Derneği 1958)”, “Yeşil Türkiye (1951)”, “Tabiat ve İnsan (Türkiye Tabiatını Koruma Derneği)”, “Defne”, “Çevre ve Ormancılık”, “Fidan”, “Ağaçkakan”, “Ormancılığa Katkı”, “Halkın Ormanı” önemli dergiler arasındadır. Daha sonra yeni kurulan orman fakülteleri dergileri, Orman Bakanlığına bağlı araştırma enstitüleri dergileri yayın hayatına girmişlerdir. Bu çalışmamızda ulaşılabilen ormancılık dergileri ele alınmış ancak sadece İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi, Orman ve Av ve Ormancılığa katkı dergisi analitik olarak irdelenmişlerdir.

“Araştırma Bültenleri” ve Merkezi İzmit’te bulunan önce “Kavakçılık Enstitüsü”, daha sonra da “Kavak Ve Hızlı Gelişen Yabancı Tür Orman Ağaçları Araştırma Enstitüsü”nün teknik bülten ve

dergileri keza Ormanlık Araştırma Enstitüsü'nün teknik bülten ve Dergileri ve muhtelif yayınları ormanlık eğitiminde birer ekol yaratmışlardır denilebilir. Araştırma Enstitülerini yapısal değişim geçirmeleri ile yöresel araştırma müdürlükleri haline dönüşmeleri ile dergi sayısında artma görölmektedir (Anonim, 1999; Anonim, 2000). Orman Ağaçları ve Tohumları Islah Araştırma Müdürlüğü Dergisi; Orta Anadolu Ormanlık Araştırma Müdürlüğü Dergisi (Ankara); Batı Karadeniz Ormanlık Araştırma Müdürlüğü Dergisi (Bolu); Doğu Karadeniz Ormanlık Araştırma Müdürlüğü Dergisi (Trabzon); Doğu Akdeniz Ormanlık Araştırma Müdürlüğü Dergisi (Tarsus); Batı Akdeniz Ormanlık Araştırma Müdürlüğü Dergisi uygulamalı araştırmaların yayınlandığı önemli ormanlık dergilerimizdendir. Bu arada Batı Akdeniz Ormanlık Araştırma Müdürlüğü dergisinin “Ulusal Hakemli Dergi” olma başarısını gösterdikleri bilinmektedir. Ayrıca Türkiye Bilimsel Araştırma Teknik Kurumu (TÜBİTAK) Tarım Ormanlık Gruba Tarafından İngilizce dilinde yayınlanan aylık “Turkish Journal of Agriculture and Forestry” adlı dergi Uluslararası (SCI) statüsüne girmiş olup ölkemizin önemli dergilerinden biridir. Ayrıca Karaca Arboretumu tarafından İngilizce yayınlanan “Karaca Arboretum Magazine” adlı dergide ormancı yazarların makalelerine de yer verilmektedir.

Materyal ve Yöntem

Amaç ve kapsam bölümünde belirtilen 12 derginin dışında İstanbul Orman Fakültesinden sonra yeni kurulan Orman Fakülteleri dergilerinin başında Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi (1978-şimdi yayınlanmıyor) gelmektedir. Daha sonra Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Bartın Orman Fakültesi Dergisi (1997); Kafkas Üniversitesi (Artvin Üniversitesi) Artvin Orman Fakültesi Dergisi (2000); Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi (2000); Gazi Üniversitesi (Kastamonu Üniversitesi) Kastamonu Orman Fakültesi Dergisi (2001); Abant İzzet Baysal Üniversitesi (Düzce Üniversitesi), Düzce Orman Fakültesi Dergisi (2005) olmak üzere 6 orman fakültemizin dergi yayınladıkları görölmektedir. Bu dergilerin bazıları “Ulusal Hakemli Dergi” statüsündedirler.

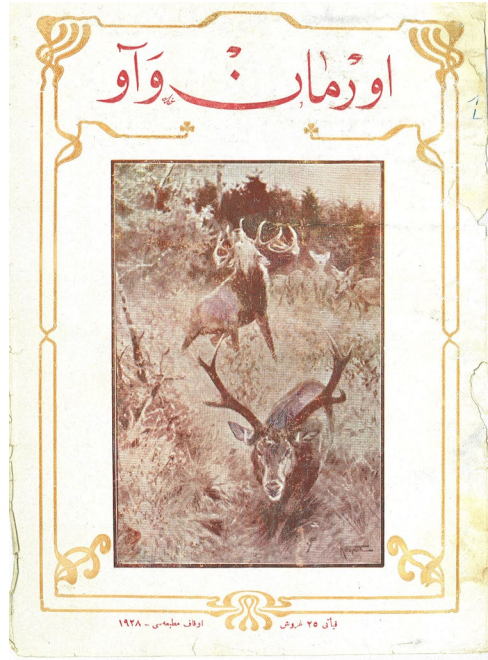
Bu dergilerden sadece üç tanesi analitik olarak değerlendirilmişlerdir. Bunlardan birincisi yukarıda sözü edilen ve Türkiye'nin en eski ve adeta Cumhuriyetimizle yaşıt olan “Orman ve Av” dergisi (1924) ve ikincisi Türkiye'nin en eski fakültelerinden olan “İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi” (1954), diğer de bir ormancı meslektaşımız tarafından çıkarılan “Ormanlık Katkı Dergisi”dir (1981; aylık ormanlık meslek dergisi). Bu dergiler ormanlık konularını kapsayan “Oxford Onlu Sınıflandırma Sistemi/ The Oxford System of Decimal Classification for Forestry” sistemle analiz edilmişlerdir (Anonim,1953; Robertson,1956). Oxford Desimal sistemin ormanlık konuları aşağıdaki ana başlıklar şeklinindedir:

1. evre, biyoloji
2. Silvikültür
3. İş bilgisi, Odun üretimi, Orman Mühendisliği
4. Orman Koruma
5. Arazi ölçümü, odun ölçümü, artım, meşcere
6. Orman amenajmanı, Ormanlık ekonomisi, Orman İşletmelerinin idare ve Organizasyonu
7. Orman Ürünlerinin pazarlanması, nakliyatı
8. Orman ürünlerinin değerlendirilmesi
9. Ormanlık politikası

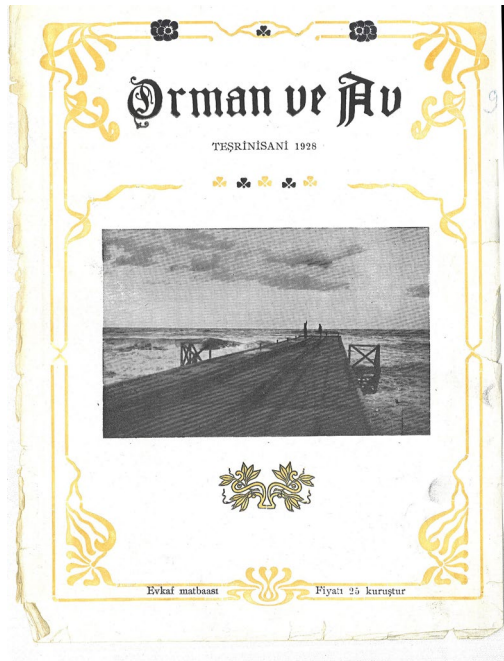
Bulgular

1. Orman ve Av Dergisi

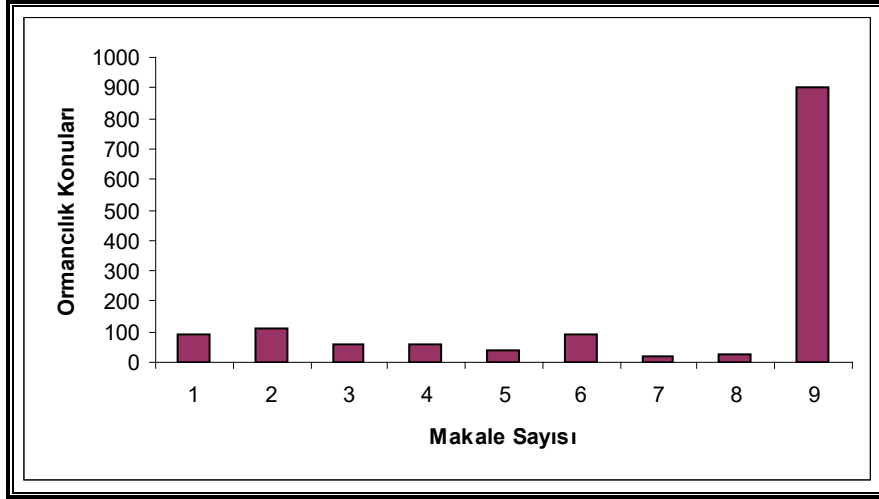
Materyal ve Yöntem bölümünde de değinildiği gibi Ülkemizde Ormanlık alanındaki en eski ve köklü dergi olarak “Orman ve Av” dergisi bilinmektedir. İlk sayısı harf devriminden önce 1924 yılında Arap harfleriyle yayınlanmıştır (Şekil 1). Daha sonra Latin alfabesi'nin kabul edilmesiyle Arap harflerinden vazgeçilmiştir (Şekil 2).

Şekil 1. Orman ve Av Dergisi'nin ilk Sayısının kapağı -1924 (T.O.D.Arşivi 2007)

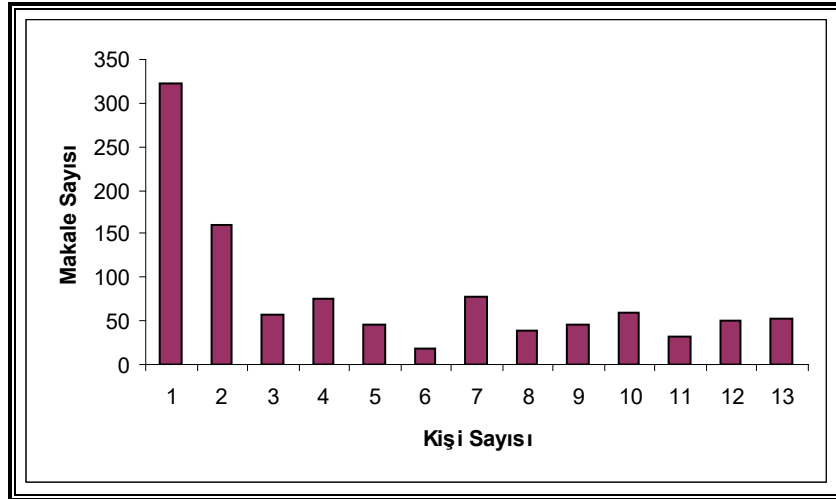

Şekil 2. Orman ve Av Dergisi'nin latin harfleriyle basılan ilk sayısının kapağı- 1928 (T.O.D. Arşivinden 2007)

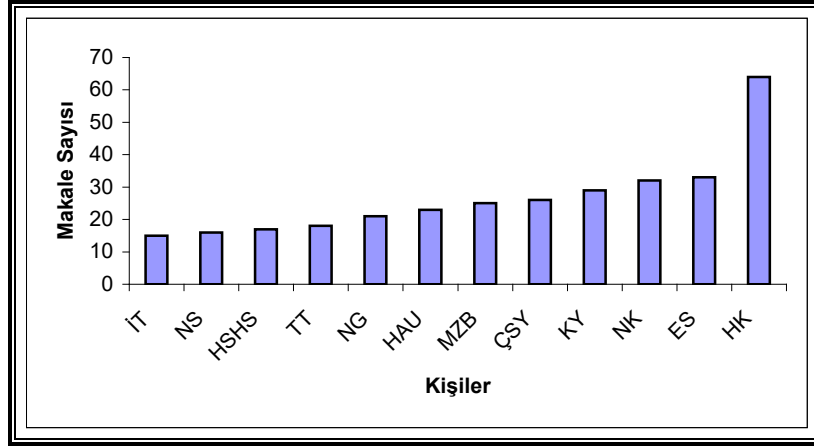
Şekil 3. Orman ve Av Dergisindeki makalelerin ormancılık konularına göre dağılımı

Orman ve Av dergisindeki makalelerin “Oxford Desimal” sistemindeki ormancılık konularına dağılımına baktığımızda **1. Çevre-biyoloji** konusunda 93 makale; **2.Silvikültür** 110 makale; **3. İşbilgisi, odun üretimi, orman mühendisliği** konularında 56 makale; **4. Orman koruma** konusunda 58 makale; **5.Arazi ölçümü, odun ölçümü, artım, meşcere** konularında 39 makale; **6. Orman Amenajmanı, Ormancılık Ekonomisi, Orman işletmelerinin idare ve organizasyonu** konularında 90 makale; **7. Orman Ürünlerinin Pazarlanması, Nakliyatı** konularında 20 makale; **8. Orman Ürünlerinin Değerlendirilmesi** konusunda 28 makale; **9. Ormancılık politikası** konusunda 899 makale yayımlandığı görülmektedir (Şekil 1).

Şekil 4. Yazarların Orman ve Av Dergisindeki makale sayıları grafiği (13 makaleden az olanlar)

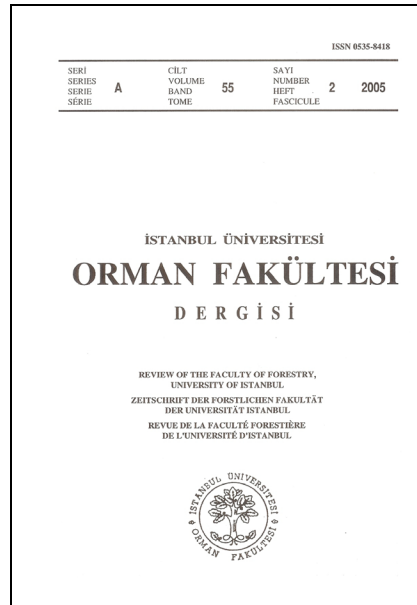
Orman ve av dergisinde araştırmaya konu olan üç zaman aralığında yazarların yazdıkları makale sayıları aşağıdaki şekildedir: **323 yazar birer makale; 160 yazar ikişer; 57 yazar üçer; 76 yazar dörder; 45 yazar beşer; 18 yazar altışar; 77 yazar yedişer; 40 yazar sekizer; 45 yazar dokuzar; 69 yazar onar; 33 yazar 11'er; 90 yazar 12'şer; nihayet 52 yazar da 13'er makale yazmışlardır**(Şekil 2).

Şekil 5. Orman ve Av Dergisi'nde yazarların adlarına göre yazdığı makale sayıları

Orman ve Av dergisinde yukarıda sözü edilen üç zaman aralığında yazar adlarına göre makale sayıları aşağıdaki şekilde sıralanmıştır. En üretken ve fazla makale yazan yazar merhum Halil KUTLUK' tur ve toplam 64 makale yazmıştır. İkinci sırada **33 makaleyle Eşref SOYSAL'** dir. Diğerleri: **32 makaleyle Niyazi KUTERDEM;** **29 Makaleyle Kerim YUND;** **26 makaleyle Yücel ÇAĞLAR- Şener YOMRALIOĞLU;** **25 makaleyle M. Zekai BAYER;** **23 makaleyle H.Avni USLUOĞLU;** **21 makaleyle Nejat GÜLGÜN;** **18 makaleyle Tahsin TOKMANOĞLU;** **17'şer makaleyle Metin SARIBAŞ- Hikmet SUNER- Nedim Nuri İLKMEN;** **16 makaleyle Nail SERTBAŞ;** **15 makaleyle İsmet TEZCAN'** dir.

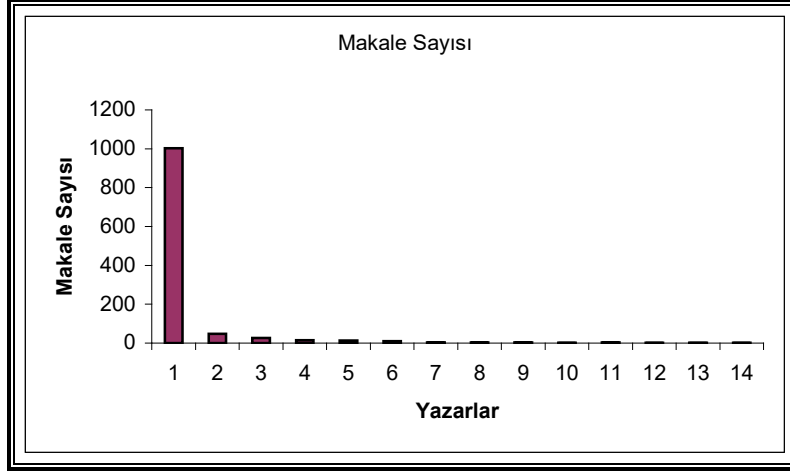
2. İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi

Şekil 6. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi'nin kapağı (A serisi 2005)

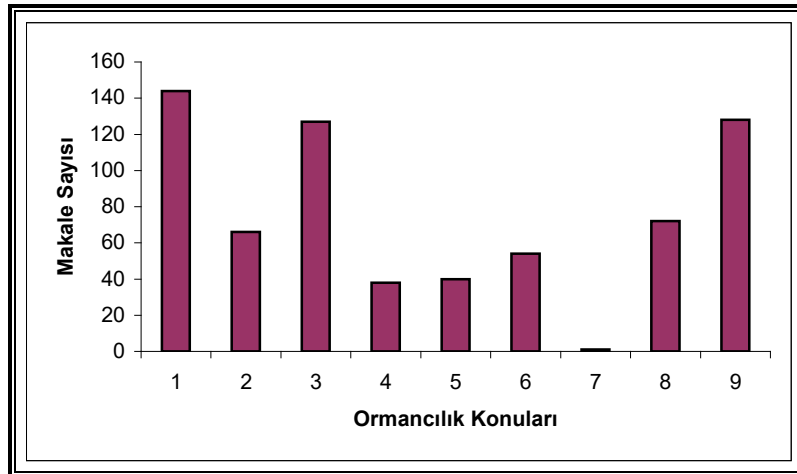
İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi tarafından 1951 yılından bu yana A ve B serileri formatında yayınlanmakta olan İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi ormancılık bilimleri ve bağlantılı disiplinler alanında ülkemizdeki etkinlikleri diğer ülkelerdeki paydaş kurumlara, diğer ülkelerdeki gelişmeleri de ülkemizdeki eğitimci-araştırmacı ve uygulayıcıların bilgisine sunmayı hedeflemekte ve 57 yıldan beri yayını sürdürülen önemli dergilerimizden biri olarak kabul

edilmektedir. A serisi dergilerde özgün araştırma çalışmalarına yer verilmekte, çoğunlukla ana metinler Türkçe olmakta, özetler de İngilizce, Fransızca ya da Almanca dillerinde yayınlanmaktadır. B serisi dergilerde ise genellikle telif ve çeviri makalelere, bilimsel eleştirilere, gerekirse kitap tanıtımlarına yer verilmektedir. Bu serideki makaleler Türkçe olarak yayınlanmaktadır (Şekil 6).

Şekil 7. Orman Fakültesi Dergisinde Yazarların Yazdığı Makale Sayısı

İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergilerinin A ve B serilerinde **1003 yazar birer** makale yayınlamıştır. **48 yazar ikişer; 26 yazar üçer; 15 yazar dörder; 13 yazar beşer; 10 yazar altışar; 4 yazar yedişer; üç yazar sekizer; 3 yazar dokuzar; 2 yazar onar; 4 yazar 11'er; nihayet bir yazar 13 ve 2 yazar 14'er** makale yayınlamışlardır (Şekil 7).

Şekil 8. İ.Ü Orman Fakültesi Dergisinde Konulara göre Makale Sayısı

İ.Ü. Orman Fakültesi dergisinin A ve B serilerinde Oxford Desimal sistemindeki ormancılık konularına göre dağılımı aşağıdaki gibidir: **1. Çevre -biyoloji** konusunda 144 makale; **2. Silvikültür** 66 makale; **3. İşbilgisi, odun üretimi, orman mühendisliği** konularında 127 makale; **4. Orman koruma** konusunda 38 makale; **5. Arazi ölçümü, odun ölçümü, artım, meşcere** konularında 40 makale; **6. Orman Amenajmanı, Ormanlık Ekonomisi, Orman işletmelerinin idare ve organizasyonu** konularında 54 makale; **7. Orman Ürünlerinin**

Pazarlanması, Nakliyatı konularında 1; **8. Orman Ürünlerinin Değerlendirilmesi** konusunda 72 makale; **9. Ormanlık politikası** konusunda 128 makale yayımlandığı görülmektedir (Şekil 8).

3. Ormanlığa Katkı

1981 yılı nisan ayında “Aylık Ormanlık Meslek Dergisi” olarak merhum Hafize Öztunalı’ nın sahipliğinde ve sayın Yücel Çağlar’ın sorumlu yönetmeni olduğu bu kısa ömürlü mesleki dergi ne yazık ki 10.uncu sayıdan sonra Ocak 1982 yayın hayatını “yaşamını şimdilik” yazısıyla bitirmiştir. Bu dergideki yazı konuları genellikle ormanlık politikası, ormanlık hukuku konularını; çok az da çevre-biyoloji-silvikültür ve ormanlık konularından oluşmaktadır. Bu on aylık dergiye katkı sağlayan yazarlar soyadı sırasına ve makale sayısına göre aşağıdaki gibi sıralanabilir: İbrahim Atay (1);Yalçın Anıl (3); Necdet Bulut (1); Yücel Çağlar (14); İsmail Çevik(1); Baki Duman (1); Öner Demirel (1); Süleyman Dingil (1); Celal Göydün (1); Süha ok (1); İsmet Öztunalı (1); Metin Sarıbaş (3); Tahsin Tokmanoğlu (2); H. Avni Usluoğlu (7); (Şekil 9).

Şekil 9. Ormanlığa Katkı Dergisi'nin İlk Sayısı

4. Diğer Dergiler

4.1. Orman Fakültesi Dergileri

4.1.1. Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi/Trabzon

İlk kez 1978 yılında yayın hayatına başlayan bu dergi kısa bir süre sonra yayın hayatından çekilmiştir

4.1.2. Bartın Orman Fakültesi Dergisi/Bartın

1997 Yılında yılda iki sayı ile yayın hayatına başlayan dergi başarı ile yayın hayatını sürdürmektedir. Editörlüğü tarafımdan yapılan bu dergi 'Ulusal hakemli dergi' statüsüne girme uğraşı içindedir.

4.1.3. Artvin Orman Fakültesi Dergisi/Artvin

Yayın hayatına Kafkas Üniversitesi bünyesinde iken 2000 yılında başlayan bu dergi günümüzde yeni kurulan Artvin Üniversitesi'nde yayın hayatını sürdürmektedir.

4.1.4. S.D.Ü. Orman Fakültesi Dergisi/Isparta

2000 Yılında yayın hayatına başlayan bu dergi CAB Abstract ve Ulakbim tarafından taranmakta, yayın hayatını başarı ile sürdürmektedir.

4.1.5. Kastamonu Orman Fakültesi Dergisi/Kastamonu

2001 yılında Gazi Üniversitesi bünyesinde iken yayın hayatına başlayan bu dergi günümüzde yeni kurulan Kastamonu Üniversitesi'nde yayın hayatını sürdürmektedir.

4.1.6. Düzce Orman Fakültesi Dergisi/Düzce

Abant İzzet Baysal Üniversitesi bünyesinde 2005 yılında yayın hayatına başlayan bu dergi yeni kurulan Düzce Üniversitesi'nde yayın hayatını sürdürmektedir.

4.2. Ormanlık Araştırma Enstitüleri Dergileri

Araştırma Enstitülerimizin dergileri de ormanlık dergileri arasında çok önemlidirler. Özellikle uygulamalı araştırmalara dayalı oldukları için ormanlık eğitime katkıları büyüktür. Araştırma enstitülerinde teknik bültenler ve diğer yayınlar formatlarında başkaca yayınlar da yapılmaktadır(Öktem 1987).

4.2.1. Ormanlık Araştırma Enstitüsü Dergisi/Ankara

Türkiye'nin en eski araştırma kuruluşu olan Ormanlık Araştırma Enstitüsünde yapılan araştırmaları ve araştırma ile ilgili diğer çalışmaları sonuçları ile dile getiren yayınlar başlıca "Teknik Bülten Serisi", "Teknik Rapor Serisi" ve "Muhtelif Yayınlar Serisi" adlarında yapılmaktadır. Bunların dışında Ormanlık Araştırma Enstitüsü dergisi yayınlanmakta olup Ormanlık Araştırma Enstitüsü Dergisinin ilk sayısı 1954 yılında merhum Macit Gülçur'un ilk yazısıyla yayınlanmıştır. Bu Önemli ormanlık dergisi günümüze değin yayını yılda iki sayı ile sürdürmektedir(Öktem ve ark., 1985).

4.2.2. Kavak ve Hızlı Gelişen Orman Ağaçları Araştırma Enstitüsü Dergisi/İzmit

İlk kez 1976 yılında yayın hayatına başlayan bu dergi yılda iki sayı ile yayın hayatını sürdürmektedir. Bu derginin kapak düzeni tarafımdan hazırlanmış, daha sonra da derginin yayın kurulunda görev alınmıştır. Bu dergi "Ulakbim" tarafımdan taranmaktadır

4.2.3. Batı Akdeniz Ormanlık Araştırma Enstitüsü Dergisi

1995 yılında yayın hayatına başlayan Batı Akdeniz Ormanlık Araştırma dergisi "Ulusal hakemli dergi" statüsüne girmiş olup araştırma enstitüleri dergileri içinde en başarılı dergi olarak görülmektedir. Bu dergi aynı zamanda "Ulakbim" tarafından taranmaktadır.

4.2.4. Batı Karadeniz Ormancılık Araştırma Enstitüsü Dergisi

1952 Yılında Bolu Orman Araştırma İstasyonu olarak kurulan ve Ankara Ormancılık Araştırma Enstitüsü'ne bağlı olarak çalışmalarını sürdüren bu en eski araştırma kurumu 1992 tarihinde bölgesel araştırma enstitüsü statüsüne yükseltilmiştir. Batı Karadeniz Ormancılık Araştırma Enstitüsü Dergisi 1998 yılından beri yayın hayatını sürdürmektedir.

4.2.5. Güneydoğu Anadolu Ormancılık Araştırma Enstitüsü Dergisi

2000 Yılında yayın hayatına başlayan bu dergi zaman zaman "Ulakbim" tarafından taranmaktadır

4.2.6. Ege Ormancılık Araştırma Müdürlüğü Dergisi

2005 yılında yayın hayatına başlayan dergi kavakçılık başta olmak üzere muhtelif ormancılık konularında makaleler yayınlamaktadır.

4.2.7. Doğu Anadolu Ormancılık Araştırma Müdürlüğü Dergisi

Zaman zaman "Ulakbim" tarafından taranan bu dergi hakkında sağlıklı bilgi edinilememiştir.

4.2.8. Doğu Karadeniz Ormancılık Araştırma Enstitüsü Dergisi

1997 yılında yayın hayatına başlayan bu dergi kimi zaman "Ulakbim" tarafından taranmaktadır.

4.2.9. İç Anadolu Ormancılık Araştırma Dergisi

Merkezi ormancılık araştırma enstitüsünden bağımsız ormancılık araştırma enstitüsüne geçildikten sonra bu dergi çıkarılmaya başlanmıştır.

4.2.10. Orman Ağaçları ve Tohumları Islah Araştırma Müdürlüğü Dergisi

Kurulduğu yıldan itibaren orman ağaçlarının ıslahı, gen koruma çalışmaları ve tohum teknolojisi konularında başarılı çalışmalar yapmakta olan bu ormancılık kuruluşumuzun dergisinin ilk sayısı 2000 yılında yayınlanmaya başlamış olup yayınına başarı ile sürdürmektedir (Şıklar, 2000).

4.3. Sivil dergiler

4.3.1.Orman Mühendisleri Odası Dergisi

Orman Mühendisleri Odası dergisi odanın yayın organı olarak 1962 yılından beri düzenli olarak aylık periyodik dergi statüsünde yayınına sürdürmektedir. Orman ve av dergisinden sonra en başarılı ve uzun soluklu dergi olarak nitelendirilebilmektedir.

4.3.2. Orman ve Av

Bu dergi ayrıntılı olarak yukarıda irdelenmiştir.

4.3.3.Yeşil Ufuk

1959 yılında yayın hayatına atılan bu ormancılık öğrenci dergisi 1967 yılına değin yayın hayatını sürdürmüştür. Orman Fakültesi Öğrenci Derneği tarafından yayınlanan bu dergi Orman Genel Müdürlüğü tarafından finanse edilmiştir.

4.3.4. Defne

Orman Muhafaza Memurları Derneği ve Vakfı tarafından 1970 yılından beri yayınlanan ormancılık dergisidir.

4.3.5. Yeşil Türkiye Ormancılar Derneği Dergisi

Orman Mühendis muavinlerin çıkardığı 2 aylık ormancılık meslek dergisidir. Yeşil Türkiye Ormancılar Derneği 1950 yılında kurulmuştur. Bu derginin 1951 yılından beri yayınıını sürdürdüğü bilinmektedir.

4.3.6. Tabiat ve İnsan

Türkiye Tabiatını Koruma Derneği tarafından 1966 yılından beri yayınlanan bu değerli dergi üç aylık periyotlarla yayın hayatını sürdürmektedir.

4.3.7. Orman Dergisi

Orman Bakanlığı tarafından 1992 yılında aylık olarak çıkarılan bu dergi daha çok o dönemdeki Orman Bakanlığının çalışmalarını konu almıştır. Ancak daha sonraları yayınıını sürdürememiştir.

4.3.8. Ağaçkakan

İzmir'deki yeşillerin(Yeşil hareketin) Yüksek Orman Mühendisi Yusuf Savaş EMEK'in koordinatörlüğünde yayınlanan (1992 yılında) bu dergide Alev Çamsarı, Nesrin Timur ,Timur Daniş gibi ünlü çevrecilerin yer aldığı bu dergi ne yazık ki bir yıl sonra yayın hayatı sona ermiştir.

4.3.9. Çevre ve Ormancılık

İlk sayısı 1985 yılı Ocak-Şubat aylarında sayın Yücel ÇAĞLAR' ın yöneticiliğinde yayınlanan bu iki aylık dergi "Ormancılık-Doğa-Çevre Koruma" dergisi olarak 4 yıl yayın hayatını başarı ile sürdürmüş önemli bir dergidir. 2 yazı ile tarafımdan katkı sağlanmıştır.

4.3.10. Ormancılığa Katkı

Bu dergi bulgular bölümünde ele alınmıştır.

4.3.11. Halkın Ormanı

Orman yüksek mühendisi Y. Savaş EMEK ve arkadaşları tarafından çıkarılan bu dergi fazla uzun ömürlü olamamıştır.

4.3.12. Orman Teknikerleri Derneği Dergisi

Orman Teknikerleri Derneği tarafından 2 aylık dergi olarak 1986 yılında yayın hayatına başlayan bu dergi doksanlı yıllara değin yayınıını sürdürmüştür.

Sonuç ve Öneriler

Ormancılık mesleğine ilişkin sivil dergilerin çok az ve cılız olması büyük bir eksiklik olarak görülmektedir. Tüm ormancılık dergileri konular itibarıyla ele alındıklarında evrim (evolüsyon) konusunda tek bir yayına bile rastlanılmamaktadır. Özellikle ele alınan sivil dergilerde ormancılık politikası konularının ve silvikültür-ağaçlandırma konularının öne çıktığı görülmektedir.

Özellikle ülkemiz ormancılığının miladı sayılan Orman Genel Müdürlüğü'nün kuruluş yıllarından itibaren sayıları günden güne artan ormancılık dergilerinin ormancılık kamuoyu oluşumunda; ormancılık politikalarının saptanmasında; ormancılık eğitiminde ve ormancılık araştırmalarında işlevinin çok büyük olduğu rahatlıkla söylenebilir. Oysa globalleşen dünyada kitle iletişim araçlarının akıl almaz gelişimiyle ve özellikle internet ortamının sağladığı olanaklarla artık klasik anlamda dergiciliğin öneminin kalmadığı savunulabilir. Günümüzde artık elektronik dergiler daha öne çıkmaktadır. Artık gelecekte ormancılıkla ilgili dergilerin de elektronik ortamda yerini alacağı kuşkusuzdur.

Ele alınıp incelenen ormancılık dergilerinin ormancılık eğitiminde önemli işlevleri olmuştur ve gelecekte de olabilecektir. Bu bakımdan ormancı çalışanları tarafından bağımsız "Uluslararası Hakemli Ormancılık Dergisi" yayımlamalarının hedeflenmesi gerektiğine inanıyoruz.

Kaynaklar

- Anonymous, 1953. Systeme de la Classification Décimale D'Oxford pour Les Sciences Forestieres (Version Française. Ecole Nationale des Eaux et Forets, Nancy France.
- Anonim, 1999. Ormancılığımızda yeniden yapılanma. Orman ve Av Dergisi sayı 6, Ankara., s.5,
- Anonim, 2000. Fakültelerimiz. Orman ve Av Dergisi sayı 4, Ankara, s.21- 22,
- Görcelioğlu, E. 2000. 50.Yılıni kutladığımız İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi dergilerine ilişkin bir değerlendirme. İ.Ü.Orman Fakültesi Dergisi Seri B, Cilt 50, Sayı 2., İstanbul, s.23- 33
- Keseroğlu, H.S. 1988. Kataloglama Kuralları: Örnekleri ile Anglo-Amerikan Kataloglama Kuralları. İ.Ü.Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul.
- Öktem, E. Ö.S.Erkuloğlu, M. Sevimsoy 1985. Ormancılık Araştırma Enstitüsü yayın katalogu. Ormancılık Araştırma Enstitüsü Muhtelif yayınlar Serisi No.44, Ankara.
- Öktem, E.1987.Ormancılık Araştırma Enstitüsü Çalışmaları. Ormancılık Araştırma Enstitüsü Muhtelif Yayınlar Serisi No 51, Ankara.
- Saraçoğlu, G. 2001. Tüketen mi, yoksa üreten üniversite mi? Cumhuriyet Bilim-Teknik Dergisi sayı 727, İstanbul s.16,
- Sarıbaş, M. 1997. Meslek yüksekokullarında verimlilik. Kalkınmada Anahtar Verimlilik Dergisi, MPM yayını sayı 9, Ankara, s.8- 22
- Sarıbaş, M. 2001. Çağdaş ormancılık eğitimi. I.Ulusal Ormancılık Kongresi Tebliği, Ankara, s. 267 -276
- Şıklar, S. 2000. Başlariken. Orman Ağaçları ve Tohumları Islah Araştırma Müdürlüğü Dergisi sayı 1, Ankara, s. 1.
- Ungan, K. 1972. Memleketimizde orman mühendisliği eğitimi. Türkiye Orman Mühendisliği IV. Teknik Kongresi tebliği, Ormancılıkta Eğitim, Öğretim ve Araştırma. Ankara, 21s.

TEKNİK GEZİLERİN ORMAN MÜHENDİSLİĞİ VE PEYZAJ MİMARLIĞI BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN BAZI KONULARDAKİ DÜŞÜNCELERİ ÜZERİNE ETKİSİ

Cihan Erdönmez¹ İ. Müge Özgüç Erdönmez² Nilüfer Kart² H. Tezcan Yıldırım¹

¹ İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Ormancılık Politikası ve Yönetimi Anabilim Dalı 34473 Bahçeköy/İstanbul

² İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Planlama ve Tasarımı Anabilim Dalı
34473 Bahçeköy/İstanbul

Özet

Bu araştırma, Orman Fakültelerinde yapılmakta olan ve eğitim-öğretim programının bir parçası haline gelmiş bulunan teknik gezilerin öğrencilerin çeşitli konulardaki düşüncelerine ne şekilde etki ettiğini saptamak üzere yapılmıştır.

Bu amaçla, 2005–2006 öğretim yılında Orman Mühendisliği ve Peyzaj Mimarlığı Bölümleri teknik gezilerine katılan toplam 146 öğrenciye, teknik gezi öncesinde ve sonrasında aynı sorulardan oluşan anket uygulaması yapılmış ve verilen yanıtlar karşılaştırılmıştır. Elde edilen sonuçlar göstermektedir ki, teknik gezi pek çok önemli konuda öğrencilerin düşüncelerinde değişikliğe yol açmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Orman Fakültesi, teknik gezi, öğretim, orman mühendisliği, peyzaj mimarlığı.

Abstract

This research aims to determine the effects of excursions, which have been an important part of educational programmes of Forestry Faculties, on students' opinions related with various issues.

For this aim, 146 students, who participated in excursions of Forest Engineering and Landscape Architecture Programmes in 2005-2006 educational years, were interviewed before and after excursions. The results show that, the excursions changed students' opinions on many important issues.

Keywords: Forestry Faculty, excursion, education, forestry engineering, landscape architecture.

1. Giriş

Ormanlarla insanlar arasındaki ilişkiler yüzyıllar boyunca çeşitli evrelerden geçmiştir. Önceleri, insanlar için yalnızca barınma ve beslenme alanı olarak anlam taşıyan ormanlar, zamanla çok daha fazla ve çok daha çeşitli işlevlere sahip olmuştur (Özdönmez ve ark., 1996). İşlevlerdeki bu çeşitlenme, insanlarla orman kaynakları arasındaki ilişkinin profesyonelce yönetilmesi gereğini ortaya çıkarmış, böylelikle ormancılık etkinliği şekillenmeye başlamıştır. Paralel olarak, uzman ormancılara olan gereksinim doğrultusunda, 19. yüzyılın ilk yarısından itibaren özellikle Avrupa'da olmak üzere dünyanın çeşitli ülkelerinde ormancılık okulları kurulmaya başlanmıştır. 1816 yılında Almanya'da Cotta Usta Okulunun orman koleji haline dönüştürülmesi, 1825 yılında da Fransa Nancy'de orman okulunun açılması bu alandaki ilklerdir (Shirley, 1952). Türkiye'de de ormancılık okullarının geçmişi 1857 yılına kadar uzanmaktadır ve günümüzde bu okullar Orman Fakülteleri haline gelmiştir (Eraslan, 1989).

Orman Fakültelerindeki öğretim, esas olarak dört yıllık lisans programları aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Bunlar, Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği ve Peyzaj Mimarlığı programlarıdır. Bu öğretim, bir yandan öğretim yöntem ve tekniklerindeki hızlı değişimin bir sonucu olarak, diğer yandan da ilgili disiplinlerin değişen ve gelişen yapısına uyum

sağlayabilmenin bir gereği olarak sürekli kendini yenileyebilen bir nitelikte olmalıdır. Bu yenileme, öğretilen bilginin içeriğinde kendini göstermeli; ancak, bununla kalmayıp, öğretim ve bilgi paylaşımı yöntem ve tekniklerinde de hissedilebilmelidir. Bu noktada, geleneksel öğretim yöntemlerinin gözden geçirilmesi, başarılı ve başarısız yönlerinin ortaya konulması oldukça önemlidir.

Orman Fakültelerindeki geleneksel öğretim yöntemlerini beş ana başlık altında toplamak olanaklıdır(Ok ve Atıcı, 2006):

- a- Teorik dersler,
- b- Uygulamalar,
- c- Stajlar,
- d- Bitirme ödevleri,
- e- Teknik geziler.

Öğretimin ağırlığı teorik ders anlatımları ve uygulamalar üzerinde yoğunlaşmakta, bunları stajlar izlemektedir. Ancak, özellikle son yıllarda, stajların amacı doğrultusunda yapılıp yapılmadığı konusunda önemli kuşular bulunmaktadır. Teknik geziler ise, dört yıllık öğretim süresi boyunca, son yılın genellikle son günlerinde gerçekleştirilen ve yalnızca beş günlük bir öğretim etkinliği olarak planlanmaktadır.

Toplam öğretim süresi içerisinde kapsadığı zaman dilimi oldukça kısıtlı olmasına karşın, teknik gezilerin Orman Fakültelerinde gerçekleştirilen öğretim etkinlikleri içerisindeki rolünün çok daha büyük olduğu düşünülebilir. Özellikle, öğrencilerin mesleği ve ilgili kuruluşları tanımaları, çalışmaları yerinde görmeleri ve temel sorunları kavramaları açısından teknik gezilerin önemi açıktır. Bununla birlikte, teknik gezilerin öğrencilerin bazı konulardaki düşünce ve yargıları üzerinde önemli değişimlere yol açtığı da söylenebilir.

Bu çalışmanın amacı, teknik gezilerin öğrencilerin bazı konulardaki düşünce ve yargılarındaki değişim üzerindeki etkisini ortaya koyabilmektir. Diğer bir deyişle, teknik gezilerin öğrencilerin hangi düşünce ve yargıları üzerinde ne yönde bir değişime yol açtığını ortaya koymak bu çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır.

2. Materyal ve Yöntem

2.1. Materyal

Araştırma konusuyla ilgili literatür yok denecek kadar azdır. 1960'lı yıllarda örneklerini gördüğümüz ekskürsion (teknik gezi) notlarını yayımlama uygulamasına (örn; Eliçin, 1964; Şad, 1969) günümüzde rastlanmamaktadır.

Araştırma İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesinde gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla, 2005-2006 öğretim yılı teknik gezileri gözlem etkinliği olarak alınmış; Orman Mühendisliği ve Peyzaj Mimarlığı bölümlerince gerçekleştirilen teknik gezilere katılan öğrenciler araştırma evreni olarak saptanmıştır.

2.2. Yöntem

Orman Mühendisliği bölümü öğrencilerine uygulanmak üzere 15 sorudan oluşan, Peyzaj Mimarlığı bölümü öğrencilerine uygulanmak üzere ise 20 sorudan oluşan anket formları hazırlanmıştır. Her iki anket formundaki ilk 15 soru ortak soru niteliğindedir. Bunlara ek olarak,

Peyzaj Mimarlığı Bölümü anket formuna beş soru daha eklenmiştir. Anket formlarındaki ilk beş soru bölümlerde gerçekleştirilen öğretim üzerinedir. Sonraki beş soru meslek, daha sonraki beş soruda öğrencilerle meslek arasındaki ilişkiler üzerine yoğunlaşmıştır. Yalnızca Peyzaj Mimarlığı Bölümü anket formunda yer alan son beş soru ise teknik geziye ilişkindir (Tablo 1 ve Tablo 2). Soruların her biri yargı ifade eden birer cümledir. Öğrencilere bu yargıya ne ölçüde katılıp katılmadıkları sorulmaktadır. Bunun için 1'den 5'e kadar seçenekler sunulmuştur ve 1 yargıya en güçlü katılımı, 5 yargıya en güçlü karşı çıkmayı sembolize etmektedir.

Ankette yer alan sorular öğrenciler tarafından teknik geziden önce ve teknik geziden sonra olmak üzere iki kez yanıtlanmıştır. Öğrencilere anketi iki kez yanıtladıklarını önceden söylenmemiş; ikinci kez yanıtladığı sırasında ilk yanıtlar gösterilmemiştir. Böylelikle, öğrencilerin sorulara verdikleri yanıtlar konusunda teknik gezinin herhangi bir etkisinin olup olmadığı anlaşılmasına çalışılmıştır. Anketler, Orman Mühendisliği Bölümünde 89, Peyzaj Mimarlığı Bölümünde 57 öğrenciye uygulanmıştır.

İstatistik analizlerin yapılmasında SPSS 11.0 paket programından yararlanılmış; gidiş ve dönüş yanıtları arasında anlamlı fark olup olmadığı Khi-Kare testiyle saptanmıştır.

3. Bulgular

3.1. Orman mühendisliği bölümü teknik gezisine ilişkin bulgular

Orman Mühendisliği Bölümü öğrencilerine uygulanan ankete ilişkin bulgular Tablo 1'de sunulmaktadır.

Sorulara verilen yanıtların oranlarındaki değişime genel olarak bakıldığında (okların yönü takip edilerek) (1) ve (2) yanıtlarında artış (4) ve (5) yanıtlarında ise azalış rahatlıkla görülebilmektedir. İstatistiksel olarak, beş soruya verilen yanıtların gidiş ve dönüş dağılımlarında en az %95 güven düzeyinde anlamlı fark saptanmıştır. Bunlar, (1.), (4.), (5.), (8.) ve (12.) sorulardır.

Birinci soru orman mühendisliği öğreniminin öğrencileri mesleğe hazırlayıp hazırlamadıklarına ilişkindir. Bu soruya (1) yanıtı verenlerin oranı gidişte %18 iken dönüşte %28,1'e yükselmiştir. (2) yanıtı %32,6'dan %37,1'e yükselmiş; buna karşılık, (5) yanıtı %7,8'den %1,1'e düşmüştür. Sonuç olarak, olumlu yönde bir değişim gözlenmektedir.

Dördüncü soru bölümdeki öğretim elemanı-öğrenci ilişkilerini konu almaktadır ve en çarpıcı fark bu soruda oluşmuştur. Gerçekten de, bu soruda (1) ve (2) yanıtı verenlerde ciddi bir artış yaşanırken (3), (4), ve (5) yanıtlarında keskin bir azalış gözlenmektedir. Şöyle ki, (1) yanıtı verenlerin oranı %11,2'den %33,7'ye, (2) yanıtı verenlerin oranı %29,2'den %34,8'e yükselmiş; (3) yanıtı verenlerin oranı %30,3'ten %23,6'ya, (4) yanıtı verenlerin oranı %16,9'dan %6,7'ye ve (5) yanıtı verenlerin oranı %12,4'ten %1,2'ye düşmüştür. Bu soruda da olumlu bir değişim gözlenmektedir.

Beşinci soru Orman Mühendisliği Bölümünün diğer üniversite bölümleri ile kıyaslanması üzerine kurgulanmış bir yargıya ilişkindir. Bu soruya (1) yanıtı verenlerin oranı %19,1'den %25,8'e, (3) yanıtı verenlerin oranı ise %13,5'ten %29,2'ye çıkmıştır. Buna karşılık, (5) yanıtı verenlerin oranı %27'den %7,9'a düşmüştür. (3) yanıtı olumlu ya da olumsuz bir anlam ifade etmediğinden, bu yanıtta artışa bakarak yorum yapmak olanaklı olmasa da, (1) ve (5) yanıtlarındaki değişime dayalı olarak bu soruya ilişkin yanıtlarda da teknik gezinin olumlu etkisini görmek olanaklıdır.

Sekizinci soru ormancılık mesleğinin toplumdaki saygınlığı üzerine odaklanmıştır. Bu soruya verilen yanıtlar gözden geçirildiğinde, (1) yanıtında dikkat çekici artış, (5) yanıtında ise azalış gözlenmektedir. (1) yanıtını verenlerin oranı %7,9'dan %22,5'e çıkarken (5) yanıtını verenlerin oranı %16,9'dan %3,4'e düşmüştür. Her ne kadar, (2) yanıtını verenlerin oranında da yaklaşık 5 puanlık bir azalma varsa da, bu azalmanın (1) yanıtını artıran bir azalma olduğu gözden kaçmamaktadır. Bu nedenle, teknik gezinin bu konuda da olumlu bir etki yaptığı görülmektedir.

Tablo 1. Orman mühendisliği bölümü öğrencilerine uygulanan ankete ilişkin bulgular

İFADELER	ANKETİN ZAMANI	SEÇENEKLER (%)					χ ²	P
		1	2	3	4	5		
1-Orman mühendisliği öğrenimi bizi mesleğe hazırlamaktadır.	DÖNÜŞ	28,1↑	37,1↑	30,3↑	3,4↓	1,1↓	11,324	<u>0,023</u>
	GİDİŞ	18↓	32,6↓	29,2↓	12,4↓	7,8↓		
2-Orman mühendisliği öğrenimi bizlere bir üniversite mezunundan beklenen nitelikleri kazandırmaktadır.	DÖNÜŞ	20,2↑	42,7↑	28,1	5,6↓	3,4↓	4,922	0,295
	GİDİŞ	16,9↓	34,8↓	28,1	11,2↓	9↓		
3-Orman Mühendisliği Bölümü öğretim kadrosu yeterlidir.	DÖNÜŞ	44,9↑	29,2↓	19,1↑	5,6↓	1,2↓	5,143	0,273
	GİDİŞ	39,3↓	33,6↓	13,5↓	6,8↓	6,8↓		
4-Orman Mühendisliği Bölümünde öğretim elemanı-öğrenci ilişkileri tatmin edicidir.	DÖNÜŞ	33,7↑	34,8↑	23,6	6,7↓	1,2↓	23,379	0
	GİDİŞ	11,2↓	29,2↓	30,3↓	16,9↓	12,4↓		
5-Orman Mühendisliği Bölümü Türkiye'nin önde gelen üniversite bölümlerinden biridir.	DÖNÜŞ	25,8↑	14,6↓	29,2↑	22,5↓	7,9↓	15,513	<u>0,004</u>
	GİDİŞ	19,1↓	15,7↓	13,5↓	24,7↓	27↓		
6-Ormancılık bugünün ve geleceğin önemli mesleklerinden biridir.	DÖNÜŞ	51,7↑	30,3↑	13,5↓	4,5↓	0↓	5,916	0,206
	GİDİŞ	47,2↓	22,5↓	21,3↓	5,6↓	3,4↓		
7-Ormancılık mesleği çalışma koşulları tatmin edicidir.	DÖNÜŞ	51,7↑	30,3↑	13,5↓	4,5↓	0↓	4,358	0,36
	GİDİŞ	5,6↓	14,6↓	34,8↓	19,1↓	25,9↓		
8-Ormancılık toplumun geneli tarafından saygı duyulan bir meslektir.	DÖNÜŞ	22,5↑	25,8↓	25,8↑	22,5↑	3,4↓	14,696	<u>0,005</u>
	GİDİŞ	7,9↓	30,3↓	23,6↓	21,3↓	16,9↓		
9-Ormancılık toplumun gereksinimleri ile doğrudan ilişkili bir meslektir.	DÖNÜŞ	58,4↑	30,3↑	10,1↓	1,2↓	0↓	7,315	0,12
	GİDİŞ	50,6↓	24,7↓	16,9↓	4,5↓	3,3↓		
10-Ormancılık mesleğinin izlerine ülkenin her noktasında kolaylıkla rastlanmaktadır.	DÖNÜŞ	49,4↑	32,6↑	13,5↓	3,4↓	1,1↓	5,186	0,269
	GİDİŞ	46,1↓	23,6↓	22,5↓	3,4↓	4,4↓		
11-Orman Mühendisliği Bölümünü seçtiğim için mutluyum.	DÖNÜŞ	32,6↓	27↑	24,7↑	10,1↓	5,6↓	6,043	0,196
	GİDİŞ	37,1↓	15,7↓	20,2↓	15,7↓	11,3↓		
12-Mezuniyet sonrası ormancılık mesleğini yapmayı düşünüyorum.	DÖNÜŞ	33,7↑	29,2↑	14,6↓	6,7↓	15,8↓	11,803	<u>0,019</u>
	GİDİŞ	32,6↓	12,4↓	18↓	19,1↓	17,9↓		
13-Ormancılığın bana uygun bir meslek olduğunu düşünüyorum.	DÖNÜŞ	36↑	29,2↑	13,5↓	9↓	12,3↓	1,217	0,875
	GİDİŞ	32,6↓	24,7↓	15,7↓	11,3↓	15,7↓		
14-Ormancılığın tüm ihtiyaçlarımı karşılayan bir meslek olduğunu düşünüyorum.	DÖNÜŞ	14,6↑	34,8↑	22,5↓	19,1↑	9↓	6,746	0,15
	GİDİŞ	13,5↓	21,3↓	28,1↓	18↓	19,1↓		
15-Mezuniyet sonrası Orman Fakültesinde lisansüstü öğrenim görmeyi düşünüyorum.	DÖNÜŞ	24,7↓	13,5↑	20,2↑	9↓	32,6↓	9,203	0,056
	GİDİŞ	30,3↓	4,5↓	10,1↓	11,2↓	43,9↓		

On ikinci soru, öğrencilerin mezuniyet sonrası ormancılık mesleğini yapıp yapmamalarına ilişkindir. Bu soruya (1) ve (2) yanıtını verenlerin oranında artış, (3), (4) ve (5) yanıtını verenlerin oranında azalış gözlenmiştir. Özellikle (2) yanıtında görülen %12,2'den %29,2'ye çıkış ile (4) yanıtında görülen %19,1'den %6,7'ye iniş dikkat çekici niteliktedir ve teknik gezinin bu konuda da olumlu bir etki yaptığı ortaya çıkmaktadır.

3.2. Peyzaj mimarlığı bölümü teknik gezisine ilişkin bulgular

Peyzaj Mimarlığı Bölümü öğrencilerine uygulanan ankete ilişkin bulgular Tablo 2’de yer almaktadır.

Orman Mühendisliği Bölümü anketine ilişkin bulguları gösteren Tablo 1’deki genel durum burada da karşımıza çıkmakta ve (1) ve (2) yanıtlarının oranında artış, (4) ve (5) yanıtlarının oranında ise azalış göze çarpmaktadır. Ancak, burada da istatistiksel olarak, yedi soruya verilen yanıtların gidiş ve dönüş dağılımlarında en az %95 güven düzeyinde anlamlı fark saptanmıştır. Bunlar (4.), (11.), (14.), (16.), (17.), (18.) ve (20.) sorulardır.

Dördüncü soru öğretim elemanı-öğrenci ilişkileri üzerinedir. Bu soruda (1) yanıtı verenlerin oranı %22,8’den %29,8’e, (2) yanıtı verenlerin oranı ise %29,8’den %52,6’ya yükselmiştir. Buna karşılık, (4) yanıtı verenlerin oranı %19,3’ten %7’ye, (5) yanıtı verenlerin oranı ise %7’de %0’a düşmüştür. Teknik gezinin bu açıdan olumlu bir etki yaptığı görülmektedir.

On birinci soru öğrencilerin peyzaj mimarlığı bölümünü seçtikleri için mutlu olup olmadıklarını anlamaya yöneliktir. Bu soruya (1) yanıtı verenlerin oranı %43,9’dan %56,1’e, (2) yanıtı verenlerin oranı ise %19,3’ten %29,8’e yükselirken, (4) yanıtı verenlerin oranı %14’ten %0’a, (5) yanıtı verenlerin oranı da %12,3’ten %1,8’e düşmüştür. Sonuç olarak teknik gezinin olumlu etkisi açıkça görülebilmektedir.

On dördüncü soru mezuniyet sonrası peyzaj mimarlığı yapmak düşüncesi üzerine kurgulanmıştır. Bu konuda da teknik gezinin oldukça önemli bir olumlu etki yaptığı gözlenmektedir. Şöyle ki, mezuniyet sonrası peyzaj mimarlığı yapmayı düşünenlerin oranı (1 ve 2 yanıtları toplamı) %59,6’dan %91,2 ye yükselmiştir. Yapmamayı düşünenlerin oranı ise (4 ve 5 yanıtları toplamı) %26,3’ten %3,6’ya gerilemiştir. Bu soruya verilen yanıtlarda da olumlu değişim görülmektedir.

On altıncı soru teknik gezinin yapılmasının gerekli görülüp görülmediğini anlamaya yöneliktir. Bu soru için verilen (1) yanıtında %52,6’dan %66,7’ye ve (2) yanıtında %17,5’ten %24,6’ya yükselme yaşanırken, (5) yanıtında %12,3’ten %0’a düşüş gerçekleşmiştir. Bu konuda da olumlu bir değişim izlenmektedir.

On yedinci soru yapılan teknik gezinin peyzaj mimarlığı mesleğine katkısı üzerinedir. Bu soruya verilen (1) ve (4) yanıtları sabit kalırken, (2) yanıtı verenlerin oranı %19,3’ten %36,8’e yükselmiş, (5) yanıtı verenlerin oranı ise %10,5’ten %0’a düşmüştür. Dolayısıyla, bu soruya verilen yanıtlarda da olumlu yönde bir değişimin olduğu görülebilmektedir.

On sekizinci soru teknik gezinin konu başlıkları ile ilgilidir. Bu soruya verilen (1) yanıtlarının oranı %33,3’ten %29,8’e, (2) yanıtlarının oranı ise %42,1’den %29,8’e düşmüştür. Diğer yandan, (4) yanıtlarının oranı %0’dan %8,8’e yükselmiş, (5) yanıtlarının oranı ise %3,5’ten %0’a düşmüştür. Oranlardan da görülebileceği gibi, konu başlıklarının yeterli olduğu düşüncesi (1 ve 2 yanıtları) teknik gezi sonrasında düşmüştür. Buna karşılık, yetersiz olduğu düşüncesinde (4 ve 5 yanıtları toplamı) artış görülmekte; ancak, yalnızca 5 yanıtında bir azalma izlenmektedir. Genel bir sonuç olarak, 5 yanıtlarındaki azalmaya karşın, teknik gezinin, teknik gezi konu başlıklarının yeterliliği konusunda olumsuz etki yaptığını söylemek hatalı olmayacaktır.

Yirminci soru ise teknik gezinin sosyal ilişkileri geliştirme konusundaki rolü üzerine kurgulanmıştır. Bu soruya verilen (1) yanıtlarının oranında oldukça yüksek bir artış (%31,6'dan %70,2'ye) yaşanmış, diğer tüm yanıtların oranında azalma görülmüştür. Bu sonuçlardan yola çıkarak, teknik gezinin sosyal ilişkileri geliştirme konusunda önemli bir pozitif etkisinin olduğu anlaşılabilir.

Tablo 2. Peyzaj mimarlığı bölümü öğrencilerine uygulanan ankete ilişkin bulgular

İFADELER	ANKETİN ZAMANI	SEÇENEKLER (%)					χ ²	P
		1	2	3	4	5		
1-Peyzaj mim. öğrenimi bizi mesleğe hazırlamaktadır.	DÖNÜŞ	33,3	36,8	24,6	5,3	0	1,434	0,838
	GİDİŞ	28,1	36,8	26,3	7	1,8		
2-Peyzaj mimarlığı öğrenimi bizlere bir üniversite mezunundan beklenen nitelikleri kazandırmaktadır.	DÖNÜŞ	15,8	49,1	21,1	14	0	3,764	0,439
	GİDİŞ	12,3	38,6	28,1	17,5	3,5		
3-Peyzaj Mimarlığı Bölümü öğretim kadrosu yeterlidir.	DÖNÜŞ	21,1	40,4	19,3	17,5	1,8	5,607	0,23
	GİDİŞ	14	36,8	26,3	12,3	10,5		
4-Peyzaj Mimarlığı Bölümünde öğretim elemanı öğrenci ilişkileri tatmin edicidir.	DÖNÜŞ	29,8	52,6	10,5	7	0	14,769	0,005
	GİDİŞ	22,8	29,8	21,1	19,3	7		
5-Peyzaj Mimarlığı Bölümü Türkiye'nin önde gelen üniversite bölümlerinden biridir.	DÖNÜŞ	17,5	31,6	28,1	19,3	3,5	6,068	0,194
	GİDİŞ	21,1	17,5	28,1	19,3	14		
6-Peyzaj mimarlığı toplumun geneli tarafından bilinen bir meslektir.	DÖNÜŞ	0	12,3	40,4	29,8	17,5	4,306	0,23
	GİDİŞ	0	5,3	29,8	36,8	28,1		
7-Peyzaj mimarlığı, işlendirme açısından, özel sektör ağırlıklı bir meslektir.	DÖNÜŞ	29,8	45,6	22,8	1,8	0	1,525	0,677
	GİDİŞ	21,1	47,4	28,1	3,5	0		
8-Peyzaj mimarlığı uygulamaları peyzaj mimarları tarafından yerine getirilmektedir.	DÖNÜŞ	0	26,3	45,6	26,3	1,8	3,663	0,454
	GİDİŞ	1,8	19,3	38,6	35,1	5,3		
9-Pey. mim. mesleğinin çalışma koşulları tatmin edicidir.	DÖNÜŞ	1,8	28,1	49,1	19,3	1,8	2,682	0,612
	GİDİŞ	1,8	26,3	40,4	24,6	7		
10-Peyzaj mimarlığı mesleğinin üyeleri örgütlü ve bir bütün halinde hareket edebilmektedir.	DÖNÜŞ	3,5	12,3	43,9	29,8	10,5	3,746	0,442
	GİDİŞ	0	14	40,4	26,3	19,3		
11-Peyzaj Mimarlığı Bölümünü seçtiğim için mutluyum.	DÖNÜŞ	56,1	29,8	12,3	0	1,8	14,722	0,005
	GİDİŞ	43,9	19,3	10,5	14	12,3		
12-Mezuniyet sonrası serbest peyzaj mimarlığı yapmayı düşünüyorum.	DÖNÜŞ	26,3	26,3	22,8	15,8	8,8	2,697	0,61
	GİDİŞ	33,3	26,3	17,5	8,8	14		
13-Mezuniyet sonrası kamu kuruluşlarında (Bakanlıklar, Yerel Yönetimler vb.) peyzaj mimarlığı yapmayı düşünüyorum.	DÖNÜŞ	12,3	15,8	22,8	26,8	22,8	1,455	0,835
	GİDİŞ	12,3	24,6	19,3	24,6	19,3		
14-Mezuniyet sonrası pey. mim. yapmayı düşünüyorum.	DÖNÜŞ	73,7	17,5	5,3	1,8	1,8	16,789	0,002
	GİDİŞ	52,6	7	14	14	12,3		
15-Mezuniyet sonrası mesleğimle ilgili lisansüstü öğrenim görmeyi düşünüyorum.	DÖNÜŞ	28,1	26,3	15,8	8,8	21,1	2,523	0,641
	GİDİŞ	31,6	15,8	14	14	24,6		
16-Teknik gezinin yapılması gereklidir.	DÖNÜŞ	66,7	24,6	7	1,8	0	12,179	0,016
	GİDİŞ	52,6	17,5	17,5	0	12,3		
17-Teknik gezinin pey. mim. mesleğine katkıları vardır.	DÖNÜŞ	49,1	36,8	10,5	3,5	0	10,125	0,038
	GİDİŞ	49,1	19,3	17,5	3,5	10,5		
18-Teknik gezinin konu başlıkları yararlıdır.	DÖNÜŞ	29,8	29,8	31,6	8,8	0	9,506	0,05
	GİDİŞ	33,3	42,1	21,1	0	3,5		
19-Yaptığınız/yapacağınız teknik gezi mezuniyet sonrası çalışma alanımı belirlemede etkilidir.	DÖNÜŞ	21,1	36,8	21,1	14	7	5,851	0,211
	GİDİŞ	15,8	21,1	28,1	19,3	15,3		
20-Teknik gezi sosyal ilişkileri geliştirmede etkilidir.	DÖNÜŞ	70,2	21,1	7	1,8	0	18,169	0,001
	GİDİŞ	31,6	43,9	15,8	3,5	5,3		

4. Tartışma

Gerek Orman Mühendisliği Bölümü gerekse Peyzaj Mimarlığı Bölümü teknik gezilerinin benzer biçimde etki gösterdiği tek konunun öğretim elemanı-öğrenci ilişkileri olduğu açıkça görülmektedir. Her iki teknik gezi de öğretim elemanı-öğrenci ilişkileri üzerinde olumlu yönde etki yapmıştır. Bu durum, bir yandan teknik gezinin yarattığı daha rahat iletişim ortamının doğal sonucu olarak yorumlanabilirken, diğer yandan teknik geziye kadar geçen dört yıllık öğretim sürecinde öğretim elemanı-öğrenci ilişkilerinin arzulanan düzeye ulaştırılmadığı şeklinde de yorumlanabilir ve her iki yorumun da doğruluk payının bulunduğunu söylemek fazlaca hatalı olmayacaktır.

Orman Mühendisliği Bölümü teknik gezisinin olumlu yönde etkilediği diğer konular “Orman mühendisliği öğrenimi bizi mesleğe hazırlamaktadır”, “Orman Mühendisliği Bölümü Türkiye’nin önde gelen üniversite bölümlerinden biridir”, “Ormancılık toplumun geneli tarafından saygı duyulan bir meslektir” ve “Mezuniyet sonrası ormancılık mesleğini yapmayı düşünüyorum” şeklinde ifadelerle dile getirilen yargılarla ilişkilidir. Bölüm öğrencileri, teknik gezi sonrasında kendilerini mesleğe daha hazır hissetmekte; Orman Mühendisliği Bölümünün diğer üniversite bölümleri arasında daha önemli bir yeri olduğunu düşünmekte; ormancılığın toplumun geneli tarafından saygı duyulan bir meslek olduğu düşüncesine daha fazla inanmakta; mezuniyet sonrası ormancılık mesleğini yapma konusunda daha istekli olmaktadır.

Peyzaj Mimarlığı Bölümü teknik gezisinin olumlu yönde etkilediği konular ise “Peyzaj mimarlığı bölümünü seçtiğim için mutluyum”, “Mezuniyet sonrası peyzaj mimarlığı yapmayı düşünüyorum”, “Teknik gezinin yapılması gereklidir”, “Teknik gezinin peyzaj mimarlığı mesleğine katkıları vardır” ve “Teknik gezi sosyal ilişkileri geliştirmede etkilidir” şeklinde ifadelerle dile getirilen yargılarla ilişkilidir. Buna karşılık, “Teknik gezinin konu başlıkları yeterlidir” yargısı üzerinde teknik gezinin olumsuz bir etki yaptığı saptanmıştır.

Bütün bu sonuçlar, araştırmaya konu bölümler açısından bazı önemli noktalara ışık tutmaktadır. Bunları şu şekilde özetlemek olanaklıdır:

1. Öğretim elemanı-öğrenci iletişimde arzulanan noktaya ulaşılmamıştır.
2. Öğrenciler okudukları bölümle ilgili yeterli bilgiye sahip değildirler.
3. Öğrencilerin mesleklerini tanıma konusunda yeterli olanaklarla donatılmadıkları görülmektedir.
4. Teknik geziler, öğretim sistemi içerisinde önemli işlevler üstlenen etkinliklerden biridir.

5. Öneriler

Teknik gezilerin öğretim sistemi içerisinde önemli bir yer tuttuğu açıkça görülmektedir. Bu saptamadan yola çıkarak, teknik gezilerin mutlaka devam ettirilmesi, sürelerinin olanaklar ölçüsünde uzatılması ve bunlardan daha önemlisi yalnızca dördüncü sınıflarla sınırlı tutulmayıp diğer sınıflara da yayılması gerekmektedir. Ek olarak, teknik gezileri uygulamalı eğitimin bütünleşik bir parçası olarak düşünmek ve uygulamalı eğitimi yeniden yapılandırmak gereklidir.

Ayrıca, teknik gezi organize etmenin olanaklı olmadığı durum ve zamanlarda, oluşan bu boşluğu, deneyimli meslek mensuplarını öğretim sisteminin içine katarak kapatmak düşünülebilir. Bu kapsamda, konferans, söyleşi vb. etkinlikler düzenlemek söz konusu olabileceği gibi, mesleğin önemli temsilcilerini derslere davet etmek yolu da göz önünde bulundurulabilir ki, bu noktada öğretim üyelerine önemli sorumluluklar düşmektedir.

Diğer yandan, öğretim elemanı-öğrenci iletişimini geliştirmenin yol ve yöntemleri üzerinde düşünülmelidir. Bununla birlikte, ilgi grupları ile daha etkin iletişim yöntemleri kullanmak yoluyla bağlar kurarak gerek öğretim elemanlarının gerekse öğrencilerin sosyal ilişkilerini güçlendirmenin gerekliliği gözden uzak tutulmamalıdır.

6. Kaynaklar

- Eliçin, G. 1964. İ.Ü. Orman Fakültesi Son Sınıf Öğrencileriyle Balıkesir Orman Başmüdürlüğü Mıntıkasında Yapılan Ekskürsiyon Notları. *İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi*, Seri B, Cilt 14, Sayı 1, sf. 115-126.
- Eraslan, İ. 1989. Türkiye’de Ormanlık Öğretim Kurumlarının Tarihsel Gelişimi. Ormanlık Eğitim ve Kültür Vakfı Yayın No: 1, İstanbul.
- Ok, K. ve Atıcı, E. 2006. İ.Ü. Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Programının Akreditasyonu Olanakları Üzerine Bir İnceleme. *İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi*, Seri A, Cilt 56/2, sf. 121-143.
- Özdönmez, M., İstanbullu, T., Akesen, A., Ekizoğlu, A. 1996. Ormanlık Politikası. İ.Ü. Orman Fakültesi Yayın No.: 435.
- Shirley, H.L. 1952. Forestry and Its Career Opportunities. Mc Grow-Hill Book Company, New York.
- Şad, H.C. 1969. Antalya Orman Başmüdürlüğü Mıntıkasında İ.Ü. Orman Fakültesi Son Sınıf Öğrencileriyle Yapılan Ekskürsiyondan Notlar. *İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi* Seri B, Cilt 19, Sayı 1, sf. 225-240.

STAJIN ORMANCILIK EĞİTİMİNDEKİ ÖNEMİ

Erdoğan ATMİŞ¹

H. Batuhan GÜNŞEN²

Rıza GÜLEÇ³

¹ Doç. Dr., ZKÜ, Bartın Orman Fakültesi, e-posta: doganatmis@hotmail.com

² Araş. Gör., ZKÜ, Bartın Orman Fakültesi, e-posta: batuhangunsen@hotmail.com

³ Orm. Yük. Müh., Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü, e-posta: rizagulec@hotmail.com

Özet

Eğitim, sadece okulda öğretim elemanları tarafından verilen derslerle sınırlı değildir. Tıp ve Mühendislik dallarında stajlar eğitimin önemli bir parçasıdır. Orman Fakültelerinin Orman Mühendisliği Bölümü öğrencilerinin 2. ve 3. öğretim yılları sonunda zorunlu olarak yapmakta olduğu stajlar, eğer amaca uygun olarak yapılırsa, öğrencinin eğitiminde önemli bir yer tutacaktır. Fakat deneyimler, stajların uygulanması sırasında önemli sorunlarla karşılaşıldığını ve stajlarda istenilen başarı düzeyine ulaşılamadığını ortaya çıkarmaktadır.

Staj sırasında yaşanan sorunların çözümlenmesi ve ormancılık eğitiminde stajların daha etkili bir hale getirilmesini amaçlayan bu çalışma çerçevesinde; altı farklı orman fakültesinin 3. ve 4. sınıflarında okuyan öğrencileri ve beş ilde bulunan ormancılık örgütü personeli ile iki farklı tür anket yapılmıştır. Bu anketlerden elde edilen bilgiler yüzde yöntemiyle ve çizelgeler yardımıyla analiz edilmiş, staj sorunlarının çözümü ve daha etkin hale getirilmesi için yapılması gerekenler yer seçimi, staj olanakları, stajın niteliği ve kurumsal yapı başlıkları altında değerlendirilmiştir. Öğrenciler ile ormancılık örgütü çalışanlarının bakış açılarındaki farklılıklar ortaya konulmaya ve yorumlanmaya çalışılmıştır.

Sonuç olarak, Türkiye’de ormancılık eğitiminin günün koşullarına ve çağdaş ormancılık anlayışına uygun hale getirilmesi için; staj sisteminde yapılması gereken değişikliklere ilişkin öneriler ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Orman, orman mühendisliği, orman mühendisliği eğitimi, orman fakülteleri, ormancılık örgütü, staj.

1. Giriş

Ulusal ormancılık politikası amaçlarına ulaşabilmek için yapılması hedeflenen etkinliklerin bilimsel bir şekilde, çağdaş ormancılık ilkelerine uygun biçimde yürütülmesi için evrensel bilgilerin yanında her ülkenin koşul ve gerçekleri ile de donatılmış insan kaynaklarına ihtiyaç vardır (Gümüş, 2004). Ormancılık mesleğine donanımlı insanları kazandırabilmek için eğitimin tüm boyutlarıyla birlikte ve günün şartlarına göre düzenlenmesi gerekir.

Eğitim, sadece okulda öğretim elemanları tarafından verilen derslerle sınırlı değildir. Tıp ve Mühendislik dallarında stajlar eğitimin önemli bir parçasıdır. Orman fakültelerinin orman mühendisliği bölümü öğrencilerinin 2. ve 3. öğretim yılları sonunda zorunlu olarak yapmakta olduğu stajlar, eğer amaca uygun olarak yapılırsa, öğrencinin eğitiminde önemli bir yer tutacaktır. Fakat deneyimler, stajların uygulanması sırasında önemli sorunlarla karşılaşıldığını ve stajlarda istenilen başarı düzeyine ulaşılamadığını ortaya çıkarmaktadır.

Stajın bir yandan öğrenciler diğer taraftan staj yerleri yöneticiler için bir külfet olarak görüldüğü (Özkan, 1984), staj döneminde öğrencinin yıl içinde gördüğü teorik bilgilerin uygulamaya nasıl aktarıldığını görmesi ve öğrenmesinin amaçlandığı, fakat yapılan stajların bu amaca uygun olmadığı (Ata, 1990), stajın bir formalite olarak görüldüğü ve fakülteler ile ormancılık örgütü arasında stajı daha etkin hale getirecek düzenlemelerin yapılmadığı (Çelik, 1990), staj sırasında barınma, beslenme ve sağlık sorunlarını aşmak için çabalayan öğrencilerin başlarında eğitici bir rehber olmaması nedeniyle orman şefinin, zamanı ve ilgisinin esiri oldukları, yevmiye alamadıkları

(Tanyel, 1990), stajların amaca uygun hale getirilemediği (Eryılmaz, 1993), stajın ciddi olarak yaptırılmadığı (Atmış, 2001), özellikle 1980'den sonra darboğaza girildiği, günlük staj ücretinin dondurulduğu, ormancılık örgütünün belirli bir staj stratejisinin bulunmadığı, uygulama birimlerinin staja gereken özeni göstermediği (Boydak, 2004) çeşitli yazarlar tarafından ifade edilmektedir.

Stajların etkisizleşmesiyle birlikte öğrencinin fakülte ortamından tamamen yabancı olduğu teşkilat ortamına gittiğinde bu ortama uyum sağlayamadığı, zorluk çektiği izlenmiştir (Özkan, 1984). Mesleğe yeni başlayan bir orman mühendisinin yaşayacağı uyum sorununu aşabilmesi için, staja gereken önemin verilmesi gerekmektedir. Bu çalışma hem ormancılık örgütünün hem de fakültelerin gündemine pek gelmeyen staj konusuna dikkat çekmek amacıyla yapılmıştır. Mevcut durumu ortaya koymak için; konunun iki önemli ilgi grubu olan orman mühendisliği bölümü öğrencileri ile ormancılık örgütü çalışanları seçilmiştir. Bu gruplardan bilgi toplamak için anket tekniğine başvurulmuştur. Çalışmada anketlerden elde edilen bilgiler ışığında; staj için yer seçimi, staj olanakları, stajın niteliği ve kurumsal yapı başlıklarına yer verilmiştir.

2. Materyal ve Yöntem

Bu çalışmada öncelikle genel anlamda staj ve ormancılıkta staj konuları araştırılmış, literatürde ormancılıkta staj hakkında az sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Bu çalışmaların ormancılıkta stajı inceleyen çalışmalardan çok, farklı konuları inceleyen, fakat içinde staj konusuna da yer veren çalışmalar olduğunu söylemek mümkündür.

Araştırma verileri 6 farklı fakültede öğrencilerle yapılan 28 kapalı ve 3 açık uçlu soru ile 5 ilde ormancılık örgütü çalışanlarıyla yapılan 18 kapalı ve 1 açık uçlu sorudan oluşan iki farklı anket yardımıyla elde edilmiştir. Anketlerde denek özelliklerinden, staj yeri seçimi, staj olanakları, stajın kurumsal yapısı, stajdan beklentilere uzanan çeşitli sorular yer almıştır. Sorular ormancılık eğitiminde staj konusunu tüm yönleriyle değerlendirecek şekilde hazırlanmıştır. Bartın Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü 4. sınıfından 40 öğrenciyle deneme anketi yapılmıştır. Anket sorularındaki eksiklikler bu denemeden sonra giderilmeye çalışılmıştır.

Çizelge1. Deneklerin genel özellikleri.

ÖĞRENCİ	Sayı	Yüzde	PERSONEL	Sayı	Yüzde
Fakülte			Şehir		
Bartın	80	19.05	Antalya	34	16.11
Çankırı	27	6.43	Bursa	36	17.06
Isparta	83	19.76	Eskişehir	17	8.06
İstanbul	69	16.43	İstanbul	34	16.11
Kastamonu	68	16.19	Kastamonu	90	42.65
Trabzon	93	22.14			
Sınıf					
3. Sınıf	188	44.76			
4. Sınıf	232	55.24			
Cinsiyet			Cinsiyet		
Bay	327	77.86	Bay	176	83.41
Bayan	93	22.14	Bayan	35	16.59
TOPLAM	420	100.00	TOPLAM	211	100.00

Hem staj yapmış olan öğrencilerle, hem de staj yaptıran kurumun çalışanlarıyla yapılan anketler konuya iki farklı açıdan yaklaşılmasını sağlamıştır. Anketlerin yapıldığı iller, fakülteler, cinsiyet gibi bilgiler Çizelge 1’de verilmiştir. Fakülteler arasında öğrenci sayısında Çankırı Orman Fakültesi’nde ortaya çıkan farkın nedeni; bu fakültede sadece 3. sınıf sonunda staj yapılması nedeniyle, staj yapmış öğrencilerin sadece dördüncü sınıflarda bulunması ve sadece bu öğrencilerle anket yapılabilmesidir. Personel (ormancılık örgütü çalışanları) anketinde Kastamonu 90 denekle ağırlık kazanmıştır. Öğrencilerin %22.14’ü, personelin %16.59’u bayandır.

Anketler 1 Ekim-30 Kasım 2007 tarihleri arasında yapılmıştır. Anketler, fakültelerde öğretim üyeleri tarafından staj yapmış olan öğrencilere, ormancılık örgütünde ise o kurumda çalışan orman mühendisleri tarafından^(*) mühendis, şef, müdür, bölge müdürü vb. düzeyindeki çalışanlara uygulanmıştır. Personel anketinde ağırlığı Orman Genel Müdürlüğü’ne bağlı taşra birimleri oluşturmuştur. Fakat çevre ve orman il müdürlükleri ve ormancılık araştırma müdürlükleri çalışanlarıyla da görüşülmüştür. Deneklerin yaklaşık yarısı şef, müdür yardımcılığı veya müdür gibi idari sorumluluklara sahiptir, diğer yarısı ise yönetim kademelerinde olmayan bölge müdürlüğü, şube veya işletme müdürlüğü bünyesinde çalışan orman mühendislerinden oluşmaktadır (Çizelge 2).

Çizelge 2. Ormancılık örgütü personelinin görevleri.

GÖREV	Sayı	Yüzde
Orman Mühendisi, şube mühendisi, işletme mühendisi	105	49.76
Orman işletme şefi	71	33.65
Orman işletme müdür yardımcısı	10	4.74
Orman işletme müdürü	7	3.32
Şube müdürü (DKMP, Kadastro, ORKÖY, Planlama, Silvikültür vb.)	13	6.16
Orman bölge müdür yardımcısı	3	1.42
Orman bölge müdürü	2	0.95
TOPLAM	211	100.00

3. Bulgular ve Tartışma

3.1. Yer Seçimi

Öğrencilerin yarısı (birinci stajda %50.71, ikinci stajda %47.92) staj yerini seçmede, yaşadığı yere veya yanında kalabileceği bir tanıdığına yakınlığı en önemli ölçüt olarak almaktadır. Mesleki uygulamaların yoğun olduğu yerleri tercih edenler birinci stajda %12.86, ikinci stajda da %20.31’lik oranlarda kalmaktadır. Staj yeri seçiminde naylon staja (gerçekte uygulanmayıp kağıt üzerinde kalan staj) izin veren yerleri seçenler birinci stajda %4.76, ikinci stajda 5.21’le azımsanamayacak bir orandadır. Bu durum “Naylon Staj” adlı sorgulanması gereken bir olguyu gündeme getirmektedir.

Naylon staj olgusu, öğrencilerin staj yerinde geçirdikleri süre ile birlikte değerlendirildiğinde, öğrencilerin zorunlu staj süresinin çok azını staj yerinde geçirdiği ortaya çıkmaktadır. Öğrencilerin sadece %45.48’i staj süresinin %81’inden fazlasını staj yerinde geçirdiğini belirtmektedir.

(*) Bartın dışındaki fakültelerde anket formlarının doldurulmasında, Yrd. Doç. Dr. Ahmet Tolunay, Doç. Dr. Sezgin Özden, , Yrd. Doç. Dr. Ahmet Sivacioğlu, Doç. Dr. Devlet Toksoy ve Yrd. Doç. Dr. Cihan Erdönmez yardımcı olmuşlardır. Ormancılık örgütünde ise orman mühendisleri; Dr. Mehmet Ali Başaran, Kemalettin Geldi, Rıza Kamek ve Ömer Furtun anketin yapılmasını sağlamıştır. Kendilerine teşekkürlerimizi sunarız. Ayrıca katkılarından dolayı Prof. Dr. İsmet Daşdemir’e teşekkür ederiz.

Öğrencilerin staj süresinin %81'inden fazlasını staj yerinde geçirdiğini düşünen personel oranı ise sadece %9.48'dir. Personelin %90.52'si öğrencilerin staj yerinde geçirdiği sürenin çok daha kısa olduğunu düşünmektedir. Örneğin öğrencilerin staj süresinin ancak %0-10'unu staj yerinde geçirdiğini düşünen personelin oranı %16.11'dir.

Yer seçiminde etkili olan bir diğer husus öğrencinin çevresidir. Öğrencilerin %52.38'i staj yerini seçerken çevresinden etkilenmediğini söylerken, %20.24 aile ve yakın çevresi, %13.81 okuldaki öğretim elemanları, %8.33 okul arkadaşları, %5.24'de ormancılık örgütü çalışanları tarafından yönlendirildiğini belirtmektedir.

Ormancılık örgütü personeli öğrencilerin staj yerlerini seçerken bilinçli olmadığını düşünmektedir. Personelin sadece %14.69'u öğrencilerin staj yapacağı birimi bilinçli olarak seçtiğini belirtmektedir. %61.14'ü öğrencilerin bu konuda kısmen bilinçli olduğunu, %24.17'si de bilinçsiz olduğunu söylemektedir.

Staj yeri seçiminde genellikle Orman Genel Müdürlüğü'ne bağlı orman işletme müdürlükleri tercih edilmektedir. Öğrencilerin %78.33'ü birinci stajda, %77.60'ı da ikinci stajda Orman Genel Müdürlüğü'ne bağlı birimleri seçmiştir. Diğer ormancılık kurumlarına ait birimler staj için çok düşük oranlarda tercih edilmiştir. Bunda bu kurumların staj için düşük kontenjana sahip olmalarının yanı sıra, orman işletme müdürlüklerinin klasik anlamda ormancılığın yapıldığı yer olarak görülmesi ve tercih edilmesi etkili olmuş olabilir. Isparta, İstanbul ve Trabzon'da, fakülte staj yapma olanağı sağlandığı için staj yapılan yerler arasında fakülte tercihi %10.94'lük bir orana ulaşmıştır (Çizelge 3).

Çizelge 3. Staj yapılan kurumların dağılımı.

Staj Yeri	I. Staj		II. Staj	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Orman Genel Müdürlüğü	329	78.33	149	77.60
Orman Köy İlişkileri Genel Müdürlüğü	10	2.38	5	2.60
Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Md.	16	3.81	4	2.08
Doğa Koruma ve Milli Parklar Gen. Md.	9	2.14	3	1.56
Araştırma müdürlükleri	4	0.95	2	1.04
Amenajman heyeti	0	-	0	-
Kadastro komisyonu	0	-	0	-
Devlet orman fidanlığı	9	2.14	3	1.56
Özel sektör	15	3.57	5	2.60
Fakülte	28	6.67	21	10.94
TOPLAM	420	100.00	192	100.00

3.2. Staj Olanakları

Öğrencilerin %90'ı ilk stajı sırasında, %84.90'ı da ikinci stajı sırasında kendi evinde veya bir yakınının evinde kaldığını belirtmiştir. İlk stajı sırasında ücretli veya ücretsiz olarak ormancılık örgütü misafirhanesinde kalanlar %5.71'dir. Bu oran ikinci stajda %8.85'dir. Bu rakamlardan anlaşılacağı gibi öğrencilerin staj yeri seçiminde barınma olanakları önemli rol oynamaktadır. Öğrenci yaşadığı yer veya bir yakınının bulunduğu yeri tercih etmektedir. Birinci staj ile ikinci staj arasındaki farklılaşma fakültelerdeki iki stajın aynı yerde yapılamayacağı şartından kaynaklanmaktadır. Öğrencilerin çoğunluğu olanak buldukları takdirde stajını yaşadığı yerde yapma eğilimindedir. Ormancılık örgütünün misafirhanelerinde kalma olanağı olduğu halde, bir

başka yere gitmek istememelerinin temelinde staj maliyetinin artması korkusu yatmaktadır. Konaklama ve beslenme masrafları öğrencilerin gözünü korkutmaktadır.

Öğrencinin staj giderlerini hafifletecek en önemli olanak staj ücretleridir. Ne yazık ki staj ücreti ya dondurulmuş fiyatı üzerinden komik bir rakam olarak verilmekte, ya da hiç verilmemektedir. Bunun en iyi göstergesi öğrencilerin çok azının staj ücreti aldığını belirtmesidir. Bu oran; birinci stajda %2.86, ikinci stajda ise %2.08 düzeyinde kalmaktadır. Yani ankete katılan öğrenciler içinde sadece birinci stajda 12, ikinci stajda da 4 öğrenci staj ücreti alabilmiştir. Staj ücreti alan bu öğrenciler, aldıkları rakamın staj masraflarının ancak %35.63'ünü karşıladığını belirtmektedir.

Öğrencilerin %97.38'i staj sırasında staj ücreti ve sosyal güvenlik hizmeti alma durumunda staja olan motivasyonunun artacağını belirtmiştir. Öğrencilerin yarısı staj ücretlerinin en azından staj giderlerinin tümünü karşılaması gerektiğini belirtmektedir. Çizelge 4'de de görülebileceği gibi sırasıyla yol, beslenme ve konaklama giderlerinin karşılanması da öğrencileri tatmin edebilmektedir.

Çizelge 4. Staj ücretiyle karşılanması istenen giderler.

Karşılanması istenen giderler	Sayı	Yüzde
Konaklama	34	8.10
Beslenme	76	18.10
Yol giderleri	98	23.32
Tüm giderleri	212	50.48
TOPLAM	420	100.00

3.3. Stajın niteliği

Öğrencilerin %87.62'si stajdan beklentisini mesleki uygulamaları görmek ve fakültede öğrendiği bilgileri uygulamak olarak açıklamıştır. Farklı yerler görmek, tatil yapmak, arkadaşlarıyla beraber olmak ve diğer nedenler geri kalan %12.38'lik kısmı oluşturmaktadır. Öğrencilerin önemli bir çoğunluğunun beklentileri stajın amacına uygundur. Fakat staj uygulamalarının bu doğrultuda gerçekleştiğini söylemek zordur. Çünkü öğrencilerin sadece %19.76'sı, personelin de %14.22'si stajın amacına uygun olarak gerçekleştiğine inanmaktadır. Öğrencilerin %50.48'i, personelin %55.45'i bu amaca kısmen ulaşıldığını belirtirken, öğrencilerin %29.76'sı, personelin de %30.33'ü bu amaca ulaşıldığına inanmadığını belirtmiştir.

Hem öğrenciler, hem de personel stajın amacına ulaşamamasının birinci nedeni olarak; staja öğrenci tarafından gereken önemin verilmemesini görmektedir. Personel ikinci sırada %15.62 ile kurumlar arası iletişimsizliği, üçüncü sırada da %15.10'la kurumsal yapının yetersizliğini görmektedir. Sıralama farklı olsa da öğrenciler üst sıralara aynı nedenleri koymuştur. Staj yerindeki personelin ve fakülte yönetiminin ilgisizliğinin de dahil edilmesi durumunda, kurumsal yapıdaki sorunların öğrencilerde %57, personelde de %56 ile öne çıktığı görülmektedir (Çizelge 5).

Öğrencilerin sadece %15.48'i staj sırasında, daha önce gördüğü dersleri uygulama olanağı bulunduğunu, %61.43'ü bu olanağı kısmen bulunduğunu, %23.10'u ise bu olanağı bulamadığını belirtmiştir. Ormancılık personeli aynı soruya %9.48, %58.29 ve %32.23'lük oranlarla buluyor, kısmen buluyor ve bulamıyor yanıtını vermiştir.

Yapılan stajların öğrencilerin meslek hayatına yararı konusunda; öğrencilerin %55.71'i yararı olmayacak veya kısmen yararı olacak, %44.29'u yararlı veya çok yararlı olacak görüşündedir. Personelin %45.97'si yararı olmayacak veya kısmen yararı olacak, %54.03'ü yararlı veya çok yararlı

olacak beyanında bulunmuştur. Bu durumda mevcut stajların meslek hayatına katkısının sınırlı olduğu ve bu katkıyı arttıracak uygulamaların yapılması gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Çizelge 5. Stajın amacına ulaşamamasının nedenleri.

NEDENLER	Öğrenci (%)	Personel (%)
Ailevi nedenler	8.34	7.53
Ekonomik nedenler	13.22	14.58
Staj yerindeki personelin ilgisizliği	16.63	13.37
Öğrenci tarafından staja gereken önemin verilmemesi	18.14	19.09
Kurumlar arası eşgüdümsüzlük	14.00	15.62
Staja ilişkin kurumsal yapının yetersizliği	14.94	15.10
Fakülte yönetiminin ilgisizliği	11.47	11.61
Diğer	3.26	3.10
TOPLAM	100.00	100.00

Öğrenciler staj sırasında daha çok botanik, toprak ilmi, ekoloji, silvikültür vb. biyolojik ve ekolojik kapsamlı dersleri uygulama fırsatı bulduklarını belirtmiştir. Sosyal ve ekonomik kapsamlı dersler ikinci sırada, teknik dersler üçüncü sırada yer almıştır. Personele göre de biyolojik ve ekolojik kapsamlı dersler en çok uygulama fırsatı bulunan derslerdir. Personele göre teknik üretim bilgileri içeren dersler, %28.91'le ikinci sırada, sosyal ve ekonomik kapsamlı dersler %12.80'le üçüncü sırada yer almıştır (Çizelge 6).

Çizelge 6. Staj sırasında uygulama fırsatı bulunan dersler.

DERSLER	Öğrenci		Personel	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
-Temel bilgiler (matematik, istatistik, fizik, kimya, yabancı dil, bilgisayar vb.)	7	1.67	4	1.90
-Sosyal ve ekonomik kapsamlı dersler (ekonomi, planlama, politika, yönetim, halkla ilişkiler, hukuk, pazarlama vb.)	65	15.48	27	12.80
-Teknik üretim bilgileri (yol, transport, ölçme, mekanik, havza ıslahı vb.)	61	14.52	61	28.91
-Biyolojik ve ekolojik kapsamlı dersler (botanik, toprak, ekoloji, silvikültür, ağaçlandırma, entomoloji, vb.)	287	68.33	119	56.40
TOPLAM	420	100,00	211	100,00

Staj süresinin yeterliliği konusunda personel ile öğrenciler arasında önemli bir görüş farklılığı vardır (Çizelge 7). Öğrencilerin %55.95'i staj süresini yeterli görürken, personelin %54.5'i bu süreyi yetersiz bulmaktadır.

Çizelge 7. Staj süresinin yeterliliği.

	Yeterli		Kısmen Yeterli		Yetersiz		Toplam	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Öğrenci	235	55.95	123	29.29	62	14.76	420	100.00
Personel	45	21.33	51	24.17	115	54.50	211	100.00

Staj, bugünkü uygulama şekliyle ihtiyaca cevap verecek düzeyde değildir. Stajın şimdiki haliyle devam etmesini savunan personel oranı sadece %7.58'dir. Öğrencilerde bu oran %21.9'dur. Hem öğrenciler, hem de personel bugünkü uygulamaya en önemli alternatif olarak; öğretim süresinin beş yıla çıkartılarak beşinci yılın tamamen staja ayrılmasını önermektedir (Çizelge 8).

Çizelge 8. Staj için öneriler

ÖNERİLER	ÖĞRENCİ		PERSONEL	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Şu anki durum devam etmeli	92	21.90	16	7.58
Üçüncü sınıfın sonunda 30 gün olmalı	30	7.14	10	4.74
İkinci ve üçüncü sınıfın sonlarında ikişer ay olmalı	28	6.67	61	28.91
İkinci ve üçüncü sınıfın sonlarında 15'er gün olmalı	23	5.48	6	2.84
Öğretim süresi beş yıla çıkartılarak, beşinci yılın tamamı staja ayrılmalı	91	21.67	73	34.60
Son sınıfta haftanın bir günü staja ayrılmalı	73	17.38	2	0.95
Yaz aylarında gruplar halinde ve ormancılık örgütündeki sorumlular eşliğinde yapılmalı	68	16.19	39	18.48
Diğer...	15	3.57	4	1.90
TOPLAM	420	100.00	211	100.00

3.4. Kurumsal Yapı

Stajın beklenen etkenliğe kavuşamamasında kurumsal yapının yetersizliği oldukça etkilidir. Ormancılık örgütüyle fakülteler arasında yeterli eşgüdüm sağlanamamaktadır. Öğrencilerin %54.52'si staj konusunda ormancılık örgütüyle fakülteler arasındaki eşgüdümü zayıf veya hiç yok şeklinde değerlendirmekte, sadece %10.95'i bu ilişkiyi gayet iyi diye nitelendirmektedir. Ormancılık örgütü personeline göre bu oranlar; %80.57 ve %1.42 şeklindedir. Personele göre bu ilişki oldukça sağlıklıdır. Öğrencilerin %82.62'si, personelin ise %91.95'i, bu eşgüdümsüzlüğün stajın niteliğini ve stajyerleri olumsuz veya çok olumsuz olarak etkilediğini düşünmektedir.

Öğrencilerin %79.24'ü orman mühendislerinin, %67.34'ü orman muhafaza memurlarının, %53.67'si de katiplerin kendileriyle ilgilendiğini belirtmiştir. Öğrenciler özellikle orman mühendislerin ilgisinden memnundur. Ormancılık personelinin %50.24'ü öğrencilerle ilgilendiğini, %43.13'ü de kısmen ilgilendiğini belirtmektedir. Personelin %79.15'i'nin her zaman, %17.06'sının ara sıra da olsa yanında staj yapılmasını istediğini belirtmiştir. Bu durumda orman mühendislerinin, orman mühendisi adaylarıyla bir mesleki dayanışma içinde oldukları, fakat bu ilişkiyi sürekli hale getirecek kurumsal bir yaklaşımın oluşamadığını söylemek mümkündür.

Staj öncesinde öğrenciler stajın önemi hakkında yeterince bilgilendirilmemektedir. Öğrencilerin %80.71'inin stajların Uluslararası Teknik Stajyer Öğrenci Mübadele Birliği (IAESTE) aracılığıyla yurt dışında yapılabileceğini bilmemesi de buna örnek olarak gösterilebilir. Bu konuda görev, fakültelerin staj komisyonlarına düşmektedir. Genel anlamda öğrencilerin fakülte staj komisyonlarından memnun olduğu söylenebilir. Fakat özellikle Çankırı, Bartın, İstanbul ve Isparta'da memnuniyetsizlik %20'nin üzerindedir. Öğrenciler Trabzon ve Kastamonu staj komisyonlarının etkinliklerinden memnundur (Çizelge 9).

Çizelge 9. Fakülte staj komisyonlarının değerlendirilmesi.

Fakülteler	Oldukça memnun (%)	Memnun (%)	Memnun değil (%)
Bartın	13.75	61.25	25.00
Çankırı	14.81	59.26	25.93
Isparta	8.44	71.08	20.48
İstanbul	10.14	66.67	23.19
Kastamonu	16.18	70.58	13.24
Trabzon	17.21	72.04	10.75
GENEL ORTALAMA	14.10	65.32	20.51

4. Sonuç ve Öneriler

Anketlerden elde edilen bulgular değerlendirildiğinde aşağıdaki sonuçlara ulaşmak mümkündür;

-Staj yeri seçiminde mesleki uygulamaların en iyi yapılabileceği yerin seçiminden çok, konaklama ve beslenme olanaklarının daha düşük maliyetle gerçekleştirilebileceği, yaşanan yere yakın alternatifler tercih edilmektedir. Hatta düşük oranda da olsa staj yeri seçiminde kâğıt üzerinde yapılan (naylon) staja izin veren yerler öncelik kazanmaktadır.

-Öğrenciler olması gereken sürenin çok azını staj yerinde geçirmektedir. Hem staj yeri seçiminde konaklama ve beslenme masraflarının daha az olması nedeniyle yaşanan yerin tercih edilmesi, hem de staj yerinde az kalınmasının nedeni, önceleri tatmin edici bir seviyede olan staj ücretinin artık çok düşük bir miktarda verilmesi, ya da hiç verilmemesidir. Öğrenciler staj ücreti ve sosyal güvenlik hizmeti alma durumunda staja olan motivasyonlarının artacağını belirtmişlerdir.

-Öğrencilerin staj yerini seçerken oldukça bilinçsiz olduğu ortaya çıkmaktadır. Staj yerinin seçiminde fakültelerin etkisi çok azdır. Oysa fakültelerin öğrencileri kendilerine en uygun stajı yapmaları konusunda yönlendirmesi gerekir.

-Öğrenciler büyük bir çoğunlukla Orman Genel Müdürlüğü'ne bağlı orman işletme müdürlüklerinde staj yapmaktadır. Çevre ve Orman Bakanlığı'na bağlı diğer birimlerde yapılan staj sayısı çok azdır.

-Hem öğrenciler, hem de personel stajın amacına uygun olarak yapılmadığını düşünmektedir. Her iki kesim de stajlarda fakültede görülen derslerin yeterince uygulama olanağı bulunmadığını belirtmektedir. Bunun en önemli nedeni olarak; kurumsal yapıdaki yetersizlikler ve öğrenci tarafından staja gereken önemin verilmemesi öne çıkmaktadır.

-Stajlar sırasında daha çok biyolojik ve ekolojik kapsamlı derslerin uygulama fırsatının bulunduğu ortaya çıkmaktadır. Teknik üretim bilgileri ile sosyal ve ekonomik kapsamlı derslerin uygulanma fırsatları oldukça düşüktür.

-Öğrenciler ile personel arasındaki en temel farklılık; staj süresinin yeterliliği konusunda ortaya çıkmaktadır. Öğrenciler çoğunlukla staj süresini yeterli bulurken, personel çoğunlukla bu süreyi yetersiz bulmaktadır.

- Her iki kesimde de stajın şimdiki haliyle devam etmesini savunanların sayısı düşüktür. Bu konuda farklı alternatifler gündeme getirilmektedir.

-Fakülteler ile ormancılık örgütü arasındaki eşgüdümün çok zayıf olduğu, kurumlar arası iletişimin sağlıklı olduğu, bu kopukluğun stajın niteliğini olumsuz anlamda etkilediği belirtilmektedir.

-Orman mühendislerinin staj yapan öğrencilere mesleki dayanışma duygusundan hareketle yardımcı olmaya çalıştıkları, fakat bunun kurumsal bir yapıya dönüşemediği söylenebilir.

-Öğrencilerin genel anlamda fakülte staj komisyonlarından memnun olduğu, fakat özellikle Bartın, Çankırı, Isparta ve İstanbul'da memnuniyet oranının Kastamonu ve Trabzon'a göre daha düşük kaldığı ortaya çıkmaktadır.

Bu sonuçlarda daha çok staja ait sorunlar ortaya konmaktadır. Stajın ormancılık eğitimdeki rolünün güçlendirilmesi için bu sorunların çözümüne ilişkin öneriler geliştirmek gerekmektedir. Çalışma çerçevesinde çözüme ilişkin olarak aşağıdaki önerileri geliştirmek mümkündür:

-Öncelikle fakülteler arasında ve sonra da fakültelerle ormancılık örgütü arasında staj konusunda işbirliği yapılmalı ve eşgüdüm sağlanmalıdır. Stajı düzenleyen ortak bir yönetmelik hazırlanmalıdır. Bu konudaki öneriler 1993 yılında yapılan I. Ormancılık Şurası'na kadar dayanmaktadır (Anonim, 1993).

-Yıllardır dondurulmuş olan veya hiç verilmeyen staj ücreti tatmin edici bir hale getirilmeli ve stajyerlere staj yapılan kurumun sosyal güvenlik hizmetlerinden yararlanma olanağı sağlanmalıdır. Bunun yanı sıra stajyerlerin konaklama ve beslenmesini kolaylaştırmak amacıyla misafirhanelerden yararlanma olanakları artırılmalı ve stajyerlerden konaklama ücreti alınmamalıdır.

-Ormancılığın değişen yapısı gereği, stajların da sadece orman işletme müdürlükleriyle sınırlı bir alandan çıkarılarak, ormancılığın farklı hizmet kollarına yayılması gerekmektedir. Bazı fakültelerde uygulanan iki stajın farklı orman bölge müdürlüklerinde yapılması şartı, Orman Genel Müdürlüğü ile Çevre ve Orman Bakanlığı taşra birimlerinde ayrı ayrı yapılması şeklinde düzenlenmelidir. Böylece orman işletmeleri dışındaki birimlerde yapılan staj sayısı artacaktır.

-Stajlar tüm ders gruplarındaki bilgilerin dengeli şekilde uygulanmasına olanak verecek şekilde organize edilmelidir.

-Staj komisyonları daha etkin hale getirilmeli, staj öncesi staja hazırlık seminerleri düzenlenmelidir. Komisyonlar, staj yerinin seçiminde etkili olmalıdır. Gören (2005) de stajların sağlayacağı katkı ve yararların öğrencilere önceden anlatılmasının ve yer seçiminde özenli olunmasının staj uygulamalarındaki verimliliği artırdığını belirtmektedir.

-Stajların denetimi daha etkin hale getirilmelidir. Fakülte ve ormancılık örgütü arasında sağlanacak olan işbirliği bu denetimin etkinliğini arttıracaktır.

-Stajın daha etkin olması için yapılan eğitim süresinin beş yıla çıkartılması ve son yılın tamamen toplu staja ayrılması önerisi, bugün için imkansız görülse de, kurumlar arasında sağlanacak işbirliği ve oluşturulacak yeni mevzuatla birlikte ormancılık eğitiminde önemli bir aşama olarak uygulamaya geçirilebilir. Özkan (1984) da toplu stajın benimsenmesi gerektiğini, stajın uygulamalı yaz okullarına dönüştürülmesini, son sınıf veya son sınıfın ikinci döneminin teknik gezilerle yürütülmesi gerektiğini belirtmiştir.

Bu çalışmada ormancılık eğitimi içinde önemli yeri olan stajlar, iki farklı ilgi grubundan sağlanan verilerle değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bu çalışma kapsamında konunun tüm yönlerinin irdelendiği iddia etmek güçtür. Fakat ormancılık eğitiminin çağdaş bir niteliğe kavuşturulması için,

bu eğitimin önemli bir parçası olan staj konusunun da tüm yönleriyle irdelenmesi ve bu tür çalışmaların sınırlarını aşacak şekilde gündeme getirilmesi sağlanmalıdır.

5. Kaynakça

- Anonim, 1993, Teşkilatlanma, İstihdam, Eğitim, Araştırma, Yayın, Tanıtım, Enformasyon ve Uluslar arası İlişkiler Ön Çalışma Grubu Raporu, I. Ormancılık Şurası Tebliğler ve Ön Çalışma Grubu Raporları (Cilt 2), Seri No:13 Yayın No:006, Ankara, s:395-406.
- Ata, C. 1990. Türkiye’de Orman Mühendisliği Öğretimi Paneli. Orman Mühendisliği Dergisi. Sayı: 1990/12. S: 23-25. Ankara.
- Atmış, E. 2001, Taşrada Mühendisin Çılgılığı Duyulmaz, Orman ve Av, yıl:76 sayı:2001/3 cilt:78, Ankara, s:22-26.
- Boydak, M. 2004, Ülkemizdeki Ormancılık Yüksek Öğrenimi Üzerine Görüşler, Orman ve Av, Sayı: 2004-6, Ankara, s:8-12.
- Çelik, O. 1990. Türkiye’de Orman Mühendisliği Öğretimi Paneli. Orman Mühendisliği Dergisi. Sayı: 1990/12. S: 26-29. Ankara.
- Eryılmaz, A. Y. 1993. Ormancılık Öğretimi ve Bu Konuda Yapılmış Yayınlar. I. Ormancılık Şurası Tebliğleri Kitabı, Cilt II, Orman Bakanlığı Seri No:13, Yayın No:6, s.443-453, Ankara.
- Gören, R. 2005, Yükseköğrenim Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Vakıf ve Devlet Üniversitelerindeki Staj Uygulamalarına Yönelik Karşılaştırmalı Bir Analiz: Ankara Örneği, Yüksek Lisans Tezi (Yayımlanmamış), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Gümüş, C. 2004. Ormancılık Politikası Cilt-I, Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Yayın No:34, KTÜ Matbaası, Trabzon.
- Özkan, N. 1984, Ormancılık Öğretimi, Orman Mühendisliği, Yıl: 21 Sayı: 1, Ocak 1984, Ankara, s:35-39.
- Tanyel, E. 1990. Türkiye’de Orman Mühendisliği Öğretimi Paneli. Orman Mühendisliği Dergisi. Sayı: 1990/12. S: 32-36. Ankara.

IV. OTURUM (SORU-CEVAP BÖLÜMÜ)

İSMET DAŞDEMİR: İlk soru bana gelmiş. Prof. Dr. Cantürk Gümüş'ün sorusu şu; “Ormancılık kavramından hareketle bu Kongrenin yürüncesinin orman mühendisliği bölümü temeline oturtulması yeterli midir? Ormancılık Meslek Yüksek Okulu, Peyzaj Mimarlığı ve orman endüstri mühendisliği bölümlerindeki eğitim, öğretim ormancılık eğitimi kapsamı dışında tutulabilir mi?”

Tabi şunu demek istiyorum. Bu kongre ele alındığı zaman ben de bir iki toplantısına katıldım. Bizim böyle bir ayırma düşüncemiz olmadı. Ormancılık eğitimi bir bütün olarak düşünüldü. Ön lisans, lisans, yüksek lisans olabilir, meslek içi eğitim, yaygın eğitim yani peyzaj, endüstri veya orman mühendisliği şeklinde bir ayırma gitmedik. Gelen bildirimlere de bakarsak mesela peyzaj mimarlığı eğitimi ile ilgili bir iki bildiri var. Sanırım onlar da bugün sunulacak. Hizmet için eğitim ile ilgili bildirimler var. Benim şahsi görüşümü sorarsanız; orman kaynaklarının yöneticisi veya çağdaş ormancı kimdir dediğimiz zaman orman kaynaklarından toplum refahı doğrultusunda faaliyette bulunan bir insan anlıyoruz. Yani orman kaynaklarını toplum refahı doğrultusunda idare eden, fayda sunan onu yöneten insandır. Dolayısıyla iyi bir orman mühendisliği eğitimi olması lazım. Diğer eğitimi alanlar, meslek yüksek okulu mezunu veya peyzaj, endüstri bölümü mezunları da bu kaynağın yönetiminde değil de, onlar teknik donanımlı bir eleman olarak belki yardımcı olabilirler. Benim düşüncem budur. Yani yönetim işini illaki orman mühendislerinin yapması gerekiyor. Artı ek bilgiye de ek eğitime de gerekleri olabilir. İkinci soruyu Sezgin ÖZDEN Bey cevaplayacak.

SEZGİN ÖZDEN: Son yıllarda gelişen söylentiler var. Bu söylentiler bizi çok rahatsız ediyor maalesef sizlerle paylaşmak istiyorum. Eski mezunlar kaliteli yeni mezunlar kalitesiz. Burada öğrencilerimiz de var. Bu söylemleri bırakmalarını öneriyorum. Çünkü 1984 yılında orman fakültesine girdim ben. Gülzade arkadaşım da benim sınıf arkadaşımdır. 35-40 netle orman fakültesine girdik. Bu arkadaşlar da aynı. Yüzdelik sırası düştü. Yüzdelik sırasının düşmesinin nedeni bizim zamanımızda dersane yoktu. Lise bilgileriyle biz üniversite sınavına giriyorduk. Şimdi yarış kızıştı. Yaptığımız soru aynı. Benim ilk derslerim öğrencilerime bunları aşılamağa geçer. ODTÜ'lü öğrencilerle bizim öğrencilerimiz arasında nitelik açısından hiçbir fark yoktur. Biz dersleri 20-25 öğrenciyle yapıyorduk. Bizim için çok büyük avantaj. Birçok öğrencinin annesinin babasının ismini biliyoruz. Bizim sınıfımız 110 kişilikti. 110 kişilik sınıftaki eğitim mi daha iyidir, 20-25 kişilik sınıflardaki eğitim mi daha iyidir. Bu rahatsızlığımı söyledikten sonra sorulara geçebilirim.

Ahmet Tolunay'ın bir sorusu; Bunu daha önce de tartışmıştık kendisiyle. Biliyorsunuz bir takım atama yükseltmeler için indeks yayınları istenir. Türkiye'de indeks kapsamına giren dergi son yıllara kadar yoktu. Yurtdışından bu işi yapıyorduk. Son bir yıldır yanılmıyorsam TÜBİTAK Tarım Ormancılık Dergisi de indeks kapsamına alındı. Ancak tarım ormancılık dergisi ormancılığın sosyal, iktisadi yönünü yayın yapan insanların yayınlarını kabul etmiyor. Bir ilke olarak. Bu konuyu değerlendirmek istiyor Sayın Tolunay.

Tabi bu ormancılığı ya da tarımı sadece biyolojik bilimlere bağlayan görüşlerin orada da var olduğunu gösteriyor. Ormancılığın ya da tarımın sosyo-ekonomik tarafını bilmeyenlerin ya da bilip de görmeyenlerin oraya hakim olduğunu gösteriyor. Bir reklam var ya. Skandal diyor. Bu da skandal.

Prof.Dr. Cemalettin Çiftçi'nin sorusu; “Yayınları fakülteler bazında incelerken profesör, doçent, yardımcı doçent olarak inceleyediniz daha iyi olurdu diye düşünüyorum. Fakültelerdeki indeks

yayınlarının fazla olması o fakülte'deki elemanların genç olması ve akademik yükselmeleri için yayın gereksiniminde olduklarına bağlanabilir mi?"

Kesinlikle bağlanabilir. Tabi siz ziraatçı olduğunuz için o isimleri tanımıyorsunuz. O isimlerin hepsi, bir kısmı profesördür ama genç profesördür. Tamamı genç akademisyenlerdir. Kesinlikle doğrudur. Atama yükseltme için bunlar istendiği için bunu gençler yapıyor.

Oktay Yıldız'ın sorusu; "WEB sayfaları üniversitelerin yayınlarının tam olarak vermemektedir. Sayfalar güncellenmiyor. Bu nedende fakültelerden direk bilgi alınması yoluna niye gidilememektedir?"

Biz yayın bilgilerini Web sitelerinden almadık. Web sitelerinden aldığımız araştırmacıların isimleri, yayın bilgileri indekslerde yer almaktadır.

OKTAY YILDIZ: Bu anlamda Science Sitation Index 40 puan üzerinden değerlendirilmiş. Fakat yayınları Hindistan, Pakistan gibi ülkelerde para ile yayınlanan dergilerle Amerika ve Avrupa'da yayınlanan dergilerle yayınlanan aynı puanın verilmesi doğru mu? Örneğin ekoloji konusunda bir yayın 40-50 tane Hindistan dergisine bedel diye düşünüyorum. Bu nedenle dergilerle indeks faktörlerinin kullanılması daha uygun olur muydu?

SEZGİN ÖZDEN: Olurdu. Ancak bizim kullandığımız sistem Ankara Üniversitesi'nin atama yükseltmesinde kullandığı puanlama sistemi. A.Ü. sisteminde ve üniversitelerin bütün sisteminde bu etkili faktörler kullanılmıyor.

Kastamonu Üniversitesi Orman fakültesi 4. sınıf öğrencisi Mehmet Selim Akay'ın sorusu; "Yayınlarımızı tirajı yüksek dergilerde, ulusal gazetelerde makaleler şeklinde yayınlarsak topluma ulaşma ve mühendisliği tanıtmaya açısından daha faydalı olmaz mı? Bu şekilde yayınlarımız yetersiz değil mi?"

Tabi bilimsel yayınlar bilimsel dergilerde yayımlanır. Bilimsel yayınların sonuçları popüler dergilerde, gazetelerde yayımlanabilir. Nasıl yayımlanır. Medyayı yönetenler buna ilgi gösterirse yayımlanır. Orman yangınları ile ilgili haberler ya da bilimsel görüşler orman yangınlarının ayyuka çıktığı dönemlerde önem kazanır. Ya da deprem ile ilgili bilimsel görüşler Ankara sallandığında önem kazanıyor. Ormanlık bilimi o kadar geniş bir bilim ki bitki hastalıkları konusunda çalışma yapan bir akademisyenin yayınının medyada yer alabilmesi için o konuyla medyanın ilgilenmesi lazım. Bu konuya ilgi göstermesi lazım. Bunu zorla yapamıyorsunuz.

Yunus Ensari ağabeyimiz, yaşayan tarihtir. Çok şeyi yaşayarak görmüş. "İ.Ü. Orman fakültesinin 1948'de İ.Ü.ne bağlandığını söylediniz. Halbuki bu bağlantının daha evvelki bir tarihte olduğunu sanıyorum." demişsiniz ama resmi olarak 1948'de bağlandı. 1939-40 lı yıllarda orman fakültesinin ilk iki yılının Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsüne bağlı olduğu dönemlerde o zamanki adıyla yüksek mühendis mektebi olan İstanbul Teknik Üniversitesinden orman fakültesine yüksek mühendis mektebine bağlı fakülte olması önerisi gelmiş. Ancak o tarihlerdeki tek fakülte dekanlığı bu öneriyi kabul etmemiştir. Bu hususun açıklanmasını rica ediyorum demiş Ensari ağabeyimiz. Bunu bilgi olarak sunduğunuzu düşünüyorum. Çünkü bu konuda size verebileceğimiz bir bilginiz yok.

Yine bir soru; "ODTÜ'lü öğrencilerle orman fakültesi öğrencileri arasında bir fark yok ise üniversiteye giriş puanlarındaki fark nedendir?"

Fırsat eşitsizliğidir arkadaşlar. Sizi ebeveynleriniz özel okullara gönderebilseydi, özel dersler alabilseydiniz, doğduğunuzdan itibaren dengeli beslenebilseydiniz orman fakültesinde değil de farklı yerlerde olabilirdiniz. Şimdi buna bizim öğrencilerimiz inanmazsa aralarındaki nitelik

farkının olmadığına başka kimseyi inandıramayız. Bizim öğrencilerimizin kendilerine güvenmesi gerekiyor. Mesleğini severlerse ve kendilerine güvenirlerse iyi orman mühendisi olurlar. Teşekkür ediyorum.

METİN SARIBAŞ: Oldukça fazla sayıda soru sordunuz. Teşekkür ediyorum. Birinci soru Dr. Nihal Özel tarafından sorulmuş. Bu bir katkı niteliğinde; “1989-90 yıllarında İ.Ü. Orman fakültesi öğrencileri tarafından bir dergi çıkarılmıştır. Bu derginin çıkarılmasında eski mezunların katkıları dışında hiçbir katkı yoktur. O dönemdeki öğrencileri takdir etmek gerekir diye düşünüyor musunuz?” diyor. Tabi ki takdir ediyoruz. Ben sunumlarımda demiştim, bazı eksiklerimiz olabilir diye. Bizim çalışma arkadaşlarımızda vardı bu dergide. Kusura bakmayın. Belki dikkatlerden kaçmıştır.

Artvin Orman Fakültesinden Yrd. Doç. Dr. Fatih Temel arkadaşımız, “Orman mühendisi aday adayı arkadaşlarımızın eğitiminde daha kuvvetli bir temel biyoloji ile genetik derslerinin verilmesinin daha önce sayılan eksikliklerin giderilmesi konusunda bir katkısı olabileceğini düşünür müsünüz?” diye sormuş. Gerçekten, yüksek lisans ve doktora düzeyindeki derslerin bazı üniversitelerde okutulduğunu biliyoruz. Bizim de hazırlıklarımız var. Ama mutlaka olmazsa olmaz konularından biri de odur. Ben İ.Ü. Orman Fakültesinde doktora yaparken böyle bir dersi aldığımı hatırlıyorum. Mutlaka üniversitemizde evrim konusunda derslerin konulması bilimsel bakımından çok önemli olduğunu söyleyebiliriz. Evrimsiz bilim olmaz.

Üçüncü soru; orman fakültelerinin neden uluslararası akademik düzeyde olmadığı, akademisyen sayısına bakıldığında böyle bir derginin çıkarılabileceği kırtasiyenin var olmasına karşın şimdiye kadar böyle bir derginin çıkmadığı gibi bir soru. Bu bir gayret sonucu çıkarılabilecek bir dergi. Ama böyle bir potansiyelin varlığına ben inanıyorum. Mutlaka ormancılık meslektaşlarımızın katkı sağladığı bağımsız bir dergi çıkartabileceğimizi biliyorum. Böyle bir potansiyelin olduğuna ben inanıyorum.

Bunun dışında bir diğer hatırlatma var. Sayın Pamir Erten arkadaşımız OGM tarafından 1960-80 yılları arasında bir dergi çıkarıldığını hatırlatıyor. Teşekkür ederim. Sunumlarımda dediğim gibi bazı gözden kaçan şeyler olmuştur. Ben de anımsıyorum. Zaman zaman ben de bir iki katkı sağlamıştım.

Bir diğer arkadaşımız Ayhan Karataş. İ.Ü. Orman fakültesinden, evrim ile ilgili. “Evrım teorisini bilmeyen biyoloji öğretmeninin bilimden bahsetmeyeceğini söylemişsiniz” diyor. Evet öyledir. Bunu Amerika kabul etti. Türkiye’de nedense evrim teorisi başka kimseler tarafından tenkit ediliyor. Evrimsiz bilim olmaz. Teşekkür ederim.

SDÜ’den Yrd.Doç.Dr. Mehmet Korkmaz bir soru vermiş. Onu yanıtlamaya çalışayım. “Akademik atama ve yükseltme yönetmeliğinin getirdiği kriterler, doçentlik sınavına giriş için istenen Citation indeks kriterinin bilimi bitirme noktasına getirdiği fikrine katılır mısınız?” Gerçekten önemli bir soru bu. Çünkü gündelik hayatta ta gördüğümüz gibi bizim yanıımızdaki genç akademisyenlerin bütün zamanlarını, bütün enerjilerini Citation indeks kriterini tamamlama çabasının aldığını biliyoruz. Katılıyoruz doğrudur, ancak tabi ki Türkçe terimlerinin de bundan etkilendiği söylenebilir. Ama YÖK sisteminin getirdiği bu mecburiyet dolayısıyla zarar gördüğünü de söyleyebiliriz. Ama % 100 getirmeyebilir. Bu konu çok da tartışmalı.

İSMET DAŞDEMİR: Şimdi üçüncü bildiriye yönelik soruları cevaplamak üzere sayın Cihan Erdönmez’e sözü veriyorum.

CİHAN ERDÖNMEZ: Soruları bana geliş sırasına göre cevaplandırmaya çalışacağım. Birinci soru; Sayın Geray Hocamızdan. Üç bölümü var. Aynı ayrı yanıtlandırmaya çalışacağım. Hocam “Öğretim üyeleri ile öğrenciler arasındaki ilişkinin mahiyeti çok önemli. Teknik gezilerdeki ilişkiler bile diğer alanlardaki ve diğer zamanlardaki ilişki başka başka mahiyette.” diyor.

Benim bu konudaki görüşüm şöyle; İlişkinin mahiyeti öğretim üyesi veya öğretim elemanı-öğrenci ilişkisidir. Ama ilişkinin gerçekleşmesi tarzı değişmektedir. Yani sınıfta kürsü ile sıra arasındaki ilişkiden sohbet etme ilişkisine değişmektedir. Teknik gezi de bir örnek olarak öyle söyleyeyim. Ama ilişkinin niteliği yine öğretim elemanı-öğrenci ilişkisidir. Sadece ilişkinin gerçekleştiği kanal değişmektedir. Bu bir mahiyet değişmesi ise kabul edebiliriz.

“İkincisi anketin yapılacağını ve tekrarlanacağını öğretim elemanları biliyorlar, anketi yönlendirmeleri mümkün” diyor Hocamız. Potansiyel olarak mümkündür tabii ki. Biz anketleri her teknik gezi otobüsünde bulunan bir öğretim elemanı arkadaşımızın gerçekleştirmesini rica ettik. Ve bu anketi gerçekleştiren öğretim elemanı arkadaşlarımıza güveniyoruz. Bu soruya da sadece bu şekilde cevap vermem mümkün.

Son olarak da “bunlar tek cümleye tek yargıya indirilemez” diyor Hocamız. Şöyle diyebilirim. Tek yargıyla ifade ettiğinizde genel bir değerlendirme olur. Aynı konuyu birden fazla yargıyla araştırdığınız zaman daha özel daha detaylı bir değerlendirme olur. Bizim yaptığımız çalışma genel bir değerlendirmedir. Umarım bundan sonra daha detaylı çalışmalar yapılabilir.

İkinci soru Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesinden sayın Yrd. Doç. Dr. Ömer Küçük'ten; yine bölüm bölüm hızlıca okumaya çalışacağım.

“Bir yıllık geziye göre böyle bir değerlendirme yapılabilir mi? Tekrarlı olması gerekmez mi?” Bir yıllık geziye göre böyle bir değerlendirme yapılabilir. Tekrarı olursa daha yararlı olur. Onu söyleyebilirim. Umarım tekrar konusunda da bir kıvılcım yakmış oluruz.

Diğer taraftan sorunun devamı; “Anket sorularından önem düzeyine sahip olan soruların 5 tane olduğu görülmekte ve bu soruların teknik gezi ile ilgili olmadığı göze çarpmaktadır. Dolayısıyla bu sonuçları teknik gezi içerisinde değerlendirmek ne kadar doğrudur?” Değişen faktörler teknik gezi ile ilgili değil zaten onu açıkladık. Yani teknik olarak ifade etmek gerekirse bağımlı değişken teknik gezi değil. Ama Bağımsız bileşenimiz teknik gezi. Dolayısıyla bu çalışma teknik gezi ile ilişkilidir.

KSİÜ Orman Fakültesi öğrencileri adına gelen bir soru; “Öğretim görevlisi ile öğrenci arasındaki ilişkiler arttığında sizce öğrenci başarı değerlendirmesinde adaletsizlikler ortaya çıkmaz mı?” diye bir soru. Bu öğrenci arkadaşlarımıza siz öğretim elemanı olsaydınız artar mıydı diye cevap vermek istiyorum. Bu kadar şüpheli, kaygıcı olmamalarını rica ediyorum. Ama isterlerse çok daha soğuk ilişkilerle öğrenci arkadaşlarla aramızdaki ilişkiyi koruyabiliriz. Bizim açımızdan bir sakıncası yok.

İ.Ü. Orman Fakültesi öğrencileri adına gelen bir soru var; “Yaptığınız sunumdan teknik gezilerden sonra orman mühendisliğine bakışın ve öğrenci akademisyen ilişkilerinin olumlu yönde değiştiği görülmektedir. Buna dayanarak imkanların uygun olduğu kabul edilirse 4 yıllık eğitim öğretim süreçlerinde teknik gezilerin nasıl planlanması gerekmektedir?” İmkanların uygun olduğu kabul edilirse koşulunu koymuşlar arkadaşlarımız. Bu koşula teşekkür ediyoruz arkadaşlarımıza. Eğer böyle bir imkan olsaydı benim düşüncem ikinci yıldan itibaren teknik gezilerin her yarı yıl sonunda mümkünse belirli sürelerle yapılması yararlı olurdu. Ama çok tartışmaya açık bir konu. Şeklinde cevap verebilirdim.

İ.Ü. Orman Fakültesi öğrenci temsilcisi Ayhan Karatay soruyor; “Yapmış olduğunuz istatistiksel açıklamalarda eğitim uygulamalarındaki eksikliklerimizin, hatalarımızın ve belirtmiş olduğunuz çözümlerin bilinmesine rağmen bu çözümlerin uygulamaya geçirilmesinin önündeki engeller nelerdir? Bu engeller nasıl aşılabılır?” Çok genel bir soru sormuş ama teknik gezi ile ilgili kısmını anlatmaya çalışayım. Teknik gezilerin önündeki engeller belirlidir. Mühendislik fakültelerin finansal sorunları birinci engeldir. İkincisi ise teknik gezilerin yapılacağı bölgelerdeki ormancılık örgütünün sıkıntıları vardır. Bunların aşılması yine bu kurumlarla ilgilidir. Fakülteler için burada önemli ölçüde yönetici hocamız bulunmakta. Onlar burada dururken çok fazla bir şey söylemek istemiyorum.

SDÜ öğrencileri adına gelmiş bir soru; “Sayın Cihan Hocam, öğrenci akademisyen ilişkisinin 4. sınıf teknik geziyle sağlandığını söylüyorsunuz. Uygulamalarla biz SDÜ’nde bunu aştığımızı düşünüyorum. Sizce bunun sebebi nelerdir?” Yani bunu aştığımızı düşünüyorsanız çok mutlu. Bunun sebebi ne diye neyin sebebinin soruyorsunuz. Anlamıyorum sizi. Siz zaten söylüyorsunuz, uygulamalardan bahsediyorsunuz. Bu sizin saptamalarınız, buna benim söyleyebileceğim bir şeyim yok.

Başka bir soru; “4. sınıftan önce öğrenci akademisyen ilişkisinin yeterince iyi olmaması eğitimde verimi düşürmez mi?” Elbette düşürür.

Son soru Çankırı Orman Fakültesi’nden İbrahim Akpınar’dan; “Teknik gezi eğitim ve öğretimin son günlerine sıkıştırılmaması gerektiği ve bunu yıllara endekslenmesi gerektiğini belirttiniz. Öğrencilerin genelinin son kez bir araya gelecek bir tatil olarak görülen bu teknik gezileri yıllara dağıtılması nasıl sağlanabilir?” Nasıl sağlanabileceğinin cevabını idari ve mali engeller aşıldığındadır. İkinci sınıftan itibaren yapılmasının yararlı olacağını şahsi fikrim olarak söylüyorum.

“Böylece öğrencilerin mesleğe bakış açısı da değiştirilebilir mi?” Elbette değiştirilebilir. Teşekkür ediyorum.

İSMET DAŞDEMİR: Sayın Erdönmez’e ben de teşekkür ediyorum. Şimdi son bildiriye yönelik soruları cevaplamak üzere sözü Sayın Günşen’e bırakıyorum.

H.BATUHAN GÜNŞEN: KTÜ’nden Faruk Yazıcı; “Geçen yıl üniversitede staj yerim kurayla bildirilmişti. Rasgele bir dört günüm olmuştur. Bu uygulama şeklini ne derece doğru buluyorsunuz?” şeklinde soruyor. Bence staj komisyonları gerekli bilgilendirmeyi yaptıktan sonra öğrenciler ilgili oldukları yönlere doğru yönelmesi için yer seçiminin öğrencilere bırakılması gerekiyor. Kura seçimi ne kadar doğrudur? Benim görüşüm eğer Orman Köy İlişkileri Genel Müdürlüğünde staj yapmak istiyorsa o yönde bir eğilimi varsa bu öğrenciyi Ağaçlandırma Genel Müdürlüğünde bir yere staja göndermek yanlış olabilir diye düşünüyorum.

Sayın Muhammet Kılıcı bir soru sormuş; “Staja gidecek öğrencilerin yer ve branş seçimini öğrencilere bırakmak yerine orman fakülteleri öğrencilerinin staj yerlerini kendileri belirlemelidir. Ayrıca staj yapan öğrencilere birer staj karnesi verilmeli bu karne staj sorumlusu tarafından doldurulmalıdır.” diye bir not var. Staj dosyaları zaten öğrenci staj değerlendirme formu var ve bu öğrencilerin staj süresinde geçirdikleri dönem çeşitli başlıklar altında değerlendiriyor ve puan veriliyor. Bu da var yani staj dosyalarının içerisinde.

SDÜ öğrencilerinden bir soru; “Yapılan ankette yurt dışı staj yapma imkanından neden bahsedilmedi?” diyor. Bildiride yer aldı ancak sonunda yer aldı. Bunu kısaca anlatmak istiyorum. Görüşen öğrencilerin % 80,71’i uluslararası teknik stajyer öğrenci mübadele birliği aracılığıyla yurt

dışında staj yapılabileceğini bilmemektedir diye ortaya çıkıyor. Bunun sebebine de gelecek olursak eğer; staj komisyonlarının staj öncesinde gerekli ve yeteri kadar bilgiyi vermemesidir.

İsim yazılmamış; “Stajların en önemli yanı stajın programı, konuları, boyutları. Meslek stajlarının program ve konularının ilişkisi nasıl uyumlu hale getiriliyor.” şeklinde bir soru. Burada da yine en büyük sorun orman fakülteleriyle ormancılık örgütleri arasındaki kopukluk. Eğer bu bir şekilde geliştirilirse ve iyi hale gelirse ve ormancılık örgütlerinin diğer birimleri de buna müdahil olursa bu bence geliştirilebilir.

“Ücretli staj yapmak mümkün değil miydi? Staj yaptığımız müdürlükler bunu kabul etmedi. Staj ücreti alınabiliyorsa nasıl alacağız?” şeklinde sorulmuş. Staj ücretleri, çok eski yıllardaki oranlarda şu anda. Şöyle bir anekdotu anlatayım size. Staj yaptığımızda yurtdışından bir arkadaşımız vardı. Gerekli müdürlükler ona bir dünya para verirken bana hiç verilmemişti. Staj yaptığım yerdeki müdür de siz de alabilirsiniz, fakat verdiğimiz ücretle ancak bir sakız alabilirsiniz demişti. Bu maalesef çok kötü bir durum. Ancak bu da yine fakültelerle özellikle ormancılık örgütü arasındaki ilişkinin iyiye gitmesiyle mümkün olur. Bu kopukluk devam ettiği sürece bu aksaklıklar devam edecektir.

Diğer sorular da genel olarak stajın yapılma şekli ile ilgili. KSÜ Orman Fakültesinden; “Son senenin staj olması imkansız görülüyor” denildi. İmkansız ne demek. Kurumsal yapının gelişmesiyle, iyileştirilmesiyle oluşabilecek, gerekli yasaların düzeltilmesiyle düzelebilecek. İmkansız demeyin. “Haftanın yarısı teorik derslerle, yarısı da staj yapılarak tamamlanamaz mı?” şeklinde bir soru var. Bu konuda çeşitli görüşler var. Biz staj anketlerinde de bunlara geniş yelpazede yer verdik. Sadece şunu belirtmek istiyorum. Sadece son sınıfta stajın yapılması öğrencilerin ve ormancı çalışanlarının ağırlıklı görüşüdür. Sadece ben de bunu vurguluyorum ve önemsiyorum.

V. OTURUM

Oturum Başkanı
Prof. Dr. Uçkun GERAY

Türkiye'de Orman Kaynaklarından Yararlanılmasında
Yetişkin Eleman Sorunu
Prof. Dr. Ünal ELER

Ormancılık Uygulamalarında
Hizmet İçi Eğitimin Güncel Durumu
Muhammet KILCI Dr. Nihal ÖZEL Dr. Mehmet SAYMAN

Orman Mühendislerinin
Hizmet İçi Eğitim Programlarını Değerlendirmeleri
Dr. Süleyman ALKAN

Avrupa Birliği Sürecinde
Ormancılıkta Ara Ve Alt Kademe Personel Eğitimi
Dr. Gülzade KAHVECİ

TÜRKİYE'DE ORMAN KAYNAKLARINDAN YARARLANILMASINDA YETİŞKİN ELEMAN SORUNU

Prof. Dr. Ünal ELER

S. D. Ü. Orman Fakültesi, Emekli

Özet

Tarihsel süreçte, ormanların giderek azalmasına karşılık, insan nüfusunun çoğalması, ormana ve orman ürünlerine talebin artması sonucu, sorunlar ortaya çıkmıştır. XVI. yüzyılda, Avrupa'da orman varlığının bu baskıyı karşılayamayacağı, görünür gelecekte dar boğazlar olacağı anlaşılmıştır. Bu önemli konu ciddi biçimde ele alınarak, gerekli önlemler için çalışmalar başlatılmıştır.

Ülkemizde de, gecikmeli ve yetersiz düzeyde de olsa, çalışmaların yürütülebilmesi için, kimi girişimler yapılmıştır. 1857 yılında Fransız uzman Louis TASSY ormancılık eğitimi verilmek üzere, orman okulu kurulması için Türkiye'ye davet edilmiştir. Yurdumuzda teknik ormancılığın başlangıç yılı olarak, bu tarih alınmıştır.

Günümüze dek geçen 150 yılda, çeşitli zamanlarda, değişik konularda, yeterli teknik eleman bulunmaması sorunu çözümlenememiştir. Bu eksiklik ve ortaya koyduğu sorunlar, her alanda etkisini göstermiştir.

Orman anlayışı ve buna bağlı olarak ormancılıkta iş ve işlemler zamanla değişmiş, çeşitlenmiştir. Diğer yandan, Orman Varlığı ulusal kaynak olmaktan çıkmış, uluslar arası hüviyet kazanmıştır.

Orman kaynaklarından çok yönlü yararlanılmasını sağlayacak, ormanın durumuna uygun işlemlerin sürdürülmesi ve uluslar arası düzeyde, sözleşmelerle istenilen bilgilerin eksiksiz ve hatasız olarak, zamanında verilebilmesi için, yeterli sayıda, yetişkin uzman elemana gereksinim bulunmaktadır. Yeterli sayıda eleman zamanında yetiştirilip, elde tutulmalıdır. Bu iş, para, zaman ve emek olarak, önemli giderleri gerektirir, uzun ve planlı çalışmaları kapsar.

Burada, özellikle zaman önemli kısıtlayıcı etkidir. Konunun önemle ele alınıp, derhal çözümlenmesi mümkün değildir. Belirli bir süre beklenmesi zorunludur. Elemanların bulunması, bunların yurt içinde ve yurt dışında eğitim ve öğrenimleri, elde tutulabilmeleri için de, kimi ayrıcalıklar sağlayacak yasal düzenlemeler tamamlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Yetişkin eleman, yeterli miktarda uzman, her konuda, uzman eleman yetiştirme.

The Problem For Specialist Elements On Profiting From Forest Resources in Turkey

Abstract

In historical process, problems were occurred as a result of against increasing human population and their demands decreasing of forest sources. At XVI. century it was understood that forests would not resist to those pressures and difficulties would take place in near future, in Europe. By showing this important subject seriously, works were begun for needed precautions.

Also in our country with delay and on insufficient level some attempts to carry out the works were done. In 1857 French expert Louis TASSY was invited to Turkey to establish Forest School for forestry education. This date is taken as the beginning of technical forestry in Turkey.

During 150 years, till the present in several times for different subjects the problem of providing sufficient element was not solved. This deficiency and its matters showed their effects on every topics.

By the time, the forest concept and all the works in forestry changed and varied. On the other hand, forest resources changed from as a national wealth to international identity. Enough specialist elements are needed to carry out the necessary practices for providing continuing the treatments suitable to position of forest and obtaining multiple purposes benefits from forest resources and giving complete knowledges are required by contracts on international level in time without mistakes.

Enough number of elements must be trained in time and kept at hand. These activities need much expences and long time and also planned works. Especially time is very important limiting factor on this subject.

Taking this problem seriously and solving it immediately is not possible. To wait for some time is compulsory. Because, finding the elements and their training and education inside and outside of country and also necessary legal arrangements for providing some privileges to keep them at hand must be completed.

Key words: specialist element, enough experts, training the specialists for every subjects

1. Giriş

Geçmişte, dünyamızda ormanlar çok geniş alanlar kaplıyordu. Orman kaynaklarının bol miktarda bulunduğu, buna karşılık insan nüfusunun fazla olmadığı yıllarda, ormanlardan yararlanma konusunda sorun yaşanmamaktaydı. Bu durum yüzyıllar boyunca devam etmiştir.

İnsan nüfusunun çoğalması, usulsüz, aşırı kullanım, göçler, savaşlar, büyük yangınlar, ormanlar üzerinde önemli olumsuz baskı oluşturmuştur. Doğal denge giderek ormanlar aleyhine bozulmaya başlamıştır. XVI. yüzyıla gelindiğinde, ortaya çıkan tablo, ürkütücü boyutlara ulaşmıştır. Avrupa'da, görünür gelecekte orman kaynaklarının bu gidişe dayanamayacağı, dar boğazlarla karşılaşılacağı anlaşılmıştır.

Ormancılıkta ana prensip devamlılık olduğundan, orman kaynaklarından sürekli yararlanılabilmesi için, ne gibi önlemler alınması ve bunun sağlanabilmesi için de, nelerin yapılması gerektiği ortaya konulmuş, çalışmalar bu yönde yürütülmeye başlamıştır. Zorunlu olarak planlı, teknik ormancılık yapılmasına geçilmesi, buradan kaynaklanmaktadır.

Sürekliliğin sağlanabilmesinde, çalışmaların bir plana bağlanması kabul edilmiş, Orman Amenajmanı doğmuştur. Artan talebin karşılanabilmesi için, orman alanının genişletilmesi gerektiği anlaşılmıştır. Ancak, feodal yapı nedeniyle, yüzyıllar sonucu oluşmuş mülkiyet durumu, buna ters düşmüştür. Kimse tarım ve otlak arazisinin orman haline getirilmesine razı olmamıştır. Bu durumda tek çözüm yolunun, verimin artırılması olacağı ve bu yola gidilmesi gerekeceği düşünülmüştür. Aynı alandan elde edilecek verimin artırılması oranında, sahasının genişletilmesi halinde alınacak ürüne eşit sonuca ulaşılacağı görüşü benimsenmiş; böylece Silvikültür ve Hasılat disiplinleri ortaya çıkmıştır.

Planlı, teknik ormancılık yapılmaya başlanmıştır. Bu durum, Orman Amenajman Planlarının, bunlara dayalı olarak, farklı uygulamaların, yeni yöntemlerin, aletlerin ve teknolojinin gelişmesine yol açmıştır. Tüm bunlar, artan bir tempo ile araştırmaların yapılması, sonuçlarının uygulamaya konulması durumunu yaratmıştır. Bu işler, yeterli sayıda, yetişkin teknik elemanlarla mümkün olabilmiştir.

Bu nedenle, ormancılık çalışmalarının yürütülmesinde, teknik eleman her zaman önemli yer almıştır ve almaya da devam etmektedir. Ülkemizde bu durum kısıtlayıcı etken olmuştur. Yurt ormancılığında, teknik işlemlerin tam olarak uygulanamamasından doğan ekonomik kayıplar söz konusudur. Gelişmelere koşut olarak, modern ormancılığın gerekleri çeşitlenerek artmıştır.

Bunlara ilaveten, günümüzde, ülkelerin çağdaş gelişmelere ayak uydurabilmeleri ve uluslar arası düzeyde sorumluluklarını yerine getirebilmeleri için, her konuda, yeterli sayıda, yetişkin uzman elemanın bulunması zorunluluğu vardır.

Yurdumuzda, eski yıllardan beri, konu gündemde tutulmuş, çeşitli fırsatlardan yararlanılarak, raporlar, bildirimler sunulmuş, yayınlar yapılmıştır. Fakat ilgililer ve yetkililerce, gerekli çaba gösterilmemiş, önlemler zamanında alınmamış olduğundan, uzun yıllar boyunca, sorun çözümlenememiştir.

Globalleşen dünyamız, ulusal ve uluslar arası yükümlülükler, gelişen teknoloji ve sosyo-ekonomik durum sonucu, sorun daha da ağırlaşarak devam etmektedir.

2. Ormancılık Çalışmalarında Yetişkin Elemanın Yeri ve Önemi

Ormancılık, açık alan işletmeciliğidir. Çok geniş sahalarda yürütülür. Diğer hiçbir işletmede görülemeyecek denli, uzun idare süreleri ile çalışır. Ormancılığın, toplumun bugün ve gelecekte, orman ürünlerine ve ormanın hizmet ve fonksiyonlarına olan ihtiyaçlarını karşılamak gibi, önemli bir yükümlülüğü vardır. Bu bakımdan, bir çok yönden ayrıcalıkları olan, teknik, ekonomik ve sosyal boyutları bulunan bir faaliyettir.

Diğer yandan, orman canlı varlıktır. Sürekli büyür, değişir. Bunun ürün, hizmet ve fonksiyonlarından sürekli yararlanan toplum da dinamiktir. Sosyo-ekonomik durumuna koşut olarak yapısı, buna bağlı olarak da, talebi değişmekte ve çeşitlenmektedir.

Canlı varlık olan ormanın korunması, yetiştirilmesi, hasat edilip, değerlendirilmesi, yeniden kurularak, sürekliliğinin sağlanması, toprak, ekolojik çevre, halk-orman ilişkileri gibi, tüm konularda araştırmalar yapılarak, en ekonomik ve teknik uygulamaların belirlenmesi, hiçbir aksaklığa meydan verilmeden, zamanında, gereklerin yerine getirilmesi söz konusudur.

Çalışmaların her biri güç, zaman alıcı, bilgi, deneyim ve sabır isteyen uğraşlardır. Bunları yürütüp, başaracak eleman bulunması, olmazsa olmaz koşuldur. Yürütülen iş ve işlemler genellikle teknik çalışmalardır. Ormancılık, yeterli sayıda yetişkin eleman bulunmaması nedeniyle işlerin bir bölümünün gerçekleştirilememesini ya da bilgi ve deneyim yetersizliğinden dolayı, hatalı, eksik yapılmasını veya zamanında yapılamayarak, aksatılmasını yahut kimi olguların farkına varılamamasını kabul etmez. Yıllar sonra, istenmeyen tablolar, telafi edilemeyen ekonomik kayıplar ve daha da önemli olarak, yitirilen zaman ortaya çıkar.

Yapılan işlerin kendine özgü özellikleri nedeniyle, zamanında yetiştirilmiş, elde tutularak, çalışmalara devam eden, her konuda yeterli sayıda eleman bulunması kaçınılmazdır. Her hangi bir nedenle, ayrılanların eksikliği duyulmayacak biçimde, konunun planlı olarak, düzenli biçimde sürdürülmesi gerekmektedir.

Açılacak kadrolara eleman alınması ya da var olan görevlere atama yapılmasıyla, uygulamada kimi çalışmalarda sorunlara çözüm bulunabilir. Ancak, uzmanlık gerektiren konularda, çalışmalar istenilen düzeyde, aksatılmadan yürütülemez. Burada, yeni elemanların yeterli bilgi ve deneyimi kazanarak, o işi yapabilecek duruma gelebilmesi, için belli zamana ihtiyaçları vardır.

Bu süreler, kopuklukların doğmasına, teknik sorunların ortaya çıkmasına, çalışmaların planlanan biçimde yürütülememesine, dolayısı ile işlerin aksamasına, o ölçüde de, ekonomik kayıpların meydana gelmesine neden olur.

Ormancılığın bir diğer önemli özelliği, orman canlı varlık olduğundan, zamanında gereğince yapılamayan ya da hatalı, eksik uygulamalar sonucu ortaya çıkacak kayıpların, daha sonraki yıllarda çok miktarda yatırımlar, büyük projeler ve olağanüstü çalışmalarla dahi, telafi edilememesidir.

Yukarıda özet biçimde değinilen olgulara yol açan teknik eleman ve özellikle yetkili kişiler, vicdani sorumluluk altındadırlar. İşin daha da ilginç yanı, durumun bilincinde değillerse, büyük vebal söz konusudur. Bu önemli konuya, başka bir bakış açısı ile yaklaşım mümkün olamamaktadır.

Sorun, eski yıllardan günümüze dek, bilinen, her fırsatta dile getirilen bir gerçektir. Fakat ele alınıp, çözüm yoluna kavuşturulması yönünde gerekli çaba görülmemektedir. Kimi kuruluşlar, kadrolar oluşturulması, buralara atamalar yapılması, sorunun ortadan kaldırılmasına yeterli olamamıştır.

Her ülkede olduğu gibi, yurdumuzda da, teknik ormancılığın gereği olarak, ormanlar amenajman planlarına dayalı işletilir. Türkiye'de ilk Orman Amenajman Planı 1918 yılında, 5 Avusturyalı ve 5 Türk (Sadullah Malkoç, Ali Bekir, Mehmet Emin, Bahattin ve Salih Sıtkı) orman mühendisinden oluşan Amenajman Hey'eti tarafından yapılmıştır (Eraslan, 1992). Eleman yetersizliği nedeniyle, çalışmalar devam ettirilememiştir. Çeşitli tarihlerde, değişik adlar altında Orman Amenajman Planları düzenlenmiş ve uygulanmıştır (Eler, 2007).

Özellikle son 50 yıldır, ülkemizde Amenajman çalışmalarını çağdaş biçimde yürütebilecek grupları oluşturabilmek için, yeterli Orman Mühendisi vardır. Fakat arzulanen kuruluş oluşturulup, elde tutulamamış ve Amenajman bugünkü durumuna gelmiştir.

İkinci Beşyılık Kalkınma Planı sonunda (1963-1972), Türkiye'de hedefi gerçekleştiren tek kuruluş, Orman Genel Müdürlüğü Amenajman Dairesi olmuştur. Bu başarıya nasıl ulaşılmış, daha sonra neden düşüş başlayıp, sonuçta bugünkü duruma gelinmiştir, bu konunun önemle ele alınarak, incelenmesi ve değerlendirilmesi gerekir (Eler, 2007).

Orman anlayışı ve buna bağlı olarak, ormancılıkta iş ve işlemler değişip, çeşitlenmiştir. Diğer yandan, orman varlığı, ulusal kaynak olmaktan çıkmış, uluslar arası hüviyet kazanmıştır. Bu nedenle, orman kaynaklarından çok yönlü yararlanılmasını sağlayacak, ormanın durumuna uygun işlemlerin, planlı biçimde sürdürülmesi gerekmektedir. Bu da yeterli olamamaktadır, uluslar arası düzeyde, gerekli bilgilerin, istenilen nitelikte, eksiksiz olarak, zamanında verileceği, ülkemiz adına imza konularak kabul edilmiş yükümlülüktür. Bu gereklerin yerine getirilebilmesi için, yeterli sayıda, yetişkin uzman elemana ihtiyacımız bulunmaktadır (Eler, 2002 b).

Çağdaş ormancılık çalışmalarının sürdürülebilmesi, gelişmelerin izlenip, bunlara ayak uydurulabilmesi, modern planlama ve uygulamaların yapılmasıyla mümkün olur. Bunun başarılabilmesi için, her konuda, yeterli sayıda uzman eleman gerekir (Eler ve Özçelik, 2003).

3. Tartışma

Kalkınmış, her konuda ileri gitmiş ülkeler, maddi durumları çok iyi olduğundan mı araştırmaya, eleman yetiştirilmesine önem verip, yeterli kaynak ayırmaktadırlar, yoksa, bu konulara gerekli önemi verdikleri için mi bugünkü düzeylerine ulaşmışlardır. Bunun üzerinde durularak, konu ayrıntılı biçimde incelenmelidir (Eler, 1993).

Günümüzde, bir ülkede araştırıcı eleman sayısı, araştırmaya ayrılan kaynak ve araştırmaya verilen önemin, o ülkenin gelişmişlik düzeyi ile orantılı olduğu görülmektedir. Bunu zamanında anlayıp, değerlendirebilenler, layık oldukları yeri almışlardır. Yarışta geri kalmamak için, uzmanlık dallarına önem vermişler ve her konuda, yeterli sayıda uzman yetiştirmişlerdir.

Çarpıcı örnek vermek gerekirse, İkinci Dünya Savaşından tam anlamı ile yok olarak çıkan Batı Almanya, bu yıkımı onarıp, tekrar ön plana geçmeyi başarmıştır. Yiyeceklerinden kesmişler, giyeceklerini yamatmışlar, bir evin her göz odasında bir aile, mutfak, tuvalet, banyoyu ortak kullanarak yaşamışlar, fakat teknolojinin geliştirilmesi, gelişen çağdaş teknolojiyi yakalayabilmek için, uzman yetiştirilmesine ayrılan kaynaktan kısıntı yapmamışlardır (Eler, 1989 ve 2002 a).

Yöneticiler, muhalefetin, toplumun savaş görmüş, çok acı günler yaşamış olmasından da yararlanarak başlattığı tüm olumsuz propogandalarını karşılayarak, çekilmez hal alan bu durumun çözümlenmesinde, konut yapımına ağırlık verip, vatandaştan oy toplamak yoluna gitmemişlerdir. Öncelik sırasına göre, sorunun ertelenmesini ülke geleceği için uygun görmüşlerdir. Doğru ve isabetli hareket etmişlerdir. Elde ettikleri sonuçlar ve ulaştıkları düzey ortadadır.

Burada önemli olan, ekonomik kaynaklar değil, sorunun benimsenmesi ve gereken önem verilerek, çözümlenmesine çalışılmasıdır. Bir diğer çarpıcı örnek olarak, petrol zengini ülkelerdeki kaynak bolluğu, buna karşılık, teknik yönden uluslar arası düzeydeki durumları yönünden, konu değerlendirildiğinde, yukarıdaki görüşün haklılığı, kendiliğinden anlaşılabilir.

"Eleman yetersiz ... imkânlarımız az ..." sözleri, hep gündeme getirilmiş olan ifadelerdir. Bunlar hiçbir zaman mazeret olamaz. Konunun önemi dikkate alınıp, gerekleri yerine getirilirse, elde edilecek ekonomik ve sosyal yarar düşünüldüğünde, bu tür yakınmaları haklı görmek ve durumun nedeni olarak kabul edebilmek mümkün değildir.

Bir alanın verim gücü yönünden potansiyeline göre, taşıyabileceği servet ile o sahadan elde edilen ve depoya indirilen miktarlar, bunların kalitesi: çok uzun yıllarda meydana gelen kaynak ve yitirilen ekonomik değerler düşünüldüğünde, yetişkin eleman eksikliğinin yarattığı olumsuzluklar, çok çarpıcı biçimde ortaya çıkmaktadır (Eler, 1979).

Uzun yıllar, meslektaşlarımız içinden, kimi konularda yeterli sayıda uzman, diğer çalışmalar için de, gerekli elemanların yetiştirilip, çalıştırılmamasına ne ölçüde hak verilebilir. Dev kuruluşlar olan ormancılıkla ilgili bakanlık ve genel müdürlüklerin olanaksızlıkları söz konusu edilebilir mi (Eler, 1988).

Sorun, konulara yaklaşım, bakış açısı ve ele alınış biçimi, dolayısı ile **ZİHNİYET** olmaktadır. Yeterli kaynak bulunabilir. Orman Genel müdürlüğü teşkilatında, nerelere, ne denli kaynaklar bulunmuş olduğu bilinen gerçeklerdir. Olaya bu yönden yaklaşıldığında, durum kendiliğinden yanıtlanabilmektedir.

Her konu için, yeterli sayıda uzman elemanın yetiştirilmesi kaçınılmaz olmaktadır. Bunların, bilgi ve deneyim olarak gerekli düzeye gelebilmeleri, para, zaman ve emek olarak önemli giderlere yol açar. Uzun ve planlı çalışmaları kapsar. Önce bu işin çekici duruma getirilmesi gerekir. Ayrıcalıklar sağlanabilmesi için, yasal düzenlemelere ihtiyaç vardır. Bu önemli konu çözümlendikten sonra, bir programa bağlı biçimde, uygun elemanlar bulunmalı, bunların yurt içi ve yurt dışında eğitim ve

öğrenimlerinin tamamlanması, istenilen düzeye getirilmeleri konularını kapsayan çalışmalar sürdürülmelidir.

Belli bir miktar eleman yetiştirdikten sonra, sorun çözülmüş, konu kapanmış kabul edilemez. İleride sorunların tekrar ortaya çıkmaması için, çalışmalara, aynı biçimde devam edilmesi kaçınılmazdır.

Bu denli önemli olduğu halde, çok uzun yıllardır, konu ile ilgili bir program yapıp, uygulanamamıştır. Değişik zamanlarda, çeşitli dar boğazlarla karşılaşmıştır. Fakat sorunun önemi benimsenmemiş ya da anlayışlamamıştır. Çözüm için gerekli çaba gösterilememiş, önlemler alınmamış, konu sürekli ertelenmiştir.

Her konuda, yeterli sayıda yetiştirilmiş elemana kesinlikle gereksinim vardır. Bunun "elde olmayan nedenlerle" mazeretine sığınılacak durumu yoktur, olamaz. Konu zamanında, planlı ve disiplinli biçimde ele alınıp, gerekleri yerine getirilirse, sorun kalmaz. Belirtilen işleri yapabilecek teknik eleman olarak, yeterli sayıda meslektaşımız vardır. önemli olan konunun benimsenmesi ve buradaki sorumluluğun duyulmasıdır. Olay herhangi bir devlet dairesine memur alıp, bir miktar kişiye iş vermek değil, ulusal kaynak olan ormanları, toplum için, devlet adına işleten yetkili makamların, bu çok önemli sorunun çözümlenebilmesi için, gereğini yapmalarıdır.

Durum son derecede önemlidir. Bir çok iş, uzman eleman yokluğu veya yetersizliği nedeniyle, sürekli ertelenmekte, çağdaş ormancılığın ve Türkiye'nin üstlendiği uluslar arası yükümlülüklerin gerekleri yerine getirilememektedir. Yeterli uzman eleman temin edilinceye kadar, bu işlerin yapılmayacağı belirtilmektedir. Bu ifadeler, yönetmeliklerde, tamimlerde de yer almaktadır. Bu durum ne kadar daha sürecektir. Mümkün olan en kısa sürede sorunların çözümleneceği, her konuda belirtilmektedir. Mümkün olan en kısa süre nedir, ne kadardır.

1973 tarihli Orman Amenajman Yönetmeliğinde kimi çalışmalar için yer alan, uzman eleman bulunmayışı nedeniyle, yeterli eleman temin edilinceye kadar yapılmayacaktır ifadeleri, 18 yıl sonra yürürlüğe giren, 1991 tarihli yönetmelikte de aynı biçimde yer almıştır. 35 yıl geçmiş olmasına karşın en son düzenlenen ve henüz yürürlüğe konulmamış olan yönetmelikte de, bu ifadeler bulunmaktadır. Üç yönetmeliğin düzenlenmeside de, aktif görev ve sorumluluk almıştık. Tüm çabalarımız uygulamada durumun değiştirilebilmesi yönünde etkili olamamıştır. Çünkü yıllar yılı sorunun çözümlenebilmesi için, hiçbir şey yapılmamış olarak, problem ortada durmaktadır. Aynı konuları bıkmadan usanmadan yine dile getiriyoruz.

Çağımız araştırma çağıdır. En kârlı yatırım, eleman yetiştirilmesine ve araştırmaya yapılan yatırımdır. Yukarıda değinildiği üzere, ülkemizde ne yazık ki bu önemli konuya gereken önem verilmemiştir. Kendini yetiştiren elemanlar da, konuları ile ilgili olarak çalıştırılıp, bunlardan gereğince yararlanılmamıştır.

Hiç zaman yitirilmeden, uzman elemanlara sağlanabilecek ayrıcalıkların belirlenmesi, bunun için de, yasal düzenlemelerin yapılması kaçınılmaz olmaktadır. Yabancı dil sorununun çözümlenmesi, yurt içinde, özellikle de yurt dışında eğitim, öğrenim programlarının belirlenmesi, maddi kaynağın sağlanması gerekmektedir. Hizmet zincirinin kopmaması için, bu işin sürekliliği, bir kez yapıp, ondan sonra peşinin bırakılmaması kaçınılmazdır. Herhangi bir biçimde ayrılanlar nedeniyle, ileride tekrar sorun meydana gelmemesi için, kurulan sistem devam ettirilmelidir. Belli zamanlarda yeterli sayıda eleman alınıp, bunlar yetiştirilerek, sürekli çalıştırılmalıdırlar.

Yetenek, heves, performans yönünden, herkesin istenilen düzeyde uzman olabileceği beklenmemelidir. Durum sürdürülmeli, devamlı yeni uzman yetiştirilmeli, iyiler elde tutularak, isteneni veremeyenler başka görevlere gönderilmelidir.

Yeterli eleman sorunu, var olan görevlere orman mühendislerinin atanmasıyla çözümlenemez. Kimi ayrıcalıkları bulunan yeni kadrolarda, genç, hevesli, bu tip çışımalara yatkın, yabancı dil bilen elemanlar, program dahilinde yetiştirilmelidir. İleride gereksinim duyulacak uzmanlar için, çalışmalarda uyum sağlayamayan ve verimli olamayanların, herhangi bir nedenle, görevden ayrılanların yerine, yeni elemanlar zamanında temin edilip, hazırlanarak, tüm çalışmaların aksatılmadan sürdürülmesi gerekir (Eler, 2005).

4. Sonuç ve öneriler

Çağdaş ormancılık çalışmalarının istenilen düzeyde yürütülebilmesinde, önemli konulardan biri de yetişkin elemandır. Yetenekli, yılmadan, usanmadan, sabırla çalışarak, verilen olanakları en iyi biçimde kullanıp, kaynağı üst düzeye çıkaracak, bundan en yüksek verimi sağlayabilecek uzmanlar yetiştirilmeli, başarılı olamayanlar değiştirilerek, yeterli eleman sorunu çözümlenmelidir. Bunlardan oluşan kuruluşlar meydana getirilmeli, gerekli donatım yapılarak, çalıştırılmalı ve bu durumun devamlılığı sağlanmalıdır (Eler ve ark., 2005)..

Yetiştirilen uzmanların, kendi gruplarındaki mühendisleri yetiştirmeleri, bunların yurt içi ve yurt dışında eğitim ve öğrenim olanaklarından yararlandırılmalarının sağlanmasıyla, yeterli sayıda eleman elde edilerek, sorun çözümlenebilir.

20, 30 yıl önce yayımlanmış makalelerimizden alıntılar yapılarak düzenlenmiş, hiç yadırganmadan okunan yazılar yazarak, sorunların güncelliğini sürdürdüğünü, dahası, gün geçtikçe yeni boyutlara ulaştığını vurgulamaya çalışmışız (Eler, 1997). Bugün 8 yıl daha geçmiş, yaklaşık 40 sene önceki sorunlar devam ediyor demişiz (Eler, 2006).

Bir makalemizi "Ne anlamlı deyiştir ya hamiyetsiz olaydım ya da çok param olsaydı. Gerçekten ya bunca yıl konulara girip, durumları görmesek ya da bu önemli konuların çözüm yoluna girdiğini dünya gözü ile görebilseydik" biçiminde bitirmişiz (Eler, 1989).

Yine vurgulamadan geçemiyoruz. 16 yıl sonra bu ifadeyi konu ile ilgili bir sempozyum bildirisinde kullanmıştık (Eler, 2005). 3 yıl daha geçti. 19 sene sonra, aynı duygu ve düşüncelerle...

5. Kaynaklar

- Eler, Ü. 1979. Aydın olmak. Orman Mühendisliği Dergisi, temmuz-ağustos sayısı, 41-44. Ankara.
- Eler, Ü. 1988. Teknik ormancılımda görülen aksaklıkların nedenleri ve çözüm yolları. Ormancılık Araştırma Enstitüsü Dergisi, temmuz sayısı, 41-46, Ankara.
- Eler, Ü. 1989. Uzmanlık dalları ve uzmanlığın önemi. Orman Mühendisliği Dergisi, nisan sayısı, 31-34, Ankara.
- Eler, Ü. 1993. 1. Ormancılık Şurası. Orman Bakanlığı, 1-5. Kasım, Cilt 2., 435-442, Ankara.
- Eler, Ü. 1997. Onlarda ve bizde zihniyet. Orman Mühendisliği Dergisi, sayı 3, 7-9, Ankara.

- Eler, Ü. 2002 a. Ülkemizin kalkınması. Anahtar Dergisi, Milli Prodüktivite Merkezi, kasım sayısı, 17-18, Ankara.
- Eler, Ü. 2002 b. Ulusal orman envanteri kavramının Türkiye Ormancılığına girişi ve gelişimi. Türkiye Ulusal Orman Envanteri Uluslar Arası Sempozyumu. İ. Ü. Orman Fakültesi, 20-24. Eylül, İstanbul.
- Eler, Ü. 2005. Çağdaş ormancılık yapabilmemiz ve uluslar arası yükümlülükleri yerine getirebilmemizde eleman sorunu. Orman Mühendisleri Odası Sempozyumu, 22-24. Aralık, Antalya.
- Eler, Ü. 2006. Ülkemizde verimlilik. Kalkınmada Anahtar Verimlilik Dergisi. Milli Prodüktivite Merkezi, nisan sayısı, 17, Ankara.
- Eler, Ü. 2007. Türkiye'de orman amenajman yönetmeliğinin tarihsel gelişimi. S. D. Ü. Orman Fakültesi Dergisi (Basımda), Isparta.
- Eler, Ü. , Özçelik, R. 2003. Araştırma ve orman amenajman çalışmalarında katılımın önemi. II. Ulusal Ormancılık Kongresi, 19-20. Mart, Türkiye Ormancılar Derneği Bildiriler Kitabı, 174-181, Ankara.
- Eler, Ü. , Özçelik, R. , Özdemir, İ. 2005. Ormancılıkta AR-GE çalışmalarının yeri ve önemi. I. Çevre ve Ormancılık Şurası, Tebliğler, Cilt 4, 1639-1646, Ankara.
- Eraslan, İ. 1992. Türkiye'de orman amenajmanının dünü bugünü ve yarını. Orman Genel Müdürlüğü, orman amenajmanının dünü bugünü ve geleceğine ilişkin genel görüşme, 16-19. Kasım. Orman İdaresi ve Planlama Dairesi Başkanlığı yayını, Bildiriler, 1-16, Ankara.

ORMANCILIK UYGULAMALARINDA HİZMET İÇİ EĞİTİMİN GÜNCEL DURUMU

Muhammet KILCI¹

Dr. Nihal ÖZEL²

Dr. Mehmet SAYMAN³

¹ Orman Yüksek Mühendisi, mkilci@egearastirma.cevreorman.gov.tr

² Orman Yüksek Mühendisi, nihalo@gmail.com

³ Ziraat Yüksek Mühendisi, mhsayman@yahoo.com

^{1,2,3} Ege Ormanlık Araştırma Müdürlüğü Zeytinalanı/Urla İZMİR

Özet

Bu çalışmada Çevre Orman Bakanlığının Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü, Doğa Koruma ve Milli Parklar ve OR-KÖY Genel Müdürlüklerine ait hizmet içi eğitim kayıtları ve eğitim değerlendirme formları incelenerek, sonuçları ortaya konmuştur. Elde edilen verilere göre, hizmet içi eğitimlerde eğitimcilerin daha çok genel müdürlüklerin kendi elemanları arasından olduğu, orman fakülteleri ve ormancılık araştırma müdürlüklerinden eğitici katılımının ise, çok az olduğu belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler : Hizmet İçi Eğitim, AGM, DKMPGM, OR-KÖY

Abstract

In this study, inservice training records and evaluation forms of General Directorate of Aforestation and Erosion Control, General Directorate of Nature Protect and National Parks and General Directorate of Forest Willegars Affairs belong to Ministry of Forestry and Environment have been examined and the results have been exposed. According to data, it has been identified that, trainers are from mostly their own staff of every General Directorates, trainers from forestry faculties and Forstry research institutes are very few in inservice trainings.

Key Words : Inservice Training, AGM, DKMPGM, ORKÖY

1. Giriş

Türkiye’de ormancılık eğitimi 1800’lü yıllarda başlamıştır. 1857 yılında orman okulunun kurulmasıyla başlayan ormancılık eğitimi, 1934 yılında orman fakültesinin kurulmasıyla devam eder (Anonim 1972). 1972 yılına kadar sadece İstanbul Üniversitesi orman fakültesinde devam eden ülkemiz ormancılık eğitimi, 1972 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi orman fakültesinin kurulmasıyla iki fakültede devam etmiştir. Günümüzde ise, 9 adet orman fakültesinde ormancılık eğitimi sürdürülmektedir.

Ormancılık eğitimi denildiğinde her ne kadar akla orman fakülteleri geliyorsa da, çalışan elemanların hizmet verdikleri süre içerisinde, değişen şartlara göre bilgilendirilmesi, (gerek teorik gerek pratik açıdan yeterli düzeye ulaştırılabilmesi) için hizmet içi eğitime ihtiyaç duyulmaktadır.

Çevre ve Orman Bakanlığı hizmet içi eğitim yönetmeliğinde, hizmet içi eğitimin hedefi, devlet memurları eğitimi genel planında, kalkınma planlarında ve iş programlarında eğitim için öngörülen amaçlar doğrultusunda;

a. Personelin bilgisini ve verimliliğini artırarak hizmet içinde yetişmesini sağlamak, daha üst görev ve kadrolara hazırlamak, buna ilişkin görevde yükselme eğitimini düzenlemek,

b. Devlet memurlarının ödev, yetki ve sorumluluklarını öğretmek, genel haklar ve yasaklar hakkında bilgi vermek,

c. Yönetimde ve uygulamada verimlilik, etkinlik ve tutumluluğun artırılmasını sağlamak,

d. Personelin hizmet içi eğitim ihtiyacını belirlemek

e. Bakanlık bilimsel ve teknolojik olarak üst seviyeye taşımak

f. Mal ve hizmetlerin tam ve zamanında kullanıcılara ulaşımını sağlayacak eğitim vermek,

g. Yurt dışına gidecek personeli yeni bilgilerin hızla arttığı alanlara yönlendirmek,

h. Personel planlamasının uygulanmasında hizmet içi eğitimden en etkin biçimde yararlanmaktır.

Yine aynı yönetmelikte bu amaçlarla yapılacak olan hizmet içi eğitimlerde uyulması gereken ilkeler şöyle verilmiştir (Madde 6).

- a. Eğitimin verimlilik, etkinlik ve tutumluluk ilkelerine uygun olarak yürütülmesi ve sürekli olması,
- b. Eğitimin bakanlığın amaçları, görevleri, yetkileri, sorumlulukları ve ihtiyaçları dikkate alınarak düzenlenecek plan ve programlara dayandırılması,
- c. Eğitimden beklenen sonuçlara ulaşıp, ulaşılmadığının belirlenmesi için eğitim çalışmaları sırasında ve bitiminde değerlendirme yapılması,
- d. Eğitim yapılacak yerlerin eğitim şartlarına uygun olması, eğitimin gereklerine göre düzenlenmesi ve donatılması,
- e. Eğitime tabi tutulan bakanlık personelinin eğitimde kazandırılan niteliklere ve eğitime gönderilme amacına uygun görevde istihdam edilmesi,
- f. Her amirin birimindeki personelinin eğitiminden ve yetiştirilişinden sorumlu olması,
- g. Bu yönetmelik hükümlerine göre eğitim görevi verilecek eğitim görevlilerinin ve eğitime katılacak personelin eğitime katılmaktan sorumlu olması,
- h. Hizmet içi eğitimden yararlanmada öncelikler esas alınarak, tüm personelin saptanan hizmet içi eğitim ihtiyacına göre yararlandırılması,
- ı. Gerektiğinde ilgili tüm kuruluşlarla eğitimde işbirliği yapılması, bilgi, belge, araç-gereç ve eğitim görevlisi değişiminin sağlanmasıdır.

Bu yönetmelik hükümleri gereği ve uyarınca ormancılık kuruluşlarında uzun yıllardır hizmet içi seminerler düzenlenmekte ve ilgili elemanlar değişik konularda eğitimlenmektedirler.

2. Materyal Ve Metot

Bu çalışmada Çevre ve Orman Bakanlığının Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü (AGM), Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (DKMPGM) ve Orman-Köy İlişkileri (OR_KÖY) Genel Müdürlüklerine ait hizmet içi eğitim kayıtları ve katılımcı listeleri incelenerek, eğitimci ve eğitilenlerin sayıları ile özellikleri belirlenmiş ve sonuçları tablo ve grafikler halinde verilmiştir. Ayrıca tarafımızdan iştirak edilen hizmet içi eğitimlerden elde edilen gözlemler de bu makaleye yansıtılmıştır.

3. Bulgular

Genel müdürlüklerin hizmet içi eğitim kayıtları incelendiğinde, genel müdürlüklere göre eğitim konuları şöyledir:

3.1 Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü

Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü'nün hizmet içi eğitim konuları

1. Fidanlık
 - a. Tohum bahçeleri ve meşcerelerinin bakımı ve tohum temini
 - b. Fidan üretim teknikleri (Arazi hazırlığı ve ekim teknikleri, bitki besleme, sulama, gübreleme, mikoriza, fidan harç ve kapları, toprak özellikleri vb.)
 - c. Toprak işleme teknikleri, alet ve ekipmanı
 - d. Hastalık ve zararlılarla mücadele
2. Ağaçlandırma
 - a. Arazi hazırlığı, mekanizasyon ve teknikleri
 - b. Dikim teknikleri

- c. Bakım teknikleri
- d. Özel ağaçlandırmalar

3. Etüt-Proje

- a. Proje yapımı
- b. Yetiştirme ortamı özelliklerinin belirlenmesi (İklim özellikleri, toprak-su ilişkileri, varsa doğal bitki örtüsü)
- c. Tür ve orijin seçimi
- d. Diri örtü temizliği ve toprak işleme teknikleri
- e. Dikim-bakım zamanı ve teknikleri
- f. Özel ağaçlandırma çalışmalarının etüdü ve projesi, ihalesi

4. Mera ıslahı (mera ıslahı teknikleri, otlatma, gübreleme, tohumlama, dinlendirme)

5. Erozyon kontrolü teknikleri (toprakların erozyona yatkınlık dereceleri, bitki örtüsünün ve ormanların erozyonu önleme dereceleri, havza ıslahı, erozyonu önleyici fiziki tedbirler, canlı ve cansız çitler, erozyon önlemede kullanılacak bitki türleri vb.)

6. İdari-mali konular şeklinde belirlenmiştir.

Yukarıda bahsedilen konularla ilgili olarak AGM'den alınan 10 yıllık (1997-2006) kayıtların incelenmesi sonucunda, elde edilen veriler şöyledir:

10 yıl içerisinde 41 adet eğitim düzenlenmiş olup, toplam 2303 kişi eğitilen, 439 kişi ise eğitici olarak hizmet içi eğitimlere katılmıştır. Eğitilen personelin yıllara göre dağılımı aşağıdaki gibidir.

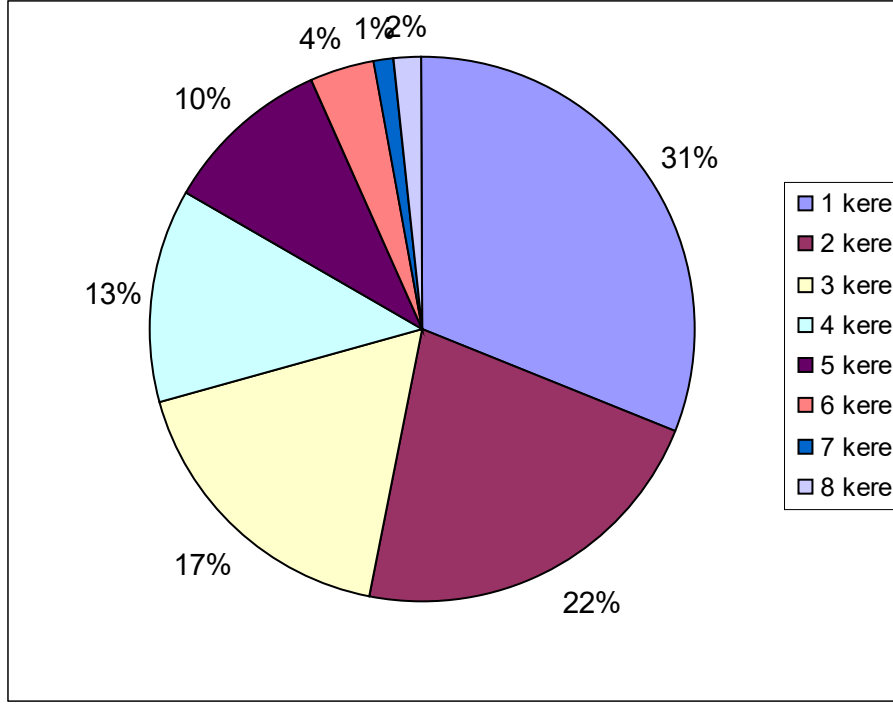
<i>Yıllar</i>	Eğitilen Eleman Sayısı
1997	89
1998	146
1999	290
2000	360
2001	298
2002	205
2003	325
2004	210
2005	190
2006	190
TOPLAM	2303

AGM'nin hizmet içi eğitimlerine eğitici olarak katılan 439 kişinin profiline bakıldığında ise, büyük oranda (% 65,4) kurumun kendi içinden eğiticilerin varlığı dikkat çekmektedir. Bunu % 12,7 oranla ormancılık araştırma müdürlükleri ve % 12,1 oranla diğer fakültelerin eğiticileri takip etmektedir. Diğer birimlerden katılımın % 7,5 olduğu bu eğitimlerde, en düşük oran (% 2,3) orman fakültelerinden katılan eğitici oranında görülmektedir (Tablo. 1).

Eğitilenlerden 714 kişi bir kez eğitime katılmış olup, 507 kişi iki, 392 kişi üç , 299 kişi dört, 230 kişi beş, 92 kişi altı, 23 kişi yedi ve 46 kişi sekiz kez eğitime katılmışlardır (Şekil 1). Bu bağlamda tekerrürler dikkate alındığında, eğitime katılan gerçek kişi adedinin daha düşük olacağı açıktır.

Tablo 1. AGM Hizmet İçi Eğitimlerine Katılan Eğitimcilerin Profili

<i>Geldiği Kurum</i>	<i>Sayısı</i>	<i>Oran(%)</i>
Kurum İçi	287	65,4
Orman Fakülteleri	10	2,3
Diğer fakülteler	53	12,1
Araştırma Müdürlükleri	56	12,7
Diğer Birimler	33	7,5
Toplam	439	100,0

Şekil 1. AGM'nin Hizmet İçi Eğitimlerine Katılım Oranları (1997-2006)

Eğitici olarak her kesimden eğitimlere katılanların oldukça büyük bir bölümünün (% 65,1) bir kez eğitim verdikleri görülmüştür. İki kez eğitim verenlerin oranı 16,1 olup, üç veya daha fazla eğitim verenlerin oranı sadece % 18,8'dir.

Yine AGM'nin sadece kurum içinden katılan eğitici oranlarında da benzer bir durum görülmektedir. Katılımcıların büyük bölümü (% 61,8) bir kez eğitime katılmış olup, iki kez eğitim verenlerin oranı % 17,6, üç ve daha fazla sayıda eğitime katılanların oranı ise, % 20,6'dır. Bu durum, eğitici olarak eğitimlere katılımda bir süreklilik olmadığını göstermektedir.

AGM'nin hizmet içi eğitimleri genel olarak teknik ve idari-mali elemanlar için düzenlenmektedir. Ancak, 2004, 2005 ve 2006 yıllarında 91 Orman Muhafaza Memuru (fidancı) da fidanlık eğitimlerine katılmışlardır.

3.2 Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü'nün eğitim konuları genel olarak şöyledir:

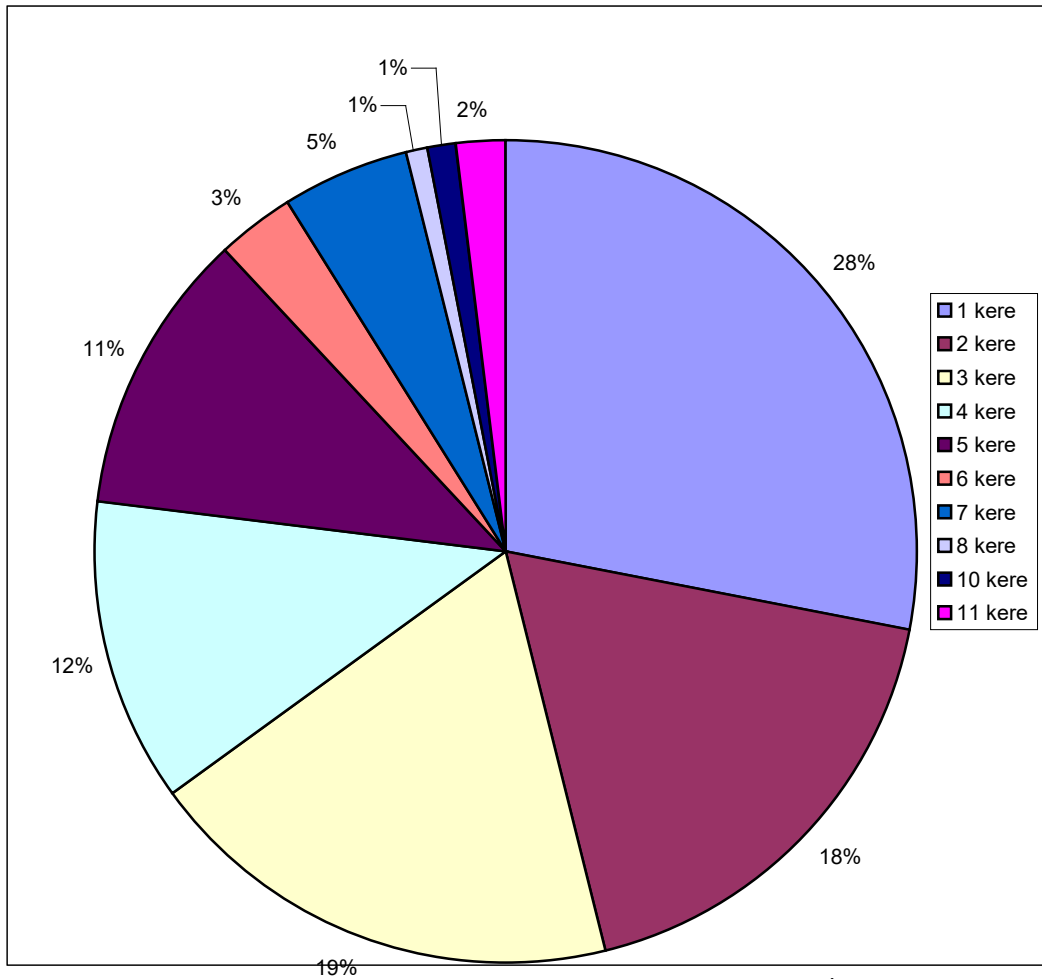
- Av-Yaban hayatı yönetimi (etüt ve envanter çalışmaları, av-yaban hayatı yönetimi ilkeleri vb.)

- b. Av turizmi (avcılar, avcı eğitimleri, katılımcılık)
- c. Korunan alanlar (planlanması, yönetimi, koruma ilkeleri vb.)
- d. Orman içi dinlenme ve mesire yerleri (kriterleri, planlanması ve yönetimi)
- e. Biyolojik çeşitliliğin korunması ve uluslararası sözleşmeler
- f. İlgili yönetmelikler

Bu konularda son 5 yıllık (2003-2007) verilere ulaşılabilmiş ve şu sonuçlar elde edilmiştir. 5 yıl içinde toplam 15 adet eğitim düzenlenmiş olup, 969 kişi eğitime katılmıştır.

<i>Yıllar</i>	Eğitilen Eleman Sayısı
2003	62
2004	222
2005	170
2006	235
2007	280
TOPLAM	969

Katılımcıların 277'si bir kez, 170'i iki, 186'sı üç, 112'si dört, 105'i beş, 30'u altı, 49'u yedi, 8'i sekiz, 10 kişi on ve 22 kişi onbir kez eğitim almış durumdadır (Şekil. 2). Bu durumda eğitimlere katılan gerçek personel sayısının düşeceği açıktır. Nitekim yaptığımız hesaplamada tekrerrürleri kaldırdığımızda gerçek katılımcı sayısının 489 olduğu görülmektedir.

Şekil 2. Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün Hizmet İçi Eğitimlerine Katılım Oranları (2003-2007)

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün düzenlediği eğitimlerdeki eğitici profili de AGM'deki duruma benzerlik göstermektedir. Burada da eğiticilerin büyük bir çoğunluğu (% 88,8) kurum içinden katılmaktadır (Tablo. 2). % 4,5 oranında diğer fakültelerden ve % 3 oranında da diğer birimlerden eğitici katılımı bulunan DKMPGM'nün eğitimlerine orman fakültelerinden eğitici olarak katılım oranı % 3,7'dir. Burada AGM'nin düzenlediği eğitimlerden farklı olarak ormancılık araştırma kurumlarından hiç katılım yoktur.

Tablo 2. DKMPGM Hizmet İçi Eğitimlerine Katılan Eğiticilerin Profili

<i>Geldiği Kurum</i>	<i>Sayısı</i>	<i>Oran(%)</i>
Kurum İçi	119	88,8
Orman Fakülteleri	5	3,7
Diğer fakülteler	6	4,5
Araştırma Müdürlükleri	-	0
Diğer Birimler	4	3,0
Toplam	134	100

Burada da AGM' de olduğu gibi genel bir devamlılık görülmemektedir. Genel olarak bir kez eğitime katılan eğiticilerin oranı % 74,6 olup, iki kez katılanların oranı % 14,2'dir. Üç ve daha fazla kez eğitim verenlerin oranı sadece % 11,2'dir.

DKMPGM kurum içinden 1 kez eğitime katılan eğiticilerin oranı % 71,4 olup, iki kez eğitim verenlerin oranı % 16'dır. Üç ve daha fazla eğitim verenlerin oranı % 12,6'dır..

DKMPGM'nin eğitimleri genel olarak teknik elemanlar için düzenlenmektedir. Katılımcı profiline bakıldığında, orman mühendisi, orman endüstri mühendisi, biyolog, peyzaj mimarı, çevre mühendisi, ziraat mühendisi, ekonomist, jeoloji mühendisi, hidroloji mühendisi, arkeolog, veteriner hekim, bilgisayar programcısı vd mesleklerden oluştuğu görülmektedir. Ancak bir eğitimee 2 adet sekreter katılmıştır. Bazı eğitimlere katılımcıların meslekleri yerine il müdürü, şube müdürü, şube müdür vekili, şube mühendisi yazılmıştır. Bu nedenle mesleklerin dağılımı konusunda net bir oran verilememektedir. Katılımcılardan 416 kişi şube müdürü, 55 kişi il müdürü ve 498 kişi de mühendistir.

3.3. ORKÖY Genel Müdürlüğü

OR_KÖY genel müdürlüğünün hizmet içi eğitimlerinin konuları genel olarak orman halk ilişkileri, sorunları ve çözüm önerileri, kooperatifçilik eğitimi ve pazarlama, ferdi projeler ve kredi uygulamaları ile bütçe faaliyetleri gibi konuları içermektedir.

OR_KÖY genel müdürlüğünden alınan son beş yıllık verilere (2003-2007) göre ise toplam 17 adet eğitim düzenlenmiş olup, eğitimlere katılımın yıllara göre dağılımı aşağıdaki gibidir.

<i>Yıllar</i>	<i>Katılımcı sayısı</i>
2003	178
2004	292
2005	256
2006	326
2007	173
Toplam	1225

Eğitime katılanlar arasında 525 Şube m¼d¼r¼, 82 il m¼d¼r¼, 386 m¼hendis, 40 tekniker, 58 teknisyen ve 134 kooperatif y¼neticisi bulunmaktadır.

OR-K¼Y genel m¼d¼rl¼đ¼n¼n hizmet içi eğitimlerine eğitici olarak katılım daha ¼nceki genel m¼d¼rl¼klerdeki benzerlik g¼stermektedir. Burada da eğiticilerin b¼y¼k b¼l¼m¼ (% 82) kurumun kendi içinden katılmakta, orman fak¼ltelerinden hiç eğitici bulunmamaktadır. Ormancılık araştırma m¼d¼rl¼klerinden katılım % 2,1'de kalmıştır. Diğer fak¼ltelerden ve diğer birimlerden katılım ise, toplam % 15,9'dur (Tablo.3)

Tablo 3. OR-K¼Y Hizmet İçi Eğitimlerindeki Eğiticilerin Profili

<i>Geldiği Yer</i>	<i>Sayı</i>	<i>Oran (%)</i>
Kurum İçi	196	82
Orman fak¼lteleri	-	-
Diğer fak¼lteler	26	10,9
Araştırma Kurumları	5	2,1
Diğer Birimler	12	5
Toplam	239	100

3.4. Eğitime Katılanların Değerlendirme Sonuçları

Çevre ve Orman Bakanlığının Hizmet İçi Eğitim Y¼netmeliđine g¼re her eğitimin sonunda bir değerlendirme yapılması gerekmektedir. Elde edebildiğimiz kayıtlara g¼re, her ¼ç genel m¼d¼rl¼đ¼n değerlendirme işlemine d¼zenli olarak yaptığı belirlenmiştir. Buna g¼re eğitimlerin sonunda bir anket formu doldurularak, katılımcıların eğitim hakkındaki g¼r¼řleri ve varsa ¼nerileri alınmaktadır.

3.4.1. Ağaçlandırma Genel M¼d¼rl¼đ¼

Anket sonuçlarına g¼re Ağaçlandırma Genel M¼d¼rl¼đ¼n¼n gerçekteştirdiği hizmet içi eğitimler :

1. Zaman seçimi açasından uygun (% 90 uygun, % 10 uygun değil) bulunuyor.
2. Yer seçimi açasından uygun (% 93 uygun, % 7 uygun değil) bulunuyor.
3. S¼re açasından yeterli (% 90 yeterli, % 10 yeterli değil) bulunuyor.
4. Eğiticiler, eğitim metotları ve seçilen konular b¼y¼k oranda yararlı ve yeterli bulunuyor.
5. Gereksiz g¼r¼len konular (% 92 yok, % 8 var)
6. B¼y¼k çoğunluk hizmet içi eğitimlerde yeni bilgiler edindiğini d¼ř¼n¼yor (% 99 evet, % 1 hayır)
7. Katılımcıların çoğunluğu hizmet içi eğitimlerde verilen bilgilerin meslekte yararlı olacağını d¼ř¼n¼yor (% 98 evet, % 2 hayır)
8. Yine b¼y¼k çoğunluk hizmet içi eğitimlerin genel olarak iyi d¼zenlendiđini d¼ř¼n¼yor (% 99 evet, % 1 hayır)

3.4.2 Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel M¼d¼rl¼đ¼

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel M¼d¼rl¼đ¼n¼n katılımcıları da hizmet içi eğitimlerin değerlendirilmesiyle ilgili olarak AGM katılımcılarına benzer cevaplar vermekle birlikte bazı farklılıklar bulunmaktadır. Buna g¼re hizmet içi eğitimler;

1. Zaman seçimi açasından uygun,
2. Yer seçimi açasından uygun,
3. S¼re açasından yeterli g¼r¼l¼yor,
4. Gereksiz g¼r¼len konular yok
5. B¼y¼k çoğunluk hizmet içi eğitimlerde yeni bilgiler edindiğini d¼ř¼n¼yor

6. Katılımcıların çoğunluğu hizmet içi eğitimlerde verilen bilgilerin meslekte yararlı olacağını düşünüyor

7. Yine büyük çoğunluk hizmet içi eğitimlerin genel olarak iyi düzenlendiğini düşünmekle birlikte, hizmet içi eğitimlerin daha sık yapılmasının gerekli olduğunu düşünüyor. Eğiticiler, ve seçilen konular büyük oranda yararlı ve yeterli bulunuyor, ancak eğitim metotlarının (% 50 düzeyinde yetersiz bulunmuş) ve sunum tekniklerinin daha pratik ve görsel olması gerektiği düşünülüyor.

3.4.3. OR-KÖY Genel Müdürlüğü

OR-KÖY Genel Müdürlüğünün anket sonuçlarına göre ise ;

1. Eğitimler genel olarak iyi düzenlenmiş (% 91,5 evet, % 8,5 hayır),
2. Süre açısından yeterli görülüyor (% 79,8 yeterli, % 10 uzun, % 10,2 kısa),
3. Eğitimin yapıldığı saatler uygun (% 94,3 uygun, % 4,7 uygun değil),
4. Eğitim konuları açısından katılımcıların % 58,1'i tüm konuların gerekli olduğunu, % 29,5'i başka konuların da olması gerektiğini belirtmektedir. % 12,4 oranında katılımcı soruya cevap vermemiştir.
5. Lüzumsuz konuların olup olmadığı sorusuna katılımcıların % 87,2'si hayır cevabını verirken, % 10,4'ü evet cevabını vermiş, % 2,4 kişi cevap vermemiştir.
6. Eğitimde yeni bilgiler edindiniz mi sorusuna ise katılımcıların % 87,9'u evet cevabını verirken % 6,8 oranında hayır cevabı alınmış ve katılımcıların % 5,3'ü ise cevap vermemiştir.
7. Eğitim hakkında genel olarak katılımcıların memnun olduğu (% 78,9'u iyi, % 17,1' iyi değil cevabını verirken, % 4'ü cevap vermemiştir) görülmektedir. Ancak, eğitimin metodu konusunda bazı eleştiriler yapılmıştır. Buna göre, eğitimin uygulamalı olması gerektiği, görsel sunumların daha yararlı olacağı ve konuşma sürelerinin dikkat eksikliği yaratmayacak şekilde düzenlenmesi önerilmiştir.

4. Sonuçlar Ve Tartışma

Elde edilen kayıtlar üzerinde yapılan incelemelere göre, her üç genel müdürlüğün de düzenli olarak hizmet içi eğitimlerini düzenledikleri, yönetmeliğe uygun olarak eğitimler sonunda değerlendirme anketleri yaptıkları belirlenmiştir.

Hizmet içi eğitimler sonunda uygulamaya aktarımı konusunda görüş birliği varılan konuların tamam veya tebliğ haline getirilerek teşkilata emirilenmesi yerinde olacaktır.

Bazı eğitimlerde konuların (fidanlık, ağaçlandırma, etüt-proje vb) birleştirildiği görülmektedir. Her ne kadar bu konular birbirlerine yakın görünse de hem detaylı inceleme açısından zaman yetersizliği, hem de uygulamada önemli farklılıklar bulunması dolayısıyla bu tür seminerlerin her birinin ayrı ayrı ve uygulamalı olarak yapılması daha verimli olacaktır.

Eğitim konularının uygulamalı yapılabilmesi ve aktif katılımın sağlanabilmesi için katılımcı sayısının daha düşük tutulması, ancak yıllık eğitim sayısının artırılması daha yararlı olabilir.

Bazı eğitimlerin yöresel olarak yapılması da verimliliği arttıracaktır (örneğin mera ıslahının doğu Anadolu'da yapılması gerekliliği gibi).

Hizmet içi eğitimi veren eğiticilerin büyük çoğunluğu ilgili genel müdürlüğün personelidir. Orman fakülteleri ve araştırmalardan katılan eğiticiler oldukça düşük oranlardadır. Diğer fakültelerden eğitici olarak katılanların bile, orman fakültelerinden katılan eğiticilerden daha fazla olduğu görülmektedir. Genel müdürlük personeli dışında eğitici olarak katılanlar; genellikle toprak,

coğrafya, bitki besleme, hastalıklar ve zararlılar ile sosyal içerikli konularda eğitim vermektedirler. Bu bağlamda, orman fakültelerinin, araştırma müdürlüklerinin ve eğitimi düzenleyen genel müdürlüklerin bu işbirliği eksikliğinin nedenleri üzerinde durmaları ve kendilerini sorgulamaları gerekmektedir.

Eğiticiler tarafından hazırlanan eğitim notları teoriden çok uygulamaya dönük, pratik bilgiler içermelidir.

Eğitimle ilgili her türlü kayıt ve bilgiler düzenli olarak tutularak her yılın sonunda ilgili elemanlarca kontrol edilmeli ve bilgisayar ortamında korunmalıdır. Böylelikle eğitime katılan ve katılmayanların sayı ve oranları rahatlıkla belirlenebilecek ve ilgili personelin eğitimlere katılması sağlanmış olacaktır.

Tüm bunların yanında hizmet içi eğitimleri yalnızca personelin eğitimi açısından değil, aynı zamanda onların moral ve motivasyonu açısından da önemli ve gereklidir. Bu nedenle hizmet içi eğitimlerin düzenli olarak yapılması yararlı olacaktır. Ancak, burada sorgulanması gereken nokta, eğitimler sonrasında elde edilen bilgilerin uygulamada kullanılıp kullanılmadığıdır. Yani eğitim alan personel ; “aldığı bilgilere göre uygulama yapıyor mu”? “Aldığı eğitime uygun görevde kalıyor mu”? sorularının araştırılması gerekir.

5. Kaynaklar

AGM ve DKMPGM ve OR-KÖY Hizmet İçi Eğitim Kayıt ve Anketleri.

Anonim 1972, Ormanlıkta Öğretim, Eğitim ve Araştırma, Orman Mühendisliği IV. Teknik Kongresi Bildirileri.

Çevre ve Orman Bakanlığı Hizmet İçi Eğitim Yönetmeliği.

ORMAN MÜHENDİSLERİNİN HİZMET İÇİ EĞİTİM PROGRAMLARINI DEĞERLENDİRMELERİ

Dr. Süleyman ALKAN

D.K. Ormanlık Araştırma Müdürlüğü/TRABZON

Özet

Lisans eğitimi süresince kişilere, yetiştikleri disiplinle ilgili tüm teknik becerilerin kazandırılması beklenemez. Meslek sahipleri, bu tür becerileri kazanmak, çalıştıkları disiplinlerdeki yeniliklerden ve gelişmelerden haberdar olmak için, görevde oldukları süre içerisinde hizmet içi eğitimlere katılırlar. Ormanlık, hem teknik hem de sosyal yönü olan bir uğraştır. Aynı zamanda da, çok kapsamlı ve iç içe geçmiş disiplinlerde bilgi sahibi olmayı gerektirir. Bu özellikler, ormanlık örgütü çalışanlarının hizmet içi eğitim almalarını bir anlamda zorunlu kılar.

Bu çalışma ile çevre ve ormanlık örgütünde görevli orman mühendislerinin, katıldıkları hizmet içi eğitim programlarının mesleki gelişimlerine katkısını değerlendirmeleri, bu eğitim programlarının kendilerine göre güçlü ve zayıf yönlerini, konu ile ilgili önerilerini ortaya koymaları amaçlanmıştır. Çalışma, çevre ve ormanlık örgütünün Trabzon İli'nde bulunan birimlerinde görevli olup, en az bir kez hizmet içi eğitim programına katılmış orman mühendislerini kapsamaktadır. Katılımcılardan bilgi toplama, 5 kişiden oluşan gruplara "H formu" doldurtularak ve ardından da "Yarı yapısal görüşmeler" yoluyla yapılmış, bu kapsamda toplam 35 kişi ile görüşülmüştür.

Görüşmeler sonucunda, katılımcıların hizmet içi eğitim programlarının, güçlü ve zayıf gördükleri yönleri ile zayıf yönlerin giderilerek, hizmet içi eğitim programlarından beklenen faydanın en üst düzeyde sağlanmasına yönelik önerileri belirlenmiştir. Elde edilen bulgular benzer özelliklerine göre gruplandırılmıştır. Katıldıkları programların mesleki gelişimlerine katkısını 10 üzerinden 6,9 puanla değerlendiren katılımcılar, bu programların kendilerine olumlu katkıları olduğunu ifade etmişlerdir. Programların mesleki gelişime katkısının yanı sıra sosyal gelişimlerine de fayda sağladığı vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ormanlık Eğitimi, Hizmet İçi Eğitim, Mesleki Gelişme, Orman Mühendisliği

Evaluating the Forest Engineers' In- Service Training Programmes

Abstract

It is impossible to expect to sophisticate the just graduated people about all the technical abilities on their occupations during the academic training. The professionals continue some in-service trainings in order to have such kind of technical abilities and be aware of the improvements about their occupations. Forestry is a both social and technical work. Besides, it requires having a thorough knowledge of comprehensive and complicated disciplines. So that, the staff members should attend some in- service training programmes.

This project aims the followings: making the forest engineers, who joins such kinds of in-service training programmes, evaluate the contributions of these programmes to their professional growth, making them determine the strengths and weaknesses of these programmes and offer some solutions about the matter. This project interested in the forest engineers who are on duty in Trabzon and who attend the in-service training programmes at least one- time. In order to gather information H Forms are filled by 5-people groups and then "semi-structured interviews" are done. Thirty seven people are interviewed during this work.

At the end of the interviews the strengths and weaknesses of the in-service training programmes are determined and the advices about dealing with these weekneeses are emphasized. So that reaping maximum benefit can be possible. The findings of this work are grouped according to their

similarities. The subjects grades the contributions of the programmes as 6,9 (10 is the maximum grade). They also claim that the in-service training programmes they have attended contribute to not only their professional improvement but also their social improvement.

Key Words: Forestry Education, In-Service Training, Professional Growth, Forest Engineering

1.Giriş

Çağımızda sosyal, ekonomik ve teknolojik değişimler hızla artmakta ve bu artışın etkileri de iş hayatında görülmektedir. Hızlı gelişmelerin yaşanması; insanları, kurumları ve ülkeleri bu değişime ayak uydurmaya zorlamaktadır. Toplumların, kurumların ve ülkelerin sağlıklı örgütlenebilmeleri ve süreklilik kazanabilmeleri, bu değişmeye ayak uydurabilmeleri ile mümkün olabilecektir. Bu hızlı gelişmelere ayak uydurmanın en etkin ve temel yolu da kuşkusuz “eğitim”dir (Gül, 2000).

Değişen ve gelişen piyasa koşulları, işletmelerin işgücü olarak üniversite mezunundan beklentilerini de değiştirerek arttırmıştır. Sadece üniversite eğitimini tamamlamanın veya bir diploma sahibi olmanın yanı sıra bilgi, beceri ve deneyim adı altında daha birçok özellik de aranır hale gelmiştir.

Daha iyi bir üniversite eğitiminin daha iyi çalışma ve yaşama şartları ile üniversite mezununa, daha kaliteli bir işgücü ile iş dünyasına ve daha fazla kalkınma potansiyeli ile genel olarak ülke ekonomisine yapacağı katkılar büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle birçok ülkede işletme sahibi ve yöneticilerinin üniversite mezunlarından bilgi, beceri ve deneyim açısından beklentileri ve üniversite mezunlarının eksiklikleri konusunda araştırmalar yapılmıştır. Bu araştırmalardan elde edilen sonuçlarda, bütün sorumluluğun üniversite eğitime bağlanmamasına karşın, üniversite mezunlarının iş dünyasının beklentilerini tam olarak karşılayamadığı vurgulanmış ve gerek hükümet gerekse üniversite çevreleri tarafından alınması gereken önlemler üzerinde durulmuştur (Köksal, 2004). Bu önlemlerden birisi de hizmet içi eğitim programlarıyla mesleki gelişimin sağlanmasıdır.

Teknolojinin hızla geliştiği sosyal ve ekonomik alanlarda yeniliklerin ve dolayısıyla bilginin arttığı, kurumlarda personel yönetimi kavramının yerini insan kaynakları yönetimine bırakmaya başladığı, toplam kalite yönetimi uygulamalarının hız kazandığı bu dönemde, personelde aranan yeterlilikler de değişmektedir. Böyle bir ortamda, kurumlarda çalışan personele gerekli bilgi ve becerileri kazandırmak için yapılan hizmet içi eğitimin önemi her geçen gün biraz daha artmaktadır (Taymaz vd., 1997). Yüksek öğretimin kısıtlı süresinde, daha çok uygulamaya yönelik teknik beceriler yeteri ve gereği kadar öğrencilere kazandırılmayabilir. Bu nedenle, çalışanlara teknik bilgilerini güncel tutabilmeleri için sürekli devam eden “hizmet içi eğitim”in verilmesi kaçınılmaz olmaktadır (Hugh, 2003).

Hizmet içi eğitim; üretim ve hizmette etkililiğin, verimin, kalitenin yükseltilmesi, ürünün üretimi ve tüketimi sürecinde meydana gelebilecek hataların ve kazaların azaltılması, maliyetlerin düşürülmesi, satış ve hizmet sunumunda nitel ve nicel yönden gelişmenin sağlanması, kârların yükseltilmesi, vergi gelirlerinin ve tasarruflarının artırılması amacıyla iş gücüne verilen temel meslek ve beceri eğitimi yanında, iş görene çalışma hayatı süresince de bilgi, beceri, davranış ve verim düzeyini yükseltici plânlı eğitim etkinlikleridir (Aytaç, 2000). Bir başka tanıma göre ise; kişiye, işi ile kesin hukuki ilişkisinin kurulduğu tarihten, işten ayrıldığı tarihe kadar geçen süre içinde, işin gerektirdiği başarı düzeyine ulaşması için gereken bilgi, beceri ve davranışların sistemli bir şekilde öğretilmesidir (Can vd., 1995).

Hizmet içi eğitimi zorunlu kılan nedenler şunlardır; (1) Hizmet öncesinde verilen bilgilerin eksik oluşu, (2) Kamu kesiminde “kariyer” düşüncesinin giderek kökleşmesi, (3) Hizmette değişme ve gelişmelere ayak uydurma zorunluluğu, (4) Kimi bilgi ve becerilerin yalnızca hizmet içinde kazanılabilmesi, (5) Öğrenme ve kendini geliştirme isteği ve (6) Hizmet içi eğitimin öğrenmeyi rastlantısal olmaktan kurtarıp sistemli hale getirmesi (Canman, 1995).

Bilgiye ulaşmak ve ulaşılan bilgiyi hizmette rekabet üstünlüğü elde edecek bir şekilde kullanmak, kurumların kazanmaları gereken önemli bir yetenek haline gelmiştir. Bu nedenle, kurumlar canlı bir organizma gibi kendini yenileyebilmeli, potansiyel ve gelecekteki hizmet alanlarına odaklanabilmeli, bireysel öğrenmeden kurumsal öğrenmeye geçiş sürecini organize edebilmeli ve geleceğe yönelik bir vizyon sahibi olabilmelidir (Cılga, 2007). 9. Kalkınma Planı da; “Bilgi eksikliğini gidermek ve uygulamadan kaynaklanan sorunları yerinde görebilmek ve çözebilmek için hizmet içi eğitime daha fazla önem verilmelidir” önerisinde bulunmaktadır (Anonim, 2006).

Gelişmiş birçok ülkenin ekonomik geçmişi incelendiğinde, insan gücünün eğitime verilen önem ve yapılan büyük yatırımların, ekonomik yapının ana kaynağını oluşturduğu görülmektedir. Ekonomik yapıda yüksek bir verimliliğe sahip Almanya, Japonya, ABD gibi ülkeler; bunu büyük ölçüde hizmet içi eğitim etkinliklerindeki başarılı uygulamalarına borçludurlar (Öztürk ve Sancak, 2007).

Çalışma alanı doğa olan ormancılık, aynı zamanda da sosyal yönü öne çıkan bir uğraştır. Orman mühendisleri, doğanın ve insanın çok karmaşık koşul, talep ve beklentileri altında çalışmak durumundadırlar. Ayrıca, iklim ve tür farklılıkları, arazi yapısı, yetiştirme koşulları, sosyal yapı gibi bölgeler arası değişkenlerin tamamı hakkında ayrıntılı bilgi edinmeleri de zor olmaktadır. Çalışanlar, ormancılık örgütünün çok geniş alanlara yayılmış görevlerini yerine getirirken, fakültede kendilerine verilen bilgilerden daha fazlasına gereksinim duyarlar. Zira çalışma ortamlarını etkileyen tüm şartları algılama, tanıma ve çözümlenmeleri için lisans eğitimleri sırasında kendilerine verilen bilgi ve kazandırılan beceriler yeterli olmayabilir. Bu nedenle de hizmet içi eğitime diğer meslek çalışanlarının çoğundan daha fazla gereksinim duyarlar.

Görülen gereksinim sonucunda, Çevre ve Orman Bakanlığı; “... görevli personelin günün koşullarına uygun olarak yetiştirmelerini sağlamak, görevinin gerektirdiği bilgi, beceri ve davranışlara sahip tutum kazanmalarını sağlamak, verimliliğini artırmak ve daha ileriki görevlere hazırlanmaları için uygulanacak hizmet içi eğitimin hedeflerini, ilkelerini, planlama esaslarını ve değerlendirme usulleri ile diğer hususları belirlemek ...” amacıyla Hizmet İçi Eğitim Yönetmeliği yayınlamıştır (Anonim, 2004)

Bu çalışma ile ormancılık örgütünün Trabzon İli’ndeki çeşitli birimlerinde çalışan orman mühendislerinin katıldıkları hizmet içi eğitim programlarının mesleki gelişmelerine katkısını değerlendirmeleri amaçlanmıştır. Değerlendirmelerden hareketle programlardan beklenen faydanın en üst düzeyde sağlanmasına yönelik öneriler geliştirilmiştir.

2. Materyal ve Yöntem

Bu çalışma sırasında gereksinim duyulan bilgi, ormancılık örgütünün Trabzon İli’nde bulunan; Orman Bölge Müdürlüğü, Çevre-Orman İl Müdürlüğü, Doğu Karadeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü ve bunlara bağlı, farklı sorumluluk alanları olan birimlerinden toplanmıştır. Çalışmanın hedef kitlesini, en az bir kez meslek içi eğitim alan orman mühendisleri oluşturmuştur. Veri toplamak amacıyla görüşmeler, 5’er kişiden oluşan gruplarla yapılmış, 26’sı erkek, 9’u kadın ve yaş ortalaması 38,1 olmak üzere toplam 35 kişi ile görüşülmüştür.

Çalışma kapsamında veriler; öncelikle 100x70 mm ebadındaki kâğıtlarla hazırlanan “H” formları kullanılarak elde edilmiştir. “H” formunun soru kısmına “Aldığınız hizmet içi eğitim(ler) mesleki gelişiminize katkı sağladı mı?” sorusu yazılarak önce ayrı ayrı 10 üzerinden puanlama yapmaları (Guy ve Inglis, 1999), daha sonra katıldıkları hizmet içi eğitim programının güçlü ve zayıf gördükleri yönleri ile önerilerini ilgili bölümlere yazmaları istenmiştir. Bu işlemler için gruplara 30 dakika süre tanınmıştır.

“H” formunun doldurulma işlemi bittikten ve form masadan kaldırıldıktan sonra grup üyelerinin tamamı ile “yarı yapısal görüşme” (semi-structured interview) yapılmıştır. Böylelikle eğer varsa, herhangi bir nedenle “H” formuna giremeyen konularda da bilgi alınmıştır. Görüşmeler, Wilde’de (1997) belirtildiği üzere; araştırmacının öğrenmek istediği ana konuya odaklanarak olabildiğince rahat ve samimi bir ortamda yapılmış, katılımcıların söylemek istediklerine göre görüşme yönlendirilerek serbest ve doğru bilgi akışı sağlanmıştır.

Toplanan “H” formları birlikte değerlendirilerek, grubun katılımcı üyelerinin hizmet içi eğitimlere dair fikirlerinden kişisel olanlar elendikten sonra, üstün ve zayıf yönlerle öneriler, benzer gruplarda toplanarak topluca değerlendirilmiştir.

3. Bulgular ve Tartışma

Çalışma kapsamındaki katılımcıların, katıldıkları hizmet içi eğitim programlarını değerlendirerek, mesleki gelişimlerine katkılarını verdikleri puanların ortalaması 6,9 olmuştur. 10 üzerinden verilen bu puana bakıldığında, genel anlamda bir memnuniyetin olduğu ve beklenen faydanın önemli oranda gerçekleştiğini söylemek mümkündür. Bu puan aynı zamanda, katılımcıların katıldıkları hizmet içi eğitim programlarının olumlu yanlarının fazla olduğunu düşündükleri anlamını da taşımaktadır. Yapılan bir çalışmada; hizmet içi eğitim programı katılımcılarına, programda amaçlanan bilgi ve becerileri ne derece kazandıkları sorulmuş, programda amaçlanan bilgi ve becerileri yeterli düzeyde kazandıklarını belirtenlerin yüzdesi 71,2 olup (Yalın, 2001), bu çalışma kapsamında elde edilen memnuniyet düzeyi ile benzerlik göstermektedir. Bununla birlikte katılımcılar, programlarda zayıflık olarak gördükleri konulara da dikkat çekmişler, zayıf yönlerin giderilmesine dair öneriler geliştirmişlerdir.

3.1.Katılımcılara göre katıldıkları hizmet içi eğitim programlarının güçlü yanları

- Eğitim sırasında katılımcılar, aynı kurumun bünyesinde fakat başka bölgelerde çalışanlarla birebir iletişim kurma, onların yaşadıkları sorunlar ve bu sorunların aşılmasına dair geliştirdikleri çözümler hakkında bilgi sahibi olma olanağını bulmaktadır.
- Hizmet içi eğitimler, aynı işi yapanlar arasında iletişim sağlanmasına, bilgi aktarımına ve paylaşımına yardımcı olmaktadır. Katılımcıların mesleki bilgi düzeylerini yükselterek özgüvenlerini arttırmakta, kendilerini yetkin hissederek mesleklerini sevmelerini katkı sağlamaktadır.
- Uygulamada karşılaşılan sorunların paylaşıldığı, soruların çözümü noktasında yetkili ve sorumlu olan kişilerle bilgi alışverişi ve tartışma zemininin bulunduğu ortamlarda olmak, mesleki gelişim açısından önemli katkılar sağlamaktadır.
- Son yıllarda otellerde gerçekleştirilen hizmet içi eğitim programları, katılımcılara eğitim süresince bilgi edinmelerinin yanı sıra, tatil yapma, moral yönden güçlenme ve motive olma fırsatlarını da sunmaktadır.
- Hizmet içi eğitimler, teorik bilgilerin uygulamaya aktarılmasına yardımcı olmakta, bu eğitimler sayesinde katılımcıların bir konuda uzmanlaşmasına katkı sağlanmaktadır.
- Uygun şartlarda yapılan bir hizmet içi eğitimle, meslekteki gelişmeler, yeni bakış açıları ve yenilikler hakkında bilgi sahibi olunmaktadır. Katılımcıların gerek meslekleriyle ilgili gerekse

kendileri dışındaki çevreyi tanımaları açısından genel kültürlerini artırıcı etkisi olmakta, sosyal yönden gelişimlerine katkı sağlamaktadır.

- Son dönemlerde yapılan hizmet içi eğitimler, genellikle daha nitelikli ortamlarda ve modern eğitim araçları ve teknikleriyle yapılmaktadır. Yeni yaklaşım, klasik eğitim anlayışına oranla, hizmet içi eğitimden beklenen faydanın gerçekleşme düzeyini yükseltmektedir.
- Hizmet içi eğitimler, katılımcıların geçmiş dönemlerde öğrendiklerini tekrarlamalarına ve eksik bilgilerini tamamlamalarına yardımcı olmaktadır.

Hizmet içi eğitim sırasında bire bir iletişim kurma olanağı bulmak, kurumdaki diğer çalışanların görüş ve beklentilerini öğrenmek, benzer sorun ve çatışmaları başkalarının nasıl algıladığı ve çözdüğü hakkında bilgi edinmek, aynı kurumda çalışıyor olmanın avantaj ve dezavantajlarını görerek kuruma ilişkin duygu ve düşünceleri yeniden gözden geçirmek; diğer çalışanların bilgi, beceri ve tutumlarına ilişkin gözlem yapma olanağı bulmak hizmet içi eğitimin yararları arasındadır (Pehlivan, 1997). Çalışma kapsamındaki katılımcılar, hizmet içi eğitim programlarının, kendilerine sosyal yönden kazandırdıklarını ön planda tutmuşlar, hatta çoğu kez bu kazanımın, mesleki bilgi edinmenin önünde olduğunu ifade etmişlerdir.

Hizmet içi eğitim uygulamalarının amaçlarından biri de, çalışanın özgüvenini geliştirmek, motive etmek ve moralini yükseltmek, ona işinde başarı, değer ve saygınlık kazandırmaktır (Öztürk ve Sancak, 2007). Katıldıkları hizmet içi eğitim programlarının bu yöndeki kazanımları konusunda da katılımcılardan olumlu görüşler alınmıştır.

3.2.Katılımcılara göre katıldıkları hizmet içi eğitim programlarının zayıf yönleri

Katılımcılar, hizmet içi eğitim programlarından bekledikleri faydanın en üst düzeyde sağlanmasının önünde engel olarak gördükleri zayıf yönler aşağıda sıralanmıştır.

- Hizmet içi eğitim programlarının konuları genellikle geniş çerçeveli tutulmaktadır. Belirlenmiş süre içerisinde programın gerçekleştirilebilmesi için yoğun bir şekilde yapılan dersler sıkıcı olmakta, katılımcıların öğrenme isteği olumsuz yönde etkilenmektedir.
- Hizmet içi eğitim programlarında eğiticilik görevini üstlenen kişilerin, ilgili konuda yeterince bilgi birikiminin veya bilgileri karşı tarafa aktaracak becerilerinin olmaması, eğitimlerden beklenen faydanın tam olarak gerçekleşmesini önlemektedir. Genellikle örgütün merkez birimlerinden gelen bu kişilerin, uygulamayı ve uygulamada karşılaşılan sorunları yeterince bilmemeleri de sorun oluşturmaktadır.
- Hizmet içi eğitim programlarına katılanların farklı mesleki bilgi ve deneyim düzeyleri, katılımcı grubu benzer olmaktan çıkartmaktadır. Bu durum, katılımcılar ve eğitimi verenler açısından önemli bir zorluk oluşturmaktadır.
- Bazı hizmet içi eğitim programları sırf program hedefleri gerçekleşsin diye yapılmaktadır. Katılımcılar, katılacakları programı bazen kendileri seçememekte, bu konuda birim amirinin tercihi etkili olmaktadır. Bir çalışan, aynı konudaki hizmet içi eğitime ikinci kez katıldığında kendisi için sıkıcı olmakta, eğitimden bilgi edinmekten ziyade arkadaşlarıyla birlikte olma avantajını kullanmaktadır.
- Hizmet içi eğitim programları genellikle kış aylarında düzenlenmektedir. İklimsel kısıtlar nedeniyle katılımcıların gittikleri yerlerde çevreyi gezip tanımaları olanağı azalmaktadır.
- Hizmet içi eğitim programlarında konular genellikle teorik olarak ve eğiticinin tek taraflı ders anlatması şeklinde yapılmaktadır. Katılımcı ve sorun çözme yaklaşımı fazlaca kullanılmamaktadır. Bu durumda da, hizmet içi eğitim programlarından edinilen bilgi, uygulamadaki sorunları çözmede genellikle yetersiz kalmaktadır.

- Hizmet içi eğitim programlarının konuları, ormancılıktaki yeni anlayış ve gelişmelere, bu gelişmelerin dünya ormancılığındaki yansımalarına yeterince açık olmamaktadır.
- Hizmet içi eğitim programlarından beklenen faydanın sağlanıp sağlanmadığına yönelik değerlendirme sırasında genellikle, zaman ve mekan konuları irdelenmekte, eğitimin içeriği çoğu kez sorgulanmamaktadır.
- Bazı hizmet içi eğitim programları, üst düzey yöneticilerin katı disiplini ve denetimi altında yapılmakta, merkezden gelenler taşırayı ve taşradakilerin bilgi birikimlerini küçümser tavır içerisinde olmaktadır (Bu durum son zamanlarda düzenlenen programlarda daha az göze çarpmaktadır).
- Kişilere katılacakları hizmet içi eğitim programının konusu, yeri ve zamanı eğitimin başlamasına kısa bir süre kala bildirilmektedir.

Katılımcılar, hizmet içi eğitimlerin süreleri ve bu süre içerisinde kendilerine tanınan serbest zamanın azlığını gündeme getirmişlerdir. Bu durum sadece ormancılık örgütü çalışanlarının gündeminde olmayıp, yapılan bir çalışmada, hizmet içi eğitime katılanların % 35'i, kendilerine program öncesinde ya da program sırasında sahip oldukları bilgi ve deneyimleri diğer kursiyerlerle yeterince tartışma ve paylaşma fırsatı verilmediğini ortaya koymuştur (Yalın, 2001). Ormancılık örgütü çalışanları da aynı gerekçelerle daha fazla serbest zaman talep etmektedir.

Hizmet içi eğitim programlarında uygulanan eğitim teknikleri ve kullanılan eğitim araçlarına dair tartışmalar da yapılmaktadır. Gül (2000), yapılan eğitim çalışmalarının genelde anlatım şeklinde gerçekleştiği için teorik planda kalmasına neden olduğu için çok başarılı olmadığını belirtmektedir. Çalışma kapsamındaki katılımcılar, son yıllarda otellerin toplantı salonlarında yapılan eğitimlerin daha modern mekanlarda ve uygun araçlarla yapıldığını, kullanılan eğitim yöntemlerinin de daha çağdaş olduğunu ifade etmişlerdir.

Katılımcı grubun bilgi, beceri, deneyim ve eğitim gereksinimlerinin benzerlik göstermesi, kişilerin programdan beklentilerini farklılaştırmaktadır. Mesleğe yeni başlayanlar, eğitimin verildiği konuda temel bilgileri öğrenmeye çalışırken, deneyimli katılımcılar yaşadıkları sorunlara dair ileri düzeyde ve sorun çözümüne yönelik bilgi talep etmektedir. Farklı talep ve beklentilerin gündeme geldiği böyle bir eğitim programında eğiticiler de zor durumda kalmakta, programdan beklenen fayda tam olarak gerçekleşmemektedir.

Kamu kurum ve kuruluşlarının hizmet içi eğitim birimlerinin çoğunda, eğitim gereksinimlerini saptayan, programları geliştiren, uygulayan ve değerlendiren uzmanlar bulunmamakta, bulunanlar ise eğitim bilim dallarında yetişmemiş kişiler olmaktadır (Aytaç, 2007). Bu durumda da hizmet içi eğitim programlarını planlayan, yürüten ve programlarda eğitmenlik yapma görevini, genellikle ilgili kurumun üst düzey yöneticileri üstlenmektedir. Bu yöneticiler ilgili konuda yeterli bilgi birikimine sahip olsalar bile, bilgiyi uygun tekniklerle katılımcılara aktarma becerisinden yoksun olabilmektedir. Çalışma sırasında katılımcılardan bu yönde şikayetleri alınmıştır.

3.3.Katılımcıların hizmet içi eğitim programlarının daha yararlı olmasına yönelik önerileri

Katılımcıların katıldıkları hizmet içi eğitim programlarından bekledikleri faydanın artması için, yapılması gerekenlere dair görüşleri aşağıda sıralanmıştır.

- Hizmet içi eğitimler sadece teorik bilgi vermemeli, uygulamada yaşanan sorunların çözümüne de katkı sağlamalıdır.
- Hizmet içi eğitimlerin süresi 10 gün geçmemeli, eğitim süresince bulunulan yeri tanımaya yönelik faaliyetler düzenlenmelidir. Bu amaçla katılımcılara serbest hareket edecekleri yeterli bir süre tanınmalıdır.

- Eğiticiler, buldukları makama göre değil, bilgi birikimlerine ve bu bilgiyi aktarmadaki becerilerine göre belirlenmelidir. Belirleme sırasında uygulamayı bilen ya da uygulamanın içinden gelmelerine özellikle dikkat edilmelidir.
- Hizmet içi eğitim grubunu oluşturan katılımcılar, mesleki deneyim, ilgili konudaki bilgi birikimi ve eğitim gereksinimi bakımından benzer olmalıdır.
- Hizmet içi eğitimler iklim koşullarının iyi olduğu yaz aylarında yapılarak, bilgi edinmenin yanı sıra moral ve motivasyon katkısından da yararlanılmalıdır.
- Hizmet içi eğitimler, yörelere özgü sorunların bulunduğu yerlerde mahallinde ve uygulamalı olarak düzenlenmelidir.
- Katılımcılar, hizmet içi eğitimin konusu, mekanı ve zamanı konusunda istekli ve ilgili konuda eğitim göreceği bilgi birikimine sahip olmalıdır. Aynı konulu hizmet içi eğitime bir kişi birden fazla kez gönderilmemeli, sırf program hedeflerini tutturmak için hizmet içi eğitim düzenlenmemelidir.
- Hizmet içi eğitimlerin konuları güncel ve daha dar çerçeveli olmalı, programda farklı disiplinlerden eğiticiler ve üniversitelerden elemanlar da bulunmalı, program bir konuda uzman yetiştirmeye yönelik olmalıdır.
- Hizmet içi eğitim sonucunda belirlenmiş ölçütlere göre objektif bir değerlendirme yapılmalı, başarılı olanlar ödüllendirilmelidir.
- Hizmet içi eğitim programının yürütülmesi sırasında katı ve klasik bir eğitim disiplini olmamalıdır.
- Hizmet içi eğitim programlarının konuları, zamanları, mekanları ve katılacak olanların isimleri aylar öncesinden ilan edilmelidir.

Özellikle, iş yoğunluğu ve çeşitliliği üst düzeyde olan orman bölge şeflerinin yetiştirilmesinde, bir haftaya sıkıştırılan çok yoğun programların, beklenen faydayı tam anlamıyla sağlamadığı belirtilmiştir. Yeni mezun bir mühendisin pek çok konuda bilgi gerektiren orman bölge şefliğine hazırlanması sürecinin, tecrübeli bir şef yanında ve usta-çırak ilişkisi şeklinde yürütülmesi daha yararlı olacaktır. Usta-çırak ilişkisine dayalı eğitim de hizmet içi eğitimin bir şekli olarak algılanmalıdır.

Katılımcı grubun çalıştığı birimle ilgili bilgi, tecrübe ve sorumluluk düzeylerinin birbirine yakın olması, hizmet içi eğitim programından beklenen faydayı arttıracak konuları üzerinde önemle durulmuştur. Farklı bilgi düzeylerine sahip kişilerin eğitim programından ve bu programı gerçekleştiren eğiticilerden mesleki bilgi anlamındaki talep ve beklentileri de farklı olacaktır. Bu talepler katılımcı grubun dikkatini dağıttığı gibi, eğiticilerin belli bir düzeyi tutturması bakımından da zorluklar yaratmaktadır.

Kişi öğrendiklerini sadece anlamakla kalmamalı, bunları yaşam ve iş ortamında uygulayabilmelidir. Hizmet içi eğitimde amaç; kazandırılan bilgi, beceri ve davranış biçimlerinin kurumda uygulanabilmesidir. Eğitimde, değerlendirme ve değerlendirme sonuçlarının kişiye bildirilmesi, eğitimin ileri aşamalarında yararlı sonuçlar vermektedir (Barkut, 1990). Bu nedenle, programlarda verilen bilgiler uygulamaya ve sorun çözümüne yönelik olmalıdır. Program sonunda, belirlenen ölçütlere göre bir değerlendirme yapılması da önem taşımaktadır.

4. Sonuç ve Öneriler

Kalkınmanın sağlanması için insan kaynakları anahtar bir rol oynamaktadır. Bu nedenle de, eğitim ve öğretime, başta içerik olmak üzere her düzeyde gösterilecek yaklaşımlar açısından yeniden güç kazandırılmasına ve gerekli değişikliklere gidilmesine çok büyük ihtiyaç duyulmaktadır. Eğitim, sürdürülebilir ormancılığın geleceğine yatırım yapmak olarak görülmelidir (Anonim, 1997).

Türkiye’de orman mühendisliği eğitiminin çağdaş ormancılığa ve ülkemiz koşullarına uygun, biyolojik, ekolojik ve teknik bilgiler yanında, sosyo-ekonomik bilgi boyutunu öne çıkaran ve tüm boyutları bütünlük bir şekilde dikkate alan orman kaynaklarının yönetimi şeklinde bir bilgi kompozisyonuna kavuşturulması (amaçlar doğrultusunda işlevsel kılınması) gerekmektedir (Daşdemir, 2007).

Ormancılık doğa koşullarına göre ve doğa koşullarının etkisi altında gerçekleşen, aynı zamanda da sosyal yönü olan bir uğraştır. Bu uğraşı gerçekleştiren çalışanlar, ormancılık örgütüne yüklenmiş geniş sorumluluk alanlarında görev yapmaktadırlar. Farklı disiplinlerde bilgi birikimi ve becerilere sahip olmayı gerektiren çalışma koşulları, gelişen ve değişen talepleri karşılamadaki sorumlulukları, onların hizmet içi eğitimlerle desteklenmesini gerekli kılmaktadır.

Hizmet içi eğitim alma konusunda çalışanların istekli olmasının yanında, işverenlerin de çalışanların gereksinim duydukları hizmet içi eğitim programlarına yönelik talep, istek ve planlarının olması gereklidir. Bu planlar, çalışanların eğitim gereksinimlerine, kurumun yapısına ve değişen piyasa koşullarına uygun olarak geliştirilmelidir.

Hizmet içi eğitim programına eğitici olarak katılacak kişilerin, ilgili konuda bilgi birikimlerinin ve uzmanlıklarının yanında öğretme becerileri de dikkate alınmalıdır. Katılımcıların yaşadıkları sorunlarla ilgili sorularına cevap alarak gereğince bilgilenmeleri için, eğiticiler uygulamada yaşanan sorunları bilen kişilerden seçilmelidir.

Katılımcılar, eğitim gereksinimleri ve program amaçlarına göre seçilmeli, etkili bir öğrenme ve öğretme ortamı sağlayacak şekilde, benzer birimlerde çalışıp, benzer düzeyde mesleki bilgi birikimine ve deneyimine sahip olanların bir arada bulunacağı şekilde gruplandırılmalıdır.

Hizmet içi eğitimlerdeki öğretme süreci, uygulanacak teknikler ve kullanılacak eğitim araçları, katılımcıların öğretme-öğrenme sürecine doğrudan katılımını sağlayacak şekilde tasarlanmalıdır.

Eğitim programlarının uygulanacağı yer, mekan ve zamanın seçiminde, bilgilenme sürecinin olumlu etkilenmesi ölçütünün yanı sıra, katılımcıların moral ve motivasyonunu da artırıcı etkilerinin olmasına özen gösterilmelidir.

Her bir hizmet içi eğitim programı sistemli olarak değerlendirilmeli, değerlendirme sürecinde objektif ölçütler kullanılmalı, değerlendirme sonuçları ilgili kişilere bildirilmelidir.

Kamu kesimindeki hizmet içi eğitim programlarının tek elden planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi sorumluluğunu taşıyan, bu konuda uzmanlaşmış bir kurumun oluşturulması yararlı olacaktır.

5. Kaynaklar

- Anonim, 1997. Alan G raporu: sürdürülebilir orman yönetimi için politikalar, kurumlar ve araçlar, XI. Dünya Ormancılık Kongresi, 13–22 Ekim 1997, Antalya, Bildiriler Kitabı, Cilt: 7, 31-32.
- Anonim, 2004. Çevre ve Orman Bakanlığı Hizmet İçi Eğitim Yönetmeliği, Resmi Gazete Tarihi: 29/02/2004, No: 25388, Ankara.
- Anonim, 2006. Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013), Ormancılık Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara.
- Aytaç, T., 2007. Hizmet içi eğitim kavramı ve uygulamada karşılaşılan sorunlar, Milli Eğitim Dergisi, Sayı: 147, s. 66-69, <http://www.yayim.meb.gov.tr/yayimlar/147/aytac.htm> (Ziyaret tarihi: 12/09/2007).

- Barkut, M.Y., 1990. Kamu kesiminde hizmet içi eğitim, *Jeoloji Mühendisliği Dergisi*, Sayı: 37, Sayfa: 87-90.
- Can, H., Akgün, A. ve Kavuncubaşı, Ş., 1995. Kamu ve Özel Kesimde Personel Yönetimi, Siyasal Kitapevi, Ankara, 195 s.
- Canman A.D., 1995. Çağdaş Personel Yönetimi, TODAİE Yayınları, Ankara, 85 s.
- Cılga, A., 2007. Yaygın eğitim kurumlarında hizmet içi eğitim ihtiyaçlarını belirleme araştırması, Türkiye'de Yaygın Eğitimin Sorunları ve Çözüm Önerileri Sempozyumu, 11-12 Haziran 2007, Ankara, <http://cygm.meb.gov.tr/sempozyum> (Ziyaret tarihi: 11/09/2007).
- Daşdemir, İ., 2007. Türkiye'de orman mühendisliği eğitiminin yeniden yapılandırılması konusunda bazı değerlendirmeler, Orman Mühendisliği ve Orman Endüstri Mühendisliği Eğitiminin Yeniden Yapılandırılması Çalıştayı, 12-13 Nisan 2007.
- Guy, S., Inglis, A.S., 1999. Scottish Participatory Initiatives, PLA Notes, London, p: 84-87.
- Gül, H., 2000. Türkiye'de kamu yönetiminde hizmet içi eğitim, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 2, Sayı:3.
- Hugh, M., 2003. Trends In Forestry Education in Great Britain And Germany 1992-2001, FAO Final Report, <http://www.fao.org/DOCREP/006/AD446E/ad446e00.htm#TopOfPage> (Ziyaret tarihi: 18/09/2007).
- Köksal, M.H., 2004. İş dünyasının üniversite mezunundan beklentileri, I. Uluslar arası "Üniversite Eğitimi" Kongresi, 27-29 Mayıs 2004, İstanbul, <http://www.edu2004.fatih.edu.tr/index.php?task=author1&id=71> (Ziyaret tarihi: 14/09/2007).
- Öztürk, M., Sancak, S., 2007. Hizmet içi eğitim uygulamalarının çalışma hayatına etkileri, *Yaşar Üniversitesi, E-dergisi*, Sayı 7, Cilt 2, <http://joy.yasar.edu.tr/makale/7.sayı/hizmet.pdf> (Ziyaret tarihi: 17/10/2007).
- Pehlivan, İ., 1997. Örgütsel ve bireysel gelişme aracı olarak hizmet içi eğitim, *Amme İdaresi Dergisi*, Sayı: 30/4, 113 s.
- Taymaz, A.H., Sunay, Y., Aytaç, T., 1997. Hizmet içi eğitimde koordinasyon sağlanması toplantısı", *Millî Eğitim Dergisi (Eğitim-Kültür-Sanat)*, 133: 13.
- Wilde, V., 1997. SEAGA Field Handbook, FAO, Rome, 104 p.
- Yalın, H. İ., 2001. Hizmet içi eğitim programlarının değerlendirilmesi, *Millî Eğitim Dergisi*, Sayı: 150, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/150/yalin.htm> (Ziyaret tarihi: 15/08/2007).

AVRUPA BİRLİĞİ SÜRECİNDE ORMANCILIKTA ARA VE ALT KADEME PERSONEL EĞİTİMİ

Dr. Gülzade KAHVECİ

Orman Mühendisi, e-posta: gkahvec@yahoo.com

1. Giriş

Ülkemizde üniversitede ormancılık eğitimi konusunda sorunlar yaşandığı bilinen bir gerçektir. Ancak, ormancılık sektöründe ara ve alt kademe çalışan personelin eğitiminde de ciddi eksiklikler görülmektedir. Söz konusu eksiklikler, ormancılık sektörünün çeşitli birimlerinde çalışan personel, özellikle işletme şefleri tarafından çok yoğun bir şekilde hissedilmektedir.

Ülke içinde bu alanda yaşanan sıkıntılar yanında, içinde bulunduğumuz Avrupa Birliği Uyum Sürecinin de varlığı göz ardı edilmemelidir. Bu süreçte her sektör kendi üzerine düşen görevi yerine getirmek zorundadır. Dolayısıyla, eksikliği hissedilen konular hakkında fikir geliştirmek, bu fikirlerin sektör içersinde paylaşılacak ve ortak akıl geliştirmek gerekmektedir. Ulusal Ormancılık Kongresi bu konuyu tartışmak için uygun bir zemin olarak görülmektedir.

Bu çalışmanın devam eden bölümlerinde; öncelikle ülkemizdeki mevcut durum hakkında bilgi verilecek, Avrupa Birliği ülkelerinde ormancılıkta çalışan ara ve alt kademe personelin eğitimi konusunda bilgiler sunulacak ve sonuç kısmında ise ülkemizin koşulları göz önünde tutularak, Avrupa Birliği Uyum Sürecinde düşünülerek eksikliklerin tamamlanması ve sorunların çözülmesi açısından öneriler sunulacaktır.

2. Ormancılık Eğitiminin Konusunda Ülkemizdeki Durumu

Tebliğin tam olarak konusu olmasa da ormancılık eğitiminin üniversite geçen bölümü hakkında kısa bilgi vermek uygun olacaktır.

I. Üniversite eğitimi

Fakülte: Ülkemizde ormancılık bilimi eğitimi 4 yıl süren fakültelerde verildiği bilinmektedir. Fakülteden mezun olan kişi orman mühendisidir ve Orman İdaresi tarafından tanımlanan kadrolarda görev almaktadır. En azından orman işletme şefi olmak için orman mühendisi olma zorunluluğu vardır, yani yasal düzenleme ile mezunlar korunmaktadır. Ne fakülteye başlamadan önce nede fakülteyi bitirdikten sonra her hangi bir staj dönemi öngörülmemektedir (Öğrenim boyunca öngörülen iki aylık staj hariç).

Söz konusu 4 yıllık fakülte eğitimi, doğal yaşamın kaynağı olan ormanların işletilmesinde çalışacak personel için yeterlidir mi? Bu tartışılabilir. Ancak Avrupa standartları için yeterli olmadığı söylenebilir. Çünkü Avrupa Birliğinin en önemli ortağı ve ormancılık biliminde örnek aldığımız Almanya örneğini ele aldığımızda durumun farklı olduğu açıkça görülür (Üniversite ormancılık eğitimi; teknik yüksek okul ve fakültede verilmekte, her iki bölüme başlamadan önce 6 aylık bir staj dönemi öngörülmekte, teknik yüksek okul mezunları sadece bölge şefi olabilmekte, fakülte

mezunları ise iki yıllık eğitim/staj döneminden sonra memurluğa aday olabilmekte ve üst kadrolarda çalışabilmekte ya da akademik kadrolara başvurabilmektedir).

Meslek Yüksek Okulu (MYO): MYO'nun kuruluş misyonu; orman ürünleri endüstrisi ve çevresel düzenleme ile bunların etkileşimleri sonucu ortaya çıkan alanlarda; çağın ve teknolojinin gereklerini yerine getirerek uygulama yetisi ile donanmış ara eleman yetiştirmek olan Meslek Yüksek Okullarında Ağaç İşleri, Selüloz ve Kâğıtçılık, Sulama ve Süs Bitkisi Yetiştirme gibi bölümler bulunmaktadır. Daha çok piyasada ihtiyaç duyulan ara eleman açığını kapatmak amaçlanmıştır (IÜ Orman Fakültesi WEB sitesi, 2008).

II. Ormancılıkta ara kadronun eğitimi:

Günümüzde Devlet Orman İşletmelerinin ara kadrolarında orman muhafaza memurları çalışmaktadır. Orman Muhafaza memurluğu kavramı ortaya konduğunda bu personelin eğitimi için ülke genelinde orman okulları açılmıştır. Orta eğitimden sonra bu okullara öğrenci alınmakta ve orman muhafaza memuru olmanın başka bir yolu da bulunmamaktaydı. Ancak günümüzde bu okullar kapatılmıştır (OGM Anonim Kaynakları).

Bugün; muhafaza memuru olacak kişi KPSS sınavına girer, ormancılık kadrolarını tercih eder ve muhafaza memuru olabilir. Söz konusu bu muhafaza memurları ise daha önce orman okulundan mezun olmuş muhafaza memurlarının görmüş oldukları işleri görmek zorundadır.

Özetle; ülkemizde özellikle devlet orman idaresinde çalışacak ara kadroların eğitimi konusunda eksiklikler bulunmaktadır.

III. Alt kadronun eğitimi:

Ormancılık sektöründe çalışan alt kadroda çalışan kesim orman köylüsüdür ve bu konu ise başlı başına bir sorun alanıdır. Ormancılık faaliyeti Osmanlı döneminden bu yana yoğun olarak ormanlık bölgelerde uygulanmaktadır. Planlı ormancılığa geçilmesinden sonra 6831 sayılı orman kanununun bağlı olarak tüm orman işleri, öncelikle işlerin yapıldığı bölgenin çevresindeki orman köylülerine verilmektedir. Ancak orman işlerinin zor olması, belli alet edevat ve bilgi gerektirmesi nedeniyle, daha etkin ve organize çalışmak için orman köylüleri orman işi yapan tarımsal kalkınma kooperatifleri kurmuşlardır. Bugün Türkiye'de orman işlerinin büyük bir çoğunluğu söz konusu bu kooperatifler kanalı ile yapılmaktadır (Or-Koop, 2006).

Alt kadro dediğimiz orman köylüsü için tanımlanan iş; çoğunlukla orman istihsalidir. Bunun yanında tohum toplama, bakım ve ağaçlandırma hizmetleri de bu iş kapsamında tanımlanabilir.

Ancak bugün orman işçiliğinin yasal bir tanımı yoktur, belli bir standarda oturtulmamıştır ve bir meslek olarak da kabul edilmemiştir. Dolayısıyla orman işi yapmak için belli bir eğitim görme zorunluluğu da yoktur. Bu işi yapan orman köylüleri atadan dededen gördükleri yöntemlerle işleri yürütmeye çalışmaktadır. Bu şekilde bir uygulama; hem orman kaynaklarına verilen zarar, iş ve işçi güvenliği hem de işçilerin sosyal hakları bakımından son derece sakıncalı bir durum ortaya koymaktadır. Bu durum AB sürecinde sürdürülebilir değildir.

3. Ormancılık Eğitimin Konusunda Avrupa Birliği Ülkelerindeki mevcut durum

I. Üniversite eğitimi: Bu konuda Almanya örneği yukarıda özetle verilmiştir. Diğer ülkelerde de birbirine benzer eğitimler verilmektedir. Almanya'da ormancılığın geleneksel kültürle özdeşleştiği ve çok köklü bir geçmişe sahip olduğu unutulmamalıdır.

II. Ara ve Alt kadronun eğitimi

Ormancılıkta ara ve alt kadronun eğitiminin Avrupa ülkelerindeki durumu ülkemizden farklıdır. Bunu aşağıda verilen ülke örnekleri de görmek mümkün olacaktır.

Almanya Örneği

Almanya’da Orman Mühendisinden (Teknik Yüksek Okul mezunu orman mühendisi) sonra gelen kişi orman işletmenidir. Bunların arasında bir kadro mevcut değildir. Orman işletmenliği diğer meslek grupları; terzi, makine teknisyeni, fırıncı gibi bir meslek olarak kabul edilmiştir, dolayısıyla eğitimi bir meslek okulunda verilmektedir. Bu eğitim dual bir sistem içersinde; haftada bir günü okulda, dört günü ise işletmede uygulamalı olarak verilmektedir. Orman işletmenliği eğitimi 3 yıl sürmektedir. Tüm ülkede geçerli bir Meslek Eğitimi Kanununun bulunmaktadır ve orman işletmemeliği mesleği de bu kanuna tabidir, ancak meslek okulunun kendine özgü bir müfredatı vardır (Stolzenburg & Köpsell, 2007).

Belki bilinmesi gereken en kritik konu; bir orman işletmesinin orman işletmeninden beklediği performans ne olduğudur:

1. Orman İşletmesi, işletmeye bağlı işler ve ilişkilere hâkimiyet,
2. Genel kanuni düzenlemeler, İş, tarife ve sosyal kanunlar, sigorta, vergi işlerinin bilinmesi,
3. Güvenlik ve iş esnasında sağlığının korunması hakkında bilgi,
4. Organizasyon ve işletmede iş akışı, ekonomik ilişkiler konusunda bilgi ve deneyim
5. İş akışını planlama, bilgilere ulaşma ve değerlendirme yetisi
6. İşlerin hazırlığını yapma ve kontrol etme yetisi
7. Pazarlama ile ilgili konularda işletmeye bağlı olarak akıl yürütme yetisi
8. Orman İşletmesi, orman üretimi konularının bilinmesi
9. Ormancılık tekniği konusunda bilgi ve deneyim
10. Çevre Koruma, Doğa Koruma ve Çevre Bakımı konusunda bilgi ve deneyim
11. Çevre eğitimi, Turizm, diğer işletme şekilleri konusunda bilgi ve deneyim.

Devlet orman işletmelerinde çalışacak her orman işletmeninden yukarıda verilen konulara hakim olması beklenir. Devlet orman işletmelerinden ihale ile iş alan özel sektör mensupları da çalıştırdığı personelin aynı performansa sahip olması beklenir (Stolzenburg & Köpsell, 2007). Buradan anlaşılacağı üzere ormanda çalışacak her personelim (orman işçisi dahil) bu eğitimden geçmesi gerekmektedir. Almanya’da artık ormanlar sertifikalandırılmaktadır. Hiç bir şekilde eğitimsiz personelin ormana girmesine izin verilmemektedir (Stolzenburg & Köpsell, 2007).

Diğer Avrupa Birliği Ülkeleri:

Avrupa’nın ormancılığı gelişmiş diğer ülkelerinde; Avusturya, Finlandiya, İsveç, orman işletmenliği bir meslek olarak kabul edilmiştir ve bu ülkelerde de dual sistemde kanuna bağlı olarak devlet okullarında orman işletmenliği meslek eğitimi verilmektedir. Ormanda yapılacak her türlü faaliyette meslek eğitimi almış kişiler işlendirilmektedir. Ülkelere bağlı olarak bazı esneklikler görülebilir. Ancak enelikte ödün verilmeyen tek konu; çalışan herkesin sosyal güvencesinin olma zorunluluğudur. Bu konuda belirleyici olan orman idaresidir.

Avrupa ülkeleri arasında görülen belirgin farklılık ise; meslek liselerinden yüksek okul eğitimime geçişte sunulan kolaylıklardır. Almanya’da meslek eğitiminden üniversite eğitimine geçiş neredeyse imkânsızken, Avusturya bu konuda imkânlar ve kolaylıklar sunmaktadır.

4. Avrupa Birliği Uyum Sürecinde Ormancılık Sektöründe Ara ve Alt Kademe Personel Eğitimi İle İlgili Öneriler

Talebin arzı şekillendirdiği bilinen bir gerçektir. Öncelikle neye tam olarak ihtiyaç duyulduğuna karar verilmelidir. Orman işletme şefleri aldıkları eğitimle kendilerine verilen işlerin üstesinden gelebilmekteler mi? Bu kişilerin gösterdiği performans ormancılık amaçlarını gerçekleştirmekte yeterli mi? Orman işletme şefleri kendilerine yardımcı olacak ara kadroya ihtiyaç duyuyorlar mı? Mevcut Orman işçileri ormanda yeterli performans gösterebiliyorlar mı? Ormanlarımızı ne kadar usulüne uygun işletiyoruz? Doğal kaynaklarımızı ne kadar koruyoruz? Bu sorulara yanıt aranmalıdır.

Diğer yandan bu konu bir hukuk devletinde yaşıyan insanların insani yaşam koşullarının sağlanması yönünden irdelenmelidir. Önümüzde duran ve üzerinde çalışılması gereken AB Uyum Süreci de düşünülmesi gereken konulardan diğerdir.

Her ne kadar yukarıda verilen sorulara yanıt aranması gerekiyorsa da, ortada herkes tarafından bilinen gerçekler mevcuttur:

1. Ülkemizde ormanda çalışacak ara ve alt personelin eğitimi konusunda bir netlik yoktur. Avrupa ülkeleri ile aramızda bu konuda büyük bir açık vardır.
2. Orman işçileri hiçbir eğitim almadan orman işlerinde çalıştırılmaktadır. Ayrıca bu insanların hiç bir sosyal güvencesi bulunmamaktadır. Bununla ilgili yasal düzenlemeler eksiktir.
3. Ormancılıkta ara ve alt personelin eğitimi ile ilgili olarak hiçbir yasal düzenleme bulunmamaktadır.

Öneriler

Ülkemiz koşulları düşünülüğünde, bugünden yarına Avrupa Birliği Standartlarında bir ormancılık eğitimi seviyesi sağlamamız mümkün görülmemektedir. Bu çalışmaya aşamalı olarak başlamak gerekmektedir.

1. **Aşama:** Orman işçiliği bazılarının ilkokul mezunu olmayan orman köylüsü tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu insanları meslek liselerine göndermek mümkün değildir. Dolayısıyla ilk aşamada; belli bölgelerde açılacak orman okullarında eğitim verilerek, ormanda çalışacak kişilerin eğitilmesi ve sertifika sistemine geçilmesi uygun olacaktır. Bu konu ile ilgili yasal düzenleme yapılmalı orman okullarında eğitim almayan sertifikasız işçiler ormanda çalıştırılmamalıdır. Bu düzenlemeler aynı zamanda orman işçilerinin emeklilik ve sağlık sigortası konularına da açıklık getirmelidir.

Ormanda çalışacak ara kadro için ise ormancılık meslek yüksek okullarından mezun olma şartı aranabilir. Ancak bunun için meslek yüksek okullarında muhafaza memurluğuna denk bir bölüm açılmalıdır. Bununla ilgili yasal düzenleme yapılarak meslek mezunlarının iş garantisi sağlanmalıdır.

2. **Aşama:** Orman işçiliği eğitiminin lise düzeyinde verilmesi; yani Avrupa Birliğinde olduğu gibi ormancılık işinde çalışacak her türlü işçinin meslek liselerinden mezun olmasını sağlayacak bir sistemin oluşmasıdır. Bu aşamanın gerçekleştirilmesi için öncelikle Milli eğitim Bakanlığı ile çalışmak ve orman işçiliğinin bir meslek olarak kabul edilmesini sağlamak gerekir (İspirli, 2007). Sonra bu eğitim için liselerin açılması ve bu liselerin devlet

orman işletmeleri ile koordineli çalışmalarını sağlamalıdır. Bu mesleğin adı “Orman İşletmenliği” olabileceği gibi farklı bir isim de düşünülebilir. Bunun içinde kanuni düzenlemelerin yapılması gerekecektir. Ormanlık alanında çalışan her türlü işçinin bu okullardan mezun olma zorunluluğu konulmalı kadrolar buna göre tanımlanmalıdır.

Bu aşamada orman muhafaza memurlarına ihtiyaç duyulup duyulmadığına karar verilmelidir. Bu liselerden mezun kişiler meslek yüksek okulunu bitirip muhafaza memuru olabilirler. Yada belli bir hizmet yılından sonra bir sınava girip muhafaza memuru olabilirler. Bu kişilere aynı zamanda üniversite eğitimi alma yolu da açık tutulmalıdır.

Her alanda olduğu gibi kanuni düzenlemeler büyük önem taşımaktadır. Ormanda eğitim görmeyen kişilerin çalışamayacağı yasal düzenlemeler ile desteklemesi halinde hem orman meslek liselerine talep artmış olacak hem de bitirenlerin işleri garanti altına alınmış olacaktır.

5. Kaynaklar

- İSPİRLİ, Erkan 2007. “Orman İşçiliği Mevzuatı konusunda ulusal uzman Raporu” Kastamonu Orman İşçiliği Eğitimi Projesi- Kastamonu KÖY-KOOP Bölge Birliği, Kastamonu. Ankara,2007.
- OGM Kaynakları, Anonim: Orman Genel Müdürlüğü kaynakları.
- OR-KOOP, 2006. Ormanlık Kooperatifleri Merkez Birliği Kayıtları. Ankara
- İÜ Orman Fakültesi WEB sitesi, 2008. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi, Ormanlık Meslek Yüksek Okulu tanıtımı.
- Stolzenburg & Köpsell, 2007. “Über die Vortrag von Rainer Köpsell und Hans Ulrich Stozenburg beim Workshop zur offiziellen Anerkennung der Waldarbeitersausbildung in der Türkei 25.04.007 in Kastamonu” Kastamonu KÖY-KOOP Bölge Birliği, Kastamonu.

V. OTURUM (SORU-CEVAP BÖLÜMÜ)

GÜLZADE KAHVECİ: Yrd. Doç. Dr. Mehmet KORKMAZ, Bir ekleme yapmış benim sunumuma; “Son iki yıldır OGM ön lisans mezunlarından orman muhafaza memuru alımı yapmaktadır. Bu şekilde önerdiğiniz konulardan bir bölümü çözümlenmiş durumdadır.” Diyor. Eğer böyle bir durum varsa alım yapılıyorsa gayet güzel, memnun olurum ama ben öyle bir durumun olduğunu bilmiyorum yani. Teşekkür ederim kendisine.

Ahmet Tolunay Hocam bir soru yöneltmiş; “Şu an muhafaza memuru olarak istihdam edilen kişiler ormancılık meslek yüksek okullarından mezun olmuş ormancılık eğitimi almış kişilerdir. Siz bu eğitimin Türkiye’de nasıl ve ne şekilde yapıldığını araştırdınız mı?”. İkinci soru; “Bildirinizde popülizm yaptığının farkında mısınız? Orman işçiliği ve eğitimi konusunda oldukça bilgi eksikliği var.” diyor Sayın Tolunay. Öncelikle bu konuya değineyim ben. Orman meslek içi eğitimi konusundaki araştırmalar daha çok internetten. Şu anda TUBİTAK’ta çalışıyorum. Bütün orman fakültelerini tarıyorum. Öğretim elemanlarının telefonlarını, adreslerini bulmak amacıyla. Dolayısıyla fakültelerin sayfalarını biliyorum. Fakültelerde hangi eğitimler var, hangi eğitimler veriliyor, meslek yüksek okullarının görevleri nelerdir falan şeklinde hepsini oradan araştırdım. Ama muhafaza memurlarının orman memur alımı sınavlarına girdiklerini, lise mezunlarının, bu da ormanı tercih ederek geldiklerini biliyorum. Ama eğer şimdi böyle bir alım yapılıyorsa, eğer bir muhafaza memuru iki yıllık fakültelerden mezun kişilerden alınıyorsa bu beni çok mutlu eder. Bu konuda bilgi almadım.

Popülizm yaptığımı, popülizm neden yaptığımı anlamış değilim. Popülizm yapma niyetim hiçbir zaman olmamıştı. Ortada bir sorun varsa her zaman onu masaya getirmek gibi bir alışkanlığım vardır. Popülizm, bir eksiklik gördüğüm için ya da dediğim gibi akıllarda bunun düşünülmesi gerektiğini düşündüğüm için buraya getirdim. Herkes gerçeği biliyor, burada çalışan herkes çalıştığı işçinin seviyesini, düzeyini de biliyor. Nasıl olduğunu da biliyor. Dolayısıyla popülizm ile ilgili bir konu olduğunu düşünmüyorum.

Bir başka soruda diyor ki; “Orman işçisinin müfredatını Milli Eğitim Bakanlığı mı hazırlamalı?”. Bu konuya öncelikle cevap vermek istiyorum. Yani; “150 yıllık geçmişi olan bu teşkilat AB sürecinde mi kendini toplamalı?” diye bir soru var. Yani gönül isterdi ki AB sürecine girmeden bunu yapsın insanlar. Eğer AB’ye girme sürecinde kendini hala toparlayamadıysa, hala eksikliklerini tamamlayamadıysa kendini bu sürece sokmayacaktır demektir. Başka da yapılabilecek bir şey yok. Önümüzde yapılması gereken işler var. Fakülteye girdiğimden beri karşılaşılan sorunlar vardı. Hala kaç yıldır bu sorunlara çözüm bulunamadı. Bulunamadığı, sorunlar çözülemediği sürece de önümüzde duracaktır. Dolayısıyla da eğer bu AB sürecinde yapabiliyorsak ne mutlu bize yani.

Şimdi orman işçiliği müfredatını Milli Eğitim Bakanlığı mı yapacak? Sorusuna Hayır. MEB okullarında eğitim yapılır. Müfredatı yine ormancılıktaki kişiler hazırlar. MEB neye göre şey yapacak. Bunu mutlaka fakültelerden destek alarak yapacaktır. Kendi imkanları, MEB hiçbir desteği tanımadığı için böyle bir müfredat düzenlemesi yapamaz. Normalde yurtdışında da böyle yapılır.

Ana kadro, ara kadro seçimi kim tarafından yapılır? Ana kadro dediğimiz şey ormancılık eğitimi almış, üniversite, üst düzey dediğimiz üniversite mezunlarından, ara kadro dediğimiz meslek yüksek okullarından mezun olmuş kişiler. Alt kadroda ise ormancılık meslek liselerinden mezun olmuş kişiler. Ama bana sorarsanız eğer MEB belirlemiş olduğu okullarda eğitim görmüş kişiler, bir ormancılık liseleri olursa, meslek liseleri, ara kadroya ihtiyaç olmaz.

SÜLEYMAN ALKAN: “Hizmet içi eğitim seminerlerini kim yapacak?” sorusundan, yani önerileriniz gerçekleşirse, mükemmel olursa onu kim yapacak, diye çıkardım. Kamuda bu işi planlayan, yürüten ve değerlendiren bir hizmet içi eğitim kurumu olması gerektiğini, bunun bu manada profesyonelleşmesi gerektiğini söyledim.

Serdar Yegül arkadaşımız gönderdiği notta; sizin önerilerinizde belirttiğiniz gibi bir kurum şu anda hizmet içi eğitim veriyor, İ.Ü. İşletme Fakültesi İşletme İktisadi Enstitüsünün Silivri’de düzenlediği eğitimler (yönetici eğitimleri) bu kapsamda verilmektedir diyor. Sayın Yegül, bu eğitim kurumu belirttiğiniz üzere sadece yöneticilik eğitimi vermektedir. Benim önerdiğim; adının, misyon ve vizyonunun tartışılarak belirlenmesini istediğim kurum, tüm kamu kesiminin eğitim gereksinimini, tek elden ve uzmanlaşmış yapısıyla planlayıp yürütmekle görevli olacak bir kurumdur.

Daire başkanım Sayın Ahmet Şenyaz diyor ki; “Hizmet içi eğitimleri yabancılar, uluslararası kuruluşlar bizden daha iyi beceriyor diyebilir miyiz?”. Biz onlardan daha becerebileceğimizi, en azından onlar kadar iyi düzenleyebileceğimizi düşünüyorum Ama katıldığımız bazı hizmet içi eğitim programları var. Örneğin FAO tarafından düzenlenen ve birlikte katıldığımız bir programın, bir eğitimin nasıl katılımcı merkezli olabileceği veya nasıl eğitici merkezli olmaktan çıkarılabileceğini göstermesi bakımından başarılıydı. Eğitimin hemen ardından, öğretilenlerin iki gün boyunca yine eğiticilerin gözetiminde arazide uygulanması, bilgilerin kalıcı kılınması bakımından oldukça önemliydi ki zaten olması gereken de buydu. Hizmet içi eğitim programlarını, bu konuda uzmanlaşmış bir kuruma yaptırabilirsek, uygun kurumlar oluşturabilirsek, bu eğitimi biz de onlar kadar iyi verebiliriz diye düşünüyorum.

Kastamonu Orman Fakültesi 4. sınıf öğrencisi Mehmet Selim Akay arkadaşımız diyor ki; “Meslek içi eğitim faydalı oluyor mu?”. Hizmet içi eğitim programlarına katılanların % 70’i “bu program mesleki gelişimime katkı sağladı” diyorsa, memnuniyetini dile getiriyorsa yararlı oluyor demektir. Bir de; “Yaşla eğitimin sonuçları arasında bir bağlantı kurulabilir mi? Örneğin gençlere hizmet içi eğitim verilebilir mi?” diye soruyor.

Hizmet için eğitimin tanımında “kişinin işiyle hukuki ilişkisi başladıktan emekli oluncaya kadarki süreçte” ifadesi vardır. Mezuniyetten hemen sonra verilecek eğitimleri başka şekilde adlandırmalıyız. Tamamlayıcı eğitim denilebilir, mesleğe hazırlık eğitimi denilebilir ama hizmet içi eğitim kapsamında değerlendirilmemelidir.

MUHAMMET KILCI: “Hizmet içi eğitimlere birden fazla katılanlar, aynı yıl yapılan eğitimlere birden fazla mı katılırlar, yoksa değişik yıllarda ama çok kez katıldığını mı anlayacağız?” şeklinde bir soru var. Evet, şimdi bazı yerlerde bir şube müdürü, iki üç genel müdürlüğü temsil ediyor. Diyelim Ağaçlandırma Genel Müdürlüğü’nü temsil ediyor, ORKÖY’ü de temsil ediyor, milli parkları da temsil ediyor ve hatta yeri geldiğinde fidanlığa da bakıyor. O kişiler, bu tür kişiler genelde tek kişi olduğu için o yıl yapılan o konularda aynı genel müdürlüğün yaptığı seminerlere katılıyor. Değişik yıllarda ama çok kez katıldığını mı anlayacağız. Evet 5 yıl içerisinde topladığımız zaman ne yapıyor bazen 10 kez katılmış oluyor. Bazen 15 kez katılmış oluyor.

UÇKUN GERAY: Arkadaşlar birkaç söz de ben söyleyeyim. Başta Gülzade Hanım bol bol temas etti. AB’ye gireceğiz, AB yolunda falan diye. Bu olmayacak bir yerde haber vereyim. Hem haber vereyim hem de müjde vereyim. Böyle bir şey yok. Çünkü AB bizi parçalamakta olan bir dış güç. Haa şu olur elalem ne yapıyor ki benim de başarılı olabilmem için, bana model olsun diyerekten bir Türk modeli yaratılabilir. İki de bir AB yolunda falan demeyin.

VI. OTURUM

Oturum Başkanı

Prof. Dr. İlçin ASLANBOĞA

Doktora Eğitiminde Öğrenci Başarısını Etkileyen Faktörler ve Ormancılıkta Durum

Dr. Ersin YILMAZ

Dr. Ahmet ŞENYAZ

Küresel, Bölgesel Ve Ulusal Gelişmelerin Ormancılık Eğitimi Üzerindeki Etkileri

Yrd. Doç. Dr. Cihan ERDÖNMEZ

Araş. Gör. İ. Seçil Yurdakul EROL

Araş. Gör. H. Tezcan YILDIRIM

Amerika Birleşik Devletleri'nde

Ormancılık Eğitimi: Oregon Ve New York Eyalet Üniversiteleri Örnekleri

Doç. Dr. Abdullah E. AKAY

Doç. Dr. Ramazan KURT

Prof. Dr. Orhan ERDAŞ

21. Yüzyılda Peyzaj Mimarlığı Eğitimi

Yrd. Doç. Dr. Osman UZUN

Prof. Dr. Güniz Akıncı KESİM

DOKTORA EĞİTİMİNDE ÖĞRENCİ BAŞARISINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER VE ORMANCILIKTA DURUM

Dr. Ersin YILMAZ¹

Dr. Ahmet ŞENYAZ²

¹Müdür, Doğu Akdeniz Orm. Araşt. Müdürlüğü, Tarsus-MERSİN, yilmazersin@hotmail.com

²Daire Başkanı, ÇOB AR-GE Dairesi Başkanlığı, ANKARA, asenyaz@cevreorman.gov.tr

Özet

Doktora eğitimi, temel disiplinlerdeki ve mesleklerdeki yeni bilgi ve tekniklerin önemli bir kaynağı olarak görülebilir. Bu eğitim sonucunda ortaya çıkan bilgiler ülke ekonomisinin, kişisel ve sosyal gönencin, savunma ve güvenliğin ilerlemesi için temel oluşturmaktadır. Üniversiteler ve araştırma kurumları, doktora eğitimi ile elde edilen yeni bilgilerin yorumlanmasında ve bu bilgilerin bireylere, kamuya, işletmelere, endüstriye ve meslek kamuoyuna iletilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Doktora çalışması, öğrenciye de özel bir alanda bilgilerini ortaya koyma fırsatı vermektedir.

Bu çalışmada bir öğrencinin doktora eğitimi yapma nedenleri incelenecek, tez yazma süreci ve aşamaları ele alınacak, doktora eğitiminin başarıyla tamamlanmasında etkili olan temel faktörler açıklanacak ve bir öğrencinin doktora eğitimini başarıyla tamamlayabilmesi için sahip olması gereken özellikleri tartışılacaktır. Bunun yanında ormancılıkta doktora eğitiminin önemine de değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Lisansüstü Eğitim, Doktora Eğitimi, Doktora Öğrencisi, Ormancılık.

1. Giriş

Bir öğrencinin doktora eğitimine başlamasının farklı nedenleri olabilir. Bu nedenlere örnek olarak aşağıdakiler sıralanabilir;

- Meslek olarak üniversitede akademik yaşamı tercih etmiş olmak,
- Ekonomik yönden iyileşme veya ekonomik bağımsızlık kazanabilmek,
- Bir kariyer veya mesleğe yönelik hazırlık,
- İş alternatiflerini arttırmak için donanımların ve yeteneklerin geliştirilmesi,
- Kendini tatmin,
- İlgi duyduğu alanlara daha fazla zaman ayırma,
- İleri bir eğitim programına kayıtlı olma isteği,
- Doktora eğitimi sonucunda artan statüye yönelik arzu,
- Askerliği ertelemek,
- Toplumda daha fazla kendine güven,
- Artan bilgi düzeyi ile konusunda uzman olabilme isteği,
- Farklı bir mesleğe yönelebilmek arzusu,
- Eğitime yönelik artan iştah,
- Zamanı değerlendirmek,
- Çevresindekilerin önerisi ya da ısrarı,
- Rakipleriyle rekabet etme gücü vb.

Bir doktora eğitiminin gerekleri, doktora öğrencisinin yaşamını farklı şekillerde doğrudan etkilemektedir. Eğer doktora öğrencisi yaşamını iyi bir şekilde dengeleyebilirse, doktora eğitiminde başarıya ulaşacaktır. Bunun için doktora eğitimi süresince doktora seminer ödevlerini zamanında hazırlamalı, akademik ve sosyal yaşamını dengeleyebilmeli, mesleki geleceği için doğru kararlar vermeli ve tez konusunu isabetli olarak seçmelidir.

2. Tez Yazma Süreci ve Aşamaları

Doktora programı sonuçta bir tez yazmayı gerekli kılmaktadır. Tez çalışması ise, doktora öğrencisinin genelde ilk bağımsız araştırması olma özelliğini taşımaktadır. Doktora derslerinde başarılı olsa da, tezini başarılı olarak tamamlayamayan öğrenciler, doktora programını sonuçlandıramamaktadır. Böylece tez yazımında başarısız olan öğrenciler zaman, para, emek ve ümit kaybına uğramaktadır.

Tez yazımında öncelikle tez konusunun kapsamına ve içeriğine yönelik genel bir fikrin geliştirilmesi gerekir. Ardından bu doğrultuda literatür toplaması ve incelemesi ile mevcut bilgiye ulaşılmaya çalışılmalıdır. Bu amaçla kütüphanede literatür taraması, internetten veri toplama, yüz yüze görüşmeler, anket çalışmaları, arazi çalışmaları, doğrudan gözlemler... vb. kullanılabilir. Sonrasında toplanan bilgilerin düzenlenmesi yapılacaktır. Ardından tez çalışmasının konusu daha da olgunlaştırılarak, tezin kapsam ve içeriği daha iyi formüle edilecektir. Böylece tez çalışmasının yazımına başlanabilecektir. Ancak ilk tez yazımı etkinliği, taslak bir yazım çalışması olarak düşünülmelidir. Zira sonraki aşamalarda tez yazımı üzerinde çok kez değişiklikler yaşanabilecek ve tez fikri daha spesifik bir hal alabilecektir.

Bir doktora öğrencisinin tez konusunu mümkün olduğunca erken, örneğin doktora ders döneminin başında belirlemiş olması tezinde başarılı olma oranını arttıracaktır. Erken dönemde tez konusunun seçimi, doktora öğrencisinin tez konusu hakkında yapacağı çalışmalara bir an önce başlamasını sağlayacak ve öğrencinin zamanını etkin ve verimli kullanmasını sağlayacaktır.

Doktora tez konusu seçilirken ise; bir araştırma amacının bulunması, araştırma metotlarıyla ele alınabilir, uygun bir zaman ölçeğinde tamamlanabilir, mesleki gelişmeye uygulama alanında önemli ölçüde olumlu yenilikler getirebilir ve mevcut bilgi düzeyine bir katkı yapabilir bir konunun seçilmesi uygun olacaktır.

Tez konusu seçiminin ardından tez önerisinin hazırlanması ve Tez İzleme Komitesine sunulması gereklidir. Bu aşamada seçilmiş olan tez konusunun, Tez İzleme Komitesine öneri olarak başarılı şekilde sunumu gereklidir. Bu aşamada tez önerisinin, açık ve anlaşılır ifade ve uygun terimlerle tezde ele alınacak problemin ifade edilmesi gereklidir. Bir tezde ele alınmaya ihtiyaç duyulan araştırma konusunun çoğu, tez önerisi sunma aşamasında ortaya konmuş olmalıdır.

Tez çalışmasında, ele alınan çalışma konusuyla doğrudan veya dolaylı ilgili önceden yapılmış araştırmalara, ortaya konmuş veri ve bilgilere ulaşmak ve bu çalışmaları kaynakça olarak göstermek gereklidir. Bunun için kütüphane ve internet imkanlarından en iyi şekilde faydalanılmalıdır.

Tez yazımı süresince araştırmada elde edilen verilere ait bulgular Tez İzleme Komitesine sunulmakta ve sonuçta nihai tez yazımına geçilmektedir. İyi yazılmış bir tez için; veri ve sonuçların objektif olarak ele alınması, bilgilerin düzenli şekilde sunulabilmesi ve açıklamaların ayrıntılı olarak verilebilmesi gereklidir.

Tez yazımının tüm bu aşamalarında doktora öğrencisinin, ihtiyaç duyulanları yerine getirebilmesi ve her bir aşamada gereğinden fazla oyalanmaması için iyi bir zaman yöneticisi olması gereklidir.

Sonuçta doktora tezi yazmak suretiyle öğrenci, çalıştığı konuda daha fazla bilgi sahibi olacak, ele aldığı konuyu akademik disiplin içerisinde yazacak, büyük bilgi yığınına düzenli şekilde işlemeyi öğrenecek, orijinal araştırma yapma yetisi kazanacak ve zamanını düzenli kullanmayı öğrenecektir.

Doktora tez yazımında karşılaşılabilecek sorunlar ise; doktora öğrencisinin kendi mükemmeliyetçiliği, veri toplama sorunu, uygun bir tez konusunun seçilmesi, verilerin yorumlanması, finansal sorunlar, zihin yorgunluğu, kişisel psikolojik sorunlar, danışmanın okuldan ayrılması (emeklilik, başka bir görev nedeniyle ayrılma... vb.), tez danışmanı ve/veya tez izleme komitesi üyeleriyle yaşanabilecek sorunlar... vb. olarak ifade edilebilir. Bir doktora öğrencisinin tez yazımı sürecinde doktora programını bırakması; maddi konular, artan aile sorumlulukları, bıkkınlık... vb. nedenlerine bağlı olabilmektedir.

3. Doktora Eğitiminde Öğrenci Başarısını Etkileyen Faktörler

Doktora eğitimini başarıyla tamamlamaya ilişkili olan birçok faktör bulunmaktadır. Bu faktörlerden ilki, “*Doktora Öğrencisi-Danışman İlişkisi*”dir. Eğer öğrenci doktora danışmanı tarafından yeterince desteklenirse ve danışmanı ile sosyal ilişkileri güçlüyse, o takdirde doktora eğitimi boyunca daha az fiziksel ve psikolojik rahatsızlık yaşayarak daha az stresli olacaktır. Bir başka ifadeyle öğrenci ile doktora danışmanı arasındaki diyalog ne kadar sık ise, öğrenci doktora eğitiminden o kadar tatmin olacaktır.

Tablo 1. Doktora Tez Danışmanı Seçiminde Dikkat Edilmesi Gereken Noktalar (Tosun, 2007).

Doktora Tez Danışmanı Seçim Ölçütleri	Cevaplar	
	Evet	Hayır
Öğretim üyesinin size tahsis edeceği zamanı var mı?		
Öğretim üyesinin kişiliği ve akademik özellikleri size uygun mu?		
Öğretim üyesinin sürdürmekte olduğu projeler çalışmak istediğiniz konu ile ilgili mi?		
Öğretim üyesinin sizden önceki doktora öğrencileri programı makul bir sürede bitirmişler mi?		
Çalışacağınız proje ile ilgili mali destek nereden sağlanacak?		
Öğretim üyesi size gerekli yer ve laboratuvar imkanı sağlayacak mı?		
Öğretim üyesinin iletişimi açık, kesin ve etkili mi?		
Öğretim üyesinin konuyla ilgili yazılmış makaleleri var mı? Bunlar size faydalı olacak mı?		
Öğretim üyesi, yapmış olduğu araştırma ve yayınlarla, üniversite ve bölüm içinde saygın bir yere sahip mi?		
Öğretim üyesi, doktora eğitimi süresince uzun veya kısa süreli olarak üniversiteden ayrılacak mı?		

Öğrencilerin, tez danışmanı seçiminde göz önüne alması gereken bazı önemli noktalar Tablo 1’de verilmiştir. Öğrenciler, bu veya buna benzer bir tablo yaparak Öğretim Üyelerine sorular sormalı ve seçimlerini alacakları yanıtlara göre yapmalıdırlar (Tosun, 2007).

Doktora eğitiminde başarıya ulaşmada etkili bir diğer faktör “*Aile / Eş Desteği*”dir. Erkek-bayan bir eşin veya ailedeki bir çocuğun doktora eğitimi görme yönünde bir karar alması, çoğunlukla ailenin gönencini de tehdit edecektir. Bir doktora programına başlamak suretiyle birçok yeni stres kaynağı da ortaya çıkacaktır. Doktora öğrencisinin karşılaştığı problemler, aynı zamanda ailesini de doğrudan etkileyecektir. Özellikle evli bir öğrenci için, bu stres kaynaklarının daha fazla ve çeşitli olması kaçınılmazdır. Böyle bir durumda aile veya eşler tarafından tartışılmaya ihtiyaç duyulan en önemli konular; aile bütçesi, iletişim yoğunluğu ve aileye zaman ayırmadır. Bu konularda destekleyici olan ailelere sahip öğrenciler, doktora eğitimi sürecinde daha başarılı olacaklardır.

Öte yandan “*Öğrencinin Genel Yetenekleri ve Eğilimleri*” de doktora eğitiminde başarıyı doğrudan etkilemektedir. Bu kapsamda doktora öğrencisinin davranışları, araştırdığı konulara yönelik inat, ısrar ve kararlılığı, özen ve dikkati, olgunluğu, enerjisi, yoğun ve uzun çalışmaya alışık olması gibi

özelliklere sahip olması başarı üzerinde etkili değişkenlerdir. Zira özellikle doktora tez yazımı süreci, genellikle yalnızlığı gerektirmektedir. Doktora öğrencisinin bu dönemi başarıyla tamamlayabilmesi için, genellikle kendilerini çalıştıkları bürolara, evlerine veya kütüphanelere kapatarak disiplinli, bağımsız, uzun ve yoğun çalışmalarına ihtiyaç göstermektedir.

Bir diğer doktora eğitim başarısını etkileyen faktör “*Öğrencinin Araştırma Deneyimi*”dir. Doktora öğrencinin özellikle tez çalışması süresince yaşayabileceği pek çok zorluk bulunmaktadır. Örneğin uygun bir tez konusunun nasıl seçileceği, etkin bir kaynak taramasının nasıl yapılacağı, toplanan verilerin nasıl değerlendirileceği, bir düşüncenin nasıl oluşturulacağı gibi konularda bilgi ve deneyime sahip bir doktora öğrencisi tez aşamasında daha başarılı olacaktır.

“*Öğrencinin Bağımsız Çalışabilmesi*” de bir diğer doktora eğitimi başarısı üzerinde etkili faktördür. Bağımsız olarak çalışmayı öğrenememiş olan doktora öğrencileri, tez yazımı sürecinde zorluklarla karşılaşacaktır. Bu aşamada doktora öğrencisinin araştırmasını bağımsız olarak yürütebilmesi ve araştırma sonuçlarını bir tez formuna getirerek sunabilmesi gerekmektedir.

Doktora eğitimindeki başarı üzerinde etkili bir diğer faktör de “*Finansal ve Kurumsal Destek*”tir. Doktora eğitiminde karşılaşılan çeşitli harcamaları karşılamak için finansal desteğe sahip olmama, öğrencinin başarısını, doktora eğitiminin süresini veya devamını olumsuz yönde etkilemektedir. Diğer yandan çalıştığı kurumda doktora yapan öğrenci, doktora çalışmasıyla doğrudan kurumsal kapasitede bir artışa neden olacak, kurumdaki uzmanlığın gelişmesine ve uzman personel sayısının artmasına katkı sağlayacaktır. Bunun dikkate alındığı bir kurumda çalışan ve doktora yapması çalıştığı kurumca desteklenen doktora öğrencilerinin, eğitimlerinde başarı şansı yükselmektedir.

“*Rol Çatışması*” da doktora eğitiminde başarıyı etkilemektedir. Zira doktora öğrencileri eş, aile reisi, ev hanımı, memur, yönetici, asistan vb. gibi çoğunlukla birden fazla role ve göreve sahiptir. Doktora eğitimi ile bunlara öğrencilik gibi ilave bir rol eklenmektedir. Doktora eğitimi sürecinde sahip olunan tüm bu farklı rolleri bütünleştirme ve dengeleme gibi bir zorunluluk ortaya çıkmaktadır. Bu rol çatışmaları, bazen doktora çalışmasını tamamlayamadan eğitimi bırakma eğilimine katkıda bulunabilir. Öte yandan öğrenciler lisansüstü eğitimin hayatlarında başarı için gerekli olduğuna inanırlar ve eğitim sürecinde ihtiyaçlarının karşılandığını görürlerse, lisansüstü eğitim onlar için öncelikli olacak ve bu eğitime ilgi göstereceklerdir.

Doktora öğrencilerinin doktora döneminde karşılaştıkları sıkıntılara; zamanı verimli kullanamama, konuya odaklanmada yaşanan zorluk ve doktora dışında tam zamanlı olarak başka bir işte çalışma sayılabilir.

4. Ormancılıkta Doktora Eğitimi

Orman kaynaklarına karşı artan ve çeşitlenen talepler ve beklentiler, ormancılığın yükselen değerleri orman kaynaklarının sürdürülebilir yönetiminde araştırma konularının da çeşitlenmesine ve artmasına neden olmaktadır. 2004-2023 yıllarını öngören Ulusal Ormancılık Programında yer alan toplam 146 adet eylem önerisininin 44 adedi araştırma ve geliştirme konularını içermektedir. Ormancılıkla ilgili verilen kararlarda karar vericilerin kararlarını araştırma sonuçlarına dayandırabilmesi için araştırma sonuçlarının karar vericilere sunulması gerekmektedir.

Bu bağlamda gelecek yıllarda karar vericilere önemli ölçüde destek sağlayacak olan araştırma konuları şu şekilde sıralanabilir: Brundtland Raporunda vurgulandığı şekilde sürdürülebilirlik politikalarına yönelik araştırma çalışmaları, Potansiyel global iklim değişikliği, karbon depolama ve karbon kredileri, Orman sağlığı, orman ürünlerinin yeniden kullanımı (recycling), Bioteknoloji ve hasıla iyileştirmesi, Entegre zararlı yönetimi (integrated pest management), Doğal yangın (wildfire)

ve yakacak madde azaltma, Havza değerlendirmeleri, Uyum yönetimi (adaptive management), Nesli tehlike altında türlere yönelik habitatlar, çok tre sahip (multiple-species) yaban hayatı habitatı, Orman paralığının (fragmentation) etkileri, Havzalar ve Riparian alanlar konuları, Tıbbi/organik yiyecek bitkiler ile diğer odun dışı orman rnleri, Değişken bırakma (variable retention) silvikültürü, Yeşil (evresel) muhasebe, Kent ormancılığı, DıŐsallıklar (externalities), Tarımsal ormancılık (agroforestry), Karar destek sistemleri, Toplum refahı, Mekansal/zamansal konular, Arazi tahsisi, İzleme ve değerlendirme, çatışma yönetimi, Karar bilimi. Tüm bu yeni ormancılık araştırma konuları, ülkemizdeki mevcut ormancılık araştırma kapasitesinin yeniden değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. Ülkemizin ormancılık araştırma kapasitesinin, geleceğe hazırlanması için acilen gclendirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır (Şenyaz ve Yılmaz, 2007).

Ormancılıkla ilgili araştırmalar niversiteler(genellikle orman fakülteleri) ile evre ve Orman Bakanlığı'na bağlı Ormancılık Araştırma Müdürlükleri'nce gerçekleştirilmektedir. Ormancılık Araştırma Müdürlükleri uygulama birimlerinin karşılaştıkları sorunları zmek amacıyla daha çok uygulamalı araştırmalar yapmaktadır. Halen ormancılık araştırma müdürlüklerinde çalışan toplam 163 araştırmacının 47 tanesi doktora, 75 tanesi ise yüksek lisans diploması almıştır. Doktora yapan 47 kişinin uzmanlıkları ise 8 adedi tohum ve ağaç ıŐlahı, 7 adedi silvikültür, 6 adedi orman ekolojisi, 5 adedi toprak ilmi, 4 adedi sosyal ormancılık, 3 adedi bitki sistematiki, 2 adedi bitki fizyolojisi, 2 adedi orman endüstrisi, 2 adedi ormancılık ekonomisi, bir adedi ise GBS konularındadır.

Araştırma Yönetmeliği gereğince araştırmacılar doktora yapmaları için özendirilmektedir. Araştırma müdürlüklerinde doktora yapan elemanların tez konuları araştırma mdrlğince yürütülecek olan araştırma projesi ile uyumlaŐtırılarak, araştırmacı bir taraftan araştırma mdrlğince yürütülen projeye katkı sağlamakta diğer yandan kendisine doktora programını tamamlaması için gereken destek sağlanmış olmaktadır.

Buna karşın Bakanlık bünyesinde araştırma müdürlüklerinin dışında görevli personel araştırma müdürlüklerinin imkanlarından yararlanamamakta, ayrıca doktora eğitimini tamamlaması sonucunda kendisine sadece 2 kademe verilmektedir. Üstelik yabancı dil tazminatı gibi doktorasını tamamlayan personel için “doktora ya da akademik unvan tazminatı” adı altında bir tazminat bulunmamaktadır.

Halihazırda Bakanlık Merkez birimlerinde Personel Dairesi Başkanlığı verilerine göre 1 adet MüsteŐarlık biriminde, 1 adet Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığında, 2 adet Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığında, 2 adet Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Mdrlğinde ve 1 adet Strateji Geliştirme Başkanlığında olmak üzere toplam 7 adet ormancılık konularında doktora yapan personel bulunmaktadır. Bu personelin 5 adedi orman mühendisi, 1 adedi orman endüstri mühendisi ve 1 adedi de su ürünleri mühendisidir.

evre ve Orman Bakanlığı, Bakanlığın doğal kaynak yönetim faaliyetlerinin bir parçası olarak, yukarıda bahsedilen araştırma konularında çalışmalar yapmak üzere, lisansüstü eğitimi destekleyen bir politikayı uygularken niversitemizin desteğine gereksinim duymaktadır. Bu destek iki türlü olmaktadır. Birincisi Bakanlık bünyesinde görevli personelin doktora imkanlarından yararlandırılmasıdır. İkincisi ise üniversitelerin doktora programlarına Bakanlık uygulama birimlerinin talepleri dikkate alınarak yn vermeleri ve doktora konularını bu erevde belirlemeleridir. Yakın bir zamanda Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Mdrlğince ilgili üniversitelerin doktora programlarına alınarak araştırılması talep edilen konular Bakanlık AR_GE Dairesi BaŐkanlıęınca Yüksek ğretim Kurumuna bildirilmiŐtir.

Diğer yandan Bakanlık birimlerinde görevli araştırmacı personelin disiplinler bazında yeterli sayıda ve oranda olmadığı ve her geçen gün bu sayının azaldığı dikkate alınırsa araştırma müdürlüklerine gerekli personelin ileriki yıllarda sağlanmasında orman fakültelerine düşen sorumluluk daha da artacaktır. Bakanlıkta yeni görev alacak araştırmacı personelin iyi derecede yabancı dil ve ormancılık bilgisine sahip, araştırma faaliyetlerine karşı istekli olarak mezun olmaları orman fakültelerine büyük bir sorumluluk yüklemektedir.

5. Tartışma ve Sonuç

Eğitim ve öğretime yapılan yatırımın kalkınmada önemli bir rol oynadığı, artık genel kabul gören bir gerçektir. Bu doğrultuda hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkeler için, eğitim ve öğretim, ekonomik büyümeye katkıda bulunan en önemli faktörlerden birisi olarak görülmektedir.

Lisansüstü eğitim, ülkelerin hedefledikleri amaçları gerçekleştirmelerinde iki yönden katkı sağlamaktadır. Bunlardan birincisi, yükseköğretim kurumlarının geleceğin öğretim üyelerini ve araştırmacılarını yetiştirmesidir. Bu bağımsız araştırmacılar yarının paradigmaları ve ürünleri için gerekli altyapı çalışmalarını yapacak ve geleceğin öğretim üyeleri ile araştırmacılarını eğiteceklerdir. Lisansüstü eğitimin ikinci katkısı ise, ülkelerin teknolojik, ekonomik ve kültürel gelişimleri ile ilgili sorunlarına çözüm getirmesidir (Tosun, 2001).

Doktora eğitimini tamamlamış olan kişi, araştırma yaptığı konuda tam anlamıyla uzmanlaşmış sayılmaz. Konusunda aradığı bilgiyi nerede bulabileceğini, sorunu nasıl çözeceğini ve olaylara nasıl yaklaşması gerektiğini öğrenir. Zira onun için uzmanlık, asıl doktora çalışması bitince başlamıştır. Belki doktora tezini tamamlar, ancak doktorasının ömür boyu süreceğini fark eder.

Toplum bireylerinin bilgi ve yeteneklerini geliştirmenin en önemli mekanizmalarından birisi, eğitim ve öğretimdir. Ormancılık sektöründeki eğitim ve öğretim ve dolayısıyla doktora eğitimi de, toplam ürün ve hizmet üretimi ve kırsal kalkınma için en önemli girdilerden birisi olarak görülmelidir.

Doktora çalışmaları sonucunda ortaya çıkan özgün sonuçların uygulama birimlerine duyurulması ve uygulamaya aktarılması en az çalışmanın yapılması kadar önemlidir. Bunun için araştırmacı ve uygulamacı arasında etkin bir diyalogun olması gerekir. Bu diyalog araştırma konusunun seçiminden araştırma sonuçlarının uygulamaya aktarılmasına kadar devam etmelidir. Uygulama birimleri araştırmayı talep etmeli ve araştırma sonuçlarını uygulamaya aktarmayı taahhüt etmelidir. Araştırma birimleri ve araştırmacılar da uygulama birimlerinin sorunlarına odaklanmalı, araştırma sonuçlarını kolay anlaşılabilir ve uygulanabilir bir şekilde uygulama birimlerine sunmalıdır.

6. Kaynaklar

Çevre ve Orman Bakanlığı, 2004. Türkiye Ulusal Ormancılık Programı (2004-2023), 80 sayfa, Ankara.

Şenyaz, A. ve Yılmaz, E., 2007. Orman Kaynaklarının İşlevleri Kapsamında Ormancılık Araştırma Stratejileri. Orman Kaynaklarının İşlevleri Kapsamında Darboğazlar, Çözüm Önerileri ve Öncelikler Uluslararası Sempozyumu (17-19 Ekim 2007, Harbiye, İstanbul) Sözlü Bildiriler Kitabı, Sayfa: 183-193, İstanbul.

Tosun, İ., 2001. Bilim Adamı Yetiştirme, Lisansüstü Eğitim. Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA), Bilimsel Toplantı Serileri: 7, Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, ISBN: 975-93984-9-4, TÜBİTAK Matbaası, Nisan, Sayfa: 7-15, Ankara.

Tosun, İ., 2007. Öğretim Üyesi ve Araştırmacı Yetiştirme. İnternette Bilgi Notu, 6 sayfa, Ankara.

KÜRESEL, BÖLGESEL VE ULUSAL GELİŞMELERİN ORMANCILIK EĞİTİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Yrd. Doç. Dr. Cihan Erdönmez¹

Araş. Gör. İ. Seçil Yurdakul Erol¹

Araş. Gör. H. Tezcan Yıldırım¹

¹ İ. Ü. Orman Fakültesi Ormancılık Politikası ve Yönetimi Anabilim Dalı, 34473, Bahçeköy/İstanbul

Özet

Ülkemizde ormancılık eğitimi 150 yılı geride bırakmıştır. Bu uzun süre içerisinde pek çok faktör ormancılık eğitimini etkilemiş, buna göre değişimler yaşanmıştır. Ormancılık eğitimi günümüzde de sayısız faktörün etkisi altındadır. Bu faktörlerden bazıları ulusal nitelikli iken bazıları bölgesel bazıları da uluslararası niteliklidir. Bu çalışmada ulusal nitelikli faktörlerden Yetki Yasası, bölgesel nitelikli faktörlerden Bologna Süreci ve uluslararası nitelikli faktörlerden Küresel İklim Değişikliği mercek altına alınmış ve bu faktörlerin ülkemizdeki ormancılık eğitimi üzerindeki olası etkileri incelenmiştir. Çıkan sonuçlar göstermektedir ki, günümüzdeki gibi tek ve standart bir lisans programıyla orman mühendisliği eğitimi devam ettirmek olanak dışıdır. Yapılması gereken, daha kısa bir lisans programına ek olarak yüksek lisans programlarıyla branşlara dayalı uzmanlaşmayı gerçekleştirmektir.

Anahtar kelimeler: Ormancılık, ormancılık eğitimi, yetki yasası, Bologna Süreci, küresel iklim değişikliği

Abstract

The forestry education history has a background of 150 years. In this long process the forestry education has been affected by a lot of factors thus some changes have occurred. Forestry education is also being interacted by lot of factors yet. While some of these factors has national dimension, some others has regional or international characteristics. In this study Empowering Act of Forest Engineers and Forest Product Engineers is examined as an example of national effects. Then Bologna Process is studied as an example of regional effects. Moreover global climate change is discussed as a sample of global effects which influence forestry education. And also the probable impacts of these items are investigated in the paper. The results of this investigations showed that it is not possible to continue the undergraduate education of forest engineering in a standardized form. It is necessary to reorganize the program which has a short period of undergraduate period and then the specialization is provided by graduate education.

Keywords: Forestry, forestry education, Empowering Act, Bologna Process, global climate change

1. Giriş

Bilindiği gibi, dünyada ormancılık eğitimi 19. yüzyılın ilk yarısında başlamıştır. 1816 yılında Almanya Tharandt ve 1825 yılında Fransa Nancy’de açılan okullar bu alandaki ilklerdir (Shirley, 1952). Ülkemizde ise ormancılık eğitimi 1857 yılında daha çok kurs niteliğinde bir okul ile başlamış (Özdönmez ve Ekizoğlu, 1996) ve çeşitli evrelerden geçerek bugünkü durumuna gelişmiştir. Bu gelişim seyri içerisinde zaman zaman ulusal nitelikli faktörler etkili olurken, zaman zaman da uluslararası faktörler ön plana çıkmıştır. 1990’lı yıllarda ardı ardına yeni orman fakültelerinin açılması tamamıyla ulusal nitelikli faktörlere dayanır. Buna karşın, son yıllarda hız kazanan ve önce ABD’deki uygulamalarla kendini gösterip daha sonra Avrupa’ya yayılan akreditasyon çalışmaları (Görçelioglu 2001; Ok ve Atıcı, 2006) uluslararası faktörlerin etkisi altındadır.

Her ne kadar ormancılık eğitimi terimi ilk, orta ve yüksek öğretim kurumlarında yürütülen ormancılık programlarının tamamını kapsıyorsa da, 1973 yılında orman tekniker okullarının

kapatılmasının ardından (Eraslan, 1989), terimin kapsamında yalnızca orman fakültelerinde yürütülen orman mühendisliği programları kalmıştır. 1990'lı yıllara kadar ormancılık eğitimi iki farklı fakültede verilen durağan bir program olarak kalmış ve Geray (1989)'ın tabiri ile ormancılık yüksek öğretimi kendini yenileyememiş, ormancılık öğretiminde öteki ülkelerde gerçekleştirilen atılımları yapma cesareti gösterilememiştir. Öte yandan, 2000 öncesi 20–25 yıl içinde eğitimin yeniden yapılandırılması çalışmalarının raporlarda, bildirilerde ve makalelerde yer aldığı görülmektedir (Görcelioglu, 2001).

Özellikle 1990 sonrası, ormancılık eğitimindeki en hareketli dönemi temsil eder. İki olan orman fakültesi sayısının dokuza çıkması ile İ.Ü. Orman Fakültesinde 1998 yılında yapılan müfredat değişikliği ve seçimlik derslerin ilk defa programa konulması 1990'ları karakterize eder (Erdönmez, 2001). Yalnızca beş yıl sonra, 2003 yılında yeni bir müfredatın hazırlanması, değişim sürecinin hız kazanmış olduğunu göstermektedir. 5531 sayılı Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği ve Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği Hakkında Yasanın çıkmasının ardından Nisan 2007'de İ.Ü. Orman Fakültesinde eğitimi yeniden yapılandırmayı amaçlayan bir çalıştayın düzenlenmiş olması bu saptamayı güçlendirmektedir.

Ormancılık eğitiminde değişim kaçınılmazdır. Her değişim gelişim olmasa da, gelişim değişim olmadan gerçekleşmez. Değişimi etkileyen, tetikleyen ya da dinamiğini oluşturan faktörler farklı farklı kaynaklara dayanır. Ormancılığın anlam ve çehresinin değişmesi, ormancılık politikasındaki değişimler, öğretim yöntem ve tekniklerinin değişmesi bu konuda ilk akla gelenler arasında yer alır. Bununla birlikte, bazı faktörler ulusal, bazıları bölgesel, bazıları da küresel ölçekte etki yapabilirler. Bu bildiri, bu tür bir sınıflandırmaya dayanmaktadır. Bildiride, ormancılık öğretimini en fazla etkileme olasılığı bulunan ulusal (5531 sayılı Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği ve Ağaç İşleri Endüstri Mühendisliği Hakkında Yasa; bundan sonra kısaca Yetki Yasası olarak yer alacaktır), bölgesel (Bologna Süreci; bundan sonra kısaca BS olarak yer alacaktır) ve küresel (Küresel İklim Değişikliği; bundan sonra kısaca KİD olarak yer alacaktır) ölçekte birer faktör seçilerek, bu faktörlerin ülkemizdeki ormancılık eğitimi üzerindeki olası etkileri değerlendirilmiştir.

2. Küresel İklim Değişikliği ve Ormancılık Eğitimi

KİD bölge ya da ülke ayrımı yapmaksızın bütün dünyanın gündemine oturan en önemli konulardan biridir. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine göre KİD “Karşılaştırılabilir bir zaman periyodunda gözlenen doğal iklim değişikliğine ek olarak, doğrudan ya da dolaylı olarak küresel atmosferin bileşimini bozan insan etkinlikleri sonucunda iklimde oluşan bir değişiklik” olarak tanımlanmaktadır. Tanımda da açıkça vurgulandığı gibi, KİD'in temelinde insan etkinlikleri yatmaktadır. KİD'e yol açan temel insan etkinliklerini iki ana gruba ayırmak olanaklıdır. Bunlar (Türkeş ve ark., 2000; Öztürk, 2002; Atalay, 2007);

1. Başta endüstriyel etkinlikler sonucunda olmak üzere, atmosfere salınan sera gazlarının miktarındaki artış,
2. Başta orman alanları olmak üzere farklı ekosistemlerde meydana gelen bozulmalardır.

Kuşku yok ki, KİD'e yol açan faktörler kadar, onun sonuçları ve onunla mücadele yöntemleri de ön plana çıkarılması gereken boyutlardır. Türkeş ve ark. (2000)'a göre, küresel sıcaklıklardaki artışlara bağlı olarak, dünya ölçeğinde hidrolojik döngüde önemli değişiklikler, kara ve deniz buzullarının erimesi, deniz seviyesinin yükselmesi, iklim kuşaklarının yer değiştirmesi ve salgın hastalıkların artması gibi ekolojik sistemleri ve insan yaşamını doğrudan etkileyecek önemli değişiklikler meydana gelecektir. Diğer yandan, her ne kadar ormanların KİD'e nasıl bir tepki vereceği, ekosistem içerisindeki elemanlar arasındaki karşılıklı ilişki, ortak etkileşim ve geri besleme olaylarından ötürü kesin ve güvenli biçimde ortaya konulmasa da (Asan, 1995),

Öztürk'ün (2002) KİD'in Türkiye'ye olası etkilerini incelediği çalışmasında, ormancılık açısından aşağıdaki noktalar vurgulanmaktadır. KİD nedeniyle;

1. Orman ürünlerinde kayıplar meydana gelecek,
2. Orman yangınları artacak,
3. Çeşitli ağaç hastalıkları ve böcek istilaları yayılacak,
4. Ormanların verimliliği azalacaktır.

Öte yandan, iklim ormanları etkileyebildiği gibi ormanlar da iklimi etkilemektedir. Ormanların yok edilmesi sonucunda atmosfere karbon verilmekte, oluşturulması sonucunda ise geri alınmaktadır (Serengil, 1995). Bu nedenle, ormanları, bir yönüyle KİD'den etkilenen bir ekosistem, diğer yönüyle de KİD'le mücadelede bir araç olarak nitelendirmek yanlış olmayacaktır.

Açıkça görülmektedir ki, KİD ile ormancılık koparılamaz bir ilişki içerisindedir. Bu nedenle, ormancılık eğitiminin KİD ile ilgili gelişmelere tepkisiz kalması düşünülemez. Peki, ormancılık eğitimi nasıl bir tepki vermelidir?

Öncelikle, bütün bilim dallarının KİD ile olan ilişkilerini gözden geçirmesi ve ilgili derslerde bu konuya yer ayırması gerekmektedir. Bunun yanında, KİD ile doğrudan etkileşim içerisinde olan aşağıdaki konuların ilgili derslerde detaylıca irdelenmesi, gerekirse bu konulara ilişkin yeni derslerin konulması bir zorunluluk haline gelmiş durumdadır:

1. Ağaç türlerinin karbon tutma kapasitelerine göre sınıflandırılması,
2. Ağaçlandırma planlarında ve etüt-envanter çalışmalarında, tür tayininde bu kapasitelerin göz önünde bulundurulması,
3. Bakım ve gençleştirme gibi silvikültürel müdahalelerin meşçerenin karbon tutma kapasitesine etkileri,
4. Kurak ve yarı kurak bölge ağaçlandırmaları,
5. Orman yangınlarıyla ve hastalıklarla mücadele,
6. Amenajman planlarının hazırlanmasında ağaçların karbon tutma kapasitelerinin bir veri olarak değerlendirilmesi,
7. Karbon tutma işlevinin fiyatlandırılması ve piyasa mekanizmasıyla ilişkilendirilmesi,
8. KİD ile mücadele konusunda uluslar arası gelişmeler; ormancılık politikalarının oluşturulmasında KİD ile mücadelenin dikkate alınması,
9. KİD'in tanıtımı, KİD ile mücadelede toplum bilincinin yükseltilmesi, KİD ve ormancılık ilişkileri konularında halkla ilişkiler çalışmaları.

3. Bologna Süreci ve Ormancılık Eğitimi

BS, AB ülkelerinde uygulanan yüksek öğretim sistemlerinin harmonizasyonu ve yeniden yapılandırılmasına yönelik olarak 1998 yılından buyana sürdürülen çalışmaların genel adıdır. Sürecin temel amacı tek bir Avrupa Yüksek Öğretim Alanı (AYA) oluşturmak ve böylelikle Avrupa'yı dünyanın en rekabetçi bilgiye dayalı ekonomik gücü haline getirmektir (Aktan, 2007). AYA'nın yaşama geçirilmesi konusunda öngörülen hedef 2010 yılıdır.

BS'nin oluşumuna yol açan temel etkenlerden birisi Avrupa üniversitelerinin Amerikan üniversitelerine göre geride kalmış olması; diğeri de Avrupa'da çeşitli ülkelerdeki yüksek öğretim sistemlerinin çeşitli açılardan önemli farklılıklar içermesidir. Bu farklılıklar, eğitim sürelerinden kazanılan derecelere, mesleki eğitime yönelik kısa programlardan lisansüstü eğitime kadar geniş bir yelpazeyi içine almaktadır.

Sürecin ilk ayağı Mayıs 1998'de Sorbon'da İngiltere, Almanya, Fransa ve İtalya Eğitim Bakanlarının yaptığı toplantıdır. Daha sonra, sırasıyla, Haziran 1999'da Bologna'da, Mart 2000'de

Lizbon'da, Mayıs 2001'de Prag'da, Haziran 2002'de Bratislava'da, Eylül 2003'de Berlin'de, Mayıs 2005'de Bergen'de ve Mayıs 2007'de Londra'da yapılan toplantılar ve bu toplantılar sonucunda oluşturulan deklarasyonlarla süreç devam etmiştir. Ülkemiz BS'ye Prag'da yapılan toplantıda katılmıştır. Süreç, Londra'da yapılan toplantıda Karadağ Cumhuriyeti'nin de üye olarak kabul edilmesiyle, 46 Avrupa ülkesini kapsamaktadır.

1998 yılından günümüze kadar yapılan toplantılar ve oluşturulan deklarasyonlarda temel olarak 10 önemli eyleme vurgu yapılmaktadır. Bunlar (YÖK, 2006; Aktan, 2007);

1. Kolay okunabilir ve karşılaştırılabilir akademik derecelerin oluşturulması,
2. İki aşamalı bir eğitim sisteminin kabulü ve uygulanması (lisans-yüksek lisans),
3. Kredi sistemine geçilmesi; Avrupa Kredi Transfer Sistemi (ECTS)'nin uygulamaya konulması,
4. Akademik hareketliliğin teşviki,
5. Kalite güvence sistemlerinin oluşturulması,
6. Yüksek öğretimde Avrupa boyutunun teşvik edilmesi (Yüksek öğretim kurumlarının eğitim ve araştırmalarında Avrupa'ya özel konulara ağırlık vermesi),
7. Yaşam boyu öğrenmenin desteklenmesi,
8. Yüksek öğretim kurumları ve öğrencilerin sürece aktif katılımlarının sağlanması,
9. AYA'nın cazip hale getirilmesinin desteklenmesi,
10. Doktora eğitimi ve AYA ile Avrupa Araştırma Alanı (ALA) arasında sinerji oluşturulmasıdır.

Ülkemizin süreç içerisindeki durumu 2007 yılında yapılan değerlendirme raporunda "4,17" (çok iyi performans) olarak tanımlanmıştır. Bu not 2005 yılında yapılan değerlendirmede "3,44" (iyi performans) düzeyindedir (YÖK, 2007).

BS'nin genelde bütün yüksek öğretim programlarını özelde ise ormancılık yüksek öğretimini ciddi biçimde etkileyeceği açıktır. Bu etkileri şu şekilde özetlemek olanaklıdır:

1. Öğretim sürelerinin kısaltılması (örneğin, 4 yıllık lisans programlarının 3 yıla indirilmesi), ders sayısı ve sürelerinin azaltılarak öğrencilere araştırmalar ve sosyal etkinlikler için daha fazla boş zaman sağlanması öngörülmektedir.
2. İki aşamalı eğitim sisteminin yaygın hale getirilmesi teşvik edilmektedir. Ayrıca, karşılaştırılabilir derecelerin oluşturulması ve ECTS'nin etkin olarak yaşama geçirilmesi amaçlanmaktadır.
3. Yukarıda sıralanan iki maddenin doğal bir sonucu olarak, daha kısa sürede tamamlanan ve daha az sayıda derse yer verilen bir ormancılık lisans programı kaçınılmaz gibi görünmektedir.
4. Bu durum, ülkeden ülkeye değişen özel konular yerine bütün kıta ormancılığına uyarlanabilir genel konuların lisans eğitimi sırasında aktarılmasını; özel konuların ise yüksek lisans öğretim programlarına kaydırılmasını gerekli kılmaktadır.
5. Böylelikle, kendiliğinden oluşan bir branşlaşma ve buna dayalı ormancılık eğitimi şekillenmektedir.
6. Mevcut yüksek lisans öğretim programlarının ise doktora hazırlık niteliğinde ve tezli olarak devamı olanaklı görülebilir.
7. Akademik hareketliliğin teşviki sonucunda öğretim kadrosunun niteliğinde yükselme meydana gelecek, bilgi ve deneyimlerin öğrencilere akışında hızlanma meydana gelecektir.

4. Yetki Yasası ve Ormancılık Eğitimi

Hiç şüphesiz, Yetki Yasası ormancılık eğitimine yön verecek ulusal ölçekteki belli başlı gelişmelerden biridir. Adı geçen yasa ile orman mühendislerinin çalışma alanları ve yetkileri yasal bir çerçevede ortaya konulmuştur. Yine, belirtilen yasa özellikle serbest ormancılık bürolarının kurulmasına olanak tanıyarak, orman mühendislerine iş olanağı yaratma anlamında da önemli bir gelişme olarak değerlendirilebilir.

Bu durum orman mühendisliği eğitiminde de bazı değişiklikler yapılmasının gerekliliğini gündeme getirmektedir. Yetki Yasasında orman mühendisliği için mesleğin faaliyet konularının çerçevesi çizilmiştir. Bu faaliyet konuları incelendiğinde gerek biyolojik ve ekolojik, gerek teknik ve gerekse sosyal ve ekonomik alanlarda çok boyutlu bir faaliyet çerçevesinin ortaya konulduğu anlaşılmaktadır.

Yine Orman Mühendisliği, Orman Endüstri Mühendisliği ve Ağaç İşleri Mühendisliği Hakkında Kanuna İlişkin Serbest Yeminli Meslek Mensupluğu Tüzüğünde serbest yeminli orman mühendisinin çalışma konuları ayrıntılı şekilde sıralanmıştır. Bu çalışmada, belirtilen tüzükte yer alan görevlerin ormancılığın temel ilgi alanlarıyla ilişkisi ele alınmıştır. Burada temel ilgi alanlarına ilişkin değerlendirme yaparken kullanılan ayırım aşağıda listelenmiştir:

- Biyolojik-Ekolojik bilimler temel ilgi alanı çerçevesinde değerlendirilen anabilim dalları; Silvikültür, Orman Entomolojisi ve Koruma, Toprak İlmi ve Ekoloji, Orman Botanigi, Havza Amenajmanı;
- Teknik bilimler temel ilgi alanı çerçevesinde değerlendirilen anabilim dalları; Orman Amenajmanı, Orman Hasılatı ve Biyometri, Orman İnşaatı ve Transportu ile Ölçme Bilgisi ve Kadastro;
- Sosyal-Ekonomik bilimler temel ilgi alanı çerçevesinde değerlendirilen anabilim dalları; Ormancılık Ekonomisi, Ormancılık Hukuku ile Ormancılık Politikası ve Yönetimi.

Tablo 1’de serbest orman mühendislerinin çalışma konularının ormancılığın temel ilgi alanlarıyla ilişkisi ortaya konulmuştur. Görüldüğü üzere tabloda yer alan etkinliklerden çoğu doğrudan veya dolaylı olarak en az iki temel ilgi alanına ilişkin bilgi birikimi gerektirmektedir. Hiç kuşkusuz, bu sonuç ormancılığın çok boyutlu olarak ele alınmasının gerekliliğini ortaya koymaktadır. Diğer yandan, sıralanan 50 konu başlığına da tamamen hakim bireyler yetiştirmek son derece zordur. Bu durum hem kişisel hem de kurumsal açıdan sıkıntı yaratabilecektir. Ortaya çıkan durum orman mühendisi olacak kişilere mesleki eğitim verirken branşlaşmaya gidilmesi konusunu gündeme getirmektedir. Bu doğrultuda uzun yıllardır ormancılık kamuoyunda da gündem maddesi oluşturan branşlaşma konusu yetki yasasıyla birlikte daha sıklıkla konu edilmeye başlanmıştır.

Yetki Yasası ve ilgili tüzük ile ortaya konulan çalışma konuları incelendiğinde elde edilen sonuçlar aşağıda sıralanmaktadır:

- 8 konu başlığı her üç temel ilgi alanıyla da doğrudan ilişkilidir.
- 3 konu başlığı iki temel ilgi alanını doğrudan ve bir temel ilgi alanını dolaylı olarak ilgilendirmektedir.
- 6 konu başlığı bir temel ilgi alanını doğrudan ve iki temel ilgi alanını dolaylı olarak ilgilendirmektedir.
- 13 konu başlığı iki temel ilgi alanını doğrudan ilgilendirmekte ve bir temel ilgi alanını ilgilendirmemektedir.
- 7 konu başlığı bir temel ilgi alanını doğrudan, bir temel ilgi alanını dolaylı olarak ilgilendirmekte ve bir temel ilgi alanını ilgilendirmemektedir.
- 13 konu başlığı ise sadece 1 temel ilgi alanıyla doğrudan ilişkilidir.

Tablo 1. Serbest Orman Mühendisliğinin Çalışma Konularının Dağılımı

Konular	İlgili Alanlar		
	Biyolojik- Fiziksel Teknik	Sosyal- Ekonomi	
Ormanların doğal yolla kurulması	●	-	○
Ormanların yapay yolla kurulması	●	-	○
Ormanların bakımı ve iyileştirilmesi	●	-	-
Bozuk ormanların imar ve ıslahını veya rehabilitasyonunu yapmak	●	-	-
Enerji ormanlarının tesisi	●	-	○
Enerji ormanlarının bakımı	●	-	-
Orman ağaç, ağaççık ve florasına ait tohum üretimi	●	-	-
Orman ağaç, ağaççık ve florasına ait aşılama faaliyetleri	●	-	-
Orman ağaç ve ağaççıklarına ait tohum ve ağaç ıslahı faaliyetleri	●	-	-
Orman fidanlıklarının kurulması, yönetilmesi ve işletilmesi	●	-	●
Orman fidanı ve bitkisi nakli	●	-	○
Orman fidanı ve bitkisinin standardizasyonu ve sertifikalandırılması	●	-	●
Ağaçlandırma	●	●	●
Erozyonla mücadele	●	●	●
Sel ve çığ kontrolü	●	●	●
Havza amenajmanı	●	●	●
Entegre havza ıslahı	●	●	●
Kırsal kalkınma	-	-	●
Orman içi, kenarı ve orman üst sınırı meralarına ilişkin çalışmalar	●	●	●
Orman topraklarının etüdü, analizi, ıslahı ve bonitet belirlemesi	●	-	-
Orman yetişme ortamı analizi, envanteri ve haritalanması	●	●	-
Orman alanlarında av ve yaban hayvanlarının çoğaltılması ve envanter çalışması	●	-	-
Orman ekosistemleriyle bağlantısı olan av ve yaban hayvanlarına ilişkin işler	○	-	●
Orman içi su kaynaklarına ilişkin işler	●	●	○
Milli parklar	○	○	●
Orman içi dinlenme ve mesire yerleri	○	○	●
Orman içi rekreasyon alanları	○	○	●
Uzun devreli gelişme planı	○	○	●
Ağaç röleve planları	●	●	-
Peyzaj planlaması ve uygulaması	●	●	●
Peyzaj uygulaması	●	-	-
Orman kaynaklarının planlaması	○	●	●
Orman sınırlaması	-	●	●
Arazinin, vasıf tayini ve mülkiyet işlemleri açısından yorumlanması	-	●	●
İzin işlemleri	-	●	●
Hava fotoğrafları ile uydu görüntülerinden yararlanma	○	●	○
Orman yangınları	●	-	●
Orman zararlılarıyla mücadele	●	-	○
Orman yolları ve yol sanat yapıları	-	●	-
Orman yangın emniyet yol ve şeritleri	●	●	-
Orman ekosistemlerinin kurulması	●	●	-
Orman gen alanlarının kurulması	●	-	-
Gen koruma alanlarının belirlenmesi	●	-	-
Orman biyosfer rezervlerinin kurulması	○	○	●
Orman biyotop çalışmaları	●	○	-
Kent ormancılığı çalışmaları	●	●	●
Orman çevre düzenlemesi	●	-	●
Orman sayılan alanlarda çevresel etki değerlendirilmesi	●	○	●
Orman ekosistemi bağlamında flora ve fauna ile ilgili işler	●	-	●
Orman ve ormancılıkla ilgili benzer işleri yapmak	-	●	●
● DOĞRUDAN İLGİLİ	○ DOLAYLI OLARAK İLGİLİ	- İLGİSİ YOK	

Çalışma konularının büyük bir bölümü için biyolojik-ekolojik alanda bilgi gereksinimi doğrudan veya dolaylı olarak gerekmektedir. Bu kapsamda eğitimin ortak olan bölümünde özellikle biyolojik ve ekolojik konulara ağırlıklı olarak yer verilmesinin gerekliliği açıktır. Bununla birlikte, teknik ve sosyal-ekonomik temel ilgi alanlarıyla ilgili bazı konuların da (örn: genel ekonomi, genel hukuk ya da teknik resim gibi) eğitimin ortak olan bölümünde verilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan eğitimin son döneminde branşlaşmaya gidilerek iki temel alanda eğitim verilmesi uygun olabilir. Bunlardan ilki biyolojik, ekolojik ve teknik konuları bir arada alan bir alt bölüm olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü tabloda da görüldüğü üzere ormancılığın teknik boyutuyla ilgili konular ağırlıklı olarak biyolojik ve ekolojik konuları daha fazla bilmeyi gerektirmektedir. Diğer ise sosyal ve ekonomik konuları bir arada ele alan bir alt bölüm olarak düşünülebilir.

Diğer yandan, Yetki Yasasında orman mühendislerine verilen hak, yetki ve sorumluluklar: 1) Araştırma-Geliştirme yapmak, 2) Çevresel muhasebe yapmak, 3) Keşif yapmak, 4) Zarar ziyan belirlemek ve kıymet takdiri yapmak, 5) Maliyet hesaplamak, 6) Fizibilite raporu hazırlamak, 7) Tasarım faaliyetleri yapmak, 8) Plan ve projeler hazırlamak ve uygulamak, 9) Standardizasyon çalışmaları yapmak, 10) Sertifikalandırma yapmak, 11) Kalite kontrolü yapmak, 12) Stok kontrolü yapmak, 13) Kontrol ve denetim yapmak, 14) Muayene yapmak, 15) Hakemlik yapmak, 16) Ekspertiz yapmak, 17) Teknik müşavirlik yapmak, 18) Danışmanlık yapmak, 19) Yeminli danışmanlık yapmak, 20) Bilirkişilik yapmak, 21) Yeminli bilirkişilik yapmak, 22) Raporlar hazırlamak, 23) Laboratuvarlar açmak, 24) Özel müesseseler ve işletmeler kurmak, 25) Özel müesseseleri yönetmek ve sorumlu müdürlüğünü yapmak, 26) Ormancılık karantina hizmetlerini yürütmek, 27) Ormancılık rehberlik hizmetlerini yürütmek, 28) İhracat işlemlerini yürütmek, 29) İthalat işlemlerini yürütmek şeklinde sıralanmaktadır.

Belirtilen bu yetki ve sorumlulukların önemli bir bölümü sosyal-ekonomik bilimler temel ilgi alanı ile ilgili özel bilgilerin kazanılmasını gerekli kılmaktadır. Çevresel muhasebe, zarar ziyan belirlemek ve kıymet takdiri yapmak, maliyet hesaplamak, fizibilite raporu hazırlamak, tasarım faaliyetleri yapmak, standardizasyon çalışmaları yapmak, sertifikalandırma yapmak, özel müesseseler ve işletmeler kurmak, özel müesseseleri yönetmek ve sorumlu müdürlüğünü yapmak gibi konular örnek olarak verilebilir. Bu durum, gidilecek bir branşlaşmada sosyal-ekonomik bilimler temel ilgi alanına ayrıca vurgu yapmaktadır.

Genel olarak görüldüğü üzere Yetki Yasası, ormancılık kamuoyunda uzun yıllardır gündemde olan branşlaşma konusunu daha da fazla gerekli hale getirmektedir. Doğaldır ki, Yetki Yasasının ortaya çıkardığı sonuç yalnızca branşlaşma gereksinimi değildir. Bununla birlikte ve en az bunun kadar önemli olan bir diğer sonuç da, müfredatın gözden geçirilmesidir. Ortak verilecek dersler ile branş derslerinin saptanması bu açıdan oldukça önem taşımaktadır. Ayrıca, stajlar, teknik geziler ve uygulamalı dersler konusunun bütünlük olarak yeniden yapılandırılması ihtiyacı da açıkça görülmektedir.

5. Tartışma ve Sonuç

Açıktır ki, ormancılık eğitimi yalnızca bu üç faktörden etkilenmemektedir. Buna rağmen, yalnızca bu üç faktör bile ormancılık eğitiminin izleyeceği rotayı saptamada oldukça karışık bir durum ortaya çıkarmaktadır. Şöyle ki;

- BS süresi ve ders sayısı azaltılmış yüksek öğretim programlarını öngörmekte, uzmanlaşmayı lisansüstü programlara aktarmaktadır.
- Buna karşılık, Yetki Yasası hak, yetki ve sorumluluklar ile çalışma alanı hayli genişletilmiş bir orman mühendisi tanımı yapmaktadır.

- Üstelik, KİD ve benzeri gelişmeler (çölleşme ile mücadele, biyolojik çeşitliliğin korunması vb.) orman mühendislerinin çalışma alanlarını daha da genişletmektedir.
- BS'nin öngördüğü tarzda bir lisans programı ile Yetki Yasasının tanımladığı ve KİD ve benzeri gelişmelerin talep ettiği bir orman mühendisi yetiştirmek neredeyse olanaksız gibidir.
- Bu sorunun çözümü için iki yol önerilebilir;
 - Branşlaşmaya dayalı bir lisans programı,
 - Tek bir lisans programına ek olarak uzmanlaşmanın hedeflendiği (muhtemelen) tezsiz yüksek lisans programları.
- Ancak, her iki durumda da yeni bir sorunla karşı karşıya kalmak kaçınılmaz görünmektedir; İster branşlaşma sonucu isterse yüksek lisans eğitimi sonucu kazanılmış olsun, farklı nitelikler taşıyan orman mühendislerine Yetki Yasası ile aynı hak, yetki ve sorumlulukları vermek.

Sayılan bu faktörlerden BS, uluslararası nitelikli olması nedeniyle bağlayıcıdır. KİD ve benzeri gelişmeleri yönlendirmek ise tamamıyla olanak dışıdır. Bu durumda, izlenmesi gereken tek bir akılcı rota kalmaktadır:

- Süresi ve ders sayısı azaltılmış, çoğunlukla temel bilgilerin verildiği bir lisans programı.
- Buna ek olarak, uzmanlaşmayı hedef alan tezsiz yüksek lisans programları.
- Akademik çalışma yapmak isteyenler için tezli yüksek lisans ve doktora programları.
- Henüz yeni olmasına rağmen, Yetki Yasasının bu doğrultuda revize edilmesi.

6. Kaynaklar

- Aktan, C.C. 2007. Sorbon'dan Bolonya'ya, Berlin'den Bergen'e: Avrupa'da Yükseköğretim Sistemlerinin Harmonizasyonu ve Yeniden Yapılandırılmasına Yönelik Reform Çalışmaları. Yaşar Üniversitesi Yayını, İzmir.
- Asan, Ü. 1995. Global iklim değişimi ve Türkiye ormanlarında karbon birikimi. *İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi*, Seri B, 45/1-2, 23-38.
- Atalay, H.C.İ. 2007. Küresel ölçüde iklim değişiminin nedenleri ve Türkiye üzerindeki olası etkileri. *Orman Mühendisliği Dergisi*, Temmuz-Ağustos-Eylül,
- Eraslan, İ. 1989. Türkiye'de Ormancılık Öğretim ve Eğitim Kurumlarının Tarihsel Gelişimi. Ormancılık Eğitim ve Kültür Vakfı Yayın No: 1, İstanbul.
- Erdönmez, C. 2001. Forestry education in the age of sustainable forest öanagement: The last ten years of Turkish forestry education. Proceedings of International Conference: Forest Research: A Challenge for an Integrated European Approach. Vol. 2, 743-748. Thessaloniki, Greece.
- Geray, U. 1989. Ormancılığın çağdaş çerçevesi. *İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi*, Seri B, 39/4, 17-27.
- Görcelioğlu, E. 2001. Ormancılık öğretim ve eğitiminde yeni arayışlar. *İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi*, Seri B, 51/2, 1-15.
- Ok, K., Atıcı, E. 2006. İ.Ü. Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği programının akreditasyon olanakları üzerine bir inceleme. *İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi*, Seri A, 56/2, 121-143.
- Özdönmez, M., Ekizoğlu, A. 1996. Türkiye'de ormancılık yükseköğretiminin başlangıcından bu yana mezunlara verilen unvanlar ve diplomalar. *İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi*, Seri B, 46/1-2-3-4, 45-63.
- Öztürk, K. 2002. Küresel iklim değişikliği ve Türkiye'ye olası etkileri. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22/1, 47-65.
- Serengil, Y. 1995. Küresel ısınma ve olası ekolojik sonuçları. *İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi*, Seri B, 45/1-2, 135-152.

- Shirley, H.L. 1952. Forestry and Its Career Opportunities. McGraw-Hill Book Company, Inc., New York.
- Türkeş, M., Sümer, U. M., Çetiner, G. 2000. Küresel iklim değışikliği ve olası etkileri. Çevre Bakanlığı, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Seminer Notları, 7-24, Ankara.
- YÖK, 2006. Türkiye'nin Yükseköğretim Stratejisi (Taslak Rapor). Ankara.
- YÖK, 2007. Bologna Süreci Durum Değerlendirme Raporu 2005-2007. Ankara.

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ'NDE ORMANCILIK EĞİTİMİ: OREGON VE NEW YORK EYALET ÜNİVERSİTELERİ ÖRNEKLERİ

Doç. Dr. Abdullah E. AKAY¹

Doç. Dr. Ramazan KURT²

Prof. Dr. Orhan ERDAŞ³

¹KSÜ, Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü, 46060, Kahramanmaraş, akay@ksu.edu.tr

²KSÜ, Orman Fakültesi, Orman End. Müh. Böl., 46060, Kahramanmaraş, rkurt@ksu.edu.tr

³KSÜ, Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Böl., 46060, Kahramanmaraş, erdas@ksu.edu.tr

Özet

Türkiye'de ilk ormancılık okulu 1857 yılında İstanbul'da kurulmuştur. Bu okul Türkiye'de ormancılık yüksek öğretiminin başlangıcını teşkil etmiştir. Tarihsel gelişim içinde bu okul orman fakültesine dönüşmüştür ve bugün fakültelerin sayısı dokuza ulaşmıştır. Bu fakültelerde; orman mühendisliği, orman endüstri mühendisliği ve peyzaj mimarlığı bölümlerinde lisans, yüksek lisans ve doktora dereceleri verilmektedir. Bu bölümlerde lisans ve lisansüstü düzeyde eğitim-öğretim etkinliklerinin kalitesini yükseltmek amacıyla çalışmalar yapılmaktadır. Modern eğitimde evrenselliğin yakalanabilmesi için gelişmiş ülkelerin eğitim sistemleri incelenmeli ve çağdaş uygulamaların da takip edilmesi gerekmektedir. Bu çalışmada, yurtdışında ormancılık eğitiminde mevcut durumu ortaya koymak açısından Amerika Birleşik Devletleri'nde Oregon ve New York Eyalet Üniversitelerindeki ormancılık eğitim-öğretimi incelenmiştir. Ayrıca, her iki eyalet üniversitesinde uygulanmakta olan sistemler ve ders programları sunulmuştur ve ulaşmak istedikleri sonuçlar ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ormancılık eğitimi, orman mühendisliği, orman endüstri mühendisliği, Oregon Eyalet Üniversitesi, New York Eyalet Üniversitesi

Abstract

In Turkey, the first forestry school was established in Istanbul in 1857. This school was the foundation of the higher education in the field of forestry. During the historical progress, this school became a faculty of forestry, and today the number of faculties has reached up to nine. In these faculties, B.Sc., M.Sc. and Ph.D. degrees are provide offered in the departments of forest engineering, forest industrial engineering, and landscape architecture. In these departments, there have been on going studies to improve quality of the forestry education in both undergraduate and graduate level. To achieve universality in modern education, education system of the developed countries should be analyzed and modern applications should be pursued. In this study, to indicate the current status of forestry education abroad, forestry education in Oregon State University and State University of New York in the USA was studied. Besides, education practices and curriculum in the both state universities were reviewed and their goals were presented.

Keywords: Forestry education, forest engineering, forest industrial engineering, Oregon State University, State University of New York

1. Giriş

Değişen dünya koşullarında ormancılık eğitiminin 21. yüzyılın ihtiyaçları doğrultusunda yeniden yapılandırılması gerekmektedir. Orman kaynaklarının yönetilmesi diğer yenilenebilir ve yenilenemeyen kaynakların yönetimleri göz önüne alınarak gerçekleştirilmelidir. Eğitimin temelinde var olan çevre ve insanın korunarak kaynakların optimum değerlendirilmesi sunulan faydaların sürdürülebilirliğinin sağlanması açısından hayati önem taşımaktadır. Ormancılık eğitimi sadece orman kaynakları açısından ele alınmamalı, doğal kaynakların yönetimi, kullanımı, korunması, taranması hedeflenmelidir.

Orman mühendisliği programında verilen lisans eğitimi; günümüz ve gelecekteki endüstri toplumunun orman ürünlerine olan gereksinimlerini karşılamak, sosyal hizmetleri yerine getirmek

ve bunları sürekli kılabilecek tüm koşulları meydana getirmek için sürdürülen etkinliklerin planlanması, uygulanması ve denetimi işlerini yürütebilecek ve bunların yanında ormanların korunması ve sürekliliğinin sağlanmasında başarıyla çalışacak üstün nitelikli “Orman Mühendisleri” yetiştirecek özelliklerde olmalıdır. Bunu gerçekleştirebilmek için, lisans eğitiminde akademik üstünlük ve seçkinlik en üst düzeyde tutulmalı, disiplinler arası işbirliği özendirilmeli, mesleki estetik duyarlılığı hayatın her alanına yansıtılmalı, kamu hizmetinin her türlü özel çıkarın üzerinde olduğu bilinci verilmeli ve halkın orman ve orman ürünlerine olan gereksinimlerini en etkin, hızlı ve verimli biçimde karşılayabilecek projelerin üretilebilmesine imkan tanınmalıdır.

Orman Endüstri mühendisliği eğitimi hızla gelişen orman endüstri sektörünün ihtiyaçları doğrultusunda yeniden yapılandırılmalıdır. Lif ve kağıt endüstrisine nitelikli mühendis yetiştirebilmek için iki ana gruba ayrılması gereklidir. Yurtdışındaki gelişmiş ülkelerde kağıt ve orman endüstri/orman ürünleri/odun ürünleri mühendisliği şeklindeki ayırım ülkemiz için de gereklidir. Yeni teknolojik gelişmeler ışığında odun esaslı kompozit levhaların üretimi ve kullanımı konusunda yeterli eğitimin verilmesi için üniversitelerde mevcut inşaat mühendisliği ve kimya bölümü programlarının altyapılarından faydalanılabilir. Orman endüstri müfredatında gerekli düzenlemeler yapıldığı takdirde, mezunların yapı, dekorasyon ve iç mimari alanlarında istihdam edilmelerine olanak sağlanabilir. Depremle beraber yaşayan ülkemizde ihtiyaç duyulan ahşap yapı sektörünün temel ihtiyaçlarından birisi orman endüstri mühendisidir. Yapılardaki ahşap kullanım oranının artmasıyla birlikte bu konudaki ihtiyaca cevap verebilecek bir düzenlemenin yapılması gereklidir. Ağaç işleri endüstri mühendisliği programının kapanmasından sonra mobilya endüstrisine mühendis yetiştiren tek programın bu konudaki eksikliklerini bir an önce gidermesi sektörde ihtiyaç duyulan iyi yetişmiş eleman sıkıntısına çözüm olabilir. Bu çalışmada, Amerika Birleşik Devletleri’ndeki sayılı orman fakültelerinden Oregon ve New York Eyalet Üniversitelerinde lisans seviyesinde verilen ormancılık eğitimi hakkında genel bilgiler verilmekte ve lisans programlarına ait ders programları sunulmaktadır. Sonuç bölümünde ise ülkemizdeki ormancılık eğitiminin geliştirilmesine yönelik öneriler yer almaktadır.

2. Oregon Eyalet Üniversitesi’nde Ormancılık Eğitimi

Amerika Birleşik Devletleri’nin Oregon eyaletinde bulunan Corvallis şehrinde yer alan Oregon Eyalet Üniversitesi’nde, Orman Fakültesi tarafından altı bölümde lisans, dört bölümde ise yüksek lisans ve doktora derecesi verilmektedir.

Lisans Programları:

- Orman Mühendisliği
- Ormancılık Operasyonları
- Orman Amenajmanı
- Doğal Kaynaklar
- Rekreatyon Kaynaklarının Yönetimi
- Odun İlimi ve Teknolojisi

Yüksek Lisans ve Doktora Programları:

- Orman Mühendisliği
- Orman Kaynakları
- Orman İlimi
- Odun İlimi

2.1. Lisans Programları

2.1.1. Orman Mühendisliği

Orman mühendisliği derecesi verilen lisans programı öğrencilere dört yıllık bir müfredat sunmaktadır. Lisans programından mezun olan öğrenciler Amerikan Ormancıları Derneği tarafından verilen Profesyonel (Uzman) Ormancı akreditasyonu almaktadırlar. Orman mühendisliği derecesinin alınabilmesi için alınması gereken derslerin listesi Tablo 1’de verilmiştir. Bu derslerin yanı sıra, öğrencilerin seçtikleri programla ilgili olarak toplam altı ay süre ile staj

yapmaları gerekmektedir. Bu stajlar, iki veya daha fazla yaz dönemini kapsayan çalışmalar ile tamamlanacağı gibi akademik eğitim-öğretim yılı içerisinde de devam edilebilmektedir.

Tablo 1. Orman Mühendisliği lisans programı müfredatı

Dersin Adı	Kredisi	Dersin Adı	Kredisi
1.Yıl Müfredatı	(47)	3. Yıl Müfredatı	(48)
*Mühendislikler İçin Genel Kimya	3	Orman Yolu Ölçme Bilgisi	4
*Halka Açık Konuşma ¹	3	Toprak Mühendisliği	4
*Münazara ve Eleştirel Konuşma ¹	3	Toprak Mekaniği	4
*Toprak İlimi: Sürdürülebilir Ekosistem	4	Orman Mühendisliğinde CBS Uygulamaları	3
Orman Mühendisliğine Uyum	2	Odun Üretimi Mühendisliği	4
Orman Mühendisliği Problem Çözümü ve Teknoloji	3	Orman Havzalarının Yönetimi	4
Ormancılığa Giriş	3	Orman Operasyonlarının Yönetimi	3
Ağaç ve Çalıların Tanımlanması	3	Tomruk Üretimi Mekaniği	4
*Sağlık İçin Ömür Boyu Zindelik ¹	2	Odun Üretimi Yönetimi	3
Beslenme ve Ömür Boyu Zindelik ¹	2	Dendrometri	5
*Ömür Boyu Zindelik (Beden Eğitimi) ¹	1	Silvikültürün İlkeleri	4
*Diferansiyel Hesapları	4	*Teknik Yazı ¹	3
Entegral Hesapları	4	*Kültürel Çeşitlilik ¹	3
Vektör Hesapları I	4	4. Yıl Müfredatı	(39)
*Genel Fizik I	4	Orman Yolları	3
*Kompozisyon ¹	3	Orman Yolları Sistem Yönetimi	4
Odun Teknolojisi ve Kullanımı	4	Odun Üretiminin Planlaması	3
2.Yıl Müfredatı	(46)	Stratejik ve Taktiksel Planlama Teknikleri	3
İnşaat Mühendisliği II: Mühendislik Grafiği ve Tasarımı		Ormancılık Operasyonlarının Planlanması I, II	3, 3
*Mikroekonomiye Giriş ¹	4	*UluslararasıOrmancılık ¹	3
Statik	3	Ormancılık Operasyonlarında Yönetmelikler ve Politikalar	3
Dinamik	3	Orman Mühendisliğinde Uygulama ve Uzmanlık	1
Mukavemet	3	Orman Kaynakları Ekonomisi I	4
Ormancılıkta Ölçme Bilgisi	4	*Tehlikedeki Türler ve Sürdürülebilirlik ¹	3
Ormancılıkta Fotogrametri	4	*Farklılık, Güç ve Ayrımcılık ¹	3
Orman Mühendisliğinde İstatistiğe Giriş	1	*Literatür ve Sanat ¹	3
Orman Mühendisliğinde Akışkanlar Mekaniği	3		
*Orman Biyolojisi ¹	4		
Diferansiyel Denklemleri	4		
*Genel Fizik II	4		
Mühendislik İstatistiğine Giriş	3		
Batı Medeniyeti ¹	3		
		Toplam	180

* Zorunlu Dersler ¹ Seçmeli Dersler

2.1.2. Ormancılık Operasyonları

Oldukça yeni bir lisans programı olan Ormancılık Operasyonları, orman mühendisliği ve orman amenajmanı prensiplerini işletme, yönetim ve girişimcilik öğeleri ile bütünleştiren bir uzmanlık derecesidir. Böylece öğrenciler, ulusal ve global bazda ormancılık sektöründe meydana gelen gelişmelere ayak uydurabilecek kapasitede eğitim almaktadırlar. Lisans programı, İşletme Fakültesi ile ortaklaşa olarak sunulduğundan öğrencilerin İşletme Fakültesi'nde minör derece alması gerekmektedir. Lisans programından mezun olan öğrencilere Amerikan Ormancılığı Derneği tarafından Profesyonel (Uzman) Ormancı akreditasyonu verilmektedir. Orman operasyonları derecesi verilen lisans programı öğrencilere dört yıllık bir müfredat sunmaktadır. Alınması gereken derslerin listesi Tablo 2'de verilmiştir. Bu derslerin yanı sıra, öğrencilerin seçtikleri programla ilgili olarak toplam altı ay süre ile staj yapmaları gerekmektedir. Bu stajlar, iki veya daha fazla yaz dönemini kapsayan çalışmalar ile tamamlanacağı gibi akademik eğitim-öğretim yılı içerisinde de devam edilebilmektedir. Bu staj döneminden sonra öğrencinin başarısı Orman Fakültesi tarafından değerlendirilmektedir.

Tablo 2. Ormancılık Operasyonları lisans programı müfredatı

Dersin Adı	Kredisi	Dersin Adı	Kredisi
1.Yıl Müfredatı	(44)	3. Yıl Müfredatı	(49)
İnşaat Mühendisliği II: Mühendislik Grafiği	3	İdari Muhasebe	4
Genel Kimya	5	Pazarlama	4
*Halka Açık Konuşma ¹	3	Odun Üretimi Mühendisliği	4
*Münazara ve Eleştirel Konuşma ¹	3	Orman Havzalarının Yönetimi	4
*Mikroekonomiye Giriş	4	Orman Operasyonlarının Yönetimi	3
Orman Mühendisliğine Giriş	2	Stratejik ve Taktiksel Planlama Teknikleri	3
Orman Mühendisliği Problem Çözümü	3	Odun Üretimi Yönetimi	3
Ormancılıkta Ölçme Bilgisi	4	Dendrometri	5
Ormancılığa Giriş	3	Orman Kaynakları Ekonomisi I, II	4, 4
Ağaç ve Çalıların Tanımlanması	3	Bütünleştirilmiş Reçeteler	3
*Sağlık İçin Ömür Boyu Zindelik ¹	2	Silvikültürel Uygulamalar	5
Beslenme ve Ömür Boyu Zindelik ¹	2	*Batı Kültürü ¹	3
*Ömür Boyu Zindelik	1		
*Yönetim ve Sosyal Bilimlerde Hesaplamalar	4	4. Yıl Müfredatı	(41)
*Kompozisyon	3	İdari Organizasyonlar	4
Odun Teknolojisi ve Kullanımı	4	Risk Yönetimi	4
2.Yıl Müfredatı	(46)	Odun Üretiminin Planlaması	3
Finansal Muhasebe	4	Ormancılık Operasyonlarının Plan I, II	3, 3
İşletme Hukuku I	4	Ormancılık Operasyonlarında Yönetmelikler ve Politikalar	3
Girişimciliğe Giriş	4	Orman Mühendisliğinde Uygulama/Uzmanlık	1
*Toprak: Sürdürülebilir Ekosistem	4	*Kaynak Ekolojisinde Küresel Krizler	3
Ormancılıkta Fotogrametri	4	Ormancılık Operasyonlarının Yönetimi ¹	8
Orman Yolu Ölçme Bilgisi	4	*Literatür ve Sanat	3
Ormancılıkta Fotogrametri	4	Bilim, Teknoloji ve Toplum	3

Orman Mühendisliğinde İstatistiğe Giriş	1
Orman Mühendisliğinde CBS Uygulamaları	3
*Orman Biyolojisi	4
*Genel Fizik	5
Mühendislik İstatistiğine Giriş	3
*Teknik Yazı	3
*Kültürel Çeşitlilik ¹	3

* Zorunlu Dersler

¹ Seçmeli Dersler

*Farklılık, Güç ve Ayrımcılık	3
Toplam	180

2.1.3. Orman Amenajmanı

Orman Amenajmanı derecesi verilen lisans programından mezun olan öğrencilere Amerikan Ormancıları Derneği tarafından Profesyonel (Uzman) Ormancı akreditasyonu verilmektedir. Dört yıl süren lisans programı süresince, ormanların çok yönlü kullanımı dikkate alınarak özellikle doğal kaynak sistemleri ve orman kaynaklarının yönetimi konularında eğitim verilmektedir. Listesi Tablo 3'de verilen derslerin yanı sıra, öğrencilerin orman kaynaklarının yönetimine hazırlanabilmesi için toplam altı ay süre ile staj yapmaları gerekmektedir.

2.1.4. Doğal Kaynaklar

Doğal Kaynaklar Lisans Programında dört yıl süre ile öğrencilere doğal kaynakların yönetiminde önemli rol oynayan biyofizik, sosyal ve kültürel konularda eğitim verilmektedir. Doğal Kaynaklar programı, Ziraat, Orman, Güzel Sanatlar ve Fen Fakülteleri tarafından ortaklaşa olarak sunulmaktadır. Disiplinler arası derece veren bu program, öğrencilere çok çeşitli alanlarda (Orman Ekosistemi, Doğal Kaynakların Planlanması ve Politik Analizleri, Havza Amenajmanı, vb.) kariyer yapma imkanı vermektedir. Lisans programında alınması gereken dersler 4 gruba ayrılmaktadır. Bunlardan ilki üniversitenin lisans öğrencilerinin almasını şart koştuğu derslerden oluşur. Bu zorunlu dersler diğer lisans programlarının müfredat tablolarında belirtildiği için burada tekrar edilmemiştir. İkinci bölümdeki dersler Doğal Kaynaklar programı tarafından alınması şart koşulmuştur. Üçüncü bölümde ise farklı disiplinlerden alınması gereken dersler yer almaktadır (Tablo 4). Son bölümde ise öğrencilerin uzmanlaşmak istedikleri alandan almaları gereken dersler bulunmaktadır. Bu derslerin yanı sıra, öğrencilerin seçtikleri programla ilgili olarak toplam altı ay süre ile staj yapmaları gerekmektedir.

Tablo 3. Orman Amenajmanı lisans programı müfredatı

Dersin Adı	Kredisi	Dersin Adı	Kredisi
1.Yıl Müfredatı	(39)	3.Yıl Müfredatı	(48)
Genel Kimya I, II	5, 5	Orman Böcekleri ve Hastalık Yönetimi	5
Ormancılığa Giriş	3	Toprak İlminin İlkeleri	4
Kuzey-Batı Pasifik'te Doğal Kaynakların Yönetimi	3	Ormancılıkta Ölçme Bilgisi	5
Orman Biyolojisi	4	Orman Modelleri	3
Dendrometri	5	Orman Kaynakları Ekonomisi I, II	4, 4
Rekreasyon Kaynaklarının Yönetimi	4	Orman Ekolojisi	3
Temel Fonksiyonlar	4	Çoklu Kaynakların Yönetimi	3
*Beslenme ve Ömür Boyu Zindelik ¹	2	İşbirliği ve Uyuşmazlık Yönetimi	3
*Ömür Boyu Zindelik (Beden Eğitimi) ¹	1	Doğal Kaynakların Korunması	3
*Teknik Yazı I, II	3, 3	Ormanlar, Odun ve Medeniyet	3
2.Yıl Müfredatı	(34)	Bütünleştirilmiş Reçeteler	3
*Çevre Ekonomisi ve Politikası ¹	3	Silvikültürel Uygulamalar	5
*Mikroekonomiye Giriş ¹	4	Orman Yönetimi ve Yaban Hayatı Koruma	3
Biyoloji	4	4.Yıl Müfredatı	
*Halka Açık Konuşma ¹	3	Odun Üretimi Operasyonları	4
*Münazara ve Eleştirel Konuşma ¹	3	Havza Yöntemleri	4
Ormancılık Ölçme Bilgisi	4	Orman Havza Yönetimi	4
Orman Mühendisliğinde CBS Uygulamaları	3	Orman Kaynakları Analizi Teknikleri	4
Kariyer Gelişimi	1	Orman Kaynaklarının Planlanması ve Karar Verme	4
Havafotoğrafi Yorumlama ve Ölçme Bilgisi	4	Ormancılık Politikası	4
Orman Fotogrametrisi	4	Batı Medeniyeti	3
Yönetim ve Sosyal Bilimlerde Hesaplamalar	4	Kültürel Çeşitlilik	3
İstatistik Metotlarına Giriş I, II	4, 4	Literatür ve Sanat	3
* Zorunlu Dersler		Çeşitlilik, Güç ve Ayrımcılık	3
¹ Seçmeli Dersler		Bilim ve Teknoloji	3
		Seçmeliler	3
		Toplam	180

Tablo 4. Doğal Kaynaklar programında farklı disiplinlerden alınması gerekli dersler

Doğal Kaynaklar (3)	Mera (3)
Rekreasyon Davranışı ve Yönetimi	Yangın Ekolojisi
Yaban Hayatı Yönetimi	Mera Ekolojisi ve Bakımı
Kaynak yönetimi	Otlak ve Fundalık Ekosistemi
Park Yönetiminde Ekolojik Yaklaşım	Yaban Hayatı Restorasyonu
Rekreasyon Tarihsel ve Kültürel Yaklaşım	Mera Analizi
Doğa-Temelli Turizm	Mera ve Hayvan İlişkileri
Orman Kaynaklarının Planlanması	Arazi Ekolojisi ve Analizi
Çevresel Yorumlama	Mera Yönetiminin Planlanması

Balıkçılık ve Yaban Hayatı (3)	Ormancılık (3)
Yangın Ekolojisi	Orman Böcekleri ve Hastalık yönetimi
Kuşların Biyolojisi	Odun Üretimi Operasyonları
Balıkların Biyolojisi	Orman Ekolojisi
Memelilerin Biyolojisi	Doğal Kaynakların Korunması
Populasyon Dinamiğine Giriş	Silvikültürel İlkeler
Balıkçılık ve Yaban Hayatı Kaynakları	Yangın Ekolojisi
Pasifik Somonunun Yönetim İlkeleri	Uluslararası Ormancılık
Tarımsal Ekosistemde Yaban Hayatı	Orman Kaynaklarının Analizi
Oyun Kuşlarının Biyolojisi	Orman Kaynaklarının Planlanması
Yaban Hayatı Koruma	Orman Politikası
Balıkçılık Biyolojisi	Orman Koruma
Büyük Oyun Hayvanlarının Yönetimi	Orman Amenajmanı ve Yaban Hayatı
Deniz Balıkçılığı	Yangın Bilimi
Yaban Hayatı Ekolojisi	Orman, Odun ve Medeniyet
Arazi ve Su Yönetimi (3)	Toplumsal ve Politik Değerler (3)
Toprak İlminin İlkeleri	Doğal Kaynaklarda Konsensüs
Dünya Toprak Kaynakları	Çevresel Kanunlar
Havza Amenajmanı	Su İlmine ve Politikasına Giriş
Gölbilimi	Doğal Kaynaklar Politikası
Çevresel Koruma ve Sürdürülebilirlik	Arazi Kullanımı
Mineral, Enerji, Su ve Çevre	ABD'nin Çevresel Tarihi
Uluslararası Su Kaynakları Yönetimi	Doğal Kaynaklar Politikası
ABD'de Su Kaynakları Yönetimi	Çevresel Politika
Kaynak Coğrafyası	Bilim ve Politika
Kıyı Kaynakları Yönetimi	Populasyon Politikası
Çöl Havzalarının Yönetimi	Sosyal Kontekstde Bilim ve Teknoloji
Su Kenarı Ekolojisi ve Yönetimi	Kırsal ve Kentsel Sosyoloji
	Çevresel Sosyoloji
	Toplum ve Doğa

2.1.5. Rekreasyon Kaynaklarının Yönetimi

Rekreasyon Kaynaklarının Yönetimi derecesi verilen dört yıllık lisans programı süresince, öğrencilere çeşitli konularda eğitim verilmektedir; rekreasyon davranışları, rekreasyon planlama ve yönetimi, iletişim, yaban hayatı yönetimi, kaynak yönetimi, kaynak ekolojisi ve koruma, kaynak analizi ve politikası. Lisans programından mezun olan öğrencilere Amerikan Ormancıları Derneği tarafından Profesyonel (Uzman) Ormancı akreditasyonu verilmektedir. Lisans programında alınması gereken derslerin listesi Tablo 5'de verilmiştir. Bu derslerin yanı sıra, öğrencilerin seçtikleri programla ilgili olarak toplam altı ay süre ile staj yapmaları gerekmektedir.

Tablo 5. Rekreasyon Kaynaklarının Yönetimi lisans programı müfredatı

Dersin Adı	Kredisi	Dersin Adı	Kredisi
1.Yıl Müfredatı	(44)	3. Yıl Müfredatı	(49)
*Halka Açık Konuşma ¹	3	Rekreasyon Araştırma Metotları	4
*Münazara ve Eleştirel Konuşma ¹	3	Orman Kaynakları ekonomisi I	3
Mikroekonomiye Giriş	4	Doğal Kaynakların Ekonomisi ve Politikası	4
Ormancılığa Giriş	3	Rekreasyon Davranışı ve Yönetimi	4
Kuzey-Batı Pasifik'te Doğal Kaynakların Yönetimi	3	Yaban Hayatı Yönetimi	3
Ormancılıkta Bilgisayar uygulamalarına Giriş	3	Arazi Uygulamaları	3
Rekreasyon Kaynaklarının Yönetimi	4	Rekreasyon Kaynaklarının Planlanması	4
Yönetim, Fen ve Sosyal Bilimlerde Matematik	4	Doğal Kaynaklarda Komünikasyon	3
*Beslenme ve Ömür Boyu Zindelik ¹	2	Sosyal Bilimlerde Araştırma Metotları	4
*Ömür Boyu Zindelik (Beden Eğitimi) ¹	1	Silvikültürün İlkeleri	3
*Teknik Yazı I, II	3, 3	Orman Amenajmanı ve Yaban Hayatının Korunması	4
Seçmeliler	4, 4	Park Yönetiminin Ekolojik Bakış Açısı	3
2.Yıl Müfredatı	(45)	Teknik ve Pratik Uygulamalar	2-4
Orman Mühendisliğinde CBS Uygulamaları	4	Seçmeliler	13
CBS'ye Giriş	4	4.Yıl Müfredatı	(46)
Kariyer Gelişimi	1	Rekreasyon Kaynaklarının Ekonomisi	4
Orman Biyolojisi	4	Doğal-Temelli Turizm	3
Dendrometri	5	Orman Kaynaklarının Planlanması	4
İstatistiksel Metotlara Giriş	4	Orman Politikası	4
Ormancılık Operasyonlarının Yönetimi ¹	8	Çevresel Yorumlamalar	4
*Literatür ve Sanat	3	Sosyal Bilimler ve Politika	6-8
Bilim, Teknoloji ve Toplum	3	Araştırma ve Analitik Teknikler	3-4
*Farklılık, Güç ve Ayrımcılık	3	Komünikasyon ve Görüşmeler	3
Doğal Kaynaklar Sistemleri	3-4	Seçmeliler	15
Seçmeliler	8	Toplam	180

* Zorunlu Dersler

¹ Seçmeli Dersler

2.1.6. Odun İlimi ve Teknolojisi

Odun İlimi ve Teknolojisi derecesi verilen lisans programından mezun olan öğrencilere Amerikan Odun İlimi ve Teknolojisi Derneği tarafından uzmanlık akreditasyonu verilmektedir. Dört yıl süren lisans programı süresince, öğrencilere odunun anatomik, fiziksel, kimyasal ve mekanik özellikleri ve odundan üretilen ürünlerin fabrikasyonu konularında eğitim verilmektedir. Odun İlimi ve Teknolojisi lisans programında alınması zorunlu derslerin listesi Tablo 6'de verilmiştir. Bu derslerin yanı sıra, öğrencilerin orman kaynaklarının yönetimine hazırlanabilmesi için toplam altı ay süre ile staj yapmaları gerekmektedir.

Tablo 6. Odun İlimi ve Teknolojisi lisans programında alınması zorunlu dersler

Dersin Adı	Dersin Kredisi
Ormancılığa Giriş	3
Ağaç ve Çalı Türlerinin Tanınması	3
Orman Biyolojisi	4
Makroekonomiye Giriş	4
Odun İlimi ve Teknolojisine Giriş	1
Odun Teknolojisi ve Kullanımı	4
Odun Özellikleri ve Ölçme Uygulamaları	1
Odun ve Lif Anatomisi	4
Odun ve Lif Fiziyi	4
Odun ve Lif Kimyası	3
Odunun Mekanik Davranışı	4
Seminer	1
Orman Ürünleri Projeleri	2, 2, 2
Odun Kurutma ve Koruma	3
Odun İşleme Teknikleri	4
Kompozit Üretimi	4
Kimyasal Odun İşleme	3
Ormanlar, Odun ve Medeniyet	3
Toplam	59

3. New York Eyalet Üniversitesinde Ormancılık Eğitimi

Amerika Birleşik Devletleri'nin New York Eyaletinde bulunan Syracuse şehrinde yer alan New York Eyalet Üniversitesinde, Çevre Bilimleri ve Ormancılık Fakültesinde sekiz bölümde 19 farklı programda lisans eğitimi, 10 bölümde yüksek lisans, altı bölümde profesyonel yüksek lisans ve sekiz bölümde doktora derecesi verilmektedir. New York Eyalet Üniversitesi ön kabul olarak; doğa bilimleri, temel enformatik, matematik, sosyal bilimler, Amerikan tarihi, Batı uygarlığı, diğer dünya uygarlıkları, insanlık bilimleri ve sanat konularında 27 kredi almayı ön şart olarak sunmaktadır. Öğrenciler dört-beş yıllık eğitimlerini fakültede devam etmekte yada iki/dört yıllık yüksek okul eğitimlerinde 60 kredilik zorunlu derslerini tamamlayanlar eğitimlerini fakültede devam ettirirler. Bu zaman içinde toplam 122-150 krediyi tamamlayan öğrenci mezun olmaktadır. Mühendislik öğrencileri, ilgili derlerden aldıkları kredileri tamamladığında profesyonel mühendislik imtihanına girme hakkı kazanmaktadır. İmtihanı kazandığı takdirde, profesyonel mühendis olarak yapı sektöründe çalışabilir. Milli Eğitim Bakanlığında bilim öğretmeni olarak çalışabilmek için lisans eğitimi sırasında istenen kredileri tamamlayarak öğretmenlik sertifikasına sahip olabilirler.

Lisans Programları:

- Orman Ekosistemi Bilimi
- Orman Mühendisliği
- Orman Sağlığı
- Orman Kaynakları Yönetimi
- Odun Ürünleri Mühendisliği

Yüksek Lisans ve Doktora Programları:

- Çevre ve Orman Biyolojisi
- Çevre ve Orman Kimyası
- Çevre ve Kaynakları Mühendisliği
- Çevre Bilimleri
- Orman Kaynakları Yönetimi

Bu çalışmada sadece orman ve orman endüstri mühendisliğiyle ilgili programların içerikleri ve müfredatları üzerinde durulacaktır. Lisan programlarından mezun olanlar özel sektör yada devlet

kurumlarında iş bulabilmektedir. Ormancılık konusunda lisans seviyesinde New York Eyaletinde eğitim veren tek fakülte olması nedeniyle mezun olanlar avantajlıdır. İş imkanları açısından, özel sektörler arasında, orman endüstrisi, kağıt fabrikaları, özel ormancılık şirketleri, çevre kuruluşları, kimya endüstrisi, biyokimya endüstrisi, yapı endüstrisi, rekreasyon danışmanları, çevre planlama ve peyzaj mimarlığı ve güvenlik danışmanlığı sayılabilir. Devlet kurumlarından bazıları ise; Birleşik Devletler Orman Servisi, Arazi Yönetimi Bürosu, Milli Parklar Servisi, Balıkçılık ve Yaban Hayatı Departmanı, Orman ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı, Enerji Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Genel Kurmay Başkanlığı, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı ve Farklı Bakanlıklar sayılabilir.

3.1. Lisans Programları

3.1.1. Orman Mühendisliği

Orman mühendisliği lisans programının amacı; doğal ve kültürel kaynakların korunması, restorasyonu, yönetimi, kullanımı, tasarımı, envanteri konularında kamusal ve özel hizmet veren devlet ve endüstriye profesyonel mühendis yetiştirmektir. Aynı zamanda, lisans eğitimi sonrasında doğal kaynaklar mühendisliği, haritacılık ve su kaynakları konularında ileri akademik çalışmalar yapmak isteyen öğrencilere temel bilgiler sunmayı hedeflemektedir. Sürdürülebilir kalkınmanın devamını temin etmek için toprağın, suyun, havanın ve diğer yenilenebilir ve yenilenemeyen kaynakların korunması konularında kamu hizmeti yapmak üzere öğrencilere temel mühendislik eğitimi verilmektedir. Mezun olabilmek için en az 130 krediyi tamamlamak gereklidir (Tablo 7).

Tablo 7. Orman Mühendisliği lisans programı dersleri

Alt Bölüm Zorunlu Dersler	Kredisi (60)	Üst Bölüm Zorunlu Dersler	Kredisi (54)
Mühendisler ve Bilim Adamları İçin Hesaplama Metotları	3	Mühendisler İçin Olasılık ve İstatistik	3
Kompozisyon ve Çevre	3	Toprak Mekanığı ve Temelleri	4
Kompozisyon, İnsanlık ve Çevre	3	Dendroloji	3
Genel Botanik	3	Temel Mühendislik	2
Elektrik Mühendisliğinin Temelleri	3	Termodinamik	2
Mühendislik Mekanığı: Statik	3	Mühendisler İçin Ölçüm	3
Mühendislik Mekanığı: Dinamik	3	Su Kirliliği Mühendisliği	3
Mühendislik Grafiği	1	Yeni Transfer Öğrencileri İçin Seminer	0
Malzeme Mekanığı	3	Mühendislik Tasarımı	1
Genel Kimya I	3	Mühendislik Hidrolojisi ve Hidrolik	4
Genel Kimya Laboratuvarı	1	Mühendisler İçin Coğrafi Bilgi Sistemlerine Giriş	2
Genel Kimya II	3	Fotogrametri I	3
Genel Kimya Laboratuvarı II	1	Yapılar	4
Oryantasyon Semineri: Orman Mühendisliği	1	Hasılat Sitemleri Analizi	1
Ekonomiye Giriş	3	Mühendislik Tasarım Analizleri	3
Genel Matematik I	4	Transport Sitemleri	3
Genel Matematik II	4	Güç Sistemleri	2
Genel Matematik III	4	Orman Mühendisliğinde Planlama ve Tasarım	3
Diferensiyel Denklemler / Matrisler ve Lineer Cebir	3	Orman Ekolojisi ve Silvikültür	3
Genel Fizik I	3	Yönetim İlkeleri	3
Genel Fizik Laboratuvarı I	1	Akışkanlar Mekanığı	4

Genel Fizik II	3
Genel Fizik Laboratuvarı II	1
Alt Bölüm Seçmeli Dersler	(6)
Genel Eğitim Dersi	3
Genel Eğitim Dersi	3

Üst Bölüm Seçmeli Dersler	(12)
Mühendislik Tasarımı Seçmeli Dersleri	6
Genel Eğitim Dersi	3
Genel Eğitim Dersi	3
Toplam	132

3.1.2. Orman Ekosistemi Bilimi

Orman ekosistemi bilimi programı, orman yönetiminde profesyonel yeterlilik ile ekolojik bilimlerin geniş bir perspektifte buluşmasını sağlar. Program iki geniş kategoride dersler sunar. Alt bölümdeki dersler genel eğitimle ilgili olup öğrenci bu derslerden en az 60 krediyi tamamladıktan sonra üst bölümdeki mesleğiyle ilgili olan dersleri alır. Mezun olabilmek için en az 132 krediyi tamamlamak gereklidir (Tablo 8).

Tablo 8. Orman Ekosistemi Bilimi lisans programı dersleri

Alt Bölüm Zorunlu Dersler	Kredisi (52)	Üst Bölüm Zorunlu Dersler	Kredisi (55)
Genel Matematik ve Uygulamaları I	4	Genetiğin İlkeleri	3
Genel Matematik ve Uygulamaları II	4	Genetiğin İlkeleri Laboratuvarı	1
Olasılık ve İstatistiğe Giriş	3	Ekoloji Populasyonu ve Evrim	3
Kompozisyon ve Çevre	3	Hücre Fizyolojisi	3
Kompozisyon, İnsanlık ve Çevre	3	Dendroloji	3
Genel Botanik	4	Orman Entomolojisinin Öğeleri	3
Zoolojinin İlkeleri	4	Yaban Hayatı Ekolojisi ve Yönetimi	4
Enformatik Okur-Yazarlık	1	Bitki Ekolojisi	3
Genel Kimya I	3	Orman Ölçme Bilgisi	3
Genel Kimya Laboratuvarı I	1	Orman Byometrikleri	3
Genel Kimya II	3	Doğal Kaynaklar Bilgi Sistemleri	3
Genel Kimya Laboratuvarı II	1	Çevre Uzmanları için Ekonomi Yönetimi	3
Organik Kimyanın Öğeleri	4	Silvikültür	4
Oryantasyon Semineri: Orman ve Çevre Kaynakları Yönetimi	1	Toprağa Giriş	3
Ekonomiye Giriş	3	Kereste Yönetimi	4
Orman Ekolojisi	3	Açık hava Rekreasyonlarının Temelleri	3
Yönetimin İlkeleri	3	Doğal Kaynaklar ve Çevre Politikası	3
Genel Fizik I	3	Entegre Kaynak Yönetimi	3
Genel Fizik Laboratuvarı I	1	Üst Bölüm Zorunlu Yaz Dersleri	(4)
Alt Bölüm Seçmeli Dersler	(12)	Adirondak Orman Ekolojisi ve Dendroloji	1
Genel Eğitim Dersi: Amerikan Tarihi	3	Orman Kaynakları Ölçümüne Giriş	3
Genel Eğitim Dersi: Sanatlar	3	Üst Bölüm Seçmeli Dersler	(9)
Genel Eğitim Dersi: Batı Uygarlığı	3	Bitki Yönetimi	3
Genel Eğitim Dersi: Diğer Dünya Uygarlıkları	3	Havza Yönetimi	3
		Organizmal Çeşitlilik	3
		Toplam	132

3.1.3. Orman Sağlığı

Orman sağlığı çok disiplinli ve farklı disiplinlerle işbirliği içinde olan çalışma alanı olup dünya orman kaynaklarını anlama, gözetleme ve korumayı amaçlamaktadır. Bu program; bitki patolojisi, entomoloji, dendroloji, mikoloji, silvikültür ve orman yönetimi gibi alanlarda uzmanlık gerektirmektedir. Mezun olan öğrenciler, devlet ve özel sektörde orman patolojisti, entomolojisti ve mikolojisti olarak çalışabilirler. Mezun olabilmek için en az 126 krediyi tamamlamak gereklidir (Tablo 9).

Tablo 9. Orman Sağlığı lisans programı dersleri

Zorunlu Dersler	Kredisi (89)	Seçmeli Dersler	Kredisi (37)
Genel Matematik ve Uygulamaları I	4	Genel Eğitim Dersi: Amerikan Tarihi	3
Olasılık ve İstatistiğe Giriş	3	Genel Eğitim Dersi: Sanatlar	3
Kompozisyon ve Çevre	3	Genel Eğitim Dersi: Batı Uygarlığı	3
Kompozisyon, İnsanlık ve Çevre	3	Genel Eğitim Dersi: Diğer Dünya Uygarlıkları	3
Küresel Çevre	3	Genel Eğitim Dersi: Sosyal Bilimler	3
Oryantasyon Semineri: Çevre Biyolojisi	1	Yönlendirilmiş Seçmeli Dersler	9
Genel Botanik (veya Genel Biyoloji I)	4	Serbest Seçmeli Dersler	13
Zoolojinin İlkeleri (veya Genel Biyoloji II)	4	Toplam	126
Çevre Mikrobiyolojisine Giriş	4		
Genetiğin İlkeleri	3		
Genetik Laboratuvarının İlkeleri	1		
Populasyon Ekolojisi ve Evrim	3		
Genel Ekoloji	4		
Hücre Fizyolojisi	3		
Dendroloji	3		
Orman ve Gölge Ağaçları Patolojisi	3		
Orman Entomolojisinin İlkeleri (veya Entomolojinin Öğeleri)	3		
Orman Sağlığını Taraması	3		
Mikoloji	3		
Genel Kimya I, II	3		
Genel Kimya Laboratuvarı I, II	1		
Organik kimyanın Öğeleri	4		
Orman Ekolojisi ve Silvikültür	3		
Yönetim İlkeleri	3		
Fizikte Asıl Kavramlar I	4		
Ekolojik Tarama ve Biyoçeşitlilik Değerlendirmesi	3		
Orman Sağlığı	3		

3.1.4. Orman Kaynakları Yönetimi

Orman Kaynakları Yönetimi programı orman ekolojisi ve biyolojisi, orman ölçümü, ormancılık politikası ve işletmesi konularının entegrasyonundan oluşmaktadır. Ağaç varlığı, rekreasyon, yaban hayatı ve çevre değerleri ve servislerinin (biyoçeşitlilik, sağlıklı orman sistemleri) etkili yönetimi bu programın hedefleri arasındadır. Program, ormancılık, çevre kaynakları yönetimi ve ilgili konularda profesyonel olarak çalışacak lisans mezunları verir. Mezun olabilmek için en az 129 krediyi tamamlamak gereklidir (Tablo 10).

3.1.5. Odun Ürünleri Mühendisliği

Programın misyonu; odun esaslı orman endüstrisinin eğitim, araştırma ve halka hizmet gereksinimlerini temin etmektir. Alt bölümdeki derslerden en az 62 krediyi tamamladıktan sonra üst bölümdeki mesleğiyle ilgili olan dersleri alır. Seçmeli dersler pazarlama, üretim, yapı konstrüksiyonu ve renovasyon ve odun bilimi konularındadır. Mezun olabilmek için en az 126 krediyi tamamlamak gereklidir (Tablo 11).

Tablo 10. Orman Kaynakları lisans programı dersleri

Alt Bölüm Zorunlu Dersler	Kredisi (53)	Üst Bölüm Zorunlu Dersler	Kredisi (39)
Genel Matematik ve Uygulamaları I	4	Dendroloji	3
Olasılık ve İstatistiğe Giriş	3	Yeni Transfer Öğrencileri İçin Seminer	0
Kompozisyon ve Çevre	3	Ormancılıkta Ölçme Bilgisi	3
Kompozisyon, İnsanlık ve Çevre	3	Orman Biyometrikleri	3
Çevre Profesyonelleri İçin Hitabet	3	Doğal Kaynaklar Bilgi Sitemleri	3
Genel Botanik	4	Çevre Profesyonelleri İçin Ekonomi Yönetimi	3
Zoolojinin İlkeleri	4	Silvikültür	4
Okur Yazarlık Bilgisi	1	Toprağa Giriş	3
Mühendislik Mekaniği: Statik	3	Kereste Yönetimi	4
Genel Kimya I	3	Açık hava Rekreasyonlarının Temelleri	3
Genel Kimya Laboratuvarı	1	Ormancılık Operasyonları	4
Genel Kimya II	3	Doğal Kaynaklar ve Çevre Politikaları	3
Genel Kimya Laboratuvarı II	1	Entegre Kaynak Yönetimi	3
Oryantasyon Semineri: Orman ve Doğal Kaynaklar Yönetimi	1	Üst Bölüm Zorunlu Yaz Dersleri	(4)
Batı Uygarlığı ve Çevre	3	Adirondak Orman Ekolojisi ve Dendroloji	1
Ekonomiye Giriş	3	Orman Kaynakları Ölçümüne Giriş	3
Orman Ekolojisi	3	Üst Bölüm Seçmeli Dersler	(24)
Yönetim İlkeleri	3	Seçmeli Teknik Dersler	12
Genel Fizik I	3	Seçmeli Dersler	12
Genel Fizik Laboratuvarı	1		
Alt Bölüm Seçmeli Dersler	(9)	Toplam	129
Genel Eğitim Dersi: Amerikan tarihi	3		
Genel Eğitim Dersi: Sanat	3		
İnsanlık Seçmeli Dersi	3		

4. Sonuçlar ve neriler

Orman ve orman endüstri mühendislerinin çalışma alanlarını genişletmek için farklı sektörlerde çalışmalarını sağlamak için gerekli altyapının lisans eğitimi sırasında sağlanması mezunların istihdam sorununa önemli katkı sağlayacaktır. Buna en iyi örneklerden biri New York Eyalet Üniversitesi'ndeki bilim/fen bilgisi öğretmenliği sertifikası programıdır. Ülkemizdeki mevcut müfredatta bazı değişikliklerle ve eğitim fakültelerinin desteğiyle bunu sağlamak mümkün olabilir. Ayrıca, 5531 sayılı yasaya göre çıkartılan yönetmelik gereği orman endüstri ve orman mühendisleri serbest meslek mensupluğu ruhsat belgesi olarak farklı çalışma (uzmanlık) alanlarında faaliyet gösterebilecekleridir. Bu gelişmelere paralel olarak, lisans eğitiminde sunulan müfredatta gerekli düzeltmeler yapılmalı (Tablo 12) ve sektörde duyulan ihtiyacı karşılayacak nitelikli orman mühendisleri yetiştirilmelidir. Bunların dışında, ülkemizde verilen ormancılık eğitimi ile karşılaştırıldığında Oregon ve New York Eyalet Üniversitelerinde göze çarpan temel farklılıklar şöyle sıralanabilir:

- Uzmanlaşma
- Seçmeli Dersler
- Uygulama Ormanlarının Kullanımı ve Yönetimi
- Eğitim Sonrası İstihdam

4.1. Uzmanlaşma

Ormancılık eğitiminde dört yıl içinde sunulan müfredat sonunda mezunlar herhangi bir konuda uzmanlaşmadan mühendis unvanı almakta daha sonra birçok uzmanlık gerektiren konuda ekonomik değeri büyük çevre ve insanı ilgilendiren konularda kritik kararların altına imza atmaktadır. Bu nedenle, ormancılıkta belli konularda uzmanlaşma gereklidir. Bu konuda birçok gelişmiş devlet müfredatını yeniden yapılandırmış, günümüz koşullarına uyarlamıştır. Programlar mümkün olduğu kadar esnek olmalı, gelişen ve değişen dünyada mezunların kolaylıkla rekabet edebilmesi için gerekli adaptasyon sürecine katkıda bulunmalıdır. Ayrıca, ülkemizde ormancılık faaliyetlerinin yürütülmesinde hizmetlerin giderek özelleştirilmesi belli konularda uzman ve nitelikli orman mühendislerine duyulan ihtiyacı arttırmaktadır. Bu durum göz önüne alınarak, lisans eğitiminde sunulan programlarda değişik uzmanlık alanları belirlenmeli ve bunlara özel müfredatlar hazırlanmalıdır. OSU'da ormancılık eğitimi almak isteyen lisans öğrencileri ilk yıl içinde genel lisans derslerini tamamladıktan sonra kendi uzmanlık alanlarını tespit etmekte ve orman fakültesinde sunulan 6 ayrı ana programdan (Orman Mühendisliği, Ormancılık Operasyonları, Orman Amenajmanı, Doğal Kaynaklar, Rekreasyon Kaynaklarının Yönetimi, Odun İlimi ve Teknolojisi) birini seçerek lisans derecesi almaktadırlar. Ayrıca, bazı lisans programları öğrencilerine ilave uzmanlık alanlarında lisans eğitimi şansı sunmaktadır:

Orman Amenajmanı	Doğal Kaynaklar	Rekreasyon Kaynaklarının Yönetimi
<ul style="list-style-type: none">• Orman Ekosistemi• Ormancılıkta Çevresel Danışmanlık• İnsan-Orman Etkileşimi• Uluslararası Ormancılık• Fidanlık Silvikültürü• Ormanlık Alanların Restorasyonu• Yangın Yönetimi	<ul style="list-style-type: none">• Zirai-ormancılık• Kurak Alanların Ekolojisi• Balık ve Yaban Hayatı Koruma• Orman Ekosistemi• Coğrafı Bilimler ve Doğal Kaynaklar• Yerli Amerikalılar ve Doğal Kaynaklar• Doğal Kaynaklar Eğitimi• Doğal Kaynaklar Politikası• Toprak Kaynakları• Havza Amenajmanı	<ul style="list-style-type: none">• Kültürel Kaynakların Yönetimi• Çevresel Kaynaklar• Orman Kaynakları• Park Peyzajı• Rekreasyon Kaynaklarında Kamu Yönetimi• Kaynakların Planlanması• Sosyoloji• Ekoturizm

Tablo 11. Odun Ürünleri Mühendisliği lisans programı dersleri

Alt Bölüm Zorunlu Dersler	Kredisi (36)	Üst Bölüm Zorunlu Dersler	Kredisi (48)
Oryantasyon Semineri: Odun Ürünleri Mühendisliği	1	Yeni Transfer Öğrencileri İçin Seminer	0
Genel Matematik I	4	Olasılık ve İstatistiğe Giriş	3
Genel Matematik II	4	Dendroloji	3
Genel Matematik Metotları	3	Mühendislik Mekaniği: Statik	3
Kompozisyon ve Çevre	3	Malzeme Mekaniği	3
Kompozisyon, İnsanlık ve Çevre	3	Mühendislik Dizaynı	3
Küresel Çevre	3	Çevre Uzmanları İçin Ekonomi Yönetimi	3
Genel Botanik	4	Mekanik İşlemler	3
Genel Kimya	3	Sıvı Emprenyesi	3
Genel Kimya Laboratuvarı	1	Hafif Çerçeve Konstrüksiyon	3
Ekonomiye Giriş	3	Odun Ürünlerinin Bozunması	3
Genel Fizik I	3	Ahşap Yapılar ve Özellikleri	3
Genel Fizik Laboratuvarı	1	Odun ve Lif Tanımlama Laboratuvarı	2
Alt Bölüm Seçmeli Dersler	(18)	Ahşap Dizayn Projesi	3
Seçmeli Dersler	6	Tutkallar, Örtücüler ve Kaplayıcılar	3
Genel Eğitim Dersi: Amerikan Tarihi	3	Kompozit Malzemeler	3
Genel Eğitim Dersi: Sanatlar	3	Orman Ürünleri Pazarlaması	3
Genel Eğitim Dersi: Batı Uygarlığı	3	Mezuniyet Semineri	3
Genel Eğitim Dersi: Diğer Dünya Uygarlıkları	3	Üst Bölüm Seçmeli Dersler	(24)
		Uzmanlık Seçmeli Dersleri	15
		Seçmeli Dersler	9
		Toplam	126

Tablo 12. Ormanlık eğitiminde lisans programı için önerilebilecek dersler

Orman Mühendisliği	Orman Endüstri Mühendisliği
Tohum ve Ağaç Islahı	Mühendislik Dizaynı
Enerji Ormanları	Hafif Çerçeve Konstrüksiyon
Tohum Üretimi ve Aşılama	Deprem Yapıları
Kırsal Kalkınma	Ahşap Dizayn ve Konstrüksiyonları
Entegre Havza Islahı	Kompozitler
Orman İçi Su Kaynakları	Orman Endüstrisinde Yeni Gelişmeler
Orman Ekosistemi	CAD-CAM
Kent Ormanlığı	Girişimcilik
Çevresel Etki Değerlendirmesi	
Girişimcilik	

4.2. Seçmeli Dersler

Lisans öğrencileri, orman fakültesinden veya diğer fakültelerden ders alabilme özgürlüğüne sahiptir. Seçmeli dersler kimi zaman seçtikleri uzmanlık alanının şart koştuğu dersler olabileceği gibi kimi zaman ise kendi özel ilgi alanları ile ilgili çok değişik prensiplerden derslerde olabilmektedir. Uzmanlık alanlarının yanı sıra bazı öğrenciler iki ayrı programda lisans derecesi alabilmek içinde seçmeli ders uygulamasından yararlanmaktadır. Örneğin, Orman Mühendisliği Bölümü, orman mühendisliği ve inşaat mühendisliği derecelerinin birlikte verildiği beş yıllık bir “çift-derece” lisans programı seçeneği sunmaktadır. Çift-derece programı İnşaat Mühendisliği bölümü ile ortaklaşa olarak sunulmaktadır. Her iki programda temel fen ve matematik eğitimi ile başladıktan sonra, öğrenciler orman mühendisliği alanındaki mesleki dersleri (ölçme, toprak ilmi, su kaynakları, odun üretimi, orman yolları, vb.) alınabilmek için mühendislik ve ormancılık konularındaki hazırlık derslerine devam etmektedir.

4.3. Uygulama Ormanlarının Kullanımı ve Yönetimi

OSU’da ormancılık eğitimini bir parçası olan McDonald-Dunn Araştırma ve Uygulama Ormanı, OSU ana yerleşkesine otomobil ile yaklaşık 15 dakikalık uzaklıktadır. Uygulama ormanının yakın olması nedeni ile orman fakültesinde verilen derslerin uygulamalarında oldukça yoğun olarak kullanılmaktadır. Yaklaşık 4600 ha alanındaki uygulama ormanı içerisinde aynı-yaşlı ve değişik yaşlı meşcereler ve anıt ağaçlar yer almaktadır. Ayrıca, yakın yerleşim yerlerinden yılda 175,000’in üzerinde ziyaretçi uygulama ormanını ziyaret etmektedir. Uygulama ormanında yürütülen üretim faaliyetlerinde orman mühendisliği bölümünde eğitimini devam ettiren öğrenciler çalışmaktadır ve üretim sonucunda elde edilen gelirler fakültenin döner sermayesine aktarılmaktadır. Uygulama ormanı ders uygulamalarının yanı sıra çok çeşitli araştırma çalışmaları içinde kullanılmaktadır. Bu çalışmalar genel olarak, CBS uygulamaları, rekreasyon çalışmaları, kültürel çalışmalar, orman yolu planlama, silvikültür aktiviteler, üretim çalışmaları, flora ve fauna envanteri gibi çalışmalardır.

4.3. Eğitim Sonrası İstihdam

Lisans programından mezun olanlar özel sektörde iş imkanı bulabildikleri gibi devlet kurumlarında da çalışabilmektedirler. Özel sektörler arasında orman ürünleri endüstrisi, ormancılık danışmanlığı, çevresel organizasyonlar, rekreasyon danışmanlığı, ekoturizm uzmanlığı, yaban hayatı yönetimi ve bazı serbest meslek seçenekleri yer almaktadır. Mezunlara iş imkanı sunan devlet kurumlarından bazıları şunlardır; Birleşik Devletler Orman Servisi, Arazi Yönetimi Bürosu, Milli Parklar Servisi, Balıkçılık ve Yaban Hayatı Departmanı, Orman ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı, vb.

5. Kaynaklar

- Anonim, 2007. Oregon State University, Collge of Forestry, Resmi web sayfası: <http://www.cof.orst.edu> (Ziyaret tarihi: 10.12.2007)
- Anonim, 2007. State University of New York, College of Environmental Science and Forestry, Resmi web sayfası: <http://www.esf.edu> (Ziyaret tarihi: 13.12.2007)
- Anonim, 2005. KSÜ Orman Fakültesi Stratejik Plan. 28 s.
- Anonymous, 2004. Oregon State University, College of Forestry 2004-2005 General Catalog. Corvallis, Oregon, USA. 120 p.
- Anonymous, 2005. State University of New York, College of Environmental Science and Forestry 2005-2006 General Catalog. Syracuse, New York. USA. 160 p.

21. YÜZYILDA PEYZAJ MİMARLIĞI EĞİTİMİ

Yrd. Doç. Dr. Osman UZUN¹

Prof. Dr. Güniz AKINCI KESİM²

¹Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü,
pmosmanuzun@hotmail.com, osmanuzun@duzce.edu.tr

²Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü,
gunizkesim@yahoo.com

Özet

Peyzaj Mimarlığı, farklı ekolojik koşullar ve insan ihtiyaçlarına uygun, sürdürülebilir, fonksiyonel ve estetik bir biçimde peyzajların koruma ve değerinin artırılması için peyzajın planlama, tasarım ve yönetimini içermektedir. Bu içerik, Avrupa’da disiplinin gelişmesindeki farklı yaklaşımları da açıklamaktadır. Bazı ülkelerde, peyzaj mimarlığı bahçeciliğe (horticulture), bazı ülkelerde ise, mimarlık, planlama ya da çevre bilimleri üzerine yoğunlaşmakta, bazı ülkelerde de, tarım ya da ekoloji ve doğa koruma üzerinde çalışmaktadır. Entelektüel köklerdeki bu çeşitlilik Avrupa’da, Peyzaj Mimarlığı ile ilgili eğitim ve araştırmaları yürüten, sanat, tarım, ormancılık, teknik birimler gibi geniş bir çerçevede farklı tipte yüksek eğitim kurumlarının oluşumuna neden olmaktadır (Le Notre, 2008).

Türkiye’de Peyzaj Mimarlığı eğitimi; 1933 yılında Ankara’da kurulan Yüksek Ziraat Enstitüsü bünyesinde “Süs Nebatları Şubesi” ile başlamıştır. Ankara Üniversitesi’nin 1946 yılında kurulması sonrasında, bu kuruluş içerisinde yer alan Ziraat Fakültesi bünyesinde “Bahçe Mimarisi ve Ağaçlandırma Kürsüsü” ile, Peyzaj Mimarlığı eğitiminde önemli bir gelişim sağlanmıştır. Peyzaj Mimarlığı Bölümü; 1968 yılında eğitime başlamış ve ilk mezunlarını bölüm adı belirtilerek 1973 yılında vermiştir. 1989 yılında itibaren de Peyzaj Mimarı unvanı ile diploma verilmeye başlanmıştır. Günümüzde Peyzaj Mimarlığı eğitimi, 16 Üniversitenin 5 farklı Fakültesi bünyesinde (Ziraat Fakültesi, Orman Fakültesi, Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Mimarlık Fakültesi) ve farklı amaçlar doğrultusunda eğitim vermektedir.

Ülkemizde Peyzaj Mimarlığı eğitimi çoğu Avrupa ülkesine göre daha köklü ve gelişmiş durumdadır. Beş farklı fakülte içerisinde temelde bazı ortak kriterler çerçevesinde farklı amaçlara yoğunlaşan eğitim programları uygulanmaktadır. Çalışmada bu çeşitlilik göz önüne alınarak, Peyzaj Mimarlığı eğitimini yönlendiren uluslararası ve ulusal kurumların eğitime bakış açıları ortaya konulmuştur. Bu kriterlerden yola çıkılarak da yaşadığımız yüzyılda Peyzaj Mimarlığı eğitiminin hangi ortak bileşenlere sahip olması gerektiği ve olması önerilen mesleki vizyon oluşturulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Peyzaj Mimarlığı, Eğitimde yapılanma, Peyzaj Planlama, Peyzaj Tasarımı

Landscape Architecture Education in the 21st Century

Abstract

“Landscape Architecture involves planning, design and management of the landscape to create, maintain, protect and enhance places so as to be both functional, beautiful and sustainable, and appropriate to diverse human and ecological needs.” This content explains different approaches of improvement of the discipline in Europe. “In some countries, landscape architecture can trace its roots back to horticulture, while in others it has grown out of architecture, planning or environmental science, and elsewhere out of agriculture, or ecology and nature conservation. This diversity of intellectual provenance is also clearly illustrated by the range of different types of higher education institutions (arts, agriculture, forestry, technical departments) across the continent in which landscape architecture teaching and research has been established.” (Le Notre, 2008).

In Turkey Landscape Architecture Education has started with “Ornamental Plant Section” that was founded in High Agriculture Institute in Ankara in 1933. After the establishment of Ankara University in 1946, “Landscape Architecture and Afforestation Branch” has been arisen at the Faculty of Agriculture. This provided an important progress for the discipline of Landscape Architecture. Education at the Department Landscape Architecture begun in 1968. The name of the department

had been recorded on the diplomas of the first graduates in 1973. Later on, the degree of “Bachelor of Landscape Architecture” have been recorded since 1989. Today, Landscape Architecture education is being proceeded by 5 different faculties (Agriculture; Forestry; Art, Design and Architecture; Fine Arts; Architecture) of 17 universities.

Landscape Architecture Education in Turkey is much more deep-rooted and improved than many of the European Countries. In 5 different faculties, different education programs that have same basic concepts are carried out. In this study, the viewpoints of some national and international foundations are explored by considering this diversity. A disciplinary vision is formed for the common components of the Landscape Architecture education and some suggestions are made.

Keywords: Landscape Architecture, Educational Structure, Landscape Planning, Landscape Design

1. Giriş

Avrupa Birliği ülkelerinde uygulanan yükseköğretim sistemlerine yönelik öngörülen yapısal değişikliğin nitelik ve kapsamının belirlenmesi için *Sorbon Deklarasyonu* ilk adım olmuştur. Alman, Fransız, İngiliz ve İtalyan Eğitim Bakanlarınca 25 Mayıs 1998 tarihinde imzalanan bu Deklarasyonu, Avrupa'daki 31 ülkenin Eğitim Bakanlarının 19 Haziran 1999 tarihinde imzaladıkları *Bologna Deklarasyonu* izlemiştir (YÖK, 2008).

Sorbon Deklarasyonunda, yükseköğretim programlarının lisans ve lisansüstü (yüksek lisans ve doktora) olarak ayrılması önerilmiş, ancak bu programların süreleri konusunda bir görüş belirtilmemiştir. Fransız hükümetine sunulan *Attali Raporu*'nda ise, Avrupa'da izlenecek yükseköğretim sisteminin 3-5-8 modeline uygun olarak düzenlenmesi önerilmiş, bu da yoğun tartışmalara yol açmıştır. Bu modele göre, lisans düzeyindeki programların 3 yılda, bunu izleyen yüksek lisans programlarının ise iki yılda tamamlanması önerilmektedir. Doktora programları içinse yine 3 yıllık süre öngörülmektedir. Ancak, böyle bir modeli henüz hiçbir ülke uygulamamaktadır (YÖK, 2008).

ABD'deki üniversitelerin yürüttükleri lisans programları çok çeşitlidir. Programlarda zorunlu ders sayısı genellikle az sayıdadır. Öğrenciler, alacakları dersleri eğilimlerine göre kendileri belirlemektedir. Anadal ve yandal uygulaması ise gittikçe yaygınlaşmış ve öğrencilerin iki veya üç anadaldan birden aynı zamanda mezuniyetleri sık karşılaşılır olmuştur. Lisans düzeyindeki Amerikan programları, öğrencilere formasyon kazandırmaya yönelikken, Avrupa'daki programlar, belirli bir alanda derinlik kazandırarak uzman yetiştirmeyi amaçlamaktadır (YÖK, 2008). Yandal uygulaması son yıllarda ülkemizdeki bazı gelişmiş üniversitelerde kendine yer bulmaya başlamıştır.

Amerikan yükseköğretim sistemini Avrupa'dakinden ayıran en önemli farklılıklardan birisini, mimar ve mühendis, vb meslek unvanlarını üniversiteler değil, mesleki kuruluşların vermesidir (YÖK, 2008).

Yüksek lisans derecesinin, yükseköğretimin 5. yılında alınabilmesinde hemen hemen tüm ülkeler hemfikir görünmektedirler. Ancak uygulamada, ülkelere göre değişiklik (4 + 1, 3 + 2 ya da Fransa'daki *Grande Ecole*'lerde olduğu gibi 2 + 3) görülmektedir. Geleneksel olarak tek basamaklı yükseköğretim sistemine sahip Almanya, Avusturya, İsviçre, İtalya ile çok yakın bir geçmişe kadar Finlandiya ve İsveç'teki hükümetler, programların tamamlanma süresinin 5 yıla indirilmesi konusunda bazı çalışmalar yapmaktadırlar (YÖK, 2008).

Master derecesinin tamamlanma süresi konusunda da ayrıcalıklar bulunmaktadır. Örneğin; İngiltere'deki *Oxford* ve *Cambridge* üniversitelerinden mezun olanlar, belirli bir süre sonunda, herhangi bir ek çalışma yapmadan veya sınava tabi tutulmadan *Master* derecesini almaktadırlar. İngiltere'deki birçok programdan, 3 yıllık lisans eğitimini izleyen 1 yıllık bir çalışma sonucunda *Master* derecesi alınabilmektedir. Fransa'daki *Maîtrise* derecesi 4 yılda tamamlanmaktadır. Lisans ve lisansüstü programların birbirinden ayrıldığı sistemlerde, yüksek lisans derecesi, 1 ile 2 yıl arasında değişen bir süre sonunda alınabilmektedir. İngiltere'de yüksek lisans derecesi, dersli programlarda (*Taught Master Programmes*) 1 yılda, araştırmaya dayalı programlarda (*Research Degrees*) ise 1 ile 2 yıl arasında tamamlanabilmektedir (YÖK, 2008).

Akademik hareketliliğin giderek önem kazandığı Avrupa'da, öğrencilerin bir kurumdan diğer kuruma geçmelerinde karşılaşılabilecekleri sorunları en alt düzeye indirebilmek için uygulamaya konulan ECTS sistemi, ülkemizin de içinde bulunduğu birçok ülkede kabul görmüştür. Kredi sistemini uygulamaya başlayan veya gündemine alan ülkelerin sayıları her geçen gün artmaktadır. AB/AEA ülkelerinin üçte ikisinden fazlası kredi sistemini kabul etmiştir. Avusturya, Belçika (Fransız Topluluğu), Fransa ve Yunanistan kredili sisteme henüz geçmeyen ülkelerin başında gelmektedir (YÖK, 2008).

İki farklı ülkenin yükseköğretim kurumları arasında geçişleri sağlamak üzere başlatılan ve öğrencilerin yurtdışında alarak başarılı oldukları ders kredilerinin, bir yükseköğretim kurumundan diğerine transfer edilmelerini sağlayan bir sistem olan ECTS (Avrupa Kredi Sistemi), aynı yükseköğretim kurumu içerisinde ya da aynı ülkedeki farklı yükseköğretim kurumları arasında da uygulanabilmektedir (YÖK, 2001).

ECTS, AB ülkeleri arasında yükseköğretimdeki işbirliği ve hareketliliği sağlamak amacıyla oluşturulmuş bu sistemin, aynı zamanda yükseköğretim kurumlarından kredi toplamak amacıyla da kullanılması, yükseköğretimdeki hareketliliği daha esnek ve verimli kılacaktır. Önümüzdeki yıllarda, ECTS'in hem kredi toplama, hem de kredi transferi amaçlarıyla yükseköğretimin tüm sektörlerinde (uzaktan eğitim ve yetişkinlerin eğitimi dahil) yaygın olarak kullanılacağı tahmin edilmektedir. Kredili sistemin uygulanmaya başlanması, lisans programlarının gerçek tamamlanma süresinin kısaltmasını ve başarısızlık oranının azaltmasını da sağlayacaktır (YÖK, 2008).

Avrupa ülkelerinin yükseköğretimde ortaklaşa hareket edebilecekleri dört konu bulunmaktadır. Bunlar;

- Genelleştirilmiş bir Avrupa Kredi Sistemi,
- Verilecek diplomalar için ortak, ancak esnek yapıya sahip koşulların belirlenmesi,
- Kalite güvencesi ve değerlendirilmesi,
- Yeni öğrenme olanaklarının Avrupalıların hizmetine sunulmasıdır (YÖK, 2008)

Sonuç olarak, Avrupa Birliği kapsamında sözedilen bu ana çerçevenin, ülkemizdeki eğitim kurumlarında ve Peyzaj Mimarlığı Bölümlerinde temel alınması, bu konularla paralel çalışmalar yapılması beklenmektedir.

Bu çalışmada, uluslararası ve ulusal düzeyde peyzaj mimarlığı eğitimine yön veren bazı kurumların incelenmesiyle yüzyılımız için bir vizyon oluşturulmaya çalışılmıştır.

2. Materyal ve Yöntem

Çalışmada, materyal olarak ülkemizde ve uluslararası düzeyde peyzaj mimarlığı eğitimi ile ilgili öncü kurumların web sayfaları ve konuyla ilgili yayınları temel alınmıştır.

Yöntemde, öncelikle IFLA (The International Federation of Library Associations and Institutions), EFLA (European Foundation of Landscape Architecture), ASLA (American Society of Landscape Architecture), Le NOTRE (Thematic Network of Project) gibi uluslararası Peyzaj Mimarlığını temsil eden kurumların eğitim misyonları ve meslek için çizdikleri yönler açıklanmıştır. İkinci aşamada, ülkemizdeki bazı Peyzaj Mimarlığı Bölümlerinin varolan durumları ve tarihi gelişimleri analiz edilmiş, eğitim anlayışları ve amaçları değerlendirilmiştir. Son aşamada da, evrensel ve yerel değerlerden yola çıkılarak, mesleğin yaşadığımız yüzyıldaki vizyonu ve sahip olması gereken nitelikleri ortaya konulmuştur.

3. Araştırma Bulguları

3.1. Uluslararası Düzeyde Peyzaj Mimarlığı Eğitime Yön Veren Bazı Kurumlar

Uluslararası düzeyde mesleğe yön veren bazı kurum ve topluluklar bulunmaktadır. Bunlardan en önemlileri IFLA (Uluslararası Peyzaj Mimarları Federasyonu), ASLA (Amerikan Peyzaj Mimarları Topluluğu) ve EFLA (Avrupa Peyzaj Mimarları Topluluğu) ve bunlara bağlı diğer birimlerdir; Le NOTRE, ELASA, vb.

2003 yılında toplanan uluslararası iş ofisi dünya konseyi tarafından Peyzaj Mimarlığının uluslararası standartlarda meslek tanımı yapılmıştır. Bu tanıma göre, Peyzaj Mimarları kentsel ve kırsal tüm alanlarda dış mekân çevre ve alanlarının planlama, tasarım ve yönetimine ve bu çevrelerin korunmasına ve sürdürülebilir gelişimlerine yönelik araştırma ve çalışmaları yürütmekle sorumludur. Peyzaj Mimarlığı mesleği için aşağıdaki görevler tanımlanmıştır (IFLA, 2008).

- * Çokuluslu, ulusal, bölgesel, yerel, seviyede peyzaj planlama, tasarımı ve yönetimi için yeni ya da geliştirilmiş yöntemler, politika ve teoriler oluşturmak,
- * Ulusal parklar, diğer koruma ve rekreasyon alanları için yeni ya da geliştirilmiş teoriler ve yöntemlerin oluşturulmasıyla birlikte bu alanlara ilişkin politika, plan, uygulama ve izleme yöntemlerinin geliştirilmesi,
- * Bahçeler, parklar, piknik alanları, kültürel ve/veya tarihi peyzajların koruma ve yönetimi, restorasyonu, tasarımı, planlanması, çevre bilincinin artırılması için yeni ya da geliştirilmiş teori ve yöntemlerin oluşturulması,
- * Kent ve yakın çevresi ile kırsal alanlardaki (özel ve kamusal açık alanlar: parklar, bahçeler, yollar, plazalar toplu konutlar, mezarlıklar, anıtlar, turistik, ticari ve endüstriyel alanlar, eğitim yapıları, spor alanları, botanik ve hayvanat bahçeleri, rekreasyon alanları ve çiftlikler) yapılı çevrenin estetik ve fonksiyonel oluşumunun izlenmesi, korunması, yönetimi, tasarımı ve planlanması,
- * Yollar, barajlar enerji gibi altyapıyı oluşturan başlıca kalkınma projelerinin korunması, yönetimi, yer seçimi, estetik ve fonksiyonel tasarımı ve planlanması,
- * Çevresel ve görsel etki değerlendirmelerini içeren Peyzaj Değerlendirme çalışmalarına yönelik politikaların ya da projelerin oluşturulması,
- * Alanları, iklim, toprak, flora, fauna, yüzey ve yer altı suları, drenaj gibi faktörlerle analiz etmek, kontrol etmek, çevrenin oluşumunda ve peyzajla ilgili projeler için yapılacak iş programları ve çalışma yöntemleriyle ilgili öneriler vermek.

- * Kentler ve yakın çevreleri ile kırsal alanlarda yapılandırılmış çevrenin kullanımı ve kalitesiyle ilgili uygun çözümlerin geliştirilmesi ve tanımlanması iş programı, keşif metraj, teknik rapor, çizimlerle ilgili planlar, tasarımlar ve uygulama çizimlerinin yapılması,
- * İş programı ve keşif-metraj, teknik rapor vb., planlara uygun önerilerin yapılmasında danışmanlık yapmak ve uygulamayı kontrol etmek,
- * Peyzaj ekolojisi ve yorumlanması, Uzaktan algılama, Coğrafi bilgi sistemleri uygulamaları gibi Peyzaj Mimarlığı'nın ilgili olduğu konularda önerilerde bulunmak, eğitim politikaları, yasal konular vb. mesleki konularda teknik rapor ve bilimsel araştırmaları hazırlamak, araştırmaları yönetmek,
- * Peyzaj planlama ve tasarım projelerinin yönetimi,
- * Yukarıda belirtilen görevlerin uygulamaya geçirilmesini sağlamak,
- * Peyzaj Planlama ve Tasarımla ilişkili diğer çalışmalara danışmanlık yapmaktır.

IFLA Eğitim Komisyonu, 1985 yılında Peyzaj Mimarı olmayı amaçlayan bireylerin eğitimindeki olası yöntem ve amaçları ortaya koymak için toplanmıştır. Bu kapsamda, Peyzaj Mimarı'nın sahip olması gereken özelliklerin genel bir çerçevesi çizilmiştir. IFLA, üye ülkelere öneri niteliğinde bir rapor hazırlamıştır. Üye ülkelerin de ihtiyaçları göz önüne alınarak sözedilen kriterlerin ülkelere kabul edilmesi teşvik edilmiştir. Eğitim komisyonu (1985)'na göre, meslek için gereklilikler 4 maddede sıralanabilmektedir (IFLA, 2008). Buna göre;

1. İnsan ve doğa arasında etkileşim bulunan tüm ölçeklerdeki peyzaj planlama ve tasarım çalışmalarında, fonksiyonel ve estetik çözümleri oluşturabilme yeteneği geliştirmek,
2. Kamu ve özel sektöre ilişkin gerek duyulan çalışmaların çeşitliliği ile bağlantılı olarak, ekolojik, kültürel, ekonomik ve arazi yönetimi konularını anlayabilecek yeteneklere sahip olmak,
3. Verimli, analitik, teknik, iletişim (konuşma, yazma, grafik ve çizimlerle anlatabilme) ve danışmanlık becerisi taşımak,
4. Bağımsız çalışabilme yeteneği kadar, disiplinlerarası tasarım ve planlama ekipleri içerisinde ve ekiple bütünleşebilecek bir peyzaj mimarı olarak çalışabilme becerisi gösterecek gelişmeyi sağlamak gerekmektedir.

Bu genel çerçeve, çoğu üye ülkede kabul görmüş ve meslek disiplininin gelişimine bu doğrultuda uzun yıllardır yön vermektedir.

Avrupa'da Peyzaj Mimarlığını temsil eden örgüt olan EFLA (Avrupa Peyzaj Mimarı Topluluğu), 1 Ocak 2007 tarihinden itibaren "Avrupa Bölgesi Uluslararası Peyzaj Mimarı Federasyonu" nu oluşturmuştur. Federasyonun amacı, Peyzaj Mimarlığı mesleğini Avrupa seviyesinde ileriye götürmek, Avrupa Birliği seviyesindeki kurumlarda mesleği ön plana çıkarmak, mesleğin eğitim ve uygulamaya yönelik konularda bazı standartlarını belirlemektir. EFLA, Avrupa Konseyi Peyzaj Mimarlığı Okulları Konseyi ve Avrupa Peyzaj Mimarlığı Öğrencileri Birliği (ELASA) ile de işbirliği içerisinde. EFLA'nın amaçlarından bazıları; Teknik bilgi ve araştırmaların değişimini sağlamak, Avrupa Komisyonu'nun Peyzaj Mimarlığı eğitimi ve uygulamalarıyla ilgili, doğa ve insan yapımı çevre ile ilgili direktiflerine destek sağlamak, APS (Avrupa Peyzaj Sözleşmesi) ile ilgili çalışmaları desteklemek, Federasyonun amaçları ile uygun bir biçimde yükseköğretimdeki peyzaj programlarının gelişimini sağlamak, Üye ülkeler arasındaki eğitimle ilgili değişimleri desteklemek ve organize etmek olarak sayılabilmektedir (EFLA, 2008).

Bu nedenle, EFLA'nın Peyzaj Mimarlığı eğitimi ile ilgili 1998 tarihli Eğitim Politikaları Dokümanı ulusal politikaların da esasını oluşturmalıdır. Buna göre, Avrupa'daki peyzaj mimarlığı eğitim birimlerinin minimum 4 yıllık eğitim süreci, 4 hedefi kapsamakta denilmektedir. Bu hedefler;

1. Artistik/yaratıcı yetenek ile mantık ve neden çizgisinde düşünme gücüne dayalı tasarım ve planlama becerisi,
2. Doğal ve insan ilişkili süreçler ile bunların yansımaları konusunda geniş bilgiye dayalı entelektüel gelişim,
3. Planlama ve tasarım uygulamalarını ve sonuçlarını anlayabilmek için teknik donanım,
4. Mesleklerarası ortak çalışmalarda peyzaj mimarlarının farklı rollerini anlama ve planlama sürecini yönetme becerisidir (Şahin ve ark., 2002).

ABD’de, 1899 yılında kurulan ASLA (Amerikan Peyzaj Mimarlığı Topluluğu), ulusal bir mesleki topluluktur. ABD’deki 50 eyalette faaliyet gösteren 18 000 üyeye sahiptir. Peyzaj Mimarlığı mesleğiyle ilgili olarak uygulama çalışmalarını, eğitim, iletişim, burslar, meslekle ilgili konuları savunma, vb. konular da mesleğin en önemli temsilcisidir. ASLA, Peyzaj mimarlığı meslek disiplininde bilincin artırılması üzerinde durmakta, yerel, eyalet ve ulusal düzeyde mesleğin savunmalarını yüklenmekte, üyelerine lisans verilmesi, vb. konularla ilgilenmektedir. ASLA’ya göre, Peyzaj Mimarlığı, doğal ve yapılı çevrenin, yönetim, tasarım, planlama ve analizi ile ilgili konuları kapsamaktadır. Peyzaj Mimarlığı ile ilgili proje tiplerinden bazıları; Yerleşim alanları ve çevresi, Park ve rekreasyon alanları, Anıtlar, Kentsel tasarım, Cadde ve kamu mekanları düzenlemeleri, Ulaşım koridorları, Bahçe ve arboretumlar, Güvenlik tasarımı, Otel ve resortlar, Kurumsal, akademik yerleşkeler, Terapi bahçeleri, Tarihi alanların korunması ve restorasyonu, Onarım çalışmaları, Koruma çalışmaları, Ticari alanlar, Doğadaki özel alanlar ve Sanatsal formlar, İç mekan peyzajları, vb. olarak sayılabilmektedir (ASLA, 2008).

ASLA ayrıca, ABD’deki akreditasyon çalışmaları içerisinde de yer almaktadır. Peyzaj Mimarlığı Akreditasyon Kurumu (LAAB: The Landscape Architectural Accreditation Board), 3 akademisyen, 3 özel sektörden Peyzaj Mimarı, 3 kamu temsilcisi (peyzaj mimarı olmayabilir)’nden, ASLA’dan, Peyzaj Mimarlığı Tescil Kurumu (Council of Landscape Architectural Registration Boards-CLARB) ndan ve Peyzaj Mimarlığı Eğitim Konseyi (The Council of Educators in Landscape Architecture-CELA) nden kişilerin temsilinin sağlandığı bir gruptan oluşmaktadır. LAAB, ABD’deki Peyzaj Mimarlığı programları akredite eden birim olarak, Yüksek Eğitim Akreditasyon Konseyi (CHEA) nde görev almaktadır (ASLA, 2008).

Avrupa’da öğrenme ve eğitimde yeni fırsatlar olarak adlandırılan LE : NOTRE projesi Peyzaj Mimarlarının ilk tematik ağ projesidir. Oldukça genç ve alışılmadık dışında farklı bir akademik disiplin olan Peyzaj Mimarlığı, teknoloji ve insanla ilgili bilimlere bir araya getiren, doğal bilimlere ve yaratıcı sanat dalları arasındaki tarihi boşlukta bir köprüdür. Ayrıca mekan ve zamanın farklı ölçeklerinde çalıştığı alanlar ve uygulamaları geniş bir platformda bir araya getirmektedir. Bu çeşitlilik, Avrupa’da araştırma ve eğitime ilişkin yüksek eğitim çevrelerinde geniş bir perspektifin oluşmasını sağlamaktadır. Bu kapsamda, sanat, teknoloji (planlama ve mühendislik bağlamında), mimarlık ve tarımla ilgili birimlerde kendine yer bulmaktadır. İlk lisans programı, Kuzey Avrupa’da, 1919 yılında Norveç ve 1929 yılında Almanya’da yer alırken, 1990’lı yılların başından itibaren Avusturya’dan İspanya’ya ve Baltık Cumhuriyetlerine kadar farklı üniversitelerde yer bulmuştur. Eğitimde, Norveç, Almanya, Portekiz, Polonya ve Türkiye gibi uzun bir geleneğe sahip ülkelerde yer alan Peyzaj Mimarlığı eğitimi, son yıllarda yeni bölümlerle farklı ülkelere (Fransa’da Lille üniversitesinde yeni bir bölüm) de açılmaktadır (Le Notre, 2008).

Le Notre web sayfasında Peyzaj Mimarlığı, “insanoğlunun dış çevresini bilinçli bir biçimde değiştirmesi ile ilgili bir disiplin” olarak tanımlanmaktadır. Peyzaj Mimarlığı farklı ekolojik ve insan ihtiyaçlarına uygun, sürdürülebilir, fonksiyonel ve estetik bir biçimde peyzajların koruma ve değerinin artırılması için peyzajın planlama, tasarım ve yönetimini içermektedir. Peyzajın çok yönlü doğası insanoğlunun onunla olan karşılıklı etkileşimi, alışılmamış genişlikte fikirlerin ortaya

atılmasına, yaklaşım ve kavramların bütünleştirilmesine neden olmaktadır. Bu durum, mesleğin sadece sanat ve doğal bilimler arasında geleneksel olarak ikiye bölünmesini engellemekte, aynı zamanda insanla ilgili bilimler ve teknoloji ile bütünleşmesini de sağlamaktadır. Bu karmaşık yapı, Avrupa’da disiplinin gelişmesindeki farklı yaklaşımları da açıklamaktadır. Bazı ülkelerde, peyzaj mimarlığı bahçeciliğe (horticulture) içinde yer alırken, bazı ülkelerde mimarlık, planlama ya da çevre bilimleri üzerinde çalışmakta, bazı ülkelerde ise tarım ya da ekoloji ve doğa koruma üzerine yoğunlaşmaktadır. Entelektüel kökündeki bu çeşitlilik, Avrupa’da Peyzaj Mimarlığı ile ilgili eğitim ve araştırmaları yürüten farklı tipte yüksek eğitim kurumlarının oluşumuna neden olmaktadır. Bu durum sanat, tarım, ormancılık, teknik bilimler gibi geniş bir çerçevede Peyzaj Mimarlığı eğitiminin sürdürülmesini sağlamaktadır (Le Notre, 2008).

Le: Notre Projesi kapsamında, Peyzaj Mimarlığının 12 alt disiplini için oluşturulan çalışma grupları, proje ile ilgili çalışmalarını; Peyzaj Planlama, Peyzaj Tasarımı, Peyzaj Yönetimi, Kültürel Peyzaj, Kentsel Açık Alanlar, Vejetasyon ve Bitki materyali, Tarih ve Koruma, Malzeme ve Konstrüksiyon, Mesleki Uygulamalar, Altyapı Projeleri, Bilgi Teknolojileri, Kuram ve Yöntem başlıkları altında sürdürmektedir.

3.2. Ülkemizde Peyzaj Mimarlığı Bölümlerindeki Yapılanmalara Bazı Örnekler

Peyzaj Mimarlığı meslek disiplini, 1900’lü yıllardan itibaren öncelikle ABD ve Avrupa’da önemli gelişmeler göstermiştir. Ülkemizde de özellikle 1970’li yıllardan itibaren hızlı bir ivme kazanmıştır. Türkiye’de Peyzaj Mimarlığı eğitimi; 1933 yılında kurulan Yüksek Ziraat Enstitüsü bünyesinde “Süs Nebatları Şubesi” ile başlamıştır. Ankara Üniversitesi’nin 1946 yılında kurulması sonrasında, bu kuruluş içerisinde yer alan Ziraat Fakültesi bünyesinde “Bahçe Mimarisi ve Ağaçlandırma Kürsüsü” ile, Peyzaj Mimarlığı eğitiminde önemli bir gelişim sağlanmıştır. Peyzaj Mimarlığı Bölümü; 1968 yılında eğitime başlamış ve ilk mezunlarını bölüm adı belirtilerek 1973 yılında vermiştir (Uzun ve ark. 1991, Kesim 1995 Kesim ve Mansuroğlu, 2000).

Günümüzde, Peyzaj Mimarlığı eğitimi 16 Üniversitenin 5 farklı fakültesi bünyesinde (Ziraat Fakültesi, Orman Fakültesi, Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Mimarlık Fakültesi) ve farklı amaçlar doğrultusunda eğitim vermektedir. Bunların 7’si Ziraat, 6’sı Orman, 1’i Mimarlık, 1’i Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, 1’i Güzel Sanatlar Fakültesi’dir. Verilen bu eğitim temelde aynı olmakla birlikte, birimin içinde bulunduğu hiyerarşi ve bölge özelliklerine göre bazı farklılıklar göstermektedir. Şu anda aktif olarak 16 Peyzaj Mimarlığı Bölümünde Lisans düzeyinde öğrenci bulunmaktadır. Ziraat Fakülteleri bünyesindeki Peyzaj Mimarlığı Bölümleri’nde tek anabilim dalı, Orman Fakültelerinde ise genellikle, Bitki Materyali ve Yetiştirme Tekniği, Peyzaj Planlama ve Tasarımı, Peyzaj Teknikleri olmak üzere üç anabilim dalı, Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü ve diğer tüm fakülteler bünyelerindeki bölümlerde tek anabilim dalı bulunmaktadır. Ayrıca Peyzaj Teknikerliği alanında, 11 Meslek Yüksekokulu Peyzaj Programı (4 ü ikinci öğretimli), 2 Meslek Yüksekokulunda Peyzaj Uygulama ve Süs Bitkileri Programı, 3 Meslek Yüksekokulunda Peyzaj ve Süs Bitkileri Programı (2 si ikinci öğretimli) bulunmaktadır.

Tüm meslek disiplinlerinde olduğu gibi, Peyzaj Mimarlığı meslek disiplini içerisinde özellikle eğitimde zaman zaman yeniden yapılanma gereksinimleri oluşmaktadır. Bu kapsamda 16 adet Peyzaj Mimarlığı bölümünden özellikle son yıllarda kurulanlar, bu yapılanma faaliyetlerini daha kolay yapabilmektedir (kuruluş amaçları doğrultusunda programlarını hazırlamakta, daha esnek bir yapıya sahip olabilmektedirler; İTÜ, Bilkent, Yeditepe, vb.). Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi ve İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi, Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi gibi farklı fakültelerdeki köklü bölümler, bu yapılanmalarını farklı zamanlara yaymaktadır. Son yıllarda, Peyzaj Mimarlığı Akademik İşbirliği Toplantıları

(PEMAT)'nda eğitimle ilgili tartışmalar gündeme gelmekte, fikir alışverişinde bulunulmakta, bazı yıllarda, eğitimle ilgili öneri niteliğinde kararlar alınmaktadır. Peyzaj Mimarlığı Teknik Kongrelerinde de eğitimle ilgili oturumlarda, son yıllardaki eğitimle ilgili gelişmeler ve sorunlar tartışılmaktadır. Eğitim konusundaki bu genel gelişmeler yanısıra örneğin, Orman Fakülteleri Dekanlarının yaptıkları eşgüdüm toplantıları ile bazı Orman Fakülteleri bünyesindeki bölümlerde eğitimle ilgili bazı yapılanma çalışmaları da sürdürülmektedir. Şüphesiz tüm bu gelişmeler, mesleğin gelecekte izleyeceği yolu gösterecek önemli tartışma ortamlarını oluşturmaktadır.

Bu ilkeler doğrultusunda, ülkemizdeki bazı bölümlerin eğitimle ilgili misyonlarına ve yapmış oldukları çalışmalara bakıldığında; Köklü bir geçmişi olan Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 1990'lı yıllarda eğitim programlarında önemli değişiklikler yapmıştır ve belli zamanlarda da bu değişimleri günün değişen koşullarına uygun olarak sürdürmektedir. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 2006 yılında yapılan PEMAT toplantısında, "Peyzaj Mimarlığı Eğitiminin Yeniden Yapılanması" ile ilgili çalışmayı sunmuştur. Bu çalışmada, yeniden yapılanmanın temel ilkeleri olarak belirlenen görüşler; Planlama ve Tasarım bölümleri ortak eğitimi, Ön lisans, İlk yıl ortak dersler: transdisipliner yapı, Son yıl ortak mezuniyet tezi+bireysel çalışma, Paralel dersler, zengin kadro, Pratik ve seçmeli ders ağırlıklı ders programı, Her dönem stüdyo, 1, 2, 3. sınıflarda staj, Çift anadal ve yandal olanakları, Yıl sistemi yerine kredi sistemi, Geniş yüksek lisans olanakları –paket programlar olarak yer almıştır (Yılmaz ve ark., 2004). ABD ve Avrupa'daki önemli üniversitelerin eğitim programları incelenerek hazırlanan rapor sonrası ulaşılan bu sonuç, son yıllardaki meslekle ilgili önemli bir eğilimi ortaya koymaktadır.

Bu eğilim doğrultusunda, yapılanmasını oluşturmuş olarak görülen İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi bünyesinde yer alan Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 2002-2003 Akademik Yılı'nda lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitim vermeye başlamıştır. İ.T.Ü. Peyzaj Mimarlığı Bölümü, ülkemizde ilk kez Mimarlık Fakülteleri bünyesinde yer alan Peyzaj Mimarlığı Bölümü özelliğini taşımaktadır. Peyzaj mimarlığı eğitiminde, Şehir ve Bölge Planlama, Mimarlık Tarihi, Bina Bilgisi, Yapı Bilgisi gibi farklı disiplinler arasında eşgüdümlü olarak bilgi aktarımı sağlanmaktadır (İTÜ, 2008).

İstanbul Teknik Üniversitesi bünyesinde gerçekleştirilen Peyzaj Mimarlığı eğitiminde, çift anadal programı ile yatay geçişi kolaylaştırmak için ilk üç yarıyıl dersleri Mimarlık ve İç Mimarlık Bölümleri ile ortak yürütülmektedir. Peyzaj Mimarlığı Bölümü öğretim planı Mimarlık Fakültesi içerisinde bulunan diğer bölümlerden özellikle Mimarlık Bölümü, İç Mimarlık Bölümü, Şehircilik Bölümü ve Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölümü ile çift anadal ve yatay geçiş yapmayı kolaylaştıracak şekilde düzenlenmiştir. Dördüncü yarıyıldan itibaren öğrenciler peyzaj mimarlığı stüdyolarında farklı disiplinlerden gelen uzman öğretim elemanlarıyla bir araya gelerek peyzaj mimarlığıyla ilgili sorunların ve çözümlerinin tartışıldığı interaktif bir ortamda ders yapmaktadırlar. Peyzaj Mimarlığı eğitiminde öğrenciler, peyzaj tasarımı ve uygulamalarında peyzaj planlama, doğa ve insan bilimleri, görsel iletişim, peyzaj mühendisliği, çevre yönetimi, meslek pratiği konularında bilgilendirilmektedir (İTÜ, 2008).

Ayrıca bölümde, Amerika Birleşik Devletleri'nde akreditasyon kurumu olan LAAB (Landscape Architecture Accreditation Board) kriterlerini ve bu kurumun özellikle üzerinde durduğu çeşitlenme durumunu sağlayabilmek üzere çalışmalar yapılmaktadır. LAAB kriterleri ile akredite olan Amerika'daki Peyzaj Mimarlığı Okulları izlenmekte ve ilişkiler kurulmaya çalışılmakta, bu çerçevede Amerika Birleşik Devletlerindeki okullarla değişim programı anlaşmaları yapılmaktadır (Yıldızcı ve ark., 2006).

İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesine bağlı olarak 1984 yılında kurulmuş olan Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 1989 yılında Türkiye’de ilk olarak Peyzaj Mimarı Diplomasına sahip mezunlarını vermeye başlamıştır. 1993 yılında, Peyzaj Planlama ve Tasarımı, Bitki Materyali ve Yetiştirme Teknikleri ve Peyzaj Teknikleri Anabilim dalları olmak üzere üç anabilim dalı bölüm kararı ile kurulmuştur. 1998 yılında, Fakülte bünyesinde yapılan yeniden yapılanma çalışması kapsamında ders programlarının güncellenmesi gündeme gelmiştir. 2003 yılından itibaren akreditasyon (uluslararası tanınırlık) öncesi çalışmalara başlanmış ve bu kapsamda daha detaylı bir yeniden yapılanma çalışmasına gerek duyulmuştur. 2003 yılında, Üniversite bünyesinde “Çift Anadal Programı” uygulanmaya başlanmıştır. Bu program kapsamında, bölümlerarası ortak derslerin oluşturulması amacıyla, ders programlarında ikinci bir yeniden yapılanma çalışması gerçekleştirilmiştir. Böylece ders kredileri akredite edilerek uyum sağlanmaya çalışılmıştır. Yeniden yapılanma çalışmaları sonucunda birimlerarası ortak derslerin kredileri eşitlenmiş, zorunlu ve seçimsel dersler belirlenmiştir. Ayrıca aynı çalışmada, Avrupa’daki sisteme uygun olan çan eğrisi ve harfli notlandırma sistemine de geçilmiştir. Yeniden yapılanma için tüm derslerin İngilizce içerikleri belirlenerek, her dersin ECTS (Avrupa Kredi Transfer Sistemi)’leri oluşturulmuştur. Son olarak 2005 yılında, kurumsal stratejik planlamanın evreleri olan misyon ve vizyon belirleme çalışmaları sürdürülmektedir (Erdem ve ark., 2006)

Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü son yıllarda, Peyzaj Planlama ve Peyzaj Tasarımı konusunda öğrencilerinin deneyimli mezun olmaları amacıyla ders programlarında bazı değişiklikler yapmıştır. Bu çalışmalar kapsamında öğrenci 3. yıldan itibaren çalışmak istediği konuyla ilgili olarak Peyzaj Planlama ya da Peyzaj Tasarımı ağırlıklı derslere yoğunlaşmaktadır. Lisans eğitimi sonunda aldığı dersler doğrultusunda iki konudan birisinde daha detaylı bilgi sahibi olmaktadır. Bu durum son yıllarda uygulanmaya ve ilk mezunlar verilmeye başlanmıştır. Eğitim programının amacı, mezuniyet sonrası Peyzaj Planlama ya da Peyzaj Tasarımı konularında daha detaylı bilgilere sahip mesleki elemanların yetiştirilmesidir.

1991 yılında kurulmuş olan Bilkent Üniversitesi, Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı ve Kentsel Tasarım Bölümü’nün (LAUD: Landscape Architecture and Urban Design Department) temel amacı kentsel yaşam kalitesini arttırmakta tasarımın rolünü eğitim yoluyla vurgulamak, doğal ve insan yapımı unsurlar aracılığıyla kent çevrelerine kimlik kazandırmayı hedefleyen yetkin meslek insanları yetiştirmektir (Bilkent, 2008).

Peyzaj Mimarlığı disiplininin, Türkiye’de Güzel Sanatlar Fakültesi bünyesinde yer aldığı ve Kentsel Tasarım eğitiminin lisans düzeyinde yapıldığı ilk örnek olan Bilkent Üniversitesi, Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı ve Kentsel Tasarım Bölümü, bu özellikleriyle öncü bir nitelik kazanmaktadır. Kentsel çevrelerin tasarımını farklı ölçeklerde kavramsallaştırma, fikir ve öneri geliştirme, çözüm üretme ve uygulama becerilerini kapsamaktadır. Toplum-birey ilişkileri, kentsel kimlik oluşturma, kentsel miras, doğal ve yapısal denge, çarpık yapılaşma gibi konuların farkında olmak ve sorulara yanıt aramak, tasarım sürecinin parçalarıdır (Bilkent, 2008). Bilkent üniversitesi içerisinde yer alan bölümün daha çok tasarım ağırlıklı konularda uzmanlaşma sağladığı, peyzaj planlama konusunda mezunlarına genel bilgiler verildiği görülmektedir. Uygulamada da mezunlarının yaptığı işlerle bu durum açık biçimde görülmektedir.

Ege, Atatürk, Karadeniz Teknik, Düzce, Zonguldak Karaelmas, Akdeniz, Mustafa Kemal, Namık Kemal, Yeditepe Üniversitelerine bağlı Bölümlerde de genellikle Peyzaj Planlama ve Peyzaj Tasarımı yetisine sahip Peyzaj Mimarlarının eğitime ağırlık verilmektedir. Bölüm akademik personelinin tecrübesinden kaynaklanan bazı farklar bu bölümlerde de ortaya çıkmaktadır.

Çanakkale Onsekiz Mart, Süleyman Demirel, Artvin Çoruh Üniversiteleri yeni öğrenci aldıklarılarından varolan eğitim programlarına benzer bir program izlemektedirler.

Sonuçta bölümlerin geneline bakıldığında, ülkemizde Peyzaj Tasarımı ön planda olmak üzere, Peyzaj Planlama, Kentsel Tasarım, Doğa Koruma, Çevre Yönetimi, Peyzaj Onarımı gibi konularda eğitimli ve bilinçli Peyzaj Mimarları yetiştirilmektedir.

4. Tartışma ve Sonuç

Eğitimde yeniden yapılanma; mesleki sınırların olabildiğince erimesi sonucu, uzlaşmaların giderek sağlanabildiği ve küreselleşen dünya vizyonunda uluslararası eğitim politikalarına uyumlu, yerel özelliklerin zenginleşmesine hizmet ederken, ulusal gereksinimleri de gözetilen eğitim stratejilerinin uygulanabileceği *“kurumsal çatının, buna bağlı bölümlerin / birimlerin, bölümlerarası etkileşimin ve bunlara bağlı mesleki eğitim sisteminin”* belirlenmesi olarak tanımlanabilmektedir (Şahin ve ark., 2002).

Bu bağlamda, yaşadığımız yüzyılda Peyzaj Mimarlığı mesleğinin sahip olması gereken bazı özellikler verilmeye çalışılmıştır.

Farklılıklara saygılı, farklı amaçlar doğrultusunda yetiştirilmiş Peyzaj Mimarları eğitilmelidir. Aynı zamanda diğer meslek disiplinlerini iyi analiz etmiş, amaç doğrultusunda mesleklerarası ortak çalışmalarda peyzaj mimarlarının farklı rollerini anlayan, planlama ve uygulama sürecini yönetme becerisine sahip olan meslek elemanları olmalıdır. Bu bağlamda, farklı fakülte bünyeleri altında Peyzaj Mimarlarının yer alması ve mesleki donanımlarını elde etmeleri mesleğin geleceğinde önemli bir kazanımdır.

Planlama, Tasarım, Koruma, Yönetim, vb. Peyzaj Mimarlığı ile ilgili konularda Uluslararası düzeyde çalışabilme yeteneğinde olmalı (bu bağlamda uluslararası proje standartlarına sahip olunması) dır.

Sanat ve bilimin sentezine oturmuş bir meslek disiplini olarak, nedensellik ilkesini kendi bünyesinde özümseyen, artistik/yaratıcı yetenek ile mantık ve neden çizgisinde düşünme gücüne dayalı tasarım ve planlama becerisine sahip meslek elemanları olmalıdır. Farklı bünyelerde yer alan tüm peyzaj mimarlarının fonksiyon ve estetik ilkeleri en iyi sentezleyecek bir yapıya sahip olması gerekmektedir.

Doğal bilimler ile planlama, mühendislik, teknolojiye dayalı bilimler arasında bir köprü görevi gören meslek elemanları doğal süreçleri en iyi şekilde analiz eden, bu süreçleri peyzaj planlama, peyzaj tasarımı, doğa koruma, çevre yönetimi, vb. konularda ustalıkla kullanılabilen bir yapıya sahip olmalıdır. Bu farklı süreçlerin karar mekanizmalarında yer almalarının sağlanması, dünyanın daha sürdürülebilir ve yaşanabilir olmasında önemli katkılar sağlayacaktır.

Gelişen teknolojik alt yapıya hakim, Bilgisayar Destekli Tasarım, Modelleme Programları, Coğrafi Bilgi Sistemleri, Uzaktan Algılama Teknolojileri konusunda uzmanlığı doğrultusunda yeterince bilgi sahibi olan ve yeni gelişmeleri hızlı bir şekilde içselleştirebilecek bir yapıya sahip olmalıdır.

Peyzaj planlama ve Peyzaj tasarımı konusunda ortaya koyduğu ya da ortaya konulan çalışmaları, uygulamaya aktarabilme becerisine sahip, bu doğrultuda da gerekli bilgi birikimini, tecrübelerini, teknik donanımını daha öğrencilik yıllarında elde edebilen bir yapıya taşınmalıdır.

TC. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü, Meslek Araştırma ve Geliştirme Şube Müdürlüğü'nde, Peyzaj Mimarının yapacağı işler olarak tanımlanan, Peyzaj planlama, Peyzaj tasarımı, Çevre koruma ve peyzaj onarımı ile Peyzaj yönetimi alanındaki çalışmalarda temel oluşturacak bilgi ve becerilerini geliştirmelidir.

Ayrıca Çevre sorunlarının gün geçtikçe karmaşıklaştığı günümüzde, yeni ortaya çıkan ve mesleği ile ilgili sorunları anlayabilme ve onları çözebilmek için gerekli bilgiye ulaşabilir niteliklere sahip olmalıdır.

Ülkemizde akreditasyon konusunda gelişmelerin hızlandırılması ile her bir eğitim biriminin akredite olması, akreditasyon konusunda ulusal ve uluslararası düzeyde etkin kurumlarla bağlantıların kurulması gerekmektedir. Bu doğrultuda peyzaj mimarları yetiştirilmelidir.

Avrupa Kredi Transfer Sistemi kapsamında derslerin, içeriklerin ayarlanması, Erasmus, vb. öğrenci ve öğretim üyesi değişim programlarının uygulanabilir olması, bu konuda bölümlerin fakülte ve üniversiteler bazında girişimlerde bulunulması önem taşımaktadır.

Katılımcılığın önem kazandığı günümüzde, yapılacak mesleki tüm faaliyetlerde proje ya da planın doğrudan ya da dolaylı etkileyeceği kişilerin görüşlerinin alınması, gerekli durumlarda faaliyetlere doğrudan ya da dolaylı olarak katılımlarının sağlanabilmesi için gerekli donanımına sahip olmak gerekmektedir.

Sonuç olarak, 21.yüzyılda tam donanımlı peyzaj mimarlarının yetiştirilmesi için tüm bölümler ulusal ve uluslararası gelişmeler izinde yapılanmalarını sürdürmelidir.

5. Kaynaklar

- ASLA, 2008. <http://www.asla.org/nonmembers/publicrelations/factshtpr.htm>, (Erişim tarihi 31.01.2008)
- Bilkent, 2008. Peyzaj Mimarlığı ve Kentsel Tasarım Bölümü. <http://www.laud.bilkent.edu.tr/tr/education/index.html> (Erişim tarihi 06.02.2008)
- EFLA 2008. Ifla education report <http://www.efla.org/base/frames/centre.asp?LG=uk> (Erişim tarihi 31.01.2008).
- Erdem, N., Erdönmez , İ, M,Ö. Çınar, S., Ulus, A., Altınçekiç, H., Uzun A., Peyzaj Mimarlığı Eğitimine Güncel Bir Bakış. 10. Peyzaj Mimarlığı Akademik İşbirliği Toplantısı. Peyzaj Mimarlığı Eğitiminde Yeni Açılımlar. Bilkent Üniversitesi. Ankara
- İTÜ, 2008. Peyzaj Mimarlığı Bölümü. <http://www.mim.itu.edu.tr/peyzaj/genelbilgi.htm>. (Erişim Tarihi 06.02.2008)
- Kesim, G. 1995. Yeni Kurulan Peyzaj Mimarlığı Bölümlerinde Eğitim Sorunları. Ülkemizde Peyzaj Mimarlığı Eğitimi ve Evrensel Entegrasyonu Sempozyumu. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü. İzmir.
- Kesim, G.A., Mansuroğlu, S.G. 2000. Ülkemizde Peyzaj Mimarlığı Eğitimine Yönelik Bazı Görüş ve Öneriler. Peyzaj Mimamarlığı I. Kongresi (19-21 Ekim 2000 Ankara). Peyzaj Mimarları Odası Yayını.547-554.
- Le NOTRE, 2008. http://www.le-notre.org/public/content/about_lenotre.php (Erişim Tarihi 06.02.2008)
- Şahin, Ş., Uzun, O., Cengiz, T., Çakıcı, I., Memluk, M., Yiğit, B. 2005 Ankara Üniversitesi'nde Peyzaj Mimarlığı Eğitiminin Yeniden Yapılanması, Basılmamış Eğitim Komisyonu raporu. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü. Ankara.

- Uzun, G., Gültekin, E., Akıncı, G. Altunkasa, M.F. 1991. Çukurovada Peyzaj Mimarlığı Kapsamı İçindeki Gelişmeler. Çukurova 1. Tarım Kongresi. Çukurova Üniversitesi. Adana.
- Yıldızcı, A. Kubat, A.S., Köknar, B.S., Başkaya, A.T., Yıldırım, B., Başar, B., Akyol, E. İstanbul Teknik Üniversitesi'nde Peyzaj Mimarlığı Eğitimi. 10. Peyzaj Mimarlığı Akademik İşbirliği Toplantısı. Peyzaj Mimarlığı Eğitiminde Yeni Açılımlar. Bilkent Üniversitesi. Ankara
- Yılmaz, O., Şahin, Ş., Çakçı, I., Yılmaz, T., Memluk, M. 2006. 10. Peyzaj Mimarlığı. Tasarım ve Planlamada Ortak Eğitim: Uluslararası Mevcut Durumun Yapısal Analizi. 10. Peyzaj Mimarlığı Akademik İşbirliği Toplantısı. Peyzaj Mimarlığı Eğitiminde Yeni Açılımlar. Bilkent Üniversitesi. Ankara
- YÖK 2001. Yükseköğretim Kurulu Avrupa Kredi Transfer Sistemi (European Credit Transfer System – ECTS). <http://www.yok.gov.tr/egitim/ab/avrupa.doc> /. (Ziyaret Tarihi: 30.01.2008)
- YÖK 2008. Avrupa Birliği Ülkelerinde Yüksek Öğretim <http://www.yok.gov.tr/egitim/ab/avrupa.doc> /. (Ziyaret Tarihi: 30.01.2008)

VI. OTURUM (SORU-CEVAP BÖLÜMÜ)

CİHAN ERDÖNMEZ: Sayın Atila Küçükala, orman mühendisi; “Sunumda belirttiğiniz çözümler içinde yetki yasasında yapılacak değişiklik uygulamada nasıl bir karşılık bulacak? Yetki yasasında devlet sektöründe çalışan birimlere göre düzenlenen uzmanlıklar nasıl entegre edilecek?” diyor. Sayın Küçükala, tabî ki birbirini tetikleyen soruları sormakta haklı. Ama bizim çalışmamızın konusu eğitim üzerindeki etkisi. Yani ben şimdi burada yetki yasası nasıl değiştirilmeli, bu değiştirilirse kamu sektöründe ne olur, çalışma alanları nasıl etkilenir, ona yönelik bir sunuş yapmadım. Ama hemen acil cevap isteniyorsa bir şeyler söyleyebilirim. Fakat bu araştırılmış bir cevap olmaz, çok sağlıklı olmaz. Bu ayrı bir konu. O nedenle sayın Küçükala beni mazur görsün. Serbest zamanda, dışarıda bunu yüz yüze konuşabiliriz. Fakat çok hazırlıksız olarak bu sorunuza cevap vermek doğru olmayacaktır.

Benzer bir soru da Bartın Orman Fakültesi öğrencisi Onurcan Tosun’dan geliyor. Bu sorular çok haklı sorular. Bu soruların ben de farkındayım. Ormanlık eğitimimizde meydana gelebilecek bu değişimler, öyle bir algılama var ki ben hemen böyle olacaktım gibi ben sadece öngörde bulunuyorum. Bu faktörler ışığı altında. Bu değişimler akademik olarak branşlaşma ve istenilen konularda uzmanlaşma sonucu Çevre ve Orman Bakanlığında ne gibi değişimler olmalı, böyle bir görev ve yetki dağılımında nasıl bir değişikliğe gidilebilir?

Bir önceki soruya verdiğim cevabı, daha doğrusu veremediğim cevabı dile getirebilirim. Çünkü biz bu bildiriye hazırlarken olayın bu boyutu ile ilgili bir çalışma yapmadık. Sadece bu faktörlerin ormanlık eğitimini nasıl etkileyeceği üzerine kafa yorduk. Bu ayrı bir çalışma konusu. Bu çalışma alanlarına saygı gösteren birisi olarak üzerinde çok fazla çalışmadan bir şey söylemek istemiyorum.

Şimdi hem Sayın Şenyaz’a hem de bana bir soru gelmiş; küresel iklim değişikliği, orman yangınlarında artışı nasıl etkileyecek? Gerek kalmadan biz yakmıyor muyuz? Sorunun sahibi belli değil ama bir defa şunu söyleyeyim. Küresel iklim değişikliğinin Türkiye ormanları üzerindeki etkilerini ben saptamadım. Bu yapılmış çalışmalardan alınan alıntılardır. O nedenle nasıl olacak sorusuna bir şey demek istemiyorum. Gerek kalmadan biz yakmıyor muyuz sorusu. Yani ne diyebiliriz, evet ormanlarımız yanıyor, ormanlar dünyanın her yerinde yanıyor. Örneğin Yunanistan’da da yanıyor, İtalya’da da yanıyor, Fransa’da da yanıyor, İspanya’da da yanıyor. Hatta belki bizden daha fazla yanıyor. İkinci sorunuzun amiyane tabirle dolduruşa gelmek istemiyorum.

Serdar Yegül; “Küreselleştirme olarak sunumunuzda 17.12.2007 BM Genel Kurulu tarafından onaylanan Uluslararası Ormanlık Anlaşmasını kullanmanızın daha uygun olacağını düşünmekteyim.” demiş. Bu sizin görüşünüz. Saygı duyuyorum. Tartışabiliriz ama dediğim gibi biz bu faktörleri seçmemiz tamamen subjektifti. Neden o olacak, neden bu olacak uzun süre konuşmak bilmiyorum ama gereksiz.

Serdar Yegül’den bir soru daha; “Sunumuzun öneriler bölümüne yüksek lisans öğrencilerinin Çevre ve Orman Bakanlığındaki Dış İlişkiler ve AB Dairesi Başkanlığında bir iki hafta çalışmasının yararlı olacağını ilave edilmesi uygun olacaktır.” Sayın Yegül bir öneri getirmiş. Bunu da saygıyla karşılıyoruz.

AHMET ŞENYAZ: Başkanımız söylemişti. Ormanlık uygulamayla ilgili söylemek istediğiniz bir şeyler var mı diye. Ama ben sözü fazla uzatmadan sunumumu kısa kestim. Bir soru var; “Doktora kitapçığı nereye gidiyor. Rafa mı kalkıyor? Bu kadar doktora çalışmasından sonra

ormancılığın bu durumunu neye bağlıyorsunuz?” Dolayısıyla bu rafta kalmıyor, yani biraz da arz talep meselesi. Talep varsa tabii ki değerlendiriliyor. Dolayısıyla bu anlamda endişe olmasın. Sadece doktora çalışması değil, araştırma çalışmaları için de aynı şey geçerli. Aynı yeterlilik varsa uygulama ile ilgili talepte bulunuyorlarsa bu çalışmayı sunuyorsunuz aksi taktirde yaptığınız araştırma sonuçları bir kenarda kalmaya mahkum.

Bizim sunumumuzda ormancılıkta doktora durumuna değinilmediği konusunda bir eleştiri geldi. Haklı olarak. Kısaca bahsedeyim. Doç.Dr. Erdoğan Atmış'ın sorusuyla da birleştireyim. Diyor ki; “Ormancılık örgütünde yapılacak atama ve görevlendirmelerde yüksek lisans ve doktora diplomalarına sahip olanlara herhangi bir öncelik tanınıyor mu?” Tanınıyor dersek yanlış, eksik söylemiş oluruz. Yalnız özellikle sistem farklı. KPSS var. O sınavdan çeşitli aşamalardan geçerek atamalar yapılıyor. Ama ekstrem bir durum vardı biliyorsunuz. Bakanlığa Çevre ve Orman uzman yardımcıları alındı. Çevre ve orman uzman yardımcılarının alımında orman mühendisliğine 30 tane kontenjan ayrılmasına rağmen sadece 9 tane arkadaşımız girebildi. Geriye kalan 21 kontenjan olduğu gibi çevre mühendislerine kaldı. Sebebine gelince sınava katılan arkadaşların yabancı dil seviyelerinin yeterli seviyede olmayıştı. Esasen bizim ormancılık mesleğinde en önemli handikaplarımızdan birisi de taşrada çalışanlar bir kenara bırakılırsa uluslararası projelerde çalışacak ciddi anlamda dil bilen, doktorayı bir kenara bıraktık, dil bilen arkadaşlara ihtiyacımız var. Hatta bazen tartışmalarda espri olarak bir tane ODTÜ Ormancılık Fakültesi ilave edelim vs. gibi konuşmalar yapılıyor. Bunları yani espriye söylüyoruz. Buradaki maksadımız İngilizceyi gerçekten uluslararası uzmanlarla tartışabilecek bir seviyede arkadaşlarımıza vermemiz, kendilerini bu anlamda ifade etmeleri lazım.

Ormancılık uygulamalarında çalışacaksanız yüksek lisansın pek bir ehemmiyeti yok. Ancak araştırma kurumlarında çalışacak arkadaşlar için elbette var. Bizim bir araştırma yönetmeliğimiz var. Eğer orman mühendisi değil ise başmühendis olmak istiyorsa kimya mühendisi olabilir diğer meslekten olabilir, bir arkadaşımızın başmühendis olabilmesi için araştırma yönetmeliğine göre mutlaka ormancılık konusunda doktora yapması gerekiyor. Yine araştırma müdür yardımcısı olabilmesi için ormancılık konusunda doktora yapması geliyor yine. Bu anlamda baktığınızda araştırma müdürlüklerine doktora yapan, yüksek lisans yapan personel sayımız bayağı bir yüksek. Bunu da buradan söylememiz gerekiyor. Bunun dışında tabii ki çok ciddi sorunlar var. Eksik personel var. Ama doktora ziyade bizim asıl istediğimiz işte hocamda saydı, ormancılığı gelişen değerlendirmeler çerçevesinde ortaya çıkan ormancılık sorunlarına cevap verebilecek konularda, uluslararası anlamda rekabet edecek anlamda da personel yetiştirilmesi gerekiyor. İlla doktor olması gerekmiyor. Bu anlamda da tabii ki hem fakültelere hem de bakanlığımıza iş düşüyor. İşin başı bence diyalog. Ciddi bir diyalog olursa bunlar düzelir. Aksi taktirde biz burada çalar çalar oynarız. Öylece kalır. Teşekkür ediyorum.

CİHAN ERDÖNMEZ: “5531 sayılı yetki yasasına uyum sağlamak için öğretim programı oluşturmak bilimsel bir yaklaşım mıdır?” diye bir soru var. Hayır değildir. Böyle bir şey demediğimi de zannediyorum. Şunu demeye çalışıyorum. Yetki yasası ormancılık öğretimi ile ilgili faktörlerden biridir. Sunuşumda yetki yasasına yönelik öğretim programı oluşturmaktan bahsettiğimi zannetmiyorum. Etkileşimden söz ettim. Ve bunun kanıtı olarak şunu söyleyebilirim. En son önerim oluşacak yeni öğretim sistemine göre yetki yasasının revize edilmesi gerektiğini dile getirdim. Yani yetki yasasının ormancılık öğretimini etkilemesi yerine ormancılık örgütünün yetki yasasını etkilemesi gerekiyor. Yetki yasası da ona göre tabi yasama organının iradesinde. Bunu açıklamak fırsatı verdiğiniz için teşekkür ederim.

İkinci soruda; “5531 sayılı yetki yasası ile çelişik olan örneğin toprak koruma yasası, öteki yasaların bulunduğu düşünürsek karmaşa doğmaz mı?” deniyor. Yani buna bir genelleme olarak doğdu diyebiliriz. Doğmaz mı değil doğdu bile. Pek çok örnekleri verilebilir. Mesleki örgütlerden de

bunu takip edebiliyoruz. Bunun çözümü aslında söylemek kolay ama ülkemizdeki uygulaması çok zor. Kolay olan kısmı şudur. Farklı mesleklerden kişilerin bir araya gelerek ortak akıl üretme süreçlerine meyilli olmaları gerekir. Empati yapmayı bilmeleri gerekir. Olaylara sadece kendi meslekleri açısından değil farklı mesleki uzmanlaşmalar açısından da bakmayı biliyor olmaları gerekir. Ama maalesef söylendiği kadar ülkemizde kolay olmayan bir yoldur. Tabii uzun uzun açılabilir. Ama sorunuzun net yanıtı o kargaşa doğabilir. Teşekkür ediyorum.

ABDULLAH AKAY: İ.Ü.'nde lisans öğrencilerinden gelen bir soruyu cevaplamaya çalışacağım; Özetlemek gerekirse; “Lisans eğitimi alan mezunlarımız yurt dışı lisans üstü programlarına başvurabilir mi?” diye bir soru. Tabiki bunlar mümkün. Ama özellikle yurtdışında, hangi ülkede hangi dilde bir eğitim yapıyorsa, o dilde yabancı dil sınavını geçmeniz gerekiyor. Bunun dışında lisans eğitiminde belli bir not ortalaması aranıyor. Bu şartları sağlamanız durumunda yüksek lisansta burslu öğrenci olarak devlet bursu alabiliyorsunuz. Diğer türlü kendinizi geliştirdiğiniz veya yaptığınız tezle yüksek lisans yapılan ülkede yurt dışından burs alma yani yurtdışındaki üniversitelerde belli projelerde çalışmak için o bilim adamlarından destek alarak da yüksek lisans yapmanız mümkün.

Diğer bir soru; “Müfredatımızda köklü değişiklikler yaparak özellikle bilgisayar ağırlıklı, teknoloji ağırlıklı dersler verilebilir mi?” Bunlar bazı fakültelerimizde zaten 2. sınıftan itibaren veriliyor. Bunun dışında ekstra dersler açılması özellikle transfer sistemine uyum aşamasında kredilerin daha aşağı çekilmesi, bu durumda ekstra dersler sanırım seçmeli dersler olarak getirilebilir. Veya buna yakın bazı dersler müfredat içeriği değiştirilerek, zenginleştirilerek aşılabılır, diye düşünüyorum.

Bir başka soru; “Yurtdışında bahsettiğimiz eğitim sisteminden farklı olması, bu çeşitliliğin önüne geçilebilmesi için farklılıkları tabi göz önüne alarak, bu farklılıklar Türkiye’deki ormancılık eğitiminde de yaşanabilmesi için ne kadar bir süreye ihtiyaç var?” Bu değişikliklerde benim düşüncem üniversiteler birliğinden iki motorlu uçak düşünürseniz, birinci motor üniversiteler, ikinci motor mezun ettiğiniz, bir anlamda ortaya sunduğumuz orman mühendislerinin çalışma imkanları, çalıştığı kurumlar, bunlar yavaş yavaş bazı işlemlerin özelleştirilmesiyle, özel sektöre de kaymakta küçük bir oran bile olsa, iş bulma imkanları, dolayısıyla bir orman mühendisinde bulunması gereken donanımlar farklı alternatif alanlarda kullanabileceği donanımları varsa eğitim sistemi tabiki buna bağlı olarak değişerek öğrenciyi o donanımlara sahip hale getirecektir. Ama diğer taraftan Amerika’da, Avrupa’da ve Avusturya’daki ormancılık sisteminde verilen bilgileri biz öğrencilere sunduğumuzda meslek hayatına başladıklarında o bilgileri kullanabilecek ortamları yoksa veya ulusal ormancılık sorunlarımıza çözüm oluşturabilecek niteliklere sahip olacak hale gelmeyeceklerse çok da bir anlam ifade etmiyor. O anlamda bu iki motorun birlikte hareket etmesi gerekiyor bu işlerin çözümlenmesi için. Yetki yasası sanırım o yüzden kapı açtı. Orman mühendislerinin farklı alanlarda çalışması imkanı doğdu. Bunlar bizleri üniversiteleri biraz hareketlendirir. Bu süreçte sanırım teşkilattaki gelişmelere bağlı olarak orman mühendislerinin çalışma imkanları ne kadar artarsa buna bağlı olarak da bu donanımların verilmesi belli bir süreçte sürecektir. Diye düşünüyorum.

“Ülkemizde ormancılık eğitiminin değiştirilmesi mi ya da farklılıkların alınması mı daha uygundur?” şeklinde bir soru var. Başında söylediğim gibi müfredattaki bütün derslerin uygulanması mümkün değil. Bizim ulaşmak istediğimiz Türkiye’deki ulusal ormancılık sorunlarına çözüm oluşturabilme özelliklerine sahip zorunlu derslerin, seçmeli derslerin değiştirilmesi. Uzmanlık alanlarının ortaya çıkması, diğer taraftan spesifik görülen uluslararası eğitimin çok önemli olduğunu düşündüğüm orman fakültelerinin uygulama alanlarının daha etkili belirli bir şekilde öğrencilere bu konularda açık olması. Böylelikle teşkilata veya başka iş hayatına başlamadan önce karşılaşacağı sorunlar var, öğrencilik hayatında karşılaşarak bunlara çözüm üretilmesi imkanı sağlanması ile mümkündür.

Diğer bir soru; “Türkiye’de acaba lisans üstü eğitimi alabilinerek iki tane derece alınması yolu açılabilir mi?” Bu güzel bir soru. Lisans eğitimi üzerinden kendisi işletmede orman mühendisi olmasına rağmen işletmede master yaparak kendisi farklı bir eğitim alarak kendisini uzman haline getirebilir. Özellikle yönetim dalında istenilen özelliklerden bir tanesi önümüzdeki yıllarda zannediyorum bu konularda işletme alanında almış olduğu yüksek lisans kredisi de önem kazanacaktır yönetimde görev alan kişiler için.

“Anglosakson Ormancılık uygulama eğitimi bu ülkeye olumlu sonuçlar getirebilir mi?” şeklinde bir soru var. Uluslararası sorunlarımızı çözecek, problemlerimize çözüm oluşturabilecek unsurlar varsa Anglosakson da olabilir, Japonya ormancılığı da olabilir, dediğim gibi bunlar sadece alınıp uygulaması, taklit edilmesi amacıyla değil sorunlara çözüm oluşturabilmesi baz alınarak değerlendirilmeli.

Oktay Yıldız’dan bir soru var. Orman ve amenajmanı anabilim dalı olarak bizim işlediğimiz başlıklı lisans eğitimi veren. Oregon State’le örtüşmediğini kendisi söylemiş. Gayet haklı. Hak veriyorum bu konuda. Aslında lisans eğitimi olarak bahsettiğim Oregon State, yani orman amenajman olarak çevirdiğimiz orman işletmesi, orman yönetimi anlamında verilen bir lisans programı. Ama sanırım havza amenajmanındaki projelere yaptığı panellerle kısa bir süre önce gündeme gelmiş. Havza yönetim şeklinde bölümlerin isimlerinin değiştirme düşünceleri gündeme geldi. Bazı kişilerle, Orman amenajmanı ana bilim dalı hocalarıyla yaptığım görüşmelerde orman yönetimi gibi bazı bölümlerde isim değişikliği yapabileceklerini duydum. Kendisine teşekkür ediyorum katkılarından dolayı.

OSMAN UZUN: Ahmet Tolunay; “Peyzaj mimarlığı bölümü, ziraat fakülteleri, orman fakülteleri, mühendislik ve mimarlık fakülteleri bu bölümün sizce en uygun bölümleri hangi fakülte olduğudur.” Şeklinde bir soru yönelmiş. Bence mevcut durum şu anda gayet güzel. Farklı fakültelerde bulunan peyzaj mimarlığı bölümleri kendi alt yapısı ile bağlantılı olarak farklı yaklaşımlarla, farklı deneyimlerle peyzaj mimarı yetiştirmekte. Ülkenin farklı noktalarında bu peyzaj mimarlarının uzman olduğu alanlar var. Yetişmiş olduğu konularla ihtiyaç duyulmuşlardır. Bu kapsamda çeşitlemenin daha farklı olmasının daha önemli katkılar getireceğini düşünmekteyim.

Şaban Çetiner; “Bakanlığın milli parkların peyzaj çalışması var, fakat ormancılar, peyzaj mimarları pek yok. Sebep Ankara’ya uzak olmak mıdır?” diyor. Tam olarak soruyu pek anlayamadım ama şu anda Çevre ve Orman Bakanlığının bünyesinde bir peyzaj şubesi kuruldu. Peyzaj ile ilgili bir şube kuruldu. Orada meslektaşlarımız çalışmalarını devam ettiriyor, yine milli parkların farklı şubelerinde peyzaj mimarları çalışmalarını yönlendiriyor ve Bakanlıkta herhangi bir konuda ihtiyaç duyulduğunda da gerek orman fakültelerinden, gerek ziraat fakültelerinden farklı peyzaj mimarları meslektaşlarımız bu sürece dahil oluyorlar.

ÖĞRENCİ FORUMU

YÖNETEN

Doç. Dr. Erdoğan ATMIŞ
ZKÜ Bartın Orman Fakültesi

KATILANLAR

Sevgi ACAR
M.Selim AKAY
Başak ÖĞÜTGEN
Ramazan YILMAZ
Muhammed BÜLBÜL
Engin ÇAR
Ramazan ALTUN
Bülent TOPRAK
Neval GÜNEŞ
Burak KETİZMEN
Serkan ESKİKAYA
Gökhan ZARİFOĞLU
Ali GÖÇMEN
Erol SÖNMEZ
Selçuk KARAKAŞ
Emine SOFUOĞLU
Ayşegül Gözde TIRYAKI
Mustafa KIRIŞ
Kutbettin YAVUZ
Oğuzhan MEMİŞ
Tolga Murat ERTE
Faruk YAZICI
Sedef Zeliha YILMAZ
İlknur SAPMAZOĞLU
Mehmet KILIÇ
Serhat ERBAŞ

Elif AFYONCU
Ahmet ÇIBIK
H.İbrahim BAŞBOĞA
Sinem AYZ
Burcu DAYANIKLI
Emin ARICI
Bünyamin GÜNAYDIN
İbrahim AKPINAR
Tuğba KARAKUŞ
Hazal Çağla AKCAN
Hüseyin YER
Ertan ALBAŞ
Gülçin TAKICAK
Onurcan TOSUN
Beyza ÇERMİKLİ
Yağmur BİRİCİK
Ali KAYA
Fulya ÖZER
Ayhan KARATAY
Levent ÇORAPÇI

Forum Açılış Konuşması

MUSTAFA YUMURTACI

(Türkiye Ormancılar Derneği Başkanı)

Kongrede öğrencilerle bir arada olmanın önemli olduğunu düşünerek “öğrenci forumu” şeklinde bir toplantı düzenlemeyi uygun gördük. O nedenle bugün bir aradayız. Bir de 2 gündür yukarıda fazla bir şeyler söyleyemediniz. Bugün burada her şeyi söyleyebilirsiniz. Dekanlardan sıkılmadan konuşabilirsiniz. Şimdi bu arada kongre sırasında bazı sorunlar yaşamış olabilirsiniz. Fazla bir şey intikal etmedi ama kaldığınız yerle ilgili, gidiş-gelişlerle ilgili sorunlar olmuşsa onlar için özür dileriz. İnşallah önümüzdeki yıllardaki dönemlerde çok daha iyi imkanlar sunarız sizlere.

Kongre boyutu böyle. Gelelim dernek boyutuna. Bizim bir amacımız da gençleri bu yaşlı derneğe sahip çıkmaya çağırarak. 1924 yılında kurulan bu dernek 83 yaşını bitirdi 84'e giriyor ama tabanda ne yazık ki gençleri bu dernek çalışmalarının içine pek fazla sokamadık bugüne kadar. Bugüne kadar derneğin imkanları var mıydı? O da yoktu. Dernek ciddi uzun süredir belirli sıkıntıların içinden geldi. Ama son yıllarda bazı olanaklara kavuştu. İşte o olanakları da sizlerle birlikte paylaşmak bizim en büyük arzumuz. İnşallah önümüzdeki yıllarda gerek meslek yaşamınızda gerekse yine fakültelerin öğrencilerine yönelik programlarımızla bu çabaları hep birlikte sürdürürüz. Dernek çatısı altında hem ülkeye hem ormancılığımıza değerli katkılar veririz diye düşünüyorum. Ben sözü daha fazla uzatmak istemiyorum. Hepinize sevgiler ve saygılar sunuyorum. Eğer giderken güle güle diyemsek onu da şimdiden söyleyeyim. Tekrar birlikte olmak dileğiyle o birlikteliğimizde daha iyi koşullarda olmak dileğiyle, hepinizi dernek adına selamlıyorum.

ERDOĞAN ATMİŞ: Sayın Başkana çok teşekkür ediyoruz. Şimdi forumumuza başlamadan önce ben de bir şeyler söylemek istiyorum. Şu an tarihi bir toplantıdayız. Neden tarihi toplantıdayız? Çünkü Türkiye’de ormancılık eğitiminin başlangıcının 150. yılında bir aradasınız. Bu gibi toplantılar 50 yılda bir yapılıyor. 50 yıl önce de 100. yıl kutlanmıştı. Bu toplantıda öğrencilerin görüşleri de, öğrencilerin ormancılık eğitimi hakkındaki görüşleri de kayıtlara yansıtılacak. Bu dört duvar arasında kalmayacak söyleyeceklerimiz. Şu anda görüntü alınıyor. Ses de alınıyor aynı zamanda. Bu görüntüler deşifre edilecek ve kongre kitabında yer alacak. Sizin adınızla yer alacak ve 50 yıl sonra insanlar işte dedelerimiz ya da ninelerimiz bu konuda ne dedi, onu o kitaplardan öğrenecekler. Biz de 1957’de yapılan toplantının kitabını şu an okuyabiliyoruz. O açıdan söyleyeceklerimiz çok önemli. Forum hakkında kısaca şunu açıklamak istiyorum. Konu başlıklarından bahsetmiştik. 5 konu başlığı var ana başlık olarak. O başlıklarla başlayacağız. Her başlığa 25 ila 30 dakika arasında süre vereceğiz. Her bir konu için sizlerden 3 veya 4 dakika konuşmanızı isteyeceğiz. Fakat konu başlığının süresi geçince diğer başlığa geçeceğiz. Ona göre sizin özenli, dikkatli, lafı çok uzatmadan direk konuya yönelik konuşmanızı istiyoruz.

Öncelikle ilk konumuz şu; Ormancılık eğitimi hakkındaki düşünceler. Neler? Mesela dersler, uygulamalar, stajlar, sosyo-kültürel olanaklar, ya da eğitim hakkında genel görüşler neler? Bunları soracağız. İlk konu başlığında kimler konuşmak istiyor?

Öncelikle Selim Akay arkadaşımıza söz vereceğim. Sevgili Selim öncelikle kendini tanıtıyoruz. Hangi fakülteden geldin?

SELİM AKAY: Kastamonu Orman Fakültesinden Mehmet Selim Akay. Orman mühendisliği 4. sınıf öğrencisiyim. Özellikle derslerin uygulamalı olması konusunda hepimiz sıkıntı yaşadık bizim fakültemizde. Diğer fakültelerdeki arkadaşlarla görüştüğümüz kadarıyla sıkıntı var. Günümüz ormancılığında ormandan uzak kalaraktan bu derslerin işlenemeyeceği kesin olarak kanıtlanmış bulunmakta. Zaten biz bugün ormancılık anlayışında uzay mühendisliğinde olduğu gibi yıldızları uzaktan izleyerek olay hakkında hüküm veremeyiz. Ama bugün orman fakültelerimizin çoğu ormanların geniş alanları kaplamış olduğu yerlerde kurulmuş olmasına rağmen uygulama olanaklarımız çok yetersiz. Bunun beraberinde ders kitaplarımız hala 87'lerin hala 80'lerin döneminden kalma yayınların olduğunu görüyoruz. Bu konuda daha güncel, yeni yayınlara yer verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bunların beraberinde stajlarımız ve bizim bitirme tezlerimiz konusunda bir fikir edinmek istiyorum. Bitirme tezlerimizin konuları artık eski monotonluğundan kurtulmalı. Daha çok güncel ve araştırmaya yönelik konular seçilmeli. Hocaların teşvikinin yoğun olması gerektiğini düşünüyorum. Yoksa bugünkü tez araştırma sadece internetten araştırıp kopyalayıp yapııştırıp bunu bir yazı formatına getirmeyle olamayacağını düşünüyorum. Hatta bu konuda tezlerin alternatifi geniş çaplı bir araştırma yapılmalı 4 yıllık süre içerisinde. Ayrıca benim dersler konusunda hocaların uygulama konusunda toplu bir halde hocaların teknik gezilerdeki yoğun bir çaba sarf etmeleri gerekiyor. Bu konuda da öğrencilerin sadece masrafların karşılanması konusunda yetersiz olduklarını düşünüyorum. Daha kapsamlı, Türkiye genelinde hatta gerekirse yurt dışına açılma konusunda teşvikler yapılabilir. Bu konuda da orman teşkilatı ile direkt bağlantı şeklinde Bevre ve Orman Bakanlığı'nın işbirliği içerisinde olmaları konusunda yardımcı olmalarını istiyoruz. Teşekkür ederim.

ERDOĞAN ATMİŞ: Arkadaşımıza teşekkür ediyoruz. Zamanı da iyi kullandı. Net sözcüklerle ifade etti. Engin Çar lütfen.

ENGİN ÇAR: Düzce Orman Fakültesi 4. sınıf öğrencisiyim. Orman mühendisliği bölümünde okuyorum. Dün de sormuştum. Hocalarımız görüşlerinde belirttiler ki; bizim aldığımız derslerin %50 sini ancak uygulayabileceğimizi söylediler. Aynı şekilde meslekteki büyüklerimiz de büyük bir çoğunluğu uygulamadığımızı söylediler. Bu böyleyken halen neden hocalarımız kendi ana bilim dallarını önemli görüp bazı derslerin teknolojiye uygun olup olmamasını tartışmıyorlar. Herkes neden benim dersim işte çok önemli diyor. Herkes 10 yıl, 20 yıl önceki uygulamasını bize önemli diyor. Neden hala teknolojik olarak bilgisel destekli programlara geçilip ona göre bir ormancılık çalışması yapılmıyor? Önemi yitiren dersler kaldırılıp onun yerine daha teknolojik dersler neden konulmuyor? Buna biraz hocalarımız kızıyor olabilirler belki.

MUHAMMED BÜLBÜL: Bence hocalar da yer yer haklı. Ama kesinlikle branşlaşmaya gitmeliyiz. Hatta ilk konuşan arkadaşımın uygulamalar hakkında söylediği şeye biraz daha bir şeyler söylemek istiyorum. Nasıl ki bugün tıp fakültesinde tıp öğrencisi eline neşter almadan doktor olduktan sonra ameliyat yapamıyorsa eğer, bence bir orman mühendisi de ormanda uygulama yapmadan ormana girmemeli. Düşünsenize birçok dersimiz var. Birçok şeyi değiştirebileceğiz. Oradaki habitat değişecek, ekosistem değişecek ve biz öğrenciyken hiçbir şey yapmıyoruz ya da yapamıyoruz. Bence bu olanaklar çok kısıtlı. Birçok ders uygulamaya yönelik, düşünsenize okulu bitiriyoruz, ormana giriyoruz, ben şuna benzetiyorum. Bir balık sudan çıktığında nefes alamaz ölür. Aynı şekilde biz de bizim kullanacağımız orman da bence o da nefessiz kalacak. Bilmiyorum.

ERDOĞAN ATMİŞ: Muhammed'e teşekkür ediyoruz.

BAŞAK ÖĞÜTGEN: Kastamonu Orman Fakültesi 4. sınıf öğrencisiyim. Hepimiz fakülteye başlarken, önce 1. sınıfta 2 dönem İngilizce dersi görüyoruz. Fakat ben İngilizcenin mesleki şekilde ilerletilmesi ve 4 sene boyunca görülmesini arzu ediyorum. Çünkü nereye başvursak bize

İngilizce diyorlar. Bunun için özel kurslara gitmemiz gerekiyor vs. Ama mesleki İngilizce tarzında hiçbir kurum bize eğitim veremiyor. Bu konuda gerekli işlemlerin yapılmasını istiyorum. 4 sene boyunca mesleki alanda İngilizce görmek ve bunu okulu bitirdiğimiz zaman uygulamalı olarak veya herhangi bir kuruma başvurduğumuzda en azından bunun gerekçesini bize göstererek kolaylık sağlanmasını istiyorum.

Alan derslerine 3. sınıfta giriliyor. Fakat ben bunun 1. sınıfta veya 2. sınıfta başlanmasını istiyorum. Çünkü 4. sınıfta inanılmaz bir yoğunluk oluyor. Ve hepimizin girmek zorunda olduğu bir KPSS sınavı var. Şu anda derslerimizin amenajman olsun, ağaçlandırma olsun, bitki ıslahı olsun önemli dersler görmekteyiz. Fakat önümüzde bir KPSS sınavı olduğu için bu yoğunluklu derslere yeterince vakit ayıramıyoruz. Hatta sınavlarımıza son gün, son haftada çalışmak zorunda kalıyoruz ve dikkatimizi ve yoğunluğumuzu KPSS sınavına veriyoruz. Bu yüzden bu konuda da alan derslerimizin biraz daha önceki senelere çekilmesinden yanayım. Umarım bu konuda da çeşitli faaliyetlerde ve çalışmalarda bulunulur.

Staj konusunda şuna değinmek istiyorum. Staj yaptığımız yerlerdeki şeflerimize bu konuda bence bir eğitim verilmeli veya bilinçlendirilmeli. Gittiğimiz zaman bizlere nasıl yardımcı olacaklarını bilmiyorlar. Daha çok başlarından savıyorlar. Veya bize nasıl yardım edeceklerini bilmiyorlar. O yüzden onları bu konuda, staj öğrencisine nasıl yardımcı olunur, onlara neler öğretmek lazım, neler göstermek lazım, tarzında bir eğitim veya bilinçlendirme yapılırsa bizler de onlardan en iyi şekilde faydalanacağımızı düşünüyorum. Teşekkür ederim.

ERDOĞAN ATMİŞ: Biz de teşekkür ediyoruz. Bir başka bayan arkadaşımıza söz veriyorum.

BURCU DAYANIKLI: Çankırı Orman Fakültesi öğrencisiyim. Öncelikle arkadaşımın söylediği mesleki İngilizce hakkında bir şey söylemek istiyorum. Çankırı Orman Fakültesinde mesleki İngilizce hazırlık eğitimini tamamlayıp geçen öğrencilere veriliyor. 4 senedir mesleki İngilizce dersi alıyorum. Ancak bu okulu bitirdikten sonra girdiğimiz KPS, UDS gibi sınavlarda işe yarayacağını düşünmüyorum. Çünkü sadece ormancılıkta yabancı yayınları tararken ya da okurken bir anlamda ormancılıkla ilgili terimleri bildiğimiz için ufak yardımcı olacak herhalde.

Mesleki uygulama ile ilgili söylemek istediklerim daha farklı. Mesleki uygulamanın yerel olması gerektiğini düşünüyorum. Yani fakültelerin mesleki uygulama alanlarının işte Abdullah Akay hocamızın dün söylediği gibi ya 15 dakika mesafede olması gerektiğini ya da bazı fakültelerde eski köklü fakültelerde olduğu gibi arberatımların oluşturulup bütün türlerin görülmesi gerektiğini düşünüyorum. Biliyorum bu çok zor ve meşakkatli bir iş ama öyle olması gerekli. Öyle olursa eğer mesela kendi okuduğu fakültede karaçam ve göknar genelde görüyoruz ve diğer mesleki uygulama yani botanik uygulamalarında sadece örneklerle bakabiliyoruz. Ben işletme şefi olduğum zaman bir kayını bilmeliyim ya da kayına nasıl davranılması gerektiğini bilmeliyim diye düşünüyorum. Stajların da 6 ay süreli olması gerektiği şeklinde bir sürü konu atıldı ortaya. Eğitim fakültelerinde olduğu gibi son sınıflarda günlere yayılarak olması gerektiğini düşünüyorum. Bir de derslerin tüm fakültelerde aynı olması gerekiyor. Çünkü arkadaşlarımız yaz okullarına gittiği zaman farklılıklar yaşıyorlar. Teşekkür ederim.

ERDOĞAN ATMİŞ: Biz de teşekkür ediyoruz. Sözü Serhat'a veriyorum.

SERHAT ERBAŞ: SDÜ Orman mühendisliği 4. sınıf öğrencisiyim. Şu konuya değinmek istiyorum. Ormancılık doğa şartlarına açık bir meslek, o yüzden uygulama önemli dedik. Ama bu uygulama maalesef ki öğrenciye yüklüyor yükü. Uygulamanın fazla olması demek öğrencinin daha fazla para vermesi demek arazi için. Özellikle bir de gidilen yerler uzak olursa bu öğrenciye bir yük demek.

ERDOĞAN ATMİŞ: Pardon. Yani uygulamalarda buraya gidilecek yer için araca öğrenciler para veriyor değil mi fakültelerde?

SERHAT ERBAŞ: Evet.

ERDOĞAN ATMİŞ: Yani daha az uygulama daha karlı iş oluyor sizin için.

SERHAT ERBAŞ: Hayır. Uygulama yapılısın istiyoruz ama bu yükün öğrenciye...

ERDOĞAN ATMİŞ: Onu açalım biraz. Gerçekten bazı fakültelerde, hepsinde olmasa da araziye gidişte öğrenci para veriyor ve bu uygulamanın gerçekten biraz daha motivasyonunu kaybettiriyor belki de.

SERHAT ERBAŞ: Yani uygulama gerçekten önemli ama bütün yükü öğrenci alınca biraz yani olmuyor bu. Biraz bu yükün diğer kurumlara dağıtılması lazım ormancılıkla ilgili. Bu ormancılıkla ilgili dernekler olabilir.

ERDOĞAN ATMİŞ: Derneğe de buradan bir sesleniş var galiba.

SERHAT ERBAŞ: Kurumumuz olabilir yani. OGM. Biz bunu istiyoruz. Bütün yük öğrenciye binince bazı isteksizlikler de doğabiliyor. Bazı arkadaşlarımız da neden bu kadar para veriliyor gibisinden.

Ayrıca arazi uygulamalarında biz bu konuda görevli olan şeflerimizin de katılmasını istiyoruz. Çünkü prosedürün işleyişini mezun olurken bilmiyoruz. Nasıl işler, nasıl gider? Meslekte hemen imza yetkisi veriliyor şeflere. Atılan yanlış imzalar şefleri uzun süren mahkemelere sevk edebiliyor. Bu yüzden uygulama önemli diye düşünüyorum. Teşekkür ederim.

ERDOĞAN ATMİŞ: Serhat'a teşekkür ediyoruz.

MEHMET KILIÇ: SDÜ. Arkadaşıma şöyle ilave edebilirim. SDÜ olarak bizim uygulamada bizim bir eksikimiz yok. Ama dediğimiz gibi uygulamalı bir meslek olduğu için uygulama için öğrencilere bu konuda fazla yük biniyor. Nasıl bir yük biniyor. Mesela 2. sınıf, 3. sınıf, hangi sınıfta olursa olsun öğrenciler uygulama için belli bir miktarda ücret ödüyorlar. Bu ücretler de genellikle kırsal kesimdeki insanlar olduğu için gelen öğrencilerin, biraz ödemede zorluk çekiyorlar. Bu konuda ben arkadaşımıza ilave edebilirim. Buna nasıl bir çözüm bulabiliriz dersek; örneğin buradaki ormancılık derneğinin, hatta OGM nin belli bir miktarda bu fakültelere belirli bir yardım yaparak öğrencilere böyle bir destek yapabilir. Böylelikle bu uygulama da kolay bir şekilde yapılabilir diye düşünüyorum.

İkinci olarak şunu söylemek istiyorum. Bir arkadaşımız örnek vermişti balıktan çıkmayla ilgili. Ben şöyle daha somut bir örnek vermek istiyorum. Bizimki doğayla alakalı olduğu için bir avukatı düşünün. Avukat ne yapar. Normalde mahkemelerde bir davaysa bir insanı boşar ya da başka bir mahkemeye o yargılamada kazanır, bir insanı etkiler. Ama bir ormancıyı düşünün sizin yapacağınız doğada en ufak bir hata en az otuz, seksen yıl arasında değişen habitatın değişmesine neden olur. Bu örnek insanlara orman mühendisliğinin ne kadar önemli olduğunun da bir göstergesidir diye düşünüyorum. Şunu da ilave edebiliriz. Normalde habitat olarak da söylemiştik. Ormancılık önceden oduna yönelikti. Bu oduna yönelik olan üretim şimdi değişti. Fonksiyonel ormancılığa geçti. Bu konuda da fonksiyonel ormancılıkta da, biyolojik çeşitlilik çok önemli

olduğu için biyolojik çeşitliliğe önem vermek için mutlaka orman mühendislerini iyi bir şekilde yetiştirmemiz lazım.

Genel Müdürümüz de geldiğinde bir donanımdan bahsetti. Evet donanıma katılıyorum. Ne açıdan. Eğer biyolojik çeşitlilik istiyorsanız bir öğrencinin donanımlı yetişmesi lazım. Örneğin önceden sadece ağaçlar önemliyken şimdi orada bulunan çalılar, otsu bitkiler de önem kazanıyor. Ne açıdan? Mesela bir yöreye gidiyorsunuz orada doğal bir olaydan dolayı orman kaybolmuş, vasfını yitirmiş ama siz orada hangi türün yetişebileceğini nereden anlayabilirsiniz. Oraya has bazı türler vardır. O türlere bakarak o türün orada yetiştirilebileceğini öğrenebilirsiniz. Örnek olarak bunu da verebiliriz.

Normalde bazı hocalarımız şunu söylemişti. 3 artı 2. Ben de 3 artı 2 den yanayım. 3 yıl uygulamalı olarak 2 yıl direk arazi uygulaması yapılabilir.

ERDOĞAN ATMİŞ: 3 yıl teorik 2 yıl uygulamalı

MEHMET KILIÇ: 3 yıl teorik 2 yıl uygulamalı olarak. Kusura bakmayın. Heyecanlı olduğumuzdan biraz tabi değerli hocalarımızın karşısında insan heyecanlanmadan duramıyor. Burada ormancılığın duayenleri var en azından bunu söyleyebilirim.

Şunu da ilave edeyim. En azından eskiden olduğu gibi bir şef normalde işe başlamadan önce yetkisinin olmadan bir stajyer, bir yıl, bir orman mühendisinin görevini yaparak şefin aynen o yüklerden kurtulabilir. Çünkü biz Isparta'dan şöyle bir örnek verebilirim. Bazı şefler, yeni olan mezun olarak giren bazı şeflerin attıkları bazı imzalardan dolayı bazı mahkemelik durumları olmuş. Bunu da mesleki uygulamalara gelen bazı bölge müdür yardımcılarında dolayı biliyoruz. Diyorlar ki, atıyorum hiçbir zaman mezun olan bir öğrenciye bir katip üyesi, ormancı, şeflik vermeden direk kolluk amiri sıfatıyla başlıyor orman mühendisi. Bir de mevzuatta şöyle bir ilave yapabiliriz. Mevzuatta biraz da idari hukuka yakın olarak, mesela bir kolluk amiri olunması direkmen Cumhuriyet Savcılığına bağlıdır orman mühendisleri. Orada yapacağı en ufak şey. Bunu da nereden biliyoruz. Mesleki uygulamalarda gelen abilerimizden büyüklerimizden öğrendik. Bu konuda mevzuatın sadece ormancılık alanında değil idari hukuk alanında da verilmesi taraftarıyım. Teşekkür ederim.

ERDOĞAN ATMİŞ: Teşekkür ediyoruz. Kendisi bu uygulamalarda hatta diğer stajda ve teknik gezilerde çeşitli kuruluşlar yardımcı olabilsinler diye bahsetti. Ben de şundan bahsedeyim. Geçen yıl Orman Genel Müdürlüğü karlılık açıklaması yaptı. Çok büyük oranda kar ettiğini açıkladı. Aslında belki de bu olanakları sağlamadığı için kar etti. Bunu da belirtmek gerekiyor.

ONURCAN TOSUN: Bartın Orman Fakültesi orman mühendisliği 4. sınıf öğrencisiyim. Şimdi bahsedeceğimiz konulardan biri Düzce Üniversitesinden arkadaşımızın belirttiği hocaların yeni teknolojiye göre derslerin içerik ve uygulamalarının yapılamaması diye düşünüyorum. Bu konuda yapılabilecek değişiklikler var. Mesela dün yapılan seminerlerin birisinde Amerika'daki uygulamalardan bahsedilmişti. Amerika'daki ders içeriklerinden söz edilmişti. Bunlarda ne vardı? Tamamen teknolojik donanımlarla teknoloji kullanılarak uygulamaların yapıldığından söz edildi. Nelerdir? Coğrafi bilgi sistemlerinin öğrencilere öğretilmesinde belli başlı teknolojik programların uygulanması ve öğrencilere aktarılması gibi. Biz de şu an için uygulanan programlarda ise tamamen eski yöntemlere dayanarak, elle yapılan çalışmaların gösterildiği, mezun olduktan sonra ise bunun eğitimini almak için ayrıca kendinizden ödenek çıkararak kurslara katılarak bu eksikliğimizi gidermeye çalışıyoruz. Bu bizim en büyük sorunumuz olarak düşünüyorum.

Bir de şu konu var. Bahsettiğimiz gibi hocalarımız bazı derslerden ayrılmıyor. Benim dersim önemli, benim dersim önemli diyerek teknolojinin gerektirdiği yeni uygulama derslerine katılmıyor veyahut arka plana, seçmeli ders kavramı içerisinde, seçmeli ders anlamına getiriyoruz. Bazı öğrenciler yararlanıyor, bazı öğrenciler yararlanamıyor.

Diğer bir konu İdris hocamızın bir sunumu vardı. O sunumda da Amerika'daki ormancılık dersleriyle alakalıydı. Biyolojik anlamda bizim aldığımız eğitim üst seviyede olmasına rağmen Amerika'da sosyo ekonomik dersleri daha fazla ilerlediğini görüyoruz. Ancak, şöyle bir gerçek var. Biz biyolojiye, ekolojiye önem verdiğimiz halde ormancılıkta hala geri mesafede kalıyoruz. Büyük bir ormancılık alanımızın olmasına rağmen. Amerika'da ise biyolojik anlamda çeşitlilik anlamında bir eğitimin daha az seviyede verilmesine rağmen Amerika şu an için dünya ormancılığında daha önde gelen ülkeler arasında gösteriliyor. Bunun nedeni belirtilen programlarda sosyo ekonomik derslere daha fazla önem verilmesi, daha çok araştırmaya gidilmesinden kaynaklandığını düşünüyorum. Bu sadece benim fikrim.

Uygulama alanları ile ilgili arkadaşım çok güzel bir örnek verdi. Tıpta bir öğrenciye neşter vermeden doktor olmasına izin verilmiyor. Ben aynı doktorluğu, doktorluk mesleğini orman mühendisliği ile bağdaştırıyorum. Neden dersiniz. İnsan sağlığına direkt etki eden, insanların sağlığıyla ilgilenen kuruluşlar, tıp mezunları, tıp uzmanları, bizlerse insan sağlığına belki dolaylı yoldan müdahale etsek de bizler de en az tıp mezunları, doktorlar kadar etkili olduğumuzu düşünüyorum. Bunun için de uygulamanın ne kadar önemli olduğunu görüyoruz. Uygulama olarak ne yapılabilir? Uygulama alanları açılabilir, orman genel müdürümüz geldi, açıkladı ki büyük alanlarda ağaçlandırma yaptık, orman varlığımızın arttığını söylemişti bizlere. O zaman ben de şöyle bir teklif getirmek istiyorum. Bunun duyurulmasını istiyorum. Ormanları, ağaçlandırılan alanlarda oluşan orman varlığımız arttırıldıysa bu alanların orman fakültelerine tahsis edilmesini istiyorum. Bu öneriye katılır, katılmaz, tartışılır bu konuda, bilmiyorum. Açıkçası varlığın arttırıldığı taktirde bu alanlarda bizler uygulama yapabiliriz diye düşünüyorum. Teşekkür ediyorum.

ERDOĞAN ATMIŞ: Bu konu başlığımızın sonuna geliyoruz. Özellikle arkadaşlarımızdan söylenmedik şeyleri söylemesini istiyoruz. Son iki söz vereceğim.

SİNEM AYAZ: Çankırı Orman Fakültesi 4. sınıf öğrencisiyim. İlk olarak ben çoğu arkadaşımızın merak ettiğini düşünüyorum. Galiba SDÜ okuyan arkadaşlarımız belirttiler. Bu mesleki uygulamada kendilerinden alınan para ile ilgili bir sorum olacak. Büyük ihtimal bu parayı yani en azından bir makbuz karşılığı almış olmaları lazım. Ben bunu merak ediyorum. Yoksa direkt şu kadar para vereceksiniz mantığı mı var? Bunu gerçekten merak ettim. Bunun dışında bazı arkadaşlarımızın işte staja gittiğimizde mühendislerin, meslektaşlarımızın yardımcı olmadıklarını ya da işte bu konuda yeterli bilgiye sahip olmadıklarını söylediler. Ben buna katılmıyorum. Aksine yeterli bilgiye sahipler fakat bu galiba biraz işletme müdürlükleriyle alakalı bir şey. Yani genel olarak geldiğinde işletmeye ya da il müdürlüklerine arkadaşlarımızın öğrencilerimizin hani siz belli şeyleri anlatın daha sonra hani zaten yaz mevsimi, çoğu şeyler uygulanmıyor, uygulamadan kalkmış. O yüzden onların daha fazla durmasına gerek yok mantığı var. Bunu düşünüyorum. Yani stajların zamanı ile alakalı olduğunu düşünüyorum ben bu konunun. Yani kesinlikle mühendislerin bilgi yetersizliğine, anlatmak istememelerine dayandırmıyorum bu konuyu. Bunun dışında ben mesleki uygulamaların derslerde katılımın, işletme müdürlerimizin ya da işte mühendislerin derslere katılımında bulunmasını istiyorum. Yani mesleki uygulamaya girerken, işletme müdürümüzün bizim yanımıza gelmesini aynı zamanda tabiki hocalarımız dersle alakalı şeyleri anlatacaklar, işte silvikültürel özelliklerini ya da toprak özelliklerini fakat bunun yanında işletme müdürlerimiz de belli, bunlar neyi sağlarlar, idari yapıyı, işte böyle böyle yürüyor arkadaşlar bu işler, yarın öbür gün mezun olacaksınız fakat kitabi bilginin yanında bunlar da var.

O yüzden gerek işletme müdürlerinin, gerek de mühendislerin de bu konuda duyarlı olmasını istiyorum. Teşekkür ediyorum.

ERDOĞAN ATMIŞ: Soruya Mehmet'ten kısaca yanıt alıyoruz.

MEHMET KILIÇ: Normalde biz uygulamadan bahsetmiştik. Evet. Uygulama gerekli olan bir şey. Bu tamamen bizim yönetimimizin bize göstermiş olduğu bir inisiyatif, zorlama diye bir şey yok. Makbuz konusuna gelince. Evet makbuz veriyorlar. Biz üniversiteden normalde sadece mazotumuzu koyarak ilave ediyoruz. Sunuda da gösterdiğimiz gibi Alanya gibi yerlere gittik. Evet buralara gitmek için. Niye? Akdeniz ülkesindeyiz. Ama şunu da kesin bir şekilde söyleyebilirim. Hiçbir fakülte yangın konusunda Akdeniz Üniversitesinin yakın bir bölümü olarak Isparta'nın SDÜ kadar bir önem gösterdiğini de biz düşünmüyoruz.

RAMAZAN ALTUN: Düzce Üniversitesi 3. sınıf öğrencisiyim. Dersler hakkında birkaç ekte bulunmak istiyorum. Dediğimiz gibi güncelleştirilmesi gerekiyor derslerin. Foto yorumlama ve fotoğrametri derslerinde içerikleri aynı olmasına karşın farklı dersler bunlar. Birleştirilmeli ve güncel bir ders haline getirilmelidir. Bir de transport dersi var ki projeleri elle çiziyoruz. Hiçbir kimse bunları yapmıyor. Artık tarihe gömüldü bu projeleri elle çizme. Bilgisayar destekli programlarla çizmemiz gerekiyor. Ben bunları açıklamak istedim.

Bir de sosyo kültürel olanaklarımıza kimse fazla değinmedi. Bizim kampusumuzda fazla vakit geçirebileceğimiz hiçbir alanımız yok. Bunlarla ilgili iyileştirmeler istiyoruz.

ERDOĞAN ATMIŞ: Şimdi İstanbul'dan bir arkadaşımız söz istemişti.

ALİ KAYA: İ.Ü. yüksek lisans öğrencisiyim. Birincisi, söylemek istediğim şey; fakülteler arası bir iletişimsizliğin olduğudur. Hem öğretim üyeleri düzeyinde hem de öğrenciler düzeyinde. İki gündür yapılan çalışmaların hepsinin ortak bir çalışma olduğunu, normalde bütün hareketlerin hemen hemen aynı yerlere vardığını, ama hiçbirinin sonuçlarının bu fakülteler içerisinde bilinmediğini ve herkesin buraya geldiğinde evet o da aynı sonucu bulmuş, o da aynı sonucu bulmuş, demek ki ortak görüşün olduğu söyleniyor. Bir de fakülteler arası çalışma olmadığını düşünüyorum. Hiçbir arkadaşımı Bartın'dan, Çankırı'dan veya Artvin'den hiçbir arkadaşımı bugüne kadar tanımamışım. Ve bugüne kadar ortak hiçbir çalışma yapmamışız. En azından teknik gezilerde dahil olursa, teknik gezilerin ortak bir yerlere gidilmesini, küçük gruplar halinde paylaşılıp ve her yıl veya 3. ve 4. sınıflarda her dönemde yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Ayrıca seçimli dersler konusunda benim aldığım bütün seçimli derslerde bütün hocaların ortak kanısı şuydu; benim dersim normalde standart ders olmalı, niye seçimlik ders? Birçok okuduğumuz ders, seçimlik dersler bize yönetim tarafından A, B ve C grubu şeklinde seçilerek verildi. A grubunu seçtiyseniz eğer 3. sınıfın 1. döneminde, 4. sınıfta yine o A grubundaki dersleri alabilirsiniz. B grubundan başka bir ders seçemezsiniz İ.Ü.'nde. Ben bunun yanlış olduğunu benim alanım biyoçeşitlilik ise benim alanım kuşlar, böceklerse başka bir şeyse seçebileceğim derslerin bu şekilde yönlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Branşlaşmadan önce en azından bunları yapabilecek kudretimizin olduğunu düşünüyorum. Ve bir de sınav konusunda Sayın orman genel müdürü demişti ki; ben donanımlı, biyoçeşitlilik bilen, hayvanları tanıyan, kuşları tanıyan, otları tanıyan, bir orman mühendisi istiyorum demişti. Yapılan sınav KPSS'yle tek bir sınava giriyoruz. Bunun üzerinden belli bir puana kadar olan öğrenciler kaç tane alınacaksa belli bir puana kadar gelip dayanıyor. Peki sınavın altında, o sınav formunda benim biyoçeşitlilik bildiğimi söyleyecek bir yazı mı düşmem gerekiyor. Benim kuşları tanıdığımı, hayvanları tanıdığımı söyleyeceğim bir yazı mı eklemem gerekiyor. Kesinlikle sınav sisteminin orman mühendislerine,

ekosistemi, Türkiye'yi, dünyayı yönetebilecek olan bir meslek grubunun sınavının daha farklı, daha sistemli bir şekilde işlemesi gerektiğini düşünüyorum.

Yangınlar konusunda sayın arkadaşım Mehmet'ti sanırım. Isparta'dan arkadaşım demişti ki; yangınlar konusunda Akdeniz Üniversitesi Akdeniz bölümündeki o kızılçam yangınlarını diyor herhalde. Yangınlar konusunda SDÜ kadar hiçbir fakültenin önemli olmadığını düşündü. Ama İ.Ü. nden çıkıp da ve uzunca bir yıllar SDÜ nin veya başka bir üniversitenin orman fakültesi yokken gidip orada çalışanlar var. Ben çıktığımda ben sadece İ.Ü. Belgrat ormanları çevresinde orman işletmesinde şef olarak çalışmayacağım. Ben de oraya gideceğim. Benim için de önemli. Ben de Artvin'e de gitmek istiyorum teknik gezilerimde, ben Kırklareli'ne de, Antalya'ya da, Hatay'a da, Trabzon'a da gitmek istiyorum. Ve bunların yıl içerisinde dağılıp, her öğrencinin ayrı ekolojik -bizim botanikte ve ekolojide gördüğümüz farklı sistemlerin, ekolojik sistemlerin bir parçalarını görmemiz gerektiğini düşünüyorum.

Orman fakültesi arkadaşlarıma bana söz verilince görüşünüz var mı, en azından sizin görüşlerinizi de iletirim diye sorduğumda; stajların fakülte tarafından denetlenmesini istiyorlar. Fakülte tarafından denetlenmiyor.

ERDOĞAN ATMİŞ: Aslında bir denetim var ama o denetimin etkin olmasından bahsediyorsun herhalde.

ALİ KAYA: Yani denetimden kastımız, nasıl bir denetim var? Öğrenci gidiyor staj yerini kendi seçiyor veya fakülte tarafından belirlenen yerlere gidiyor. Ve orada staj defterini doldurduktan sonra ya işte işletme şefleri tarafından ya da kapalı zarfla bizim getirdiğimiz staj defterlerimiz gözden geçiriliyor bir kurul tarafından. Bu kadar. Denetimden kastınız herhalde bu.

ERDOĞAN ATMİŞ: Tamam, denetimin daha etkin hale getirilmesi,

ALİ KAYA: Denetimin daha etkin hale getirilmesini istiyoruz. Arkadaşlarım yine teknik gezilerin daha çok yayılmasını, daha çok olması gerektiğini düşünüyorlar.

ERDOĞAN ATMİŞ: Evet, Ali'ye de teşekkür ediyoruz. KTÜ'den arkadaşlarım söz istemişti. Onlara veriyoruz.

TOLGA MURAT ERTE: KTÜ 4. sınıf öğrencisiyim. Ben arkadaşlarımızın da değindiği gibi yabancı dil konusunda biraz konuşmak istiyorum. Sayın dekanımızın da bahsettiği gibi günümüzde Türkiye'de zorunlu hazırlık eğitimi alan tek fakülte KTÜ'nde bulunmaktadır. Biz bunun ardı sıra gelen senelerde dört sene boyunca mesleki İngilizce adı altındaki derslerimizi görmekteyiz. Ancak, öğrenci arkadaşlarımızın yetersizliği nedeniyle akademik kadromuzun yeterli olmasına karşın yeterli düzeyde mesleki İngilizce alamamaktayız. Bunun suçu da bence hocalarımızda değildir. Fakültelerimizde de değildir. Biraz İngilizce konusu özveri olması lazım, istek olması lazım. Günümüzde Türkiye şartlarında bütün orman fakültelerinin sanırım öğrencilerini yurt dışına gönderme gibi imkanları da var. Ben şahsen 2006-2007 yılında fakülteme güvenip, kimse güvenmiyor çünkü fakültesine, buna da değinmekte fayda var. Herkeste bir ürkeklik, korkaklık var. Ben yurt dışına çıktığımda ne yaparım, acaba arkamda fakültem destek olur mu, ne yapacağım döndüğümde, bir yıl okulumu uzatır mıyım, gibisinden sorular var. Bunlar gerek dönem arkadaşlarım, gerekse ben üniversitemize giren arkadaşlarımızdan dinlediğim bilgilerdir. Bunları göze alıp ben bir yıl gittiğimde yeterli düzeyde sıkıntı da çektim. Ancak, geldiğimde İngilizce olarak her düzeyde konuşma olsun, gramer olsun hepsini karşılıyor şu an. Ancak, şimdi arkadaşlarımız diyor ki; İngilizce yetersiz. İngilizce için bugüne kadar ne yapıldı. Bir tek çözüm üniversitelerde değil, fakültelerde değil. Ben buna değinmek istedim.

Bir de değinmek istediğim bir konu; staj konusuydu. Avrupa’da bir mesleğe başlanıldığı zaman ilk yıl 4 gün staj yapılıyor. 1 gün genelde Cuma günleri okula gidiliyor. Ve bu öğrenci de mesleği hakkında genellikli bilgi ediniyor. Ben burada yapabilir miyim, edebilir miyim diye. Son senelerde de fakülteden mezun olduğunda gerekli donanıma sahip olarak mezun oluyor. Neden Türkiye şartlarında bunu yapamıyoruz.

ERDOĞAN ATMIŞ: Evet, Tolga’ya teşekkür ediyoruz.

KUDBETTİN YAVUZ: Artvin Çoruh Üniversitesi. İlk önce şunu söylemek istiyorum. Buraya gelmeden önce Artvin hakkında çok karamsar düşünüyorduk. Ama arkadaşları, şikayetlerini duyduktan sonra bu şikayetlerin hiçbirisi uygulamalar olsun, alınan paralar olsun bizde yok. Biz de öyle ücret alma yok. Uygulamada şu sıkıntı yaşanıyor. 4. sınıfta yığılmış genelde, diğer yıllara yayılsa çok daha güzel olacak. En çok gurur duyduğum bir şey daha oldu. Sayın Fahrettin Tilki’nin burada en yüksek puan aldığını duydum sempozyumda, kongrede. Bir de KPSS’nin, arkadaşlar da dile getirdi ama tıpta yapıldığı gibi, eğitim bilimlerinde yapıldığı gibi bunun da meslek içi yapılsaydı çok çok daha iyi olurdu. Staj döneminin de yıllara yayılması, yıl içine yayılması çok büyük avantajlar getireceğine inanıyorum.

ERDOĞAN ATMIŞ: Çok teşekkür ediyoruz arkadaşımıza. Son sözü de Maraş’tan arkadaşlarımıza veriyorum.

ALİ GÖÇMEN: KSIÜ Orman mühendisliği 3. sınıf öğrencisiyim. Öncelikle arkadaşlar Avrupa’daki başarılarından falan bahsettiler. Ama oradaki eğitim sisteminden hiçbir kimse bahsetmedi. Orada bizdekinin tam tersi bir eğitim sistemi olduğunu düşünüyoruz. Orada öğretilen değil ama düşündürülen bir eğitim sistemi var. Bizde bunun tam tersi olduğunu düşünüyorum. Bir de KPSS konularında arkadaşların söylediği gibi merkezi olmak şartıyla kendi alanımızdan sınav yapılırsa bu takdirde öğrencilerimizin bilgileri sınava girdikten sonra unutmayıp, tekrarlayıp, bu konularda daha çok kendilerini geliştireceklerini düşünüyoruz.

Bir de şu konu var; Biz fakültelerin eğitimini tartıştık. Ama fakültelerin mezun olan işletmede çalışırken elimizin altında çalışan orman mühendisleri veya orman işçileri var. Bunların eğitimlerini hiç kimse tartışmadı. Örneğin orman muhafaza memurları hiçbir ağaç nedir, orman nedir, bunları hiç bilmeyen bir insanın gelip sizin elinizin altında size bilgi veren bir insan olması, ormanlar hakkında eğitimsiz bir şekilde buna karşıyız aslında. Bu kadar, teşekkür ediyorum.

ERDOĞAN ATMIŞ: Arkadaşın kısa bir açıklaması olacakmış. Onu alalım, ikinci bölüme geçelim.

İBRAHİM BAŞBOĞA: SDÜ Orman endüstri mühendisliği 2. sınıf öğrencisiyim. Burada iki gündür, hatta bugün de dahil 3 gündür sürekli ormancılık eğitiminden, ormancılıktan bahsediyoruz. Fakat bildiğim kadarıyla burada olan öğrenci arkadaşlarımdan tek orman endüstri mühendisliği olarak ben varım. Yani sayımızın çok daha az olduğunu ve ormancılığın orman mühendislerinden ibaret değil de peyzaj mimarları ve orman endüstri mühendislerinin de oluştuğunu söylemek istedim. Diğer arkadaşım söyledi; biz de bu ücret yok diye bahsetti. Ben sadece çok ufak bazı şeyleri söylemek istiyorum. Bizde bu zorunluluk değil. Sırf 2 gündür 3 gündür bahsediyoruz, uygulama yapalım, uygulama yapalım diye sürekli bahsediyoruz. Bu bizde hocalarımızın da dediği gibi sadece sırf bizim iyiliğimiz için uygulamalara o kadar çok gidiyoruz ki bir orman endüstri mühendisi olarak bile biz o kadar çok uygulamaya gidiyoruz ki bu sırf bizim yararımıza olduğu için. Uygulamanın bu kadar önemli olduğunu burada söylüyoruz ki, sırf bizim

için olduğundan dolayı ve öğrencilere de biraz daha yük bindiğinden dolayı, yoksa yakındığımız bir şey yok ama çok az da yük bindiğinden dolayı. Teşekkür ediyorum.

ERDOĞAN ATMIŞ: Teşekkür ederiz İbrahim'e kısa açıklaması için. Şimdi kongre yürütmesinde olduğum için İbrahim'in dediğine benim bir açıklama yapmam gerekiyor. Niye peyzaj mimarları arkadaşımız yok, niye orman endüstri mühendisi yok, var peyzaj mimarı, orman endüstri mühendisi de var fakat daha azlar. Bu kongre bir yıl önce ilan edildi. İlan edilen ilk duyurudaki kapsamda orman mühendisliği, orman endüstri mühendisliği, peyzaj mimarlığı, meslek yüksek okulu hepsi sayıldı. Sonra konu başlıklarında da hiçbirinde orman mühendisliği denmedi. Ormancılık eğitimi dendi ama kongremize gelen bildirimler sadece, çoğunlukla orman mühendisliği alanında geldiği için tabii ağırlık orman mühendisliği alanında oldu. Bunu da açıklamak isterim.

Tartışmamızın ilk kısmında şu öne çıkıyor. Derslerdeki dengesizlik, alanlar arası dengesizlik ve bazı eski bilgilerin hala öğretiliyor olmasından şikayetler var. Uygulamalardaki eksiklikler öne çıkıyor ve daha çok uygulamalarda, bazı fakültelerde öğrenciden alınan ücretin biraz altı çizildi. Sonra staj çok yoğun anlamda öne çıkıyor. Dün bizim bildirimizde çok ilgiliydi insanlar, çok soru sordular zaten. Staj bire bir sizin içinde olduğunuz staj konusundaki eksiklikler, sorunlar öne çıkıyor. İlk kısımda bunlar çıkmıştı. Şimdi ikinci kısma geçiyoruz. Burada daha çok soru sorulacak, anlatılacak şeyler var ama şöyle bir yöntem izleyeceğiz. Sezgin Beyin uyarısı üzerine. İkinci kısmı şöyle yapacağız arkadaşlar dengeyi sağlayabilmek için. Sırasıyla her fakülteden bir kişiye söz vereceğim. Harf sırasını buraya yazdım. Artvin'le başlayacağız. Artvin'e söz vereceğim. Ondan sonra o fakülteden bir arkadaşımız konuşacak. Diğerleri de sırasıyla birer kişi. Ama şöyle dengeleyebiliriz. Bu konu başlıklarında konuşan arkadaşlarımız, ikinci konu başlıklarında söz almasın, diğerleri konuşsun lütfen. Söz istesinler daha doğrusu. Bu şekilde devam edeceğiz. İkinci konu başlığımız "Fakültenin fiziksel imkanları, sınıf, anfi, kampus, laboratuvar, bilgisayar sınıfları" konusuydu. Şimdi ilk sözü Artvin'den arkadaşlarımıza veriyorum. Kim konuşacak?

MUSTAFA KIRIŞ: Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Mühendisliği bölümü 4. sınıf öğrencisiyim. Tabii Artvin Çoruh Üniversitesi fiziki olanaklar ve laboratuvarlar bakımından ciddi eksikliklere sahip. Yeni yapılacak fakülte binası, daha önceki yıllarda 5-6 yıl önce bitmesi gerekiyordu. Hala bitmedi. Ama dekanlığımız burada büyük bir özveri gösteriyor, fakültemizin bitmesi için, elinden gelen çabayı gösteriyor. Ama fakültemiz hala bitmemiş, fiziki imkanlarımız, kampusumuz yok. Sınıflarımız da gerekli düzene sahip değil. Tabii bunun yanında öğrencilerimizde psikolojik olarak, fakültenin eksikliklerinden dolayı psikolojik olarak rahat değiller. Ama şöyle bir artışı oluyor. Artvin küçük bir yer olduğundan dolayı, İstanbul ve KTÜ'ye göre öğrencilerimizin fazla gidecek bir yeri yok. Bundan dolayı ders çalışmaya, derse veriyorlar kendilerini. KPSS'de Artvin Çoruh Üniversitesi'nden bayağı devlete yerleşmeler görülüyor, bu bir artışı. Bu, Artvin'in küçük olmasından kaynaklanıyor. Benim sözlerim bu kadar. Teşekkür ediyorum.

ERDOĞAN ATMIŞ: Teşekkür ediyoruz, Bartın'dan bir arkadaşımıza söz vereceğiz.

TUĞBA KARAKUŞ: Bartın Orman Fakültesi. İlk öncelikle bizim fakültemiz 3 yıllık. Çok yeni, çok güzel, çok mükemmel...

ERDOĞAN ATMIŞ: Tabii burada fakültemiz değil de fakülte binası olarak söylüyor.

TUĞBA KARAKUŞ: Evet binamız çok güzel, bizim laboratuvarlarımız da çok güzel ama bizdeki eksiklik laboratuvarlarımızda. Biz şimdiye kadar 3 derste laboratuvara gittik. Sürekli olarak araştırma

görevlisi olsun, tez öğrencileri olsun, genelde onlar kullandılar. İkinci olarak da bizim ısınma problemimiz var. Yaz olduğu zamanlarda bile montlarla giriyoruz okula arkadaşlar.

Bir de ben konumuzun dışında ama stajlarla ilgili konuşmak istiyorum. Bizim stajlarımız sizden çok farklı oluyor. Biz ilk stajı bir bölgede yapıyorsak, ikinci stajı başka bir bölgede yapmak zorunda kalıyoruz. Aynı bölgede staj yapmak yasak bizde. Bu durum çoğu arkadaşımıza gerek maddi olsun gerek kalacak yer olsun çok büyük problemler yaşıyor.

ERDOĞAN ATMİŞ: Önceki bölümde staja değinememişti Tuğba, burada değindi. Sıra Çankırı'da.

BURCU DAYANIKLI: Çankırı Orman Fakültesi. Bu konuda söyleyeceğim şeyler genel. Genelde orman fakülteleri merkezden yani üniversite merkezlerinden uzak alanlarda açılmış. Köklü üniversitelerden bahsetmiyorum. Sonradan açılanlar için söylüyorum.

İLÇİN ASLANBOĞA: Kentten uzak alanlara yapılmış negatif, ormana yakın alanlara kurulmuş pozitif değerlendirmeniz lazım.

ERDOĞAN ATMİŞ: Hocam ilk kısımda uygulamaya yakın dedik ama ikinci kısımda şehirle ilişkiler yapıyoruz. Yalnız bir uyarı yapmak gerekiyor arkadaşlar. Lütfen foruma odaklanalım, aramızda konuşmayalım. Görüşleriniz aranızda kalsın, birlikte paylaşalım.

BURCU DAYANIKLI: Ben kampusla alakalı olarak bu konuya değinmek istedim. Çünkü üniversite merkezlerine uzak oldukları için kampus sorunu yaşıyoruz açıkçası. Genel 9 orman fakültesine bakıldığı zaman. O açıdan söyledim. Bizim fakültemizde sınıf, anfi konusunda her yıl 30 öğrenci alınmasından ötürü biz sorun yaşamıyoruz. Çünkü ne kadar az öğrenci alınırsa imkanların daha büyük olacağını düşünüyorum. Bir de laboratuvar imkanlarında avantaj olarak gördüğüm bir şey var. Bizim fakültemizde biyoteknoloji laboratuvarı mevcut. Şu an ormancılıkta genellikle ön yargıyla bakılan özellikle gerçekten önemli olduğunu düşündüğüm bir konu bu. Biyoteknolojinin önemi yakında anlaşılacak ve fakültemizde bu konu ile ilgili öğrencilere ders veriliyor. Ve imkanlarımız yeterince var. Bunu söylemek istedim. Teşekkür ederim.

ERDOĞAN ATMİŞ: Burcuya teşekkür ediyoruz. Düzce'den hangi arkadaşımız söz almak istiyor.

MUHAMMED BÜLBÜL: Efendim Düzce Üniversitesi'nde konu başlıklarını tek tek ele alırsak eğer; Sınıflar şu an için yeterli ama her geçen gün büyüyor ve yetersiz geldi denilebilir. Anfimiz hiç yoktu. Yeni yeni bazı sınıflarımız anfiye çevrilmeye başlandı ve yeni anfi yapılmak üzere. Kampus biliyorsunuz Düzce Üniversitesi yeni kurulan bir üniversite. Ve aynı zamanda fakültemiz üniversite oldu. Yani tam bir kampus havası var mı diye soracak olursanız eğer ki ben yok diyebilirim buna. Laboratuara geldiğimizde hocalarımızın katkılarıyla, çabalarıyla bir şeyler yapılmaya çalışılıyor. Ama bu yeterli mi diye soracak olursanız ki bence yetersiz. Ama çok uğraşıyorlar, bir şekilde daha farklı kaynakların üniversitemize aktarılması gerekiyor. Belki bu nasıl aktarabiliriz diye de düşünebiliriz şu an ama vaktimiz kısıtlı. Bilgisayar sınıflarına geldiğimizde ki yeni üniversiteyiz yok demek istemiyorum. Yeni oluşuyor. Şunu da vurgulamak istiyorum. Bence orman fakültesinde orman mühendisliği bölümünde laboratuvar kesinlikle olmak zorunda. Ben bunun üzerine bir tez yapıyorum şu an. Emin olun bitki teşhisi yaparken mikroskop bulmakta sıkıntı çekiyorum. Benden nasıl bir üretim bekleyebilirsiniz. Ben ne öğretebilirim, diye kendime soruyorum. Bilmiyorum bunu siz de soruyorsunuzdur herhalde. Büyük bir sıkıntı bence. Teşekkür ediyorum.

ERDOĞAN ATMIŞ: Biz de Muhammed'e teşekkür ediyoruz. Sırada Düzce'den sonra Isparta var.

AHMET ÇIBİK: SDÜ 3. sınıf öğrencisiyim. Bizim tek sıkıntımız sınıf. Biz şu anda başka bir fakülte içerisinde, affedersiniz ama üvey evlat gibi oradayız. Yerleşmişiz artık bizi çıkaramıyorlar da. Biz çıksak gidecek yerimiz yok. Ama üniversite yerini ayırmış. İşte burası demiş orman fakültesi, tabelası bile var bunun hatta. Ama şöyle gittiğimiz zaman, uygulama için bile gidemiyoruz. Böyle bir sınıf sıkıntımız var. Ama diğer şekilde yani İBF'de, İBF dediğim İktisadi Bilimsel Fakültesinin içerisindeyiz. Orada mesela bizim amfimiz yok. Laboratuvar olanaklarından bahsetmek istiyorum. Laboratuvar mesela entomoloji, botanik laboratuvarlarında imkanlarımız son derece sınırsız. Her şekilde yararlanabiliyoruz bu laboratuvarlardan. Mesela ben kendim için konuşayım. Benim tezimde Afyon'un Söke ilçesinden bir alan çalışması aldım. Tezim konusunda mikroskopla çok rahat çalışabiliyorum. Arkadaşım tez konusuna değindi mesela. Dedi ki kopyala yapıştır. Bizim orman fakültelerinde orman mühendisi olarak kopyala yapıştır diye bir olay yok zaten. Çünkü biz rahatlıkla böyle araştırmaya yönelik olarak bulunmamışların bir kısmını bulmak için çalışıyoruz. Mesela tez konusuna girmişken bizim fakültemizde geçen yıldan 9 kişi TUBİTAK'dan burs almış. Bu sene sırf arkadaşımızın bölümünden 6 kişi, orman endüstrisi bölümünden 9 kişi, orman mühendisliğinden 6 kişi başvuruda bulunmuş. Buna değinmek istiyorum.

Bilgisayar sınıflarımız çok güzel. Herkese bir bilgisayar düşebiliyor. Ders olduğu zamanlar hariç herkes çok rahatlıkla kullanıyor. Bilgisayar odalarına da çok rahatlıkla girip çıkabiliyoruz, orada hiçbir sıkıntı yok. Fakat mesela transport bu GPS coğrafi bilgi sistemleri, mesela NETCAP gibi programlar. Bu programları dışarıdan temin etmek zorunda kalıyoruz mesela. Bunlar çok para olduğundan fakülte kendi döner sermayesi içinden mi yoksa, üniversite rektörlerinden mi bir şekilde bunlar temin edilip öğrencilere gelişen teknolojiye ayak uydurması için buna yönelik örnekler gösterilmesi lazım. Yani eskisi gibi, günlerce bahsedilmişti bu konular. Şey denilmişti, işte ormana yönelik ormancılık. Hani arkadaşımızda bahsetmişti zaten. Bitki türleri. Bu programların öğrencilere ayrıntılı bir şekilde öğretilmesi lazım. Mesela 5531 sayılı orman kanunları. Ben bu konuya ...

ERDOĞAN ATMIŞ: İstersen kanunlara girmeyelim. Onu daha sonra aktaralım.

AHMET ÇIBİK: Peki. O zaman şöyle anlatmak istiyorum. Sınıf konusunda kesinlikle çok büyük problemlerimiz var. Teşekkür ederim.

ERDOĞAN ATMIŞ: Biz de teşekkür ediyoruz. Şimdi İstanbul var sırada.

BEYZA ÇERMİKLİ: İ.Ü. Peyzaj Mimarlığı bölümünde yüksek lisans yapıyorum. Öncelikle şunu söylemek istiyorum. Dün bir hocamızın bildirisinde eğer orman fakültesi içerisinde 6 tane fakültede peyzaj mimarlığı bölümü varsa bence de sempozyumda yani kongrede daha çok buna değinilmeliydi. Ormancılıkla olan ilgisi, bence daha çok değinilmeliydi diye düşünüyorum.

ERDOĞAN ATMIŞ: Fakat bu peyzaj mimarlığı bölümündeki hocalarımızla ilgili bir sorun biliyorsunuz.

BEYZA ÇERMİKLİ: Ben sadece değinmek istedim demin de söz açılmışken. Önce ders, sınıf, amfi konusuna değineceğim. Bir kere biz İ.Ü. olarak bizim de dersliklerimizin sayısı az. Çünkü kontenjan olarak çok fazla öğrenci geliyor her yıl ve derslikler yetmiyor. Ben bir üniversite öğrencisinin amfilerde ders görmesi gerektiğini düşünüyorum ki ne yazık ki hala sınıf sistemi var. Çok az sayıda amfimiz var. Amfi belki öğrenciler için yeterli düzeyde büyüklükte olabilir ama ne

yazık ki sadece 3. sınıf öğrencileri amfilerde okuyabiliyor. 1. ve 2. sınıflarda böyle bir sorunumuz var. Sonra dersliklerin teknolojik olarak da yetersiz olduğunu düşünüyorum. Özellikle mikroskobik çalışmalar için özellikle botanikte bitkiler ile ilgili çalışmalarda daha çok olanak sunulması gerektiğini düşünüyorum. Bilgisayar açısından ve laboratuvar açısından da bir sürü eksik var. Günümüz koşulları göz önünde bulundurulursa teknolojik anlamda bence orman mühendislerinin, peyzaj mimarlarının, orman endüstri mühendislerinin daha çok bilgisayarla iç içe olması gerektiğini düşünüyorum. Bunun dışında da ben İ.Ü. için özellikle konuşacağım. Çok köklü bir üniversite. Evet. Fakat sadece orman fakülteleri olarak değil de biraz da kendimizi bence diğer fakültelerle de kıyaslamamız gerekir. Ben orman fakültesi öğrencisi olarak diğer İ.Ü. nin diğer fakültelerindeki öğrencilerle ne yazık ki aynı şartlara sahip değilim. Fakülte olanakları açısından. Fiziksel anlamda da sosyo kültürel anlamda da. Daha çok öğrenci kulüpleri olmalı, kampusta daha çok olanaklar olmalı. Ben de öğrenci olarak bir puan alarak buraya girdiysem işte mimarlık ya da mühendislik ya da başka bir bölümde okuyorsam ben de daha çok şansa sahip olmalıyım. Teşekkür ederim.

ERDOĞAN ATMIŞ: Biz de Beyza'ya teşekkür ediyoruz. Sırada Kastamonu var.

SEVGİ ACAR: Kastamonu Üniversitesi 4. sınıf öğrencisiyim. Bizim kampus, amfi veya yeterli laboratuvar imkanımız hiçbir zaman olmadı. Daha önceleri Gazi Üniversitesiydik. Ve 5 sınıflık bir ilkokul binasında ders gördük 3 sene boyunca. Hiçbir imkanımız olmadı. Gerçekten 2 tane laboratuvarımız vardı. Bir tanesini 1. sınıfta botanik derslerinde kullandık. Diğerini bilgisayar derslerinde kullandık. 2., 3. ve 4. sınıflarda laboratuvar gibi bir uygulamamız olmadı. Şimdi yeni taşındığımız bina da bir meslek yüksek okulunun binası. O binaya ısınmamız, oradaki arkadaşlarla iletişimimiz de çok zor oldu. Çünkü meslek yüksek okulundaki öğrenciler, liseden direkt geçmişlerdi. Sonuçta biz orada 4 yıllık bir fakülteyiz, yani iletişimlerimiz zor oldu, ısınmamız zor oldu. Bir afallama dönemi yaşadık. Yani her şeyimiz kısıtlıydı. Gerek uygulama olsun, gerek arazi uygulamaları olsun, laboratuvar uygulamaları olsun çok da yeterli değildi.

Ayrıca yeni fakültemizin binasının yapımı var. Ancak hala temeli atılmadı. Biz buradan fakültenin binasının bir an önce hızlı bir şekilde bitirilmesini istiyoruz. En azından diğer fakültelerdeki uygulamaların olsun, laboratuvarların olsun bizim fakültemizde de yapılmasını istiyoruz. Teşekkür ederim.

ERDOĞAN ATMIŞ: Biz teşekkür ediyoruz. Şimdi sırada Maraş var.

EROL SÖNMEZ: KSIÜ Orman mühendisliği 3. sınıf öğrencisiyim. Ben özellikle bu arkadaşlarımla ortak görüşü sayesinde şu sonuçlara vardık sınıf konusunda. Biz üniversite olarak amfi sistemine karşıyız. Çünkü amfi sisteminde yani bir düşünürseniz 65-70 kişilik bir sınıfta biz diğer üniversitelerden de paylaştığımız görüşlere göre derslerin pek olumlu geçmediği görüşüne vardık. Biz şu anda normalde Kahramanmaraş'ta kampus içerisinde değiliz. K.Maraş merkezde eğitim görüyoruz. Fakültemiz orada. Biz normal sınıf olarak bildiğimiz dersliklerde eğitim görüyoruz. Ve son derece de memnunuz. Çünkü sınıflarda biz 60 kişiyiz. Sınıflar 30, 30 iki gruba ayrıldı. Gerçekten de hem öğretim elemanı ile hem de arkadaşlarımızla çok daha iyi ilişkiler içerisindeyiz. Yani çok daha iyi bir şekilde hocalarımızı dinleyebiliyoruz. Çok iyi bir şekilde not alabiliyoruz. Ama amfi sistemine geçtiğimizde yani daha doğrusu biz geçmek istemiyoruz. Bunu buradan dekanımıza söylemek istiyorum. Ayrıca fakültelerimizin kampus içerisinde değil de uygulama yapacağımız alanlara daha yakın bir yerlere kurulmasını istiyoruz. Çünkü hem öğrenci için hem de öğretim elemanlarının ders anlatması için çok daha iyi bir ortam olacağına inanıyorum.

ERDOĞAN ATMİŞ: Teşekkür ediyoruz. 8 fakültemizin görüşlerini aldık. Sıra Trabzon'da. Trabzon KTÜ'den arkadaşlarımız

FARUK YAZICI: KTÜ 4. sınıf öğrencisi. Biz KTÜ Orman Fakültesi olarak 2006'ya kadar tabiri caiz ise ilköğretim sıralarında öğrenim görmekteydik ama dekanımız Sayın Z. Cemal ÖZKAN göreve geldikten sonra bize teknolojik birçok yenilik oluşturdu. Öncelikle huzurunuzda teşekkürlerimizi sunuyoruz. Fakat fakültemiz bünyesinde coğrafi bilgiler sisteminde laboratuvar olmasına rağmen ve teknik kadromuz da yeterli olmasına rağmen günümüzde teknolojik açıdan çok büyük bir ihtiyaç duyduğumuz coğrafik bilgiler sistemi dersinin olmamasının nedenini sadece merak ediyorum. Teşekkür ederim.

ERDOĞAN ATMİŞ: Biz teşekkür ediyoruz. Evet 2. turu da tamamladık. Söz olmayan fakülte yok herhalde.

ALİ KAYA: Bir uyarı yapabilir miyiz acaba?

ERDOĞAN ATMİŞ: Ne tür bir uyarı?

ALİ KAYA: Biz buraya fakültelerimizin sorunlarını tartışmaya geldiğimize inanıyorum. Boyutun bizim fakültemizde olanakların şöyle iyi olduğu, bizim fakültemizdeki olanakların böyle olduğu durumuna getirilmemesini rica ediyoruz.

ERDOĞAN ATMİŞ: Biz, bakın arkadaşlar fakülteleri sorduk. Şu anda fiziksel imkanlarını sorduk. Bunlar içinde sınıf, amfi, kampus, laboratuvar, bilgisayar sınıfları vardı. Bazılarında çok büyük sorunlar olabilir. Bazıları da iyi olabilir. Şimdi biz her şey kötü demek durumunda değiliz. İyi olanlar da burada kaydediliyor. Biz arkadaşlarımızın beyanını dikkate alıyoruz. Biz onları hayır sen niye iyisin kötü olmalısın demek durumunda da değiliz.

İkinci turu da geçmiş oluyoruz. Şimdi yeni sistemimize göre 5-6 başlığı ayrı ayrı turlarda yapmayacağız. 2 başlığı birleştiriyoruz 3. turda. Onlar neler; öğrenci-öğretim elemanı ilişkileriyle yerleşim ve ulaşım ile ilgili sorunlar yani yaşanan kentle ilgili sorunları 3. turda birlikte inceleyeceğiz. Çünkü her fakülteye tek tek söz veriyoruz. Süreye uyabilmemiz için forumu 4 tura indirgedik.

Şimdi 3. tura başlıyoruz. Öğretim elemanları ile ilişkiler, yerleşim ve ulaşım ile ilgili sorunlar, yaşanan kent ile ilgili sorunlar. Tekrar Artvin ile 3. tura başlıyoruz. Ya da sondan başlayalım. Trabzon ile başlayalım. Böylece itiraz gelmesin bir taraftan. Trabzon'dan gelen arkadaşlarımız bu konuya başlayabilirler. Evet buyurun.

OĞUZHAN MEMİŞ: KTÜ Orman fakültesi 4. sınıf öğrencisi. Burada öğretim elemanları ile ilgili bir soru soracağım. Genelde öğretim elemanları ormancılıkta günümüzde gelişen teknolojiyle ortaya çıkan farklı bitki türleri olsun, farklı kelimeler olsun, fauna, flora, ekosistem olsun bunları biz sınavlarda kullandığımız zaman bu kelimeleri istemiyorlar. Kendileri kalıplaşmış, eski kelimeleri kullanmamızı istiyorlar. Burada biz çok sıkıntı yaşıyoruz.

- Örnek olarak,
- Yani, genelde eski kalıplaşmış mesela dünya yerine acun denmesi gibi kelimeler kullanılması.

ERDOĞAN ATMİŞ: Pardon dünya yerine ne dediniz?

- Acun

ERDOĞAN ATMİŞ: Ben böyle bir kelimeyi bilmiyorum mesela

OĞUZHAN MEMİŞ: Mesela reaksiyon. Reaksiyon kelimesi kullanılamıyor. Bunun yerine tepkime dememizi istiyorlar. Bir de öğretim elemanları mesela daha iyi öğrenmek için çalışıyorlar. Bazı öğretim elemanları önceden hazırlamış olduğu, kendilerine has yapmış oldukları kitap veya slaytlarla, buna bağlı olarak, bunları da geliştirilmeden, aynı şeyleri bütün seneler bize sunuyorlar. Kendilerini bu konuda geliştirmiyorlar. Biz de yeni şeyler öğrenmek istiyoruz. Teşekkür ediyorum.

FARUK YAZICI: KTÜ Orman Fakültesi. Ben İstanbul'da oturduğum için yani Trabzonlu değilim. O yüzden evde kalmaktayım. Ancak şu an tek şikayetçi olduğumuz nokta günümüzde sıcaklığına hatta imza toplamaktayız. Ulaşım konusunda dolmuş fiyatlarında %25 zamlanmasıydı. Buraya gelmeden önce de bir sürü imza falan topladık. Şu anda sadece sorunumuz bu.

ERDOĞAN ATMİŞ: Özellikle ulaşım ile ilgili sorunlardan bahsettiniz. Evet. Sırada Maraş'tan arkadaşlarımız var. Onlar da bu iki başlığı bu turda değerlendirecekler.

SERKAN ESKİKAYA: KSİÜ Orman Endüstri Mühendisliği bölümü öğrencisiyim. Öncelikle ben kendi adıma ve sonra diğer arkadaşlarım adına çok şanslı olduğumuzu düşünüyorum. Neden? Çünkü ben onlarla her türlü sorunumu paylaşabiliyorum. Aklınıza gelebilecek her türlü konu. Gidip bir öğretim elemanına ya benim şöyle bir sorunum var diyebiliyorum yani. Mesela öğretim elemanlarıyla ben halı saha maçı yapıyorum her hafta. O yüzden kendimi çok şanslı hissediyorum.

ERDOĞAN ATMİŞ: Şimdi bir de örnekleri verirken hatırlatayım, arkadaşımız da Trabzonlu olduğunu söyledi sorun yaşamıyor olabilir ama sadece kendinizden değil yani gözlemlerinizden de bize aktarırsanız çok teşekkürler. Sen mutlu olabilirsin olamayan bir arkadaşın acaba aynı ilişkiyi kurabiliyor mu, bu şekilde genelleştirerek konuşursak çok daha mutlu oluruz.

SERKAN ESKİKAYA: Şimdi dediğim gibi, tüm arkadaşlarla gidip her türlü sorunumuzu gidip konuşabiliyoruz. Aslınıza gelebilecek herhangi bir sorun, fark etmez yani, yani hocam benim şöyle bir sorunum var diyebiliyorum.

Yabancı kelimelerden biz ders anlamıyoruz. Orada bir tezatlık var. Ulaşım konusunda bir sorunumuz yok. Sonuçta küçük bir yer en uzak yere 1 dolmuşla 15 dakika varabiliyoruz yani. Diyeceklerim bu kadar benim. Teşekkür ediyorum.

ERDOĞAN ATMİŞ: Kastamonudan arkadaşımıza teşekkür ediyoruz. Şimdi İstanbul'da sıra.

LEVENT ÇORAPÇI: İyi günler arkadaşlar. Ben İstanbul Üniversitesi orman fakültesindenim. İstanbul üniversitesi öğrencileri olarak ortak bir kararla söyleyeceklerimi duyurmak istiyorum. Hepimizin bildiği gibi üniversitelerde danışman hoca sistemi var. Bu danışman hocanın ben veya danışman hoca sisteminin doğru işlediğini sanmıyorum. Bizim için bu çok büyük bir eksiklik. Özellikle birçok arkadaşımızın gelecekteki meslekle ilgili birçok gelecek kaygısı varken bunları kendi başına çözmesi bence çok zor. Danışman hocalarımızın veya hocalarımızın bize yardım etmesi gerekir diye düşünüyorum bu konuda. Altan gelen kadro ile yeni gelen hocalarımızdan bahsetmek istiyorum. Yani yeni gelen hocalarımız veya yeni araştırma görevlisi olmuş hocalarımızla ilişkilerimiz gerçekten iyi, biraz sıcakkanlılar ama uzun zamandır fakültemizde veya fakültelerde hocalık yapan eski hocalarımızla aramızda bir mesafe var. Hepimiz hocalarımıza saygılı olmak zorundayız ama bu saygı bazen çekingenliği getiriyor. Aklımızdaki soru işaretlerini az önce de dediğim gibi eğer kendi başımıza çözmeye çalışırsak bu bizi daha çok kaosa götürüyor. Birçok arkadaşımızın aklında bu soru var. Bu danışman hoca sistemi veya hocalarımız arasındaki

bu seviye biraz daha sıcakkanlığa dönüşürse bence buradaki soruların birçoğu aklımızda olmayacaktır. Bunu ben söylemek istiyorum. Ama şöyle de bir gerçek yok. Mesela peyzaj mimarlığında öğrenciler hocalarıyla proje çalışmalarında bire bir çalışıyorlar. Onlar hocalarıyla bire bir çalıştıkları için biraz daha birbirlerine yakınlar. Orman mühendisliği veya orman endüstri mühendisliğindeki arkadaşlarımızın hocalarıyla ilgili biraz daha sanırım sorunu var. Çünkü hocalarımızla iyi bir sıcakkanlığa gidemiyoruz.

Şehir planlaması ya da şehir ile ilgili İstanbul'dan geldiğim için kesinlikle diğer yerleri küçümsemiyorum ama çok büyük bir sorun yaşıyoruz. Özellikle ulaşım bizim için inanılmaz bir dert. Ben...

ERDOĞAN ATMIŞ: Diğerlerini küçümseyecek bir şey yok. Sorunun büyüklüğü sizde.

LEVENT ÇORAPÇI: Çok büyük bir sorun olarak alabilirim. Aynı bir başlık olabilir. Ben kendimden bir örnek vermek istiyorum. Ben otobüs kullanmadan okula gidiyorum. Çünkü otobüs o kadar dolu geliyor ki otobüs almıyor duraktaki insanları ama ben otostopla gidip geliyorum her gün okuluma. Böyle bir sistemde ben İstanbul'da okumaya çalışıyorum...

ERDOĞAN ATMIŞ: Otostop özgür bir ruh verir, kendine güven verir o açıdan ilerisi için umut veriyor.

LEVENT ÇORAPÇI: Bir şey diyemem ama hocalarımızın veya dekanlığımızın, bütün dekanlıkların bu konuda daha hassasiyetinin olmasını istiyoruz biz genelde. Çünkü biz ne kadar sefer sayılarının artırılmasını istesek de İETT'den aldığımız tek cevap, trafik oluyor. Bence bu trafik sorunu çözülebilir. Teşekkür ediyorum.

ERDOĞAN ATMIŞ: Biz teşekkür ediyoruz. Şimdi sırada İstanbul'dan sonra Isparta var.

ELİF AFYONCU: Öncelikle merhabalar. Ben SDÜ 4. sınıf öğrencisiyim. Bizim öğretim elemanlarımızla birlikte saygı ve sevgi çerçevesi içerisinde çok güzel bir ortamımız var. Öncelikle bizim tanışma gecelerimiz olur bununla başlamak istiyorum. Döneme başladığımızda hocalarımızın eşleriyle birlikte hatta hep birlikte bir aile ortamımız olur. Öğrenciler tanışır, kaynaşırlar. Bizim öncelikle böyle bir özelliğimiz var. Katı ve sert kurallarımız kesinlikle yok. Öğrenciler istediklerinde hocaların odasına gider, araştırma yapmak istediği konular hakkında bilgi alır. Hatta hocalar onlarla birlikte çalışırlar. TUBİTAK projelerimiz fazlaca var fakültemizde. Bunlar devamlı yapılmakta. Yurt dışı ilişkilerimiz çok iyi. Hocalarımız hatta yurtdışına giden öğrencileri teşvik etmekte bu konularımızda da, yurt dışından öğrenci gelmekte. Öyle bir ortamımız da var. Genç ve dinamik bir ekip de var. Her ne kadar bu konuda yakınsak da ilişkilerimizi kurmamız daha da kolay oluyor. Ezbere dayalı çalışmalarımız da yok. Uygulamalara gidiyoruz. Bu uygulamalarda gördüğümüz şeyleri hocalarımız sınavlarda sağ olsunlar soruyorlar. Biz bu konularda hiç sıkıntı çekmiyoruz. Birlikte kongrelere gidiyoruz. Bu kongrelerde kesinlikle hocalarımızla birlikte çalışıyoruz.

ELİF AFYONCU: Ulaşım ile ilgili de sözü İbrahim arkadaşımıza vereceğim.

İBRAHİM BAŞBOĞA: Hocam şunu da söylemek istiyorum. Biz burada bütün öğrenci arkadaşlarımızla beraber aynı taraftayız. Yani biz burada Isparta SDÜ veya diğer başka İÜ ile birbirimizi kıyaslamıyoruz. Birbirimizle sadece bizim imkanlarımız bunlar arkadaşlar, sizin de bu imkanları talep etmeniz gerekiyor diye onu belirtmek istiyorum. Çünkü böyle taraf olmasın diye ...

ERDOĞAN ATMİŞ: İmkanlar derken uygulamaya para verin diyorsunuz. O imkanları çoğaltmamalıyız lütfen.

İBRAHİM BAŞBOĞA: Hani bizim imkanlarımız şöyle, böyle yapıyoruz derken kendimizi övmek için değil aynı taraftayız arkadaşlar. Sizin de böyle imkanlarınızın olması gerektiğini söylüyoruz. Öğretim elemanları ile ilişkileri Elif arkadaşımız anlattı. Şuna da değinmek istiyorum. Arkadaşlarımız aynı görüşte. İ.Ü. peyzaj mimarlığından arkadaşımız dedi ki; bir üniversite öğrencisinin amfide okuması gerekiyor dedi. Ben tam tersini düşünüyorum. Neden? Çünkü orman fakültelerinin ...

ERDOĞAN ATMİŞ: Bak İbrahim o konuyu geçtik. Şimdi sen Isparta'da ulaşım ile ilgili sorunlar, kentle ilgili sorunlar, bakın, bazı kentlerde şu var bazı küçük kentlerde örneğin, bu fakülte niye geldi, bu öğrenciler burada niye var, ben onlara ev vermem, oturamazlar, şeklinde düşünüyorlar. Ulaşım sorunu var mı sizde? Onları öğrenmek istiyoruz.

İBRAHİM BAŞBOĞA: Bizde de ne yazık ki Isparta'da okuyoruz diyeyim, şöyle bir şey var. Çok büyüğümüz, bizim eski Cumhurbaşkanlarımızdan ismi önemli değil, zaten biliniyordur büyük ihtimalle, söylemiş olduğu bir laf var; "halkım size iki tane inek veriyorum sağın sağabildiğiniz kadar". Asker ve öğrenciden bahsediyoruz burada inek kısmında. Maalesef ki biz gittiğimiz zaman öğrenci misiniz deyip ev verilmiyor sizin de bahsettiğiniz gibi. Ev verilmiyor. Ayrıca şöyle bir şey var; gittiğimiz zaman bir evi tutarsın, nasıl tutarsın, bir aile olarak tutarsın, aile kaç kişi, kaç çocuğunuz var diye sorulmaz. Biz gittiğimiz zaman kaç tane öğrenci kalacaksınız, 4 se 800 milyon, 3 se 600 milyon diye bir tabir var bu şekilde. Ulaşım olarak şehrimizde gerçekten de sıkıntı, yani çok fazla da otobüs kalkıyor ama öğrencilerin büyük ve şehrimizin küçük olmasından kaynaklanan bir sorun olduğunu düşünüyorum. Öğrencilerin balık istifi şeklinde otobüslere doldurulduğunu söylemek istiyorum. Çok sıkı böyle sıkışarak gidiyoruz. Ulaşım o şekilde sağlanıyor. Isparta'da pek bir sosyal etkinlik olduğunu, 3 tane sinemamız var ama pek bir faydasının, başka bir sosyal etkinliğin olduğunu söyleyemeyeceğim. Üniversite çapımızda var ama şehrimizde olmadığını söyleyeceğim.

ERDOĞAN ATMİŞ: Biz de teşekkür ediyoruz. Burada biraz daha konuyu açabiliriz. Şunu da söyleyebiliriz. Öğrencilerin kılık kıyafetinden, kız erkek ilişkilerinden, bunlar da bazı kentlerde sorun oluyor. Bunlar var mı yok mu? Belki İstanbul'da bunu yaşamıyorlardır ama benim bulunduğum kentte Bartın'da belki yaşanıyor. O açıdan bunları da bu konu başlığı altında irdelememiz gerekiyor. Isparta'dan sonra söz Düzce'de. Kim söz alacak Düzce adına. Evet.

RAMAZAN ALTUN: Düzce Üniversitesi 2. sınıf öğrencisiyim. Hocalarımızla ilgili pek sorunlarımız yok aslında. Hepsi gayet iyiler.

ERDOĞAN ATMİŞ: Hocanız karşınızda oturuyor diye çekinmeyin, yani sorun değil, siz rahatlıkla anlatın.

RAMAZAN ALTUN: Bazı hocalarımızla fakat birebir ilişkiler kurmakta biraz sıkıntı çekebiliyoruz. Ama bu yani, şöyle diyebilirim ben buna yanlış söylemiş olabilirim. Daha iyi ilişkiler kurabiliriz. Bu da bizim bireysel ilişkimiz ve gelecekteki seçimlerimiz açısından çok önem teşkil edebilir. Yerleşim ve ulaşım ile ilgili problemlere geldiğimizde yerleşim ile ilgili bir problemimiz yok. Yurdumuz Türkiye'nin en iyi ikinci yurdu. Biraz reklam gibi oldu kusura bakmayın. Ulaşım bizim belediye hattımız yok. kampusla merkez arasında. bir kooperatifin, oranın köyünün kooperatifi çalışıyor orada. Normalde yarım saatte bir gözüküyor. Fakat yarım saatte bir olduğu hiçbir zaman söylenemez. Çünkü bir saat beklediğimizde bile gelmiyorlar çoğu zaman ve balık istifi oluyoruz. Bazı yerlerde bu şekilde değil, yani hiçbir yerde bu şekilde olmamalı. Ayrıca zaten

kentte de öğrencileri hor görür durumdalar. Bizim kent insanlarıyla, orada oturan insanlarla fazla ilişkilerimiz yok. Çok muhafazakarlar ondan dolayı herhalde. Teşekkür ediyorum.

ERDOĞAN ATMİŞ: Biz teşekkür ediyoruz. Düzce'den sonra Çankırı'da sıra. Kim söz almak istiyor. Evet arkadaşımıza söz veriyoruz.

BÜNYAMİN GÜNAYDIN: Çankırı Orman Fakültesi 4. sınıf öğrencisi. Sayın hocalarım, sevgili arkadaşlarım hepinizi saygı ile selamlıyorum. İlk başta bizim şehrimiz çok küçük olduğu için fakültemizin bulunduğu şehir, İ.Ü.'ndeki arkadaşı çok iyi anlıyorum. Birkaç kere gittim İ.Ü. Orman Fakültesine. Ulaşımında nasıl bir problem yaşadığını tahmin edebiliyorum. Biz yürüyerek gidip gelebiliyoruz çok rahat. Zaten sağ olsun Sezgin Hocamız boş geçmez arabasıyla hemen bizi alır götürür. Bizim en büyük sorunumuz şehir çok küçük olduğu için bir de kurulan ilk fakülte olduğu için öğrenciyi daha tam olarak kabullenemediler. Yani kent bizi tam olarak hazmedemedi. Kentte normal olarak yaşayamıyoruz biz. Yani öğrencilerin bir kısmı tedirgin. Hele hele benim gibi yılda bir kere traş olan bir insan, ciddi anlamda problem yaşıyor. Yani gece, gündüz hiç önemli değil. Sonra dile getirmek istediğim, bu üniversite, fakülte yeri seçiminde sayın hocalarıma lütfen bu tip yer seçiminde siyasi propagandalara alet edilmesin. Yani Çankırı gibi bir yere bir orman fakültesi kurulmadan önce tamamen orası bir araştırılsın. İyi etüt edilmeli. Bu konuda bütün her şey siyasilere bırakılmamalı. Sayın hocalarıma bu konuda çok büyük tepkiler vermeleri lazım bence. En azından oraya bir fakülte açıldı diye kimsenin oraya ders vermeye gidip gelmemesi lazım. Ya da bizi bilinçlendirin, biz tercih etmeyelim. Şimdi daha fazla konuşmak istemiyorum bu konuda, bunları söylemek istedim. Bir de bizim en büyük problemlerimizden birisi de bize tam olarak örneğin orman amenajman alanında tam bir hocamız, kadromuz yok. İ.Ü.'den Ahmet Yeşil hoca geliyor, sağ olsun. O da ayda bir kere geliyor. İşte yılda bir kere kar yağışı yüzünden gelemedi, 2 ay sonra bir daha geldi. Yani biz onu bir yılda orman amenajman dersi hocasını yılda iki kere görüyoruz. İki gün komple ders şeklinde geçiyor ve gidiyor. Yani bu taşınmalı sistem artık bitmeli bence, yani sağlıklı bir eğitim için buna son verilmeli.

Bir diğer husus da burada biz şunu konuşacağız diye geldik. Sorunları dile getireceğiz diye geldik. Burada tabiki de iyi şeyleri hiç konuşmayacağız demedik ama iyi şeyleri burada konuşmalıyım, yani iyi şeylerin konuşulacağı şeyler için de ayrı bir forum yapalım. Ayrı bir toplanalım, orada da iyi şeyleri konuşalım. Bir de bunu eklemek istedim. Bir de İbrahim arkadaşım 3. madde hakkında bir şeyler söyleyecek. Çok teşekkür ediyorum.

ERDOĞAN ATMİŞ: Fakat bu uyarıyı daha önce yapacaktınız. İbrahim arkadaşına 4. turda söz vereceğim. O kısımda onu anlatır. Çankırı'dan sonra sıra Bartın'da. Kim söz almak istiyor. Onurcan'a veriyoruz.

ONURCAN TOSUN: ZKÜ Bartın Orman Fakültesi orman mühendisliği 4. sınıf öğrencisi. Teşekkür ediyorum. İlk konu başlığını kısaca geçeceğim. Öğretim elemanları ile ilgili. Bartın Orman Fakültesinde ...

ERDOĞAN ATMİŞ: Tabi ben ve hocaları burada olduğum için Onurcan kısa geçiyor haliyle. Evet diğer kısma geçebilirsin Onurcan.

ONURCAN TOSUN: Öğretim elemanlarıyla ilişkiler konusunda ben çok büyük bir sorun yaşadığını görmüyorum. Birinci sınıftan itibaren bütün hocalarımla birlikte birebir çalışmalarda olsun, toplu çalışmalarda olsun gidip desteklerini gördüğümü söyleyebilirim kendi açımdan. Şimdi fakültedeki görüş açısını soracak olursanız, illa ki görüşmeyen, iletişim kuramayan hocalarımız ve arkadaşlarımızın olduğunu düşünüyorum ben. Bu konuda çalışmaya isteği olan öğrencilerin mutlaka öğretim elemanlarından destek alabileceğini söyleyebilirim. Ayrıca ufak bir anekdot.

Arkadaşımın ricası üzerine söylüyorum. Öğretim elemanlarından istedikleri şey kendi uzmanlık alanlarındaki derslere girmeleri ve bu derse kendilerini daha adapte etmelerini istiyorlar. Bu genel bir görüş, ben de katılıyorum ayrıca. Derslerde güncel bilgilere, gelişmelere yer verilmesi, bu da hep genel anlamda çağdaş ormancılığın ilerleyebilmesinde büyük bir etken olacağını söyleyebilirim. Ayrıca demin fakültelerin fiziksel imkanlarından bahsetmiştik.

Şimdi reklam yapma dedi hocam ama kendisiyle ortak yaptığımız bir çalışma, fakülteden arkadaşlarla yaptığımız bir anket çalışmam var. Bu biraz uzun gözükebilir. Ama ben bunu kısaca özetleyeceğim ben size. Okulda yaptığım bir ankette; öğrencilerin sorunları, ne gibi sorunlar yaşıyorlar, hangi sorunlarda daha fazla sorun olabilir? Küçük bir yer Bartın kenti, 35.000 nüfusa sahip. Bir şehirde ne gibi sorunlarla karşılaşıyorlar. Şimdi toplam yaklaşık 127 kişinin katıldığı bir ankette, yine ben bay ve bayan olarak ayırım yaptım. Buradaki kalacak yer sorunu. Kalacak yer sorunu yaşadınız mı diye bir soru sorduğumuzda ağırlıklı olarak yaşanmadığını bay ve bayan arkadaşlarda görüyoruz. Yani kalacak yer sorunu Bartın'a geldiği zaman yaşanmadığı görülüyor.

Bu sorun neden yaşanmıyor, nasıl sağlanabiliyor, buna da şöyle cevap veriyorlar. Erkek arkadaşların % 30 u devlet yurdunda barınabildiklerini, bayan arkadaşların ise % 50 sinin yurttan kaldığını, yani devlet yurdu ve özel yurtlarda bu sorunun yaşanmadığından bahsetmişler. Diğer problem ise konut problemi, öğrencilerin konut problemi yaşayıp yaşamadıkları konusunda, onu belirttim. Erkek arkadaşların verdikleri cevaplar % 45 inin ev sahiplerinin ev vermemesinden, % 33 ü kira ücretlerinin öğrenciden çok yüksek istenmesinden, % 20 ve 25 lik bir kısım da diğer nedenlerden kaynaklandığını belirtmiş.

Bayan arkadaşlarımızın ise evde kalanların % 52 sinin konut problemi yaşadığını söyledi. Yaşadıkları bu problemler ağırlıklı olarak kira ücretlerinin yüksek olması, öğrencilere konut verilmemesi başlığı altında toplamak istiyorum. Bulunan konutta ise hepimiz, öğrenci arkadaşlarımız zor da olsa konut bulmuş olsak da konut içerisinde yaşanan problemler var.

Erkek arkadaşların yaşadığı problemlerin en başında yine kira ücreti geliyor. Başta söylenen ücretten daha sonra bu kira ücreti arttırılma gibi bir neden göze çarpıyor. Bu yaklaşık % 49 gibi bir oranı yakalamış. % 34 ü ise konutta ısınma problemi, % 17 lik bir kısmı ise diğer sebepler ve sorunları yaşadıklarını söylüyorlar. Bayan arkadaşların konuttaki en büyük sorunları ise yine kira ücretleri. Ayrıca cinsiyet ayırımına göre ev verildiğinden dolayı biraz daha baskı altında olduklarını hissettiklerini belirtmişler. Dediğimiz gibi bayan arkadaşların % 50'sinin yurtlarda kaldığını, %50'sinin kişisel, şahsi evlerde kaldığını söyledim. Bu yurttan kalan arkadaşların ...

ERDOĞAN ATMIŞ: Onurcan bu cevaplara daha önce başlayacaktık. O yüzden kesmek zorundayım ama önemli rakamlar veriyorsun sadece kendi görüşlerini değil, fakültedeki diğer arkadaşların da görüşlerini almışsın onları aktarıyorsun ama şimdi keseceğim bu başlıkta. Belki son turda söz alırken kısaca kalan kısımları belirtirsin. Tamam mı, Teşekkür ediyoruz.

Diğer öğrencilerden: Hocam önemli, bu sorunların hepsi bu üniversitemizde de var. ...

ERDOĞAN ATMIŞ: Var biliyorum. Şimdi çalışma yapmış ve onu biraz daha uzatırsak bu sefer de denilecek ki; bak ona çok söz verildi. O yüzden veremiyorum. Fakat bu çalışmayı sizlerle paylaşmasını istiyorum özellikle. Daha sonrasında, yemekte ve daha sonraki kısımlarda tartışabilirsiniz. Çünkü önemli bir hazırlık yapmış, anket yapmış bunu size aktarıyor. Şimdi teşekkür ediyoruz. Sonra devam edebilirsiniz. Bu turda son sözü Artvin alacak.

GÖZDE TİRYAKİ: Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Mühendisliği bölümü 4. sınıf öğrencisi. Diğer fakültelerde olduğu gibi bizim de öğretim elemanlarıyla ilişkilerimiz çok iyi. Hemen hemen her türlü problemlerimizi onlarla çözebiliyoruz. Kişi başına düşen öğretim elemanı sayısı fazla

olduğundan dolayısı gerekli yardımı bize gösteriyorlar zaten. Bu konuda bir problem yaşamıyoruz. Fakat yerleşim yerine gelecek olursak Artvin çok küçük bir şehir. Tabi normal diyebiliriz ama küçük bir şehir. Burada ulaşım problemimiz yok aslında. Fakat küçük yer olduğundan dolayı belediye otobüsleri yok, dolmuşlarımız var. Dolmuşlarımız da pahalı geliyor öğrenci bütçesine göre. Gerçi hocalarımız sağ olsun bu konuda bize yardımcı oldular. Belirli oranda fiyatları indirmeye çalıştılar fakat yine de gelen zamlar engellenemiyor. Bunun haricinde Artvin çok pahalı bir şehir. Öğrencinin yaşayabileceği bir şehir değil aslında. Mesela ev kiralari olsun, evde kalan arkadaşlarımız var. Ev kiralari çok fazla. Denildiği gibi öğrenciye ev de verilmeme gibi durumları oluyor. Kız erkek ayırımı yapılıyor. Bunun haricinde ben yurttta kalıyorum. 4 senedir 10 kişilik odalarda kalıyorum. Yurt imkanımız çok sınırlı. Çalışma ortamımız yeterince verimli değil. Bir çalışma odamız var, ve kız sayısı 100 den fazla. Bu şekilde verim alamıyoruz yani. Onun haricinde şöyle de bir şey var. Artvin de doğalgaz da yok. O yüzden kömür kullanılıyor ve kömür de çok pahalı. Evde kalan arkadaşlarımızın bu şekilde şikayetleri var yani. Bu kadar.

ERDOĞAN ATMİŞ: Evet Artvin'e teşekkür ediyoruz. 3. turda da şöyle bir sonuç çıktı. Öğretim elemanlarıyla herhangi bir sorun yaşanmamış. Her şey güllük gülistanlıkmiş. Tek konu başlığımız kaldı. Ormancılık mesleği ile ilgili görüşlerinizi yani biraz önce de değinmiş olduğunuz sınavla giriliyor, hemen iş bulunamıyor, gelecek meslek hakkında umutlu musunuz, değil misiniz, meslekteki alan neye kayıyor, şunu söyleyeyim şefler diyorsunuz, stajda şeflerin yanına gittik diyorsunuz. Biz şef olacağız diyorsunuz ama ormancılığı sadece şeflikten mi ibaret olarak görüyorsunuz. Yani ormancılığın değişimini nasıl irdeliyorsunuz. Yani geleceğe ilişkin neler görüyorsunuz. Hangi alanlara kayabilir, yapacağınız işler nelere kayabilir? Bunlar konusunda. Mesleğin geleceği hakkında umutlu musunuz? Ankette umutlu çıktınız. Forumda da umutlu musunuz? Bunu öğrenelim sizden. Şimdi ormancılık mesleğini değerlendireceksiniz. Ormancılık mesleğini kısa sürede uygulayabileceğinizi düşünüyor musunuz? Yoksa çok uzun bir süre sadece mezun bir orman mühendisi olarak mı kalacaksınız? Bu konudaki düşünceleriniz, bu başlıkları bu son turda sizden istiyoruz. Bu turda herkes zaten süresine çok riayet etti. Son turda da bunu devam ettirsek zamanında forumumuzu bitireceğiz. Şimdi söz Artvin'de.

KUTBETTİN YAVUZ: Artvin Çoruh Üniversitesi. Artvin şehir merkezinde yol sorunu olmuyor ama Artvin'e girişte çok sorun oluyor. Artvine iki giriş var. İkisinde de yollar çok dar, virajı çok var, o konuda da bir sıkıntı var. Bir de yurt sıkıntısı çok fazla. Orman mühendisliğinin geleceği hakkında; mesleğin geleceğinin parlak olduğuna inanıyorum. Fakültemiz de zaten yeni dallar açılmasını istemişler, olmadı, mesela bir ekoturizm bölümü açılmasını istemişlerdi. Bu da diğer fakültelerin itirazına takıldı. Böyle bir bölüm açılırsa belki başka bir iş imkanları da sağlanmış olacaktı. Orman mühendisinin sadece odun kesen olarak algılanmaması gerekiyor.

ERDOĞAN ATMİŞ: Kutbettin şimdi ara veriyor. Çünkü notlarında bir sorun varmış. Daha sonra devam edeceğim diyor. Şu an devam edemiyor herhalde değil mi. Şu anda Bartın'a geçiyoruz. Tekrar Artvin'e, Kutbettin notlarına baksın, tekrar ona döneceğiz. Bartın'dan Ertan Albaş konuşacak.

ERTAN ALBAŞ: Bartın Orman Fakültesinden. Öncelikle burada ormancılık teşkilatından insanlar var. Biz hep beraber şöyle düşünüyoruz. Ormancılık çok değerli önemli bir meslek. Bize göre de geleceği parlak olacak. Çünkü doğa sorunları var, çevre sorunları var. Fakat bizim dışımızda yani orman teşkilatıyla ya da orman fakülteleriyle alakası olmayan insanlara sorduğumuz zaman mesela dışarı çıkıp, aileden ya da eski lise arkadaşlarımızla konuştuğumuz zaman orman mühendisliğini kazandık dediğimizde onların şöyle bir tepkisi oluyor. Daha fazla puan alamaz mıydınız, daha farklı yerleri kazanamaz mıydınız,, daha iyi bölümlere gidemez miydiniz, gibi sitemli, sitemli değil de bir küçümseme gibi bir hal takınıyorlar. Ben bu konuda onları suçlamıyorum. Çünkü onlara da şu anlatılmıyor. Fakülteler olsun, OGM olsun, Bakanlık

tarafından olsun orman mühendisliğinin değerli bir meslek olduğu anlatılmıyor. Yani orman mühendisliğinin toplum içerisinde prestijinin düşük olduğunu düşünüyorum. Bizim aramızda ne kadar yüksek olsa da.

Ayrıca burada iki günden beri çeşitli hocalarımızın sunumlarını dinledik. Bir bölümünde eski öğrencilerin yeni öğrencilere göre daha çok bilgili olduğu, daha fazla şey bilerek okuldan çıktığını söylediler. Ama onlarda bir sorun yoktu. Bizde KPSS diye bir sorun var arkadaşlar. Biz 4. sınıftan sonra KPSS ye gireceğiz. Ona da hazırlanıyoruz. Bu yüzden bazı derslerimize önem veremiyoruz. Biz burada ilk gün sunumdan sonra büyüklerimizle konuştuğumuzda onlar şöyle dediler. Eskiden fakülteden çıktığınızda siz 20 gün içinde işe başlamazsanız sizin hakkınızda soruşturma açılıyordu dediler. Ama biz şimdi okuldan çıktığımızda bazılarımız 6-7 sene, bazılarımız 10 sene okul dışında kalacağız. Arkadaşlar biz de işe başlamadığımız sürece 20 gün içinde soruşturma açılmasını istiyoruz hakkımızda.

ERDOĞAN ATMİŞ: Teşekkürler Ertan. Kutbettin devam edecek misin sözüne. Tamam. Kutbettin sözünü tamamlasın Artvin'den.

KUTBETTİN YAVUZ: Orman mühendisliğinin geleceği hakkında bizim hocalarımızın bizi yeterince bilgilendirdiğine inanıyorum. Bu konuda zaten yeni şeyler çıkarılmaya başlanıyor çünkü. Geçenlerde gazetede millî parklarda orman mühendislerinin rehber olarak kullanılması düşünülüyordu. Burada da yaklaşık 50 bin orman mühendisine ihtiyaç olduğu söyleniyordu. Böyle bir proje uygulamaya konulduğunda da sadece şu anda değil gelecekteki orman mühendislerinin bile boşta kalma ihtimali kalmıyor. Bir de arkadaşların dediği gibi daha önceden de kamuda değil de özel sektörde çalışacak eleman olursak biz mezun olur olmaz bir şey olmayacağız. Özel sektörün istediği, talep ettiği imkanlara, donanımlara sahip olarak mezun olmuyoruz. Hiçbir fakültede de herhalde bilgisayar yoğun destekli ders görmüyorlardır. Örneğin bizim fakültemizde bir bilgisayar odamız bile yok. Bir orman mühendisinin mutlaka bilmesi gereken bazı programlar vardır. Bu programlar bilinmiyor. Ancak, dışarıdan özel şirketlerin kurslarında öğrenilebiliyor. Öyle imkan sağlanıyor. Geleceğini parlak olarak görüyorum orman mühendisliğinin. Şöyle diyeyim, orman mühendisliğini tercih ederken bu kadar umutlu değilim.

ERDOĞAN ATMİŞ: Teşekkür ediyoruz. Çankırı'dayız.

EMİN ARICI: Çankırı Orman Fakültesinden. Orman mühendisliğinin geleceği hakkında herkesin söylediği gibi görüşlerimiz iyi, iyi yönde. Ancak burada herkesin söylediği yani gelecek iyi diyorlar ama burada bir sorunlar var. Küresel iklim değişikliği nedeniyle çıkan sorunlardan dolayı orman mühendisliğine ilginin iyi bir şekilde artması bekleniyor. Burada şimdi dersler hakkında arkadaşların hepsi modern dersler gelsin diyor ama hiç kimse bir küresel iklim değişikliği hakkında, bir ders konulması hakkında bir fikir sunmadı. Kuraklığın artması ve su sıkıntısının dünya üzerinde ortaya çıkmasından dolayı; lisans programında su ekonomisi hakkında bir ders konulması fikrini sunuyorum. Bu konu hakkında ilgili kişilerin çalışmalar yapmasını istiyorum. Ayrıca hızlı nüfus artışından dolayı insanların ormanlardan beklemiş olduğu talepleri artmış olduğundan dolayı da orman mühendisliğini gelecekte revaçta olan bir meslek olması ve ayrıca insanların her zaman bir çevre içerisinde yaşadıklarını düşünürsek, en iyi çevrenin de orman olmasından dolayı orman mühendisliği mesleğine ilginin artacağını düşünüyorum. Ayrıca ormanlarda sadece odun üretimi yapılmaması gerektiğini, diğer orman fonksiyonlarının da yerine getirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Su fonksiyonu, toprağı koruma fonksiyonu, rekreasyon amaçlı fonksiyonların da yerine getirilmesi hakkında ilgili kişilerin bunlar hakkında çalışmalar yapmasını istiyorum.

ERDOĞAN ATMİŞ: Teşekkür ediyoruz. Sırada Düzce. Düzce adına hep Muhammed'i konuşturduk. Tabi soyadı Bülbül olunca söz de hep onda olur değil mi. Evet buyurun.

MUHAMMED BÜLBÜL: Birlikte oturup arkadaşlarımla beyin fırtınası yaptık. Örneğin çevremizden bize ne okuyorsun denildiğinde orman mühendisi diyoruz ve onlar bizi çok farklı algılıyorlar. Ha oduncu musun sen? Halbuki bilmiyorlar bugün çok amaçlı ormancılık, çok amaçlı amenajman planlarıyla onlara ormanın sunabileceği bütün fonksiyonları sunabileceğimizi. Evet, bize oduncu diyorlar. Evet, beyin fırtınası yaparken şunlar ortaya çıktı. Peyzaj mimarlarını ele aldık. Daha önce bağ, bahçe bölümü diye adlandırılan bu bölüm bugün peyzaj mimarlığı olduğunda çok büyük bir sükseye sahip oldu. Dedik ki; acaba diğer ülkelerde bu nasıl? Araştırdık. Çoğu yerlerde artık şey olarak geçiyor. Forest Engineer yok çoğu yerde. Ayrıca şu da var. Sabancı özel üniversitesinde şey yapıyor. Doğal kaynaklar mühendisliği. Öyle bir talep oluyor ki orada ülkede en yüksek puanı alan öğrenci evet ben hemen buraya gitmeliyim diyor. Bence bir şekilde isim değişikliğine gidebiliriz. Bunlar da neler olabilir diye de düşündük. Bu sistem mühendisliği ya da doğal kaynaklar mühendisliği de olabilir. Bilmiyorum, evet ben orman mühendisi olmaktan gurur duyuyorum. Ama şunu da sormak istiyorum yeni nesil olarak. Kaçımız orman mühendisi ne yapar, nerelere geldi? Bunu soruyorum. İki gün önce Ankara'da bir mağazaya uğradık. İşte muhabbet ortamı oluştu ve şunu sordu bize işte neyle ilgileniyorsunuz? Dedik ki; biz kongreye geldik. Nerede okuyorsunuz falan dediler bize, dedik ki; biz orman mühendisiyiz. Mühendis adayız. Adam orman mühendisi evet odunla ilgilenen dedi. Emin olun zaman zaman mesleğimi insanlara anlatırken güçlük çekiyorum. Bence orman mühendisi oduncu değil, çünkü artık ormanların fonksiyonları sayamaz hale geldik. Birçok fonksiyon var.

İYİGÜN PULAT: Evet senin gibi adamlarla ilgileniyorum deseydin kardeşim.

ERDOĞAN ATMİŞ: İyigün Pulat en eski orman mühendislerinden diyor ki “evet senin gibi odunlarla ilgileniyorum” deseydin diyor.

MUHAMMED BÜLBÜL: Evet içimizden söyledik. Evet bir şekilde aydınlatmak için bir şeyler de yaptık. İşte başladık orada ormanların fonksiyonlarını anlatmaya. Ekolojiden bahsetmeye başladık. Şaşırdı! A ekoloji ne demek? Emin olun böyle şaşırdı. Ve bu kişi lise mezunuydu. Düşünsenize ilkokul mezunu bile düşünüyor. Hiçbir şey bilmiyor. Artık ormancılıkta hani şunu söyleyeyim. Belki bundan on yıl yirmi yıl önce orman mühendisi denildiğinde “aaa müthişsiniz” denilebiliyordu. Ya da “oğlum az daha okusaydın da ormancı olsaydın” sözleri. Bunlar artık kalktı. Bence bir şekilde bir kere de ileri gitmemiz gerekiyor. Bunu yapabiliriz. Düşünsenize peyzaj mimarlığının puanı şu an ne kadar. Ve bir orman mühendisliğinin puanı ne kadar. Şunu da sormak istiyorum. Hani deniliyor ya. Her geçen gün kalite düşüyor. Evet, kalite düşüyor. Kesinlikle düşüyor, buna da inanıyorum. Çünkü tanıtım yok, aslında mesleğimiz müthiş bir meslek, ama reklam yok, pazarlama yok. Dünya artık değişti, bir şekilde bir şeyleri pazarlamamız gerekiyor.

O zaman bu konuda biz bir değişiklik yapmalıyız. Kaliteli insanları bölümümüze çekmeliyiz. Nasıl olabilir. Az önce söylemiştim. Sabancı doğal kaynaklar mühendisliği bölümünü açıyor, ülkemizde en yüksek puanı alan öğrenci oraya gitmeye çalışıyor. Özel üniversite olduğu için değil belki de. İsim çok etkiliyor.

ERDOĞAN ATMİŞ: Evet, teşekkür ediyoruz Muhammed'e. Düzce'den sonra Isparta'da sıra.

MEHMET KILIÇ: Isparta SDÜ 4. sınıf öğrencisiyim. Öncelikle konuya girmeden önce şunu hatırlatmam gerekiyor. Gerek oturumu sunan değerli hocamız ve gerekse arkadaşlar paralı uygulamadan bahsetti. Ben bu uygulamayı söylerken şundan bahsetmek istedim. Biz uğraştığımız

şeyi niye söylüyoruz. Uygulama eksikliği, uygulama eksikliği, ama bizim üniversite olarak öğrencilerin idareye sunmuş olduğu böyle, gerekirse uygulamanın parasını biz verelim ama bizi uygulamadan yoksun bırakmayın. Bunu hatırlatmak istedim. Bu bir. Çünkü idare ile öğrenci ilişkisinden arkadaşlar bahsettiler. İdare ile öğrenci ilişkisi eğer iyi değilse siz orada hiçbir şeyi öğrenemezsiniz. Sadece öğretim değil. Çünkü normalde sadece bakıyorsunuz devlete gireceğim, devlete gireceğim, ama orman mühendisliğinde şimdi biraz yağ çekmek gibi olacak ama, SDÜ sadece devlet için düşünce olmamıştır. Biz öğrenci olarak da idareye şöyle bir istek de bulunmuştuk. Tabiki hepiniz biliyorsunuz. 5531 sayılı yetki yasası. Bu yetki yasasına idareye dedik ki; bunu bize anlatabilecek birisi olabilir mi? Evet, bizim bu isteğimizi idare olumlu bir cevap verdi ve bir ay sonra Orman Mühendisleri Odasının Başkanı geldi ve bunun yanında eski müsteşar yardımcısı Eşref Girgin de geldi. Bu konu hakkında bize bilgi verdi. Sunulardaki otumlarda bir tane dekanımız şunu söylemişti. Dedi ki “genel müdürler, oda başkanları bizim üniversitemize gelip, bizi bilgilendirmiyor veya öğrencileri bilgilendirmiyor”. SDÜ’ne şöyle bir bakan veya ilgilenen arkadaşlar varsa milli parklar genel müdürlüğü, orman genel müdürlüğü veya orman mühendisleri oda başkanı gelip üniversiteyi bilgilendirdi. Bu da tamamen idareyle öğrenci ilişkisine güzel bir örnek olabilir. OGM orman mühendisi istiyor demişti. Orman mühendisleri hiçbir zaman yüksek lisans ve doktora eğitimine teşvik edilmiyor. Gerek öğretim elemanlarından gerekse ormancı büyük ağabeylerimizden böyle bir istekte bulunulduğu söylenemez.

Geleceğin mesleğinden bahsediliyor. Evet, niye geleceğin mesleği. Bir biyolojik mücadeleden bahsettik. Evet, biyolojik mücadele önceden bilinmiyordu. Şimdi bilinmesinin sebebi ne oldu? Bizim bilmediğimiz bazı türlerin insanlar için ne kadar değerli olduğu öğrenildi ve bu değerlinin önemli olması tabi ki öğrencilerin gerek öğretim elemanlarının gerekse idari bazı personelin bu konunun önemini duyurmak istemeleridir. Mesela amenajman gibi bir bölüm var. Amenajmanda öncelikle özellikle planlama yapılırken sadece odunla ilgili yapıyordu. Şimdiki planlama yapılırken de derslerimizde fonksiyonel ormancılıktan bahsediliyor. Arkadaşımızın biri söyledi ki; su ile ilgili bir ders olsun, küresel ısınma ile ilgili bir ders olsun. Tabi amenajmanda burada değerli hocalarımız da bilir ki amenajmanda 10 tane fonksiyondan bahsedilir ve bunlardan birisi hidrolojik, iklimik, ulusal, araştırma, geliştirme gibi konularla bahsediliyor.

Özellikle orman mühendisliğinin tanıtımı konusunda da öz eleştiri yapmak gerekirse siz değerli hocalarımız ve ormancı derneğinin de biraz pasif kaldığınızı düşünüyorum. Çünkü şu anda biz dışarıda ...

ERDOĞAN ATMIŞ: Olayın muhatabı ÇOB’nı ve OGM’nü de es geçmeyeceksin değil mi.

MEHMET KILIÇ: Şunun için söyledim yani. Değerli büyüklerim, tabi hepsinin içerisine OGM de giriyor, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü de giriyor. Yani bu işle ilgilenen insanlar şunu bir kere yapamıyor. Arkadaşın birisi dedi ki; pazarlama dedi. Şu anda sokağa çıksanız ağaçlandırma ile ilgili adamların söyleyeceği ilk şey TEMA olur. TEMA dedin mi ağaç diker, şey yapar. Ama hiçbir zaman TEMA’nın dikmiş olduğu bu ağaçlar ormana ulaşmış mı, ulaşmamış mı bunu hiçbir kimse bilmez. Şimdi içinizden birisi şunu sorabilir...

ERDOĞAN ATMIŞ: Ormancılık mesleğinde tanıtım sorunu olduğunu ve bunun sorumlusunun özellikle Çevre ve Orman Bakanlığı ile fakülteler, meslek örgütleri olduğunu hatırlatıyorsun. Bizim sunumlarımızda da o geçiyordu. Ben niye kesiyorum. Süreyle yarışıyoruz Mehmet. Lütfen, bu bölümü tamamlayalım. Başka bir konu tanıtımına geçelim.

MEHMET KILIÇ: Şundan bahsedildi. Kaliteli öğrenci yetiştiremiyoruz. Kaliteli öğrenci gelmiyor. Sezgin Hocamızı herhalde, şartlar aynı değil, o anki öğrencinin getirmiş olduğu şartlar aynı değil. Ama şunu da unutmamak gerekir, örneği şöyle verelim, ne kadar iyi bir plan yaparsanız

yapın kötü bir şefin elinde o plan o kadar kötü bir plan olur. Ne kadar kötü bir plan olursa olsun iyi bir şefin elinde o plan çok iyi bir plan olur. Buradan şunu söyleyebilirim size. Eğer öğretim görevlilerimiz o kadar iyi olduklarını kendilerinde hissediyorsa ki eminim ki öyle. Eğer bunu iyi bir şekilde aktarabilirsek elindeki malzeme yani öğrenciler ne kadar kötü olursa olsun iyi bir öğreticiyse üniversitelerden çıkan mühendisler de o kadar iyi olur diye düşünüyorum.

ERDOĞAN ATMİŞ: Eğitimin kalitesini arttırmada tabi tüm taraflara sorumluluklar düşüyor. O sorumlulukların da tüm taraflar da farkında olması gerekiyor bu sorumlulukların. Şimdi sıra İstanbul'da

ALİ KAYA: İ.Ü. Orman mühendisliği yüksek lisans öğrencisiyim. Arkadaşlarım birçok sorunları ve görüşlerini dile getirdi. Onlara katılmamak mümkün değil. Ben kısaca konuşacağım hatta notumu da aldım. Dünyanın en büyük ekosistemlerinden birini yöneten bir mesleğin, meslek grubu olan orman mühendisliğinin önemi ve bu mesleğe duyulan saygıyı tartışmanın gereksiz olduğunu düşünüyorum.

İkincisi, meslek mensuplarının teknik ve yasal işlemler altında gömülü kaldığını ve bu mesleğin büyük bir kısmını veya en önemli kısımlarından birini oluşturan sosyo-kültürel yapının dikkate alınmadığını, veya zaman zaman alınmadığının göz ardı edildiğini düşünüyorum. Arkadaşımızın da belirttiği gibi eğer bir reklam yapılması gerekiyorsa, reklamı da çok seviyorsak, bir şeylerin reklamını yapabilecek düzeydeyse de, mesleğimizin yeterince kamuoyuna tanıtılması gerektiğini düşünüyorum. Ve bu aşamada bütün teşkilat yetkililerini, fakülteleri, odamızı ve dernekleri göreve davet ediyoruz.

Son olarak, son konuşma hakkım olduğunu düşünerek yapılan bu kongre ve panel çerçevesinde belki dekanlarımızın bölümünde bu konuya değinilecektir tam olarak bilmiyorum ama İÜ Orman Fakültesinde 2007 yılında yapılan Çalıştay'ın hiçbir şekilde biz öğrencilere şu kadar bir açıklamanın bildirinin sayın Derneğimizin başkanı, odamızın başkanı ve değerli öğretim üyelerimizin, dekanlarımızın katıldığı bir Çalıştay'ın öğrencilerimize bildirilmemiş olması ve onlara bu konuda hiçbir bilgi verilmemiş olması, bu kongrenin de negatif yanı olarak değerlendiriyorum.

ERDOĞAN ATMİŞ: Anlayamadım, bir daha açıklar mısınız?

ALİ KAYA: Bu Çalıştaydan, Çalıştayda alınan kararlardan hiçbir şekilde öğrencilerin haberi yoktur. Hiçbir şekilde bunlara değinilmemiştir.

ERDOĞAN ATMİŞ: Bu Çalıştay'ı düzenleyenlerin onu dağıtması gerekmiyor mu? Yani bu sorumluluğu niye bize yükledin ki?

ALİ KAYA: Dernek Başkanımızın da burada konuşması var. Sayın Oda Başkanının da konuşması var...

ERDOĞAN ATMİŞ: Onu düzenleyenlerin onu dağıtması gerekiyor. Onu biz anlayamadık Ali.

ALİ KAYA: Ben derneği suçlamıyorum. Burada değinilmemiş olmasını, çünkü burada katılanların birçoğunu ...

ERDOĞAN ATMİŞ: Siz değinmiş oluyorsunuz, böylece kongrede değinmiş oluyorsunuz.

ALİ KAYA: Şu ana kadar dı.

ERDOĞAN ATMİŞ: Ama değinmeyenleri suçlama hakkı nereden buluyorsunuz?

ALİ KAYA: Suçlamıyorum, suçlamıyorum efendim. Sadece şu ana kadar ki gördüğüm eksik yan olarak değerlendiriyorum.

ERDOĞAN ATMİŞ: Şimdi sıra Kastamonu da. Kastamonu adına kim söz alıyor.

Adı tesbit edilemeyen Kastamonu'dan bir öğrenci: Öncelikle orman mühendisliği mesleğinin gelecek sıkıntısı olduğunu söyleyebiliyoruz. Çünkü gelecek sıkıntısı olan bir meslekte biz sürekli anketlerde pozitif görüş bildirdik. Aslında küresel ısınmanın, çevre sorunlarının bu kadar çok olduğu medyatik bir dönemi yaşıyoruz ki gelecekte iş bulma olanağımız aslında bir ümit aslında bu bir temenniydi. Günümüz şartlarına bakıyoruz ki şu andaki sınav sistemini özetlemeye gerek kalmıyoruz zaten geçmişle günümüz arasındaki farkı belirtmek istiyoruz.

Eskiden orman mühendisliği puanları yüksekti. Bu şekilde çalışmayı çok seven insanlar bu mesleğe gelip, bu alanlarda çalışıyorlardı. İş bulma sıkıntısı olmadığı için de verimli bir şekilde çalışabiliyorlardı. Oysa günümüzde iş bulma sıkıntısının olduğu bir dönemde bir öğrenciden ne kadar verimlilik alınabilir diye düşünüyorum.

Bir de mesleğin ismi ile ilgili bir sıkıntı olduğunu düşünüyoruz. Mesleğin ismi **Ahmet** arkadaşım da bahsettiği gibi belki isimde bir değişikliğe gidilebilirse özellikle ben tavsiye edeceğim ekoloji mühendisliği en azından bu mesleğin tanıtımı, popülaritesi altında bir imaj değişikliği olabileceğini düşünüyorum.

Buna gelirken ben birinci sınıfta defalarca bakanlığa, orman mühendisleri odasına e-posta gönderdim. Mesleğin tanıtımı konusunda bir dolu çalışmalar olabileceğini düşündüm. Ancak çevre ve orman mühendisliğinin sitesinde gördüğümüz bir tatlı programı var. Burada sanki bir halk kahramanından söz ediliyor. Oysa biz bilimsel bir alanda çalışıyoruz. Ve oradaki gösterilen tanıtımda öküzler arkasında tomruk taşıyan bir görüntü var. Çağımızın gereksinimleri ve bugünkü sürütmeleri biz bu şekilde yapmıyoruz. Halk bunu ne şekilde bağdaştırabilir diye tartışılabilir diye düşünüyorum. Eğer mesleğimizin bu şekildeki iş alanlarımız açılmazsa ki geçen sene çok güzel bir uygulama getirildi büyük bir alım oldu. Ancak bir önceki seneyi hatırlıyorsanız fakültelerimiz öğrenci bulmakta sıkıntı çekti. Bu da bir önceki yılların getirdiği işsizlik sorunu yaşama ihtimalinin yüksek olmasındandır. Ben önümüzdeki sene de bu sıkıntının olmayacağını, öğrenci alınabileceğini ancak öğrenci alınmazsa mezunları işlendirilemezse korkarım ki orman fakülteleri yeni öğrenci bulamayacak ve OSYM bu bölümü sınavsız geçiş haline getirecek. Siz o zaman ne kadar kalite bekleyeceğinizi görürsünüz. Yani bu sistemin değiştirilmesi gerekiyor. Eğer orman mühendisleri işlendirilip, gelecek sıkıntısı olmazsa bu konuda daha verimli bir çalışma yapılabileceğini düşünüyorum.

Bir de ülkemizin işsizlik sorununun en çok, ekonomik sıkıntıların en çok olduğu bir dönemde bu gençlerin işlendirilmesi gerekiyor. Ben bunun bölgeler bazında olduğunu düşünüyorum. Özellikle güneydoğu, doğu ve içanadoluda büyük bir ağaçlandırma projesi yapılmalı. Bu bölgeler kalkındırılmalı. Bu şekilde hem orman mühendisimizin üzerindeki sorumluluğun önem arz ettiğini dile getirmek istiyorum. Ayrıca Milli Parklar Genel Müdürlüğünün 4 yıl önceki bir görüşü vardı. Rehber mühendis şeklinde milli parklarda çalışılabileceğini dile getiriyordu. Kendisi 50 bin orman mühendisi diye söylemişti. Bu 50 bin orman mühendisi laftan öte göremiyorum. Çünkü bu yüzyılın orman mühendisi sayısına tekabül ediyor. Oysaki o günden bu yana tek bir alımın olmadığını görüyorum. Peki ne zaman alınacak? Bugün değil de ne zaman? Tarihini öğrenmek istiyorum. Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

ERDOĞAN ATMİŞ: Biz teşekkür ediyoruz. Sonraki fakültede sıra. Maraş'ta. Kim konuşacak?

EROL SÖNMEZ: KSİÜ 3. sınıf öğrencisiyim. Genelde görüşüldüğü gibi orman mühendisliği bölümünün orman mühendislerinin ileride çok daha iyi iş imkanlarının olacağına inanıyorum. Ama şu anda biz de öğrenci olarak mezun olan orman mühendisleri olarak gerçekten de durumumuz çok kötü. Bunu itiraf etmek gerekli. Çünkü bunu şu şekilde açıklamak gerekirse şu anda dünyamız aşırı derecede kirlenmekte, çevre sorunları, doğa sorunları aşırı derecede artmış durumda yani ileride daha da artacaktır. Bunun sonucunda sadece Türkiye’de de değil dünyada çok fazla deneyimli orman mühendislerine ihtiyaç duyulacak. Ama eskiye değinmek gerekirse eski sisteme, eski öğretim sistemine arkadaşımız değinmişti, orman mühendislerini oduncu olarak görüyorlar. Tabi bu da eskiden yani öğrenci yetiştirirken bunun nedeni sadece odun yetiştirmek olduğu, odun yetiştirmeye dayalı bir eğitim sistemine dayalı olduğunu düşünüyorum. Tabi biz şu anda geçiş aşamasındayız. Şu birkaç sene içerisinde. Gerçekten de bizim aldığımız dersler de şu anda bayağı bir çelişkili. Misal, bizim aldığımız silvikültür dersleri, orman ekoloji dersleri, silvikültür dersinde sadece odun yetiştirmek, kaliteli odun yetiştirme ön planda tutulurken sadece ekoloji dersinde ise bunun yaratacağı sorunlar konuşuluyor. Yani ileride dünya kirlendiğinde alınması gerekli önlemler konuşuluyor. Yani ikisi tamamen birbirinin zıddı. Yani biz şu anda mezun olduğumuzda açıkçası ne yapacağımızı bilmiyoruz.

Bir de ormanlarımızın çok büyük bir çoğunluğu devletin elinde. Öncelikle derdimiz tabii ki kamu olacak. Devlet daireleri olacak. Ama devlet daireleri de olmazsa özel sektöre girme şansımız var. Ama özel sektörde de iş bulma şansımız oldukça kısıtlı. Yani bunun ileride neler yapılacak, nasıl bir şeyler uygulanabilir, bu çelişkiler, bu dersler arasındaki ilişkiler nasıl giderilebilir. Onu tam bilemiyorum. Buna ileride bir açıklık getirilmesini istiyorum.

ERDOĞAN ATMIŞ: Teşekkür ediyoruz. Fakülteler arasındaki son konuşmayı Trabzon alacak. Trabzon, KTÜ tabii ki.

İLKNUR SAPMAZOĞLU: KTÜ Orman Fakültesi 4. sınıf öğrencisi. Öncelikle ben mesleğimizin umut verici bir meslek olduğunu düşünüyorum. Geleceğimizin iyi olacağını düşünüyorum. Çünkü şu anda gündemde doğal kaynaklarının kontrollü kullanılması söz konusu. Mesleğimizi kamudan beklememiz bizim açımızdan doğru çünkü devletin elinde ormanların % 99’u. Özel sektörde olmasına karşı değilim. Özel sektörde de çalışmak isteriz fakat özel sektörde nerelerde, nasıl çalışacağımızı, çalışma alanlarımızın nasıl olacağı konusunda bilgilendirilmiyoruz. Yani bir bilgimiz yok. Biz fakültelerde özel sektörde de neler yapabileceğimiz açısından bilgi sahibi olmamızı istiyoruz. Madem her şey devletten beklenmeyecek, bize bu söyleniyor. Mesela Oraman Genel Müdürümüz de dedi ki; bana tek sorulan soru ‘bu sene kaç kişi alacaksınız’. Bize Almanya’dan örnek verdi. Dedi ki; Almanya’nın % 2’si devlet sektöründe çalışıyor. Orman mühendislerinin, fakat diğer ülkelerdeki sistem ile bizim ülkemizdeki sistem aynı değil. Orada özel ormanlar da var. Özel çalışma alanları da var. Çoğunlukla da fazla, o yüzden bu normal. Ama bizim ülkemizde böyle bir sistem yok. Devletin elinde ormanlarımız o yüzden devletten iş beklememiz normal olarak karşılanmalı.

Ayrıca KPSS sınavına da değinmek istiyorum. KPSS sınavı bizim mesleki yeteneklerimizi karşılamak için bence doğru bir sınav değil. Bence KPSS mesleki bir sınava çevrilmeli ki madem biz o meslekte çalışacaksak bunun için yeterliliğimiz ölçülmeli. Ayrıca şuna da değinmek istiyorum. Oduncu, oduncu dedi arkadaşlarımız orman mühendislerine oduncu deniyor dediler. Şimdi bence bundaki en büyük pay bizim gayri safi millî hasıladaki millî gelirdeki payımızın binde 3 oranında olmasından kaynaklanıyor. Binde üç çok düşük bir oran. Bu neden kaynaklanıyor? Ormancılıkta sadece odun üretimine önem verilmesinden kaynaklanıyor. Bunlar artık yavaş yavaş da umuyorum ki değişecek. Bir karbon tutumu, bir oksijen, bir rekreasyon yani bunlar belki para ile ölçülemeyecek kadar çok kıymetli ormancılık açısından. Ama bunların da bence göz önüne

alınarak ormanlarımızı milli gelirdeki binde 3 oranının yükseltilmesi gerekiyor, ben öyle düşünüyorum.

Bir de arkadaşlar çok sorunları olduğundan bahsettiler. Ben bu konuda fazla konuşmak istemedim. Gerçekten çok ciddi sorunlar var fakültelerde. Umarım bu forum onlar için, sorunlarının çözümü için gayet iyi olur, yarar verici olur. Ormancılığımızın ileri gitmesi açısından çok iyi olacağını düşünüyorum bu forumların devam etmesini. İnşallah öyle olur.

ERDOĞAN ATMIŞ: Evet, 4. turda bütün fakülteler konuştu. Çok büyük talepler var. 1 saat daha uzatalım mı formu. Ne diyorsunuz? Arkadaşlar konuşmak isteyenler uzatalım derken, dinleyiciler uzatma yanlısı değiller açıkçası. Ben sadece bir iki tane sözüm var, onları yerine getireyim. Bu forumu kapatacağım. Planladığım süreyi 15 dakika aştık. Çankırı'dan İbrahim arkadaşımıza ben söz verdim sana söz vereceğim diye. İbrahim kısaca alıyoruz.

İBRAHİM AKPINAR: Öncelikle teşekkür ediyorum. Çankırı Orman Fakültesinden İbrahim Akpınar. Zaten arkadaşların da belirttiği gibi öğretim üyeleriyle, hocalarımızla alakalı bir şey söylemek istiyorum. Öğretim üyeleriyle öğrenciler arasındaki ilişkiler fakültenin büyüklüğü, öğrenci sayısı ile ilişkili bir durum. Öğrenci sayısı ne kadar az ise kontenjan veya ulaşma imkanı, fakültenin büyüklüğü de burada devreye giriyor, o kadar ilişkileriniz sağlam oluyor. Hocalarımızın devamlı olarak okulda bulunması, odalarına her istediğimiz zaman girip çıkabilmemiz, onların müsait durumda bulunmaları, öğrenci açısından da önemli. Teşekkür ediyorum.

ERDOĞAN ATMIŞ: Aslında planımızda diğer kısmı vardı. Size gerçekten tek tek, fakülteler adına değil herkese söz vermek istiyordum. Söz almak isteyen çok. Fakat onlara söz verirsek süremizi çok aşmış olacağız. Şimdi iki tane duyurumuz var. Lütfen, artık söz vermeyeceğim. Sadece iki tane duyuruya izin vereceğim. Bir de eski bir öğrencinin, en eski öğrencilerden biri olarak ben bir şeyler söylemek istiyorum diyor kendisi. Eski Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürü, eski Orman Genel Müdürü ve eski Orman Bakanlığı müsteşarı Sayın Necati Uyar öğrenci olarak konuşacak. Müsteşar olarak değil tabi. Çok kısaca onun öğrenci olarak konuşmasını alacağız. Ondan sonra iki duyuruyu yapıp bitireceğiz.

NECATİ UYAR: Teşekkür ederim sayın hocam. Sayın dekanlarım, kıymetli hocalarım ve meslektaşlarım, öğrenci arkadaşlarım hepimize sevgiler, saygılar sunuyorum.

Ben 46 yıllık öğrenci olarak, zaten dikkat ederseniz öğrenciler arasına oturdum ve oldukça da heyecanlandım. Zaten ormancılık ta öğrencilik fakülte bitirmiş olmakla yeniden başlıyor, meslek hayatıyla ciddi anlamda eğitim ve öğrencilikle devam etmesi gereken bir meslek. Sizleri, öğrenci arkadaşlarımı çok samimi söylüyorum, çok dinamik, kendilerine özgüveni çok fazla, ciddi anlamda çok sorgulayıcı bir topluluk olarak gördüm. O yönüyle hepimizi ayrı ayrı kutluyorum. Tabi burada iş hocalarıma düşüyor. Böyle bir öğrenci kitlesine ders vermek çok zor.

Şimdi ormancılığa şu şekilde bakmakta özellikle fayda var. Ormanların odun değeri bir ise fonksiyonlarının değeri de iki bin olarak biliyoruz. O halde biz kendimizi oduna yönelik değil de o fonksiyonel değerler açısından iki bin katsayısı içerisinde neler var ise ona göre mutlaka eğitilmemiz lazım. Yani kendimizi ona göre formasyonlamamız lazım. Aksi takdirde işte arkadaşlar odun diyor, oduncu diyor varsın desinler. Ama maalesef özellikle küresel ısınma, iklim değişiklikleri ve diğer konuların ön plana geçtiği, hele hele ormanın bakanlığının isim değişikliği, çevre, orman bir de şimdi su olayı içerisine girdikten sonra ciddi anlamda hem bakış değişti hem de bu bakanlığın ağırlığı değişti. Niye ağırlığı değişti? 2008 yılı bütçe görüşmelerine bakıyoruz, yeni bakan su orijinli olduğu için diyelim, Allah aşkına bir tek paragrafla ormanı geçiştirdi. Halbuki orman bakanlığı bünyesinde bir sürü ormanla ilgili genel müdürlükleri var. Hep sudan bahsetti.

Şimdi bugün ayın 22 si. Dünya Çevre Günü, Dünya Ormancılık Günü, Dünya Meteorologlar Günü. Şimdi aynı anda üçü de tahmin ediyorum İstanbul'da yapılıyor. İnanır mısınız ben geçen hafta Meteorolojilerin konferansı vardı oraya katılmışım. Konu küresel ısınma, iklim değişikliği idi. Allah aşkına bir tek kelime ormanın fonksiyonlarından, bu karbon emisyonlarını yutan olarak, %25 olarak ormanları yuttuğu konusunda tek bir cümle kullanılmadı. Bir ormancı arkadaş son gün panele katıldı. Onun da konuşmalarının hiç ormancılıkla uzaktan alakası olmayan değişik bir konu ortaya sundu. Dolayısıyla şunu söylemek istiyorum. Bizim meslektaşlarımızın sadece odunculukla değil çok değişik konularda kendilerini yetiştirmiş olmaları lazım diye düşünüyorum.

ERDOĞAN ATMIŞ: Sayın Müsteşarım, çok teşekkür ediyorum.

NECATİ UYAR: Son sözümü de söyleyeyim. Arkadaşlarımız ağırlıklı olarak sosyal konulara da, ekonomik konulara da girsinler. Birazcık da politikayla da uğraşsınlar. Uğraşsınlar, uğraşsınlar. Çünkü bakın meclisin çok büyük bir oranı hep hukukçulardan oluşuyor. Eskiden meclis başkanları orman mühendisleriydi. Ama şimdi sayılarımız çok azaldı. Ciddi anlamda bu sosyal dinamiği olan arkadaşların bir kısmı da şimdiden politikayla da uğraşsınlar. Teşekkür ediyorum.

ERDOĞAN ATMIŞ: Biz teşekkür ederiz. Şimdi sizinle ilgili bir konuda Sayın Yunus Ensari'ye söz vereceğim. Kendisi bir vaatte bulunacak öğrencilere. Bundan sonra da bir duyuru yapacağız ve kapatacağız. Yunus Bey sadece vaadiniz lütfen.

YUNUS ENSARİ: Efendim çok teşekkür ediyorum. Ben gerçekten gençlerle çok gurur duydum. Çok kaliteli. Necati arkadaşım benim söyleyeceklerimi söyledi, ifade etti duygularımı. Sizinle gurur duyacak durumdayım şu anda. Ben dün Türkiye Tabiatını Koruma Derneği hakkında çok kısa bir bilgi vermişim. TTKD ormancılığın ağırlıklı olduğu birkaç kişinin kurduğu 53 senelik bir dernektir. Onun için ben dün dedim ki; Üye olun dedim. Üye olmanız yalnız mali bakımdan değil, bir dernek yalnız üye aidatı ile yaşayamıyor. Onun için ormancılar olarak bu derneği elden bırakmayın diye rica ettim ben size. Ama gördüm ki üye aidatını ödeme bakımından özellikle genç öğrenci arkadaşlarım üye aidatlarından dolayı belki maddi imkanları yok. Onun için ben şöyle bir vaatte bulunuyorum. Diyorum ki; üye olmak isteyen bütün öğrencilerin ilk giriş aidatlarını ben kendi cebimden ödeyeceğim diyorum. Bunu vaat ediyorum bu bir. İkincisi öğrenci oldukları süresince ödemeleri gereken TTKD'nin yıllık aidatlarını da yine ben ödeyeceğim öğrenci oldukları sürece. Sizin buraya temsilci olarak geldiğiniz anlaşılıyor. Gittiğiniz yerlerde lütfen arkadaşlarınızı buraya kaydedin. O arkadaşlarınızın giriş aidatlarını, hem öğrenci oldukları sürece olan aidatlarını ben burada karşılayacağım, ödeyeceğim. Yeter ki TTKD'ne ormancılar sahip çıksın. Ormancılar bütün bundan evvelki memlekete olan hizmetlerini bundan sonra da yaşatsınlar, devam etsinler. Dünyanın en büyük çevre ödülü alan, başka yok, dün de söyledim. Başka bu çevre ödülünden alan kimse yok. Böyle bir dernek kapısına kilit vurulmasın, kapanmasın veya ormancıların elinden çıkıp da başka art niyetli grupların eline düşüp başka şeylere alet olmasın. Buna lütfen ormancılar sahip çıkın. Ben 90 yaşında bir insanım artık. Bundan sonra gençler lütfen bu derneği kurtarın ne olur. Benim söyleyeceklerim bu kadar.

ERDOĞAN ATMIŞ: Teşekkür ediyoruz Yunus Ensari'ye. Tabi burada dernekler karışmasın. Türkiye Ormancılar Derneği adına bir vaatte bulunmuyor. Türkiye Tabiatını Koruma Derneği adına bir vaatte bulunuyor. Çünkü biliyorsunuz Türkiye Ormancılar Derneğine üye olabilmek için fakülte mezunu olmanız gerekiyor. Bunu da hatırlatayım. Şimdi öğrencilerle ilgili bir duyuru var. Düzce Orman Fakültesinden arkadaşımız bu duyuruyu yapacak. Bundan sonra forumumuzu kapatacağım.

ENGİN ÇAR: Benim öğrenci arkadaşlarımdan ve hocalarımdan bir isteğim duyuru şeklinde olacak. Hep öğrencilerin bir arada kaynaşmasını söylediler arkadaşlar az önce. Bunları arttırmak

için öğrenci kongrelerinin de düzenlenmesi ve bunların da faaliyete geçirilmesini istiyoruz. Bu konuda biz bu sene 8-9 Mayıs'ta Düzce'de Orman Fakülteleri Öğrenci Kongresini düzenleyeceğiz. Bu konuda dekan hocalarımdan da diğer hocalarımızdan öğrenci arkadaşlarımıza bunun duyurulmasını, iyi bir şekilde yapılmasını ve bunun yol masrafı konusundaki kaynak aktarımının yapılmasını istiyorum. Öğrenci arkadaşlarımdan da bildiri verme süresi geçti, şu anda zaten 100 üstünde bildiri geldi ama bu bildirileri sunabilecekleri ve orada bildiri sunmasalar bile katılabileceklerini duyurmak istiyorum ve katılmalarını istiyorum. Gezilerimiz olacak, her türlü kalma ve yemek bize dahil. Masraflar bize dahil. Sadece geliş-gidiş masrafları size ait olacak. Bu konuda tüm öğrenci arkadaşlarımı davet ediyorum ve hocalarımızı da davet ediyoruz. Ayrıca burada daha çok lisans öğrencilerinin aktif hale getirilmesini istiyoruz. Büyük bir çoğunluk, gelen bildiriler araştırma görevlilerinden geldi. Bu konuda Isparta Üniversitesine çok teşekkür ediyoruz. Gelen bildirilerin büyük bir çoğunluğu öğrencilerden geldiği için burada onlara da hocalarıma da, öğrenci arkadaşlarıma da çok teşekkür ederim.

ERDOĞAN ATMIŞ: Düzce Üniversitesinden arkadaşlarımız bu konuda bir girişimde buldukları için kendilerine çok teşekkür ediyoruz. Engin Çar'a bu açıklamasından dolayı çok teşekkür ediyoruz.

Bizim amacımız ne? Bizim amacımız da o. Sizlerin birbirinizi tanıması, kaynaşması, iletişim kurması, ormancılık öğrencilerini, orman fakültesi öğrencilerinin devamlı iletişimde bulunması, Düzce'de yapılacak olan bu kongre de mutlaka yararlı olacaktır. Amacımız bu. Bazı arkadaşlara söz veremedik. Süremiz sınırlıydı. Fakat şunu düşünün. Bir öğrenci forumunu bu kongre içerisinde gerçekleştirdik. Sizler de kendinizi ifade ettiniz. İfade ettiğiniz bazı şeyler öğleden sonra yapılacak olan Dekanlar Panelinde de mutlaka gündeme gelecektir. Sizin burada söyledikleriniz sayın dekanlar tarafından not edildi, orada mutlaka gündeme gelecek. Orada soru cevap kısmında yine sorularınızı sorabilirsiniz. Burada söz veremediğimiz arkadaşlarımız lütfen o konuları öğleden sonra yapılacak dekanlar panelinde gündeme getirsinler. Hepinize çok teşekkür ediyoruz. Görüşmek üzere.

DEKANLAR PANELİ
“150. Yılında Ormancılık Eğitiminin Durumu”

Yöneten

Prof. Dr. Avni Yücel ERYILMAZ

Panelistler

Prof. Dr. Tahsin AKALP

İ.Ü. Orman Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Cahit BALABANLI

SDÜ Orman Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Orhan ERDAŞ

K.Maraş SİÜ Orman Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Cantürk GÜMÜŞ

Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Cemal ÖZKAN

KTÜ Orman Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Metin SARIBAŞ

ZKÜ Bartın Orman Fakültesi Dekanı

AVNİ YÜCEL ERYILMAZ: Değerli meslektaşlar, sevgili öğrencilerim, bu üçüncü günün son oturumu içerisinde de fakülte dekanlarıyla, değişik yörelerden geldiklerine göre, var olan fakültelerindeki durumları, en az bir üç kez kendilerine söz vererek paylaşmak istiyorum. Tabii bu arada gerek öğrencilerimizin, gerekse konuklarımız dekanlara soru sorabilecekler.

Sabahki oturumda öğrencilerimizin kendi aralarında, kendilerine göre belli görüşleri ortaya konuldu, konulmaya çalışıldı, eksik kaldı, zaman yetmedi, çeşitli nedenler ileri sürülebilir. Hem dekanlara bir hatırlatma olması babında ana başlıklarıyla, küçük küçük notlar almıştım, hem onları dile getirmek, hem de birer ikişer cümleyle o konudaki kişisel görüşümü de belirtmek istiyorum.

Fakültelerimizin sadece bir tanesinde olan hazırlık, İngilizce, bir yıllık öğretimi diğer fakültelerde de öğrenciler tarafından ve öğretim üyeleri tarafından istenir olduğunu öğrendik. Tabii burada nasıl uygulanabileceği çok önemli. Bir yılın sonunda arzu edilen düzeyi geçememiş olan öğrenciyi ilk 2 sınıfta derse devam ettirerek son sınıfa kadar gelmesini mi? Uygulamayı solumdaki KTÜ Dekanı arkadaşımız açıklayacaktır size. Yoksa başarılı olamayan öğrencinin ilişkisini kesmeyi mi? Bir amaç güdülüyorsa, lisan öğrensin istenildiğinden dolayı bu konuluyorsa amenna. Yok eğer bu bir sene içerisinde sahip olunan imkanlarla öğrenciye bir hazırlık, bir yabancı dil alt yapısı için bir şeyler öğretilsin isteniyorsa, onu bilemiyorum.

Genelde öğrencilerimiz şu konularla hep işte ders, ders, ders. Konuları içerisinde sözünü ettikleri dersler arasında tek tek saymak istemiyorum ama efendim işte amenajman dersimiz, silvikültür dersimiz, yok efendim ağaçlandırma dersimiz, işte benzeri dersler. Güzel de daha sonraki bize odunun mühendisi deniliyor diye de çok büyük sıkıntılardan bahsettiler. Şikayetler söz konusu oldu. Bu derslerin içerisinde ilk günkü bildiri bölümünde özetle birkaç tane öneriyi sıraladım ama belki yakalayamadı öğrenciler bilmiyorum ama yazılı olarak okuduklarında görecekler.

Burada başka derslerin özellikle öğrencilerimiz tarafından da isteniyor olmasını bekledim. Sen bir yerde mezun olduğun gibi yönetmekle görevlendirileceksin. İki saatlik bir yönetim dersi içerisinde hiçbir şey öğrenemezsin. Çünkü çok devasa, ayrıntılı bir konu. Ben geldiğim Endüstri Mühendisliği bölümünde bu dersleri anlatırken üçer saatlik dersler halinde ikişer kere anlatıyoruz ve ancak zar zor yetiştiriyoruz.

Bugün klasik yönetim anlayışı geçti, hala uygulanıyor ama, yeni yönetim teknikleri çıktı. Ormancılığa adaptesi olur ya da olmaz, ama bunlara ilişkin bazı bilgileri de sanıyorum ki ilgili dersin öğretim üyeleri iki saat içerisinde kesinlikle veremezler. Mezun olup gittiğinizdeki emrinizdeki insanlarla nasıl bir ilişki içinde olacaksınız. Test edileceğinizi şimdiden haber vereyim size. Bir belge verecekler ve onu bir yere havale etmeniz istenecek veya cevaplandırman istenecek. Sen artık bölge şefi olarak oraya ya da şimdiki ismiyle orman işletme şefi olarak gitmişsin. Kocaeli Üniversitesi'nde tanık olduğum durum olarak değerlendirin, bölüm başkanlığına yazdıkları bir dilekçeyi anlamak mümkün değil. Sen bunu işletme müdürüne cevap olarak yazdığın yazıyı da aynı bu şekilde yazacaksan büyük bir handikap yaşarsın demektir. Demek ki bazı farklı şeyler sizin yönetici olarak ihtiyacınız duyduğunuz, elemanlarınızla ilişki olarak içerisine girebilmeniz için, bir diyalog oluşturabilmeniz, çevrenizdeki köylerdeki vatandaşla, kazadaki vatandaşla ya da daha üste çıkarken üst ve alt yöneticilerinizle ilişki içerisinde olabilmeniz için farklı şeylere ihtiyaç var. Demek ki bunlar henüz öğrencilerimizin gündeminde değil.

Staj konusu neredeyse üç günü hep kapsadı. Sanıyorum bu panelde de yer alacak. Ama şöyle bir şey gözlemladim. Dün Amerika'daki iki üniversitede 6 değişik öğretim programı, eğitim demiyorum öğretim diyorum, öğretim programlarında 6 aylık stajlar hep altı çizilerek verildi. Gerek eğitim öğretim devam ederken, gerekse yaz döneminde işte şu üniversitede 6 ay, bu üniversitede 6 ay. Peki siz stajlarda para alamadığınızı, sahte staj belgeleri düzenlendiği, başımızda birileri olsun, bize daha ayrıntılı bilgi versin türünden söylerken orada bir örnek verildi. Peki bu örnek içerisinde acaba kurumsal bazda o arkadaşımız sanıyorum şimdi Kahramanmaraş dekanı Orhan Bey herhalde değinir tahmin ederim. En azından bunun uygulanabilirliği var mı? Peki biz 6 aylık staja nasıl adapte olabiliriz? Bir ormancı yetkili varsa şayet aramızda ki safiyane sabah öğrenciler ateşli ateşli işte şöyle oldu, burada büyüklerimiz var, meslek büyüklerimiz. Evet meslek büyüklerimiz var ama çoğu emekli olmuş artık aktif görevde olmayan kişiler. Ve onlar izliyor sizi. İlk gün gelip iki kelime söylemeyle bu işlerin olmayacağını düşünüyorsunuz tahmin ederim. Bu ve benzeri tarzda karşılaşacaksınız.

Branşlaşma dekanlarımızın konuları arasında yer alacaktır.

Fiziki imkansızlıklar neredeyse fakülte öğrencilerinin çoğunun derdi gibi gözüküyor. Ama şu da unutulmasın; KTÜ'nde o zaman asistan idik. İlk olarak asistan olarak gittiğimizde başladığımız imkanlar öyle değildi. Şimdi dekanın sabah sunumunda gördüğünüz öylesi güzel bir kampus içerisinde eğitim öğretileri sürdürüyor. Ben 1972'de oraya gittim. 94'de ayrıldım. Ha şimdi gidip gördüğünüzde bunun güzelleştiğini görüyorsunuz. Biraz sabırlı olunmasında fayda var.

Bir başka açı; siz bu olanaksızlıkları yaşıyorsunuz ama size öğretim üyesi olarak hocalarımız olarak derse gelenler acaba konforlu bir yerlerde mi oturuyorlar. Bir de ona baksaydınız keşke.

Fiziki olanaksızlık yanında, ben burada öğrencilerin fakültelerini yazmadım, o bakımdan hangisiye daha sonra soru olarak yöneltebilir. İmkansızlıklar var. Sosyo kültürel yönden bir tiyatrosu, öğrenci olarak gidip izleyebileceği sineması, diğer aktivitelerin var olduğu bir imkan herhalde okuduğunuz kentlerde, bir kütüphanesi, bırakın kütüphaneyi dilediğiniz ders kitaplarını ya da güncel gazetelerde belli zamanlarda kitap ekleri çıktığında, işte günümüzde en çok satan deyip de merak edip almak istediğiniz bir kitabı alacağınız bunları satan yer var mı? Hiç bunlar dile gelmedi. Demek ki kültürel yönden de pek fazla ihtiyacımız yok.

Sevindirici bir yan, öğretim üyesi öğrenci ilişkileri. Birkaç şikayet dışında hep düzeyli gittiğini görüyoruz ki bu sevindirici. Özellikle o sayısı az olan yerlerde bir öğrenci arkadaşımız onu belirtti. Gayet tabii ki az sayıdaki öğrencinin olduğu yerdeki bir öğretim üyesinin veya öğretim elemanları diyelim araştırma görevlileri de dahil, ne yapacaktır, öğrencileriyle daha yakın ilişki içerisinde olabilecektir. Ama bu daha önceki yıllarda böyle oluyor muydu? Öğretim üyesine göre farklılık gösterir.

Sorunlarınızın arasında ulaşım var. Ama bedavaya taşımayı herhalde düşünmeyeceklerdir. Taksilere zamdan bahseden öğrencilerimiz sanıyorum ki önümüzdeki günlerde petrolün varilininin 115 dolara çıktığı ortamda da daha fazla ödemeye devam edecekler. Ona göre bütçelerini ayarlamalılar diye düşünüyorum.

Bir öğrencimiz; fakültelerin kuruluş yörelerinde öğretim üyelerimiz, yeterince ağırlıklarını hissettirmediler. Çocuklar içinde yaşıyor olduğumuz ülke içerisinde sanıyorum ki şu fakülte şuraya kurulsun şu nedenlerle diye bir şeyler soruluyor. Bu tamamen öğretim üyelerinin dışında benim gece yarısı eklediğim bir şeyle, falan yere de şöyle bir fakülte kurulsun, ben de gelecek dönemde yine burada olmak istiyorum diye kulisini yapmış olan kişiler getirip oraya fakültesini kuruyor. Siz bunun sıkıntısını yaşıyorsanız sorununuzu bulunduğunuz yöredeki eğer sizlerle

muhatap olunuyor ise, politikacılar olacaktır. Burada hiçbir kimseye sorulduğunu sanmıyorum. Eğer yanılıyorsam, yani buradaki öğretim üyeleri Kastamonu'ya kurulsun, Çankırı'ya kurulsun, Artvin'e kurulsun diye daha evvel kararlar içerisinde yer aldılarsa, o zaman eleştirilerinizde haklısınız ama ben hiçbir arkadaşşıma sorulduğunu, hiçbir fakülteye sorulduğunu, hepsi dekan, kendilerine ne diyorsunuz diye bir soru sorulduğunu düşünmüyorum.

Son iki hususun da altını çizeyim. Orman mühendisliğinin bilinmediği söylendi. Doğrudur. Sizler gibi bizler de öğrenci olduğumuzda aynı şekilde, aynı duygularla, ne olacaksınız dendiğinde bunu bizden öncekiler anlatmamıştı. Biz anlattırmaya çalıştıysak da bu ormancılık mesleğine soyunmuş olan öğrenci olup yarın orman mühendisi olacak olan kimselerin daha önceki dönemlerde görev yapmış olup, kendi içimize kapanıp sadece biz söyleyip biz dinleyen bir meslek mensubu olduğumuzdan kaynaklandı. Biz satmasını bilemedik. Satma demek üretimin, tomruğun satılması değil. Genel müdürümüz ne dedi; 250 milyon dolarlık odun satışını 1 milyar dolara çıkardık. Evet para olarak bakarsak doğrudur, sevindiricidir, üç misli artmıştır. Orman alanımızı ağaçlandırmalarla şu kadar arttırdık dedi. Şunu da hemen belirteyim; belli yönetim kademelerinde görev alındığı zaman o gün makamda bulunulduğunda işin doğasına uygun olarak, gerek söylemede, gerek uygulamada, ne yazık ki meslektaşlarımız emekli olduklarında veya hatta daha o görevden ayrılıp da başka bir göreve atandıklarında farklı konuşabiliyorlar. Canlı örneğini sadece geldiniz ilk gün genel müdür olduğunu öğrendiğimiz arkadaşımız bir şeyler söyledi. Neden söz aldığını da bilmiyorum. Eleştirdi, sürekli eleştirdi ama genel müdürlük yaptığı zaman acaba o eleştirdiği konularda evet yanlış yapıyoruz deme cesaretine sahip olabiliyor muydu? O zaman görevdeyken farklı, görevden sonra farklı konuşulanlara da birazcık hassasiyet göstermeniz lazım.

Ormancılık örgütü daha fazla işlendirilmeli. Bir arkadaşımız 50 bin kişi alınacak sözlerini ilettiler. Çocuklar biz eskiden beri şunu söylüyorduk, biz derken bizim hocalarımız da aynı şeyi söylüyordu; Bilimsel ormancılığın kriterleri dünyada ormancılığı ilerletmiş olan ülkelerde belirlenmiştir. Nedir bu? 40 bin hektarlık işletme müdürlükleri. Bugün bunun çok çok uzağındayız ve işte ben 1967 de bitirdim orman fakültesini, 4 sene de bunun öncesine koyun, adımımı attığım andan itibaren hep duyduğum laftı. Şöyle yapılacak, böyle yapılacak, hala yapılmış değil. O zaman şunu bir yerlerden isteyin. Çevre ve Orman Bakanlığı'nı, ben o gün genel müdür ayrıldıktan sonra kime söyleyeceğim diye bir ifade kullandım, belki farkındaysanız, yardımcısıyım diyen bir arkadaşımız vardı. Ama oturumun sonundan sonra o da görünmedi. Konuştuklarımızın hiçbirisi alacak olduğumuz kararların, dileklerimiz, öğrenci olarak sizin dileklerinizin, bizim dileğimiz yok, biz biliyoruz artık, Çevre ve Orman Bakanlığı'ndan neyin yapılabileceğini. Örneğin sizlerin bu dileklerini, eğer istekli olup da dernek başkanımızdan rapor halinde nedir, neler söyledi bu çocuklar, neler istediler diye isterlerse, istemek önemli değil, bunu yazalım hep verelim, okuyup gereğini yaparlarsa amenna. Ama yapılacağına hocam inanıyor musunuz? Derseniz. Ben hayır diyorum. Daha fazla uzatmayayım. Yeri geldiğinde başka şekilde sizlere cevap vermeye çalışırız hep birlikte.

Dediğim gibi sağdaki dekan arkadaşımızdan başlayarak, sağ derken masanın ucundan Tahsin Beyden başlayarak sırasıyla birinci turu, herhangi bir konu belirleyerek değil, fakültesini size, artık tanıtacak mıdır, kısaca toplantı süreci içerisinde ortaya çıkmış olan önemli bir konuya ağırlık vererek mi konuşacaktır. Birinci turu başlatmak istiyorum. Buyurun Tahsin Bey.

TAHSİN AKALP: Değerli meslektaşlarım, sevgili öğrenciler, öncelikle hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlamak istiyorum. Hemen akabinde bu ormancılık kongresini düzenleyen Türkiye Ormancılar Derneği ve Türkiye Ormancılar Vakfı başkan ve yöneticilerine de özellikle teşekkür etmek istiyorum.

150 yılı geride bıraktığımız bir dönemde böyle önemli bir konuyu, hele hele küresel ısınma ve iklim değişikliği dolayısıyla başka boyutları da ön plana çıkan bir mesleğin veya meslek grubunun eğitimini konu alarak böyle bir kongre düzenlemiş olmalarından dolayı kendilerini kutlamak istiyorum. Bu vesileyle özellikle Türkiye 150 yıllık süreçte ormancılık eğitiminde emeği geçen başta hocalarımız olmak üzere her kademedeki meslektaşımızı, özellikle ebediyete intikal etmiş olanları rahmetle ve yaşamda olanları da saygıyla anmak istiyorum.

Çünkü gerçekten bu 150 yıllık süreci kısaca ana hatları itibarıyla birazdan ben, birkaç tur döneceğimizi öğrendim, ilk turda onu özetlemek istiyorum. Gerçekten birçok insanın emeği var.

Burada tabii ki özellikle bu gelinen nokta, Türkiye ormancılığında hepimizin gururla söyleyebileceği bir nokta. Çünkü her şeyden önce bilimsel temele dayanan bilgi üretilmiş bu 150 yıllık süreç içerisinde. Ben daha sonraki turlarda nasıl bir orman mühendisliği eğitimi, onun üzerinde duracağım.

Ancak sayın başkanın, teşekkür ediyorum söz verirken, herhalde doğal olarak bilmiyordu, ben özellikli bir noktayı vurgulamak istiyorum. Şu anda İ.Ü. Orman Fakültesi dekanı değilim. 11 Mart itibarıyla dekanlık dönemim sona erdi. Şu anda vekaletle yönetiliyor. Sanıyorum bu ayın sonunda yeni dekan ataması yapılacak. Yani benim de devam etme olasılığım var. Ama tabii şu an dekan değilim.

Ama eğitim özellikle vurgulamak istiyorum, hepimizin işi. O nedenle bir öğretim üyesi olarak da söyleyeceklerim dekan olarak söyleyeceklerimden fazla farklı değildi. Onu da ifade etmek istiyorum.

Türkiye’de belki ormancılıkta eğitim tarihini çoğumuz yakından biliyoruz. Türkiye’de devletin ormancılıkla ilgilenmesi çoğumuz biliyoruz ama geniş ölçüde ilgilenmesi özellikle Tanzimat’tan sonra başlamış ve 1857 yılında İstanbul’da Fransız ormancı Tassy yönetiminde ilk orman mektebi kurulmuş biliyoruz. Daha çok kurs niteliğini taşıyan 4 yıllık bu okulda dersler Fransızca verilmiştir. Bu kurumdan mezun olanların ormancılık örgütünde hemen görevlendirilememiş olmaları yanında, Tassy’nin 1862 yılında Fransa’ya dönmesi üzerine öğretime okul bir süreliğine ara vermiş. 1865 yılında Tassy yine tekrar geri dönmüş. 1893 yılında ormancılık ve madencilik konuları biliyorsunuz daha sonra Orman ve Maden Mektebi haline geliyor. 1893 yılında ormancılık ve madencilik konuları birbirinden tamamen farklı olması nedeniyle Orman ve Maden Mektebi kapatılıyor ve ormancılık mektebi Halkalı Ziraat Mektebine başlanılıyor. Daha sonra İkinci Meşrutiyetten Halkalı Ziraat ve Orman Mektebi idaresindeki ormancılık derslerinin yeterli olmadığı görülerek ormancılık eğitiminin ayrı bir okulda yapılandırılması için girişimlerde bulunuluyor. Ve 1910 yılında Orman Mektebi Alisi kuruluyor. 1917 yılında teklif üzerine okulun öğretim süresi, bu kez o tarihteki Almanya’daki orman okulları örnek alınarak üç yıla indiriliyor. Ve Cumhuriyetin ilanından sonra da öğretime bu şekilde devam eden Orman Okulu bu dönemlerde sırasıyla Sultanahmet’te Akbıyık, Sarıyer’de Horozoğlu konağında öğrenim görüyor. Daha sonra Bahçeköy’de hazırlanan binaya yerleşiyor.

1919 yılında Bahçeköy’deki binanın Rumların yerleşimine ayrılması nedeniyle okul bu defa Mahmut Muhtar Paşa çiftliğine, oradan da Sarıyer’deki Hasan Paşa köşküne taşınıyor. Mekansal olarak da bunların özelliklerini vurgulamak ihtiyacını hissettim.

Cumhuriyet döneminde ormancılığımızın yeniden düzenlenmesi amacıyla, Avrupadan çeşitli uzmanlar yurdumuza davet ediliyor. 1928 yılında Almanya’dan gelen Prof. Bernhard’ın önerisine uyularak o tarihe kadar müdürlükle yönetilen okul, bağımsızlığı artırılarak rektörlükle yönetilmeye başlanıyor.

Daha sonra 1933 yılında Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsünün çatısı altında 1934 yılından itibaren, orman fakültesinin eğitimini sürdürdüğünü görüyoruz. Akabinde de 1948 yılında İstanbul Üniversitesi'ne altıncı fakülte olarak bağlanıyor. 1963 yılında çıkarılan bir yasa ile ülkemizin ikinci orman fakültesi, bilindiği gibi KTÜ'ye bağlı olarak Trabzon'da kuruluyor. 1971-72 öğretim yılında da bu fakültede eğitim öğretim başlıyor. Bu iki orman fakültesini 1992 yılından itibaren ZKÜ Bartın Orman Fakültesi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Düzce Orman Fakültesi, Kafkas Üniversitesi Artvin Orman Fakültesi, KSÜ Orman Fakültesi, SDÜ Isparta Orman Fakültesi, Ankara Üniversitesi Çankırı Orman Fakültesi ve Gazi Üniversitesi Kastamonu Orman Fakültesinin kuruluşları izliyor.

Bugün ülkemiz ormancılık eğitimi, yurdun çeşitli bölgelerine dağılmış 9 orman fakültesinde sürdürülmektedir. Bu fakültelerin tamamında orman mühendisliği, altında ise orman endüstri mühendisliği ve peyzaj mimarlığı bölümleri bulunmaktadır.

Başta su ve toprak olmak üzere geniş doğal kaynaklara sahip olan ülkemiz için bu kaynakların korunması, yönetilmesi, işletilmesi, gelecek kuşaklara daha iyi koşullarla ulaştırılması yaşamsal öneme sahiptir. Ülke düzeyinde % 27 sini kaplayan 20,7 milyon hektar civarındaki orman alanlarımızda odun hammaddesi üretimin yanında su üretimi, erozyon kontrolü, oksijen üretme ve karbon biriktirme, biyolojik çeşitlilik, odun dışı orman ürünleri gibi hizmetlerin planlanmasıyla, havza yönetimi ve geliştirilmesi, sel ve taşkın kontrolü, ağaçlandırma, sosyal ormancılık vb çalışmalar orman mühendislerinin öncelikli görevleri arasındadır.

Orman mühendisliği eğitiminin artan önemi yanında orman endüstri mühendisliği ilgi alanındaki orman ürünleri 2007 yılı itibariyle imalat sanayi içerisinde üretim değeri açısından % 4 lük bir paya ulaşmıştır. Sektör Türkiye'nin en hızlı gelişen ilk 5 sektörü arasında gösterilmektedir. Orman ürünleri sektörünün bu hızlı gelişimi orman endüstri mühendisliği eğitiminin önemini daha da artırmaktadır. Orman endüstri mühendisleri bu sektörün gelişiminde anahtar bir rol oynamaktadır.

Hızla artan, düzensiz ve yoğun kentleşme ile bozulan çevre olguları ise peyzaj mimarlığı eğitimine ayrı bir yaşamsal önem yüklemektedir. Peyzaj mimarlığı bölümü mezunları belediyeler ve bakanlıklar gibi kamu kuruluşlarında ayrıca, inşaat şirketi gibi peyzaj büroları gibi özel kuruluşlarda iş bulma olanağına sahiptirler.

150 yıl içinde sadece İÜ Orman Fakültesi'nden mezun olan orman mühendisi sayısı 8238, orman endüstri mühendisi sayısı 22 yıl içerisinde 1301 ve peyzaj mimarı sayısı ise 19 yıl içerisinde 872 dir.

2008 yılı itibariyle 9 orman fakültesindeki öğrenci sayıları toplamı bu 3 bölümde 5186'dır. Sadece orman mühendisliğini esas alacak olursanız orada bile çok büyük bir rakamın varlığı, 4 yıllık dönemi kapsayan 2571 rakamın varlığını görüyoruz.

Özetle şunu söylemek istiyorum; ülkemiz orman mühendisliği öğretiminin durumunu incelediğimizde bir kere öncelikle ormancılık öğretimi 150 yılı geride bırakmıştır. 1980 yılında ben kendi fakültem için söylüyorum, yüksek lisans eğitimi başlamış, bunlar önemli noktalar. Yine 1998 yılında seçimlik ders uygulamaları geçilmiş. Bazı fakültelerimizde özellikle KTÜ'nde bu çok daha önce başlamıştı. Yan dal yapma olanakları bulunmaktadır. İÜ Orman Fakültesinde müfredattaki en son revizyon 2003 yılında yapılmıştır.

Ormancılık eğitim ve öğretiminin 150 yıllık geçmişi ve günümüzdeki durumu hakkında, kısaca bu bilgileri verdikten sonra, sanıyorum güncel durumla ilgili değerlendirmeleri bir sonraki turda yapma imkanım olacak. Evet, beni sabırla dinlediğiniz. Teşekkür ediyorum.

AVNİ YÜCEL ERYILMAZ: Biz de teşekkür ederiz. Diğer dekan arkadaşlarımızdan özellikle rica edeyim, belli bazı konular zaten 2,5 gün boyunca işlendi. Orada önemli gördüklerine değinmek istediklerine değindikten sonra zaman yetersizliği yaşanan ve gerekli açıklamaların yapılamadığı bazı konulara ağırlık verilerek götürülürse dinleyenleri de, bunları duymuştuk, bunları dinlemiştik dedirtmeden çok daha dinamik bir şekilde panelimizi sürdürürüz diye düşünüyorum. Buyurun Orhan Bey.

ORHAN ERDAŞ: Kahramanmaraş Orman Fakültesi dekanı. Şimdi iki gün boyunca bütün bildirimleri ben çok dikkatli olarak izledim. Aslında çok şeyler de öğrendim. Fakat biraz heyecanlıyız biz. İkincisi de biraz plansızız. Öyle geliyor. Şimdi bu kongrenin ana konusu branşlaşma olarak dikkatimi çekti. Bu kongrede vurulan darbeleri konu, ormancılıkta branşlaşma. Bende bu intiba oluştu. Ondan sonra müfredat ile ilgili konular gündeme girdi. Yani 150. yılında Ormancılık Kongresi'nin can damarı branşlaşmadır. Bu konuyu anlatacağım şimdi. Sonra müfredat programı ve uygulamalar ne olacak? İkinci soru budur. Ondan sonra öğretim üyesi eksikliği, stajlar, yabancı dil, alt yapı eksikliği. Fakat bu altı konu içerisinde ben ormancılıkta 150. yılda konuştuğumuz ve bizi açmaza sürükleyen konu nedir diye sorarsanız, bütün iki gün boyunca, bütün konuşmacıların ve şu anda meslektaşlarımızın hatta öğrencilerimizin karşısında dilemma olarak durduğu, çözülemez olarak gördüğü konu bu branşlaşma olayı. Şimdi konuyu buradan almamız gerekiyor.

Öğretim sistemi, yüksek öğretim bir sistem. Sistemli konuşacağız, sistemli düşüneceğiz. Yüksek öğretim bir sistem. Bu sistemin girdisi var, prosesi var, çıktısı var. Bu bir proses olayı. Girdisi nedir bunun? Öğrenci bunun girdisidir. Öğretim elemanı bu sistemin girdisidir. Fiziki yapı vs girdisidir. Proses bu eğitim öğretimin sürdüğü süreç. Bu Türkiye'de dört kademedir. Bunu YÖK belirlemiştir. Olayın YÖK tarafı da vardır. İlk gün de söyledim. Bu sadece ormancılık değil, ormancılık yüksek öğretimin bir parçası. Türkiye'de 591 tane fakülte var. Bu fakültelerin 9 tanesi orman fakültesi. Bu da % 1,5 eder. Şimdi biz % 1,5 üzerinde konuşuyoruz. Bunun % 98,5'u ne oluyor? Bu bir sistem. Biz orman fakültesini ayıramayız. Orman fakültesi Türkiye'de yüksek öğretimin bir parçası. Ve bu da 2547 ile çizilmiş bir eğitim öğretim programıdır. Bu orman fakültesindeki eğitim öğretim programı. Olayı şimdi soyutlayarak orman fakülteleri diyemeyiz. Şimdi insanın kolu vücudunun da bir parçası. Bu damarı da buna bağlı, hücreyle bağlı vs. Şimdi bu müfredat programı bunlar o kadar önemli değil. Eğitim, uygulamaları bunlar o kadar önemli değil. Eğitimi atarsınız 3, 5 tane dersi uygulamalı olarak yaparsınız. 2-3 tane otobüs tutarsınız, uygulamaları yaparsınız. Bunlar o kadar önemli konular değil. Önemli olan sistemin kendisi. Biz nasıl bir sistem istiyoruz. Bunu esasında vurgulamamız lazım. Branşlaşma da bu sistemin bir parçası. İstedğim gibi branşlaşmam. Beni çizen yasal sınırlar var. Ben istediğim gibi sistem getiremem burada. Şimdi onları biraz sonra söyleyeceğim.

Buradan biz çıktı elde ediyoruz. Bu çıktı donanımlı orman mühendisidir veya endüstri mühendisidir veya peyzaj mimarıdır. Bu da bunun çıktısı. İşte bu çıktıyı, iyi bir çıktı elde edebilmemiz için ve bu çıktıyı iyi değerlendirebilmemiz için hedef koymamız lazım. Hedefi kim koyacak? Fakülte mi koyacak? İşveren mi koyacak? Karma, ikisi de var. İkisi de sistemde var. Her ikisini yapan da var. Özel sektörde olursa ikisini de yapan var. Fakülte de sistemi koyabilir. Ama ikisinin arasında da işbirliği yapmak lazım. Onun için ben genel müdüre söyledim. Ben 15 senedir dekanlık yapıyorum. Daha ben bir genel müdürün gelip de veya bakanın, genel müdürün, müsteşarın vs, vs. hocam siz nasıl bir çıktı ortaya koyuyorsunuz? Biz görüşebilir miyiz? Veya ben sizden şöyle bir çıktı istiyorum. Diye daha böyle bir şey görmedim ben. Ama olması gerekir. Bu büyük bir eksiklik. Bunu işte genel müdürlük, fakülteler ve sivil toplum örgütü yapacak. Orman

Mühendisleri Odası yapacak. Orman mühendisliği yetki yasası çıktı. Nasıl bir orman mühendisliği isteniyor? Tarafların bunu getirip söylemesi lazım. Biz de ona göre değiştirelim. Uygulamada mı bir eksikliğim var, staj da mı bir sorunum var benim, buna göre problemi çözeriz. Yetkiliyim, yetkiliyiz, arkadaşlar yetkili. Bunu kim çözecek, işte bu masadakiler çözecek. Bunun yetkili yasal sorumlusu dekan'dır. Evet dekan'dır bunun sorumlusu. Dekanın üzerinde Tarım, Orman, Su Ürünleri Eğitim Konseyi var. Onun üzerinde yüksek öğretim kurumları var, onun üstünde YÖK var. Çözer bunu, sistemi de getiririm, ilgili kurumlardan da yasal olarak geçiririm ve sistemi kurarım. Dekanlar bunu yapacak. O zaman yetki bende. Yetki bende. O zaman şimdi şu eksikliği de görmemiz lazım. Arkadaşlarda, bizim öğrenciler de fakülteyi eğitim öğretim kurumu zannediyor. O fakültenin görevinin dörtte biri. Tek görevi eğitim öğretim değil. Eğitim öğretim fakültenin görevlerinden bir tanesi. Öğrenci diyor ki; dersler uygulamalı olsun falan. Fakülteyi fakülte yapan bu değil. Ben size söyleyeyim. İyi bir fakülte olsun. Ben şimdi size şunu sorayım. Nedir iyi fakülte? İyi fakültenin ölçüsü var ama. Onu ben söyleyeceğim şimdi. İyi akademisyen nedir? Bunları bilmezsek biz konuyu konuşamayız. Tekrar söylüyorum. Olay bir dersin yerine bir dersi koymak, uygulamayı 5 saatten 8 saate çıkarmak değil. Bunlar basit konular.

Şimdi iyi fakülte şu. Veya fakültenin üç ana görevi var. Birinci görevi eğitim, öğretim. İkinci görevi bilim üretmek. Daha önemlisi bu, ben bilim üretmek zorundayım, Türkiye'ye teknolojik bilim üreteceğim. Kamuya bilim üreteceğim. Bugün ABD'de 10 haftada alınan patent sayısı bugün Ramazan Bey bilir. Orman endüstri mühendisliğini ABD'de okuduğu için. ABD'de 10 haftada alınan patent sayısı Türkiye'de yüzyılda alınan patent sayısına denktir. Yanlış duymadınız, yüzyıldan bahsediyorum. Türkiye'de son yüzyılda alınan patent sayısı, tescilli patent sayısı, Amerika'da 10 haftada alınan patent sayısıdır. Öyle bir teknolojiye katkı sağlıyor üniversiteler, bilim adamları. Bizim görevimiz eğitim öğretim yapacağım, ama o ürettiğim bilgiyle veya bilimle ben eğitim öğretim yapacağım. Fakültenin görevi sadece eğitim öğretim değil. Üçüncü görevi ne? Uluslararası yayın yapacağım ben. Türkiye'de de yapacağım. Ama devir artık Türkiye'de kendin çıkar, kendin kullan devri değil, devletlerarasında rekabet var. Şimdi devletler birbirlerini sınıflıyor. Hangisi iyi devlet diye. Diyor ki; kim çevreye en büyük katkıyı sağladı? İşte o devlet iyidir. İtibarlıdır. Hangi devlet teknolojiye yüksek katkı sağladı? Hangi devlet spora katkı sağladı? Ülke sporuna. Hangi devlet insan sağlığına katkı sağladı? Hangi devlet bilime daha çok katkı sağladı? İşte budur itibarlı devlet. Şimdi siz bilimde 80. sıradayım dediğiniz zaman ciddiye alan yok sizi. O zaman bilim öğretmek zorundayım ben. Şimdi Türkiye 29. sıradayım dediği zaman biraz ciddiye alınıyor. 45. sıradaydı, 29'a geldi. Üniversitelerine çeki düzen ver, bilimde sıranı iyi gör, kendine bir çeki düzen ver, böyle olmaz. Üniversiteler bilim üretmek zorunda kalıyor. Araştırma yapacak, bilim öğretecek, trilyonlar harcanıyor, trilyonlar harcanıyor bunun için, trilyonlar harcanıyor bilim üretmek için. Biz bunun dışında kalamayız.

Öbürü yayın yapacak. Kamuya danışmanlık yapacak, üniversite ve özel sektöre danışmanlık yapacağız. Bu yoksa böyle olmaz. Şimdi geliyorum, iyi üniversite ne, iyi fakülte ne? İyi fakülte şu; kaç tane alınan, lisanslı patentli bilim ürettin, patentli. Kaç tane uluslararası atıf aldı bu üniversite. Yani senin yaptığın çalışmaya Amerika'daki kaç tane bilim adamı evet bunun yaptığı çok üstündür, bunun fikrinden de ben istifade ettim dedi. Budur sizin itibarınız. Fakültenin kazandığı ödüller nedir? Buluşlar nedir? Yurt içinde ve yurt dışında tamamladığı kaç tane proje vardır? Şimdi ben size söyleyeyim. Orman fakülteleri içinde daha 7. çerçevede proje yapan yok. 7. Avrupa fonlarına 3 milyon Euro öduyoruz. Beş kuruşunu daha geri alamıyoruz, alamadık. Neden? 7. çerçeveden proje veremedik. Ölçünüz budur işte. Ben orman fakültesi olarak kaç tane proje verebildim Avrupaya. Sizi ölçen budur.

Şimdi geliyorum. Uluslararası tanınıyor musunuz? orman fakültesi olarak, kaç tane uluslararası çağrılı bildiri verdiniz? Mezunlarınız hangi başarıyı gösterdi? Fakülte olarak % kaçlık dilimden öğrenci aldınız? Ya kaçlık dilimden öğrenci mezun ettiniz? Türkiye'de KPSS'ye diyelim ki, örnek

söylüyorum, 100 bin kişi KPSS yi kazanmışsa, sıralama yapılmışsa, orman fakültesinin, K.Maraş orman fakültesi olarak ilk 100 binincide benim mezun ettiğim öğrenci kaçınıcı sırada? İşte budur verilen itibar.

Ondan sonra fakülte öğretim üyesi kadronuz nedir? Son olarak fiziki imkanlar nedir? Şimdi dikkatinizi çekiyorum. Bunlardır işte fakülteyi fakülte yapan. Yoksa orada öğrencilerden ben bunu beklerdim. Böyle şeyler beklerdim ben. Burada biraz önce yapılan öğrenci forumunu iyice dinledim. Biraz çok hafif geldi kusura bakmasın öğrenciler. Burada çok basit şeyleri anlattılar. Çok hafif geldi bana o anlatım tarzları. Heyecanlı. Heyecanın bana faydası yok. Bana heyecanın hiçbir faydası yok. Bana akılcı adam lazım. Bana gerçekçi adam lazım, bana yeniden yapılanmacı adam lazım. Öğrencilerden rica ediyorum. Gerçekçi olun. Akılcı olun. Yeniden yapılanmacı olun. Heyecanın bir faydası yok. Heyecan biraz bizim gibi duygusal toplumların gösterdiği reaksiyonlar oluyor.

Şimdi geliyoruz bu branşlaşma olayına. Size 8 tane branşlaşma alternatifi ifade edeceğim. 8 tane branşlaşma şekli var. Hangisini seçeceğiz bunun. Niye 150 senedir orman fakültesi uzmanlaşmamış? Size bunu soruyorum. Son derece zeki, son derece akıllı başında, çok zeki insanlar var. Bu orman fakültesini bitiren insanlar arasında. Hepsi de öyle aslında. Niye bunlar 150 senede branşlaşma yapamamış? Çok teklif edildiği halde. Öyle basit değil. Hiç de öyle basit değil.

Şimdi size bazı örnekler sunacağım. Basit olmadığını ifade edeceğiz. Şimdi dünkü anlattığımız kadar, bizim arkadaşlardan birisi bu bildiriye yapan. Şimdi Amerika'da iki üniversite var. Birisi Oregon, diğeri Newyork. Bunların orman fakülteleri son derece seçkin. Bunlar bir tane orman fakültesi yapmıyor. Orman mühendisliği bölümü yok. Ayrı ayrı diploma veriyor. Her birine ayrı ayrı diploma veriyor. orman fakültesinin içerisinde orman mühendisliği bölümü var, ormancılık operasyonları bölümü var. Bölümü diyorum. Dikkatinizi çekiyorum. Orman amenajmanı bölümü var. Doğal kaynaklar bölümü var. Rekreasyon kaynakları yönetimi bölümü var. Orman mühendisliği 5 bölüme ayrılmış. 5 tane ayrı diploma veriyor, 5 tane branşlaşmış işte.

New York eyaleti üniversitesinde orada da 5 tane orman mühendisliği var. Orman ekosistemi var, orman sağlığı var, orman kaynakları yönetimi, odun ürünleri mühendisliği. 5 tane diploma veriyor. Biz bir tane veriyoruz. İşte uzmanlaşmış Amerikan sistemi. Bu bize uymuyor. O zaman orman fakültesini 7-8 tane bölüme ayırıp her birine diploma veren bir bölüm olarak görmemiz lazım. Mesela ağaçlandırma branşı, amenajman branşı, yaban hayatı branşlaşma, inşaat işleri branşlaşma, su ürünleri branşlaşma, yani bize uymuyor. Yetki yasasına uymuyor. Bakanlığın aradığı isteklere uymuyor. O zaman Amerikan sistemi biraz bize değişik geliyor.

Avusturya'ya gelelim. Bunları inceleyerek geldiğimiz için. Avusturya AB sürecine girdi. Avrupa'da değişik soğuk rüzgarlar esiyor. Avrupa şu anda Polonya sürecine girdi. Polonya sürecindeki sisteme göre bütün yönetimini değiştirdi. Orman fakültesi yüksek öğretimin bir parçası. Dolayısıyla yüksek öğretimde değişiklik olursa orman fakültesinde de olur. Şimdi bunlardan Avusturya'daki sistem şu; 3 yıllık eğitim var. Ormancılık eğitimi şeklinde 3 tane bölümü var. 3 yıl üzerine 2 yıl daha okuyorlar. Ondan sonra da 4 yıl daha okuyorlar o da doktorası. Öyleyse 3 yıl üzerine 2 yıl üzerine 4 yıl gerekirse. Şimdi 3 yılda 165 Avrupa kredili zorunlu dersi var. 15 tane seçimlik dersi var, 15 kredi 3 yıllık eğitimden geçer. Bizim gibi 4 yıl değil. 3 yıl okuyorlar. Bu 3 yıl içerisinde 4 hafta stajları var. 2 tane diploma çalışması var. Uygulamalar vs. 3 yıllık eğitim.

1. Ormancılık
2. Odun ve lif teknolojisi
3. Çevre ve biyokaynak yönetimi.

Demek ki Avusturya’da orman fakültesi 3 tane bölüme ayrılmış, ormancılık, odun ve lif teknolojisi, çevre ve biyokaynak yönetimi. Bu 3 yıl sürüyor. Gider ormancı olabilir. 3 yıldan sonra ben okumuyorum dediği zaman gider şeflikte çalışır. Böyle bir hakkı var. İsterse ben 2 yıl daha okuyacağım diyor. İşte o zaman ihtisas yapmış oluyor. Branşlaşmış oluyor. Hangi branşlar var; doğal kaynak amenajmanı ve ekoloji mühendisliği bu bir. Biyoteknoloji, ormancılık bilimleri, odun teknolojisi ve yönetimi, çevre ve biyokaynak yönetimi, dağ ormancılığı, dağ risk mühendisliği, çevre bilimleri ve Avrupa ormancılığı. Dikkat ederseniz 8 tane uzmanlık konusu var. 3 yılın üzerine 8 tane ormancılık ihtisası başladı. Ondan sonra arzu ederse 4 yıl da doktora yapabilir.

Meslek nasıl oluyor? 3 yıldan sonra mesleğe gidebilir. Arzu ederse 3 yıl üzerine yüksek mühendis olur 2 yıl daha okur. Ondan sonra mesleğe gider veya plancı olur. Stratejist olur.

Zürih’e geelim. Zürih’teki orman fakültesi dünyanın ilk 25 orman fakültesinden biridir. ETH denilen o okul dünyanın 25. dünya sıralamasındaki bütün üniversiteler içerisinde 25. sıradadır. Öyle bir orman fakültesi. Orman fakültesini kaldırdı. Orman fakültesini çevre ve doğal kaynaklar içerisine adapte etti. Şimdi; çevre, toprak, doğal kaynaklar eğitimi dalı diye, hepsini sildi. Bütün eğitimini sildi. Çevre, toprak, doğal kaynaklar eğitimi adı altında bir bölüm açtı. Bölümde 3 tane alt bölüm var. Ziraat ve gıda bilimleri bölümü, toprak bilimleri bölümü jeoloji, madenler vs, bir de çevre bilimleri bölümü. Bunlardan ormancılık çevre bilimleri bölümünde. Çevre bilimleri bölümünde 5 tane enstitü var. Atmosfer ve iklim bilimleri enstitüsü... 3 yıl okuyor, 6 yarı yıl, temel. 6 yarı yıldan sonra 2 yıl daha okuyor. 2 yıl daha okumalarda orman işletmeciliği ve faydalanma yani bizdeki üretime denk, doğa koruma ve orman ekolojisi, odun biyolojisi ve teknolojisi, orman ekosistem analizi ve enformasyon işleme, tropikal ve enternasyonal ormancılık. Bu da böyle oldu.

Şimdi bu durumda bizde zamanında, daha önce, Tahsin Tokmanoğlu hoca, Çanakçıoğlu hocalar, Kalıpsız hoca, raporları var bunların bende hepsinin. Bunlar 4 tane uzmanlık önerdi zamanında. 20-30 sene önce. Çevre koruma planlama, üretim teknolojisi, orman kaynakları yönetimi, silvikültür ve koruma şeklinde. Fakat bunlar geçemedi. Çünkü meslek buna uymuyor. Bir bakıyorsunuz işletme müdürü olmuş. Ertesi gün bakıyorsun OZM’de çalışıyor. Şimdi ben size söylüyorum işletme müdürlüğü ile OZM arasında nasıl bir ilişki kuracaksınız. Şef şeflik yapıyor. Bir bakıyorsunuz kadastroya gitmiş veya tersi. Kadastro, kadastro bambaşka bir şey. Kadastro hukuku, ölçme, fotogrametri, ertesi gün bakıyorsun şef olmuş. Şef kanunu biliyor, yönetmeliği biliyor, her şeyi biliyor, bir bakıyorsunuz ağaçlandırmaya geçmiş. Şimdi bütün ağaçlandırmacılar şef olmadı mı? Eşrefciğim siz bunların en önde gelen kişilerindensiniz. Ağaçlandırmacılar şimdi hep şefliğe gitmiyor mu? Bunlara bir yangın tazminatı verildi ya, yangın tazminatı verildi diye şimdi hep şefler öbür tarafta. Bir süre önce, daha önceleri şefler bu taraftaydı. Şimdi biz bu durumda nasıl sağlayacağız bu işi. Uzmanlaştık. Amerika sistemini söyledim. Almanya sistemini söyledim. Türkiye olamadı bir türlü. Üniversite hocaları olayı takip ediyor, biliyor. Şimdi ben düşünüyorum arkadaşlar diyor ki; orada rakamlar aldık: % 78. Hocalara ilginçtir şuna hayret ediyorum. Bizim hocalardan, hani 3 tane araştırma yapıldı ya orada, öğrenciler, mezunlar, hocalar diye. Hocaların ifadesi, diyorlar ki; branşlaşalım diyor. Hocalardan lütfen rica ediyorum, sayın hocalarım, bilmeden konuşmayın. Hocalar diyor ki branşlaşalım. Branşlaşın, sizi kim durdurduki.

Tahsin Beyin bir kitabı var Yeşil Elmas. Yeni mezun şef atanıyor. Güney taraflarında Adana veya Maraş taraflarında. Bakıyor her tarafta keçi var. Okulda da öğreniyor ya şef işte keçiler ormana zarar veriyor vs. İşletme müdürüne hemen bir yazı yazıyor. Şef işletme müdürüne yazı yazıyor.

Diyor ki;

“ormanları bütün keçiler tahrip ediyor, derhal keçilerin ormandan çıkarılması için gereğini arz ederim diyor, şef işletme müdürüne.

İşletme müdürü zaten kurt olmuş işin içinde. Yıllardır biliyor. Ertesi gün şefe bir yazı yazıyor;
“Bütün ormanlardan keçilerin çıkarılması için gereğini rica ederim”

Çıkart bakalım, çıkart. Onun gibi hadi uzmanlaş. Yani benim önerim şu; bu uzmanlaşma işini bir konuşalım. Buna acele etmeyelim. Bu kongrenin noktası bu olsun, acele etmeyelim fakat gelecek sene, belki de gelecek sene bir kongre düzenleyelim. Gelecek sene sadece bu branşlaşma olayı ile ilgili bu konuyu gündeme getirelim. Ve bunu bir çözüme kavuşturmamız, bilimsel olarak mümkün olabilir. Teşekkür ediyorum.

AVNİ YÜCEL ERYILMAZ: Sayın Orhan Erdaş’a teşekkür ediyoruz. Zaten en son konuşalım diye söylediği şeyi 2 gün önce öneri olarak getirmiştik gündeme. Öncelikle orman fakültelerinde yıllardır sürüncemede kalan bu branşlaşma işini evvel emirde dekanlık görevini üstlenmiş olan kimselerin veyahut da görevlendirecekleri komisyonların bir alt yapı halinde ortaya koyması gerekir. Bir alt yapıyı sağlayabilmiş olmaları gerekir. Ama bu yapılabiliyor mu? Yapabiliyorlarsa gayet tabii ki kendilerine teşekkür ederiz o zaman. Ama önce bir görelim bakalım. Şimdi Artvin Çoruh Orman Fakültesi Dekanı Cantürk Gümüş sizlere hitap edecek.

CANTÜRK GÜMÜŞ: Sayın başkan, değerli dekan hocalarım, sayın meslektaşlarım, sevgili öğrenciler. Ben şu anda Artvin Çoruh Üniversitesi rektör yardımcısı olarak görev yapıyorum. Aynı zamanda Tahsin Bey gibi benim de görev sürem bitti. Orman Fakültesi’nde vekaleten dekanlığı yürütüyorum.

Ben birinci bölümdeki foruma katılan öğrenci arkadaşlarımla bağlantılı bir fakültede 3 yıldır görev yapıyorum. Ne tür sorunlarla boğuşuyoruz, dekan ne yapıyor? Biraz onlardan bahsetmek istiyorum sohbet havası içerisinde. Hocamız makro düzeyde ele aldı. Ben de biraz hani dekan ne yapıyor? Onlara değinmek istiyorum.

Üç sene evvel dekan olarak Artvin Orman Fakültesine gittim. O zaman Kafkas Üniversitesine bağlıydı. Gittim ki hocaların oturacakları odaları yok, sandalyesi yok, koltuk yok, doğru dürüst bir tuvalet yok. Binaya giriyorsunuz, binada pis bir koku. Yani bu koşullar altında fakülte mi olur? Yani bu koşullar altında eğitim öğretim mi olur? Bunu size sorayım. Hocalar moralsiz. Hocayı siz tanımıyorsunuz, hocaların hepsi gitmek istiyor. Memurlar gitmek istiyor. Siz bir kale gibi durmak zorundasınız. Gidemezsiniz, gidemezsiniz diyorsunuz. Hangi imkanı veriyorsun, hiçbir imkan vermiyoruz, hiçbir imkan vermiyoruz ama gidemezsiniz diyoruz. Kadro veremiyoruz, doktorasını bitirmiş 6-7 arkadaş var, kadro yok. Gitmek istiyor gidemezsiniz. Gitmek istemesi gayet normal. Çünkü hoca sağlık alanları ister. Hastane yok. Hastane var, ambulansa ağırlık vermiş, 5-6 tane ambulansı var. Allahtan, Trabzon’a yetiştirmeye çalışıyor hastaları. İlkokul yok doğru dürüst. Öğretmen yok. Öğretim üyesi çocuğunun geleceğini düşünmek zorunda. Alış-veriş imkanı yok. Havaalanına uzak, ulaşım olanakları kısıtlı. Hatta ilk gittiğim zamanlar Artvin’e ulaşamıyorduk. Artvin’e gidemiyorduk, yollar kapalıydı. Barajlar yapılıyor. Belli bir şey var. Yolun açık olduğu saatler var. Ona göre hareket ediyorsunuz. Dekan Trabzon’dan geliyor. Ben hala Trabzon’dan gelip gidiyorum. Bu belki de en önemli sorunlardan birisi. Başlı başına bir sorun. Yani konsantrasyonunuzu oraya yoğunlaştıramıyorsunuz. Ailevi sorunlarınız var. Siz de bir insansınız. Gerçekten çok zor koşullar altında görev yaptık üç yıl boyunca. Bir binamız var. Öğretim üyeleri oraya sığmıyor zaten. Yolun karşısında, sizlerle paylaşmak istiyorum, yolun karşısında öğretim üyelerinin yerleştirildiği Köy Hizmetlerine ait bir bina var. Onun ikinci katını vermişler bize. 25 tane öğretim elemanı orada kalıyor. Asistan, hoca. Ondan sonra öğrenci alıyoruz 30 tane dersliklerde masa yok. Masa için ödenek yok. Öğrenci arkadaşlar tabii kendi dertlerini anlattılar. Biz de şimdi dekanın dertlerini anlatalım öğrencilere. Hiçbir ödenek yok. Ödenek isteseyiz zaten gelecek sene bulursunuz ödeneği. Onu da bulursanız. KTÜ’ye bağlıyız. Üniversite hep kendisine

veriyor ödenekleri. Biz uzaktayız. Hiçbir imkandan yararlanamıyoruz. Geçen sene sağ olsun Türkiye Ormancılar Derneği sayesinde öğrencilerimizi teknik geziye gönderdik.

Artvin'e giderken 2-3 tane hedef koydum kendime. Bunlardan birisi eğitimi ormanda yapmak. Bu hedefe çok yaklaştık. Her türlü olumsuzluğa rağmen, bugün her Çarşamba öğrencilerimiz ormancılık uygulamaları adı altında, ders bünyesinde ormanlara gidebilme imkanlarına sahip. O da Allaha bir orman bölge müdürü var. Hemen hemen bütün programlarımızı onunla birlikte yürütüyoruz. İkinci hedefim Batum'la ilişkilerimizi geliştirmek, ya da öğrencilerimizi Batum'a götürmek. Oranın Türkiye'ye uzak oluşunun, uzak ama Türkiye'ye, başka medeniyete yakın, hiç olmazsa. Bir sene götürebildik öğrencilerimizi ama ikinci sene pasaport sorunu çıktı. 2. sene götüremedik. Öğrencilerimiz pasaport çıkaramıyorlar çünkü maliyeti yüksek. Aslında çıkarabilseler çok iyi ilişkiler içerisinde olacağız. Geçen sene öğrenci değişimlerini başlatmaya çalıştık. Hemen hemen sorunlarımız bunlar.

Öte yandan öğrencilerle ilgili. Eğitimin, iyi personel, iyi insan yetiştirme temelinde felsefe var. Akademik eğitim felsefesiz olmaz. Fakülte eğitiminin özünde felsefe olmalı. Yani öğrenciyi düşünmeye sevk etmek. Öğrenciyi sorunları çözer bir mantaliteye kavuşturmak. Bunu yaparken öğrencilerin sosyal olayların içerisinde olması gerekir. Bu müfredat, dersler bunlar öğrencinin ancak yarı zamanını alabilir. Yarısını da mutlaka kültürel, sosyal, sportif olaylar hatta halk oyunları, tiyatro gibi imkanlarla donatmanız gerekir. Eğer bunları yapamazsanız meczup yetiştirirsiniz. Ondan sonra birini öldürür meczup deriz. Bireyin tam olarak kendisini keşfetmesi, kendisini yansıtabilmesi için bu tür olayların mutlaka bizler, biz dekanlar başta olmak üzere öğretimle uğraşanlar organize etmek zorunda.

Gelecekle ilgilenmeliyiz. Fakat, şunu yapıyoruz biz Artvin'de, çocukları çok seviyoruz. Onlara da bunu söylüyoruz. En iyi yaptığımız iş bu. Evet, bunu çok iyi yapıyoruz. Hepsi söylediler zaten farkındaysanız. Çok iyi ilişkiler kuruyoruz onlarla. Onlara özellikle dokunurum. Omuzlarına dokunurum, nasılsın derim. Güç vermeye çalışırım. Şimdi ben konuşmamı burada keseceğim, ikinci hakkımda da orman mühendislerinin işlendirilmesi ile ilgili ve orman fakültesinin geleceği ile ilgili bir öneriden bahsedeceğim. Ormanlarla ilgili analitik bazı veriler var elimde, onları arz etmeye çalışacağım. Teşekkür ederim.

AVNİ YÜCEL ERYILMAZ: Biz teşekkür ediyoruz, Sayın Gümüş. Bu panelden faydalanacak olan geleceğin orman mühendisi olan kişiler. Sanıyorum ki az önce aralarında yaptıkları sorun ortaya koyma toplantısında, yani öğrenci forumunda olan meslektaşlarımızın salonda olduğunu görüyorum. Fakat, öğrencilerin çoğunluğunun paneli izlemediğini görüyorum. Tıpkı başlangıcında olalım, ondan sonrası bizi ilgilendirmez diyen ağabeyleri gibi, daha mühendis olmadan bu kötü alışkanlığı benimsemiş olduklarını görüyorum. Bunu birazcık yadırgadığımı da söylemek istiyorum.

Kurumlarınızdan buraya temsilci olarak gelmişsiniz. Hocalarımız fakülteyle ilgili neyi tartışıyor merak etmiyor musunuz? Belki birazdan soru sormak isteyeceksin ama burada değilsen ne soracaksın? Görülüyor ki salonun dışına gitmeyi, burada bazı şeyleri fakültelerin birinci yetkilisi kabul ettiğimiz dekanlardan dinlemeye tercih ediyorlar. Bu da onların birazcık ayıbı diyorum. Şimdi konuşma sırası KTÜ Dekanı Sayın Cemal Özkan'da.

ZAFER CEMAL ÖZKAN: Teşekkür ediyorum sayın başkan, değerli panelistler, çok değerli meslektaşlarım, değerli konuklar ve sevgili öğrenciler.

Ben tabi biraz daha farklı boyutta girmek durumunda kalacağım. Çünkü az önce sayın dekanımız Cantürk beyin bahsettikleri şeylerin tam tersi bir konumdayız. Belki bir kampus üniversitesinin

içerisinde bulunmanın sağladığı avantajla fiziksel yapıdan kaynaklanan hiçbir sorun yaşamamaktayız. Çünkü üniversitenin olanaklarından yararlanmak için biz ne elektriğiyle, ne güvenliğiyle, ne suyuyla uğraşmamaktayız. Bunların hepsi hazır geliyor. Öğretim kadrosunda sıkıntımız yok. Kadrolarımız şişmiş. Zaten diğer 7 fakültenin hemen hemen hepsine öğretim üyesi yetiştiriyoruz. 40'a yakın 35. maddeyle fakültemizde yetiştirdiğimiz, öğretim üyesi, araştırma görevlileri var. Fen Bilimleri Enstitüsü'nden 60'a yakın araştırma görevlimiz var. Fakülte kadrosunda var. Yani bütün olanaklar sunulmuş ve hizmet vermeyi bekliyor.

Ben biraz öğrencilerin yaklaşımlarına gireceğim. İkinci defa da öğretim üyesine döneceğim. Çünkü öğrencilerin de yadırgadığım bir noktadan gireceğim. Çünkü Türkiye'de 4 yıllık fakülte okumak isteyen öğrencilerin sayısı 1 milyon 600 bini geçmiş. Maalesef 4 yıllık fakülteyi kazanan öğrenci sayısı 97 bin kişi. Yani bunun % 5 i. Eğer orman fakültelerine giren öğrenci de en düşük puanla dahi girse bu % 5'in içerisinde yer alıyor. Geri kalan % 95 yok zaten. Ve bu % 5'i de kalite yönünden değerlendirmeye kalkarsak, hiçbir şeyi de değerlendirmenin de bir anlamı kalmıyor. % 95 bitmiş o zaman fakültede. Ve ters taraftan alıyorum. Bence o % 95 el üstünde tutulacak. Son derece önem verilecek üstün bir kitle olarak algılıyorum. Kendilerinin de aynı şekilde değerlendirmeleri, tuhaf bir yaklaşım gibi geldi. Neden? Öğrenci kalitesindeki düşüşe geçtikçe, daha da fazla olduğunu, şimdi kendileri de kabul ediyorlar. Eğer bunun, mesleğe girişteki avantajından yararlanabilselerdi, bu öğrenci arkadaşlarımızdan hiç birisinin, eğer biz 350 puanla öğrenci alsaydık burada yeri yoktu. Konuşacak halleri de yoktu. Fakat çok güzel konuşuyorlar. Demek ki bu puanlamadan kaynaklanan işe girişteki bir olaydır. Burada bizim sorumlumuz; tek sorunumuz şu; bunların zeki olduğu konusunda hiçbir tereddüdümüz bile yok. Tek tereddüdümüz ve sıkıntımız çalışma alışkanlıkları ve çalışma disiplinlerinin az olmasıdır. Veya başka yönlere yönlendirmeleridir. Bazen diyorum ya, keşke, belki de doğru tarafıdır, bana gelen öğrenciler sosyal yönleri de olan öğrencilerdir. Gidip gezmişler. Ben de çocuk yetiştirdim. Üniversitede okutuyorum. İlkokuldan itibaren her tür sosyal etkinliği bir tarafa bırakarak, tamamen bir üniversiteyi kazanacak şekilde, sabah, öğle, akşam yatana kadar. Bu yarışı bitirip de 4 yıllık fakülteyi okuma şansını sağlamak için uğraşiyor.

Tekrar söylüyorum, zeka konusunda hiçbir tereddüdümüz yok. Çalışma disiplinindeki eksiklikler de, bizler konuşurken şunu söylüyoruz, universal bir yapıdayız. Universal. Fakültelerde aynı şekilde değerlendirecektir ama önce gerçeğimizi bilip, bu çalışma disiplini ve alışkanlığını nasıl belirleyeceğimizi de yönlendirmemiz gerekiyor.

Diğer taraftan, kaliteli fakülte konusunda da herhangi bir tereddüdümüz yok. Sayın Erdaş hocamızın belirttiği kriterlerin birçoğunu yakalamış durumdayız zaten. Burada da tereddüt taşımıyorum. Şöyle; aynı bahsettiği üniversitelerde Avusturya ya da Almanya'daki orman fakültelerine biz sadece öğrenci gönderiyoruz. 6 öğrenci veya 3'er öğrenci şeklinde gidiyorlar. Burada ders alıyorlar ve aldıkları dersler Almanca oluyor. İngilizce bildiği için gönderdiğimiz öğrenciler ancak bazı dersleri İngilizce alıyorlar. Döndüklerinde bizle beraber, ortak aldıkları dersler, A, B not düzeyinde, üst düzeyde. Bizdeki ortalaması belki bu kadar yok. Yani çok üstün başarıyla geliyorlar. Dersleri geçerek. Geldiklerinde kendilerine özgüvenleri öyle artıyor ki biz zaten çok çok iyi bir eğitim noktasındayız diye. Bunun için yurt dışına öğrenci göndermeyi artırmaya çalışıyoruz. Amerika'da irtibatta olduğumuz fakülteler var. Yüksek lisans kısmına da gidiyor, geliyor. Bunları yakından takip ediyoruz zaten. Burada kendilerine güvenden bahsediyoruz.

Şimdi bir ikincisi; hep söylendi, oraya geleceğim zaten. Dünkü konuşmalarda, bugün en azından bir bilginiz olsun diye söylüyorum. Doğrudur, KTÜ Orman Fakültesinin 9 bölümden sonra 10. bölüm, ikinci öğretim yapan bir bölümü var. Adı ikinci öğretim, gece öğretimi değil. Bunu bir defa kaldırmak istiyorum. Gece öğretimi denmesine de çok kızdığımı söyleyemeyim. Çünkü bizim

ormancılarımızın ne gecesı vardır, ne gündüzü. 24 saat çalışıyorlardı zamanında ki yine çalışabilirler. Buna rağmen 2. öğretimde bu gerekirse sabah saat 08.00 ile 12.00 arasında yapılır. Eğer birinci öğretim dersi yoksa, ki oluyor bu. Öğleden sonra da yapılabilir. Birinci öğretim dersinin bittiğinde takip eden bir sistem bu. Baktığımız zaman, fakültelerle birlikte, orman fakültesinin öğretim kadrosu, laboratuvarları her türlü olanakları, bunların hepsinden çok üst düzeyde olduğunu da kabul etmek gerekir. Bu kadroları şişmiş dediğim, bir ana bilim dalına bakıyorsunuz, 5 tane profesör, 3 tane doçent, 2 tane yardımcı doçent, 10 tane araştırma görevlisi var. Burada bir iki tane ders söz konusu. Bir başka şey daha söyleyeyim, en uzağından gelen öğretim üyemiz dersine yürüyerek 10 dakikada, arabayla da 5 dakikada gelir. Biz kampustan bahsettiğimiz için, lojmanların hepsinin olanakları sağlanmıştı öğretim üyesine.

Burada ikinci öğretime açmamın bir nedeni de şuydu; bana soruyorlar, ülkesinde yeterli düzeyde eğitim öğretim alamamış bir ülkenin gençlerinin yabancı ülkelerin 3., 4., 5. sınıf üniversitelerine, kucak dolusu paralar saçarak gitmesini hangi vicdanıyla açıklayacaksınız diye sorular geliyordu. 160 bin öğrenci dışarıda okuyor. Okudukları yerler Türkiye Cumhuriyetlerle birlikte hepimizin bildiği yerler. Bir kısmı da Kıbrıs'ta olduğunu biliyoruz. İkinci öğretim sorunsuz bir şekilde devam ediyor. Hatta biz de bile karşı çıkan öğretim üyelerinden, öğrenci sayısını artırmayı ve diğer bölümlerde de derhal ikinci öğretimin açılması konusunda baskılar almaya başladık.

Baskıları nereden alıyoruz? Öğretim üyelerinden. Diğer bölümlerin, orman endüstri mühendisliğinde de başladık ikinci öğretime. Orman endüstri mühendisliği de bu sene ikinci öğretime başlamış durumdadır. Bir sorun olduğu zaman hemen değerlendirilebilir. Geçen sene doğrusu fakültelerimizin öğrenci kontenjanlarını dolduramadık. Birçok fakülteye 2 öğrenci, 3 öğrenci, 5 öğrenci gitti. Yine de bizde çok büyük sorun yaşanmadı.

Hazırlık sınıfı konusuna geldiğimiz zaman, öğrencilerin hazırlık sınıfı istememelerinin nedenini açıklayayım isterseniz. Biz 180 öğrenci isteriz birinci öğretime yaptırmak için. 115 öğrenci gelir. Sınıflarımız, olanaklarımız uygun olduğu için yeterli sayıda amfi ve dersliklerimiz mevcut olduğu için bir sorun yaşamıyoruz. İkinci öğretimde 60 istememize rağmen, 80 kontenjan geliyor. Bu aradaki boşluk dışında bu seneye 115 kontenjanın hepsi dolduğu gibi, 60 istedik 80 ikinci öğretime kontenjan verildi. İkinci öğretimin bir başka farklı tarafı da; derslerin tamamen dolu geçmesidir. Belki öğrencinin ben para vererek geliyorum düşüncesi de bunda etkili olabilir. Öğrenci parasını vererek geldiği için fakülteye, devlete hiçbir külfeti olmadı, aksine katkısı da oldu. Bunların tanıdığı önemli katkılar da var. Belki paralı eğitim falan dedikleri belirli oranlarda bu hale dönüştürülse, eğitimde de paralı kısmını bu şekilde atatabilirler diye düşünüyorum.

Kontenjanların doldurulması yanlış bir değerlendirmeden kaynaklandı. Ben de istiyorum, benim fakülteme de daha az zahmet çekebilmem için 350 puanla gelsin. Sınırı böyle koyarsanız hiç kimse gelmeyecektir. Şimdiki tercihlerde yanlış bir değerlendirme olmasın lütfen. Şimdi öğrencilere puan geliyor. Geldiği puana göre tercih yapıyor. Benim fakülteme birinci sırada tercih yapan bir sürü öğrenci var. Başka tercih hakkı yok ki. Aldığı puan belli, 260 puan alan birisi 350 puanla bir yer tercih etmez. 260 puanlık nereler varsa onlar arasında tercih yapacak. Puana göre tercih yapmış oluyor. Önceki gibi 18 tane tercih yazalım. Ne çıkarsa bahtımıza demek yerine, aldığınız puana göre nereye girebiliyorsanız orayı değerlendirebiliyorsunuz.

İkinci kısımdaki öğretim üyesi ve derslerin içerikleri, branşlaşma konusuna. Branşlaşma konusunda hep konuşuldu. Tamam o da sorun. Peki ben de branşlaşmayı istiyorum. Niye istemeyeyim diyorsunuz da nereden isteyeceğiz. Meslek branşlaşmamış. Branşlaşmış da, genel müdürlükler var. 4 tane genel müdürlüğümüz var. Sınava alınırken, bu sınav sisteminde de yanlışlıklar var, çünkü bu sınav sistemine fakülte mezunu, orman mühendisliği bölümü mezunu yerine lise mezunu sokun, hiçbir orman mühendisi kazanamaz o zaman. Hiçbir orman mühendisi

kazanamaz bu sınav sistemiyle. Ama eğer, sınav sisteminde bütün fakültelerin ortak hazırladıkları sorularla, TUS gibi en azından olacaksak, meslek sorularıyla bunları değerlendirirsek, hatta tercihlerinde de kendi kendine branşlaşmış, hangi birimde çalışacak, Orman Genel Müdürlüğü'nde mi, Ağaçlandırma Genel Müdürlüğü'nde mi, Milli Parklar mı? Ayrıca burayı kazandığı zaman bütün zamanının burada geçeceğini bilmeli. Yoksa 2 sene işletme şefi, 3 sene ağaçlandırmacı, dönüyor 5 sene milli parkçı, öbürüne gidiyor ORKÖY'cü. Aman Allahım. Branşlaşma dediğiniz zaman bana, yani bu şuna benziyor aynı göz ihtisasını kazanan birisi 3 sene sonra alıyorsun, sen git biraz da kulak burun boğazcılık yap, kalbe git. Branşlaşma eğer bu şekilde sınavlarla tercih konusunda yaparsak bu bir şeyi daha doğuracaktır. Biz şimdi kaliteyi belirlerken ürettiklerimizi de belirlemeyecek miyiz? Peki kim söyleyebilecek ürettiklerimizin çok başarılı veya başarısız olduğunu? Bir yarışa girebilecek miyiz? Fakülteler, öğretim üyeleri kendilerine çeki düzen verebilecekler mi? Ama denirse ki; İ.Ü. Orman Fakültesine giren öğrenciler sınavda başarının % 82'sini oluşturuyorlar da KTÜ Orman Fakültesine girenler % 2 sini oluşturuyorsa ben KTÜ olarak orman fakültesi olarak eyvah! Ne yapıyorum ben derim. Kendimde de birtakım yanlışlar var icabında. Eğer branşlaşacaksak, tabi ki önce meslek branşlaşacak. Sayın hocam Orhan Erdaş da bahsetti. Dedi ki; meslek 150 yıldır niye branşlaşmadı? Eskiden bir tane fakülte olduğu için zaten branşlaşacaktı. Hepsini alacaktınız. Kadro da hazır. Bizim zamanımızda da öyleydi. Puan da yüksek olarak belirlenmişti ve bu şekilde değerlendirmeye başladık. Teşekkür ediyorum, sabırlarınıza.

AVNİ YÜCEL ERYILMAZ: Sayın Özkan'ın söylediklerini ben de şuraya not olarak almıştım,. Bir şeyi ifade etmek istiyorum. Fakülteleri işletme olarak düşünün. Öğrenciler 2006-2007 veya bu seneyi esas alırsak, 2007-2008 öğretim yılına girdi olarak buraya geliyor. 8 yarı yıl boyunca biz onları işliyoruz. Sonunda ürün olarak da tıpkı sizlerin işletmelerde çalışıp ürettiklerinizin bir 2., 3. sınıf odun cinsi, işte neyse, tomruk cinsi ise tomruk, 2. sınıf, 3. sınıf şeklinde ifade ettiğimiz tarzda öğrenciler çıkıyor. Peki bu öğrencilerin işlendirilmesinde az önce Sayın Özkan'ın söylediğinden yola çıkarak, bir rekabet ortaya çıkarsa, fakülteler kendilerine evet benim de kaliteli bir eleman yetiştirmem lazım, benim ürünümün de kaliteli olması gerekir der. Çünkü ÇOB, -tabi bugünkü eleman alma yöntemi ile olmayacak- bir şey ama kendisine çok özel bir alan için eleman alıyorsun. Lise düzeyindeki bilgilerle bir kişinin işte çarpıyorsa, bölüyorsa deyişi farklıdır. Ormancılık mesleğinde çalışacak olan kimselerin taşınması gereken özellikler farklıdır. Bunların arasında karşımıza ne çıkacak, ürünü üst düzeyde getirecek kaliteye dönük bir rekabet, gerekli. İşte bunların arasında bir seçim yapabiliyorsa, şayet OGM'lüğü, bakanlık düzeyindeki OGM, o zaman ne olacaktır? Artvin kaliteyi biraz daha zorlamaya başlayacaktır. İstanbul zorlamaya başlayacaktır. K.Maraş işte var olan burada hepsini saymayayım, mevcut bu 9 fakültede bu yarış içerisinde girecektir. Önemli olan, ürünü ne kadar o iş bulacağı alana tercihen girebilirse o kadar düzeyli, seviyeli bir eğitim öğretim sürecinden öğrencilerini geçiriyor, ürün kaliteli olarak ortaya çıkıyor diye düşünülecek. Bu rekabet sanırım önümüzdeki yıllarda, eğer bu dilekler bir yerlere gider de, ilgili yerlerden, evet KPSS'den sonra, bilmiyorum yeniden onur kazanmış olanlar arasında da sınav yapılıyorsa şayet, ama o sınavın hatır gönül sınavı olduğuna ilişkin birtakım bilgiler kulağımıza kadar gelir.

- Yabancı dil sınavı mı hocam,

Yabancı dilde mi. Yani mesleki yandan söz konusu olacak bir şey yok. Yani demek istediğim, KPSS olsa bile bunun sonunda yine bir seçim sürecinin yaşanması, bugün bakın yapılamayacak bir şey değil. Tıp mezunları TUS sınavına girerler, KPSS ye girmez. Bu sınavda başarılı olan ihtisas alırlar.

E peki, biz de burada öğrenciler çıkıyor, haksız bir şekilde hocalarına, hocalarımız işte teorik ders anlatıyor, hocalarımız yeterli değil. Neye göre yeterli değil diyebiliyorlar ben onu merak ediyorum.

Bize kalkıp daha sonra, bir sorsun bakalım, buradaki eğitimciler. Bunu diyorsa şayet, kaliteli öğretim istiyorsa, fakülte bu kaliteli öğretimin sonucunda buyur git bakalım, sen bir işe gir diyebilmeli ona. Bunun için de, genel müdürün ismini bilmediğim için, sayın genel müdür diyeceğim, Osman beyi öğrencilerle fark ettiyseniz, devamlı nitelikli, nitelikli, nitelikli orman mühendisi istiyor. Tabii sayılan nitelikler farklıydı. O niteliklere katılmıyorum. Nitelik dediğim çok daha farklı özellikler taşıyan, fakültelerin çabası olan yabancı dili biliyor mu? Yine günümüzde artık, bilgi sağlamada, her alanda bilgi sağlamada çok önemli rolü olan, günlük yaşamımıza girmiş, büyük kolaylık getiren ve her şeye kolayca ulaşabildiğimiz bilgisayarı kullanabiliyor musun? Çeşitli yerlere katılım, oralarından kütüphanelerine girip karşına mesleki yönden bir şeyleri getirebiliyor musun? Ha bütün bunları yapabilen niteliklerden bahsetmesini isterdim, sayın genel müdürümüzün. Ha bu şekilde 9 fakültemizi rekabet içine sokmalıyız. Bu da elemanların alınacağı sınavla olacaktır. İnşallah gerçekleşir. Şimdi Bartın Orman Fakültesi Dekanı Sayın SARIBAŞ.

METİN SARIBAŞ: Teşekkür ederim sayın başkan. Türkiye Ormancılar Derneği başkanı, sayın meslektaşlarım, çok değerli öğrenciler hepimizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum. İlerleyen saatlerde sonuncu olarak konuşmak biraz zor ama, yine de ben saptamalarda bulunacağım. Her şeyden önce derneği bu girişimlerinden dolayı kutluyoruz. Bilhassa öğrencileri hammadde olarak kabul ettiğimiz, yönlendirmeye çalıştığımız, orman mühendisi olarak yetiştirmeye çalıştığımız öğrencilere onur vererek, buraya kadar taşıyarak, onları ağırladıkları için, onlara değer verdikleri için teşekkür ediyoruz.

Orman fakültelerinin durumunu tartıştığımız bu oturumda, Türkiye’de şu anda 9 orman fakültesinin bulunduğunu biliyoruz. Onun dışında 25 ziraat fakültesinin olduğunu da biliyoruz. 25 ziraat fakültelerinde, spekülasyon olmasın ama, zaman zaman gazetelerde 10.000 işsiz ziraat mühendisi olduğu ve onların derneklerinin olduğunu duyuyoruz. Alınmasın ziraatçı arkadaşlarımız var. Zannediyorum bizim mesleğimiz de o durumlara düşebilecek diye düşünüyorum. Çünkü kurulan 9 orman fakültesi içinde dikkat ederseniz bu fakülteler nerelere kurulmuştur. İstanbul, Düzce, Bartın, Kastamonu, Çankırı. Aynı güzergah içinde 5 tane orman fakültesi kurulmuştur. Hangi ölçüte göre kurulmuştur? Niçin kurulmuştur? Batı Karadeniz bölgesinde tek bir orman fakültesi kurulsaydı daha iyi olmaz mıydı? Kahramanmaraş’a sözüm yok. Trabzon’a zaten hiç sözüm yok, gayet doğrudur. Bir kere en büyük yanlış buradadır. Bir bölgede o anki siyasal düşüncelerin getirdiği, siyasal iktidarların getirdiği bir olgudur bu zannediyorum. Hatta bir ara Keşan’da bir orman fakültesinin kurulacağı bile söyleniyordu. Yani iş iyice basitleştirildi. Bilimsel dayanaklardan uzak hale getirildi. Bunu da belirteyim.

Yine bu orman fakültelerinin kuruluşu konusunda çok eskilerden beri bir tartışmadır gidiyor. Anımsadığım kadarıyla 1980 lerden önce ODTÜ bünyesinde bir fakülte kurulsun diye tartışılıyordu arkadaşlarımız tarafından, ciddi ciddi. O zaman iki fakülte vardı. Birisi Trabzon, birisi İstanbul. Fakat nedense, olabilseydi belki de çok iyi olacaktı. Nedense bu girişim baltalandı, gerçekliğe kavuşmadı.

Bir saptamada bulunayım ben. Benim biraz farklı konumum var. 5 yıl orman işletme bölge şefliği yaptım. 18 sene araştırma enstitüsünde çalıştım. 14 yıldan beri de üniversite bünyesinde çalışıyorum. Biraz daha farklı bakabiliyorum. Şimdi kurulan üniversitelerde eleman, öğretim üyesi sorunu elbette var. Birçok üniversitede erozyon başladı mesela. Trabzon bunların başında. Trabzon’un birçok hocası bizim fakülteyi kurdu mesela. Biz zaman zaman Samsun’dan İstanbul’dan hocalardan destek aldık. Bizim fakültemiz oluştu. Bugün 14. yıldayız. Şunda iddia ediyorum, yapısal bakımdan, teknik altyapı bakımından bizim orman fakültesinin 3. sırada olduğu söyleniyor. Şimdi şu var. Tabii fakülteler şu veya bu şekilde kurulabilir. Bunun elbette bir bilimsel dayanağının olması gerekir. Eskiden hatırlarsanız DPT vardı. DPT bütün ülkedeki gerçeklikleri planlayıp, insani ihtiyacını, doğal kaynak ihtiyacı vs. planlıyordu. Orman bakanı ya da orman genel

müdürü kendisine ne kadar mühendis lazım, 150, ki ben iyi hatırlıyorum, hatta benim arkadaşlarım da var aranızda. Bizim girdiğimiz yılda 270 orman mühendisi alındı. Büyük bir şeydi. Daha sonra bu rakam sürekli değişti. Belki akılcı bir sistem vardı o zamanlarda. Devletin DPT'ni ne hale getirdiğini biliyorsunuz. O teşkilat sanırım pasifize edildi, bütün kurumlarımızda olduğu gibi.

Şimdi orman fakültelerinin kuruluşu çok eleştiriliyor. Ben de bu eleştiricilerin başındayım. Bir kere bu bölgesel dağılım olayı var, her şeyden önce tartışılabilir. Onun dışında tabii fakültelerin normal formunda, gündelik, yani mesleğin ihtiyaçlarına yanıt verip vermemesi sorunu var.

Dün genel müdürümüz buradaydı. Yakından tanıdığımız, meslekten de tanıdığımız birisi. Zonguldak'ta uzun süre ağaçlandırma mühendisliği yapmıştı. Şimdi genel müdür olunca iş biraz değişiyor. Genel müdürümüz dün buradaydı. Keşke bugün yine burada olsaydı ki Cumartesi burada olabilirdi. İşte ben otları tanıyan mühendis istiyorum, ben kuşları tanıyan mühendis istiyorum, böcekleri falan filan dedi.

Şimdi tabii elbette bizim yetiştirdiğimiz öğrenciler arasında otları da çok iyi bilen, kuşları da iyi bilen -ağaçları, zaten bilmeseydi başarılı olamaz- var. Var ama acaba bu hazır öğrencileri ne derece işlendirebilecek. En büyük sorun orada bir kere her şeyden önce OGM'nin ya da Orman Bakanlığı'nın bizim mezun ettiğimiz, diploma verdiğimiz öğrencileri, mühendisleri yeniden sınava alması bir kere çok onur kırıcı. Ben onu kabullenemiyorum. Hatta bir ara bizden tekrar soru istediler. Mühendisleri tekrar sınava tabii tutacağız. Ben bunu hiç mantığa sığdıramıyorum.

Biz tabii ormancılık eğitim sorununu tartışırken hiçbir zaman ülkenin eğitim sorunundan soyutlayamayız. Bir kere Türkiye'de acaba yeteri kadar çağdaş eğitim yapılıyor mu? Bugün eğitim sorunu kadar Türkiye'de bozulan, Türkiye'de tartışılan, altı üstüne getirilen, çağdaş eğitim olduğu hiçbir zaman iddia edilemeyen bir eğitim sistemi var. Her geçen iktidar, yeni bir eğitim modeli getirmek istiyor. Hepsi yaz boz tahtasına dönüştü. Ben Türkiye Cumhuriyeti tarihinde köy enstitüleri kadar gerçekçi bir eğitim kurumunun olduğunu zannetmiyorum. Bugün yine bazı üniversitelerimizde, zannediyorum SDÜ, yanılmış olabilirim, köy enstitüleri gibi bir birim kuruldu. Demek ki; bütün dünya tartışıyor bunu. Acaba köy enstitüleri mantığı devam etseydi, ormancılığımız ne durumda olabilirdi? Bunu da sorgulamamız gerekiyor.

Tabii eğitimin çağdaş ormancılık eğitimi dediğimiz zaman, ne demektir bu. Hocalarımızın çoğu değindiler. Bütün şeyleri konuşulduğu için ben yinelemek durumunda kalacağım. Çağdaş ormancılık eğitimi dediğimiz zaman globalleşen dünyada bu sorunları çözebilen orman mühendisi demektir. Bugün orman mühendisleri artık klasik anlamda orman mühendisi değiller. Böyle olmak zorundalar. Bugün Türkiye'de baktığımız zaman şirketler, özel şirketler şimdiden gidip Rusya'dan orman satın geliyorlar. Demek ki; yetiştireceğimiz kişilerin global dünyaya, globalleşen dünyaya, dünya gerçekliklerini iyi kavramaya ihtiyaçları var. Bir kere her şeyden ne gerekiyor? Dil gerekiyor.

Ben öğrencilerime ilk derslerde hem kendi tecrübelerimi anlatırım, hem de yani ileride nasıl bir iş bulacaklarını, kendilerini hiç kimsenin keşfetmeyeceğini söylerim. Bunların başında da dil, bilgisayar ve girişimcilik. Dil, bilgisayar ve girişimcilik dediğimiz zaman ama tabii ki bunlar ortada. Biliyorsunuz, yine üniversiteler, dünya üniversiteleri iletişim içinde, bugün Türkiye'nin hiç yabana atılmayacak kadar bir üniversite potansiyeli var. 500 üniversite olayı var, tartışılıyor çok. Zaman zaman İ.Ü.'nde olduğu gibi, zaman zaman 3 üniversitemiz dünyanın 500 üniversitesi arasına giriyor. Tabii bunda temel olan birtakım kriterler var. Bu kriterlerin birçoğu da uluslararası seviyede kriterlerdir. Sanıyorum Tahsin Hocamız değinecek buna.

Yani biz madem bütün dünyayla alışverişte bulunuyoruz. Bütün dünyayla ilişkilerimiz var, elbette biz dünya ölçeğinde orman mühendisi yetiştirmemiz gerekiyor. Bunun bilincinde olmamız gerekiyor.

Tabi bunun dışında AB süreci var. İkide bir AB, her şeyimiz AB kriterlerine göre uyarlanmak durumunda. Hatta orman fakülteleri zaman zaman bir araya gelip bu AB sürecine uyum yasaları gereğince kredilerde bir takım değişiklikler yaptı, bazı fakültelerimiz buna katılmadı. Yani üniversiteler arasında ve diğer üniversitelere biz öğrenci gönderdiğimizde akreditasyon dediğimiz, yani onlara uyum sağlayabilmek için bütün onları derslerimize uydurmamız gerekiyor. Bunlar ciddi süreçler tabi. Bunlar çok ciddi olarak tartışılıyor, tabi burada tartışmanın bir anlamı yok. Biz bunları her geçen gün tartışıyoruz.

Şimdi şu var; Almanya'da şöyle oldu, şöyle gitti, meslek orada gidiyor, orman mühendisliği battı orda, yok artık, isminden söz edilmiyor. Bizim en büyük eksiğimiz, dışarıda birileri nezle olduğunda biz hasta oluyoruz. Bu yanlış bir şey. Ben başından beri eleştiriyorum. Ben ulusalcı falan da değilim, öyle anlamayın. Şimdi biz üniversitedeyken, orman fakültesi okurken büyük bir şekilde Alman ekolü söz konusu edilirdi. Yani bütün hocalarımız, büyük hocalarımız, bazıları rahmetli olmuş, bazıları sağ henüz. Alman ekolü, biz silvikültürü tamamen Alman ekolünün istediklerine uygun olarak Allah rahmet eylesin SAATÇİOĞLU hocamız bütün Almanya da ne varsa hepsini anlatırlardı, eğretilerini bile ezberledik. Şimdi son zamanlarda yine Alman projesi diye bir proje geldi. Ben o projeyi bir türlü anlamış da değilim. Şimdi bir kere Türkiye'nin bir gerçekliği var, nedir bu? Türkiye'nin ekolojisi hiçbir zaman Almanya'ya benzemiyor. Biz demek ki her şeyden önce kendi ormanlarımızı, kendi ekolojik kaynaklarımızı ve ona uygun kendi coğrafyamıza uygun bir eğitim sistemi getirmek zorundayız. Bir taraftan Amerikan ekolü, bir taraftan önceleri Tassy'den bahsedildi Fransız ekolü, ya bir de Türk ekolü olsun. Yani ben kesinlikle yine de söylüyorum, hiçbir zaman damarım yok, ben evrensel olarak gören birisiyim. Yani Türkiye'nin koşullarına uygun ormancılık, ona uygun ormancılık eğitimi. Tabi evrensel boyutta ormancılık eğitimi olarak düşünebilirim. Ben bu sorunlara bu şekilde genel olarak baktıktan sonra çok özel, Bartın Orman Fakültesi ile ilgili olarak çok özel sorular sorduğunuzda cevap verebilirim. Çünkü birçok sorun var. Fakültemiz 1993 yılında 20 öğrenci ile öğretime başladı. Bugün aşağı yukarı bizim fakültemizde 12 profesör, 5 doçent, 24 yardımcı doçent, 3 öğretim görevlisi, 1 okutman, 23 araştırma görevlisi ile toplam 67 öğretim elemanı 36 idari personel var. Şimdi, bizim orası da üniversite olmak üzere. Ben şaşıyorum, nasıl olacak, nasıl gidecek? Yani biz artık bu kavramlara o kadar alıştık ki, şöyle oturarak, düşünerek, tartışarak bir şey yapmıyoruz. Ben kurdum oldu. İşte 81 ile üniversite iddiası var bu iktidarın. Yani bunlar çok yanlış bence. Bir üniversiteyi kurmak hiçbir zaman basit bir iş değil. Bizim üniversitemiz Zonguldak Karaelmas Üniversitesi ancak yeni yeni kendini duyurmaya başladı. Bir kentte üniversite kurmak için en az 20 sene 30 sene gerekir. Fakültelerin de ona göre gelişim içinde olmaları gerekir. Ben sözü uzatmayayım. Eğer sorular olursa, fakülte ile ilgili bilgiler verebilirim. Teşekkür ederim.

AVNİ YÜCEL ERYILMAZ: Sayın Sarıbaş'a biz de teşekkür ederiz. Bu turdaki son konuşmacı olarak Isparta SDÜ Orman Fakültesi Dekanı Sayın Cahit BALABANLI. Buyurun efendim.

CAHİT BALABANLI: Teşekkür ederim, sayın başkan, mühendisler, değerli katılımcılar. Benden önceki konuşmacılar ormancılıkla alakalı makro, mikro birtakım sorunlardan bahsettiler ama doğrusu bu konular böyle birkaç saatte veya birkaç günde falan konuşulacak gibi değil.

Öncelikle ben Ormancılar Derneği Başkanı Sayın Mustafa Yumurtacı Beye, tüm Ormancılar Derneği'ne teşekkür ediyorum. Çünkü 2006 yılından beri bizi üç kez bir araya getirdiler. Sizlerle

buluşturdular. Öğrencilerimizle yüz yüze geldik, onlarla hep yüz yüzeyiz ama tüm fakülteler olarak bir araya geldik.

Bence en büyük eksikliklerden birisi emekli olan arkadaşlarımız. Bizler, bakanlık ve diğer meslek kuruluşlarımız, sivil toplum örgütlerinin bir araya gelmesi. Yani birbirimizi anlamamız için muhakkak bu toplantıların sayısının artırılması gerekir diye düşünüyorum. Bu yüzden bu faaliyetleri için Sayın Yumurtacı'ya dernek olarak çok teşekkür ediyorum.

Tabi ben fakültemden bahsedeceğim. Biz çok büyük bir sıkıntı içerisinde değiliz. Hocam branşlaşmadan bahsetti. Avrupa ülkelerinden bahsetti. Evet, doğru. Her ülke kendine göre bir gömlek diyor ve giyiyor. Biz de branşlaşmaya gideceksek, bunu çok iyi tartışıp, ülkemiz şartları nedir iyi bilmeliyiz. Hani pek çok konuda olduğu gibi kes kopyala yapıştır yapmamamız gerekiyor. Bu reorganizasyonlar. Bakanlıklardan başlayın da kimi zaman üniversitelere kadar. En çok olan şey bizim ülkemizde reorganizasyon. Neden organize oluyoruz yani bilmiyorum, ya da organize olduğumuz şey bir işe yarıyor mu? Onu da bilmiyorum. Şüphesiz, yaşlı, bizden tecrübeli meslektaş ağabeylerimiz var. Eğer bilen varsa söylesin, organize oluyoruz ama ne amaçla? Niye? Neden oluyoruz? Pek çok bakanlık organize oluyor Türkiye'de. Türkiye'de son yıllarda çok duyduk. Bir kere organize olalım hiç olmazsa, 10 yıl bir daha organize olmayalım. Yani 10 sene herkes yerini bilsin diye düşünüyorum ben.

Bu branşlaşma da öyle. Çok basit bir şey değil. Burada herkes, tüm mesleğe bağlı tüm kuruluşlar, tüm kurumlar aynı şu çıkan yasa gibi gücünü, bilgisini ortaya koyması gerekir diye düşünüyorum. Sorun çok ama pek çoğunu çözüyoruz. Bizler Fakülte ile alakalı kısmı tabii ki çözmek zorundayız. Bu bizim görevimiz. Sayılarımız da çok fazla değil, 9 tane. Türkiye için bu çok değil. Şimdi bazı arkadaşlarımız buna karşı koyacaklardır ama 35 tane iktisat, 35 tane bir sürü tıp, 25 tane ziraatin olduğu yerde bizim sayımızın çok fazla olmadığına kanaatindeyim. İşlendirilme olayı ayrı. Tabi verdiğimiz mezunların iş bulması, bulamaması o ayrı bir sorun. Ama ben buna şükrediyorum; iyi ki siyasiler el atıp da patır patır açmamışlar orman fakültesini, bu kadar yoğun bir şekilde, bir dönem de 2 delege, 3 muhtar, 1 belediye başkanı, hep beraber gidip köylerine, yörelerine her türlü fakülteyi açtırdılar. Amaç köyleri kalkındırmaktı. Yüksekokul açtılar, şimdi her yere açtılar, patır patır. Bunların hiçbirinin bilimsel bir şeyi yok. Burada gerçekleri konuşmamız gerekiyor. Sadece birkaç delegenin hangi dönemde olursa olsun belediye başkanının falan gücüyle o yüksekokullar açıldılar. Bizler oralarda da idarecilik yaptık. Bütün sorunları temelden bilerek geliyoruz. Ben lafı çok uzatmayacağım.

Pek çok şey toplantılarda konuşuluyor. Önemli olan bu sorunların çözümünün hayata geçmesi. Hep beraber yapmamız. Biz tabii ki eksiklerimiz var, dışarıdan görüntü daha nettir, daha değişiktir. Biz içerisinde bulunduğumuz için eksiklerimizi bilemiyoruz. Bize meslektaşlarımızın, bakanlığın, ormancılar derneğinin, orman mühendisleri odasının eksiklerimizi söylemesi ışık tutacaktır. Yetiştirdiğimiz öğrenciler buralarda çalışıyorlar, bakanlıkta çalışıyorlar. Şüphesiz biz de ona göre ders programlarımızı ayarlarız. Yasalar çerçevesinde bunu yapma hakkımız var. Her sene Mayıs ayında bunu yapıp zaten YÖK'e gönderiyoruz. O nedenle bu tür toplantıların bir kez daha artırılması gerektiğini vurguluyorum.

Türkiye ormancılığına bizim yetiştirdiğimiz öğrenci ne ölçüde faydalı? Gönderdiğimiz yerlerde, işletmelerde, bölgelerde, bakanlıkta, çevre orman il müdürlüklerinde ve özel sektörde bizim yetiştirdiğimiz gençlerin eksikliği ne? Bütün bunları bilmemiz gerekiyor. Yani bunları yeniden değiştirip, bu ders programları, uygulamaları, öğrencilere vermemiz zor şeyler değil. Çünkü kaynağımız var. Ben En azından kendi fakültem olarak bunu söyleyebiliyorum. 37 tane öğretim üyemiz var, 5 profesör, 3 doçent, 29 yardımcı doçent. 1994 yılında açıldık. 3 bölümümüz var. Açıldığı yıl orman mühendisliği bölümü ile başlamış idi fakültemiz. Bugün 3 bölüm açık, 16 tane

ana bilim dalımız var. 340 öğrencimiz var ve 370 mezun verdik bugüne kadar. Oldukça iyi durumdayız mevcut şartlarda. Binamız yok, iktisat fakültesi ile aynı binayı paylaşıyoruz. Onların 4000 öğrencisi var. Sayın dekanla bazen nezaket çerçevesinde gerginleşiyoruz, Sınıf vs. problemleri yüzünden. Ama rektörümüzle ilişkilerimiz çok iyi. Bu sene yatırım programına çok güzel bir fakülte binası koyduk. Binayı da arkadaşlarıma çizdirdim. Yani öğretim üyelerine planlarını yaptırdım kaba olarak. İdeal bir orman fakültesi nasıl olmalı? Uygulama laboratuvarıyla ve tüm teçhizatıyla, hoca odasıyla vs. diye. Arkadaşlarım 36 kişi bana bildirdiler ben de mimara verdim. Üniversitenin mimarlarına. Nefis ve çok değişik bir bina çıkardılar ama bu sene yeni yatırımlara para ayrılmayışı bizim bina işini yatırdı. Yoksa sayın rektör bu sene Mart ayında bizim binamıza başlayacak idi. Bu olmayınca, hemen başka bir şey rica ettim kendisine. Hemen 200 milyara bize ek bir bina yaptı. 6 tane laboratuvarımızı oraya aldık. İşte, yani kendi çapımızda sorunlarımızı çözmeye çalışıyoruz.

Uygulama konusunda Kudbettin'di yanılmıyorsam öğrencimizin adı. Biz böyle sorunlar yaşamıyoruz dedi. Ona açıklama getirmek istiyorum. Bizim her dönem belli miktarda hocamız benden uygulama için araç talep eder. Bu bahar yarı yılında 80 araç, 80 hat güzergah belirlendi. Çünkü Ege ve Akdeniz'in ortasında çok güzel bir konumda fakültemiz. Yani Kahramanmaraş'a kadar bizden başka fakülte yok. Yaklaşık 1.500-2000 km. civarı bir alanda. Tek fakülteyiz Maraş'a kadar. Dolayısıyla uygulama alanımız çok geniş. Kaz dağlarından Hatay'a kadar bütün ormanlara arkadaşları gönderiyoruz, hocalar ne talep ederlerse ama 80 tane hat belirlenmiş. Sayın rektörle ilişkilerimizi de kullanarak, rica ettim 1 otobüsümüz var, otobüs 25 tane fakülteye, yüksekokula hizmet veriyor. 10 tane güzergahı bedelsiz hallettik, ücretsiz ama kalan 70 tanesine tabii ki arkadaşlarım mazot parası vermek durumundalar. Kurumlar çok sıkıntılı, bölge müdürlükleri, il müdürlükleri, araçlar yok, eskiden vardı, şimdi kiralyorlar, 3 ay 5 ay. Küçük araçlar hiçbir işimize yaramıyor. Şanslıyız bizi seven bir valimiz var. Rektör de öyle. Ormancı bir valimiz var. Her türlü imkanı veriyor. Onlarda da otobüs veya benzer şey yok. Sayın dekanım az evvel dedi; bunlar ufak şeyler, 3-5 otobüs alınır diye. Hiç ufak tefek değil.

Biz bu öğrencileri yetiştirmek için, iyi yetiştirebilmek için en fazla yapmamız gereken şey arazi. Çocuklar varını yoğunu veriyorlar bu konuda yani, ücretini, mazotunu vs, veriyorlar ama neden? Açık olduğumuz için. Ben öğrencilere her dönem bir kez hepsini topluyorum konferans salonuna. 340 kişiyi, diyorum ki bakın benden talepleriniz bunlar, sınıf temsilcileri getiriyor, ben bu taleplerin 20 talebin 16 sına gücüm yetiyor, 4 üne yetmiyor, bu bu nedenle yetmiyor. Yani yönetim olarak hep onlara iştisare ediyorum, konuşuyoruz. Bu nedenle hiçbir itiraz gelmiyor. İşte sabah mutlu olduklarını ifade ettiler. Çünkü aramızda müphem bir nokta kalmıyor. Her şeyi her zaman konuşuyoruz. İşte açık büfe yapıyoruz 15 günde bir her ana bilim dalı, öğrencilerimiz de davetli. Bir yarım gün boş bıraktık, çocuklar geliyorlar. Elimizden gelen hem sosyal hem müzik, folklor, konferans faaliyetleri, panellerden bahsetmeyeceğim. Ne istediklerini söylüyorlar. İşte sayın Girgin buradalar, 5531 sayılı yasanın bu, bu, bu açıklamaları hiç hoşumuza gitmedi. Açıklansın, dediler. Çağırıldı, öğrenciyle yüz yüze, işte bakanlıkla ilgili, genel müdürlüklerin çıkardıkları yönetmelikle, öğrenciler bize soruyorlar, bilmiyoruz, çünkü taslağı biz hazırlamadık. Zaman zaman görüş soruluyor ama bazen de sorulmuyor. İlgili genel müdürlüğü çağırıyoruz, geliyor, oturtup, buyurun sorun diyoruz. Öğrenciler direk kaynağından öğreniyorlar. Bu tür faaliyetlerimiz var. Yani doğrusu bir müşkülpesentlik çıkartmadan sayın genel müdürler bir gün verip geliyorlar. Buna da devam ediyoruz. Neyse, yasa ya da yönetmeliği biz yapmıyoruz, Tabi ki öğrencilere doyurucu bilgi veremiyoruz bazen.

Daha birçok faaliyetlerimiz var ama şunu söyleyebilirim. Malzeme belli, imkanlar belli, her şey belli. Öğrenci geliyor, düşük puanla ya da yüksek puanla neyse ama bizim çocuğumuz, bizim insanımız. Ben arkadaşlarımdan yapısından, öğretim şeklinden çok memnunum öğretim üyelerinin. Bu nedenle İstanbul ve Trabzon orman fakültelerine teşekkür ediyorum. Çünkü benim yanımdaki

hocaların tamamı bu iki üniversiten mezun. Gelmiş cansiperane çalışıyorlar. Emek veriyor arkadaşlarım. Emek verince problem kalmıyor. Bire bir çocuklarla proje yapıyorlar, tezleri yürütüyorlar, araziye götürüyorlar. Bu çocukları biz 3. sınıftan sonra asistan olarak kullanıyoruz. Sempozyumlarda, başka yerlerde. Yani şu sabahki çocuklar hiçbir hata yapmadan, bizi asiste edebiliyorlar. Pek çok şeyi paylaşıyoruz o yüzden, tabii ki problemlerimiz var, olacaktır da. Fakat çözüm için elimizden geleni yapıyoruz. Ülke kaynakları da belli, kıt, kimseyi suçlayamayız. Neyse, onunla en iyi orman mühendisi, çağdaş, işini bilen, özgüveni olan çocuklar olarak yetiştirmeye çalışıyoruz. Dediğim gibi bunlar biraz da, şu an içimden gelenler. Konuşacak çok şey var. Ama bir sonrakinde de ben bir iki şeyden daha bahsedeceğim. Teşekkür ederim.

AVNİ YÜCEL ERYILMAZ: Evet, bende teşekkür ediyorum. ikinci. turda da bu kadar zaman almayı hedeflemeyecek şekilde yine Sayın Akalp'ten başlayıp ortalama 5 dakika söyleyeceklerimizi özetledikten sonra sizlerin sorularıyla, kalmış olup da zaman yetersizliği nedeniyle belirtmediklerini kalan süre içerisinde, sorulara verdikleri cevaplarla tamamlamaya çalışacağız. Sayın Akalp buyurun.

TAHSİN AKALP: Başlangıçta ben özellikle Türkiye'deki ormancılığımızın tarihi neydi, herkes biliyor mutlaka ama ben kendi akış mantığım içerisinde bunu aktarmak istemişim. Şimdi de dünya ormancılık eğitiminde güncel durum nedir? Özellikle Orhan Bey değindi. Öğrencilerin ormancılık bilimlerinden çok çevre bilimlerini tercih ettikleri tespit edilmiş. Büyük yüksek öğretim kurumlarında olduğu gibi ormancılık eğitim kurumlarında da kalite akreditasyon çalışmaları sürdürülüyor. AB özelinde ise Polonya süreci olarak adlandırılan bir yeniden yapılanma çalışması yürütülmektedir.

Kısaca ben Polonya süreci nedir? Bunu özetleyeceğim. Orhan Erdaş hocam özetledi veya birtakım bilgileri aktardı. Ben onlara girmeden özellikle kendimizle ilişkilendirerek girmek istiyorum konuya. Polonya süreci AB ülkelerine uygulanan yüksek öğretim sistemlerinin uyumu ve yeniden yapılandırılmasına yönelik olarak 1998 yılından bu yana sürdürülen ve 2010 yılında tamamlanması planlanan çalışmaların genel adıdır. Temel nedeni, Avrupa üniversitelerinin üstünlüklerini 20. yy ortalarından itibaren Amerikan üniversitelerine kaptırmış olmaları ve Avrupa ülkelerindeki yüksek öğretim sisteminin öğretim süreleri, kazanılan dereceler, mesleki eğitime dönük kısa programlar, lisans üstü öğretim açlarından da farklılık göstermesi. AB ülkeleri bunları standardize etmeye çalışıyor.

Sürenin temel amacı ise tek bir Avrupa Yüksek öğrenim alanı oluşturmak ve böylece Avrupa'yı dünyanın en rekabetçi bilgiye dayalı ekonomik gücü haline getirmek. Polonya sürecinin evreleri var. Türkiye'de Mayıs 1998 de Sorbon'da başlıyor. Sonuncusu Mayıs 2007 de yapılmış Londra'da. Türkiye Mayıs 2007'den itibaren devreye girmiş. Polonya sürecinin eylem planları var. Karşılaştırmalı akademik derecelerin oluşturulması, iki aşamalı bir öğretim sisteminin uygulanması, Orhan Hoca'mın da bahsettiği lisans üstü, Avrupa transfer kredi sistemi, yani ECTS'nin uygulamaya konulması, akademik hareketliliğin teşviki, kalite güvence sistemlerinin oluşturulması, kurumların eğitim ve araştırmalarında Avrupa'ya özgü konulara ağırlık verilmesi, yaşam boyu öğrenmenin desteklenmesi, yüksek öğretim kurumları ve öğrencilerin sürece aktif katılımlarının sağlanması, 9. Avrupa yüksek öğretim alanının cazip hale getirilmesinin desteklenmesi ve 10.'su doktora öğretimi ve Avrupa yüksek öğretim alanlarıyla Avrupa araştırma alanı arasında sinerji oluşturmak.

Polonya sürecinde peki Türkiye'de durum ne? Onu izninizle özetleyeyim.

1- Öncelikle diploma eki ve ECTS çalışmaları tamamlanmış, kredilendirme çalışmaları tamamlanmıştır.

2- Yüksek öğretim kurumları, öğrenci konseyleri ve ulusal öğrenci konseyi yönetmeliği yürürlüğe girmiştir.

3- Yüksek öğretim kurumlarında akademik değerlendirme ve kalite geliştirme yönetmeliği yürürlüğe girmiştir.

4- Yüksek öğretim yeterlilikleri konusunda çalışmalar yürütülmektedir,

5- Avrupa bölgesinde yüksek öğretim ile ilgili belgelerin tanınması, Lizbon sözleşmesi, kanunla onaylanarak yürürlüğe girmiştir.

Almanya, Avusturya ve İsviçre’de Polonya süreci uygulamalarından biraz önce Orhan Bey bahsetti. Ders saatleri değişik olmakla birlikte hepsinde 180 ECDS kredi ve hepsinde Polonya süreci uygulanmaya başlanmış, bu Almanya’da 4, Avusturya’da İsviçre’de birer üniversitede ormancılık konusunda eğitim veren üniversitelerde, buralarda uygulanan sistem 3,5,8 veya 9 sistemi, yani 3 yıl lisans, 2 yıl yüksek lisans, 3 veya 4 yıl doktora sistemi. Örnekler var. O örnekleri, Orhan Bey verdi, isterseniz ben onları geçebilirim.

Münih Teknik Üniversitesi, lisans düzeyinde ilk 2 yarı yıl temel öğretim yapılıyor. Sonra 5., 6. yarı yıl seçilmiş derslerin alınması, bitirme ödevinin hazırlanması ve yine Münih Teknik Üniversitesi mastır çalışmasında uzmanlaşma alanları şunlar; orman işletme yönetimi, odun hammaddesi işletmeciliği, uluslararası ormancılık, odun araştırma metotları, doğa koruma, ormancılık politikası ve hukuku, üretim sistemleri ve yönetim, dendroloji, orman ekosistemleri, toprak ve yetişme ortamı. Her uzmanlaşma alanı 12 saat olup, mastır öğrencileri bu alandan 3 tanesini seçmek zorunda. Bunlar 7., 8. yarı yılda bu dersler alınıyor, 9. yarı yılda ise mastır tezi hazırlanıyor.

Peki Türkiye’de ne yapıldı? Pek çok arkadaşımızın bildiğini zannediyorum. Geçen yıl 12, 13 Nisan 2007 tarihinde tüm fakültelerin temsilcileri, meslek odaları temsilcileri, ile tam 115 katılımcıyla fakültemizde bir Orman Mühendisliği ve Orman Endüstri Mühendisliği Eğitiminin Yeniden Yapılandırılması Çalıştay’ı diye bir çalıştay yaptık. Yani bugün bir araya gelip konuşalım mı dediğimiz şeyleri aslında konuştuk. Bunun içerisinde teşkilatta arkadaşlar var. Burada ben özellikle belirtmek istiyorum. Sadece orman mühendisliği değil orman endüstri mühendisliği de konuşuldu. Konuşulmayan tek şey peyzaj mimarlığı eğitimi. Onun da neden konuşulmadığını birazdan açıklayacağım.

Bir kere AB’nde yüksek öğretim alanındaki yeni açılımlar ile ormancılığın küresel iklim değişikliği, biyoçeşitlilik, su sorunu gibi son yıllarda yeniden gündeme gelen konuların ormancılığa bakış açısını değiştirmesi ve toplumun ormanlardan beklentilerinin farklılaşması ormancılık eğitim öğretimini yeniden gözden geçirilmesini gerektirmektedir. Ek olarak 5531 sayılı yetki yasasıyla orman ve orman endüstri mühendislerinin görevleri yasal olarak yeniden ortaya konulmuştur. Gerek yetki yasası ve gerekse dünya ölçeğinde değişen koşullara uygun olarak eğitimin nasıl olması gerektiği konusunun yeniden gözden geçirilmesi amacıyla söylediğim gibi nisan ayında yukarıda söylediğim gerekçelerle 2007 yılında fakültemizde bir çalıştay düzenlendi. İki gün süren çalıştaya akademisyenler, kamu ve özel sektörde ormancılık konusunda çalışanlar ve sivil toplum kuruluşları temsilcileri katılmıştır. Çalıştayda orman ve orman endüstri mühendisliğinin bölümleri programları geniş bir katılımı ile incelenmiştir. Peyzaj Mimarlığı eğitimi ise bu bölümün çeşitli fakülteler adı altında bulunması, biliyorsunuz hem orman fakültelerinde hem güzel sanatlar fakültelerinde var. Bunun nedeniyle; yani ders içeriklerinin birbirinden çok farklılık göstermesi sebebiyle tartışılmamıştır.

Ancak çalıştaydan elde edilen sonuçlar peyzaj mimarlığı bölümünü de yakından ilgilendirmektedir. Çalıştay sonucundan ortaya çıkan sonuçlar fakültemiz web sayfasında yayınlanmıştır. Çok kapsamlı olan sonuç raporunda özetle; eğitim ve öğretimde yeniden yapılanmak gereklidir. Düzenlemeler stratejik plan çerçevesinde yapılmalıdır. Yani her kurumun kendi misyon ve

vizyonu, kendi üstünlükleri, eksikliklerini dikkate alarak yapılmalıdır. Bakın burada konuşmacı arkadaşları dinledik. Her fakültenin kendine özgü sorunları var. Biz bunları tartıştık ve stratejik planımızı yaptık ve uygulamaya da başladık. 2007 yılında, eylem planıyla uygulamaya koyduk.

Bu bağlamda özellikle branşlaşmaya gidilmesi gerektiği, 3 artı 1 ya da 4 artı 1 Polonya süreci ile de uyumlu olacak şekilde, uygulama saatlerinin arttırılmasının uygun olacağı, bunlar çalıştay sonuçları, yabancı dil ve bilgisayar eğitimine ağırlık verilmesi gerekirse hazırlık sınıfı konulması, seminer, proje hazırlama vb yollarla öğrencilerin eğitime daha fazla katılımlarının sağlanması ve öğrencilere inceleme analiz sonuç çıkarma, bilgiye kısa sürede ulaşma becerisinin kazandırılması, çeşitli konularda sertifika programlarının hazırlanması ki son derece önemli, bizim özellikle yapacağımız çalışmada dikkate aldığımız hususlardan bir tanesi, stajların etkin hale getirilmesi, kontenjanların azaltılması. Devamı var. Öğretimdeki teknik alt yapı eksikliklerinin giderilmesi, fakültelerin tanıtımına önem verilmesi, öğrenci değişim programlarına önem verilmesi, akreditasyona önem verilmesi, üniversite-sanayi işbirliğinin arttırılması ve bu kapsamda sanayi kuruluşlarının lisans eğitimi yapan öğrenciler seçerek hem eğitimlerini desteklemesi hem de mezun olduktan sonra bu öğrenciyi işlendirmesi, bunlar tamamen çalıştayın sonuçlarıdır.

Hem orman mühendisliği hem de orman endüstri mühendisliği bölümlerindeki öğretim ile ilgili yapılan değerlendirmelerde ön plana çıkan konu; müfredatların yeniden gözden geçirilmesidir. Ancak bu gözden geçirmenin kendi ihtiyaçlarımız yanında uluslararası koşullar da dikkate alınarak yapılması, yukarıda da açıkladığımız şekilde Polonya süreci olarak adlandırılan sürecin ve bu sürecin bir bölümünü oluşturan 3-5-8 yada 3-5-9 sistemine yakın bir tarihte ülkemizde de uygulanmaya başlanabileceği göz önüne alınmalıdır. Yine süreç kapsamında isteyen öğrencilerin, başarılı öğrencilerin bir yarıyı yurt dışında eğitim görmeleri ve yurt dışından öğrencilerin fakültemize gelmeleri ki; bu biraz önce bahsedilen ERASMUS Programı kapsamında öğrencilerimiz gidiyor, oradan öğrenciler geliyor.

Ancak bu değişim programlarında derslerin ve ders kredilerindeki farklılıkların sorun oluşturabileceği, bu nedenle derslerin büyük çoğunluğunun AB ile uyumlu hale getirilmesi gerektiği de yine Çalıştay sonucu.

Üzerinde durulması gereken bir diğer konu da; yeni bölümler açmak yerine mevcut bölümleri geliştirmek, değişik alanlarda seçimlik gruplarla lisans düzeyinde ya da Polonya sürecinde 3-5-8 mastır seviyesinde uzmanlaşmaya gidilmesi gerektiği görüşü benimsenmiştir bu çalıştayda. Örneğin orman işletmeciliği, yaban hayatı yönetimi, havza planlama ve yönetimi, ekoturizm, doğa koruma vb 3 yılın üzerine eklenebilecek, orman mühendisine yeni iş imkanları sağlayabilecek alanlar olarak üzerinde konuşulmuştur. Ayrıca ormancılıkla ilgili diğer konular, örneğin; küresel iklim değişikliği, biyoçeşitlilik, ekoloji ve çevre ile ilgili mastır programlarının açılması da üzerinde durulması gereken diğer bir konudur. Bunu ben özetle bu şekilde bu turda hakkımı kullanarak, çünkü zamanım da azaldı, onu da dikkate alarak hem uluslararası ölçekte hem Türkiye ölçeğinde, özellikle Türkiye ölçeğinde olan kısmında ben bunu web sayfasından indirdim, isteyen her arkadaş ulaşabilir. Bizim fakültenin malı değil bu, o tarihlerde yapılan çalıştayın sonuç raporudur. Tüm fakültelere ve ilgililere gönderilmiştir. Hem elektronik ortamda hem de basılı ortamda. Beni sabırla dinlediniz. Çok teşekkür ediyorum.

AVNİ YÜCEL ERYILMAZ: Sayın Akalp'e biz de teşekkür ediyoruz. Ancak orada alınan hususların yapılması, edilmesi, edilmesi şeklindeki hususların bir an evvel, bir zamanlama vermelerini bekledik doğrusu. Bütün fakülte dekanları madem ki bir araya geldiler, ön çalışma yapıldı. Biz burada 3 sene içerisinde şuraya, onu izleyen şu kadar sürenin içerisinde de...

TAHSİN AKALP: Sayın Başkan izin verirseniz, belki ben onu atladım. Bizim önümüzdeki aylarda bu konu ile ilgili olarak yani bu söylediğim çerçeve içerisinde eğitim öğretim programlarımızı gözden geçirme ve yeniden yapılanma konusunda bir hazırlık yaptığımızı söylemeyi unuttum. Sanıyorum en kısa zamanda, büyük bir olasılıkla Nisan ayında buna başlayacağız. Bununla ilgili modelimizi de oluşturduk ama temel prensipler bunlar. Çok teşekkür ediyorum.

AVNİ YÜCEL ERYILMAZ: Evet, verdiğiniz bu ek bilgi sevindirici. Bir yol almaya başladığımızı ben buradan ifade edebilirim. İkinci olarak Sayın Erdaş'tan zamanı çok ekonomik kullanarak sizlere soru sorma hakkını vereceğini diliyorum, buyurunuz.

ORHAN ERDAŞ: Şimdi size şunu soruyorum; Bir derste bir hoca kaç dakika konuşmalı? Bu öğrencilerden, işte bize konuşturulmuyor, işte derse katılmalı eğitim yapalım falan. Benim sorum şu; genel kültür olarak, size de mantık olarak bir şey söylemem lazım. Bir derste, yapılan istatistikî sonuç %75'dir hocanın konuşma süresi. Zamanın % 75 ini hoca konuşacak, % 25 i öğrencindir. Bütün yapılan istatistikler, milli eğitimde yapılan istatistikler budur. Şimdi problem şu; öğrenci sayısı fazla olduğu takdirde öğrenciye düşen süre çok azalıyor.

Şimdi şöyle bir şey size söyleyeyim. Hocaların derste konuşma süresi dersin $\frac{3}{4}$ 'ü hoca konuşacak çünkü bir müfredat izlemek zorunda, kalan % 25 de öğrenci konuşacak. Şimdi bir sınıfta 50 tane öğrenci var. 60 dakika ders olduğunu kabul edelim. 60 dakikalık ders içinde 45 dakika hoca konuşacak, 15 dakika öğrenci konuşacak. Sınıfta 50 öğrenci varsa bir öğrenciye konuşabilmek için ne kadar süre düşüyor biliyor musunuz? 20 saniye. Kıymetli öğrenciler, bir derste bir öğrenciye düşen konuşma süresi 20 saniye. 5 ders eğer yapıldığı takdirde 1 öğrencinin 5 saat arka arkaya ders anlatma süresi içinde konuşma süresi 1,5 dakikadır. Bu nereden kaynaklanıyor? Bu öğrenci sayısının fazla olmasından kaynaklanıyor. Şimdi eğer orman fakültelerinde öğrenci sayısı bu kadar fazla olduğu takdirde ben o tür bir uygulama mümkün olamayacağını da ifade ediyorum size bilimsel olarak. Öğrenci fazla alınıyor. Dekan arkadaşlar da burada, tabi zaman sınırlı, siz 30 öğrenci teklif ediyorsunuz 80 öğrenci geliyor. 40 öğrenci teklif ediyorsunuz 120 tane öğrenci geliyor.

AVNİ YÜCEL ERYILMAZ: Süreyi aşıyorsunuz.

ORHAN ERDAŞ: O zaman konuyu kapatıyorum. Çok çok teşekkür ederim.

AVNİ YÜCEL ERYILMAZ: Sayın Cantürk buyurun. Affedersiniz, Sayın Gümüş buyurun.

CANTÜRK GÜMÜŞ: Efendim, 1960'lı yıllarda amenajman planları yapılmaya başlayınca, Türkiye'nin orman varlığı hakkında çok daha gerçeğe yakın tahminler yapılmış. 10 milyon hektar civarında tahmin edilen orman alanı, 17 milyon hektar civarında yeni bir tahmin. 1965 yılında Osara FAO'dan Osara, eski meslektaşlar iyi bilir, Osara Raporu. Türkiye ormancılık politikasına yeni bir yön vermek üzere Orman Bakanlığı tarafından getirilmiş ve rapor hazırlanmış. Raporda ormancılık eğitimi ile ilgili deniliyor ki; İsviçre'den, Finlandiya'dan, Almanya'dan, çeşitli örnekler verdikten sonra, Türkiye'de diyor ormancılık eğitimini İ.Ü. Orman Fakültesi yapıyor diyor, senede 120 öğrenci alıyor, bu 120 öğrenci Türkiye'nin ihtiyacı için, gelecekteki ihtiyacı için çok fazladır diyor. Bu Osara Raporu'na bakarsanız böyle bir değerlendirme var. Biz tabi ondan sonra KTÜ Orman Fakültesi'ni açtık. İ.Ü. Orman Fakültesi buna engel olamadı. Biz de İstanbul ve Trabzon'da öbür fakültelerin açılmasına biz de engel olmadık. Çünkü bir gecede bir bakmışız ki ertesi gün açılmış fakülteler.

Burada tabii orman mühendisi sayısının fazlalığı bizim eğitim kalitemizle doğrudan ilişkili bir konu. Yani işsiz ordusu eğitim kalitesini etkiliyor. Bir kere baştan tercih nedeni oluyor. Ondan sonra eğitimde moral motivasyon açısına etkisi var bunun. Yani bu kongrede yapılması gerekenler var. Bence kısa vadede, meslektaşlarımızın işlendirilmesi için Çevre ve Orman Bakanlığı'nın atması gereken adımlar var. Bugün Türkiye 300 milyon dolarlık odun ithalatı yapıyor. Aslında bana sorsanız Türkiye'nin odun ithalatına ihtiyacı yoktur. Çünkü Türkiye'nin ormanları 1,2 milyar metreküp. Ve bu her sene 35 milyon metreküp daha artıyor. Hiç kesmezseniz 35 milyon metreküp artıyor. Ne kadarını kesiyoruz. Bilen var mı? 16 ya da 20 diyelim biz buna. Kaçak kesimleri dahil edelim, 20 milyon metreküp olsun. Yalnız ormanlarımız artıyor. İyi bir gelişme bu. Peki bu ormanlarımızın verim gücü ne? Hektarda 60 metreküp, dünya ortalaması 100 metreküp. Peki biz burada kendimize ormancılık açısından bir hedef seçsek, ne tür bir hedef seçeriz? Ormanlarımızın verim gücünü artırmak, nasıl artıracacağız? Bir kere verimli ormanlara bakım yapacağız. Peki bakımı nasıl yapacağız? Bir mühendis 20.000 hektardan sorumlu. Sorumluluk alanı Almanya'da 1.600 hektar, Fransa'da 1.200 hektar. Biz bir kere ormanlarımıza ciddi anlamda bakım yapabilmek için mutlaka mühendislerin sorumluluk alanını düşürmemiz gerekiyor. Sorumluluk alanını düşürerek 300 milyon dolarlık üretim öneriyorum. Sadece Türkiye'nin ihtiyacı için. Kesinlikle bir üretim artışı olacaktır.

Bunun için Türkiye'de orman mühendislerine ihtiyacı var, en az 3.000 tane orman mühendisini yarın yeni bir organizasyonla işe başlatabilirsiniz, başlatılmalıdır. Bunu kısa vadede alınacak bir önlem olarak düşünüyorum. Uzun vadede de mutlaka orman fakülteleri açılmış, bunların bünyesinde, hemen hepsinde orman mühendisliği, orman endüstri mühendisliği ve peyzaj mimarlığı bölümleri var. Bu bölümlerin mutlaka çeşitlendirilmesi gerekiyor. Branşlaşmaya örnek olarak ekoturizm, yaban hayatı, ekosistem mühendisliği gibi bölümler bence açılmalıdır. Bunların açılma sebeplerinden birisi de bunların orman mühendisliğinin yerine açılması gerekir.

Biz 9 fakülteden atıyorum 7 sinde orman mühendisliği bölümlerini kapatabiliriz, kapatmalıyız. Bunu dekanlar olarak öncelikle tartışmalıyız. Veya heyetler olarak bu tartışılması gerekir. Türkiye'de orman mühendisliği mezunu sayısını azaltıp diğer yan alanlara daha çok istihdam alanı olabilecek, ekoturizm gibi alanlarda eğitim vermeliyiz diye düşünüyorum.

Dolayısıyla da kısa vadede orman mühendisleri için bence Çevre ve Orman Bakanlığı'nın politika değişikliği, burada Orman Mühendisleri Odası'na çok büyük görevler düşüyor. Orman mühendisleri odasının baskı yapması gerekir. Fakat ne yazık ki odamız hiç etkin çalışmıyor. Oda başkanımız keşke burada olsaydı. Bakın yeni orman talanları söz konusu. Özellikle anayasayı bypass ederek orman talanlarına izin verme söz konusu. Bu konuda ne yazık ki çevre mühendisleri odası dava açıyor, davalar açıyor ve kazanıyor bu davaları. Orman Mühendisleri Odası'nın dava açtığını ben, duymadım, çok yazık. Şimdi, bu konuda dava açamıyorsan meslek mensuplarının geleceği konusunda da yeterince baskı aracı olamayacağını düşünüyorum ama biz dekanlar olarak bu konularda mutlaka bir rapor hazırlayıp Bakanlığa sunmalıyız diye düşünüyorum. Hepinize saygılar sunuyorum.

AVNİ YÜCEL ERYILMAZ: Teşekkür ediyoruz, zamanı bol bol kullanmamıza fırsat verdiğiniz için. Diğer dekanımızdan da aynı hassasiyeti göstermelerini diliyorum. Buyurun Sayın Özkan.

ZAFER CEMAL ÖZKAN: Ben süreyi çok daha az kullanacağım. Çünkü kelimelerimi toparlayacağım. Müfredatla ve değişimle ilgili konuşacağım. İster öğrenci sayısını 20 ye 30'a indirip ders anlatalım, ister 80'le. Ben de şunu söylüyorum. Bugünkü çağda, bilimsel ortalamaya göre hocanın anlatması gereken, öğretim üyesinin anlatması gereken $\frac{3}{4}$ 'tür. Doğrudur. Ama bugünkü yaklaşımla, teknolojik yaklaşımlarla, burada öğrenci arkadaşlarımız da var, bir öğrencinin dersi 15 dakikadan fazla kontrollü dinlediğini görmedik. Bütün sınıflarımızda internet ağı herkese

açıktır, bilgisayar mevcuttur. Projeksiyonu vardır. Bu açık bir şekilde bütün bilgileri kütüphane ile online bağlantılıdır. Herhangi bir kaynağa herhangi bir yerde anında ulaşabilirsiniz. Böyle bir yaklaşımla, biz hala, bizlerin zamanında doğrudur, kitap yok, kaynak yok, fotokopi yok, internet yok, bilgisayar yok, tabi ki hoca orada bir eğitimi kabullenmek durumundadır. Ama bugün öğrenci odaklı bir eğitime dönüşün var olduğu bir yerde o zaman $\frac{3}{4}$ 'ü öğrencinin öğreneceği şekilde yolu gösterip, kaynağa ulaşmayı ve ana hatları bugünkü gençliğin de çok çabuk algılamasını bildiğimiz için yaklaşımı bu şekilde değerlendiriyoruz. Öğrenci sayısını aktif öğretimi önerdiğimiz için biz 100 kişi de alsak, dün de söyledim, önemli olan alt yapıyı sağlamış olmanızdır. Yeterli düzeyde öğretim elemanınız varsa 20'şer kişilik 15'er kişilik sınıflar oluşturarak, asistanların da yardımıyla bunlara birebir direk aktif eğitim sağlanabilecek. Bunun hazırlıkları tamamlanmıştır. Bunun için de şunu söylüyoruz yine, olanakları kullanabiliyorsanız artırmanız gerekir. Türkiye'de üniversite sayısı son derece azdır. Ama son derece az olan da, son derece daha da az olan, öğretim elemanı ve öğretim üyesi azlığıdır. Keşke alt yapıyı oluşturarak önce bunlarla başlayıp, yeni üniversiteler yeni fakülteler kurmaya buradan gitseydik. Bakın bütün yeni kurulan bölümlerde bile hala alt yapı oluşturulması için, kaç yıl olmuş, 92 yılında başlayan da var, 94 yılında başlayan da. 16 yıl, 16 yıldır hala biz bu bölümlere öğretim üyesi yetiştirmeye uğraşıyoruz. Demin de söyledik orman fakülteleri ya da orman mühendisliği bölümleri dünyada Avrupa'da azalıyor. Biz de de azalsın. Ama azalması için karşıtları var, bütün üniversitelere demin sayılan orman mühendisliğinin çok az olduğu bir yerde yaban hayatı ekolojisi ve amenajmanı ile ilgili, yöneticiliği ile ilgili bütün fakültelerde üniversitelerde bölümler var. Bunlar tek tek çıkarılmış, verilmiş durumda. Orman fakültelerinin bünyesinde olup olmadığı da değil, başkası zaten yapacaktır bunu gerektiği zaman, kendi alanımızda olan bir yer, $\frac{1}{4}$ i orman olan bir ülkede çalışma alanları oluşturacak koşulları sağlamak için ise eğer.

Öğretim üyesi kapsamında bu yaklaşımı değiştirmeyi hedefliyoruz. Yani aktif eğitim ve birebir eğitime yönlenme doğrultusunda. Bir diğeri, hep gösteriyoruz, tamam, biz AB'ne giremedik ama üniversiteler olarak çoktan girdik. Hemen aldılar bizi. Çünkü ihtiyaçları vardı. ECTS leri bütün üniversiteler oluşturdu. Fakülteler transfer sistemlerine falan, adapte olmaya başladılar. Birçok üniversite, mesela Bursa Uludağ Üniversitesi tamamıyla üniversite olarak Avrupa'ya adapte olmuştur.

Peki sıkıntımız nerde; Avrupa ormancılığı. Ben burada bir kez daha Türk ormancılarına başarılarından dolayı teşekkür etmek istiyorum. Eğer genel müdürümüzün de söylediği gibi "orman alanları artmış, yok olmamış ve bunlarda çok büyük başarılar sağlanmış" sa buradaki Türk ormancısının çok üstün başarısı ve yeteneği var demektir ki doğrusu da budur. Avrupa ormancılığında hep söylediğimiz bir şey daha vardır. Acaba doğal ormanları ne kadardır? Haa, Tanrının şanslı yerinde yaşıyorlar. Suyu, toprağı, havası, iklimi uygun. Çok daha kısa zamanda toparlanabiliyorlar. Biz de yapın bir yanlış da bakayım. Çer çöp oluyor. Zaten kıyametler kopuyor. Doğrudur, yanlış yapamazsınız da zaten. Buradaki başarıdan dolayı ben tekrar orman teşkilatını kutluyorum. Sorulara zaman ayırmak için fazla konuşmak istemiyorum. Başkana da teşekkür ediyorum. Bu toplantıyı, üç gündür burada başarıyla yürüttüğü için. Teşekkürler.

AVNİ YÜCEL ERYILMAZ: Biz de teşekkür ediyoruz Sayın Özkan'a. Bartın Orman Fakültesi dekanı Sayın Sarıbaş'da yine aynı titizlikle zamanı çok kısıtlı tutarak sizlere ikinci turda da bir şeyler söyleyecektir.

METİN SARIBAŞ: Teşekkürler sayın başkan. Bu geç vakitlerde sizleri fazla da meşgul etmek istemeyiz. Ancak tabi söyleyecek çok şey var. Bunların içinde Bartın Orman Fakültesinin, bir üniversite olarak Zonguldak Karaelmas Üniversitesinin bir takım çalışmaları var. Bu çalışmaların içerisinde misyon ve vizyon söz konusu.

Bartın orman fakültesinin misyonu; orman çevre ile ilgili doğal kaynakların tüm ürün ve işlevlerinin sürdürülebilir yönetimi, işletilmesi ve denetimi kapsamında yerel, ulusal ve uluslararası bilgi üreterek, öğretimi uygulamaya yansıtmak, kamu yararına ve etik kurallara uygun davranan bireyler yetiştirmek, kamuoyunu bilinçlendirmek, kaynakların toplumsal sürdürülebilirliğe katkısını geliştirmek ve bu konularda öncülük yapmaktır.

Bartın Orman Fakültesinin vizyonu ise; eğitim ve öğretimde kalite güvencesini oluşturan, mezunları öncelikle tercih edilen, öğrencileri ve mezunları toplumla bütünleşen, disiplinler arası sinerji yaratan, ulusal ve uluslararası bilim teknoloji bünyesiyle kurumsal bağ kuran, misyonu ile ilgili politikaların geliştirilmesinde öncü bir fakülte olmaktır.

Böyle bir misyon ve vizyonumuz var. Tabi bu anlamda şimdiye kadar bizim fakültemiz oldukça bol miktarda orman mühendisi ve endüstri mühendisi, peyzaj mimarı yetiştirmiştir. Örneğin, orman mühendisliği bölümünde 2007 yılı itibarıyla 60 kız öğrenci, 280 erkek öğrenci olmak üzere 340 mezun vermiştir. 64 yüksek lisans yaptırmıştır, 17 doktora öğrencisi mezun olmuştur. 2007 yılı itibarıyla 26 yüksek lisans ve 8 doktora öğrencisi vardır. Diğer bölümlerde de buna benzer sayılar verilebilir. Ancak, şu an bunları vermemim bir anlamı yok. Güncel konumu saptamak açısından küçük bir örnek vermek istedik.

Şimdi, tabi bu konuşulan konular içinde özellikle çok tartışılan ve tartışılacak olan orman mühendisliği bölümlerinin kapatılması konusuna ben katılmıyorum. Daha önce, daha yeni olan, orman mühendisi görev yetki ve yetkileri kanunu yasası yeni çıktı. Eğer biz bu yasaya ve fakültelerimizde okutulan derslerin içeriklerine bilinçle yaklaşırsak ve tabi yüksek lisans ve doktora süreçlerini de dikkate alırsak, ülkemizde orman mühendislerinin yapacağı daha çok işler vardır diyebiliriz. Bu konuda benim fikrim bu. Tartışabiliriz.

Evvelki günkü genel müdürümüzün konuşması hayli çelişkilerle doluydu zannediyorum. Bir taraftan Türkiye’de orman alanlarının arttığı söylendi. Bu varlık herhalde kendi kendine, doğal yollarla artmadı ki, bu büyük çapta ağaçlandırma çalışmaları yapıldı. Yani bir taraftan mesleğin bir grubunun da olduğu söyleniyor sürekli. Bir taraftan da mevcut profil beğenilmiyor. Yani otları, böcekleri bilen mühendis istiyor. Bu tabi çok çelişkili. Biraz da ne istediğini bilmek gerekiyor. Meslektaş profilinin bilhassa uygulayıcılar tarafından daha netlikle açıklanması gerekiyor. Tabi fakültelerin de bu konuda çalışmaları var.

Onun dışında tabi sadece, biz lisans eğitim öğretimini tartışıyoruz. Son yıllarda daha önce yine derneğimizin düzenlediği eğitim kurultayında meslek yüksek okullarının işlevi de tartışıldı. Hatta o yıllarda şiddetli karşı çıktık, şimdi ama başta İ.Ü. olmak üzere 2 yıllık yüksek okulların da fakültelerin bünyesi içinde eğitim öğretimini sürdürdüklerini görüyoruz.

Aslında yapılan yanlış değil, kesinlikle meslekte branşlaşmanın önemi ortada. Bilhassa ağaçlandırma, amenajman, toprak erozyon çalışmaları, bilhassa Türkiye’nin en önemli sorunlarından biri, az çok konuşuldu birçok konuşmacı tarafından, bir de erozyona yönelik, doğaya yönelik, biyolojik çeşitliliğe yönelik ciddi sorunlarımız var. Bilhassa küresel ısınmanın getirdiği birçok sorun var. Su sorunu var. Tabi yine bakanlığın örgütlenmesi bakımından da birtakım sorunlar var. Bütün bunlar mesleğimizin sorunları.

Tabii ki bu sorunların çözümünde bu kurultayda yapıldığı gibi kongrede yapıldığı gibi sık sık bu sorunları tartışıp ve bir kamuoyu oluşturmak ve siyaseti de politik iktidarı da bu konuda zorlamak gerekiyor. Zorlamak gerekir ki en büyük görev de fakültelere ve meslek kamuoyuna düşüyor. Teşekkür ederim.

AVNİ YÜCEL ERYILMAZ: Sayın Balabanlı, sizden de bu özeni göstereceğinizi bekliyorum. Buyurun efendim.

CAHİT BALABANLI: Tabi, değerli hocalarım çok güzel şeyler söylediler. Özellikle bu yeni bölüm açılmasında yer alan ekoturizm rehberliği. Ben dekan olmadan evvel üç bin öğrencinin olduğu bir yerde yükseköğretim müdürüydüm ve orada rehberlik bölümümüz vardı. Sık sık uluslararası koordinasyonlarla, rehber turlarıyla bir araya geliyorduk. Bunların bir kısmı Ankara’da yapıldı. Bana söyledikleri şeydi; ormanlarımızda turistleri ve diğer dışarıdan gelen yabancıları gezdirecek rehber yok. 4-5 milyar dolar gibi bir para kaybı söz konusu. 5 milyar dolar bana biraz fazla geldi doğrusu. Ama bilemiyorum bu firma sahibinin söylediği şey. Hocam buna üniversite bir el atamaz mı. Ekoturizm rehberliği gibi bir bölüm açıp 4 yıllığına. Bu rant dışarı gideceğine, yabancı rehberler yerine bizim rehberlerimiz dağ kayağı yaptırın, işte ormanlarımızı gezdirsin. Böyle bir oluşum Türkiye’de yok diye. Sayın hocam söyleyince o da aklıma geldi. Doğrusu bu bölümü açma girişimlerini, ekoturizmi canı yürekten desteklemiştim daha önce. Tabi yasal birtakım şeyler var, açılmadı ama. Ben de açılması gerektiği kanaatindeyim.

Ormanlarımızı iyi tanıyan, ormancı ekoturizm rehberlerini yetiştirmemiz gerekiyor. Bunun başka bir yönü var. Turizm Bakanlığı KPDS den 70 aldıkları takdirde bunlara kokart veriyor, uluslararası turist rehberi kokartı. İyi para kazanıyorlar. Gündelikleri 200 YTL.den başlıyor. Oldukça iyi. 2 yıllıklarda var bu ama orman ibaresi ya da ekoturizm yoktur. Turist rehberi ibaresi var.

Böyle bir şeyin olabilirliğini bakanlık yetkilisi ile görüşmüştüm daha önce. Olabilir, dediler. Yani mezun olduğu yerde rehber ibaresi bölümünde olduğu takdirde sınava girer, aynı kokartı alır ve bu işleri yapar. O yüzden ben Cantürk hocamı gerçekten canı yürekten desteklemiş idim konunun detayını bildiğim için. Buna ihtiyacımız var diye düşünüyorum.

Bunun dışında ilk günden beri söz ediyoruz. Staj başta olmak üzere bazı problemlerimiz var. Maalesef hepsi paraya dayalı. Şimdi bir tarafta devletin daha fazla bütçe ayırdığı bakanlığımız var. Tabi orada da sıkıntılar var. Fakat üniversitelere korkunç düşük bir bütçe var fakültelerde. Bunu yakınmak için söylemiyorum. Çok küçük rakamlarla büyük şeyler yapmaya çalışıyoruz. Katkılarla, şuradan buradan desteklerle falan.

Organik bir bağla bakanlık fakültelere bağlı olsa orman mühendisliği, genç orman mühendislerine bizim lisansüstü çalışma yaptırmanın da çok daha kolay olur. Bizdeki öğrencileri de staja göndermemiz çok rahat olur. Denetlemek de çok rahat olur. Bu tür şeyler Avrupa ülkelerinde var. Bu böyle bir şey olabilirse, tabi bu organik bağ resmi bir bağ, yönetimde işte yönetmeliklerin hazırlanmasında fakültelerden bir grup insan müteveli heyette bulunuyor. Her türlü faaliyette. Ya da bizim faaliyetlerimizde bakanlıktan birkaç kişi böyle bir heyette bulunup, efendim öğrenci yetiştiriyorsunuz ama şunlara dikkat edilse, direk olarak, hatta bunda meslekle ilgili örgütlerin de bulunabileceği, bu tür bir şeyler biraz hayal gibi geliyor, söyleyince. Ama yapılan ülkeler var. Bu böyle bir şey olursa zannedirim pek çok ekonomik sorunu da fakülteler aşacaktır. Artı genç mühendislerimizi de daha çiçeği burnundayken, şefleri, işletme müdürlerinin hepsini, yüksek lisans, doktora kapsamına buldukları yerler itibarıyla alabiliriz, yetiştiririz. Yani artık dünya sürekli geliyor, bizim arkadaşlarımızın da bu gelişime ayak uydurması lazım. Daha yakinen takip etmesi lazım. Ormanların ortasında çalışmak çok güzel. Bölge şeflerimiz muhakkak internetten her şeyi izliyorlar ama universal sistemden mümkün olduğu kadar kopmamaları ormanlarımıza daha faydalı olacaktır diye düşünüyorum. Teşekkür ediyorum.

AVNİ YÜCEL ERYILMAZ: Bizde teşekkür ediyoruz. Sabrınıza bir dakika daha tahammül etmenizi rica ediyorum sizden.

TAHSİN AKALP: Teşekkür ediyorum sayın başkan, Aslında sadece kendim için değil tüm arkadaşlar için talep de bulunmuştum. Onu da açıklayayım. Şimdi özellikle vurgulamak istediğim birkaç şey var. Bunlardan bir tanesi lütfen 150 yıllık bir geçmişi olan bir mesleği orman mühendisliği mesleğini yeni birtakım mesleklerle değiştirmeyelim. Yani ben kişisel kanımı söylüyorum size. Ama gelin yüksek lisans eğitime bakalım. Çünkü yüksek lisansta istediğiniz gibi esnetebilirsiniz, açarsınız, kapatırsınız veya yüksekokullarla birtakım şeyleri deneyelim. Birden bire denemeniz halinde çok büyük hayal kırıklıkları olabilir, onun için bence bu yanlış yapmayalım, derim.

İkincisi benim özellikle vurgulamak istediğim diğer konu; günümüzün eğitim anlayışında her şey sınıfta anlatılmıyor. Bugün özel sektör her Cumartesi Pazar'ı birçok işyeri sertifika programlarıyla dolduruyor ve aklınıza hayalinize gelmedik konular sertifika programının konusunu oluşturuyor. Örneğin; telefonda ikna sanatı diye bir sertifika programı olabiliyor. Yani herhangi bir şey söylemek için bunu, hani çok belki sizi inandırıcı gelmeyecek şeyler bile sertifika programının konusunu oluşturabiliyor. Bu sertifika programlarını en başta elbette kurumlar, ama sivil toplum örgütleri, fakülteler pekala yapabilir. Ben özellikle bu iki noktaya dikkat çekmek istedim. Sayın başkana da, sayın katılımcılara da tekrar teşekkür ediyorum. Hepinize saygılar sunuyorum.

SORU-CEVAP BÖLÜMÜ

PAMİR ERTEN: Eski bir araştırmacı. Değerli arkadaşlar ben orman fakültesi mezunuyum. 25 yıl da ormancılık araştırma enstitüsünde orman ürünleri bölüm başkanlığı yaptım. O bakımdan biraz konuşma şeyim sizleri şaşırtmasın. Şuradaki toplantıda gördüğüm bir durum var ki sevindirici. 40 yıl evvel biz mezun olduğumuz zaman bizim pozisyonumuzdaki olan ağabeylerimiz, ormanın branşlaşmasını, ORKÖY'ün genel müdürlük olur mu, ağaçlandırma genel müdürlük olur mu, milli parklar genel müdürlük olur mu diye burada direktörlerdi. Bugün bakıyorum, ormancılıkta branşlaşma var daha da artıyor. Bu sevindirici bir şey. Tabi ki burada şunu ilave etmem gerekir ki, şu son zamanlarda en önemli konu küresel ısınma. Küresel ısınma konusunda çeşitli şeyler var, senaryolar var. Ormancılığımızı bu senaryolara göre çok iyi belirlememiz lazım. Ve ben şunu da söyleyeyim. Bu senaryolara, okuduğum senaryolara göre ormancılığımız, yalnız burada ormancılığımız derken bütün şeyleri de kapsadığını ifade etmek isterim. Yani orman mühendisini, orman endüstri mühendisini ve peyzaj mimarını kapsadığını ifade etmek isterim. Bunların yani ormanın da mühendisi mi olur denilen şeyin gittikçe önem kazanacağını tahmin ederim.

Bir defa orman mühendislerinin işlendirilmesinde en önemli husus; orman bakanının ve orman genel müdürünün mesleğini ve meslektaşını sevmesi lazım. Şöyle ki, biz bugün orman ürünlerini üretiyoruz, tomruk, ondan sonra bırakıyoruz, denetimimiz yok, aynı şekilde orman ürünleri sanayinde levha olarak üretilen çeşitli şeyler var. Bunların hiçbir şekilde üretimi, denetimi yok. Eskiden bir ORÜS'ümüz vardı kapandı.

Ben şimdi şuradan şunu teklif ediyorum. Orman ürünleri üst kurulunun kurulmasını talep ediyorum. Bugün bizim orman dışında bıraktığımız ağaç türleri ki, ormancılığın bence gerilemeye başlaması zeytin ağacının orman kanunundan çıkarılması ile başlamıştır. Bugün bizim orman mefhumunun dışarısına çıkardığımız bütün ağaçlar, tarımcılar tarafından yapılan milli ağaç listesinde hepsi yerini almıştır. Bizim bıraktığımızı tarımcılar kapmışlardır.

Mesela peyzaj mimarlığı en son aklımıza gelmiştir. Onlar bizden çok önce tanımışlardır. Halbuki onların eğitiminde orman ağaçları diye bir şey yoktur. Bir şey daha söyleyeyim. Bunlar yaşanan

şeyler. Orman tali ürünleri. En ihmal ettiğimiz şey. Şurada da en çok ihmal edilen şey. Bugün kestane dünyada en önemli ağaç olma özelliğini kazanmaya başlıyor. Çünkü dayanıklı bir ağaç türü ve emprenye edilemeden kullanılabilir. Ormancılık eğitiminde bilgisayarlı öğretime özellikle önem verilmesi gerekli. Ayrıca odunun fiziksel özellikleri, odun koruma, standartlar, bir de öğrencilere özellikle diploma çalışması konusunda özellikle durmaları. Orman tarımın sigortası, orman yağmur getirir, bu sloganları unuttuk. Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

TAHSİN AKALP: Sayın **Ahmet Demirtaş**. Yani okuyabildiğim kadarıyla sanıyorum bu 150 yıllık tarih içerisinde ormancılık eğitimiyle orman mühendisliğinden bahsetmiş olmamızı, onun yanında örneğin orman teknikerliği, orman mühendis muaviniği ile ilgili. Bunlardan bahsetmemiş olmamızı eksiklik olarak nitelmişler. Herhalde doğru algıladım.

AHMET DEMİRTAŞ: Hocam, dekanlar olarak sizin buna değinmeniz doğru ama bildiri başlığınızda ormancılık eğitimi diye belirttiğiniz için, orman işçisini düşünmeden, orman köylüsünü hesaba katmadan sadece orman mühendisliğinin fakülte eğitimini ormancılık eğitimi diye algılatırsak eksik bırakmış oluruz, ya da konu başlığınız yanlış olur.

TAHSİN AKALP: Tabi bir bakış açısıyla söylediğiniz doğru. Ama ben özellikle bu 150. yıllık süreci, tabi sayın başkanın da izin verdiği sürece, özellikle ana hatlarıyla aktarmaya çalıştım. Tabi konunun o boyutuna girmedim. Belki o boyutu fakültenin ilgi alanı dışında diye girmedim. Yoksa özel bir nedenle değil. Elbette biz doğaya, çevreye katkı sağlayan herkese büyük saygı gösteriyoruz. Ben şahsen derslere girdiğimde genelde uzun yıllar 1. sınıflarda matematik derslerine girdiğim için birinci sınıflara giriyordum. Derse girdiğimde öğrencilere ormancı çocukları soruyordum. Ama bunu sorarken de hiçbir şekilde sadece şekilde mühendis çocuklarını değil hepsini kastediyordun. Belki tanık olan arkadaşlar da vardır. Mühendis veya orman işçisi diye ayırmıyordum. Yani böyle bir düşünceden kaynaklanmadı. Eğer o tarih içerisinde bundan bahsetmek gerekirse tabi ki bahsederez.

ERDOĞAN ATMIŞ: Staj sorunları kongre gündeminin önemli maddesini oluşturdu. Stajın daha etkin olarak yapılması için fakülterle ve ormancılık örgütüne hangi görevler düşmektedir. Staj konusunda fakülte ve ormancılık örgütü arasındaki eşgüdümün sağlanabilmesi için neler yapılabilir?

ZAFER CEMAL ÖZKAN: Bunu dekanlara geldiği için orman mühendisine diye algılıyorum. Çünkü orman fakültelerinde, orman endüstri mühendisliği ve peyzajlarda bir staj sıkıntısı yoktur. Bunlar gereğini yaparlar özel sektörde. Büyük bir kısmı yapar. Şimdi tamamı yapıyor. Orman mühendisliğinde ise dün konuşmalar benim de biraz tuhafıma gitti. Hoşuma da gitmedi değil. Naylon stajlardan falan bahsedildi. Bu son derece doğru ve gerçek olan bir yaklaşımdır. Çünkü hiçbir şeyde artık vermeden de alamıyorsunuz. Staj yaptıracaksınız ve çalışacak orada. Hatta Anayasa maddesinde bile vardır. Bunun bir bedeli vardır Anayasada.

Bize gelen yaklaşımlar şu; öğrencilerimizin büyük bir kesiminin, birinci öğretimden bahsediyorum, ikinci öğretimde bu konuda çok sıkıntımız yok, kırsal kesimden ve dar gelirli ailelerden geldiğini görüyoruz yani yaptığımız çalışmalar bunu gösteriyor zaten. Bunlar gittikleri zaman staj yapmaya, bahaneleri ve bizim de vicdani yapımız elverdiği için, ormancılar olarak daha da üst düzeydeyiz o konuda, ben iki ayrı yaz tatilimde bir yerde otelde çalışarak asgari ücretle ben geçimimi sağlayacağım, burada eğer gidip kayıt paramı vereceğim ve dönem harcıma ödeyeceğim. Bunu bile sağlayamıyorum dediği zaman oradaki işletme şefimiz “sen merak etme, biz otuz günü doldururuz, şen git çalış” diyor. Belki o parayı oradan alsaydı, sorunu da buradan çözmüş olacaktık. Bu kongre gündemimizde stajların neden yapılmadığı, denetimi idi. Bizler denetime tabi tutmak için bunu zorlamaya başladık. Staj komisyonları bir kişinin görev yapan komisyondur. Bu

sayıyı 5-6'ya çıkartmak durumunda kaldık. Bunun denetimini yapmak durumundayız. Yani stajını yapıp yapmadığını artık bir de küçük sınavla denetlemek zorunda kalır hale geliyorsunuz. Bu denetim sonucunda da eğer yapılmamışsa eğer bu kişi başka yerden de ücret almışsa bu çok büyük bir suçtur aslında. Yani bunu da belgeleyerek gerekli önlemleri alma konusunda genel müdürlüğe bir ileti hazırlamış durumdayız. Bunu kendi açımdan söylüyorum. Dekanlar deyince dekan arkadaşlarımızın verecekleri cevapları bilemiyorum.

AVNİ YÜCEL ERYILMAZ: Fakültelerle ormancılık örgütü arasındaki eşgüdümü sağlamak için neler yapılabilir? Eşgüdümün sağlanmasının en doğru yolu, staj yapan öğrencilerimize, bunlar yarın bu mesleğe hizmet edecek kişilerdir, ücretinin gerçek anlamda çalıştığı anlamda verilmesidir. En önemli eşgüdüm budur.

METİN SARIBAŞ: Bana yöneltilen ilk soru değerli arkadaşımız **Ahmet Demirtaş**'ın. Kaliteli ve duyarlı orman mühendisi yetiştirmek. Bizim misyonumuzda ve vizyonumuzda vardı. Gerçekten tabi ki her şeyden önce bütün toplumsal olaylara ve çevre sorunlarına duyarlı olması gerekir. Gazetelerde çıkan haberlere göre illerde %1 oranında olmak üzere ormanların turizm yatırımlarına ayrılması hazırlığı var. Öğrenci, öğretim üyesi ve meslektaşların bu alandaki duyarlılığını yansıtmak üzere Kongre Bildirisi yayınlamak gerekmez mi? Gayet tabi ki kongre bildirisi, böyle bir öneri alınabilir gerçekten, duyarlı bir konu. Tabi öğrencilerin duyarlılık kazanması da yine hocalarımıza bağlı, öğretim üyelerimize bağlı.

AYHAN KARATAY: Sayın hocam, siz çağdaş ormancıda bulunması gereken bilgisayar bilgisi ve girişimcilikten söz ettiniz. OGM Müdürü ise otu, kuşu bilmeniz gerektiğinden söz etti. Biz öğrenciler her konu hakkında ormancılıkta bir fikir sahibi mi olmalıyız? Yoksa bir konu hakkında her şeyi bilmeli miyiz? Şaşırıdık.

METİN SARIBAŞ: Bizim kastettiğimiz şuydu; Bir orman mühendisi hiçbir zaman bir filo kadar ya da bir bilgisayar mühendisi kadar değil, kendi alanında iletişim kurabilecek kadar dil ve bilgisayar bilmesini kastetmiştik. Zannedirim öyle algılamışsınızdır. Tabi mesela ot ve işte kuş bunlar biliyorsunuz bunlar değişik ilgi alanları kuş gözlemcileri falan biyologlar, daha sonra yüksek lisans, doktora ile tamamlanabilir veya özel eğitimler alabilirsiniz.

AYHAN KARATAY: Hocam biz bunu kastederken şunu demek istedik. Yani biyolojik kısmını, teknik kısmını, sosyal ekonomik kısmını geçtim artı otu böceği dahi bilmeli dedi. Yani bu geniş bir kapsam. Yani bunlar daha özel bir alana giriyor. Sayın Özkan'ın söylediklerinde çelişki buldum. Neden? Çünkü diyor ki; öğrenciler giderken cep harçlığı alamadıkları için yani finanse edemedikleri için naylon staj yapıyorlar. Hani bu öğrenciler gelirken kucak dolusu parayla geliyorlardı size?

ZAFER CEMAL ÖZKAN: Tam dinlemediğin için oluyor. Birazcık dinlesen, üniversitelerin görevlerini de anlattım ben. Birinci görevi anlatıldı burada fakültelerin.

METİN SARIBAŞ: İzin verirseniz. Hem üçüncü olarak fakülteye yöneltildiği için staj konusu gerçekten önemle irdelenmesi gerekiyor. Esas mesleği biz de uygulama sırasında öğrendik daha çok şey. Kendimden örnek vereyim; 69 mezunuyum. 400 gün staj yaptım. 400 gün, iyi biliyorum. Hatta belgeledim de onu. Eskiden mecburi stajlar, iki alanda staj vardı ve ihtiyacı olan çalışmak isteyen herkese bütün işletmeler iş verebiliyordu. Yani mesleğin konumu o durumdaydı. Bugün ise maalesef hiçbir maddi imkan sağlanmıyor. Elbette bunun sağlanması gayet şık olur. Orman Genel Müdürü de zaman zaman özel sohbetlerimizde benim kasam para dolu diyor. 100 milyon dolardan falan bahsediyor. İşte bankacılar arkamda falan, fakat elbette öğrencilerimize belli bir

fon, belli bir kaynak aktarmak suretiyle mutlaka öğrencilerimiz, yani bizim gelecekteki temsilcilerimiz ödüllendirilebilir veya emeklerinin karşılığı ödenebilir. Teşekkür ederim.

CAHİT BALABANLI: Evet, ben hemen kısaca stajdan bahsedeceğim. Yaklaşık 9 yıl fakültede staj amiri olarak görev yaptım. Biraz işin detayını biliyorum. Bir sene evvel bütçeye koyarsak bu gençlere asgari ücretin 1/3 oranında para ödeyebiliyoruz. Döner sermayede bu problem olmuyor. Onlar direk ödeyebiliyorlar, böyle bir şey de var. Artı bazı kurumlar işlerini, yemek gibi şeyleri karşılayabiliyorlar ama buna zorlayamıyoruz. Bu naylon stajı nasıl engelleyeceğiz? Sayın hocam az evvel söyledi. Staj defteri alıp tek tek sınav yapacağız bu çocukları. İş bilemeyi bırakacağız. Staj yapmayan bilmez. Onun dışında biz bunu nasıl engelleyebileceğimizi düşündük. Yaz stajının 40 günlük stajın 20 gününü fakültede yaptırıyoruz. Çünkü bulunduğumuz yer zaten Türkiye'nin en güzel orman yörelerinden bir tanesi. Gönüllü 10 hoca 20 öğrenciye yaz boyunca staj yaptırıyor. 2 grup halinde yaptırıyoruz. Böylece naylon staj ihtimalini %50 ye düşürdük. Günlük program yapıyoruz. Her gün hangi hoca hangi öğrencileri nereye götürecektir belirliyoruz. Yazın bilfiil fakültenin ekoparkında, işte botanik parkında, Orman Bakanlığının bize verdiği 3 farklı yükseltide orman ve bir arberatum var. Oralara götürüyoruz. O şekilde minimum seviyeye indirmeye çalıştık ama onun dışında bunu engellemek mümkün değil. Birebir bölge şeflerinin yanına gidip de arkadaşımıza 30 gün 40 gün resmen yaptıracağız diyemeyiz. Tamamen kişilerle alakalı bir şey. Fakat en güzeli sınav diye düşünüyorum.

NECATİ UYAR: Orman florası bünyesinde bulunan tıbbi aromatik bitkilerden SDÜ olarak ekstraksiyon yoluyla alanı üretilebiliyor mu. Bu konuda laboratuvarlarınız yeterli mi? Hangi türlerde çalışıyorsunuz?

CAHİT BALABANLI: Evet sayın Uyar, biz ekstraksiyon öğretmiyoruz. Çünkü Gülcülük Araştırma diye merkezimiz var. Adı Gülar. Merkez müdürlüğü, rektörlüğe bağlı. Gülden yabancı naneye kadar, kekiğe kadar, hepsiyle alakalı orası çalışma yapıyor. Bir arkadaşımız var, onun da idari görevi var. Yardımcı Doçent Hüseyin Fakir Bey. Odun dışı orman ürünleri hocamız. Onun bu konuda çalışması var ama genetik alanına girmedi. Girmeyi düşünüyoruz. Eksik laboratuvarlarımızdan bir tanesi o. Yakın zamanda girmemiz gerekiyor. Çünkü bulunduğumuz ekoloji bu iş için çok uygun. Teşekkür ederim.

TAHSİN AKALP: Sayın Eşref Girgin'in bir sorusu var. Yani ben çok iyi okuyabildiğimi söyleyemeyeceğim ama anladığım kadarını not almaya çalıştım. Su üretiminde ormancılık eğitiminin öneminin ders programlarına girmesi konusunda diye galiba bir cümle var. Tabi şimdi neyin ders olacağı neyin olmayacağı konusu ayrı bir konu. Ama dediğim gibi olay sadece ders değil bunu bir sertifika programı ile de gerçekleştirebiliriz. Ancak, ben hemen şunu söyleyeyim. Demin ben özellikle 3 artı 1 ya da 2 yi sayarken havza yönetimini de saydım. Biliyorsunuz fakültemizde yıllardır bu konuda çalışan havza amenaajmanı ana bilim dalı var. Belki onların yürüttüğü bazı çalışmaların bugün ne kadar değerli olduğu bir vesileyle ortaya çıktı. Özellikle bu küresel ısınma, iklim değişikliğinde uzun yıllardır devam eden çalışmalara ihtiyaç var ve bu ana bilim dalının yürüttüğü gerçekten 30 yılı bulan bir araştırma var. Sanıyorum su konusu kesinlikle sahipsiz değil, ama kamuoyuna aktarma noktasında belki sıkıntılar var. Halkla ilişkiler mesleğin genel sıkıntısı. Tabi bunu bence ortaklaşa oturup çözmek yönünde çalışmalar yapmamız lazım.

Su konseyinden bahsediyorsunuz. İstanbul'da yapılacak. 6 tane bildiri var demişsiniz galiba. Öyle mi? Aslında su konusunu sahiplenmek için elbette birçok haklı nedenlerimiz var. Bu bana gelen bir sonraki soru Sayın Yunus Ensari'nin sorusuyla da bağlantılı.

Su konusunun konuşulduğu yerde bence dünyanın en eski çevrecileri olarak en temiz suyu üreten meslek grubu ormancılardır diye başlıyorum. Aslında böyle. Çevreciler de şu anda kirlenmiş çevreyle daha çok uğraşıyorlar. Benim özellikle ormancılığın sanıyorum Yunus Bey biraz ona alındınız herhalde. Ormancılık öğretiminin gerileme sürecine girdiği bu nedenle de ormancılığa olan talebin azaldığı, onun yerine cümleyi çevreye olan ilginin arttığı şeklinde değiştirirseniz daha doğru olurdu galiba, ben öyle anladım. Öyle değil mi? Ben bunu eğer öyleyse bu tamamen bir kaynaktan alınmıştır. 2004 Miller diye. Bu benim görüşüm değil, bir literatürden alınmış bir bilgidir. Onu ben özellikle ifade edeyim. Ama böyle çok ayrıntılı okuyamadım.

Eğer başkan izin verirse kısaca özetlerlerse soruyu o takdirde benim yanıtlama şansım olur.

YUNUS ENSARİ: Efendim sayın hocam buyurdular ki, ormancılık eğitimi son yıllarda geriledi, çevre eğitimi öne çıktı dediler. Bu doğrudur ve bana göre doğaldır. Çünkü orman daha somuttur daha eskiden beri vardır. İnsanların ihtiyacı ormanlarla iç içeyken çevre konusu yoktu. Çevre ve doğa son yılların moda gündemidir. Nüfus arttıkça, çevre kirliliği çoğaldıkça, küresel ısınma gerçekleştikçe çevre gündeme geldi. Çevre gündeme geldikçe sonradan çıkan boynuz kulağı geçer gibi oldu. Dolayısıyla hocamın dediği gibi bana göre orman eğitimi belki gerilemedi. O yerinde duruyor ama sonradan çıkan boynuz dünya gündemine oturduğu için o ivme kazandı. Ben onu kastetmek için söyledim. Öyle midir? Doğru mudur hocam bu?

TAHSİN AKALP: Tabi şimdi ben söylediğinizi bütünüyle kabullenmiyorum. Çünkü ormancılık eğitiminin gerilediğine ait konuşmamım daha sonraki aşamasında rakamlar var. Özellikle doktorant sayısındaki düşmeyi verdim. Yani tabi bu ormancılığın belki daha az ilgi görüyor olması salt çevreden kaynaklanıyor şeklinde yorumlanamaz. Belki ormancılığa endüstriyel gözle bakış açılarındaki değişiklikler belki. Yani onu şu anda ben analiz edecek durumda değilim doğrusunu söylemek gerekirse. Mutlaka etkisi olabilir ama ormancılığın gerilediği literatürdeki verilere dayanarak ben size aktarmaya çalıştım. Yani kendi kişisel fikrim değil. Kişisel fikrim belki buna yakın olduğu için benimseyerek aldım ama dediğim gibi elimde somut kanıt da yok.

YUNUS ENSARİ: Acaba böyle olabilir mi? Orman eğitimi gerilemedi de öteki tür ön plana çıktığı için mi?

TAHSİN AKALP: Tabi bugün büyük şehirler de yerleşimler ta ormanın sınırına kadar, hatta ormanın içine kadar ormanın göbeğine kadar girdi. Yani bir şekilde bir şeyle açıklamak oldukça zor diye düşünüyorum. Çevrenin tarifine bağlı efendim. Çevreden kastımız nedir? Çevre o kadar geniş kapsamlı bir olay ki ormanları bile içine alabiliyor. Çevre mühendisi dediğimiz olay nedir? Ben sadece onu söyleyeyim. Çevre mühendislerinin işlevi nedir? Alt yapıları yapmaktır. Alt yapıların projelerini yapmaktır. Bakın ne kadar geniş. Geniş olduğu için de geniş anlamda eğitimidir.

YUNUS ENSARİ: Ben de aynı şeyi söyledim.

TAHSİN AKALP: Şimdi çevre mühendisliğinin eğitiminde iki şeyin ön plana geçtiğini görüyoruz. Bunlardan bir tanesi kimya bilgisi ön plana geçiyor. İkincisi de inşaat bilgisi ön plana geçiyor. Belki biyolojik şeyin içerisine bitkilendirmenin de yeni yeni katılma girişimleri var. Yani ben bu konuda çok fazla yorum yapamayacağım ama kişisel görüşlerimi bu şekilde aktarmış olayım.

Burada bir soru var sahipsiz, sayın Başkan bana uzattı. Ağaçlandırma eski genel müdürü burada. Türkiye'nin tamamı ne zaman ağaçlandırılmış olacak deniyor. Doğu, güneydoğu ve içanadolunun

tamamı çıplak, ağaçlandırma genel müdürlüğü çalışmaları yeterli mi, ağaçlandırma içinde bu cezaevi mahkumları ve askerler ağaçlandırma çalışmalarına katkı yapamaz mı?

Sanıyorum Milli Ağaçlandırma Seferberlik Yasası zaten bu tip şeyleri zorunlu kılıyor. Efendim ben bunu özellikle aldım. Milli ağaçlandırma seferberliği ile ilgili biliyorsunuz seçkin televizyon kanallarında programlar yapıldı. CNN'dekine ben de katıldım. Sayın bakanla birlikte katılacaktık ama olmadı. Toplantı öncesinde de bu tartışma konusu oldu. Çünkü orada verilen rakamlar bana göre doğru değil. Bana göre değil hiçbirimize göre de doğru değil. Çünkü 1 milyon 800 bin hektar rehabilitasyon deniyor. Bu aslında şu anda yapılan iş. Geri kalan ağaçlandırmalara baktığımızda oradaki rakamların da abartılı olduğunu ben arkadaşlarımla kendilerine söyledim ama özellikle bunu burada söylememde bir sakınca yok. Program yöneticisi arkadaş bana bunun bir seferberlik olduğunu yani bu tür eleştirilerin yapılmamasının daha doğru olacağını programda söyledi. Nitekim ve ben de sadece ,belki izleyen arkadaşlar olmuştur, Kaz dağlarına dikkat çektim. Ertesi gün Sedat Ayanoğlu arkadaşımızla odasında veya başka bir mekanda röportaj yapmışlar. Bizim program canlıydı. O görüşmenin çoğunun kesildiğini, eleştirel nitelikteki şeylerin çoğunun kesildiğini arkadaşlarımız söyledi. Ben tabi bununla ilgili olarak belki ağaçlandırma konusunda çalışan arkadaşlarımız daha somut şeyler söyler. Bunu aktarmak istedim.

AVNİ YÜCEL ERYILMAZ: Teşekkür ediyoruz dekanlarımıza Sorularınıza verdikleri cevaplar için. İki tane de bana var. Kısaca özetleyeceğim.

Bir tanesi **Şaban Çetiner**'in. Bir soru değil. İşlendirme konusunda açıklama yapabilir miyim diyor. Hayır, Benden istiyorsan cevabı da zaten genel müdürlük bir politika belirlediğini açıklamalıydı. En azından gelip burada belli zamanlarda ama şimdi ona vaktimiz yok.

Sayın **Oktay Yıldız**'ın bir sorusu var. O da şöyle; ormancılık eğitimi ile öğretimi biraz karıştı mı? Kongrenin adında eğitim geçmesine rağmen 3 gün boyunca hep öğretimden söz edildi. Eğitim, aile, milli eğitim ve medya tarafından sunulmuyor mu? Acaba ormancılık eğitimi bu alanlarda vurgulansa toplum daha bilinçli olmaz mı? Örneğin ilk, orta ve lisede çevre ve orman derslerinin verilmesi ormancılık bilincinin toplumda oluşmasını tetiklemeyebilir mi?

Şimdi eğitim ve öğretim sözcükleri gerçekten karışıyor. Ben onu defalarca hatırlarsanız çok önce de açıkladım. Bildirimde şuna baktığımızda eğitim sözü geçiyor ama ben komisyona ilettiğim şeyde tarihsel sürecinde ormancılık öğretimi başlığını kullandım. Eğitim ve öğretim gayet tabii ki bir arada yapılan bir şeydir. 2007-2008 eğitim ve öğretim yılını açtık diye beyanatlar verilir ve bu yasalarda da bu böyledir. Öğretmen kişilere bir şeyi ayrıntısıyla verme ama onu yaparken o insanları örneğin, içeride bir şeyler anlatıyor farz edelim ki öğretim üyesi, öğrenci bambaşka bir o anda, yanındaki yöresindeki rahatsız ediyor. Ya da buna benzer bir sorun varsa öğretim üyesi ki ben öyle yapıyorum genelde dersime bir parantez açarak, bunu bir işletme olarak bir işyeri olarak algıladığınızda ve ben burada bu işletmenin, fabrikanın, genel müdür olup personeli toplantıya çağırduğunda böylesi bir uygulama size bu şekildeki bir ifade tarzıyla kesinlikle belirtilmez. Bu bir alışkanlık meselesidir. Bu alışkanlığı edinin çünkü mezuniyetinize bu 7. 8. yarı yıllardaki yönetim organizasyon, insan kaynakları derslerim içerisinde yoğun olarak uyguladığım bir şeydir. Bu alışkanlığı edinmeleri için de mutlaka olabilen bir şeyi soru yöneltiyorum. Bir sınıfa aklına geldiği gibi o oradan bir şey söylüyor, bu buradan bir şey söylüyor. Hayır, bunun da bir usulü vardır, eğitimi burada öğretimin hemen yanında kullanabiliyoruz.

Öbür dileğinize katılmamak içten değil ama konulabilirliği var mı dersiniz; Bir Milli Eğitim Bakanlığımız var. Burada da işte milli ağaçlandırma seferberliği falan lafları ediliyor. O millilik kavramı içerisinde Milli Eğitim Bakanlığının görev yapıyor olduğunu söylemek de sanıyorum ki günümüzde çok yakın bir zamana götürebilmemiz pek mümkün değil. Çünkü aynı partinin bir

Milli Eğitim Bakanı diyelim ki bir süre görev yapıyor. O zaman o partinin görüşü olarak o Bakanın orada görev yapmasını beklerken, bir ikincisi geldiğinde önemli ölçüde o programı altüst edebiliyor. E bizde de, ilk gün söyledim, ormancılığımızda da gelen kişilerden etkilenecek politikalar izlenmemeli. O millilik sözcüğüne esasen ormancılığımızın da ihtiyacı var. Bu konunun altını hep biz ormancılık politikası dersleri içerisinde çizdik, notlarımda diyorum öyle yani 2-0 lık bir dersle ne yönetim belirlenir, ne politika belirlenir, bunların anlamı yok. Doğru düzgün verilecekse onun da hemen altını çiziyorum. E şimdi böyle olduğuna göre, ormancılar olarak bizim buna ihtiyacımız var. Neden? Bugünkü var olan bakan dünkü de aynı partinin bakanıydı. Ama yarın diyelim ki ülke yönetiminde bir başkası geldi, e o da kendine göre bir politika belirlerse, gelen bir başkasına göre politika izlerse, çünkü yaptığımız iş şakaya gelir, hemen küçük müdahalelerle çevirebileceğimiz bir etkinlik değil. İşte arkadaşımız ağaçlandırma konusunda bir şey söyledi. Eğer niye bu tarafa, benim memleketime diye kaydırırsan, e burada hiçbir şeyi artık bakanlık yaptığın sürece ihmal edersen, olmayacak bir şey.

O bakımdan bilinçlendirme için ilk, orta, lisede böyle bir dersin konulması eğer milli eğitim bakanlığı ona sıcak bakabiliyorsa, gayet tabi ki çok yararlıdır. Ama buna sıcak bakarlar mı dersiniz? Kişisel görüşüm olarak hayır diyorum. Çünkü bunu müfredatlarına, hala o kavram biz de sınıflarda okurken müfredatın sınırları belli kesinlikle dışına çıkamayız diye öğretmenlerimiz söylüyordu. Üniversitede biz öğretim üyeleri olarak böyle bir müfredat söz konusu değil. Alanında serbestsin, devamlı kendini güncelleyerek, o konuda katıldığın toplantı, okudukların, öğrendiklerin ne bileyim herhangi bir nedenle edinmiş olduğun bilgileri öğrencine o % 75 kendisine yardımcı olacak ders kitabının dışında vermek zorundasın. Aksi takdirde lise öğretmeni gibi kolunun altında, müfredat budur, bunun dışına çıkmadan anlatacağım diye sanıyorum hiçbir öğretim üyesi arkadaşım da böyle davranmıyordur diye düşünüyorum. Ondan dolayı son kısmına katılıyorum, ama bir de şunu kabul edersiniz herhalde, eğitim ailede başlamaz mı? Gayet tabi ki ailede başlar ama bugün aile kesitini alırsak, geçişme ortamını dikkate alırsak, değişik yerlerde değişik birtakım bilgiler kişilere verilecek. Ben Çevre Koruma dersine de giriyorum Endüstri Mühendislik bölümümüzde. Ve orada şunu söylüyorum: Çevresini bu kadar kirleten başka bir canlı varlık bana söyler misiniz? Sayıyorlar işte, hayır ondan bahsetmiyorum. Ben ve sizlerden bahsediyorum. Sizler tabi ki diye öğrenciye söyleyemiyorsun. Ben ve sizlerden bahsediyorum diyorum, ve bir örnek veriyorum. Evet hocam biz aynen öyle yapıyoruz. Sigara içenleriniz var görüyorum öğrenciler de içiyor. Sigara paketini aldıkları zaman kaç hareketle yere ne kadar ne attıklarını kendi aralarında tartışsınlar. Veya sigara içen arkadaşlarımız kendi aralarında tartışsınlar.

Hatırlarsanız bir ara bir spor programında Fransız teknik adam Tigan gelmişti. Devamlı ağzında kürdanı olan. Ve bunun yorumu yapılırken o kürdanın dışından şeyi çıkardı, buruşturdu ve cebine koydu. Erman Toroğlu ve işte Şansal Büyüka'nın programında Şansal beyin dikkatini çekmiş. Hocam dedi, bir şey dikkatini çekiyor mu? Öbürü hep farklı daldan olduğu için onun çekmemiş. Çekimi bir daha geri aldılar. Kürdanın etrafından çıkan kağıdı bu kişi yere atmıyor, cebine atıyor. Şu eğitimin ne kadar farklı olduğunu görüyor musunuz. İşte eğitim o. Bunu aileler farklı verebileceği için biz de öğretim üyeleri olarak şu arkadaki oturuyor olan öğrencilere o şekilde vermeliyiz. Çünkü aynı saçmalıkları onlar da yapıyor tahmin ediyorum.

Oturumu kapatırken tekrar katılımcı olan tüm dekanlara teşekkür ediyorum. Sabrınız için size teşekkür ediyorum. Teşekkürler.

III. ULUSAL ORMANCILIK KONGRESİ

“150. Yılında Türkiye’de Ormancılık Eğitimi”

PROGRAMI

I. Gün (20 Mart 2008. Perşembe)

Kayıt (9.00-10.00)

Açılış ve Konuşmalar (10.00-11.00)

I. Oturum (11.00-12.00)

(Oturum Başkanı: Prof. Dr. Aytuğ AKESEN)

Tarihsel Süreci İçinde Felsefi Görüşlerin Eğitime Bakışı, Çağdaş Eğitim ve Ormancılıkta Çağdaş Eğitimden Beklentiler

Prof. Dr. Orhan ERDAŞ

Tarihsel Gelişim Sürecinde Ormancılık Eğitimi

Prof. Dr. Avni Yücel ERYILMAZ

Öğle Yemeği (12.00-14.00)

II. Oturum (14.00-15.45)

(Oturum Başkanı: Prof. Dr. Sedat AYANOĞLU)

Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü Öğrencilerinin Orman Mühendisliği Eğitimini Değerlendirmesi

Prof. Dr. İsmet DAŞDEMİR Doç. Dr. Erdoğan ATMİŞ

Süleyman Demirel Üniversitesi, Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü Öğrencilerinin Ormancılık Eğitim ve Öğretim Sistemine Bakışı

Doç. Dr. Serdar CARUS Araş. Gör. Cengiz YÜCEDAĞ

Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Öğrencilerinin Fakülte Kültürünü Algılamaları

Y. Doç. Dr. Mehmet KORKMAZ Y. Doç. Dr. Hasan ALKAN

Araš. Gör. Ayhan AKYOL Y. Doç. Dr. Ahmet TOLUNAY

Ara (15.45-16.00)

III. Oturum (16.00-18.00)

(Oturum Başkanı: Prof. Dr. Abdi EKİZOĞLU)

Orman Fakültesi Öğretim Elemanlarının Orman Mühendisliği Eğitiminin Bugününü ve Geleceğini Değerlendirmesi

Doç. Dr. Erdoğan ATMİŞ Prof. Dr. İsmet DAŞDEMİR

Bir Bölüm Meslek Mensubunun Türkiye'deki Orman Mühendisliği
Eğitim ve Öğretimi Hakkındaki Görüşleri

Y. Doç. Dr. Cihan ERDÖNMEZ **Y. Doç. Dr. Ahmet TOLUNAY**

Araş. Gör. Hasan Emre Ünal **Doç. Dr. Sezgin ÖZDEN**

Ormancılık Eğitiminde Müfredat Yapısının

Sürdürülebilir Orman Yönetimi Açısından Değerlendirilmesi:

(KTÜ Orman Mühendisliği Bölümü Örneği)

Prof. Dr. M. Fehmi TÜRKER **Araş. Gör. İdris DURUSOY**

Ormancılık Hukukunun Türkiye Ormancılığı ve Orman Mühendisi Eğitimindeki Önemi

Araş. Gör. Üstüner BİRBEN **Araş. Gör. Gökçe GENÇAY**

Kokteyl (18.00-19.30)

II. Gün (21 Mart 2008. Cuma)

Anıtkabir Ziyareti (9.00-10.00)

IV. Oturum (10.00-12.00)

(Oturum Başkanı: Prof. Dr. İsmet DAŞDEMİR)

Türkiye'de Orman Fakültelerinin Orman Mühendisliği Bölümlerinin

Yayın Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi

Doç. Dr. Sezgin ÖZDEN **Araş. Gör. H. Emre ÜNAL**

Ormancılık Eğitiminde Ormancılık Dergilerinin İşlevi

Prof. Dr. Metin SARIBAŞ

Teknik Gezilerin Orman Mühendisliği ve Peyzaj Mimarlığı Bölümü Öğrencilerinin

Bazı Konulardaki Düşünceleri Üzerine Etkisi

Y. Doç. Dr. Cihan Erdönmez **Y. Doç. Dr. İ. Müge Özgüç Erdönmez**

Araş. Gör. Nilüfer Kart **Araş. Gör. H. Tezcan Yıldırım**

Stajın Ormancılık Eğitimindeki Önemi

Doç. Dr. Erdoğan ATMIŞ **Araş. Gör. H. Batuhan GÜNŞEN** **Rıza GÜLEÇ**

Öğle Yemeği (12.00-14.00)

V. Oturum (14.00-16.00)

(Oturum Başkanı: Prof. Dr. Uçkun GERAY)

Türkiye'de Orman Kaynaklarından Yararlanılmasında Yetişkin Eleman Sorunu

Prof. Dr. Ünal ELER

Ormancılık Uygulamalarında Hizmet İçi Eğitimin Güncel Durumu

Muhammet KILCI **Dr. Nihal ÖZEL** **Dr. Mehmet SAYMAN**

Orman Mühendislerinin Hizmet İçi Eğitim Programlarını Değerlendirmeleri

Dr. Süleyman ALKAN

Avrupa Birliği Sürecinde Ormancılıkta Ara ve Alt Kademe Personel Eğitimi

Dr. Gülzade KAHVECİ

Ara (16.00-16.15)

VI. Oturum (16.15-18.15)
(Oturum Başkanı: Prof. Dr. İlçin ASLANBOĞA)

Doktora Eğitiminde Öğrenci Başarısını Etkileyen Faktörler ve Ormanlıkta Durum

Dr. Ersin Yılmaz Dr. Ahmet Şenyaz

Küresel, Bölgesel ve Ulusal Gelişmelerin Ormanlık Eğitimi Üzerindeki Etkileri

Y. Doç. Dr. Cihan ERDÖNMEZ Araş. Gör. Seçil YURDAKUL EROL

Araş. Gör. H. Tezcan YILDIRIM

Amerika Birleşik Devletleri'nde Ormanlık Eğitimi:

Oregon ve New York Eyalet Üniversiteleri Örnekleri

Abdullah AKAY Ramazan KURT Prof. Dr. Orhan ERDAŞ

21. Yüzyılda Peyzaj Mimarlığı Eğitimi

Y. Doç. Dr. Osman UZUN Prof. Dr. Güniz AKINCI KESİM

III. Gün (22 Mart 2008. Cuma)

Öğrenci Forumu (10.00-12.30)

Öğle Yemeği (12.30-14.00)

Panel (14.00-17.00)

“150. Yılında Ormanlık Eğitiminin Durumu”

Panel Yöneticisi: Prof. Dr. Avni Yücel ERYILMAZ

Prof. Dr. Tahsin AKALP

İ.Ü. Orman Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Cahit BALANLI

SDÜ Orman Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Orhan ERDAŞ

K.Maraş SİÜ Orman Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Cantürk GÜMÜŞ

Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Zafer Cemal ÖZKAN

KTÜ Orman Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Metin SARIBAŞ

ZKÜ Bartın Orman Fakültesi Dekanı